

PLATONIS
OPERA OMNIA.

RECENSUIT ET COMMENTARIIS INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. IX. SECT. I.

CONTINENS

POLITICUM ET MINOEM.

G O T H A E
SUMPTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.
MDCCCXLI.

Londini apud Black et Armstrong.

PLATONIS *LV 67*
P O L I T I C U S

ET

INCERTI AUCTORIS

M I N O S.

RECENSUIT,

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

G O T H A E
SUMPTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.
MDCCCXLI.

Londini apud Black et Armstrong.

113

PROLEGOMENA
AD
POLITICUM PLATONIS.

ERFORDIAE
TYPIS HENNINGS & HOPE.
1841.

Plat. Opp. Vol. IX. Sect. I.

1

PROLEGOMENA

* AD

POLITICUM.

De Politico Platonis, hoc est eo libro, qui nondum a quoquam ita illustratus est, ut vel mediocriter satisfactum desiderijs hominum doctorum videri debeat, licebit hic exponere uberius et copiosius, quam id de aliis Platonis operibus facere soliti sumus. Qua in re sic verfabimur, ut quae nuper in Diatribe de Politico Platonis Lipsiae, 1840. 8. seorsum edita commentati sumus, ea partim plenius exposita, partim etiam in brevius contracta iteremus, pauca quaedam etiam emendemus, quae fortasse paullo inconsideratius fuerint proposita. Tenebimus autem hunc in disputatione nostra ordinem. Primum exponemus universi dialogi summam, quo facilius intelligatur, quidnam illud sit, de quo deinceps explicari oporteat. Deinde exquiremus tempora, quibus librum scriptum esse verisimile sit. Tum docebimus, eius argumentum atque rationem in illa tempora optime congruere, adeoque copulationem ipsius cum Theaeteto, Sophista et Parmenide exinde posse declarari. Quibus expositis accedemus ad illustrandam disserendi methodum in eo regnantem, et quanam sint eius caussae et rationes exponere studebimus. Tum tres operis partes principales argumenti habita ratione singulas deinceps examinabimus, quaeremusque quidnam illud sit, quod de rebus civilibus atque viro scientia ci-

vili praedito doceatur. Denique de universi operis arte singularumque partium convenientia diceamus additis etiam admonitionibus quibusdam de iis Platonis scriptis, quae cum Politico ita cohaerere videantur, ut eorum tanquam semina in illo inclusa esse iudicanda sint. Quibus omnibus expositis futurum erit, opinor, ut de totius operis praestantia atque pretio rectius quam vulgo existimetur. Itaque primum argumentum Dialogi exponemus. Quod quidem hoc est.

Colloquentes inducuntur Socrates, Theodorus Cyrenaicus, hospes Eleaticus et Socrates adolescens. Hi omnes iam in Theaeteto et Sophista partes disserendi habuerunt praeter unum Socratem adolescentem, quam hic pristinis sermonibus item interfuit. y. Theaet. p. 147. C. et Sophist. p. 218. B. Sed idem ille nunc in locum Theaeteti ita succedit, ut condiscipuli, disputandi labore defatigati, partes suscipiat. Enimvero Theaetetus sicuti cum Socrate insignem quandam vultus et ingenii similitudinem habere videbatur, ita iuvenis Socrates, pariter ingeniosus, eundem attingebat cognatione nominis. Quamobrem sapiens ille Socrates ipse suadet, ut hospes Eleaticus iam hunc disputandi socium assumat. Ipse vero rursus per totum fere sermonem tacitus auditor assidet neque se sermoni immiscet nisi singulari aliqua dicendi opportunitate oblata.

Initio colloquii Socrates Theodoro multas agit gratias, quod ipsi occasionem cognoscendi Theaeteti atque Hospitis dederit. Tum ille: Triplicem vero gratiam mihi habebis, ubi viri civilis atque philosophi perfecerint imaginem. Cui Socrates perquam urbane: Tene vero, hominem mathematicis studiis deditum, ita peccare potuisse, ut hos plane equiparaveris, quum tamen alter ab altero maximo distet intervallo! Fatetur Theodorus errorem suum, siquidem philosophus utique virum civilem dignitate sua longissime superare existimandus sit. His vero ita dictis, precibus adempt hospitem Eleaticum, ut inchoatum sermonem persequatur et ad exitum perducatur. Quod ille ita ab se factum iri pollicetur, ut post Sophistam iam virum civilem *) indagandum explo-

*) Ita interdum brevitatis causa dicere cum Sancto Augustino licebit virum rerum civilium gnarum et peritum, hominem civili prudentia ornatum. Novimus enim Latinos veteres non ita loquutos esse. At iidem tamen di-

raudumque esse statuat. Aggreditur igitur rem protenus sic, ut eodem dividendi artificio utatur, quo usum ipsum in Sophista esse novimus. P. 257 — 258. C. Disputat autem hunc in modum.

Quicumque reipublicae gerendae peritus videri vult, is scientiam aliquam atque artem teneat prorsus necesse est. Ex quo sequitur, ut varia scientiae artisque genera exploranda sint, quo definiatur plene accurateque, quae nam ars et scientia viro rerum civilium perito attribui debeat. Sunt vero duo summa genera omnis scientiae, quorum alterum versatur in rerum consideratione, quae actionis caret adiumento; alterum continetur in agendo, ut perficiantur ea, quae intellecta atque cognita sunt. Igitur scientiam vel *πρακτικὴν* vel *γνωστικὴν* esse rectissimo iudicio statuemus. Iam vero ea ars ac scientia, qua hominibus sive in civitate sive in domo ac familia sua viventibus imperatur, si summam rei spectes, una est atque eadem: nam rex pariter atque dominus et paterfamilias non manibus aut pedibus, aut alia quapiam corporis parte, sed uno mentis consilio et intelligentia in imperando utuntur. Quamobrem iis *γνωστικῆ* tribuenda erit. Quae quidem dubitari non potest quin etiam viro civili sit propria. Is enim etsi non ipse imperat, tamen quoniam imperantibus consilio suo adest, civilis artis peritus sit prorsus necesse est. Itaque ars civilis pro parte haberi debet *τῆς γνωστικῆς*. P. 258 C. — 259. D. Atque hanc ipsam ob causam iam rursus videndum erit de eius artis divisione, quae in cognoscendo versatur. Est autem illa rursus duplex: nam aut verum diiudicat tantum et agnoscit, estque tota *νοητικῆ*; aut imperat simul et quid singulis haec aut illa in re faciendum sit, indicat, ideoque *ἐπιπρακτικῆ* appellari potest. Posterio-rem partem apparet viro civili attribui oportere. Quamobrem ea ipsa iam bifariam nobis dividenda est. P. 259. D. — 260. C. — Apparet autem eos omnes, qui im-

xerunt similiter scientia civilis, ratio civilis, h. e. rerum civilium. Dandum igitur in his aliquid est brevitati, quae et ipsa est perspicuitatis adiutrix. Volumus ergo virum civilem intelligi eum, qui vel in rebus civilibus tractandis versatur, vel rei publicae administrandae peritiam tenet aut tenere putatur. Graecum *πολιτικός* eo quidem sensu, quo dixit Plato, vix poteris nomine Latino plene accurate exprimere.

perant, aut sua auctoritate ita facere, aut ab aliis mandata imperare, quod postremum a praeconibus aliisquid genus hominibus fieri solet. Igitur *ἐπιτακτική* est vel *ἀντεπιτακτική*, vel ea ars, quae aliorum voluntatem aliis indicat. P. 260. C. — 261. A. — Iam vero propria qui imperant auctoritate, ii imperium aut in animalia exercent, aut rebus inanimatis quid fieri velint praescribunt, veluti fabri lignarii aliique opifices. Regia autem scientia quoniam inter animalia potestatem suam exerceat, rursus videndum erit, quomodo *ἡ ἀντεπιτακτική*, quae ad animalia pertinet, dispertienda sit. P. 261. A. — D. — Discerni igitur possunt duo animalium genera, bruta atque homines. Hanc tamen divisionem reprehendit hospes Eleaticus. Quippe censet ille, isto quidem modo unam aliquam partem a toto divelli, non generis formam commemorari. Etenim ubi formae generis enumerentur, ibi versandum esse sic, ut nihil omitatur, quod inter summum genus atque eius formam aliquam in medio situm sit. Differre enim partem a forma ac specie generis sic, ut quaelibet species quum pro parte totius habenda sit, tamen non item quaelibet pars alicuius rei species atque forma generis esse putari debeat *). Quodsi igitur aliquis animalia dividat in bestias et homines, eum non minus peccare, quam si homines omnes in Graecos et barbaros dispertiatur; licere enim similiter universum genus humanum in barbaros et Phryges vel Lydos dispescere, aut animalia omnia dividere in grues et reliqua. P. 261. D. — 263. E. — Caveamus igitur, inquit, ne, quo citius ad artem civilem perveniamus, divisionem nostram praecipitemus. Age vero, rursus ab initio conemur communem animalium pastionem distribuere. Sunt igitur animalia, quae communiter pascuntur, vel aquatilia, veluti pisces, qui in Nilo et lacubus regis mansueverunt, vel terrestria, ut anseres et grues Thessalici. Itaque communis pastionis scientia tanquam partes sibi subiectas habet τὸ ὑποτροφιστὸν et τὸ ξυτροφιστὸν. Iam vero regium munus pertinere manifestum est ad pastionem animalium in sicco viventium. Hanc igitur rursus dividamus in pastionem volatiliam et pedestriam animalium, Posterio-

*) De hoc ipso artis dialecticae loco subtilius in Philebo explicatur p. 17. A sqq.

quam ars civilis attineat, oportet bifariam divisam poni. At vero ad quam partem nostra tendit oratio, eam vero aut breviora via et quasi compendiarie licet distribuere, aut disperti sic, ut omnes ac singulas formas ac species in medio sitas accuratius investigemus ac diligentius persequamur. Age igitur, utramque viam ordinae deinceps experiamur. Et primum quidem tentemus longiorem; tum brevioram videamus. P. 263. E. — 265. B. — Pedestria igitur animalia, quotquot gregalia et cicura habentur, aut cornua habent nulla aut cornigera sunt. Ac regem quidem nostrum apparet gregem pascere cornibus mutilum et earentem. Haec ipsa vero animalia aut promiscuum habent ortum aut proprium atque suum. Posteriori generi quum rex et vir civili prudentia ornatus prospiciat, iam rursus illud bifariam est discriminandum. Dividi autem rectissime poterit in quadrupes atque bipes. Ex quibus quum posterius regi ac viro civili subiectum sit, si idem bifariam dispescatur, profecto plane ridiculum quiddam eveniet, siquidem generi humano iam apparet iunctum et consociatum fore genus avium, quod est omnium velocissimum et expeditissimum, quum tamen postremo in hac nostra divisione in medium prodierit, et bellissimos scilicet ac generosissimos regem hominum socios atque comites esse habiturum. At nimirum hic illud est recordandum, de quo in quaestione de Sophista instituta diximus, non id esse curandum in eiusmodi disputatione, quale quidque sit, quod exquiratur, sed illud unice spectari oportere, ut verum investigetur. P. 265. B. — 266. D. — Sed ingrediamur nunc etiam viam brevioram ad regis definitionem perdacentem. Poteramus igitur genus terrestre statim dividere in bipedes et quadrupedes. Et quum animadvertissemus humanum genus idem esse sortitum, quod genus volatiliam, licebat bipedum gregem dissecare in nudum et pinnatum. Hoc autem facto, declarata hominum pascendorum arte, proferre poteramus virum civili prudentia insignem ac regium eique committere tandem civitatis habenas. P. 266. D. — E. —

Ex his omnibus nunc facile intelligetur, artem civilem sive regiam esse eam, quae homines una degentes alat atque pascit.

At enim vero magnopere hic verendum est, ne viri civili prudentia ornati atque regis munus non satis accu-

rate exploratum habeamus. Prodibunt enim alii plurimi, qui eandem illam laudem, quam huic uni attribuimus, item affectent, veluti agricolae, pistorum, medici, alii, qui similiter atque ille arte hominum alendorum occupati sunt. Imperfecta igitur nostra viri civilis atque regis descriptio est: quae quo fiat plenior accuratioque, ita ut virum regium exhibeat purum atque solum et a ceteris omnibus segregatum, rursus ab initio aliam nos viam ingredi oportet. Adhibeamus igitur ad rem praesentem fabulam quandam, qua enarrata rursus, ut antea, partem parti adimamus, usque dum ad id perventum fuerit, de quo quaeritur. P. 266. E — 268. E.

Quum igitur alia multa prodita sint antiquitus ad posteritatis memoriam, quae mira videantur, tum memorabile in primis est prodigium illud, quod propter Atrici et Thyestis immanitatem a diis editum est, siquidem tunc solis reliquorumque siderum cursus repente inflexus et mutatus esse narratur. Non minus mirum est illud, quod de temporibus Saturni perhibetur, homines tum non ex se fuisse procreatos, sed ex terra ortos. Nimirum haec aliaque multa, quae in fabulis obscurius narrantur, explicationem habent suam ex uno eodemque rerum statu, qui praeiis aliquando fuit temporibus: quem quum nemo descripterit, ego iam ita describere conabor, ut tota rei expositio ad regem informandum accommodata fiat.

Itaque hoc universum, quod in orbem rotatur, modo Deus ipse ducit et circumagit, modo dimittit liberum. Et hoc quidem ita fit, ubi certi quidam temporis Deo destinati circuitus expleti sunt. Tum vero universum sua sponte rursus in contrariam movetur partem: accipit enim a mundi auctore animum atque mentem, ut sponte sua agere ac se movere queat. Quod autem universum, ubi Deus ipsum gubernare desiit, in contrariam partem volvitur, eius rei causa haec est. Solis rebus divinis convenit, ut semper uno eodemque sese modo habeant; contraria corporum ratio est. Iam quod coelum et mundum solemus appellare, id multa quidem praeclara ab auctore suo accepit, sed accepit item corpus. Ex quo consequens est, ut mutationis vicissitudine liberum esse non possit. Movetur tamen quantum fieri potest sic, ut quam minimam ab eius, quod idem manet, motione habeat declinationem. Nactum enim est circuitum, ut in

orbem circumferatur. Verumtamen quum semper se circumagere et movere nihil possit praeter illud unum, quod omnis motus est causa et principium, idque semper eodem modo agitet; sponte consequitur mundum nec semper semetipsum circumagere, nec perpetuo a Deo cieri, nec a duobus diis inter se discordantibus circumverti; sed, ut antea dictum est, modo ab una aliqua causa divina duci, vitam et immortalitatem ei tribuente, modo, ubi sibi fuerit permissus, per se ipsum proficisci, opportuno tempore dimissum talem, ut multas possit conficere conversiones retrogradus. Mutatio autem illa, qua universum modo ea, qua nunc volvitur, ratione movetur, modo in contrariam circumagitur partem, existimari debet omnium, quae in coelo eveniunt, conversionum longe maxima esse. Cuiusmodi mutationes mirandum non est quod etiam animantium naturam commovent vehementissime. Itaque tum et alia animantia et vero etiam homines maximam partem absumuntur penitusque intereunt. Et hominibus quidem, quo conversio initium capit ei, quae nunc est, contraria, quum multa alia nova et admirabilia accidunt, tum maxime mirum hoc evenit, quod ex ipsius universi conversione sponte eo tempore consequitur. Etenim ubi tempus illud contrariae rotationis advenit, ibi vero primum quidem cuiusque aetas consistebat desinebatque procedere ulterius; deinde veluti inverso cursu ad iunius et tenerius revertebatur, ita ut cani senum capilli rursus nigrescerent; lanugo in iis, qui iam ad pubertatem pervenissent, denuo evanesceret et genas relinqueret levigatas; puberum corpora in dies decrescerent et in puerorum recens natorum redirent naturam; marcescentia porro corpora omnino evanescerent; denique corpora occisorum quoque paucis diebus exstinguerentur. Iam vero si quaeris, qualis tum temporis fuerit animantium generatio, responsio prompta et parata est. Liqueat enim mutuam in rerum natura, quae illo tempore fuit, animantium generationem omnino fuisse nullam, sed, quod in fabulis narrant, viguisse aliquando genus terrigenarum, id illud ipsum fuit, quod eo tempore rursus e terra provenit. Nimirum qui fini prioris illius circuitus fuerunt propinqui et initio huius nostrae periodi nati, ii harum rerum nuntii nobis exstiterunt, ut multi immerito eorum narrationibus omnem derogent fidem. P. 268. E — 271. C. — Iam vero quaeritur, num vita, quam regnante Saturno fuisse fe-

runt, in illas conversiones, an in has posteriores incidere. Nam astrorum solisque mutatio non est dubium quin in utrisque evenerit. De his igitur sic existimandum est. Pertinent utique quae de Saturni regno perhibentur, ad eam mundi aetatem, qua coelum contrario atque nunc motu agitabatur. Nam quod omnia dicuntur sponte ex terra progerminasse, convenit hoc certe in superiorem temporum periodum, in hanc nostram aetatem non convenit. Erat autem tunc mundi regnum fere huiusmodi. Primo Deus ipse universum moderabatur ac regebat mundi circuitum. Sed quemadmodum nunc singulis locis singuli dii assignati et praefecti sunt, ita tunc omnes mundi partes singulis diis tanquam moderatoribus erant demandatae *). Atque etiam singula animalium genera et greges a genis tanquam pastoribus divinis regebantur, idque sic, ut neque ullum eorum ferum esset, neque alterum ab altero absumeretur, neque bellum aut seditio usquam flagraret, nec denique quidquam deesset, quod ad quam maximam felicitatem atque beatitatem valeret. Quod vero de victu hominum ultra tunc succrescente narratur, eius rei haec est ratio. Ipse Deus homines pascebat tanquam unicus eorum praeses et custos, quemadmodum nunc homines, item diviniorem animans, alia animalium genera eaque viliora pascere solent. Cuius cura quum homines fruerentur, neque civitates condebant neque habebant uxores ac liberos; omnes enim ex terra proveniebant, ita quidem, ut nihil quidquam rerum praeteritarum reminiscerentur; nec vero proprias habebant possessiones, quum minimo opus esset agrorum hortorumque cultura, sed omnia sponte ex terra nascerentur. Acedebat mitissima coeli temperies, quae nihil afferebat molestiae; unde non modo nudi nec stragulis utentes pascebantur, sed etiam gramine largiter ex terra pro pullulante pro cubilibus utebantur. Atque ex his facile diiudicari poterit, utra mundi aetas beatior iudicanda sit, Saturnia, an praesens, quae Iove regnante perdurare existimatur. Nam si alumni Saturni, quum iis tantum otii ac tranquillitatis suppeteret ac tanta vitae felicitas obtigisset, non solum cum hominibus, verum etiam cum ceteris animalibus sermones instituerunt, atque in

*) Conf. de his Comment. De daemologia Graecorum in Allgem. Schulzeit. 1833. P. 2. n. 1 sqq. imprimis n. 3, p. 20.

ea re id maxime egerunt, ut omnia ad philosophiam referrent et cuiusque naturae vim rationemque cognoscerent; facile apparet, quantopere illi vitae beatitate his nostris hominibus antecelluerint. Sed mittamus hoc: neque enim certo constat, num homines illius aetatis huic scientiae et philosophiae studio dediti fuerint. P. 271. C. — 272. D.

Quum igitur horum omnium tempus esset exactum atque fato destinatum id, ut tandem rerum commutatio fieret, quumque genus terrenum iam omne esset consumptum, quippe quum unaquaeque anima toties vitae semina dedisset, quoties ei esset mandatum; totius rerum universitatis gubernator, misso gubernaculi clavo, in suam discessit speculam; mundum vero rursus convertit necessitas et innata ipsi cupido. Nam etiam ceteri dii, singulis locis aut animalibus praefecti, quum quod fieret cognovissent, protenus stationes suas deseruerant. Mundus vero quum retro volvi inciperet, vehementer quassatus inter omnes animantes rursus ingentem stragem edidit, usque dum paulatim tranquillius incedens et ad consuetum cursum revertens denuo aequabiliter progredere. Enimvero et patris aedificatorisque sui meminerat praecepta, et satis per se ipsum pollebat, ut per aliquid tempus rectum cursum teneret. Sed quum initio munus suum recte diligenterque exsecutus esset, tamen postremo defecit viribus. Cuius rei causa posita fuit in elemento corporeo, unde erat compositus. Corporum enim natura iam principio fuerat turbulenta et inordinata, ut ne nunc quidem pristino vitio non laboraret. Iam quominus mundus meminuit divinae institutionis, quoque maior in ipso ingruit illius oblivio: tanto vehementius prorumpit innatae ipsi vis materiae, ac tanta denique invalescit perturbatio, ut summum ipsi imminuat interitus periculum. Sed eo ipso tempore summus Deus ei rursus praesentissimo suo adest auxilio. Denuo enim gubernaculis arreptis morbosas eius dissolutasque partes reficit totumque reddit immortalem et senii expertem. Ita igitur mundo converso aetas olim pervenit ad eam generationis viam, quae nunc dominatur, sed rursus tunc nova vidit monstra et superioribus contraria. Nam quae prae parvitate sua paene exoleverant animantia, ea repente rursus in maius excreverunt; quae vero e terra recens orta erant corpora senilia, ea morientia redierunt in terram, et similiter etiam cetera mutata sunt pro to-

tus rerum universitatis statu et condicione. Alia igitur nunc etiam generationis et procreationis et nutritionis ratio existit. Neque enim iam poterant animalia in terra per alias res concrecentes enasci; sed quemadmodum toti mundo mandatum erat, ut ipse pro viribus cursum suum flecteret et moderaretur, ita etiam singulis eius partibus id est permissum, ut quantum possent gignerent omnia, procrearent, nutrent. P. 272. D. — 274. A.

Atque hic tandem pervenimus ad id, cuius causa tota haec oratio suscepta est. Nam quum de reliquis animantibus copiose exponere liceat, cur quaeque et quibus de causis mutatae fuerint, tum de homine id brevius licebit significare. Quum enim homines singulari deorum procuratione destituti essent, mox ita evenit, ut a saevis bestiis misere infestarentur crudeliterque dilacerarentur. Etenim primis illis temporibus premebantur rerum artiumque omnium inopia, propterea quod finita vita priori, qua ipsis omnia ultro succrescebant, res ad vitam degendam atque sustentandam necessarias sibi comparare non didicerant. Quocirca eorum indigentiam ipsi dii levare et avertere decreverunt. Nam ignem is attulit Prometheus, artes a Vulcano et Minerva acceperunt, denique semina atque plantas ab aliis nacti sunt. Hinc inventa sunt denique quae ad vitam instruendam ornandamque valuerunt *): nam deorum quidem procuratio hominibus deerat, ideoque ipsos oportebat vitam moderari suam eiusque rationibus prospicere, quemadmodum id etiam universus mundus facere debuit: cuius imitantes exemplum in aeternum modo hac modo illa ratione vivimus et nascimur. P. 274. A. — E.

Et haec quidem est illa quam narrare constitueram fabula. Sequitur nunc, ut diiudicandum sit, quantum in viri regii et civilis indole ac natura informanda a vero aberraverimus. Ac primum quidem manifesto errore quaerentes de rege et viro rerum civilium perito, qualis nunc sit, pastorem illius aetatis in medium attulimus, quae huic nostrae omnino fuit contraria. Ita enim fa-

*) Cum postrema huius fabulae parte, qua de hominum inopia deque deorum auxilio, quod is contigerit, exponitur, contulisse iuvabit quae simili figmento narrat Protagoras in cognomine dialogo p. 320. C — 322. D.

ctum est, ut in locum viri mortalis deum aliquem substituerimus. Praeterea nec satis dilucide exposuimus, quatenus eum posuerimus esse universae civitatis gubernatorem. Quamquam hoc quidem levius. Apparet vero primum nobis definiendum esse optimam civitatis administrationem, ac tum demum ad informandam viri civilis imaginem accedendum. Propterea etiam intertexuimus fabulam illam, ut non solum appareret de gregali pastione omnes eum eo contendere, de quo nunc quaerimus, verum etiam ipsum accuratius cognosceremus et ab aliis discernere. Arbitror vero equidem divinum pastorem revera maius quiddam esse, quam ut cum rege comparari possit, viros autem civiles, quales nos habemus, rectius numero eorum accenseri, qui imperio aliorum subiecti sunt, atque his esse similiores. Verum hoc utcumque se habet, illi certe indagandi explorandique sunt. Illuc igitur redeamus, unde supra deflexit oratio. P. 274. E — 275. C.

Videamus autem ante omnia de erroribus in superiore disputatione admissis. Ac primum quidem nonnihil peccatum est in divisione τῆς ἀντεπιτακτικῆς, quandoquidem, quum ei τὴν ἀγέλαιοντροφικὴν subiectam putarem, omnino nullam duximus viri civilis rationem. Nam gregis pascendi negotium aliis quidem custodibus recte attribuitur, viro civili attribui non potest. Hic enim non pascit gregem, sed potius curat. Itaque deligendum fuit nomen ambitus latioris, quod et in virum πολιτικόν, et in ceteros, qui pascunt, conveniret, veluti ἀγέλειονκομιχὴ aut θεραπευτικὴ. Deinde vitium inerat in extrema divisionis parte. Nam post bipedis gregis alendi artem non debuit continuo ars civilis ac regalis commemorari, quasi re iam penitus absoluta. Nam primum ita emendandum fuit nomen eo modo, ut potius ad curam quam ad pastionem significandam pertineret; deinde etiam illud attendi debuit, num quae aliae adhuc partes divisionis superessent, id quod temere negleximus. P. 275. C — 277. D.

Iam si quaeris, quo pacto nobis nondum satis de rege et viro civili expositum sit, res videtur exemplis declaranda et illustranda esse, siquidem in rebus minutioribus et facilioribus citius perspicere licet, quomodo in quaestionibus gravioribus versandum sit. P. 277. D — 279. A.

Sumamus igitur exempli loco artem textoriam, et quidem illam eius partem, quae in lana texenda versatur, repetamusque a summo genere.

Omnium eorum, quae vel fabricamur vel acquirimus, duplex est finis, aut ut ope eorum aliquid efficiamus, aut ut ne quid patiamur. Ea quae prohibent, quominus quid patiamur, sunt vel remedia sive ἀλεξιφάρμακα, vel propugnacula s. προβλήματα. Horum rursus duplex genus est, armorum, ὀπλισματα, et sepimenta, φράγματα. Sepimenta aut velamenta sunt aut praesidia ad defendendam vim frigoris et caloris. Ex his rursus alia sunt στεγάσματα s. operimenta, alia σκεπάσματα, h. e. tegumenta. Ad tegumenta pertinent et stragula et vestimenta. Vestimentorum alia sunt ex toto secta, composita alia. Ex compositis discerni possunt ea, quae perforata sunt, et illa, quae sine perforatione sunt confecta. Eorum, quae non sunt perforata, alia e nervis plantarum, alia e pills constant. Horum rursus duplex genus est, quandoquidem alia aquae et terrae ope conglutinantur, alia per se sola colligantur. Et his quidem amictus nomen tribuimus, artem vero, qua conficiuntur, nominare placet vestiariam, s. ἱματουργικήν. Dicere licebit etiam textoriam s. ὑφαντικήν, ut quae in vestium confectione primas teneat. Verum enim vero etsi eam iam a multis cognatis artibus segregavimus, tamen nondum distinximus a vicinis operae sociis, ut sane imperfecta sit rei expositio. Enimvero qui ab initio vestium confectionem aggreditur, is certe non contexere, sed contrarium quiddam facere existimandus est, hoc est carminare, carpere, tractim divellere. Neque etiam staminis et subteminis confectionem recte appellabimus textoriam. Negleximus item artem fullonum et sartorum, quae quum et ipsa ad vestiariam pertineat, tamen non est ipsa textoria. Ita igitur apparet, ut ars lanearum vestimentorum conficiendorum plene accurateque definiatur, in dividendo subtilius etiam esse versandum. P. 279. A — 281. D.

Experiamur ergo hanc partitionem. In omnibus, quae peraguntur, duae artes sunt distinguendae, altera confectionis adiutrix s. ἐναίτιος, altera eiusdem effectrix, h. e. αἰτία. Et eas quidem artes, quae fusos et radios fabricantur et quae pertinent ad alia instrumenta textoria, adiutrices dicamus; quae vero ipsam texturam perficiunt atque curant, eas appellare placet effectrices.

In posteriorum numero habentur lavandi (πλυντική) et sarcindi artes aliaeque, quarum partem huc pertinentem κοσμητικήν communi nomine artis falloniae comprehendamus. Iam etiam carminandi et nendi artes omnesque eae, quae in conficiendis vestimentis versantur, unam efficiunt ταλαουργικήν, sive lanae tractandae artem. Huius ipsius vero rursus partes sunt duae, altera ξυγκροτική, quae in coagmentando posita est, altera διακροτική, quae secernit ac dirimit coniuncta. Ad διακροτικήν igitur pertinent ars carminandi, subteminis faciendi, denique aliae omnes, quae coniuncta digerunt ac secernunt; ad ξυγκροτικήν autem referuntur quaecumque consociant et connectunt vestimentorum elementa. Iam vero si artem textoriam invenire voluerimus, necesse erit bifariam dividamus τὸ ξυγκροτικὸν καὶ ταλαουργικόν. Discerni vero in eo potest τὸ στρεπτικόν, quo fila torquentur, et τὸ ξυμπλεκτικόν, quo connectuntur. Illud complectitur staminis pariter atque subteminis confectionem. Quamobrem dispesci potest in σημονονητικήν, quae subtemen e filis contortioribus conficit, et κροκονητικήν, cuius munus hoc est, ut fila molliora et laxiora stamini implicentur. Est igitur ars lanae texendae non alia, quam quae ex filis laneis per stamen atque subtemen efficit texturam. P. 281. D — 283. A.

His ita expositis hospes Eleaticus orationis longitudinem ita excusat, ut veluti in transcurso quid omnino de sermonum brevitate ac longitudine existimandum sit et ad quam normam atque legem ea sit exigenda, exponere conetur. Censet autem metiendi artem in iudicanda longitudine ac brevitate omnino dupliciter posse versari, prouti vel magnitudinem et breviteratem inter ipsas contendat, vel ad τὸ μέτριον et ipsam rei, de qua agitur, naturam respiciat, hoc est aut relative aut absolute quamvis magnitudinem consideret. Et posteriorem quidem rationem ibi locum habere arbitratur, ubi de modo in arte quapiam servando quaeratur. Artibus enim propositum esse hoc, ut in agendo omne id caveatur, quod parum nimiumve sit, quo uno fieri, ut bona et pulchra omnia per eas efficiantur. Itaque ipsam metiendi artem ait bifariam dividi posse, siquidem vel eas artes complectatur, quae numeros, longitudines, altitudines, celeritates ex contrariis metiantur ac diiudicent; vel ad eas attineat, quae id, quod magnum et parvum, nimium aut parum sit, ex cuiusque rei in se spectatae natura atque modo,

ex decore, ex opportuno, ex necessario, denique ex iis, quae media sint inter extrema, definire soleant. P. 283. A. — 285. C.

His addit porro Eleates nonnulla, quae ad disputationem de viro civili institutam pertinent. Etenim unamquamque disputationem censet ex eo maxime iudicari oportere, quod ipsi propositum sit. Itaque, si in ea id agatur, ut audientes vel legentes ad dialecticam facultatem instituantur et exerceantur, non illud videndum esse sit, utrum longior sit an brevior, sed illud unice quaeri oportere, num quod ipsi fuerit propositum, plane sit assequuta. P. 285. C. — 287. B.

Harum rerum expositione tandem absoluta reditur ad quaestionem de viro civili, ita quidem, ut exemplum disputationis de arte textoria antea institutae ad rem praesentem accommodetur. Quamobrem Eleates sic disputare pergit.

Quemadmodum multas artes reperiri vidimus, quae etsi textoriam adiuvant, tamen non ad ipsam illam pertinent; ita etiam plurimae artes sunt, quae valent ad rempublicam eique opitulantur, nec tamen pro partibus ipsius artis civilis haberi possunt. Sunt igitur quaedam artis civilis adiutrices, non item effectrices. Quorsum pertinent artes fere haec: primum quibus varia conficiuntur instrumenta, deinde quibus omnis generis vasa et supellectilia elaborantur; tum quibus construuntur vehicula, quibus in itineribus vel maritimis vel terrestribus utimur; porro quarum ope tegumenta cuiuscunque generis ideoque etiam vestimenta comparantur; quintum quae circa artis opera atque ludera versantur; sextum quae rudem corporum materiam, veluti aurum, argentum, alia, tractant; septimum denique quibus victus comparatur. Ita igitur quae artes pertinent ad rudis materiae tractationem, ad instrumenta, ad vasa, ad vehicula, ad tegumenta, ad artis opera, ad victum denique, eas iam rite ab arte civili distinximus ac segregavimus. Tractationem autem mansuetorum animalium, si a servis discesserimus, complectitur *ἡ ἀγελαιοτροφικὴ*, quae et ipsa ab arte civili segreganda est. Reliquum igitur est servorum et ministrorum genus, inter quos fore suspicari licet, qui ad artis civilis laudem utique aspirent. Nam etsi venales illi servi, itemque ii, qui sese ultro eorum operae ad-dixerunt, agricolae, opifices, mercatores, mercenarii,

omnino regiae artis partem sibi vindicant nullam, tamen in medium prodeunt ministri alii, ea arrogantia inflati ac tumentes, ut reipublicae moderari videri velint. Quorsum referendi sunt praecoones et scribae publici, praecipue autem vates, qui vulgo deorum interpretes habentur, atque sacerdotum gens, quae in Aegypto adeo eum nacta honorem est, ut nullus rex a sacerdotio seorsum imperare queat, ac si forte ex alio ordine oriundus regnum per vim occupaverit, postea in hoc genus recipi necessario debeat. Ad hos accedit varia ista et vere admirabilis natio eorum, qui partes maximorum inter sophistas praestigatorum agunt, hoc est ii, qui semet ipsos civitatis administrandae regendaeque peritos profitentur, quos sane perquam difficile est a viris vere regis civili prudentia instructis discernere. Hunc igitur inanem praestigatorum chorum potissimum ab illis seungere ac separare debebimus, siquidem perspicue voluerimus intelligere id, de quo quaeritur. P. 287. B. — 291. C.

Distinguuntur igitur tria civitatum genera, unius dominatio, s. monarchia, imperium paucorum, s. aristocratia, et democratia. Quae rursus dividi possunt in suas quasdam partes. Nam monarchia, ubi secundum leges et civibus volentibus exercetur ab eo, penes quem est civitatis imperium, regnum dicitur; sin pro arbitrio et invitis civibus habetur, tyrannis est: imperium porro paucorum si a divitibus obtinetur, aristocratia; sin a pauperibus occupatur, oligarchia vocatur; democratia denique sive volentibus civibus sive invitis, ac sive arbitrio sive ex legibus, locum habet, idem semper nomen retinet. Sed vera reipublicae forma neutiquam ex eo diiudicanda est, num unus an plures, pauperes an divites violenter aut secundum leges regnum exercent. Imo ea, quae vera est reipublicae ratio, ex una scientia pendet, sicuti antea recte videmur iudicavisse. Itaque ea una vera germanaque civitas est, cui aliquis iusta praeditus scientia praestet. Hanc vero scientiam sibi comparare res est una omnium difficillima: nam inter multa millia hominum vix singuli reperiuntur qui illam teneant, sicuti inter mille homines vix unus alterve est, qui lusum calculorum plane cognitum habeat. Jam vero cui reipublicae praestet is, qui hac scientia sit ornatus et instructus, ea sine dubio omnium optima haberi debet, sive secundum leges sive sine legibus administratur, ac sive volentibus gu-

bernatur civibus sive invitis: nam quaecumque rex sapiens suscepturus sit, sive aliquos eiciat in exilium, sive alios supplicio afficiat, sive peregrinos donet civitate, ea omnia civitati universae conducant necesse est, quoniam a sapientibus proficiscuntur consiliis. Quod autem talem sapientem statuimus vel sine legibus optime regnaturum, id minime debet videri ineptum esse aut absurdum. Nam multo est praestabilius virum prudentem regnare quam legem. Quippe humana omnia fluxa sunt, inconstantia, perpetuae obnoxia mutationi. Quamobrem nullo modo fieri potest, ut leges ferantur omnibus hominibus ac temporibus aptae et idoneae; nec ullus legum auctor novisse potest, quid expediat singulis, qui illud tantum respicere soleat, quod plurimis profuturum videatur, eaque ipsa re saepenumero singulis adeo noceat. Quamobrem legum perpetuae mutationes fiant necesse est atque saepissime etiam in singulis casibus ab earum auctoritate iniuste recedi oportet. Verum enim vero ex eo ipso, quod difficile est publice constituere, quid singulis conducat, quidque iis iustum sit aut rebus consentaneum, sponte consequitur, universalem quandam legem pro norma atque regula habendam esse, ad quam rerum publicarum gubernatio dirigenda sit, quemadmodum vulgo in singulis artibus communia quaedam praecepta reperiuntur, ex quibus earum fit exercitatio. Quam quidem legem communem profecto unus tenet ille sapiens, quem civitati praefectum volumus. Ex quo quid porro consequatur, apertum erit omnibus. Nam sicuti minime iniustum aut durum est, si medicus aegrotum aliquem ipsi parum morigerum per vim adigat ad facienda ea, quae ipsius valetudini expediant: ita nec durum existimare licebit, si is, qui vera arte rempublicam gubernandi praeditus est, cives sapienti consilio nec legum iussu ad ea cogat, quae ad communem salutem valeant, in eaque re nec vi absteineat. Quippe talis sapiens id unice spectabit, ut omnia fiant iustius ac melius, quam si ex mutis legum institutorumque praeceptis peragantur. Quemadmodum igitur gubernator quidquid navi et nautis conducit observans neque leges ponens, sed arte tanquam lege utens, nautas a periculis tutos et incolumes praestat, item optima indicanda est civilis administratio eorum, qui sic imperant, ut artis vim legibus potiolem adhibeant. Optimum est igitur non leges vigere, sed virum aliquem regia mente praeditum gubernacula tenere rei-

publicae, qui sit civitatis tanquam νόμος ἐπιτηρῆς, h. e. lex non mortua, sed viva. P. 291. C. — 297. B.

Nunquam vero futurum est, ut maior hominum multitudo, qualescumque illi sint, hanc talem scientiam adipiscatur et civitatem sapienter administret. Imo paucissimorum, et vero unius tantum est recta illius gubernatio. Quae autem vulgo habentur reipublicae, eae nihil sunt aliud nisi optimae illius atque perfectissimae imitationes, modo propius ad eam accedentes, modo inde longius recedentes. Usurpare vero illae coguntur, ut semet ipsas conservent, optimae civitatis instituta, atque id curare, quod modo laudavimus, etsi non sit optimum, nimirum ut civium nemo quicquam praeter leges facere audeat; sin autem quis fecerit, is supplicio ac morte multetur. Haec enim ratio secundum priorem illam, quam antea descripsimus, utique pro optima et pulcerima habenda. P. 297. B — E.

Age vero, explicemus iam dilucidius, qua ratione existat illud ipsum, quod secundum diximus. Enimvero non capiunt hominum vulgarium animi verae illius regiae artis magnitudinem et praestantiam, unde eius interitus similiter acceleratur, atque aliis quoque artibus futurum esset, si populus earum rudis et ignarus, adempta iis, qui illarum periti sunt, omni praeciipiendi potestate, leges dare ac sancire vellet, ad quas singulae essent exercendae. Nam ita patet propter legem vetantem nihil amplius ad artium amplificationem et perfectionem inventum iri, ac vitam, iam nunc satis molestam illam, existuram esse plane intolerabilem. P. 297. E. — 299. E.

Iam vero hoc quum per se malum sit, tamen maius etiam malum existet, si qui publice custodiendis legibus praefectus est, is neglecta earum auctoritate vel lucri alicuius vel gratiae privatae causa vim earum infringere conatur. Nam qui leges impugnat multo usu confirmatas, de quibus prudentes aliqui viri scite deliberarunt, quasque iidem populo suaserunt et commendarunt, is omnem omnino evertet agendi rationem, adeoque civitati plus damni inferet quam ipsae praescriptiones. Quocirca iis, qui de unaquaque re leges sciendas esse arbitrantur, etiam hoc diligenter agendum est, ut contra eas neque unum aliquem neque multitudinem quidquam moliri concessum sit. Iam vero quae isto modo a viris prudentibus publice perscripta sunt et legibus san-

cita, ea non alium habent fontem nisi verae artis civilis imitationem. Verum autem germanumque politicum antea censebamus multa esse instituturum facturumque suo ipsius arbitrato, non consulta scripturarum legum voluntate, siquidem ipsi ita expedire videatur. Quod idem institutum imitari possunt etiam ii, qui in sua civitate scriptis legibus utuntur, modo de earum emendatione viri prudentes conferant consilia. Sin imperiti hoc emendandi negotium suscipiant, imitabuntur illi quidem rectam rationem, sed imitabuntur pessime, hoc est, leges depravabunt. Quod autem antea iudicavimus, magnam hominum multitudinem non posse ullam artem penitus percipere accurateque tenere, idem vel imprimis existimandum est de arte regia, cuius scientiam neque divitum multitudo neque universus populus unquam percipiet. Oportet igitur huiusmodi civitates, si quidem veram illam rempublicam, quam unus cum arte administrat, pro viribus imitari voluerint, nunquam quidquam facere contra praescripta et instituta patria. Ex cuius rei observatione aut neglectione oriuntur variae illae regiminis formae, quas antea significavimus. Nam divites si veram illam civitatem ob oculos habent ideoque constanter legum publicarum tuentur auctoritatem, locum habet optimatum imperium, cui nomen *αριστοκρατίας* imponimus; sin iidem leges non curant, oritur imperium paucorum sive *ὀλιγαρχία*. Quodsi vero unus aliquis in civitate imperat vere sapiens ac prudens, uno regis nomine appellandus erit: si idem neque leges neque instituta publica reveretur, sed scientiam simulans etiam contra ea, quae legibus sancita sunt, meliora instituenda et facienda esse clamitat, in eo ipso tamen vel lubricine vel inscitia ducitur, recte eum tyrannum appellabimus. Ita igitur et tyrannis existit et regium imperium, et paucorum et optimatum et populi gubernatio, quoniam homines uni illi regi, nomine imperantis vere digno, diffidunt, neque sibi persuaderi patiuntur esse aliquem dignum hoc tali imperio, quum et velit et possit eum virtute et scientia imperare, et quidquid iustum atque fas sit recte inter omnes distribuere, nemini cuiquam autem ullum inferre detrimentum: quanquam talis si reperiretur, qualem informamus, eum omnes uno ore confitentur magni aestimatum iri et imperium suum beate esse exerciturum. P. 300. A. — 301. D.

Quum vero talis rex et princeps nusquam reperia-

tur, necesse est, ut leges et scribantur et publice sanciantur, ita quidem, ut vestigia verissimae civitatis quam diligentissime serventur. Nec vero mirum accidet, quod in eiusmodi civitatibus tanta mala et nunc eveniunt et postero tempore eventura sunt. Quippe fundamentum earum hoc est, ut ex solis praescriptionibus et institutis, non item cum scientia et arte res suas gerant ac gubernent. Quod si in quacunque alia rerum administratione fiat, quis est quin videat brevi futurum esse, ut rei eventus omnem spem destitueret? Magis igitur mirari consentaneum est, quod vel inter tales respublicas nonnullae diuturniores extiterunt neque brevi tempore eversae sunt. P. 301. D. — 302. B.

Verum his explicatis iam etiam illud videamus, quae-nam ex his deterioribus civitatibus civibus in ea degentibus minime molesta sit, quaeque iisdem maxime molesta fiat et incommoda. Nam etsi huius rei quaestio ad propositum nostrum nihil pertinet, tamen, si summam rei spectamus, omnes id maxime curare et respicere solemus.

Non dubito vero confidenter affirmare, unam esse et eandem civitatis formam, quae et optima sit et longe omnium tristissima. Nam et monarchia et oligarchia et democratia bifariam dispesci possunt, ut sex prodeant regiminis formae, a quibus tanquam septima optima illa civitas secernenda est. Quippe monarchia est vel *βασιλική* vel *τυραννική*; oligarchia porro aristocratiam et pravam paucorum dominationem complectitur; democratia denique item vel secundum leges vel per vim et arbitrium imperium suum exercet. Ex his igitur reipublicae formis monarchiam aio et optimam esse et longe molestissimam. Etenim paucorum imperium ipsa natura sua quasi in medio collocatum est. Multitudinis porro dominatio ideo minus est periculosa, quia neque bona neque mala insignis efficere potest, quum potestatem habeat inter plurimos divisam. Quamobrem sane optimum fuerit in democratica vivere civitate, si omnes rerum publicarum formae peraeque depravatae sint; sin autem omnes sint bonae, in illa vixisse minime expediet, siquidem tum monarchia omnium optima et praestantissima videri debet. Quanquam huic quoque mirum quantum praestat optima illa, quam antea descripsimus, civitas, in qua rex sapiens pro viva lege valet. P. 302. B. — 303. A.

Apparet igitur nunc luculentissime, eos omnes fere, qui in his verae civitatis tanquam umbris tractandis versantur, non esse artis regiae ac civilis vere peritos, sed potius inanes quosdam germani politici imitatores, vanos praestigiatores, denique maximos omnium sophistarum sophistas. Quos iam intuentes conspiciari nobis videbimur revera tanquam in fabula turbam aliquam Centauro-rum et Satyrorum, quos in sapientis illius regis societatem admittere velle maxime temerarium fuerit. P. 303. C.

Sed quum iam artem civilem, nomine suo dignam, ab reliquarum civitatum administratione sejunxerimus, tum aliud quid dispiciendum superest, ad diiudicandum sane multo difficilius, propterea quod regis generi magis cognatum habetur. Videndum enim, quatenam arti imperatoriae, iudiciariae et oratoriae cum arte civili intercedat coniunctio et necessitudo: nam hoc demum explorato poterimus virum civilem a reliquis omnibus diligenter separare separatumque exhibere et proponere. P. 303. D. — 304. A. Qua de re hoc videtur animad-verti ac teneri oportere.

Differt ab artibus ceteris semper ea ars, qua quis illarum usus sit et quanto aut quo modo singulae adhiberi debeant, ostenditur ac demonstratur: ea enim est quasi regina quaedam ceterarum omnium, quae ipsius tantummodo ministrae sunt, nec ipsae norunt aut docent, quo tempore quoque modo adhibendae sint. Idem plane usu venit in iis artibus, quas modo nominavimus quasque diximus ab arte civili secerni oportere. Etenim dicendi arte quando opus sit, ex ipsa minime potest intelligi; id unice ars regia vel civilis docet, quae illi quasi imperat. Eadem ratio est etiam imperatoriae et iudiciariae artis, cuius usus omnis ex arte civitatem gubernandi suspenditur. Hae igitur artes cunctae quum huic uni serviant et quasi famulentur, facile apparet, quanto intervallo ab illa distare existimandae sint. Enimvero ars civilis certe nihil aliud est nisi ea scientia, quae omnibus legibus, institutis, consiliis denique publicis praecedit iisque sapienter moderatur. P. 304. A. — 305. D.

Distinximus tandem artem civilem a ceteris omnibus, quae eius laudem aemulari posse videantur. Sequitur ut eiusdem munus et officium propius considerandum sit. Qua in re optime sic versabimur, ut exemplo artis textoriae utentes regiam quasi textoriam cognoscamus, et quo

modo ea civitatis fila coniungat atque inter se contextat paucis exploremus. Sunt igitur variae virtutum rationes, ex quibus maxime fortitudo ac temperantia, si quidem ingeniorum indolem spectamus, inter se sunt contrariae et oppositae. Quippe illa est hominum calidiorum et vehementiorum propria, haec ingenii moderatioribus atque mollioribus convenit. Itaque celeritas ingenii et vehementior animi impetus tanquam fortitudinis documenta multis in rebus laudantur; similiter etiam lenitas, moderatio, sedatus animus, non raro summis laudibus celebrantur, quippe quum temperantiam arguant. Nimirum laudabilia sunt haec omnia, sicubi opportune locum suum tenent; si contrarium evenit, magnam etiam subeunt reprehensionem. Nam ita pro fortibus audimus insani, petulantes, superbi; et pro temperantibus timidi, ignavi, molles evadimus. Quum vero haec sit virtutum istarum discrepantia, consequens est, ut qui alterutra earum or-nati sunt, ii tota vita sua etiam sequantur contraria; unde maxima saepe in rebus publicis nascitur perturbatio. Nam qui sunt moderatiores, quum vitam ament tranquillam et otiosam, facile evenit, ut aliis per omnia cedant, obsequantur, serviant, ideoque iis denique tanquam dominis mancipentur; qui autem sunt fortes et animosi, propterea quod nullum reformidant periculum et vehementiore ingenii impetu agitantur, saepe numero id efficiunt, ut miserae rixae et contentiones exardescant, atque periculosa bella incendantur, quibus respublica in maximum servitutis discrimen adducatur. Ita igitur virtutes illae inter se contrariae et oppositae quantum malorum efficere queant, facile apparet. P. 305. D. — 308. A.

Iam vero nulla est ars, quae non in operibus suis componendis fabricandisque sola bona deligat, mala quantum possit amoveat et reiiciat, ipsa bona autem ita inter se componat, ut similia ac dissimilia quam aptissime inter se coniungantur. Nam hoc demum modo perfecta aliqua cuiuscunque operis species et imago effingi potest. Idem igitur etiam arti civili propositum esse debet. Quae volens quidem nunquam civitatem aliquam componet ex bonis et malis hominibus, sed primum quidem singulorum animos et ingenia explorabit, tum vero exploratos recte institui curabit atque erudiri. Tradet autem eos in disciplinam idoneorum magistrorum, qui ipsa praecipiente ac moderante institutionis negotium exer-

ceant. Nimirum quemadmodum ars textoria carminantibus ceteraque omnia, quae ad texturam necessaria sunt, tractantibus sedulo adest ac talia quemque opera iubet perficere, quae ad contextum suum sint accommodata: ita etiam regia ars publicis praeceptoribus atque educatoribus diligenter invigilat neque permittit, ut ea faciant, quorum exercitatione animi adolescentium fiant ipsius temperationi minus congruentes. Quodsi vero reperiuntur, qui non possint fortitudinis, sapientiae, aliarumque virtutum participes fieri, sed indolis ingenique pravitate ad impietatem, petulantiam, lubidinem, iniustitiam feruntur, eos elicit, morte et exilio multat, denique maxima afficit infamia. Nec vero illos leniter tractat, qui ad virtutem ac sapientiam hebetes et obtusi in summa volutantur inscitia et humilitate. Hos enim in servorum refert numerum. Ex reliquis autem omnibus, quorum ingenia animique ad generositatem possint conformari, quasi civitatis texturam conficit, quandoquidem eorum, qui ad fortitudinem sunt procliviores, firma ac dura ingenia staminis instar fore, illorum autem animos, qui natura sunt modestiores, subteminis loco futuros esse plane sibi persuasit. Conatur vero hoc fere modo eos colligare et contexere. Primum pro cognationis ratione sempiternam animi eorum partem divino nequit vinculo; deinde partem animalem humanis vinculis constringit.

Quippe divinum in humano genere, divinitatis utique consorte ac particeps, nihil est aliud nisi verum de honesto, iusto et bono iudicium, idque certum et ratione confirmatum. Hoc vero ut animis civium ingeneretur, id unus omnium optime vir artis civilis vere peritus et bonus legum lator regia arte sua efficere potest, alioquin praeclarissimo hoc nomine utique indignus futurus. Itaque iis, qui omni ad virtutem indole destituti sunt, exclusis, quippe ex quibus nulla unquam componi civitas potest sive per se solis sive cum aliis commixtis, ceteros omnes, qui doctrinae et institutionis ope ad sapientiam et honestatem conformari queunt, ipsa virtutum copulatione ad vitam in civitate bene beateque degendam aptos et idoneos reddit. Nam fortes qui sunt atque ingenii vehementioris, eos sapiens civitatis gubernator rectis de bono et honesto opinionibus corrigit redditque moderatores; modestos autem ac temperantes ad res strenue fortiterque gerendas excitat et inflammat.

Etenim veri, boni, honestique cognitione, qua civium animi imbuuntur, contrariae vitae virtutes sublatis vitis cognatis tanquam communi vinculo firmissime colligantur. P. 308. A — 310. A.

Reliqua sunt vincula humana, quae cognito divino illo vinculo et facile animadvertere et animadversa ad usum adhibere liceat. Cernuntur illa maxime in iis, quae spectant ad mutua connubia, ad liberorum communionem, denique ad privatas nuptias et matrimonia. Haec igitur omnia non opulentiae aut potentiae gratia quaerenda sunt; id enim perversum esse viri prudentes communi iudicio consentiunt. Sed alia etiam cautio in iis adhibenda est. Fit enim vulgo sic, ut commoditatis gratia similes cum similibus ineant matrimonia. Namque modesti suam ipsorum indolem etiam in aliis amant ideoque uxores ducunt consimilis ingenii; iidem etiam liberos suos pari condicione in matrimonium dare solent. Similiter agit genus eorum, qui fortes sunt, quippe quod item suam ipsius consecatur naturam. Atqui re diligentius considerata, plane contrarium fieri oportere facile intelligetur. Tam fortitudo ubi multa per secula ita propagatur, ut non commisceatur cum natura temperata, denique in immanem degenerat ferociam ac pristinam virtutis laudem omnem amittit. Verecundia autem atque temperantia, ubi omni abstinet cum fortitudine et audacia commercio, postremo in pravam exhibit ignaviam atque mollem segnitiam. Hoc igitur ut ne in civitate ita accidat, ars civilis quantum fieri possit utique cavebit. Efficiet autem id eo modo, ut utrique generi unum idemque impertiatur de pulcris, bonis et honestis rebus iudicium. Hoc enim maximum atque unum est eius opus et officium, ut ingenia natura dissimilia, sed bona ad virtutem indole praedita, tanquam regiae texturae artificio communi iudiciorum de rebus maximis consensione in unum coniungantur, eaque consensio honoribus et ignominibus et existimatione publica et mutuis vadimoniis et vero etiam distribuendis prudenter magistratibus confirmetur. Nam magistratus quoque utrumque ingenium referant necesse est. Itaque ubicunque uno opus fuerit civitatis princeps, ars civilis eum deliget, in quo insit lenitas et mansuetudo cum fortitudine ac severitate coniuncta. Ubi vero pluribus opus sit, eos utriusque generis esse iubebit. Nam lenium ac moderatorum principum indoles etsi cauta est et iusta et servandae salutis

omnis studiosa, tamen non poterit carere quadam vi et audacia, quo fortius consilia ipsius peragantur. Fortium autem ac strenuorum magistratum ac principum natura illi alteri in iusto cunctoque observando utique cedit, temeritatem vero in agendo habet eximiam. Itaque utriusque ingenii temperatio quasi quaedam et mixtura fiat prorsus necesse est, si quidem futurum sit, ut in civitatibus privatim et publice bene beateque vivi queat. Atque hunc finem propositum esse dicamus omni actioni civili, ut fortium et moderatorum virorum prudenti colligatione quam optima telae textura efficiatur, quando ars regia per concordiae et amicitiae vincula vitam eorum coniungens omnium textorum magnificentissimum atque optimum absolvat, reliquosque, qui in civitate degant, servos et liberos, hac textura sua complectatur, ita ut universae reipublicae quam maximae obtingat felicitatis possessio.

His auditis in ipso exitu sermonis Socrates, non ille iniunior, opinor, sed sapiens, rupto tandem silentio, Praeclare vero, o hospes, etiam regium virum ac civilem descripsisti. Quibus verbis pronuntiatis dialogus finitur.

Summatim tandem retulimus, quae in hoc Platonis opere, de quo agitur, disputata leguntur. Unde sicuti clarum et apertum erit omnibus, insignem esse rerum in eo explicatarum gravitatem, ita etiam perspicetur facillime, maximam esse difficultatem, qua prematur eius interpretatio. Nam quaecumque eius partem intuemur, certe nulla est, quam non fatendum sit aliquid habere dubitationis. Quid enim? Qui tandem sit, ut primarii interlocutoris partes non Socrates ille tueatur, qui in plerisque aliis Platonis dialogis loquens inducitur, sed hospes aliquis Eleaticus, et quidem idem ille, qui iam in Sophista loquens inductus est? Quorsum porro pertinet singulare istud disserendi genus, quod per totum fere sermonem diffusum est, quandoquidem argutae minutaeque generum in formas divisiones tanta copia et multitudine coacervantur, ut qui assuefacti sunt Socraticae illi disputationis suavitati atque facilitati, quae in ceteris Platonis operibus regnat, si non iam Platonem legere sibi videantur, sed potius scriptorem aliquem horridae cuidam ac spinosae dialecticae immoderatus indulgentem? Quenam caussa et ratio est longae istius atque copiosae de variis mundi aetatibus narrationis, quae

sicuti in se non pauca habet ad explicandum difficilia, ita etiam cum principali disputationis argumento parum apte videtur cohaerere? Et qualem tandem putabimus esse virum illum scientia civili praeter ceteros praeditum, quem philosophus informavit atque instituit, qualesque eos, qui ipsi tanquam e regione collocantur? Quid denique censebimus de universi operis argumento et proposito? quid de partium, ex quibus constat, descriptione atque iunctura? quid de coniunctione et necessitudine, qua cum aliis Platonis libris contineatur? quid de fontibus, unde hausta sint, quae in eo videntur esse singularia? Haec igitur atque alia id genus non pauca ita certe comparata sunt, ut magna sane premantur obscuritate et singularem quandam requirant explicationem, siquidem futurum sit, ut totus liber penitus intelligatur recteque aestimetur. Id ipsum vero hac disputatione nostra pro viribus efficere conabimur, in eaque re videmur optime sic versaturi esse, si ante omnia de temporibus quaeramus, quibus librum scriptum atque editum esse suspicari liceat. Nam quum Plato in plerisque omnibus operibus suis scribendi consilia pro temporum varietate ita variasse reperiatur, ut iis interlocutorum personas, argumenti delectum, disserendi rationem, alia, prudenter attemperaverit, tum in scribendo Politico eorum temporum, quibus tum aut utebatur aut modo usus erat, quum librum scriberet, adeo diligentem habuit rationem, ut his non satis definitis fieri nullo modo possit, ut liber plene accurateque intelligatur. Quamobrem age ante omnia videamus, ecquid de his rebus certius exquirere et statuere possimus.

Praeclare vero nobiscum actum esset, si ex mentione institutorum Aegyptiorum p. 264 C. *) et 290 D. **) iniecta certo liceret colligere, quod inde Tennemannus ***) non improbante Schleiermachero †) et Car. Fr. Hermanno ††) collegit, scriptum esse dia-

*) Ibi leguntur haec: οὐ γὰρ δὴ προσερχθῆς γε αὐτὸς οὐδ' ὄτε γέγονε καὶ ἐν τῷ Νελλῷ τιθεοσιαιε τῶν Ἰχθύων καὶ τῶν ἐν ταῖς βασιλικαῖς ἡρμαῖς.

**) Ibi enim haec: ὄτε περὶ μὲν Αἰγυπτίων οὐδ' ἔστι βασιλικὰ χωρὶς ἱερτικῆς ἀρχῆς.

***) V. Tennemann. System. Philos. Plat. Vol. I. p. 120.

†) V. Schleiermacher. Opp. Plat. Germ. Vol. II. P. II. p. 251. ed. 2.

††) C. F. Hermann. Hist. Phil. Plat. I. p. 501.

logum post iter a Platone in Aegyptum susceptum. Nam ita certe haberemus unde faceremus in gravissima hac disputationis parte quaerendi initium. At enim vero sunt ista temporis iudicia adeo incerta atque dubia, nihil ut inde tuto concludi posse existimemus, nisi si alia etiam accedant, unde certius de re controversa repetatur iudicium. Quis enim nobis spondeat Platonem de illis institutis nihil fama et auditione accepisse, sed ipsum praesentem ea cognovisse. Quamobrem alia nobis via in huius rei quaestione ingredienda est, siquidem ad aliquam coniecturam probabilitatem pervenire velimus. Ea vero quaerentibus sese tanquam ultro videtur offerre. Nam primum quidem Politicus arctissimo vinculo cum iis libris continetur, unde satis certo intelligas, a quonam inde tempore philosophus quum horum ipsorum tum etiam Politici scriptionem commentatus sit. Deinde ab hoc ipso tempore in universum quidem de vita atque fortuna Platonis ita constat, ut quorsum studiorum suorum consilia dirigere vel potuerit vel debuerit, facili negotio conicere possimus. Denique ipsa illa opera ita comparata sunt, ut cognito perspectoque eorum argumento atque ratione coniectura non veridissimilis de tempore locum habeat, quo et litteris consignati et in lucem publicam emissi sint. De quibus omnibus ita placet exponere, ut brevi opere conficiamus disputationem. Hoc autem ita videmur consequuturi esse facillime, si vitae cursum, quem Plato inde a Socratis obitu tenuit, persequentes et tanquam lustrantes simul ea animadvertamus ac notemus, quae ad definiendum tempus conducant, quo scripta cum Politico coniuncta et arctiore quodam necessitudinis vinculo copulata ipsumque Politicum foras prodiisse conicere liceat; deinde vero nonnulla subiungamus, quae ad unius maxime Politici rationes accuratius definiendas pertineant.

Itaque res vitamque Platonis ab eo inde tempore contemplantes, quod post obitum Socratis est insequentum, facile animadvertemus, statim ab initio huius aetatis maximam ipsi allatam esse fortunae pariter atque studiorum vicissitudinem. Constat enim testimoniis veterum scriptorum bene multis iisque satis luculentis, philosophum Socrate ab Atheniensibus iniuste interempto una cum aliis Socraticis Megara ad Euclidem, familiae Megaricae principem eundemque Socratis quondam discipu-

lum, concessisse *). Ex quo tempore id sequutus consilii est, ut reliquam aetatem procul a republica haberet. Nam eam videbat per omnes vitae partes ingruisse morum nequitiam ac pravitatem, ut facile sibi persuaderet multo agere sapientius, qui Socratis exemplum sequenti privato otio degerent vitam ac sapientiae commendatione civibus suis prodesse studerent, quam qui vel eum salutis suae discrimine rempublicam tractare vellent adeoque publicorum scelerum administri existere **). Itaque tunc cum maxime opinor condere decrevit eam sapientiae disciplinam, quae quantum fieri posset gravissimis illis malis mederetur ac vindicatis veri et honesti rationibus verae utilitatis quam plurimum ad bonum publicum conferret. Nam tantum abest, ut cives suos atque patriam in his studiis suis neglexerit, ut usui esse civitati praeclearissimum sapientiae munus maximumque virtutis vel documentum vel officium putaverit ***). Ingentis operis, quod tunc primum videtur mente et cogitatione complexus esse, fundamenta quasi quaedam iacta sibi videbat per institutionem ac disciplinam Socraticam, qua per decem fere annos erat usus. Etsi enim iam mature etiam Heracliteorum ac fortasse Eleatarum sapientia erat imbutus †), tamen huius quidem notitia non tantum ipsi profuit, quantum ratio Socratica, qua una maxime ad notionum rimandarum diligentiam atque subtilitatem adsuefactus fuisse videtur. Nam huius ope quum iam adolescens eo esset perductus, ut quantum inter scientiae firmitatem atque opinionis levitatem et in-

*) V. Menag. ad *Diag. Laërt.* libr. II. §. 106. p. 124.

**) V. *Epist. Plat.* VII. p. 321. C. 325. C. sqq. 334. D. 320. A. coll. *De Rep.* VI. p. 496. A. — 497. A. *Apol. Soer.* p. 34. C. *Ciceron. Epist. ad Fam.* I. 9. De caussis, cur Plato sic sibi faciendum statuerit, copiose nuper exposuit Hermann. *Hist. Phil. Plat.* I. p. 35 sqq. A Socraticis maxime orta videtur nobilis illa veterum philosophorum controversia, qua disceptabatur, num sapienti gerenda respublica esset; de qua v. *Aristot. De Rep.* VII. 2. *Ciceron. De Rep.* I. 5. ibique Maium.

***) V. *Epist. Plat.* VII. p. 326. A. IX. p. 358. A. coll. *De Rep.* VI. p. 496. A.

†) De Eleatica disciplina non certo constat; sed Heracliteorum decreta ipsi iam mature innotuisse satis testatum habemus. V. Hermann. l. c. p. 46 sqq. coll. *Prolegom. nostris ad Plat. Cratyl.* p. 25 sqq.

constantiam interesset, facile sentiret, profecto etiam illud debuit sibi persuasisse, in sapientiae disciplina plurimum referre, ut spreto erroribus reiectaque opinionum levitate ad scientiae verae et nomine suo dignae constantiam perveniretur *). Quod quidem ita esse, nostro certe iudicio satis testantur dialogi illi more Socratico scripti, in quibus subtiles de vi et natura virtutis quaestiones ita instituuntur, ut deludantur gloriosi illi virtutis promissores, qui etsi eius disciplinam profitebantur, tamen vero minime perspecto totam referebant vel ad utilitatis vel ad propriae opinionis speciem atque probabilitatem. Habent enim hi libri omnes auctorem Platonem Socraticum, hoc est iuvenem, non Platonem aetate proVectum et iam interioribus philosophiae sacris initiatum **). Atque ab his de virtutis vi et natura quaestionibus profectus philosophus paulatim processit, opinor, ad ipsius scientiae eiusque fontium subtilem accuratamque considerationem. Nam quum verum sentiret una mente et ratione contineri, quae sola certam afferret scientiam, quaerere etiam instituit de veri iudicio, de quo quam variae essent atque multiplices philosophorum opiniones, certe cum non videtur praeterire potuisse, qui dudum Heracliteae doctrinae notitiam acceperat atque sophistarum, imprimis Protagorae, de his rebus cognoverat iudicia. Quamobrem nos quidem sic nobis persuasimus, ut ipsum, posteaquam vanos illos virtutis magistros ostendisset scientia plane carere, qua una tamen vera virtus absolveretur, ad eos confutandos putemus aggressum esse, qui scientiae vim naturamque vel in umbris vocabulorum vel in visis et opinionibus inesse volebant. Quod etsi

*) Vere Schleiermacherus, *Sämmtliche Werke*, dritte Abtheilg., Vol. IV. Fasc. I. p. 97. *Plato brachte die Idee des Erkennens weiter auf den Unterschied zwischen ἐπιστήμη und δόξα ἀληθῆς.* Id ipsum vero nos quidem initium fuisse censemus, unde profectus philosophus ulterius progredi coeperit.

**) Huius sententiae nostrae alibi propositae vehementer laetatur quod nuper gravissimum nacti sumus ad stipulatorem et assertorem, Car. Fr. Hermannum, qui eam in praeclearo opere *Historiae Philosophiae Platonicae* ita amplexus est, ut in paucissimis partibus a nobis dissentiat. A Schleiermacherso igitur, qui hos dialogos maioribus operibus tanquam appendicis loco adiunxit, plurimum hac in re dissentimus.

nemo quisquam veterum scriptorum perspicue testatus est, tamen ex ipsius operibus coniectura haud temeraria assequuti videmur *). Atque istud ipsum studiorum tanquam iter quum in eo esset ut ulterius persequeretur, casu infelici quidem, sed tamen ad sapientiae disciplinam peropportuno accidit, ut ei, sicuti antea dictum est, Socrate magistro interfecto Megara commigrandum videretur. Qua in urbe perquam est verisimile tantam ei oblatam esse de iis rebus, quas ad examen vocare animum induxerat, quaerendi disputandique opportunitatem, ut fieri non potuerit, quin ratio ac doctrina, quam sequebatur, brevi tempore ad maiorem quandam perfectionem absolutionemque perduceretur. Nam ut taceam de aliorum Socraticorum, qui eodem se contulerant, familiaritate, imprimis Euclides ceterique Megarici sermonibus suis id videntur effecisse, ut animum ad rerum gravissimarum pervestigationem appelleret **). Euclidem enim constat a Socratis, magistri sui, ratione ita deflexisse, ut sententiam Eleaticorum, imprimisque Parmenidis, quam de eo quod esset quodque unum veri cognitionem praerberet, susceperant, cum illa copulare et quasi miscere conatus sit. Hoc vero quum in se satis grave esset ac diligenti animadversione dignissimum videretur, tum aliud quid accessit, quod item singularem quandam novitatis gratiam haberet. Megarici enim, quo facilius vel sua ipsorum decreta defenderent vel aliorum sententias refutarent, etiam hac in parte Eleatas imitati, plurimum tribuerunt arti dialecticae, quam non modo ad certas quasdam leges adstrinxerunt, verum etiam argutis atque captiosis argumentationibus adhibuerunt, ut iam a scholae primordiis Eristicorum nomen acceperint. Sive igitur doctrinam eorum respicimus, sive consideramus deserendi viam et rationem, qua usi sunt, certe longe est verisimillimum, Platonem, tunc ipsum singulari quodam studio exquirendae veritatis incensum, quo tempore apud eos commoratus est, ad pervestigandos gravissimos philosophiae locos vehementer excitatum atque impulsum esse.

Atque hic nos videmus ad id pervenisse, cuius causa

*) V. Prolegg. ad Cratyl. p. 24 sqq. al.

**) Id sic factum esse iam Tennemannus *System. Phil. Plat.* Vol. I. p. 30. suspicatus est, cui assentitur Hermannus l. c. Vol. I. p. 46 sqq.

totam hanc narrationem exorsi sumus. Videmur enim non temere hariolari Platonem existimantes inde ab hoc ipso tempore eorum librorum, qui cum Politico arctiore quodam vinculo conuexi sunt, hoc est Theaeteti, Sophistae, Parmenidis, ipsiusque Politici scriptiorem instituisse. Quam quidem sententiam nostram ita illustrare et confirmare conabimur, ut ante omnia videamus, eoque reperiantur temporum vestigia his sermonibus impressa, unde id tuto concludere liceat. Ea vera in Theaeteto extant, ut nos quidem arbitramur, satis manifesta. Nam primum quidem quid tandem esse dicamus, cur sermo in hoc libro enarratus, quum non ita multo ante Socratis mortem Athenis habitus fingatur *), tamen Megaris in aedibus Euclidis Megarensis Terpsioni Megarensi atque Socratis quondam discipulo fidelissimo a servulo quodam recitetur? Enimvero ego si quid video, pertinet hoc unice eo, ut aliqua necessitudo significetur, quae ipsi Platoni cum Megaricis intercesserit. Quod si ita est, sponte consequitur, ut librum post Olymp. 95. a. 2. scriptum putari oporteat, quandoquidem Platonem ante id tempus aliquid commercii cum Megaricis habuisse nusquam testatum legimus. Atque ita praeter alios scitis etiam Fr. Astius De vita et scriptis Platonis p. 185., in eo tamen falsus magnopere, quod Theaetetum protenus Megaris a philosopho scriptum absolutumque esse statuit. Nimirum etiamsi philosophus iam tum, quum Megaris versaretur, talis descriptionis agitaverit consilium, quod sane perquam est verisimile, tamen absolutum tunc esse librum et in lucem publicam emissum nullo pacto concedimus. Quod cur ita existimemus, sponte ex iis apparebit, quae de his rebus porro exponenda sunt. Itaque ex ipso libri exordio nunc quidem hoc clarum et perspicuum esse putamus, scriptum eum esse post Olymp. 95. a. 2. Sed longius etiam progredimur. Nam quae in eo p. 142. A. memoratur pugna ad Corinthum, ea certe non potest ante Socratis obitum esse commissa, quandoquidem dialogus paullo ante Socratis mortem habitus fingitur. Itaque prorsus necesse est intelligatur illa, quam constat bello Corinthiaco Olymp. 96. a. 2. factam esse **). Idque tanto est verisimilius,

*) V. Theaet. p. 142. C.

***) V. Xenoph. Hellen. IV, 2, 8. Diodorus XIV, 83. Demosth. adv. Lept. §. 41.

quod ea ratione admissa colloquium non ita multo ante Socratis mortem Athenis habitum quattuor ferme annis post Megaris refertur, quum ille praeclari ingenii adolescens, Theaetetetus, ad Corinthum pugnasset atque gravi morbo esset correptus. Atque hinc consequens est, ut dialogus non potuerit ante Olymp. 96. a. 2. absolvi et ad exitum perducere.

Quibus ita fixis atque stabilitis videmur causam satis idoneam reperisse, quamobrem etiam Sophistam, Politicum, et quem Schleiermacherus miro iudicii errore pro opere paene rudi atque iuvenili habuit *) Parmenidem inde ab illo tempore scriptos esse putemus. Etenim tanta est horum librorum cum Theaeteto coniunctio, tanta necessitudo, ut nullo pacto temporibus multum diversis aut longo intervallo disinctis scripti editique videri debeant. Nam Sophista quidem postridie eius diei, quo Theaetetetus, peroratus esse fingitur **); Politicus porro eodem quo Sophista die habetur, ut huius memoria disputantibus adhuc recens sit atque illibata ***); Parmenides denique non modo in Theaeteto †) significatur, verum etiam in Politico et Sophista ††) satis aperte indicatur; nam plane nobis persuasum est, philosophi imaginem identidem in his sermonibus promissam in eo libro exhiberi, in quo scena dialogi repente mutata Parmenides, summus familiae Eleaticae magister, cum Socrate sapiente, sed eo adhuc iuvene, colloquens inducitur †††). Huc accedit, quod in

*) V. Opp. Plat. T. I. Vol. II. p. 89 sq. ed. 2.

**) V. Sophist. p. 216. A.

***)) V. Politic. p. 258. A. conf. p. 257. B. 284. B. 286. B. Omnino Politicus tam arcto vinculo cum Sophista copulatus est, ut uterque liber unum fere dialogum conficere videatur.

†) Theaet. p. 180., ubi Socrates E.: *Παρμενίδης δέ μοι φησεν τὸ τοῦ Ὀμήρου αἰδοῖός τε ἄμα δεινός τε συμπεροσέμειτα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάνυ νίος πάνυ προεβόηθη.* Quod plane sic in Parmenide fieri meminimus. Etiam in Sophista p. 217. C. Socrates narrat senem Parmenidem a se puero auditum esse disputantem, quod quidem pertinet eodem.

††) Politic. p. 257. A. *ἀπειλήσεις ταύτης τριτάτων (χαρῖν), ἐπειδὴν τὸν τε πολιτικὸν ἀειργάσωμαι σοὶ καὶ τὸν φιλόσοφον.* Ibid. p. 257. B. C. Sophist. p. 217. C. et p. 253. E. 254. B. *περὶ τοῦτου (τοῦ φιλοσόφου) καὶ τόξα ἐπισημώμεθα σαφέστερον, ἢν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ἢ, περὶ δὲ τοῦ σοφιστοῦ που δῆλον ὡς οὐκ ἀνεῖται, πρὶν ἢν ἰκανῶς αὐτὸν θεωρησώμεθα.*

†††) V. Prolegg. ad Sophist. p. 45 sqq., ubi de hac re copiose exposuimus.

his libris omnibus ea cernitur argumenti, de quo disse-
ratur, continuatio et quasi progressio, ut propemodum
pro uno eoque grandiore opere habendi sint: de qua re
postea dicitur explicatius, ubi quo artificio Politicus cum
ceteris tribus sermonibus iunctus copulatusque sit, docere
conabimur. Iam vero haec omnia, quum in eadem tem-
pora egregie conveniant, sicuti infra docebitur, aliis mi-
nus aut omnino non congruant, equis est quin ultro
fateatur, si non certum, at certe longe verisimillimum
esse, Sophistam, Politicum et vero etiam Parmenidem
non ita multo post Theaetetum vel litteris consignari vel
in publicam lucem emitti coepisse? Nobis quidem id
tam est verisimile, ut tantum non pro explorato haben-
dum ducamus. Quamquam hic magnopere cavendum est,
ne protenus omnes hos libros continuo tanquam agmine
foras prodiisse existimemus; in quem errorem incidit
Astius, qui in libro egregio De vita et scriptis Plato-
nis p. 53 sq. eos omnes editos esse statuit quo tempore
Plato habitaverit Megaris. Quod tantum abest ut credi-
bile sit, ut abhorreat ab omni verisimilitudine, siquidem
ipsorum ratio et argumentum luculenter evincit, philoso-
phum rerum in iis tractatarum disputationem non uno
velut ictu sed paulatim et post diuturniorem laborem
perfecisse, quamquam id continua quadam temporis serie
factum esse utique verisimile est. Nam primum quidem
Sophistae argumentum ut ita statuamus vehementer sua-
det; in quo libro et ars disserendi Megaricorum leniter
ridetur similique modo atque in Politico fit cum Socra-
tica disputandi methodo componitur*), et Eleatarum ac
Megaricorum ratio et disciplina ita examinatur, ut phi-
losophus suam ipsius sententiam prudenter correctam et
emendatam ad illam accommodasse videatur. Nam impu-
gnatur sententia Parmenidis, qui unum statuebat**);
refutatur doctrina Megaricorum, quandoquidem ideis,
quas illi in se absolutas volebant esse neque ullius com-
munionis capaces, etiam motus sive relatio vindicatur***);
denique ipsius Platonis doctrina consummatur ac perfici-
tur, quandoquidem docetur has ideas in se constantes
quidem, sed easdem vivas vegetesque scientiam omnem

*) V. Prolegg. nostra ad Sophist. p. 36.

***) V. ibid. p. 37 sq. 41 sqq.

****) V. ibid. p. 39 sqq.

cognitionemque veritatis efficere atque adeo non alias
esse quam humanae mentis notitias tanquam essentialae
omnis causas atque effectrices*). Quae omnia equis
est qui sine diuturniore harum rerum commentatione sic
disputari potuisse sibi persuadeat, praesertim quum Plato
ipse Eleaticis in multis doctrinae partibus plurimum con-
cesserit? Parmenides porro fere totus fundamentis do-
ctrinae Pythagoricae, eiusque interioris atque reconditio-
ris, superstructus est. Nam quae de eius, quod esse
dicitur, rationibus admirabili acumine ac sagacitate ex-
plicantur, ea quum primo aspectu Eleaticae sint origi-
nis, tamen ad ipsius Platonis sententiam exposita cum
Pythagoreorum de finito et infinito opinionibus ita co-
pulantur et in unum coniunguntur, ut hinc demum ple-
nam lucem suam mutuentur. Quocirca vere dixeris in
hoc opere doctrinam de ideis, in Sophista cum Megari-
corum ratione ac disciplina consociatam, denique etiam
cum Pythagoreorum ratione in unum coniungi ad eam-
que revocari**). Atque simile quiddam etiam de Politico
audemus pronuntiare, in quo libro et vir ille civilis sa-
pientiae tenax, qui instituitur, plane est Pythagoricus,
et alia non pauca reperiuntur, quae ex eodem manant
fonte; de qua re infra suo loco dicitur. Ex his igitur
recte videmur colligere hos libros nullo pacto potuisse a
Platone ante iter in Italiam inferiorem susceptum litteris
consignari, nedum in publicam lucem emitti. Etenim
constans est sane et multorum scriptorum testimoniis
confirmata antiquitatis fama, Platonem, aliquo tempore
Megaris transacto, ingenti quodam philosophiae studio
incensum quum alias terras lustrasse, unde se aliquid
ad veritatis disciplinam profecturum speraret, tum etiam
in Italiam inferiorem se contulisse, ut perdisceret sapien-
tiam Pythagoreorum***). Quod quis est quin fateatur
magno esse argumento, ipsum tunc sensisse, quam parva
et exilis esset, quam in patria sua hausisset, illius no-
titia? Pleniorum autem ipsum tunc demum accepisse

*) V. Prolegg. ad Sophist. p. 39 sqq.

***) V. Prolegg. ad Parmenid. Libr. I. cap. 4 sqq.

****) V. Ciceron. De Fin. V, 29. Tuscul. IV, 19. De Republ.
I, 10. Apulei. De Dogm. Plat. I, 1. p. 186. ed. Boech.
Diogen. Laert. III, §. 5. §. 6. ibique Menag. p. 139.
qui aliorum quoque testimonia attulit. Addimus Augu-
stin. De Civ. Dei VIII, 4. Contra Acad. III, 37.

eius notionem, nisi omnem antiquitatis auctoritatem evertere velimus, nullo modo dubitare poterimus. Nam inde ab illo tempore sese totum narratur dedisse Pythagoreorum studiis *); ab ea inde aetate dicitur libros Philolai studiose conquisitos multo aere sibi comparavisse **); inde etiam in scripta sua non pauca clam transtulisse fertur, quae Pythagoreis deberentur ***). Quae omnia nonne testantur clarissime iam a veteribus, ne dicam ab ipsius aequalibus, sagaciter fuisse animadversum, quid quantumque esset quod Pythagoreis acceptum retulisset? Nec vero vanam aut inanem esse hanc veterum scriptorum narrationem ipsi eius libri loquuntur, ex quibus, si modo ad eam rem attendas, passim quid rei sit cognoscere liceat. Ac si quis in coniectando audacior esse velit, haud sane inepte suspicetur eos etiam ipsos libros, de quibus nunc cum maxime quaerimus, ansam praebuisse calumniae, qua multa furtim sua fecisse arguebatur, quae propria essent Pythagoreorum. Insunt enim profecto in iis non pauca, quae quum sint Pythagorica, tamen sine ulla eius rei significatione callidissime cum reliquis contextantur. Quocirca nos quidem minime dubitamus sic statuere, ut Sophistam aliquo intervallo post Theaetetum scriptum existimemus, Politici vero atque Parmenidis originem ad ea tempora referamus, quibus Plato, sapientiae Pythagoricae sacris tandem aliquando initiatus, quantum lucri inde ad suam ipsius rationem ac disciplinam locupletandam consummandamque percipi posset, iam plane intelligebat ipsoque usu compertum habebat. Quamquam ne Theaetetum quidem atque Sophistam prius aut absolutos aut foras emissos esse credimus quam reliquos duos dialogos. Cuius sententiae nostrae causas et rationes paucis exposuisse iuvabit †). Repetitae vero eae sunt ex uno maxime Theaeteto. Quem librum etsi facile largimur iam inde ab eo tempore coeptum esse

*) V. Cicero De Rep. l. c. Apulei. l. c. al.

***) V. Gellius N. A. III, 17. Cicero l. c. Diog. Laërt. III, 9. 8. 17. Iamblich. Vit. Pyth. XXXI.

****) V. Gellius l. c. Athenaeus XI, 15. Euseb. Praep. Evang. X. 3.

†) Retractare enim consultum duximus, quae scripsimus Prolegg. ad Theaetet. p. 10. ubi legendum: *Circiter Olymp. 96. 3. vel 4. scriptum, sed aliquanto post evulgatum esse.*

scribi, quod Plato Megaris transegit, propterea quod argumentum eius quasi naturali quadam cognatione coniunctum est cum quaestionibus superiore tempore ab eo institutis, tamen postea demum ad finem perductum esse duobus argumentis evincitur. Nam primum quidem Sophistae et Politici arctior est cum eo copulatio, quam ut vel absolutionis vel editionis tempus multum diversum esse potuerit; deinde prius exordium Theaeteti, ut iam antea significavimus, eiusmodi est, ut postero demum tempore adiectum putari oporteat, quo tempore Plato eos libros, qui Megaricorum rationem ac disciplinam accuratius tractant, vel absolvisset vel foras emittere constitisset. Certo quidem illud sic tantum videtur idoneam habere causam atque rationem, si tanquam iudicium facere putetur eius coniunctionis, qua Theaetetus cum iis continetur libris, in quibus ratio et doctrina Megaricorum sub examen vocatur, quale in Theaeteto p. 183. E. urbane detrectatur, sitque simul quasi monumentum quoddam temporis aliquando Megaris cum veteribus amicis familiariter transacti; sin minus, quoniam cum ipso libri argumento nullam omnino coniunctionem habet ac necessitudinem, moleste redundare ac praeter artis leges annexum esse putandum erit; quod tamen nemo temere sic statuet, qui quanta etiam his in rebus adornandis Platonicum ingenii solertia sit, penitus intellexerit *). Quodsi autem de Theaeteto recte ita statuitur, quid de Sophista inde consequatur, sponte intelligas. Apparet enim ne huic quidem potuisse in lucem prodire solitariam.

Iam vero his ita exploratis facile liceret definire, quo tempore hi libri omnes et litteris perscripti et editioni destinati fuerint, si quo ordine Plato Aegyptum, Cyrenen, Italiam et Siciliam lustraverit, satis certo testatum haberemus. Manifestum est enim eos a Platone tum demum potuisse perfici atque editioni parari, quum audivisset Pythagoreos. Sed tanta est veterum scriptorum de ea re dissensio, ut alii eum primum Italiam, deinde Aegyptum ac Cyrenen, alii primum Aegyptum et Cyrenen ac deinde Italiam, alii inprimisque Apuleius

*) Exposuimus de his rebus uberius in Programmata: *De argumento et artificio Theaeteti ex temporum rationibus iudicando.* Lipsiae 1837. ubi v. inprimis p. 15. aqq.

primum Italiam, deinde Cyrenen et Aegyptum, ac tum iterum Italiam et Siciliam adire iubeant *). Quamobrem hic illud unum tenendum putamus, scriptionem horum operum, excepto Theaeteto, quem philosophus iam antea videtur commentatus esse, in illud incidere tempus, quo Plato relictis Megaris exteras terras inprimisque magnam Graeciam invisere coepit. Sed haec quum accuratius desiniri vix possint, tamen tempus, quo opera ista omnia in publicam lucem prodierunt, non tantis tenebris obvolutum censemus, ut certius indicari nequeat. Magnum enim momentum ad huius rei quaestionem ulterius profligandam illud facit, quod quotquot scriptores de primis istis Platonis itineribus aliquid memoriae prodiderunt, ii omnes de eo consentiunt, fuisse ea continuo ordine suscepta neque ulla in patriam reditione interrupta. Nam quod Diogenes Laërtius III, 8. Aristoxenum refert memoriae prodidisse Platonem ter militasse, primum in Tanagram, secundo in Corinthum, tertio ad Delium, ubi victoria sit potitus; quodque Aelianus Varr. Hist. I. VII. c. 14, similiter scribit: *Σωζράτης δὲ καταγενοῦσα τοῖς Ἰλλύτων δὲ καὶ αὐτὸς εἰς Τανάγραν καὶ εἰς Κόρινθον*; ea narratio profecto ita comparata est, ut errore nata atque fide prorsus indigna iudicari debeat. Nam proelium ad Tanagram sive intelligas illud, de quo Thucyd. I. c. 108 sqq. narrat, sive id, de quo idem scriptor libri III. c. 91. refert; neutri Plato interesse potuit, quoniam Olymp. 80. a. 4., in quem annum fere illud incidit, nondum in dias luminis auras prodierat; Olymp. 88. a. 3. autem, quo tempore commissum est alterum, paene adhuc fuit quadrimus. Quocirca hic error aliquis lateat prorsus necesse est. Neque aliter sentiendum est de eo, quod apud Delium stipendia fecisse narratur. Nam pugna ad Delium incidit in Olymp. 89. a. 1. Reliqua igitur una pugna ad Corinthum est. Quae certe non potest esse eadem, quam

*) Exposuerunt de hac narrationum discrepantia Tennemannus System. Phil. Plat. T. I. p. 30 sqq. Astius De Vita et Scriptis Plat. p. 23 sqq. Hermann. Histor. Philos. Plat. V. I. p. 52 sqq. Nobis quid videatur, in Praefat. ad Opp. Plat. Vol. I. p. XVIII sqq. professi sumus. Apuleium enim sequi consultum ducimus, quippe qui sua hausit ex commentariis Speusippi de vita Platonis, hoc est, ex fontibus limpidissimis.

antea vidimus Olymp. 96. a. 2. commissam esse. Nam res si sic haberet, vix silentio id transmissuri fuissent, qui de Platonis itineribus per illud tempus factis copiosius exposuerunt. Accedit quod errore manifesto una cum ceteris pugnis memoratur, quod iam per se fraudis movet suspicionem. Quod miramur sane praeteriisse Clintonem Platonis militiam in Tabulis chronologicis P. 100. ed. Krüger. sine ulla dubitatione ad hunc annum referentem. Quocirca aliud fortasse ignobilius proelium ad Corinthum factum intelligi liceat, quod in Platonis inciderit inventum. At primum quidem quodnam illud sit, vix reperias: deinde huic commento quodammodo officit ipse Aelianus Varr. Hist. I. III. c. 24., qui narrat Platonem iuvenem, quum aliquando arma ad faciendam militiam sibi emisset, a Socrate deterritum animo mutato sese totum ad philosophiae studia convertisse. Ex quo liquidum est philosophum non potuisse postea demum stipendia mereri voluisse, quum sese iam totum philosophiae studiis dedisset. Quae si vera sunt, facile suspiceris Platonem fecisse quidem aliquando stipendia; id enim etiam ex Diogen. Laert. III, 24. perspicuum est; sed fecisse iuvenem aetatis militaris initio, tempore nobis ignoto planeque incerto; narrationem autem illam natam esse ex iis, quae de Socrate, Xenophonte, aliisque philosophis militia claris memoriae prodita essent. Nisi forte suspicari malueris alium quendam Platonem cum philosopho nostro temere esse permutatum. Nam extitisse non paucos eius nominis homines claros atque adeo philosophos, planissime evincunt quae exposuerunt Ionsius De Scriptoribus Histor. Philos. libr. I. c. 11. §. 3. et Fabricius Biblioth. Gr. libr. III. c. 1. Sed quidquid rei est, illud quidem pro certo et explorato habemus, quod iudicavit etiam Perizonius ad Aelian. Varr. Hist. VII, 14., totam istam narrationem splendido niti mendacio aut temeraria fraude et errore natam esse. Manet igitur certum et indubium, quod supra diximus, Platonem, ubi semel peregrinationes illas, de quibus loquimur, suscepisset, per longius temporis spatium ita patria abfuisse, ut nunquam in eam vel ad breve tempus reverterit. Ex quo consequens esse putamus, ut nec libros istos, de quorum originibus quaerimus, ante reditum in patriam foras dederit. Etenim cur tandem ea ederet, quum patria paene exul abesset? aut cur publicaret, cum omni fere cum civibus suis commercio es-

set interclusus? aut quam ob causam, dum quaerebat unde ad sapientiae disciplinam proficeret, eorum editionem festinaret? Nimirum res nostro quidem iudicio sic se habet. Elaboravit philosophus haec scripta omnia quo tempore peregre aberat, foras emissurus quum primum ita ferret occasio, ideoque redux in patriam eadem secum attulit iam prope perfecta et absoluta, ut ea statim post adventum suum posset cum civibus suis communicare. Atque hinc verisimiliter sane conicere licet, quo tempore tandem in lucem publicam sint emissa.

Sed hoc loco aliud quid nobis exponendum videmus, priusquam ad istud ipsum accuratius indagandum progrediamur. Dubitare enim aliquis possit, num Plato revera haec opera ante reditum in patriam ex primo itinere confecerit et paullo post, sicuti nostra fert opinio, in lucem emisit; utrumque enim item posteriore demum aetate ab eo fieri potuisse. Quae quidem dubitatio quo removeatur, id agendum est, ut etiam illum temporis terminum certius constituamus, quo scriptio pariter atque editio eorum veluti ex altera parte circumscribatur. Et hic quidem plurimum momenti illud facit, quod argumentum horum librorum ad illa tempora, quorum iudicia in iis reperiuntur, mire profecto congruit, ad alia tempora non item. Nam ut pauca tantum memoremus, num tandem verisimile putabimus, Platonem exordium illud Theaeteti multo demum tempore post otium illud suum Megarense conscripsisse? num eum Eleaticorum et Megaricorum doctrinam pariter atque disserendi consuetudinem censebimus tum demum taxavisse, explorasse, ad suam denique rationem correxisse, quum iam plurimorum annorum spatium effluxisset, ex quo eam cognovisset accuratius? num quae a Pythagoreis acceperat, diuturno silentio premere voluisse videri debebit, quum eo potissimum consilio ad illos profectus esse dicatur, ut eorum inventa pernosceret atque inde suam rationem ac disciplinam quantum fieri posset locupletaret? Et nonne quaestiones illae de scientiae causis et fontibus, de idearum vi et natura, de arte dialectica, de rerum publicarum gubernatione, de veri philosophi dignitate, in Theaeteto, Sophista, Politico, Parmenide institutae, vel maxime eum decent, qui miseram patriae conditionem pertaesus sese totum philosophiae studiis dedere constituerat? nonne optime conveniunt in eum, qui, relicta disciplina Socratica, iam suo Marte id agere decreverat,

ut et veritatis fontes subtilius indagaret et philosophiae dignitatem vimque salutarem maximam esse demonstraret? nonne propriae quasi eius videri debent, quem tunc novimus cum Megaricis et Pythagoreis familiariter versatum esse eoque ad harum maxime rerum commentationem deduci debuisse? Enimvero sunt haec omnia certe eiusmodi, ut, si non certum, at tamen longe verisimilimum reddant quod nobis probari antea significavimus. Iam vero quid tandem de editione illorum librorum, antea si non plane absolutorum, certe tamen consignatorum atque litteris perscriptorum, censebimus? putabimusne eam a philosopho, posteaquam in patriam rediisset, diu esse procrastinatam aut in multos annos dilatam? Nimirum id nostra quidem sententia sic tantum liceret suspicari, si eius nihil interfuisse constaret, utrum studiorum suorum fructus non ita multo post reditum suum an tempore aliquanto posteriore divulgarentur. Nunc secus fuisse res ipsa indicat. Nam magnopere profecto pro sua rerum conditione debuit optare, ut quam primum civibus suis palam faceret, quantum per longum illud temporis spatium, quo patria abfuerat, in sapientiae studiis profecisset. Quamobrem nos quidem arbitramur, eum temporum opportunitate non praetermissa, quum primum in patriam rediisset, foras dedisse quae per itinerum tempora de rebus ad philosophiam pertinentibus commentatus erat. Atque id ipsum etiam de Politico sic statuimus. Quem quod Schleiermacher *) et Car. Fr. Hermannus **) longo post Sophistam intervallo scriptum editumque voluerunt, videntur illi nec satis reputavisse, quo vinculo hic dialogus cum ceteris, quos saepe diximus, dialogis cohaereat, neque diligenter attendisse illud, quod sane observatione dignissimum fuit, scriptum esse librum quo tempore Plato iam pleniorum accuratioremque Pythagoricae sapientiae notitiam accepisset. Nam his animadversis profecto facillime intelligitur, qui fiat, ut in eo multa vel attingantur vel exponantur atque illustrentur, quae in Philebo, Timaeo, Republica, hoc est libris aliquanto post scriptis, copiosius explicata sunt, neque ulla nos coget necessitas, ut eum ab societate illorum librorum segregemus ac divellamus,

*) Opp. Plat. Germ. V. II. P. II. p. 251.

**) Histor. Phil. Plat. V. I. p. 501 et 502.

quibus ipse Plato cum adiunctum esse voluit *). Huc accedit aliud quid, quod nostram de his rebus opinionem non mediocriter confirmat. Nam absolutionem editionemque horum operum omnium non potuisse a Platone diu differri et procrastinari, etiam ex eo non inepte concludere videmur, quod non ita multo post reditum in patriam, suscepto in Academia docendi munere, nisi fallit coniectura, dialogum illum, Phaedri nomine inscriptum, tanquam disciplinae suae atque institutionis praenuncium quandam in publicum emisit **), id quod factum est circiter Olymp. 98. a. 4. ***); quodque inde ab hoc temporis spatio, missa iam Eleatica ista disserendi methodo, ad cuius exemplum sermonem gravibus de causis in Sophista, Politico ac Parmenide attemperaverat, rursus revertit ad Socraticam illam dicendi scribendique elegantiam et ubertatem, quam in Phaedro, Symposio, Republica, aliis libris praestantissimis, summa cum voluptate admiramur.

Atque hic tandem eorum, quae hactenus disputavimus, quasi summam facere licebit. Videmur enim disputatione nostra certe effecisse hoc, ut libri illi omnes, de quibus agitur, inde ab Olymp. 96. a. 2. usque ad Platonis in patriam reditum litteris perscripti, ante Olymp. 98. a. 3. vel 4. autem posteaquam redux in patriam factus erat, in publicam lucem emissi esse existimandi sint. Quod si igitur accuratius definiiri poterit, quo anno philosophus Athenas redierit, his rebus facile apparet lucem affusum iri etiam multo clariorem. Quocirca age experiamur an de his aliquid extricare possimus. Fiet autem id commodissime sic, ut colligamus in unum, quae de Platonis temporibus sparsim memoriae prodita sunt. Constat igitur testimoniis scriptorum veterum gravissimis Platonem Olymp. 95. a. 2. sive anno 399 †) ante aer. Chr.

*) Pythagoricae rationis vestigia in Politico ac Parmenide expressa Hermannum omnino videntur praeterisse; alioquin certe p. 501. et p. 505 sqq. de his libris aliter erat indicaturus.

**) Assentitur nobis de his rebus C. Fr. Hermannus l. c. p. 123, ann. 176. et p. 514. id quod non sine magna laetitia intelleximus.

***) V. Prolegg. nostra ad Phaedrum, et ad Symposium p. 39. ed. 2.

†) In temporum notatione placuit Clintonis rationes sequi, quod hic monuisse non erit inutile.

discessisse Megara: quo tempore secundum Hermodorum apud Diogenem Laërt. III, 6. 28. viginti annos, secundum alios fere triginta annos natus fuit. Posteriorem sententiam verisimiliorem esse, non infitiabuntur qui locupletissimos auctores meminerint philosophum narrare Olymp. 87. a. 3. sive anno 429 ante aer. Christ. natum esse *). Iam vero Epistol. Plat. VII. p. 324. A. circiter quadraginta annos natus Syracusas dicitur pervenisse. Quod si ita est, factum sit prorsus necesse est Olymp. 97. a. 4. sive anno 389. ante aer. Christ. Atque id unice verum videtur Corsinio in Gorii Symbolis Litter. Vol. VI. p. 97 sqq. Unde vir doctus locum Ciceronis in Cat. mai. c. XII. emendandum censet. Quod enim ibi legitur: *quem (Platonem) Tarentum venisse L. Camillo, Appio Claudio coss. reperio*, id sic refingi iubet: *quem Tarentum venisse L. Aemilio et Appio Cornelio tribunis (h. e. M. Furio Camillo dictatore) et abisse L. Camillo et Appio Claudio coss. reperio*. Et certe istud L. Aemilio etiam codicum quorundam testimoniis confirmatur. Sed de reliquis vix cum viro docto consentias, quandoquidem Plato non anno U. C. 404. sive 350. ante aer. Christ., h. e. Olymp. 107. a. 3. obiisse dicitur, quo anno secundum Pighium Annal. Rom. T. I. p. 249. Lucius Camillus et Appius Claudius consulatum gesserunt, sed potius anno aetatis octogesimo primo, hoc est Olymp. 108. a. 2. sive anno 347. ante aer. Chr. vita defunctus esse. Quamobrem locus fortasse leniore mutatione refingendus erit. Sed hoc in medio relinquamus. Venit igitur Plato, si qua ceteris testibus fides est, Syracusas Olymp. 97. a. 4. sive 389. a. Chr. Ubi quam diu commoratus sit, nemo certius testatus est. Verisimillimum tamen putamus eum haud ita diu ibi permansisse, quandoquidem Dionysius statim ut advenerat ferre non potuit eam, qua utebatur, oris libertatem **). Quocirca plerique statuunt ipsum eodem anno, quo venerat Syracusas, rursus in patriam rediisse. Ac sane pertinere huc videatur illud, quod Eusebius Chron. ad Olymp. 97. a. 4. annotavit: „*Plato philosophus agnoscitur*,” nisi id pro-

*) V. Menag. ad Diog. Laert. III, 3. p. 136. Meiners Histor. Artium ac Doctrinar. Graec. Vol. II. p. 684. Hermann. Histor. Philos. Plat. V. I. p. 86.

**) V. Plutarch. Vit. Dion. c. 5. p. 264. ed. Reisk., qui omnium uberime de his rebus exposuit.

babilius ad eius in Sicilia adventum referatur aut alia nitatur temporum computatione. Quamobrem alia via ingredienda est ad inveniendum id, quod quaerimus. Optimum factum autem, quod memoriae proditum est, quam fortunam philosophus Syracensis revertens expertus sit. Plutarchus enim Vit. Dion. c. 5. p. 265. ed. Reisk.: *αἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Πλάτωνα τοῦτο τέλος ᾤοντο τῆς ὀργῆς γεγονέναι, καὶ τὸν Πλάτωνα σπεύδοντα συνεξέπειπον ἐπὶ τριήρους, ἢ Πόλλιν ἐκόμιζεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸν Σπαρτιάτην. ὁ δὲ Διονύσιος κόρυρα τοῦ Πόλλιδος ἐποιήσατο δέξασθαι, μάλιστα μὲν ἀποκτείναι τὸν ἄνδρα κατὰ πλοῦν, εἰ δὲ μή, πάντος ἀποδοῦναι βλαβήσεσθαι γὰρ οὐδέν, ἀλλ' εὐδαμονήσειν ὁμοίως, δίκαιον ὄντα, κἂν δοῦλος γένηται, διὸ καὶ λέγεται Πόλλης εἰς Αἴγιναν γέρον ἀποδοῦναι Πλάτωνα, πώλεμον πρὸς Ἀθηναίους ὄντος αὐτοῖς, καὶ ψηφισμάτος, ὅπως ὁ ληφθεὶς Ἀθηναίων ἐν Αἴγινῃ πιπράσκηται.* Similia vel potius eadem fere narrant vel attingunt Diodor. Sic. XV, 7. Laetantius De falsa sapientia III, 25. Cornel. Nep. Vit. Dion. c. 2. Diogen. L. III, 18 — 21. coll. II, 86. Aristides Orat. Platon. Tom. II. p. 304 sqq. ed. Dindorf. Plut. De exil. p. 603. B. Macrob. Saturn. I, 11. Horum nonnullis testibus Anniceris, hospes Cyrenaeus, Platonem viginti vel triginta minis redemit et in libertatem vindicavit. De Aeginetarum psephismate Diogen. Laert. III, 19. scribit: *τὸν πρῶτον ἐπιβάντα Ἀθηναίων τὴν νῆσον ἀκριτον ἀποδνήσκειν.* Iam vero de illis Aeginetarum cum Atheniensibus dissensionibus atque bellis copiose exposuit Xenophon. Histor. Graec. libr. V. c. 1. inde a §. 1. usque ad §. 21. Ubi quae narrantur, ea prudenter Dodwellus ad Olymp. 98. (I. retulit. Proxime enim ante pacem Antalcideam evenerunt, quam Olymp. 98. anno 2. compositam esse optimorum auctorum sententia est *). Ex quo quid consequatur, sponte apparet. Rediit enim Plato in patriam suam Olymp. 98. anno 1. sive 388. ante aer. Christ. Atque hoc si ita evenit, quid de tempore, quo quattuor isti libri, quos

* V. Corsini Fast. Att. III. p. 293. Manso Spart. III, 2. p. 204. Clinton. Tabul. Chronol. p. 110. ed. Krüg. Fallitur igitur magnopere Müllerus Aeginet. p. 190. qui a Diodoro in errorem inductus bellum Aeginetarum cum Atheniensibus ad Olymp. 98. ann. 4. retulit.

saepe diximus, vel scripti vel editi sint, existimari debeat, iam tandem certius videtur definiri posse. Nam scripti sunt atque litteris exarati intra Olymp. 95. ann. 2. aut 96. ann. 2. atque Olymp. 98. ann. 1. sive intra annum 399. atque 388. a. aer. Chr., foras autem statim post Olymp. 98. ann. 1. prodierunt fortasse magis tum perpolitum et prorsus eliminatum. Ex quo tempore quoniam Plato de scholis in Academia habendis cogitavit, Phaedrum et Symposium commentatus est, quos libros antea significavimus post Olymp. 98. 2. vel 3. in publicam lucem prodisse, quo tempore philosophus publice docendi munus in se suscepisse videtur.

Atque haec quidem generatim et communiter de illis libris omnibus, quos eo temporis spatio a Platone scriptos ac foras datos esse suspicari liceat. Sequitur ut separatim de Politico dicendum sit, quem eidem tempore assignavimus. Duae autem res hic discutiendae veniunt. Nam primum ex temporum rationibus declarandum videtur, ob quamnam causam philosophus istud potissimum argumentum sibi tractandum sumserit; deinde videndum, cur hunc sermonem, qui in longe alia re illustranda versatur quam quae in Theaeteto, Sophista et Parmenide tractatur, cum his ipsis operibus arctius coniungendum existimaverit. Quibus explicatis futurum esse speramus, ut quae antea de temporibus, quibus hi libri litteris mandati sint, disputavimus, certioribus etiam argumentis confirmetur.

Et de argumento quidem Politici si quaeritur, nos certe in ea sumus opinione, ut eadem illa tempora, quae philosopho de veritatis et cognitionis natura atque causis disserendi occasionem dedissent, ipsi etiam eam opportunitatem et paene necessitatem attulisse existimemus, ut de verae artis civilis dignitate ac praestantia exponeret, et vero etiam ostenderet, quantum ea ab vulgari ista reipublicae gerendae ratione discreparet, quae solo usu nulla ratione collecto contineretur. Reliquerat enim, sicuti antea dictum est, post obitum Socratis patriam suam eo consilio, ut sese totum philosophiae studiis dederet neque unquam attingeret rempublicam; iam satis diu apud externos erat versatus rerum patriarum, ut quidem videbatur, prorsus incuriosus; denique nec unquam futurum esse sperari poterat, ut reipublicae consilio atque opera sua rursus prodesse vellet, quandoquidem apud

se constituerat etiam postero tempore cum vitae cursum tenere, ut discendo potius atque docendo quam publica munera administrando virtutis aliquam laudem quaereret. Hoc vero consilium suum animo praevidebat, opinor, non esse defuturos qui maligne carperent et calumniarentur aut certe non ex aequo iudicarent. Quid igitur eum tunc fecisse existimabimus? Nimirum fecit id, quod tam excelsi animi viro longe fuit dignissimum, hoc est, factorum suorum atque consiliorum rationem ita reddere constituit, ut non tam suam ipsius quam sapientiae et virtutis causam egisse videretur. Atque hoc ut ita faceret, etiam illud putamus effecisse, quod posteaquam in Italiam pervenit, quid Pythagorei de istiusmodi rebus sentirent, accuratius cognovisse videtur. Quorum sententiam quum videret esse tam praeclaram atque magnificam, ut ad eas, quas ipse dudum de civili prudentia et civitatum gubernatione suscepisset, opiniones vel stabilendas atque confirmandas vel etiam emendandas plurimum conduceret, confidentius etiam atque alacrius opus istud aggressus est, ad quod suscipiendum ipsa tempora gravissime cohortari videbantur *). Ostendit igitur civibus suis, quos iam alio tempore in Menone, Gorgia, Protagora, aliis libris, admonuerat, quanti aestimanda esset quae vulgo iactaretur virtus civilis, his igitur nunc tandem ostendit perfecti illius civitatum rectoris speciem et imaginem, qualem ipse mente et animo informasset; descripsit item eos, qui quum temerario cum fastu prudentiae civilis laudem praeter ceteros affectarent, tamen optimo illi et perfecto reipublicae gubernatori, hoc est, philosopho in vitae communis actione constituto, tanto intervallo essent postponendi, ut nihil nisi vani quidam et inepti eius imitatores iudicari deberent; exposuit porro et in illustri luce collocavit earum rerum publicarum, quibus Graecia utebatur, fortunam et conditionem, et quibus eae malis premerentur quamque longe ab optima civitatis laude abessent, summa orationis libertate demonstravit; denique veram rectamque civitatis administrandae rationem docuit esse unam illam, quae ex ingenio atque animo regis aut principis vera sapientia re-

*) Platonem per Pythagoreos rursus ad rerum civilium considerationem permotum esse verissime disputat Hermannus *Histor. Philos. Plat.* I. p. 60 sqq.

ferto tanquam ex fonte ac principio proficisceretur neque ex incertis suspenderetur opinionibus. Haec igitur atque alia id genus, de quibus in Politico explicatur, nonne apertum est peropportune a philosopho tum temporis esse excogitata atque litteris perscripta, quum vitatis negotiorum publicorum tempestatibus sese tanquam in portum philosophiae contulisset atque porro ita vivere constituisset, ut etiam aliquando redire in patriam factus unice philosophiae studiis vacaret eoque ipso usui civitati esset? Enimvero nos quidem totius vitae cursum ab eo emensum ordine deinceps mentis tanquam oculis lustrantes fatemur nullam eius invenisse partem, quae ad harum rerum explicationem atque commentationem magis fuerit opportuna. Quocirca plane nobis persuasimus etiam rerum in Politico tractatarum delectum eum esse, qui optime in illa tempora conveniat, quibus hunc librum pariter atque Sophistam et Parmenidem litteris consignatum esse suspicati sumus.

Atque hic progredi statim licebit ad alterum illud, de quo nos exposituros esse antea professi sumus. Quarendum est enim, cur Plato Politicum suum cum Theaeteto, Sophista et Parmenide ita coagmentaverit, ut hi libri omnes tantum non unum corpus efficiant. Cuius rei causas si item in temporum illorum rationibus positas invenerimus, novum sane habebimus argumentum, quo sententiae antea propositae fides et auctoritas stabilietur.

Quodsi igitur quaerimus, quonam vinculo Politicus cum tribus reliquis illis sermonibus colligatus sit, certe manifestum esse oportet omnibus, non tam necessariam quam fortuitam esse eius cum his operibus copulationem. Nam si verum fateri volumus, externa tantum forma ac specie cum illis continetur, quandoquidem in eo idem ille hospes Eleaticus, qui in Sophista loquens inductus est, etiam de rebus ad civitatem pertinentibus disputat atque eadem in disserendo ratione utitur, quam adhibuerat ad indagandum sophistam; sed primaria quaestio in eo instituta cum argumento Theaeteti, Sophistae et Parmenidis adeo nullam habet necessitudinem et coniunctionem, ut plane ab eo seiuncta et diversa videatur. Nam rex ille, qui perfecta rerum civilium scientia ornatur, etsi non est alius nisi philosophus in media republica constitutus, tamen quatenus in eius sapientiae societatem

et communionem perveniat, de qua in reliquis tribus sermonibus explicatur, ne per transennam quidem ostenditur. Quod quo facilius intelligatur revera ita esse, age paucis videamus, quo artificio philosophus haec opera ita inter se iunxerit et copulaverit, ut una sermonis perpetuitate cohaerere videantur.

Itaque in Theaeteto constat eorum sententiam examinari et redargui, qui veritatis scientiam et cognitionem in visis atque rectis opinionibus volebant inesse. Quod quidem fit ab ipso Socrate, qui coram Theodoro Cyrenaico aliisque familiaribus cum Theaeteto, praeclari ingenii adolescente, de his rebus sic disputat, ut simul Socraticae illius obstetricandi artis tanquam specimen quoddam exhibeatur, unde eius virtus ac praestantia tota cognoscatur. Id quod non temere negligi oportuisse mox intelligetur. Verum sermo ille quum olim Athenis habitus sit, tamen Megaris in aedibus Euclidis Terpsioni Megarensi recitatur; quo elegantissime significatur earum rerum disputationem, quae iam suscipiatur, pertinere utique ad philosophos Megaricos, adeoque inde ab eo tempore esse institutam, quo philosophus apud illos olim fuerit commoratus. Iam vero in Sophista, qui postridie habitus fingitur, transitur ad Eleaticos. Examinatur enim et refellitur eorum de Uno sive de Ente sententia, idque prudenter instituitur sic, ut simul doceatur, qua necessitudine et coniunctione id quod sit cum eo contineatur, quod non esse iudicari oporteat. Sed de hoc argumento non iam Socrates disputat, verum hospes aliquis Eleaticus a Theodoro in hesternorum familiarium societatem adductus. Nimirum is, veri reperiendi studio mirifice inflammatus et quaerendi subtilitati scholae more et instituto egregie adsuefactus, denique paene invitatus eo defertur, ut Megaricorum sententiam ad Platonis rationem deflectat et repudiata Parmenidis id quod non esset plane tollentis opinione eius quod sit quodque non sit necessitudinem felicissime patefaciat. Sed hoc quum sit principale libri argumentum, tamen disputationis exordium ab alia quadam re ducitur, primo quidem ad spectu multum diversa, sed revera cum illo coniunctissima. Etenim hospes Eleaticus, ubi per Theodorum praesentibus amicis satis est commendatus eosque humaniter salutavit, protenus ab his interrogatur, quomodo Eleatici sophistam, virum civilem, hoc est rerum civilium scientia instructum, atque philosophum distinguant ac secernant;

vulgo enim eos omnes pessimo errore inter ipsos confundi, siquidem ita accidat, ut philosophi modo pro sophistis, modo pro viris rerum publicarum gnaris et peritis, modo etiam pro insanis habeantur. Itaque ille primum sophistam investigandum statuit. Hoc vero faciens in eam pedetentim devenit sententiam, ut propriam eius tanquam sedem ac domicilium in eo quaeri oportere existimet, quod non esse dicatur. Quo facto progreditur ad exquirendam naturam rationemque eius, quod esse et non esse dicimus: quam dum explorat sic, ut id ipsum maxime spectasse videatur, eadem opera etiam sophistae indolem et naturam reperit, eoque modo id, de quo antea erat dubitatum, felici denique successu in clarissima luce collocat. Ita igitur in hoc dialogo et sophista investigatur, et non entis cum ente cognatio sic ostenditur, ut veritatis cognitionem ex utroque esse suspensam arte prorsus divina doceatur. Sed quum in harum rerum explicatione admirabilis cernatur Platonis solertia, tum non minor ars elucet in disserendi forma et ratione, quam illi adhibuit. Nam quemadmodum in Theaeteto Socraticae dialecticae tanquam speciem quandam depinxisse videtur, ita in Sophista Eleatam induxit eum, qui acumini dialectico tribuat plurimum ac scholae suae mori et consuetudini in disserendo ita obtemperet, ut eius tanquam imago quaedam ob oculos ponatur. Quamquam id ea sit moderatione, ut moris alieni imitatio argumenti explicationi nihil officiat. Sed de his infra dicemus explicatius: nunc rem paucis significasse satis erit. Pergimus ad eum dialogum, qui Sophistam ordine deinceps excipit, hoc est, ad Politicum. Etenim sophista invento Eleates protenus accedit ad informandum virum vera rerum civilium scientia pollentem. Nec tamen iam in eo uno describendo subsistit, verum etiam illos depingit, qui artis civilis laudem temere aucupabantur. Quocirca hoc libro perfecti et consummati viri civilis species et imago proponitur, sed eidem etiam illi, qui temerario vulgi iudicio rerum civilium prudentia excellere putabantur, tanquam ex adversa parte opponuntur. Quod quae ratione fiat, infra declarabitur. Hoc loco id unum admonuisse iuvabit, perfectum illum optimumque civitatis gubernatorem, si rem accurate aestimes, non esse alium nisi ipsum philosophum sive sapientem in vitae publicae actione constitutum et civitatis factum gubernatorem, ut Plato iam in Politico philosophum ex parte depinxisset.

existimandus sit. Verum fluxit eum in hoc libro talem, qui non iam eius, quod est vel non est, vim naturamque perscrutetur, sed qui mente sua atque ratione tantum valeat, ut ipse solus pro communi quadam totius reipublicae lege habendus sit. Quare facile intelligitur in his exponendis nullam habitam esse rationem eorum, quae in Theaeteto ac Sophista de humanae mentis cognitione eiusque principiis ac fontibus disputata sunt. Sed haec sicuti penitus videntur neglecta, ut per totum Politicum nusquam respiciantur; ita disserendi ratio in Sophista usurpata hic veluti consummatur ac perficitur. Nam eadem prorsus hic methodus dialectica atque illic dominatur; sed ita dominatur, ut subinde etiam corrigatur ab Eleata atque emendetur. Quamobrem apertum est philosophum id egisse, ut utrumque dialogum etiam communis dialecticae vinculo arctius coniungeret ac veluti constringeret. Atque haec quidem de Sophistae et Politici nexu et coniunctione. Reliquum fuit denique, ut etiam philosophi species et imago perficienda esset, cuius spes in Sophista et Politico identidem facta erat. Et recte sane. Enimvero quemadmodum in Politico natio eorum, qui laudem scientiae civilis temere appetere iudicantur, e regione posita est vero germanoque sapienti, qui unus merito suo censetur politici nomine dignus esse: ita etiam sophistae illi, qui in eo quod non est habitare iudicatur, verus philosophus opponendus fuit, hoc est is, qui idem esset germanus dialecticus, qui-que unice in eo, quod vere est, contemplando summo studio occuparetur. Atque hoc nostra quidem sententia factum est in Parmenide *). Nam in hoc libro qui praesentatur philosophus, is sophistae illi, in cognomine sermone prae oculis posito, prorsus ex altera parte respondet. Quippe ille nihil aliud nisi fraudem et fallacias consecratur ideoque in eo potissimum, quod non est, versari dicitur; hic vero perpetuo id agit, ut eius, quod vere est, vim rationemque omnem iudaget et exquirat, nihilque intentatum relinquit, quo ad veri intelligentiam perveniatur. Quod ut non perviderent homines

*) Diximus de hac re explicatius Prolegg. ad Sophist. p. 45 sqq. In eandem sententiam eodem fere tempore, quo ista scripsimus, Zellerus devenit *Studior. Platon.* p. 194 sqq. in eo tamen falsus, quod Parmenidi medium inter Sophistam et Politicum locum assignavit.

doctissimi, effectum maxime eo est, quod in hoc libro non hospes iste Eleaticus loquens inducitur, quem in Sophista et Politico disputantem audimus, sed ipse Parmenides, summus ille scholae Eleaticae magister, qui cum Socrate sapiente, sed tunc adhuc adolescente, de rebus longe gravissimis colloquitur. At enim vero id ipsum, si rem accurate perpendas, prorsus egregie ad rem praesentem accommodatum esse iudicari oportet. Nam ita primum quidem qui gravissimus habebatur doctrinae Eleaticae auctor atque princeps vim rationemque *obviae* omnem exponit, et quidem sic exponit, ut denique Eleatarum et Pythagoreorum opiniones ad Platonis sententiam referantur: deinde invenis Socratis exemplo docetur, quisnam ille sit, qui indole et natura vere philosopha praeditus esse existimari debeat, quandoquidem senex Parmenides Socratis iuvenis ingenium vehementer admiratur adeoque auguratur, eum aliquando, sicubi in vero quaerendo nullius rei investigationem reformidet, sed suis omnia ponderet momentis, ad summam perfecti philosophi laudem facile esse perventurum *). Postremum nimirum facile apparet eo pertinere, ut quum ipse Parmenides et singulari ingenii acumine et veri repertiendi studio maximo excellat, tamen Socratem eum esse significetur, in quo vis animi ingeniique philosophi maxime eluxerit. Quamobrem in utroque simul veri philosophi imaginem expressam cerni, altero iam adulto atque sene, altero adolescente, in optimam futuri temporis spem exerescente, si non dilucide pronuncietur, at certe non ita obscure ostenditur. At enim vero, inquit aliquis, qui tandem fieri potuit, ut in locum Eleatae repente succederet Parmenides, cum Socrate adhuc iuvene de gravissimo argumento disputans? Nimirum hic diligenter est reputandum, Cephalum quendam Clazomenium induci loquentem, qui familiaribus ipsum tacite audientibus sermonem iam ante multos annos Athenis habitum exponit. Quo profecto efficitur, ut, etiamsi scena dialogi praeter expectationem mutata sit, tamen nihil magno opere offendamur, siquidem existimare licet eosdem illos homines, qui in Theaeteto, Sophista et Politico familiariter conversati sunt, etiam hic Cephalo dare operam eiusque narrationem audire. Atque hinc tandem

*) V. Parmenid. p. 150. A sqq.

certissime perspicietur, quorsum illud pertineat quod Socrates in Theaeteto p. 183. E. et in Sophista p. 217. C. narrat sese olim adolescentulum cum sene Parmenide de istiusmodi rebus sermones contulisse. Manifestum est enim tecte significari Parmenidem, cuius scriptioem Plato quo tempore ista enunciauit iam meditatatus est.

Sed haec de Politico cum tribus illis, quos diximus, Ebris necessitudine et coniunctione *). Quae qui diligenter perpenderit, ii facile largientur vere nos supra iudicavisse, pendere eam fere ex rebus fortuitis, neque disputationis in Politico habitae argumentum tale esse, quod cum quaestione de scientiae fontibus deque essentiae rationibus in Theaeteto, Sophista et Parmenide agitata arctiore quodam vinculo contineatur. Quid igitur? qui tandem factum esse putabimus, ut philosophus illum librum cum tribus reliquis consociaverit et in unum coniunxerit? Dicam equidem quod sentio. Etenim haec opera omnia sicuti tempus originis habuerunt commune, ita etiam communiter a Platone editioni destinata sunt. Nam quo tempore philosophus in eo fuit, ut varias de veri iudicio opiniones exploraret et ad suam ipsius sententiam referret, eodem in scientiae civilis commentationem delatus est, aditus ea in re atque confirmatus etiam a Pythagoreis, qui de rebus ad civitatum administrationem pertinentibus sentirent magnificentius. Horum autem studiorum fructus quis est qui dubitet eum quam primum voluisse edere et cum popularibus suis communicare? Etenim multum sane ipsius interfuisse videtur, ut quum primum in patriam rediisset, non modo intelligeretur, quid quantumque esset quod in peregrinationibus ad sapientiae disciplinam profecisset, verum etiam de suo rerum publicarum iudicio publice constaret. Quamobrem quae de his rebus omnibus tunc commentatus erat, ea coniunxit artificiosius. Nam opera tanquam secundaria etiam sophistam, virum civilem et philosophum constituit depingere; quod quidem ita perfecit, ut quomodo philosophus verus et germanus quum a viris vulgari iudicio in republica claris tum a sophistis distin-

*) Quae Schleiermacherus Praefat. ad Politic. p. 262 sq. de Politico cum Euthydemo, Cratylo et Protagora necessitudine exposuit, ea quoniam vel incerta vel falsa videntur, hic respicienda aut examinanda non putavi.

guendus sit, clarissime appareat. Nam philosophus, etsi secundum ipsius sententiam maxime dialecticus est, tamen idem iam in Politico, quatenus in publicae vitae luce versatur, adumbratur ac depingitur; in Parmenide autem denique ut acerrimus veri explorator, qui id quod est subtilissime summoque cum studio exquirat, informatur. Atque hoc artificio Plato id consequutus est, ut quasi vinculum aliquod nancisceretur, quo opera ceteroquin argumenti dissimilis ac plane diversi apte continerentur. Id vero quo firmitus videretur esse, in Sophista et Politico simul Eleaticam disserendi viam rationemque ob oculos collocavit, quam ut inprimis respiceret, item temporum rationes effecisse existimandae sunt. Nam ex quo Megaris degerat, ipsum subtilis iste artis dialecticae usus adverterat, quem Megarici, Eleaticorum sequuti exemplum, praeter ceteros tenere visi sunt.

Sed hoc ipsum nos admonet, ut ad eum locum accedamus, quo de disserendi genere in Politico conspicuo disputatum iri significavimus. Et possumus sane iure quodam nostro iam tandem ulterius progredi, siquidem de temporibus, quibus hunc librum et scriptum et editum esse verisimile sit, ita exposuimus, ut quod addendum videatur, nihil amplius habeamus. Effecisse autem videmur, ut liber intra Olymp. 96. a. 2. et Olymp. 98. a. 1. scriptus nec ita multo post in lucem editus esse existimandus sit, eamque sententiam nostram ostendimus esse talem, cui dialogi argumentum atque adeo eius cum Theaeteto, Sophista et Parmenide nexus et copulatio quammaxime conveniat. Unde sicuti rationi nostrae plurimum praesidii et firmamenti accessit, ita vicissim iam Platónico operi nonnihil lucis admotum esse non inepte videmur statuere. Et vero etiam his, quae porro de eo exponenda sunt, aliquantum hinc lucis affundetur. Verum aggrediamur ad id, quod supra diximus dehinc a nobis tractatum iri. Dicendum enim nunc de genere disserendi in Politico conspicuo, et quorsum id pertineat ostendendum. Quae quidem disputatio etiam ad dilucidandum Sophistam valebit, ad quem consulto paucis tantummodo de his rebus disputavimus.

Est vero disserendi ratio, quae in Politico dominatur quaeque ei cum Sophista fere communis est, longe dignissima, de qua peculiari opera disquiratur. Videtur enim adeo esse singularis, ut universo operi afferat spe-

ciem sanequam admirabilem et a reliquorum sermonum Platoniorum, si ab uno Sophista et Parmenide disceserimus, forma et venustate plurimum abhorrentem. Nam exceptis paucis quibusdam locis, de quibus mox disseretur, plena hic omnia sunt acutis ac subtilibus generum in formas ipsis subiectas divisionibus; plena item argutis conclusivinculis et argumentationibus; plena denique partiendi atque definiendi spinis densissimis, ut librum legentes plane nobis videamur quasi in dumeta horridae cuiusdam dialecticae pervenisse. Quid igitur? quamnam tandem causam et rationem esse putabimus, cur Plato praeter morem et consuetudinem suam tam singulari disputandi genere usus sit? qui factum esse censebimus, ut iam relicta illa Socratica disserendi facilitate et elegantia tam tristem et paene morosam dialecticam susceperit? quid denique ipsum in eo sequutum esse arbitramur, quod missa Socratica disputandi ratione, qua in Theaeteto adhuc usus est, plane diversum disputandi genus adhibuit? Longi hic esse possumus in confutandis aliorum de his rebus opinionibus*). Sed praestat vitatis ambagibus breviter indicare, quid ipsi de hac re sentiamus, ac deinde sententiae nostrae reddere rationem, si forte fieri possit, ut eam aliis quoque persuadeamus. Censemus autem Platonem in his libris Megaricorum dialecticam, inprimisque dividendi rationem ab iis usurpatam, tanquam illustri aliqua imagine repraesentavisse in eaque re similiter esse versatum atque in exponenda iudicandaque eorum doctrina fecit. Etenim adumbravit eam et quam potuit fidelissime imitando expressit, ut legentes haberent, unde de eius vi et usu iudicarent; verum eadem opera etiam quaedam eius notavit vitia eamque demonstratis mali acuminis fraudibus emendavit emendatamque quodammodo cum Socratica ratione conciliavit. Quae ne videamur nostro tantum arbitratu ita statuisse, primum verisimile reddere conabimur, hospitem Eleaticum, qui loquens inducitur, more Megarico-

*) Veluti Socheri *De scriptis Platon.* p. 262 sqq. 269 sq. Astii *De Vita et Script. Plat.* p. 233. inf. et seq. super., qui Platonem putat disserendi rationem in Sophista usurpatam a reprehensionibus adversariorum in Politico vindicari, id quod statuit etiam Hertelius l. c. p. 23. Heusdii *Characterism. principum philosophor.* p. 126 sq. *Init. Philosoph. Platon.* Vol. II. Part. II. p. 194 sqq. ut alios taceamus.

rum disputare; deinde id sic fieri ostendemus, ut in eo simul levis quaedam et urbana cavillatio cernatur, siquidem etiam fraudes quaedam et errores illorum significantur; denique docebimus, etiamsi in ea re reprehendendi ridendique consilium manifestum sit, tamen disserendi viam et rationem eam teneri, unde appareat, quomodo Eleatica ista disserendi methodus, sublatis eius vitiis quibusdam, cum Socratica elegantia et humanitate coniungi copularique possit. Quibus explicatis speramus fore, ut quae doctissimis hominibus in toto hoc disputandi genere, quod Politicus cum Sophista commune habet, molesta acciderunt, ea idoneis causis atque rationibus niti sponte intelligatur.

Ac primam quidem partem huius disputationis, qua Megaricae dialecticae vestigia demonstrare propositum est, ultro fatemur fere mera niti coniectura ideoque pertinere maxime ad efficiendam verisimilitudinis probabilitatem, non item ad exploratae veritatis fidem et evidentiam. Cuius rei causa posita in eo est, quod quae de Megaricorum arte dialectica accepimus, sanequam sunt paucissima, quodque ipse Plato non satis aperte significavit, quid insolito isto disserendi genere sibi voluerit. Quodsi igitur in hac explicatione nostra ἀνάγκη illa persuadendi, quam philosophus alicubi dixit, desiderabitur, facilem nos speramus eius rei veniam apud aequos iudices inventuros esse.

Ac primum quidem ipse ille hospes Eleaticus, quem Plato loquentem induxit, aliquem in eam deducat suspicionem, ut Megaricorum dialecticam ab eo tanquam imagine aliqua repraesentari existimet. Nam etsi ille Sophist. p. 216. A. B., ubi mores eius et ingenium describuntur, dicitur esse Eleaticus, isque non pugnaci isti Eristicorum nationi accensendus, sed lenius illis ac moderatius in disserendo agere solitus; tamen, si faciem eius habitumque omnem propius consideraverimus, item videbitur esse Megaricus, hoc est, simul etiam Megaricorum partes agere. Quippe disputans ille sic inducitur, ut disserendi via et ratio, qua utitur, prope quidem ad Parmenidis et Zenonis morem et consuetudinem accedat, veruntamen ab eodem etiam aliquantum disteat. Quid igitur? qui tandem sit, ut dialectica ista, quam ex arte facit, in magna dissimilitudine tamen illi rationi sit simillima? Nimirum habet id, si quid vide-

mus, explicationem ex eo, quod Megarici inventam ab Eleatis artem susceperunt susceptamque inventis suis locupletarunt et ad maiorem quandam perfectionis laudem excoluerunt. Hoc vero quum ita sit, quid inde sequatur, sponte apparet. Verisimillimum fit enim, ne dicam certum, Eleatam apud Platonem in disserendo eorum sequi rationem ac disciplinam, qui post Zenonis aetatem omnem dialecticam ingenii sui solertia reddidissent perfectiorem, hoc est Megaricorum, quos in hac ipsa re constat studiosissime elaboravisse. Quamquam non est negligendum, quod fingitur alienissimus ab illa disputandi rabie, qua permultos Megaricorum ita flagrasse constat, ut iam Euclidis aetate nomen Eristicorum, parum illud honorificum, accepisse videantur. Enimvero disputat ille quidem ex Megaricorum ratione et consuetudine, sed disputat caute, moderate, prudenter, denique sic, ut pugnacibus contentionibus nihil, veri reperti studio ac disserendi subtilitati omnia tribuat. Quod quorsum pertineat, ad iudicandum non est difficile. Neque enim philosophus litigiosam istam sapientiam voluit depingere, quam multi temere amplexati erant; quippe istam satis habuit initio Sophistae paucis castigavisse; sed imitatione exprimere constituit eam disserendi methodum, quae dialecticae subtilitatis laudem ita tueretur, ut ad veri pervestigationem valeret atque contenderet. Eam vero nec germanis Megaricis ipsique Euclidi displacuisse aut ignotam fuisse, facile credent qui legerint Spaldingii Vindicias Megar. p. 3 sqq. Ita igitur ex his non temere conicias, disserendi rationem istam, quae in Sophista et Politico hospiti Eleatico tribuitur, non esse aliam quam quae ad Megaricorum praecepta et instituta comparata sit.

Atque hoc ita esse etiam ex eo suspicari licet, quod Plato in scribendis dialogis suis eorum imprimis habuit rationem, quae quo tempore scripsit, ipsi quasi ob oculos versabantur atque cum praesenti philosophiae statu et conditione maiorem quandam videbantur habere conjunctionem et necessitudinem. Quid igitur? num eum putabimus pictura ista sua dialecticae in Sophista et Politico conspicuae ipsum Parmenidem ac Zenonem aut eos, qui hos pressius sequebantur, significare voluisse? Nimirum id quidem adeo abhorret a verisimilitudine, ut nihil magis possit. Perinde certe est, ac si quis his nostris temporibus aliquem Wolfianorum, qui ante Kan-

tium in patria nostra maxima floruerunt auctoritate, imitanda eorum demonstrandi via aequalibus ante oculos ponere velit, scilicet eorum probandi et argumentandi consuetudinem descripturus. Quamobrem Platonem multo est verisimilius ad eos respexisse, qui Eleaticam disserendi rationem eo ipso tempore, quo hos libros scripsit, ita usurpaverint, ut eam etiam studiosius excoluerint et perfecerint. Id autem quis est quin sciat praeter ceteros fecisse Megaricos? Nam quod etiam Sophistae quidam Eleatico disputandi genere usi sunt, certe hi in his Platonis libris neutiquam videntur respectari, propterea quod eo maxime ad tricas et praestigias abusi sunt, maiore quadam arte ac diligentia disserendi caruerunt. Ac Megaricos potissimum ob oculos versatos esse Platoni, ipsa tempora reddunt verisimile, quibus Sophistam et Politicum ab eo scriptum videri antea disputavimus. Versatus enim tunc ipsum aliquamdiu Megaris erat et quomodo Euclides eiusque familiares in disserendo versarentur, ipso usu didicerat. Quid igitur? equis sibi persuadebit ipsum in iis libris, in quibus Eleaticorum atque Megaricorum de vi ac natura rerum deque veri iudicio doctrinam exposuit expositamque taxavit, aliam adumbravisse disserendi formam ac speciem, nisi quam illis vidisset adeo placere, ut ea etiam vehementer delectarentur ac paene superbirent? Nimirum nostra quidem sententia id tanto minus est verisimile, quod et dialecticam Megaricorum novimus statim ab ortu suo ad magnam famae celebritatem pervenisse et Platonem constat de disserendi disciplina sensitisse tam honorifice, ut perfecti dialectici munus idem voluerit esse perfecti philosophi.

At vero, inquit aliquis, cur tandem is, qui primarii disputatoris in his sermonibus partes sustinet, ab ipso Platone non Megaricis, sed Eleaticis potius annumeratur? Potuitne ille aut potius debuit vero nomine suo appellari Megaricus? Nam ita certe futurum erat, ut librum legentes insolentis istius disserendi rationis causas protenus perspiceremus. Audio equidem, et verum esse confiteor quod ea de re admonetur. Sed idem ego praefracte nego Platonem inepte fecisse, quod disputatori suo Eleatici personam imposuit. Nam primum quidem populares ipsius vel sic poterant novisse et intelligere, quatenus disserendi genus, quod disputationi suae adhibuit, ad Megaricorum consuetudinem referretur.

Deinde prudenter hominem iussit esse Eleaticum, ne prorsus esset Megaricus, hoc est is, cui aegre possent etiam ea attribui, quae a disciplina Megaricorum recederent. Multo igitur elegantius et urbanus designavit aliquem Eleaticum, qui liberiore sentiendi agendique ratione praeditus quum omnem Eleaticorum de veri iudicio doctrinam illustraret, tum etiam Megaricorum dialecticam ita probaret, ut quantumvis eius usui adsuefactus tamen quatenus vel emendanda vel perficienda esset, ipse facile sentiret et ex parte pervideret. Huc accedit quod eundem Eleaticum potuit etiam de rebus civilibus disputantem inducere, quod propemodum fuit necessarium, quum propter eas, quas in superioribus attigimus, causas eadem opera sophistarum, politicorum et philosophorum discrimen illustrare constituisset. Nam Megaricorum principes quum nusquam legamus attigisse rempublicam, tum Eleaticae scholae magistros liquido testatum habemus a rerum publicarum cura handquaquam abhorruisse. Parmenidem certe atque Zenonem accepimus Eleae, patriae suae, leges scripsisse sapientissimas, id quod magna consensione testantur Strabo VI. p. 352. Plutarch. adv. Colot. p. 1126. A. Diogen. Laërt. IX. §. 23. Ac simile quiddam etiam de Melisso Samio narratur, de quo v. Plutarch. l. c. Ex his igitur perspicuum esse putamus, quo iure Plato Eleaticum illum, qui de vi et natura eorum, quae sola mentis cogitatione comprehenduntur, disserit, etiam de civitatum gubernatione et rerum publicarum moderatoribus disputantem facere potuerit.

Verum redeamus illuc, unde paene inviti digressi sumus, atque alio etiam argumento confirmare studeamus, disserendi viam et rationem, quae in Sophista et Politico conspicua est, ad Megaricae scholae consuetudinem esse attemperatam. Consideremus enim iam tandem ipsam illam accuratius, et videamus, num quid proprium habeat, quod in Megaricorum potissimum rationem ac disciplinam convenire existimandum sit. Quod si ita esse invenerimus, quantum inde opinio nostra praesidii ac firmamenti habitura sit, facile intelligitur. Itaque primum videamus, quale tandem sit genus istud disputandi, quod in Sophista et Politico usurpatur; deinde illud commodissime ex Megaricorum decretis quibusdam declarari atque illustrari posse docere conabimur.

Et in exquirendis quidem dialecticae in his dialogis

usurpatae proprietatibus magnopere cavendum est, ne iudicium nostrum locorum dissimilitudine conturbetur, in quibus illius species et forma expressa cernitur. Nam alii de industria ad Socratici sermonis similitudinem compositi sunt, ut obscuriora tantum dialecticae severitatis vestigia habeant; alii autem sunt eiusmodi, ut in his prorsus ex artis legibus disputetur ideoque ea spernantur omnia, quae non ad argumentandi subtilitatem pertineant, cuiusmodi loci in Politico sunt p. 258. C sqq. 274. D sqq. 275 sqq. Apparet igitur in explorando iudicandoque disserendi genere, quod usurpatur, horum potissimum rationem esse ducendam, ita tamen, ut item exquiratur, cur ceterorum alia forma ac specis sit; de qua re mox explicabitur. Consideremus igitur nunc hos locos diligentius atque videamus, quid in his proprium habeat disputatio et quid ea differat a sermone Socratico, cuius elegantiam et venustatem in plerisque aliis Platonis operibus summa cum voluptate admiramur.

Et accedentibus quidem ad eorum contemplationem primo statim aspectu et tanquam ultro haec nobis occurrunt. Aguntur omnia tristius ac severius, quam alibi apud Platonem fieri solet; regnat spinosum quoddam et aculeatum genus argumentandi, prima certe specie sophisticum non absimile; coacervatur ingens vis et multitudo minutarum divisionum, quarum alia protenus ex alia deducitur; relicto interdum principali disputationis argumento, res vulgares et omnibus in medio positae disceptantur, ut scilicet inde subtilitatis dialecticae ducantur exempla, ad quorum similitudinem rationemque componatur disputatio de rebus difficilioribus et reconditioribus instituenda; denique pleraque omnia arguta quadam et concisa brevitate exquiruntur atque pertractantur, ut nemo futurus sit, qui hic Socraticum quiddam audire sibi videatur, quilibet protenus disputatorem aliquem de schola certae euidam disserendi rationi adsuefactum facili negotio agnoscat. Et haec quidem primo statim aspectu animadvertentur. Sed alia se nobis offerent accuratius etiam locos illos intuentibus. Prorsus enim dominatur hic illa definiendi ratio, quae vulgo appellatur analytica. Nam quarum rerum investiganda notitia est, earum semper genus aliquod universum et commune ponitur, quod formas sui similes tanquam partes in se complectatur. Hinc vero ordine deinceps ad formas ei subiectas rimandas explorandasque descenditur, usque dum perveniatur

ad id, cuius notio definitionis subtilitate investiganda ac circumscribenda est. Haec igitur ratio est, quam quum per totum fere Sophistam et Politicum, tum in iis imprimis locis animadvertere licet, quibus ex artis legibus omnia disquiruntur. Ea vero quamquam vim habeat quidve efficiat, in promptu et propatulo esse arbitramur. Efficit enim haec duo, ut genera dividantur, formae secernantur. Itaque neutrum horum ab Eleata negligitur. Nam et in dividendis generibus ille versatur subtilissime, et formarum secernendarum artificium tam callide periteque illustrat, ut omnem rei rationem deliberato consilio aperire ac patefacere velle videatur. Quod quidem ita esse, vel duo illi loci Politici docebunt, p. 258. C sqq. et 277. D sqq., quorum alter in dividendi, alter in secernendi arte illustranda maxime occupatus est, quamquam utrumque utroque loco quodammodo fieri necesse est. Est autem divisio, qua utitur Eleates, perpetuo huic adstricta legi, ut notiones semper diffindantur bifariam, eaque illarum series ordine deinceps pervestigetur, quae ad rem definitione explicandam denique perductura videatur. Quam quidem legem ille tam constanter observat, ut ne semel quidem ab ea discessisse reperiatur. Enimvero est haec ratio profecto longe simplicissima, ut mirum non sit, eam ab iis, qui hanc dialecticae partem primi excoluerunt, praecipue usurpatam esse. Nam quominus aliam esse huius rei causam existimemus, illud impedit, quod in ipsa divisionum natura nihil potest animadverti, unde ea probabilius explicetur.

Haec igitur est ratio dialecticae Sophistae et Politico Platonis propriae; nam de Parmenide infra dicitur. Tota ea versatur in exquirendis per divisiones rerum notionibus, ita quidem, ut secernantur simul, quae ab earum rerum, de quibus quaeritur, vi et natura aliena sunt. Sed ad cognoscendam eam atque iudicandam accuratius etiam aliud quid teneamus necesse est, quod pertinet ad eius usum et exercitationem. Significat enim Eleates, ut iam antea diximus, identidem, ad rerum difficiliorum quaestiones feliciter profligandas opus esse, ut quid disserendi subtilitas postulet, in rebus levioribus et ad perspicendum facilibus cognoscatur. Itaque saepenumero ita facit, ut dialecticae exercitationis causa res vulgares et primo certe ad aspectu ad rem praesentem nihil pertinentes perquirendas suscipiat easque tanta diligentia ac tanta subtilitate perscrutetur, ac si agatur de rebus

longe gravissimis et scitu dignissimis. Cuius rei exempla sunt Sophist. p. 218. E sqq. 221. C sqq. 225. A sqq. 226. B sqq. 227. A sqq. Politic. p. 279. A sqq. coll. p. 278. E., quo loco de exemplorum usu in disserendo praeclare exponitur. Quae quis dubitabit quin et ipsa pertineant ad perficiendam illam dialecticae imaginem, cuius partem modo adumbravimus? Nec profecto diu quaerendum, quid rei sit. Manifestum est enim ob oculos poni eum disputatorem, qui quum arti tum subtilitati dialecticae tribuit omnia, in eiusque usu et exercitatione tanto incensus est acuminis ostentandi studio, ut dummodo facultatis dialecticae laus aliqua comparetur, ne a minutarum quidem ac levium rerum pervestigatione abhorreat nec ulli quaerendi labori parcendum statuatur. Quae si cum iis, quae antea de ipsa dialectica exposuimus, consociaveris et in unum coniunxeris, facile videbis, opinor, qualem Plato totam hanc disputandi rationem finxerit et informaverit. Describitur enim ea disserendi facultas et consuetudo, quae quum subtilissime dividendis cernendisque notionibus vim naturamque rerum indagare ac definire soleat, tum etiam cum diligentissima certae cuiusdam methodi, quam vocant, observatione insignique subtilitatis studio coniuncta sit.

Atque haec quidem est forma quasi atque species dialecticae illius, quam in Sophista et Politico animadvertimus. Quam quidem contemplantes et cuiusnam scholae disciplinae ea conveniat nobiscum reputantes magnopere in ea opinione confirmati sumus, ut totam ad Megaricorum praecepta et instituta conformatam esse existimemus. Cuius iudicii nostri causas et rationes accuratius exponere tanto magis opus putamus, quo plus eius rei demonstrationem ad id valere censemus, ut de tota causa recte statuatur.

Et de eo quidem nobis licebit esse brevissimis, quod hospes Eleaticus et methodo disserendi suae et subtilitatis laudi tribuit plurimum. Est enim hoc profecto eiusmodi, ut vel maxime deceat eos, qui vel propter artificia, quibus utebantur, dialectica, vel propter studii ardorem, quo omnia acute subtiliterque perquirebant, iam mature Eristicorum nomen acceperunt *). Sed copiosiorum disputationem requirunt illa, quae de via ac

*) V. Deyks. De Megaricis p. 7 sq.

ratione disserendi in Politico et Sophista conspicua applicavimus. Haec enim ut dilucide appareat cum Megariorum ratione ac disciplina plane consentire, res repetenda est altius, atque demonstrandum, totam illam disserendi rationem cum aliis scholae Eleaticae decretis ita congruere, ut inde tanquam ex fonte suo manavisse videatur. Hoc igitur nunc ita agamus, ut ea in re ipsum Platonem potissimum sequamur duces.

Constat igitur Euclidem ceterosque familiae Megaricae principes sententiam Eleaticorum comprobavisse, qui id quod esset unum et rerum omnium vim naturamque complecti et mentibus nostris afferre veritatis scientiam et cognitionem volebant. Sed quum ea in re cum illis egregie consentirent, tamen uno illo Ente, quod Graece τὸ ἓν sive τὸ ὅν dicebant, neutquam acquieverunt. Sentiebat enim iam princeps familiae, Euclides, id unum si vere esset et scientiam efficeret, cognitionis humanae fines ac terminos adeo fore angustos, ut praeter eius quod esset naturam nihil cogitare et intelligere liceret. Itaque sequutus notionum menti humanae impressarum observationem, cui ipsum Socratica institutio ac disciplina adsuefecerat, uni illi naturae, quam esse volebant Eleatae, tanquam summo generi etiam generum et formarum vindicavit multitudinem, ut inde innumerae emergerent species sive ideae, in quibus rerum vis ac natura contineretur. In quo etsi proxime sane accessit ad Platonis sententiam, tamen cum eo de una re eaque longe gravissima vehementer dissensit. Nam quemadmodum Eleaticae scholae auctores, imprimisque Parmenides et Zeno, ei quod unum esset unitatis constantiam acerrime vindicaverant, ut omnem ab eo removerent varietatem relationis, ita Euclides et qui eum sequuti sunt duces, etiam ideas suas voluerunt esse unitates, hoc est species in se absolutas, quae seorsum per se constarent nec ullam ferrent necessitudinis adiunctionem, quam Plato his indicavit utique esse tribuendam. Fuisse hanc Megariorum sententiam, ab ipso Platone discimus *Sophist.* p. 246. B sqq. 248. A sqq. et 249. C sqq., ubi quae disseruntur, etsi olim ignoratum est quorsum pertineant, tamen nos quidem censemus verum acute pervidisse Schleiermacherum, qui ea ad Megaricos spectare indicavit. Quam viri praecelari sententiam nuper ita confirmare conati sumus Prolegomn. ad *Sophist.* p. 9 sqq. ut ea in re etiam Aristotelis usi simus testimonio ab illo

male neglecto *). Atque ex hac una maxime re lucem suam nanciscitur genus istud disserendi, in Sophista et Politico Platonis ab hospite Eleatico usurpatum, quod plane Megaricum esse arbitramur. Quid enim? qui notionum sive idearum unitatem tam mordicus tenebant ac tuebantur, ut eas nullo pacto subire vellent aliquam conjunctionis necessitudinem, si nonne consequens esse oportuit ut etiam in argumentando ac definiendo istud unum suum potissimum intuerentur ex eoque omnia pendere iudicarent? Id vero si ita fecerunt, non potuerunt profecto aliter facere nisi sic, ut ex illo ipso omnia reppererent ac deducerent, hoc est, generaliores notiones in formas suas dissolverent et in argumentando pariter atque in definiendo a summis generibus ad formas iis subiectas descenderent, nihil autem assumerent extrinsecus, quod cum illis tanquam alienum quiddam coniungeretur. Nam qui ideas ponebant esse unitates absolutas nullamque cum aliis subeuntes coniunctionem, eos denique eo devenisse consentaneum est, ut id tantum cuilibet rei attribui posse putarent, quod aut naturam eius penitus aequaret aut in ea tanquam aliqua totius pars velut inclusum et involutum teneretur. Probarunt igitur unice identica, quae vocantur, iudicia atque analytica; reiecerunt, in disserendo certe, quae dicuntur synthetica **). Quod quidem ita esse discimus ex Plutarcho *adv. Colot.* p. 1119. C. = p. 573. Vol. I. ed. Wytttenb., ubi Stilpo imprimis multus fuisse narratur in exornanda eorum sententia, qui suam cuique rei et rationi proprietatem ita constare volebant, ut aliud quid nisi quod inesset in ipsius vi et natura de ea dici ac pronunciarī posse negarent; discimus item ab ipso Platone, qui ubi de idearum agit connexionem, huius opinionis ita facit mentionem, ut Eleaticos et Megaricos, a quibus Sophistae quoque hanc sententiam videntur arripuisse, vel le-

*) Locus Aristotelis est *Metaphys.* XIV, 4, pag. 301. ed. Brandis: τῶν δὲ τὰς ἀκινήτους οὐσίας εἶναι λεγόντων οἱ μὲν φησὶν αὐτὸ τὸ ἓν τὸ ἀγαθόν, αὐτὸ εἶναι οὐσίαν μόνον τὸ ἓν αὐτοῦ ἕνόςτιν εἶναι μέγιστα.

**) De his iudiciorum generibus veteribus philosophis non ignotis v. I. C. Schwab, *Beweis, dass den griechischen Philosophen der Unterschied zwischen den analytischen und synthetischen Urtheilen nicht unbekannt war*; quae disputatio inserta est Eberhardi Horreo *Philosoph.* anni 1793. Vol. II. p. 112sqq.

nus irrideat vel apertius carpat ac perstringat. Quam in rem contulisse iuvabit Parmenid. p. 128. E sqq. Phileb. p. 14. C sqq. Sophist. p. 259. B sqq. *). Nimirum his locis omnibus etsi reprehenduntur tantum ii, qui severius agentes nihil statuebant de quaque re dici posse nisi id unum, quo ipsa eius natura absolveretur, tamen in eodem numero habendi sunt, qui similiter sentientes ea tantummodo volebant rebus posse attribui, quae naturae ipsarum essent propria. Quod Megaricis quoque placuisse, res ipsa indicat. Quamobrem verissime Schleiermacherus Opp. posth. Vol. IV. P. I. p. 94 sq. haec de iis scripsit: „Dieselbe Tendenz, jeden Gegenstand total, aber nur innerhalb seiner Sphäre aufzufassen, haben auch wohl zwei gewöhnlich nur sophistisch gescholtene Kanones, die das Verhältniss des Subjectes zum Prädicat betreffen, nämlich: Man könne von keinem Subjecte etwas prädiciren, was über dasselbe hinausgehe, also nur Theile, oder rein identisch jedes von sich selbst. Die angeführten Beispiele sagen sogar nur letzteres. Allein ersteres ist nach obigem Kanon dasselbe.“ Haec igitur quum in disserendo sequerentur, mirum profecto nemini accidit, quod ea ratione versati sunt, ut a generalioribus notionibus ac sententiis exorsi ad singularia descenderent, eamque disputandi viam quum in argumentando tum in definiendo tenuerunt. Et in argumentando quidem quomodo versati sint, perspicue edocemur a Diogen. Laert. II. §. 106., cuius verba nuper in Prolegg. ad Parmenidem Platon. p. 314 sqq. tractavimus. Solebant enim, ut fit in Parmenide, adhibita hypothetica disputandi forma, ordine perpetuo conclusiones ex conclusionibus elicere, donec perventum esset ad id, quod argumentando effici vellent. Quod quis est quin videat prorsus cum eorum de notionibus sive ideis sententia concordare, de qua antea explicavimus? Similiter igitur etiam in definiendo versati sint necesse est, ideoque hic quoque eam tenuerunt viam, ut a summo genere eius rei, de qua quaereretur, exorsi pedetentim ad exquirendas formas illi subiectas proficiscerentur iisque recensendis id, quod definitione circumscribendum videretur, subtiliter ab aliis rebus distinguerent ac secernerent. Hanc vero rationem

*) V. Prolegg. nostra ad Parmenid. p. 37 sqq.

in Sophista et Politico Platonis tanquam viva quadam imagine expressam cernimus, sicuti vel unus ille locus Politici p. 258. C sqq. luculente docet, ubi Eleates virum rerum civilium cognitione praeditum investigaturus, quoniam ratio ac disciplina civilis artis ac scientiae generi subiecta sit, a summo scientiae genere repetit atque formas eo comprehensas perpetua serie persequitur; sed docet praeterea totus fere Sophista iuxta cum Politico. Atque hinc concludimus definiendi ac dividendi viam ac rationem in his libris regnantem non esse aliam nisi Megaricam aut saltem ad Megaricae rationis similitudinem quam diligentissime comparatam. Idque tanto confidentius pronuntiare audemus, quod etiam coniunctio ac necessitudo horum scriptorum cum Parmenide eam sententiam non mediocriter confirmat. Nam in Parmenide certo exploratum habemus concludendi et argumentandi rationem usurpari ad Megaricorum consuetudinem diligenter attemperatam. Iam vero in Sophista et Politico quae regnat definiendi ratio, ea, si summam rei spectaveris, haud sane alio nititur fundamento. Quum igitur hi libri argumenti quadam cognatione contineantur, consequens esse putamus, ut in iis omnibus Megaricam disserendi artem imitando expressam esse suspicari liceat. Atque hoc si recte iudicavimus, quo modo haec opera omnia inter ipsa etiam dialecticae nomine coniuncta sint, neminem fugiet. Nam in Sophista et Politico ars dividendi atque cernendi, sive analytice definiendi, in Parmenide autem concludendi et argumentandi ratio secundum Megaricorum praecepta et instituta ostenditur. Quibus libris quod praemissus est Theaetetus, in quo Socratica illa ars obstetricandi eleganter depingitur, id non sine idonea caussa factum esse facile apparet. Enimvero ita imago quasi quaedam Socraticae elegantiae et veri inquisitionis praemittitur, ad quam deinde Megarica ista subtilitas exigi et indicari queat. Sed haec de re proposita satis sunt. Videmur enim, nisi plane fallit opinio, iam verisimile reddidisse Megaricam disputandi consuetudinem in his libris a Platone ad ipsam vitae veritatem adumbratam esse.

Hic vero quaerat aliquis, num Platoni ista ipsa, quam depinxit, disserendi ratio ita placuerit, ut nihil in ea reprehendendum vel emendandum putaverit. De qua re nos quidem sic existimamus. Universa quidem Platonis quoque ea probata est, id quod luculenter patet ex

his locis, in quibus de arte dialectica eiusque exercitatione uberius praecepit, veluti Phileb. p. 16. D sqq. Phaedr. p. 265. D sqq. 270. D sqq. 273. E, coll. Sophist. p. 253. D. Polit. p. 285. A B. Nihilominus acute pervidit, multam in eius usu esse adhibendam prudentiam et cautionem. Quamobrem primum quidem eam censuit coniungi oportere cum ratione disserendi synthetica: deinde etiam fugiendum arbitratus est fraudum et fallaciarum periculum, in quod facile incurrere vidit eos, qui omnia studerent ad acutas subtilesque cogitandi atque argumentandi regulas exigere in eaque re singularis acuminis laudem quaerent. Atque in Sophista quidem et Politico dubitari non potest quin philosophus id ipsum egerit, ut vitia et errores ex nimio isto subtilitatis studio prognati riderentur ipsumque istud studium subtilitatis leniter traduceretur. Quod mirum est homines doctos adeo non perspexisse, ut in multos magnosque errores delapsi sint *). At enim vero qui omnia rimati fuerint diligentius, ii nobiscum facile agnoscent in plurimis vafrum callidumque familiarium quondam suorum monitorem urbanumque derisorem, qui disputationis partibus iis, in quibus ex artis legibus aguntur omnia, ea admiscuerit, unde quid in earum ratione desideraverit, facili coniectura auguremur. Duplex autem, si quid iudicare possumus, reprehensionis argumentum est. Primum enim vitia quaedam in ipsa artis exercitatione, sicuti videtur, apud illos non admodum infrequentia tecte quidem at satis tamen aperte notantur; deinde putidae et molestae diligentiae studium castigatur, cui singulari quadam subtilitatis cupiditate incensi mirum quantum fuisse dediti videntur. Utriusque igitur generis exempla percenseamus, quo magis huic sententiae nostrae fidem faciamus.

Risit igitur Plato atque explosit primum ipsam dialecticam istius exercitationem, quae in summa laudis ex subtilitate et acumine redundantis cupiditate tamen eas fraudes ac fallacias vel consecraretur vel admitteret, quas

*) V. praeter alios Hensdrius Instit. philosoph. Plat. Vol. II. P. II. p. 104 sqq. qui irrisiois vestigia nulla ex parte odoratus est. Primus aliquid irrisiois in his inesse sensit Schleiermacherus Praefat. ad Politic. p. 252 sq. qui tamen sententiam suam non satis dilucide aperuit.

recta ratio minime ferre videretur. Nec tamen id fecit sic, ut suam ipsius aperte prodiderit sententiam, sed eo usus est artificio, ut Eleatae disputationi protervo quodam lusu falsa quaedam et a rectis iudicandi disserendique legibus abhorrentia immiscuerit. Nam quominus ipsum Platonem existimemus in istis omnibus stolidè ruisse, certe illud prohibet, quod eum aliunde constat dividendi cernendique leges accurate cognitae habuisse. Peccatur vero ab Eleata maxime in eo, quod non ita raro ea profert divisionis membra, quae parum apta sunt ad id, de quo quaeritur, vel etiam ex rebus admodum levibus ac fortuitis suspensa, quodque ea ponit subinde, quae non possunt pro formis eiusdem generis coniugatis haberi, verum aliorum pertinent. Cuius generis exempla, missa Sophistae consideratione, ex uno Politico depromissemus satis erit, de quo nunc potissimum agitur. Defungemur tamen paucissimis, quum in promptu sint plurima, ne praeter necessitatem longiores fuisse existimemur. Pertinet igitur huc illud p. 263. E sq. ubi posteaquam artem civilem animadversum est in communi animalium cerui pastione, protenus pastionis ars et scientia dividitur in τὸ ὑποτροχικὸν et τὸ ἑποτροχικόν: quasi vero ad inveniendum id, de quo quaeritur, multum intersit, utrum animalia in sicco an in fluido vitam degant. Simili modo p. 265. B. pedestria animalia in duo dispescuntur genera, prouti aut cornuta sint aut cornu nullum gerant, ut scilicet rex denique pascat gregem cornibus mutilum. Quod quis est quin habere sentiat aliquid lepidae ac festivae cavillationis? Scilicet poterant eadem illa etiam in unguata et non unguata, crinita et non crinita, velleria gerentia et velleribus carentia dividi, siquidem ex istiusmodi rebus artis civilis laus atque virtus aestimanda esset. Porro manifestae irrisiois indicium habent quae p. 265. D sqq. disputantur. Ibi enim bipes animal in homines et aviculas dividitur, certe non alio consilio, quam ut generi humano ridicule tanquam alterum par genus anserum, anatum, aſiarumque volucrum adiunctum videatur. Similiter p. 266. E sq. bipedum grex dissecatur in nudum et pinnatum, ut prope modum illam hominis definitionem admoneamur, quam a Platone aliquando in scholis propositam Diogenem ferunt lepide perstrinxisse. Iam vero quod p. 261. D. reprehenditur divisio animalium in bruta et homines, etsi vera sunt quae ibidem de discrimine inter formas generum

atque partes totius rei constituendo exponuntur, tamen ea arguto errore ita diiudicantur, quandoquidem recte profecto animalia in bruta sive ratione carentia et in homines sive animalia ratione praedita dispertiri licet. Verum taedet plura de hoc genere commemorare, quum adeo sint frequentia, ut qui illos quos diximus locos paullo diligentius excusserint, facile ipsi innumera fere istiusmodi minutarum ac vitiosarum divisionum exempla animadversuri sint.

Sed praeter istas fraudes et fallacias in dividendo cernendoque admissas a Platone putamus etiam immoderatum quoddam subtilitatis studium notari ac reprehendi, quo Megaricos ductos fuisse vel Eristicorum nomen iis impositum arguit. Nam primum quidem quum cupide id agerent, ut in quaestionibus difficilioribus dialecticae methodi exempta ob oculos ponerentur, nihil fere curabant, quale id esset de quo disputaretur, neque dubitabant etiam res vulgares et in medio positas pervestigare; quae eorum ratio, ut ante diximus, non sine quadam irrisionis acerbitate memoratur Politic. p. 266. D. et Sophist. p. 227. AB. coll. Parmenid. p. 140. DE. Deinde vero etiam istas ipsas res ita cum pulvisculo exercebant, ut eas opera laboriosissima perquirent, iisque tantundem studii impenderent, quantum impendi oporteret iis, de quibus proprie quaestio esset instituta. Enimvero improba ista subtilitatis affectatio atque vehemens dialecticae laudis cupiditas eos videtur interdum eo usque transversos egisse, ut adeo hoc nomine ridiculi et inepti evaderent. Atque id ipsum Platonem putamus significavisse eo, quod Eleatam fecit de iis rebus, quae exempli loco positae sunt, veluti de lanificio, putida fere diligentia, quae minima quaeque rimatur discrimina, copiosissime explicantem. Quod genus irrisionis ne putes a philosophi more et consuetudine abhorrere, simili certe modo in Cratylo et Euthydemo ingens coacervatur copia et multitudo ineptarum originationum argutarumque conclusionularum, ut philosophorum quorundam ratio ac doctrina ad ridiculum traducatur. Atque haec si tenemus, clarissime etiam apparebit quorsum locus ille Politic. p. 283. A. usque ad p. 287. B. referendus et quomodo intelligendus sit. Quem quod Schleiermacherus Praefat. ad Politic. p. 253. censet eo pertinere, ut disserendi ratio in Sophista usurpata a reprehensione et castigatione adversariorum Platonis defendatur, fatemur nos plurimum

discedere a viri acutissimi iudicio. Imo depingi illic putamus disputatorem dialecticae subtilitatis adeo studiosum, ut vel in longitudinis excusatione ridicule fiat longior et copiosior. Quamquam hoc quoque loco seria iocis mixta esse haudquaquam audemus ire iustias.

Verum satis de his. Nec enim iam dubitabitur amplius verum esse quod antea diximus, magnam certe partem eorum, quae disputantur subtilius, manifesta habere callidae vafraeque irrisionis signa et iudicia, ut Platonem hac operis sui parte tristiores istos ac severiores scholae Megaricae assectatores urbane deludere voluisse pro explorato habendum sit.

Progredimur ad id, quod tertio loco docere propositum est. Putamus enim Platonem, etiamsi in depingenda Megaricorum dialectica cavillandi ridendique consilium secutus sit, tamen etiam id egisse, ut quid potissimum in dividendo cernendoque observari oporteret, illustri aliquo exemplo demonstraret, adeoque Megaricae disserendi artis cum Socratica elegantia et humanitate coniungendae viam ac rationem monstravisse. Quod quo artificio sit consequutus, paucis explanare operae pretium erit.

Ac primum quidem hic animadvertendum illud est, de quo iam antea diximus, hospitem Eleaticum, qui in Sophista et Politico disputat, eum fingi ac describi, qui quum dialecticae subtilitatis sit studiosissimus, eique plane adsuefactus, tamen nullo modo sit rixosus aut contentiosus aut pervicax et obstinatus opinionum semel susceptarum defensor ac patronus. Imo ille in fervidissimo disputandi ardore tamen item est lenis, urbanus, modestus, denique veri adeo amans, ut eius exquirendi studio atque arti omnia tribuat. Nimirum talis ingenii homini facile apparet rectissime etiam ea potuisse attribui, quae a scholae Eleaticae, cui addictus fuit, praeceptis et institutis aliquantum recederent, si modo ad verum repertiendum viderentur conducere. Itaque ille sic loquens inducitur, ut facile quidem agnoscas hominem certam quandam in disserendo viam et rationem mordicus tenentem; sed facile etiam animadvertas, paratum eum esse atque promptum ad errores, si quos senserit, libere notandos atque emendandos. Quin etiam pluribus locis ita sermones miscet, ut ultro relicta illa cui deditus est disserendi se-

veritate liberius atque copiosius disputet et ad sermonum Socraticorum copiam et ubertatem transgrediatur. Quod quam eleganti iudicio sic a Platone factum sit, vix crederemus quemquam posse praeterire, nisi Socherum De scriptis Platonis p. 278. in hac ipsa re mirabiliter lapsus videremus. Is enim eo ipso, quod in uno Sophista et Politico hospes Eleaticus principales disputandi partes tueretur, suspicionem suam confirmari arbitratur, qua istos libros non a Platonis manu profectos esse aliis de causis statuerit et iudicaverit. Nimirum ita error alius alium gignere solet. Nam qui Eleatae nostri personam accurate consideraverit, is non modo nihil insoliti aut inepti in ea animadvertet, verum etiam Platonis in ea adumbranda ac designanda solertiam lubentissime nobiscum admirabitur. Sed transeamus ad ea, quae Plato Eleatam suam disputare iussit. Quae si perpenderit accuratius, protenus apparebit item sic esse exposita, ut omnes elegantiae numeros habeant.

Ac primum quidem hic dignum est observatione, quanta ingenii solertia philosophus effecerit, ut quantumvis Eleatae errores nonnulli tribuantur, tamen id, de quo disputatur, denique recte inveniat subtiliterque exquiratur. Etenim summo ille veritatis studio incensus vel in maximis erroris periculis tamen feliciter denique id attingit, quod attingere voluit, ut facile hinc intelligatur, quanta vis sit invicti illius veri amoris, quo tanquam animatus fingitur. Praeterea vero etiam eas fere admittit fraudes, quae, etsi dissereandi vitia quaedam arguunt, tamen summae disputationis nihil afferunt detrimenti. Quocirca postremo felici sane laboris sui successu et artis civilis vim naturamque exquirat, et quae sit philosophi in publicarum rerum luce constituti dignitas quaeque eius ab vulgaribus civitatum gubernatoribus diversitas, vere recteque diiudicat. Verum haec quum per se nihil valeant ad demonstrandam Megaricae dialecticae vel emendationem vel cum Socraticis sermonibus conciliationem et consociationem, alia memoranda sunt, unde eam Platonis propositam fuisse certius intelligatur. Pertinet autem haec ante omnia illud, quod Eleates non ita raro, si quid minus recte divisum aut conclusum videtur, id ipse corrigit et emendat, additis etiam acutis et prudentibus dialecticis praeceptionibus. Quorsum referimus praeter alia, quae p. 261. D sq. de formis inter summum genus et alias species interiectis non temere transiliendis,

p. 262. A sqq. de formis notionum ad genera sua prudenter revocandis; p. 275. C sqq. de principio dividendi ex ea re petendo, cuius notio divisione investiganda sit; p. 277. D sqq. de natura et usu exempli; p. 277. D sqq. de longitudine sermonum ex disputantium consilio aestimanda, de aliis rebus eiusmodi p. 283. B sqq. et 285. A. D. E. 286. A. 287. A. ab eo disputantur. Nimirum haec omnia id postremo efficiunt, ut tanquam dialectica quaedam exhibeatur institutio. Cui quid propositum sit, nobis quidem non dubium videtur. Neque enim assentimur Schleiermachero. *Introduct. ad Politic.* p. 251. et p. 253. atque Astio *De Vita et Script. Platon.* p. 234. scripta haec esse putantibus a philosopho, ut suam ipsius rationem a criminationibus in ipsam coniectis purgaret ac defenderet. Neque accedere possumus C. Fr. Hermanno *Histor. Philosoph. Platon.* Vol. I. p. 500 sqq. ex eo, quod in Politico potissimum eiusmodi emendationes et praeceptiones proponuntur, protenus concludenti Politicum longo intervallo post Sophistam scriptum esse, quo tempore Plato disserendi rationem in Sophista usurpatam dudum rursus deseruerit. Enimvero nos si quid de his rebus iudicare possumus, in Sophista eadem prorsus quae in Politico regnat disserendi methodus; sed maior in illo irrisio et cavillatio est; in hoc frequentior errorum notatio atque dialectica praeceptio. Hoc autem si quaeris qui ita fiat, paratam habemus responsionem. Videtur enim Plato deliberato consilio in Politico demum, quippe proxime post Sophistam scripto, clariorem lucem admovere voluisse insolitae isti argutaeque dialecticae, quam in Sophista usurpare coeperat, et clarius iam apertiusque prodidisse, cur ea usus esset et quid omnino de eius usu sentiret. Quo artificio etiam illud est consecutus, ut qua ratione subtile istud disputandi genus perfici, emendari et cum Socratici sermonis virtute et elegantia coniungi posset, certius omnibus patefaceret. Quidnam autem potissimum in eo desideraverit, id quum praecepta ab Eleata subinde data luculente doceant, tum etiam illa reddunt manifestum, quae in Philebo p. 16. A. et Phaedro p. 265. D sqq. al. de synthetica pariter atque analytica disserendi ratione traduntur. Consentiant enim haec cum illis prorsus egregie, ut iis tanquam confirmandis inservire videantur. Nam in Phaedro praecipitur hoc, ut idea sive notionis genus secundum naturalem formarum ac specierum ordinem divi-

datur; quod qui faciant sinistre, ii similes esse dicuntur coquis parum solertibus, qui in epulis apparandis eas ciborum particulas diffringendo faciant, quae ipsi ciborum naturae parum sint convenientes. In Philebo autem inter alia leguntur haec: οἱ δὲ νῦν τῶν ἀνδρόπων σοφοὶ ἐν μὲν ὅπως ἂν τήνωσι καὶ πολλὰ (h. e. genera et formas) θᾶττον καὶ βραδύτερον ποιῶσι τοῦ δέοντος, μετὰ δὲ τὸ ἐν ἅπειρα (h. e. partes singulas s. individuas res) εὐθύς, τὰ δὲ μέσα αὐτοὺς ἐκφεύγει, οἷς διακεχώρισται τὸ τε διαλεκτικῶς πάλιν καὶ τὸ ἐριστικῶς ἡμᾶς ποιῆσθαι πρὸς ἀλλήλους τοὺς λόγους. De his igitur similibusque rebus crebro in Sophista, crebrius etiam in Politico admonetur, eo quidem consilio, ut quid in dividendo, cernendo, definiendo denique atque disserendo observandum sit, rectius cognoscatur, atque etiam dialectica ista methodus Megaricorum propria, quae in iisdem libris imitatione expressa est, emendetur emendataque propius ad Socratici sermonis elegantiam et virtutem adducatur.

Atque hic nos videmus ad aliud quid pervenisse, unde item intelligi liceat id, quod diximus Platoni fuisse propositum. Vidimus antea Eleatam apud Platonem sic induci disserentem, ut dialecticae exercitationis gratia res vulgares et in medio positas operosa diligentia pervestiget iisque tantundem laboris atque studii impertiat, quantum rebus longe gravissimis. Nimirum videtur is utique mos fuisse Megaricorum, acutae subtilitati omnia tributantium, rerum dignitatem atque gravitatem minus curantium. Quem quidem morem sicuti Plato lepida imitatione exposuit, ita egregio artificio adumbravit sic, ut cum analytica illa via et ratione genus quoddam Socraticae inductionis coniunxerit, a Megaricis fere repudiatae. Nam Euclides teste Aristotele Metaphys. I, 20. et Diogene Laërt. II. §. 107. Socraticam παραβολὴν funditus sustulit eamque ob causam etiam usum inductionis plane aspernatus est. Quod qua de causa ita statuerit, nemini cuiquam erit obscurum: acquievit enim ille in una analytica disserendi ratione, quae quominus quidquam extrinsecus ad argumentandum assumeretur, omnino prohibebat. Quid igitur Plato? nimirum is ut ostenderet quid hoc nomine in illa disserendi severitate desideraretur, prudentissimo consilio exempla, quae praeviae exercitationi dialecticae inservirent, ab iis rebus

sunsit et repetiit, quae cum ea re, de qua proprie quaereretur, insignem quandam haberent similitudinem, ideoque morosae illi ac tristi argumentandi severitati Socraticae comparationis suavitatem adiunxit. Id quod multo cum festivitatis lepore inprimis sic fecit in Sophista. Nam in eo dialogo sophista sic investigatur, ut nunc cauponi, nunc institori, nunc athlethae, nunc purgatori alicui similis esse dicatur *); quorum quidque sicuti exercitationi dialecticae praebet materiam, ita etiam continet aliquid, quod facete urbaneque in sophistam transferri possit eiusque naturam et ingenium suavi aliqua comparatione collustret. Fecit item, semel certe, in Politico. Etenim quo loco seiunctionis ac divisionis ratio exemplo a re vulgari petito declaratur **), eo simul id effecit, ut artis civilis virtus ac praestantia omnis suavissima artis textoriae comparatione reddatur illustrior. Atque ex his iam perspicuum erit, quorsum illa pertineant, quae Eleatam p. 285. D sqq. iussit de usu exemplorum in disputando exponere. Commendatur enim hic usus comparationis atque inductionis Socraticae ab Euclide ipso male repudiatae, quippe quem Plato facile perdidit plurimum valere ad id, ut quae a sensibus sunt abducta, ea rerum oculis subiectarum similitudine in illustriore luce collocentur ***). Sed satis de his. Pergimus ad tertium quiddam, unde Platonem intelligere liceat in Sophista et Politico Megaricae dialecticae severitatem Socraticae rationis usu temperavisse eaque re, qua parte illa perficienda et emendanda videretur, significasse.

Fecit enim Eleatam interdum ita disputantem, ut misso aliquando angusto isto et conciso disserendi genere, quod ab omni abhorret orationis ornatu et elegantia, ultro versetur liberius ac paene germanus fiat Socraticus. Cuius rei exempla, quoniam de Sophista alio loco diximus, hic ex uno Politico attulisse sufficet. Pertinet autem huc ante omnia copiosa illa de variis mundi aetatibus narratio, cuius summam antea exposuimus. Quae certe ita comparata est, ut eum, qui antea in acutis brevibusque haesit divisionibus et conclusiunculis,

*) P. 218. E — 232. B.

**) P. 277. D — 283. A.

***) Platonis sententiam de inductionis ad verum perspicendum utilitate egregie illustravit Heusdius Init. Philos. Plat. V. II. P. II. p. 82 sqq.

paene mirum sit repente ad tantam orationis copiam et ubertatem transire potuisse. Eumvero sequitur hic Eleates Platonis communem fere morem antiquae philosophiae, in qua fabularum usus longissime pervagatus fuit, propterea quod iam antiquitus apud Graecos summa fuit philosophiae et poësis coniunctio. Nec vero ille praeter consuetudinem eius familiae, cui adscriptus fuit, fabulam narrans inducitur. Nam Eleatas quidem fabulas in philosophando non aspernatos esse, vel ex unis Parmenidis reliquiis intelligitur. Sed longe dignissimum est quod observetur diligentius, hospitem non ut ceteros philosophos uti fabulosa narratione, sed prorsus eadem conditione id facere, qua Socrates apud Platonem solet; de qua re mox accuratius exponemus. Hoc autem si verum est, quid inde ad sententiae propositae confirmationem consequatur, profecto non est cur dedita opera ostendamus. Sed praeter fabulosam istam narrationem, in qua Eleaticus repente a consueto disserendi genere recessit, alius hic locus praecipue animadvertendus est, qui et ipse non mediocriter videtur opinionem nostram confirmare. Nam quo loco ille instituit de viri rerum civilium scientia vere ornati dignitate, de ineptis vanisque eiusdem imitatoribus, de optima civitate, de Graecorum rebus publicis, de vera arte civili deque reliquis artibus huic famulantibus, aliis id genus rebus, explicare *); ibi vero, etiamsi plane idem animadverti potest dividendi cernendique studium, quod in plerisque aliis dominatur sermonis partibus, tamen ea est verborum ubertas, ea sententiarum copia, ea denique sermonis elegantia et urbanitas, ut non iam severum istum de schola disputatorem audire videamur, sed ipsum Socratem aut potius Platonem credamus sermonem suscepisse ac more suo de re gravissima facunde et copiose disputare. Etenim hoc quoque eo putamus referri oportere, quod Plato acutam Eristicorum brevitatem ad Socratici sermonis ubertatem et elegantiam educendam provehendamque iudicavit. Quod autem Eleatam fecit isto modo disputantem, id fortasse etiam inde aliquid habet explanationis, quod Euclides etsi dialecticae subtilitati totum se dedit, tamen etiam sermones scripsit, in quibus fieri sane potest ut ad Socraticam disserendi rationem propius ac-

*) P. 291. C sqq.

cesserit *). Quocirca haec utique plus lucis essent habitura, si de Euclidis dialogis aliunde certius constaret: nunc meris acquiescendum suspicionibus est.

Et haec quidem de dialectica in Politico usurpata. Quam si ita illustravimus, ut sententia nostra idoneis harum rerum iudicibus non omnino displiceat, videmur non inepte existimare, iam nunc partem non exiguam difficultatis illius, qua Politici interpretatio premi visa est, haud infeliciter sublatam esse. Neque enim disserendi forma ac species, quam habet propriam, ea iudicabitur, quae a Platonis ratione aut ingenio abhorreere putanda sit, omnisque orationis habitus facile aestimabitur ex iis, quae Platoni pro rerum suarum conditione consilique ratione fuerunt proposita.

Progrediamur igitur nunc ad excutienda ea, quae dedita opera de rebus civilibus disputantur. Quod quidem ita facere in animum induximus, ut principales operis partes ordine singulas lustremus et quid in unaquaque ad propositi argumenti explicationem proferatur, accuratius dispiciamus. Discerni autem facili negotio possunt tres partes operis primariae: una, qua de viri civilis natura ita disceptatur, ut artis dialecticae imprimis ducatur ratio; altera, qua fabulose exponitur de mundi aetatibus eiusque gubernatione; tertia denique, qua artis civilis et perfecti regis imago exhibetur atque ea dilucidantur, quae ad rerum publicarum administrationem pertinent. Quas quidem singulas ita considerasse iuvabit, ut quid in unaquaque exponatur et quorsum id ipsum pertineat quibusve causis nitatur, ostendere conemur.

Et de dialectica quidem parte operis, hoc est ea, quae p. 258. C. usque ad p. 468. E. et p. 274. E. usque ad p. 291. C. perscripta est, licebit nobis esse brevissimis. Nam quum ei id potissimum sit propositum, ut dialectica Megaricorum vel urbana quadam irrisione depingatur vel ad Socraticam rationem corrigatur atque emendetur, quae de arte civili eiusque amatoribus exponuntur saepe sunt pauciora, quam pro huius loci amplitudine expectes. Quamquam cave existimes Platonem rei principalis hic fuisse prorsus immemorem. Docuit enim philosophus utique primum quidem, quibusnam

*) V. Deyks. De Megaricis p. 6.

scientiae generibus ars civilis subiecta sit, deinde a quibusnam artibus cognatis ea secerni debeat: in quo etsi subinde lusit potius quam severe egit, tamen simul id spectavit, ut quae ad rem illustrandam essent utilia, in medium afferrentur. Discimus autem inde fere haec: artem civilem quoniam in regenda et gubernanda republica versetur, in eaque maxime mentis intelligentia et consilio opus sit, non tam ad *πρακτικὴν* quam ad *γνωστικὴν* scientiae partem pertinere *): *γνωστικὴ* autem, quoniam sit vel *κοιτικὴ*, quae nihil nisi verum diiudicet aut agnoscat, vel *ἐπιτακτικὴ*, quae ratum fieri iubeat id, quod pro vero rectoque sit habitum, consequens esse, ut ars civilis huic subiecta putari debeat, quippe quae cognita imperet, et quidem propria atque sua auctoritate, ut ob eam causam *αὐτεπιτακτικὴ* appellari possit **); pertinere autem eius imperium non ad bruta animalia, sed ad homines, qui quidem una communitate reipublicae coniuncti per eam tanquam ali atque pasci existimandi sint ***). Quanquam postremum hoc non satis esse indicatur ad definiendam omnem artis civilis vim rationemque, quandoquidem istud pascere atque alere latius pateat, quam ut in unum principem artis civilis peritum convenire existimandum sit †). Itaque altero loco, quem indicavimus, id agitur, ut accuratius ostendatur, a quibusnam artibus cognatis ratio civilis secernenda ac distinguenda sit. In qua quaestione quomodo ex arte versandum sit, exemplo eius texturae partis demonstratur, quae in lana tractanda occupata est ††), addita etiam subtili admonitione, qua huius disquisitionis longitudo excusetur †††). Tum vero, ostenso discrimine inter artes effectrices et artes administras sive adiutrices, ante omnia a ratione civili segregantur ea negotia, quae quum ei serviant et tanquam famulentur, tamen minime cum ipsa confundi debeant. Referuntur huc primum officia omnia, quae in rudi materia tractanda, in instrumentis, vasis, vehiculis, tegumentis, artis operibus, aliisque rebus comparandis versentur, quae ad vitam de-

*) P. 258. C — 259. D.

**) P. 259. D — 261. A.

***) P. 261. A — 266. E.

†) P. 266. E — 268. E.

††) P. 279. A — 283. A.

†††) P. 283. A — 287. B.

gendam sustentandamque necessariae sint. Referuntur huc item artes eae, quae ad mansuetorum animalium tractationem pertineant, quippe quae τῇ ἀγέλαοτροφικῇ, quae dicitur, contineantur. Denique etiam pertinere huc iudicatur opera servorum et ministrorum. Quanquam inter hos futuros esse censet Eleates, qui ad civilis artis laudem adspirare non verecundentur. Quorum quidem hominum fastum ac superbiam philosophus hoc loco facetissima irrisione exagitat ac perstringit; quandoquidem eos omnes admonet gravissime, nihil esse cur adeo superbiant, quum quanto intervallo a veri regis et principis dignitate distent, ipsi ne suspicari quidem videantur. Non quidem verendum est, inquit, ne venales illi servi itemque ii, qui sese ultro eorum operae addixerunt, agricolae, opifices, mercatores, mercenarii, artis regiae partem sibi vindicare tanquam propriam conentur. At prohibet in medium aliorum ministrorum natio, tanta arrogantia inflata illa atque tumida, ut rempublicam suam maxime opera regi ac gubernari opinetur. In horum numero habendi sunt primum praecones, tum scribae publici, tum vates, qui vulgo deorum interpretes existimantur, denique etiam sacerdotes, qui in Aegypto adeo eum nacti sunt honorem, ut nullus rex sine sacerdotio imperare queat, ac si forte ex alio civium ordine oriundus sit, inter sacerdotes recipi necessario debeat. At enimvero haec quum vana sit et inanis hominum temere superbientium turba, tum ad eos accedit multiplex ista atque varia natio eorum, qui quum in profitenda artis civilis exercitatione revera maximorum praestigiatorum partes agant, tamen a viris vere regiis ac prudentia civili instructis aegre vulgo discernuntur. Hos igitur ab illis seiungere ac separare debemus, siquidem perspicere voluerimus perspicere id, de quo dudum quaerimus *).

Haec igitur Plato ea sermonis parte, quam ob eam causam, quam antea significavimus, dialecticam appellare non dubitavimus. Qua si quaeris quid ad rei propositae explicationem proficiatur, responsionem in promptu habemus. Constituit enim philosophus hic tanquam fines ac terminos, intra quos artis civilis laus atque virtus quaerenda sit, seiunctis iis omnibus, quae ab ea vide-

*) P. 287. B — 291. C.

rentur esse aliena. Quamobrem ei deinde area quasi purgata certius licuit de rebus civilibus disquirere, et ad id ipsum accedere, quod sibi potissimum exquirendum sumsisset. Quamvis igitur concedendum sit, istam operis partem eo potissimum spectare, ut ipsi dialecticae consulatur et quibus ea partibus emendari queat, tanquam per occasionem ostendatur, tamen non esse levia aut supervacanea quae hic de artis civilis et politicorum indole ac natura recte definienda disseruntur, nemo quisquam infitiabitur.

Atque hinc statim licebit ad eam dialogi partem considerandam transgredi, qua principale disputationis argumentum continetur, etsi eam supra cum ipso Platone tertio loco posuimus. Nam ad hanc a dialecticis illis divisionibus atque partitionibus pedetentim ita transitur, ut tanquam imprudentes ad aliam disserendi rationem pervenisse videamur. Quippe secernuntur quidem hic quoque ii, qui vulgo rerum civilium periti habebantur, a rege atque principe vere sapienti, sed secernuntur sic, ut simul disputatione vere Socratica et Platonica doceatur, quatenam sit eorum omnium insoles et ingenium, quae virtus ac dignitas, ideoque sic demum res plene perfecteque aperiatur, ut missa tandem illa dividendi subtilitate ad notionum coniunctionem perveniat. Quamobrem haec operis pars id ipsum tandem agit, ut quid de viris rerum civilium prudentia claris eorumque diversitate ac discrimine existimandum sit, quam accuratissime intelligatur. Quocirca age huius loci sententiam eiusque fontes excutiamus paullo diligentius, atque simul videamus, quatenus quae in eo exponuntur, cum iis consentiant, quae philosophus alibi de rebus civilibus earumque administratione exposuit. Inabit autem hic diligenter tenuisse, quod alios praeterisse sanequam mirum accidit, Platonem hac parte operis non tantum verum germanumque politicum, quem Graece dicimus, informasse, sed etiam eorum adumbrasse imaginem, qui honorificum illud nomen mala fraude vel ipsi sibi arrogare vel ab aliis accipere videbantur *). Quomodo igitur philo-

*) Non recte enim Schleiermacherus Proleg. ad Politic. p. 252.: „Was an Verschiedenheit (zwischen dem Sophisten und Politikus) aufzufinden ist, scheint nur daher zu rühren, dass im Sophisten der unmittelbare Gegenstand der Darstellung das Verwerfliche ist, in dem Staatsmann hingegen das Aechte und Fortreffliche.“ Rectius vir egregius iudicavit deinceps. Nec

sophus in eo dialogo, quem Sophistae nomine inscripsit, hunc ipsum distinxit a philosopho, ita quidem, ut sophistam, ab hoc segregatum, peculiari opere copiose depinxerit et illustraverit, philosophum autem alio tempore instituendum et informandum sumserit *); ita in Politico item falsi opinatique politici a vero germanoque, qui idem est philosophus, discernuntur, hoc tamen discrimine, quod una cum perfecti politici informatione etiam eorum coniungitur descriptio, qui quum in rerum publicarum tractatione versentur, tamen a verae artis civilis laude atque dignitate longissime abesse existimandi sint. Quod profecto non est cur miremur a Platone sic institutum esse. Nam quum Sophistae descriptio copiosiore sibi depoposcisset disputationem, tum idem multo magis etiam philosopho futurum esse videri debuit. Itaque scriptor utriusque peculiarem librum destinavit. Sed aliter res sese habuit de politico et adulterinis eius imitatoribus. Hos enim simul depingere Plato studuit, vel quia quod in praesenti esset exponendum, nec divellendum nec differendum videbatur, vel quoniam ipsum argumentum, utpote ad intelligendum facilius, putabat summam illustrari oportere. Itaque duplex erit nostra in hoc loco illustrando opera, quandoquidem primum quaerendum erit de perfecto rege, qui depingitur; deinde exploranda ea, quae de vulgaribus rerum publicarum gubernatoribus et administris exponuntur. Qua in re tractanda non inepte sic versaturi nobis videmur, ut quae de utroque argumento apud Platonem diversis locis exposita leguntur, ea in unum conferamus et perpetua disputationis serie illustremus. Videamus igitur primum de viri civilis eiusque veri et consummati imagine.

Quodsi igitur quaeris, unde philosophus in eo informando instituendoque perfectus sit, retulit etiam in

probamus Hertelium Comment. de Politico Platon. p. 17. ita scribentem: „Politici videmus exitum nihil ad distinctionem inter verum et falsum politicum pertinere, sed in alterius officio depingendo orationem ita versari, ut de falsi natura nihil amplius discamus. Nempe haesit ille unice in iis, quae legantur inde a p. 305. E.“

*) Magnopere enim errat Hertelius Comment. de Politico Platonis p. 16 sqq. Sophistam contendens etiam philosophi illustrandi causa conscriptum esse ideoque philosophum et falsum et verum depingere.

hoc libro, sicuti fecit in Republica, omnem artis civilis laudem atque dignitatem ad unam mentem rationemque tanquam praestantissimam ac vere divinam hominis partem *). Quocirca et in principio libri, ubi facta artium divisione exquiritur, quid ars civilis esse putari debeat, ab summo scientiae genere exorsus est **), et eo ipso loco, ubi de industria perfecta rerum publicarum gubernatio describitur, verum reipublicae gubernatorem tanquam sapientem informavit, qui in regenda moderandaque republica cum scientia versetur ***). Eo enim loco regem et principem reipublicae non vult esse talem, qui secundum leges et instituta patriae imperii habenas tractet; haec enim semper et esse et manere manca, imperfecta, perpetuis mutationibus obnoxia; sed illum demum censet esse bonum civitatis gubernatorem, qui eam gerat mentem eamque sapientiam possideat, ut quid in quavis rerum externarum conditione et singulis civibus et universae reipublicae vere profuturum sit, recte intelligat intellectumque ad sapientiae et iustitiae normam ratum facere studeat. Quod igitur Plato in libris de optima civitate indicavit, civitates tum demum beatas fore, si a sapientibus gubernentur; idem prorsus etiam eo Politici loco statuit, de quo nunc agimus. Quamquam in hoc libro huius sententiae suae rationes magis significavit quam uberius exposuit. Neque enim philosophi in rerum publicarum luce constituti imaginem expressit, sed tanquam adumbravit. Sed quid rei sit, clarissime docent quae in optima civitatis opere de eodem loco exposita leguntur. Neque enim Plato regem eum voluit esse, qui minima maxima quam accuratissime nosset; cuiusmodi scientiam philosophus certe admodum parvi aestimavit; sed qui omnia ad sapientiae, iustitiae, temperantiae, virtutis denique leges exigere et iudicare posset, eodemque nihil non referret. Itaque libro sexto praestantissimi operis †): Philosophi, inquit, quum habeant ipsius veritatis cognitionem, quid in civitate iustum sit, quid iniustum, accuratissime videbunt. Etenim flagrantissimo earum rerum, quae revera sunt, amore incensi etiam eas artes ac studia amabunt, quae ipsis vim

*) Egregius de hac re locus est De Republ. VIII. p. 551. C sqq.

***) P. 258. C sqq.

***) P. 291. C sqq.

†) Int. p. 484. A sqq.

aeternae illius *ovoiag* patefaciant. Ibidem *): Si forte acciderit, inquit, ut talis vir aliquando quamquam civitatem ad aeternam illam *ovoiag* speciem ordinet et componat, is certe erit optimus temperantiae, iustitiae, virtutis denique omnis dux atque magister. Quamobrem eidem etiam Boni Ideam cognitam esse oportere statuit, ad quam et ipse se componat et alios regat atque moderetur **). Sed omnino legendus est de his rebus divinus ille locus inde a libri V. p. 471. C sqq., quo sane nullum novimus qui dubiae rei plus lucis affundat. Hoc ipsum igitur philosophus etiam in Politico sibi voluit; idque maxime apparet ex illis quae p. 308. A sqq. d: munere et officio optimi civitatis gubernatoris disputavit. Nam ibi eum censet civitatis tanquam carmen quoddam ita contexere oportere, ut civium animos reddat participes divinitatis eosque recta honesti, boni, iusti cognitione imbuat, in quo uno cernatur optimum concordiae totius reipublicae vinculum. Quamquam nolumus diffiteri in Politico una ex parte rem aliter esse expositam atque in libris de optima civitate. Nam in his quum regem sapientem fecerit ideas intuentem, tamen in Politico istud ipsum ne verbo quidem significat, sed substituit in una sapientis descriptione, qui scientia eius, quod optimum sit, hoc est, boni, iusti et honesti, omnia regat et moderetur. At rem ipsam si spectamus, neutiquam secum ipso pugnare existimandus est. Enimvero in Politico quum idearum doctrinam, qualem in Phaedro, Symposio, Republica, aliis libris exposuit, omnino non attigerit, rem magis populariter et ad vulgarem hominum captum accommodare explicare voluisse censendus est. Sed tenuit tamen hic quoque quod in Republica censuit, uti homini mentem, ita civili imperio perfectam sapientiam praeesse oportere, quae omnia ad boni et honesti normam exigat ac dirigat, ut haec in re summa cernatur consensus eorum, quae in utroque opere explicata sunt. Nimirum certa fuit atque constans quum aliorum Socraticorum tum Platonis imprimis sententia, civitatem ad quam maximam contendere oportere sapientiae et virtutis praestantiam idque ipsum ei potissimum esse

*) Lib. VI. P. 499. D sqq.

***) Ibid. P. 505. A sqq.

propositum*). Eodem igitur Plato etiam artem prudentiamque civilem retulit, quam neququam voluit esse potentiae, opum, divitiarum comparandarum magistrum vel adiutricem. Quum vero virtutem in recti honestique scientia inesse sibi persuasisset, facile est ad intelligendum, cur perfectum regem atque principem eundem esse volnerit perfectum sapientem. Quanquam cum hac opinione, si verum quaerimus, etiam quandam Pythagoreorum sententiam videtur coniunxisse, a qua profectus talem potissimum informavit principem, qualem in Politico et Republica instituit. Etenim Pythagoreis legimus *legem aeternam sive rectam rationem* dici haberique consuevisse *πατέρα καὶ ἡγεμόνα τῶν γεγραμμένων νόμων* atque *βασιλέα*, amplissimi honoris nomine dignum, *νόμον ἐμψυχον* esse vocatum**). Talem igitur regem etiam Plato, Socratica doctrina cum hoc Pythagoreorum decreto coniuncta, instituit, quippe cui propriam esse voluerit eam mentem atque sapientiam, quae pro viva quasi eaque communi lege valeret.

Atque hinc explicationem suam habent quae de legibus publice sancitis iudicavit. Arbitratur enim civitatem eam, in qua talis sapiens imperii habenas tractet, legibus extrinsecus latis haudquaquam indigere, utpote regia prudentia ita fundatam firmatamque, ut illarum adminiculo facile sit caritura; quin etiam nefas esse ait talem regem, legibus civilibus longe superiorem, earum vinculis constringere velle. Nimirum haec quorsum spectent, et quibus rationibus nitantur, nunc facile intelligitur***). Ac ne forte putes Platonem haec in Politico

*) De ethicae et politicae apud veteres conjunctione v. De Geer De princip. Polit. Platon. p. 126.; Heeren. Ideen Vol. III. p. 235.; Wachsmuth. Hellen. Alterth. I. 1. p. 205.; Koepen. Politik nach Platon. Grundsätzen p. 2 — 35. et Platon. Gesetzgebung p. 210 sqq.

**) V. Valckenar. ad Herodot. III, 38. De Geerius De Princip. Politices Platon. p. 170.

***) Egregius est locus Lactantii Institut. Div. VI, 8. e Cicerone repetitus, qui non incommode huc revocabitur. „Est quidem, inquit, vera lex recta ratio, naturae congruens, diffusa in omnes, constans, sempiterna; quae vocet ad officium iubendo, vetando a fraude deterreat, quae tamen neque probos frustra iubet aut vetat, nec improbos iubendo aut vetando movet. Huic legi nec abrogari fas est neque derogari ex hac aliquid licet, neque tota abrogari potest; nec vero aut per

tantum ita statuisset, plane eadem philosophus quum alibi *) tum in ipso Legum opere docuit libr. IX. p. 875. A. C., ubi inter alia sic scripsit: *ἐπεὶ ταῦτα εἰ ποτέ τις ἀνθρώπων γύσει ἱκανός, θεῖα μοῖρα γεννηθεῖς, παραλαβεῖν δυνατός*, (si ingenio satis valet ad cognoscenda ea, quae hominibus ad civitatem prosint, et ubi cognovit, optimum semper et vult et potest facere), *νόμων οὐδὲν ἂν δεοίτο τῶν ἀρχόντων ἑαυτοῦ ἐπιστήμης γὰρ οὕτε νόμος οὕτε τάξις οὐδεμία κρείττων, οὐδὲ θεῖος ἐστὶ νόον οὐδενός ὑπήκοον οὐδὲ δοῦλον, ἀλλὰ πάντων ἀρχοντα εἶναι, ἐάν περ ἀληθινός ἐλευθερός τε ὄντως ἢ κατὰ γῶσιν **).*

En cognovimus tandem, quam ingenii indolem quamque sapientiam Plato perfecto illi, quem finxit, rerum publicarum gubernatori propriam esse voluerit; vidimus item, quatenus quae in Politico de hac re exponuntur, cum iis concordent, quae de eodem argumento in aliis eius operibus sunt explicata; intelleximus denique etiam ex quibus fontibus ac principiis haec omnia ducta sint. Nec tamen iam omnia sumus persecuti, quae philosophus de perfecto rege disputavit. Nam praeter ingenii animique virtutem etiam munus et officium eius designandum iudicavit, quo clarior et illustrior eius species et imago redderetur. Hanc igitur sermonis partem ***) nunc item ita percenseamus, ut quidnam sit, quod hic tradatur, singulatim exquiramus ac pervestigemus; id quod

senatum aut per populum solvi haec lege possumus; neque est quaerendus explanator aut interpret eius alius; nec erit alia lex Romae, alia Athenis; alia nunc alia posthac; sed et omnes gentes et omni tempore una lex et sempiterna et immutabilis continebit; unusque erit communis quasi magister et imperator omnium Deus; ille legis huius inventor, disceptator, lator; cui qui non parebit, ipse se fugiet, ac naturam hominis aspernatus hoc ipso luet maximas poenas, etiamsi cetera supplicia, quae putantur, effugerit. Quae prope sane ad Platonis sententiam accedunt.

*) Conf. De Rep. IV. p. 425.

**) Ac similiter Xenoph. Cyrop. VIII, 1, 22: *τὸν δὲ ἀγαθὸν ἀρχοντα βλέποντα νόμον ἀνθρώποις ἐνόμιζεν, ὅτι καὶ τῆστιν ἱκανός ἐστι καὶ ὄραν τὸν ἀτακτοῦντα καὶ κολάζειν.* Quamquam is vix videtur mente sua ad illam surrexisse sententiarum altitudinem et sublimitatem, quam in Platonica perfecti regis imagine admirari licet.

***) Legitur ea p. 305. D sqq.

etiam propterea necessarium putamus, quod quae hic traduntur, in iis non tantum Socherus, verum etiam Schleiermacherus vehementissime offenderunt *).

Profectus est igitur Plato in describendo optimi rerum publicarum moderatoris munere et officio ab ea sententia, quam etiam Pythagoreis probatam fuisse accepimus, nullam esse pestem civitatis graviolem, quam discordiam, qua universae reipublicae tanquam concentus turbetur. Nam nobilissima est et plurimum celebrata Samii sententia, in omnibus rebus plurimum valere harmoniam, ideoque nihil studiosius esse vitandum quam iustae mensurae perturbationem, quae in civitate cernatur in discordia. Pertinent huc quae narrantur apud Iamblichum Vit. Pythag. §. 34. §. 130. §. 175. §. 205. **). Porphyrium §. 22. et Stobaeum Florileg. T. II. p. 110 sq. ed. Heeren. Eandem vero etiam Platoni placuisse vel unus ille locus satis testatur, qui est Reip. V. p. 462. A. ubi summum civitatis honum in eo positum esse indicatur, ut sit una atque concors omnesque cives habeat consentientes eodem modo, quo singulae unius corporis partes inter se conveniant ***). Ab hac igitur sententia profectus philosophus regi optimo, quem fluxit, id propositum esse debere statuit, ut in civitate quam maxima efficiatur omnium civium ad unum eundemque finem contententium consensio atque

*) Socherus enim p. 273. plura Platonis doctrinae contraria hic deprehendisse sibi visus est; de quibus singulis deinceps explicabitur. Schleiermacherus autem Praefat. ad Politic. p. 256. arbitratur, Platoni in describendo viri civilis munere et officio unice discordias ac seditiones Graecarum civitatum ob oculos esse versatas, atque inde explicari oportere, cur totus hic locus tam exilis sit argumenti, ut philosophandi subtilitas fere desideretur.

***) Primo loco Pythagoras narratur praecipisse: *φυλακτικόν νόμον μηχανῆν καὶ περιουσίαν ἀνδρῶν καὶ αἰδήσει καὶ μηχαναῖς παντοίας ἀπὸ μὲν ἀσφαλείας νόστος, ἀπὸ δὲ φυχῆς ἀμείβειαν, κοιλίας δὲ πολιτικῆς, πόλεως δὲ στάσεων, ὁμοῦ δὲ πάντων ἀμετρίας*. Altero dicitur dicitasse *μηδὲν εἶναι μῆζον κακὸν ἀναρχίας*.

***)) Legg. III. p. 701. D: *ἔλθετεν ὡς τὸν νομοθέτην δεῖ τῶν στοιχαζόμενον νομοθετεῖν, ὅπως ἡ νομοθετημένη πόλις ἐλευθερία τε εἴη, καὶ φιλῆ ἑαυτῆς, καὶ νοῦν ἔξει*. Ibid. p. 693. B. *τὴν πόλιν ἐλευθερὰν τε εἶναι δεῖ καὶ ἑμφορὰν καὶ ἑαυτῆς φιλῆν*. Ibid. libr. V. p. 739. C sqq. De Rep. IV. p. 422. E. Sententiam Platonis exagitavit acerrime Aristoteles, de quo v. Patricii Discuss. Peripatet. p. 350 sqq.

concordia. Quae quidem qua causa et ratione secundum eius sententiam nihil debeat, nemini cuiquam dubium erit, qui Platonem meminerit in ea fuisse sententia, ut ultimum civitatis finem non in potentia vel divitiis vel vitae incunditate, sed in adiuvanda promovendaque civium virtute humanaeque naturae perfectione positum esse existimaret, quippe qua una efficeretur vera eius felicitas. Itaque rerum publicarum rectori et gubernatori indicavit tanquam virtutis quoddam carmen esse efficiendum, quo uno civitatis universae concentus maxime contineretur. Quod ipsum etiam in Politico est sequutus, sicuti ex eo apparet clarissime, quod cives inprimis divinis boni, iusti et honesti vinculis coniungendos esse statuit; de qua re mox erit dicendi locus. Atque haec quum ita indicaverit, facile intelligitur, cur duas maxime partes eius muneris et officii distinxerit, quod perfecto regi attribuit, alteram explorandi ac discernendi, alteram coniungendi. Nam primum quidem arti civili censet id propositum esse oportere, ut bona et mala discernantur et quae concentum civitatis videantur perturbatura esse, quantum fieri possit, reiciantur atque amoveantur. Deinde autem id eius vult munus esse proprium, ut bona apte coniungantur ac similia cum dissimilibus scite concilientur, quo existat totius reipublicae quam maxima convenientia atque unitas. De utraque igitur separatim explicandum erit, quo certius cognoscatur philosophi sententia, et si quae sint de ea dubitationes, eae quibus causis nitantur, ab omnibus intelligatur.

Proprium igitur arti civili ante omnia hoc munus censet philosophus, ut puerorum et adolescentium ingenia atque animos diligenter exploret et cognoscat. Nulla, inquit, ars est, quae non in operibus suis componendis fabricandisque sola bona deligat, mala, quantum fieri possit, arceat et removeat: quo facto eadem curat, ut ex iis, quae bona sunt, similia atque dissimilia quam aptissime in unum coniungantur. Nam hoc demum modo poterit fieri, ut cuiuscunque operis perfecta aliqua species et imago effingatur. Idem igitur etiam arti civili propositum esse debet, quae volens certe nunquam id committet, ut civitatem aliquam ex bonis et malis civibus componat. Quocirca ea primum quidem singulorum indolem atque animum explorabit; tum vero exploratos recte institui curabit atque erudiri. Eumvero sicuti ars textoria carminantibus aliasque res ad texturam necessa-

rias tractantibus sedulo adest ac talia quemque iubet facere, qualia operi suo sint convenientia; sic etiam ars regia magistros atque educatores diligenter observabit, neque permittet, ut ea faciant, quorum tractatione animi adolescentium ab ipsius tanquam temperatione alieniores reddantur. Haec igitur Eleates de puerorum et adolescentium institutione ac disciplina *). Quam quod totam reipublicae rationibus accommodari vult, id profecto nemo institiabitur prorsus consentire cum iis, quae de eodem argumento in Politia atque Legibus exposita leguntur. Nam in utroque hoc opere item docuit philosophus, reipublicae plurimum interesse, ut iuvenes quam optime erudiantur atque educantur **); imo etiam ea imperavit, quae libertati civili utique adversari videantur ***). Quocirca in his nihil quidquam reperiri putamus, quod cum Platonis ratione atque doctrina, aliunde cognita, pugnare existimandum sit. At secus de iis visum est, quae praeterea de puniendis vel efficiendis iis disputantur, qui invicta ingenii pravitate ad vitia atque scelera ferantur †). Haec enim ex Platonis sententia ita statui potuisse Socherus ††) propterea negat, quod isto modo principi civitatis ea adeo potestas tribuatur, ut civis vi et crudelitate ad virtutem amplectendam exercendamque adigere queat. Enimvero novimus sane Platonem virtutis praestantiam ac dignitatem omnem in libero ra-

*) Pag. 308. A. C. D. E.

**) V. Morgenstern. De Platonis Republica p. 199 sqq., ubi docet civitatem Platoniam esse quasi educationis publicae scholam. Conf. Legg. VII. p. 804. D. et VII. p. 813. D. ὡς εἰς τραπεζῶν καὶ γυμνασίων τῶν πῶν πάντα ἡμῖν καὶ ἰσοθῶν κλει. Dissensit igitur Plato quodammodo a Solone, quem novimus institutionem puerilem eatenus tantum legibus suis complexum esse, quatenus modestia, probitas ac pudicitia puerorum tuenda videretur; reipublicae nullam duxisse ea in re rationem. Notae sunt istae Solonis leges ex Aeschin. Orat. in Timarch. §. 9 sqq. Nihilominus tamen cum Attico legislatore in eo convenit, quod et ipsius reipublica et illius leges ad institutionem juvenilem pertinentes ex ethice principiis ductae sunt.

**) V. Morgenstern. l. c. p. 197 sqq. p. 237 sqq.

†) P. 308. E. 309. A.

††) De Scriptis Platon. p. 273. „Auch die dem Staatsregenten beigelegte Macht, nach seiner Einsicht zum Guten zu zwingen, stimmt nicht mit Platon überein, der überall nur freiwilliges Gutes anerkennt.“

tionis usu et voluntatis honestate positam iudicavisse. At quid hoc impedit, quominus quosdam sibi persuaserit adeo ipsa naturae et ingenii sui indole ad omnem abiectos esse pravitatem, ut corrigi et ad bonam frugem perducere vix posse viderentur? Hos igitur si pro pravitate ratione et modo voluit a rege suo civitatis quam optimae conditore vel eici in exilium vel suppliciiis affici vel inter servos referri, num id ipsius sententiae adversari arbitrabitur? Nimirum non meminit Socherus similia certe etiam in Politia pronunciari. Quid enim? nonne ibi filii civium primi et secundi ordinis, hoc est magistratum atque militum, simulatque a parentum virtute desciverint, protenus in tertii ordinis humilitatem deiciendi esse dicuntur *)? Num igitur philosophus ibi quoque virtutis colendae exercendaeque libertatem sustulisse iudicandus erit? Et quis est qui inficietur etiam in libris de optima civitate magistratibus, qui ibi optimi regis partes agunt, imperium concedi paene immensum nullisque finibus circumscriptum, ita ut soli omnem reipublicae administrandae curam gerant et legum ferendarum atque exequendarum potestatem habeant **)? Sed vix est cur hanc viri docti opinionem operosius confutemus, quum facile appareat, cur Plato optimo regi suo tantam potestatem concesserit. Minxit enim eum ipsius rationis perfectae quasi vicarium, qui omnia sapientiae et iustitiae convenienter facturus sit, ideoque similem esse dixit alicui navis gubernatori, qui quid in navigando expediat, nautis ceteris omnibus melius videat et intelligat. Quamobrem nihil profecto hic deprehenderis, quod vel summi philosophi ingenio indignum vel eius doctrinae contrarium esse iudicandum sit. Sed videamus nunc de altera parte muneris ab eo viro rerum civilium vere perito impositi.

Censuit igitur Plato ad efficiendam universae civitatis consensionem et quasi concordiam nihil esse vel gravius vel efficacius, quam ut animi civium, qui aut ad fortitudinem aut ad temperantiam sicut procliviores, tanquam iusto quodam temperamento in unum coniungantur,

*) Libr. III. p. 415. B. C. Possis huc etiam infantum expositionem et alia similia referre, de quibus dixit Morgenstern. l. c. p. 229.

**) V. Morgenstern. l. c. p. 182 sqq.

In eaque re voluit eum, qui rationem civilem teneat, vel maxime occupatum esse. Quae sententia uti Schleiermachero admodum leuina et exilis visa est*), ita Socherio aliis de causis magnae fuit offensioni. Is enim illam censuit adversari iis, quae philosophus alibi, maximeque in Gorgia et Protagora, de virtutis unitate ac simplicitate gravissimis verbis disputavit**). At enim vero tantum abest, ut hac in re viri acutissimi iudicio accedamus, ut longissime ab eo recedendum existimemus. Nam ego si quid iudicare possum, in Politico non de fortitudine ac temperantia ut virtutibus inter se contrariis et oppositis agitur; sed discernuntur potius duo nativi habitus ingeniorum, ut non tam de ipsa virtute quam de naturali ad virtutem indole vel de vulgari virtute in hominibus a philosophia alienis conspicua disseratur. Distinguuntur enim ingenia animosa et vehementia a temperantibus atque mansuetioribus; utraque autem tam ad vitia quam ad virtutem proclivia iudicantur, siquidem illa non modo ad fortitudinem, verum etiam ad ferociam, petulantiam, perniciam, haec autem ad mollitiem et ignaviam non minus quam ad temperantiae virtutem natura comparata esse dicuntur***). Quocirca Platonis iudicio regi atque principi sapienti id maxime agendum est, ut varia ista et contraria animorum inclinatio prudenter regatur atque sic temperetur, ut quam maxima efficiatur totius civitatis consensio, declinatis vitiis omni-

*) Praefat. ad Politic. p. 255 sq., qui inter alia haec excusat sic: „Besonders aber mögen sie sich erinnern lassen (die solches Resultat für dürftig Ansehenden), dass in unserm Gespräch ganz dieselbe Verflochtung und Zusammensetzung statt findet, wie in dem vorigen, und dass sie daher nicht vergeblich in dem, was bloss als Abschweifung und beiläufig gegeben wird, die wichtigsten Aufschlüsse suchen dürfen.“

***) Nam in opere De Scriptis Platon. p. 273. sic scribit: „Die Entgegensetzung und Trennung zweier Tugenden harmonirt nicht mit den Dialogen Protagoras und Gorgias; im erstern wird Einheit der Tugend gefordert, im letztern ausdrücklich behauptet, dass, wer mässig sei, eben darum auch tapfer sei.“

*) Intelligitur ergo, ut diximus, virtus δημώδης, quae eleganter describitur Legg. IV. p. 710. A. τὴν δημώδη γὰρ (λέγω σωφροσύνην), καὶ οὐχ ἢν τε σεμνύουσαν ἢν λέγουσι, φρόνησιν προσημαγομένην εἶναι τὴν σωφροσύνην, ἀλλ' ὅπερ ἐδ' ἔστι παιδοὶ καὶ θεοῖσι, τοῖς μὲν ἀκαταρτῶς ἔχειν πρὸς τὰς ἡδονὰς, ἔμφροτον ἐπανθεῖ, τοῖς δὲ ἐγκρατῶς.

bus, quae facile inde oritura sint. Atque hanc sententiam existimamus non modo in se nihil habere, quod absurdum aut ineptum sit, verum etiam cum Platonis ratione conspirare amicissime. Nam eandem ille amplectitur etiam libro II. de Republ. p. 374. E sqq. coll. Tim. p. 18. B. ubi posteaquam in deligendis civitatis custodiis ita versandum esse docuit, ut praeceptentur ij, quorum natura et indoles ad belli negotia maxime idonea sit, graviter admonet, hanc rem magnam requirere cautionem: nam istiusmodi ingenii homines facile ferri ad protervitatem et petulantiam; itaque curandum esse, ut educationis ope reddantur tales, qui cum animi fortitudine etiam mansuetudinis et sapientiae moderationem coniunctam habeant. Secutus item est Ibid. libr. III. p. 410. B sqq., quo loco gymnasticam praecipit cum musica ideo coniungi oportere, ut iustum animositatis et mansuetudinis temperamentum in animis efficiatur: nam qui gymnasticae tantum operam dent, eos evadere solere iusto ferocios atque agrestiores; qui vero unam sectentur musicam, eos facile mollescere et eseminari. Sed quid singula enumero, quum ad integros libros Legum provocare liceat, qui certe magno opinionis errore nuper pro subditio Platonis opere habiti sunt? In his enim*) philosophus copiosissime docuit in constituendis civitatibus id maxime curandum esse, ut cum fortitudine civium etiam temperantia consocietur, et quo modo id in Dorica civitate, quam ibi pro fundamento reipublicae suae posuit, effici queat, perspicue declaravit. Atque haec quum ita sint, facile iam apparebit, quo iure Plato sapienti suo civitatis gubernatori et publicae felicitatis tanquam tutori hoc muneris et officii inunxerit, ut varia civium ingenia formandis flectendisque eorum animis ad concordiae unitatem et constantiam temperare debeat. Neque enim illi unquam aliter de his rebus persuasum fuit. Quid quod nec alii viri prudentes ab eius iudicio hac in causa discessisse reperiuntur? Nam ut Pythagoreos taceamus, qui etiam de his similiter sensisse vi-

*) Pertinent huc maxime libri duo priores, sique fere integri. Zellerum Legum opus post Astium pro adulterino habentem nescio quae ingenii intemperies ngitaverit. Qui si attendisset ad ea, quae de huius scripti fati a veteribus tradita sunt, multo certe aliter erat iudicaturus.

dentur, etiam Xenophon, Polybius, alique eandem plane sententiam amplexi sunt, ut paene communis Graecorum sapientiam fuisse videatur *). At vero, inquit aliquis, hoc ipsum tamen satis mirum est et philosopho paene indignum, quod post tam longas disputationis ambages denique nihil aliud expromitur praeter vulgarem istam et paene popularem sententiam, qua artis civilis operam maxime in miscendis temperandisque variis hominum ingenii versari oportere indicatur. Audio, et facile largior esse utique maximam huius sententiae simplicitatem, facilitatem, perspicuitatem. Sed idem ego arbitror summam esse eiusdem gravitatem, ut adeo Platoni tanquam viam et aditum ad omnem doctrinam suam civilem patefecisse videatur. Enimvero reputandum hic est diligenter, qua ratione summus philosophus illam civium natura et ingenio inter se dissimilium consensionem effici voluerit. Quod certe ita fieri iussit, ut hic non vulgare hominum iudicium, sed mentem vere excelsam et sublimis ingenii homine vere dignam agnoscere debeamus. Censuit enim animos civium ante omnia divino quodam colligandos esse vinculo. Quod si quaeris, quam in re cernatur, ipsius verbis respondere liceat, esse illud τὴν τῶν καλῶν καὶ δικαίων περὶ καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὄντως οὐσαν ἀληθῆ δόξαν μετὰ βεβαιώσεως **). Quin etiam in connubiis conciliandis, aliisque rebus similibus, in quibus humanum reipublicae contineri vinculum voluit, plurimum valere iudicavit, ut omnes de rebus ad virtutem pertinentibus idem sentiant. Nam τούτους δὴ τοὺς δεσμούς (humanos), inquit, ἔλεγον ὅτι χαλεπὸν οὐδὲν ξυνοδεῖν ὑπάρξαντος τοῦ περὶ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ μίαν ἔχειν ἀμφοτέρω τὰ γένη δόξαν (p. 310. E.). Quae quis est quin videat utique ad summum illum finem spectare secundum Platonem civitati propositum, qui in excolenda humanitate atque virtute promovenda cernitur?

Iam vero si res sic sese habet, ne illud quidem negare quisquam audebit, in hoc libro quasi stamina quaedam inesse eorum omnium, quae philosophus in libris de

*) De hac re non est quod post Schlosserum in libro: *Universalhistor. Uebersicht d. Geschichte d. alten Welt* Vol. I. P. III. p. 279 sq. et Hermannum *Histor. Philos. Platon.* Vol. I. p. 662. denuo exponamus.

***) V. Politic. p. 309. C.

optima civitate et de legibus exposuit. Nam Socherus certe nec in eo est audiendus, quod optimam illam Platonis civitatem in libris de republica conditam aliis nisi principibus quam quae in Politico illustrentur arbitratus est *). Quippe in Politico philosophus nihil egit aliud, quam ut viri perfecta scientia civili praediti indolem atque munus describeret; civitatis optima copiosam descriptionem non exhibuit; quamquam quae in libris Reipublicae de optima civitate disseruntur ex his tanquam initiis facili negotio deduci potuerunt. Etenim in Politico Plato informavit sapientem ut optimum reipublicae ducem et moderatorem; civitatis finem in virtutis honestatisque cultu positum esse significavit, quamquam nondum indicavit, quibusnam civium ordinibus haec vel illa virtus praecipue attribuenda sit; denique etiam illud ostendit, quid in iis rebus sit maxime respectandum, quae ad hominum varias necessitudines et coniunctiones maxime pertineant. Quae quidem omnia quantopere cum iis conveniant, quae in Reipublicae opere exponuntur, certe iis clarum erit ac perspicuum, qui perfectae illius civitatis, quam ibi finxit, tanquam imaginem quandam animis suis impressam teneant.

Vidimus igitur nunc atque intelleximus, quodnam munus Plato viro in civilibus rebus tractandis sapienter occupato iniunxerit, et quamobrem ita iudicaverit: vidimus item hanc opinionem cum ceteris eius operibus adeo conspirare, ut nihil magis possit. Restat ut paucis ostendendum sit eam expositionem simul etiam ad animi virtutem qualem voluit in perfecto civitatis moderatore esse conspicuam, recte informandam describendamque valere. Nam quales Plato statuit ab eo reddendos esse cives omnes atque singulos, talem etiam ipsum principem esse oportere iudicavit. Quamobrem hunc et ipsum ita moratum esse voluit, ut duplici animi indole insignis habeatur, strenua fortitudine ac miti ingenii lenitate sapientia temperata. Quorum omnium si quid desideretur aut non satis recte mixtum temperatumque sit, principem et magistratum ait ad rempublicam gerendam existere non satis idoneum.

Et plane cum his concordant quum alia tum illa

*) V. l. l. p. 273.

Legg. IV. p. 709. E sqq.: φέρε δὴ, νομοθέτα, πρὸς αὐτὸν (legumlatorem) φῶμεν, τί σοι καὶ πῶς πόλιν ἐχούσαν δῶμεν, ὃ λαβὼν ἕξεις ὡστ' ἐκ τῶν λοιπῶν αὐτὸς τὴν πόλιν διοικῆσαι; τί τὸ μετὰ τοῦτ' εἰπεῖν ὀρθῶς ἔστιν; — Τὸδς· τυραννοῦμένον μοι δοτε τὴν πόλιν, φήσει, τυραννος δ' ἔστω νέος, μνημιῶν καὶ εὐμαθῆς καὶ ἀνδρείος καὶ μεγαλοπρεπῆς φύσει. ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν δεῖν ἐπεσθαι ζύμπασι τοῖς τῆς ἀρετῆς μέρεσι, καὶ νῦν τῇ τυραννομένη ψυχῇ τοῦτο ξυνεπέσθω, ἐὰν μέλλῃ τῶν ἄλλων ὑπαρχόντων ὄφελος εἶναι τι. — Σωφροσύνην μοι δοκεῖ φράζειν δεῖν εἶναι τὴν ξυνεπομένην ὃ ξένος, κ. τ. λ. Ταύτην τοίνυν ἡμῖν ὁ τυραννος τὴν φύσιν ἐχέτω πρὸς ἐκείναις τάξιν φύσει, εἰ μέλλει πόλις ὡς δύναιτον ἔστι τάξις καὶ ἀριστα σῆσει τὴν πολιτείαν, ἣν λαβοῦσα εὐδαιμονέστατα διαῖξει. Nimirum ibi legislator civitatem novam, quaeque ad perfectae civitatis similitudinem quam proxime accedat, conditurus ista omnia postulare debere dicitur, quemadmodum artifex aliquid postulet, quod iam paratum et praesto esse debeat, si opus suum feliciter sit perfecturus.

Ita igitur facile apparet et mentem ac sapientiam, et officium eius atque animi moderationem, quae in ipso esse debeat, egregie esse depictam, ut vix quisquam habiturus sit quod amplius in eius specie et imagine consideret.

Sequitur ut quaerendum sit, quidnam philosophus inter virum civili scientia ornatum atque illos, qui vulgo civilis virtutis laude florebat, interesse iudicaverit*). Cuius rei iudicium itidem repetit ex discrimine optimae illius civitatis, in qua recta sapientis ratio pro communi lege valet, et earum rerum publicarum, quibus vulgo homines utuntur. Quocirca distinguuntur vulgares civitates ab hominibus constitutae a vera illa atque optima; declarantur earundem origines; exponitur quatenus alia possit aliis esse vel deterior vel praestantior; denique aestimatur dignitas eorum, qui vulgo rerum civilium prudentia pollere putantur, oratoribus, iudicibus, imperatoribus ab civilis artis laude atque virtute omnino depulsis. Censet autem philosophus veram civitatem et quasi ger-

*) Explicatur de hac re inde a p. 297. B.

manam unam esse illam, in qua sapientis arbitrio, hoc est perfecta ratione, omnia gerantur et administrantur; reliquas huius ipsius arbitratur esse quasi quaedam simulacra, ducta ex optimae illius imitatione. Quod ipsum etiam alibi pronuntiavit. Sic enim De Rep. VI. p. 497. A sqq., ubi inter alia: εἰ δὲ λήψεται (ἢ φιλόσοφος φύσις) τὴν ἀριστην πολιτείαν, ὡςπερ καὶ αὐτὸ ἀριστην ἔστι, τότε δηλώσει, ὅτι τοῦτο μὲν τῷ ὄντι θεῖον ἦν, τὰ δὲ ἄλλα ἀνθρώπινα, τὰ τε τῶν φύσεων καὶ τῶν ἐπιτηδεύματων. Legg. IV. p. 709. E sqq. 711. D. sqq. Etenim Platonis sententia imbecillitas hominum genuit civitates eas, in quibus pro sapientis mente et ratione legum publicarum valet auctoritas. Namque homines cum optimi illius regiminis praestantiam mente sua non caperent ideoque desperarent futurum unquam esse, ut talis sapiens inter ipsos existeret; protenus ad legum usum confugerunt atque condiderunt eas respublicas, quae unice illarum vinculo continerentur. Itaque necessitate quadam factum esse ait, ut orirentur civitates perfecta illa multo deteriores, quandoquidem mutae illae atque rigidae legum perscriptarum praeceptiones ad vitam rationis totam rempublicam tanquam animantis vocem nihil comparandae sint*). Eandem prorsus sententiam habes Legg. libr. IX. p. 875. A sqq., unde haec apposuisse iuvabit: ἐπεὶ ταῦτα (τὰ ξυμφέροντα ἀνθρώποις εἰς πολιτείαν) εἰ ποτέ τις ἀνθρώπων φύσει ἱκανός, θεῖα μοῖρα γεννηθείς, παραλαβεῖν δυνατός εἴη, νόμων οὐδὲν ἂν δέοιτο τῶν ἀρχόντων ἑαυτοῦ· ἐπιστήμης γὰρ οὔτε νόμος οὔτε τάξις οὐδεμία κρείττων, οὐδὲ θέμις ἔστι νοῦν οὐδενός ὑπήκοον οὐδὲ δούλον, ἀλλὰ πάντων ἀρχόντα εἶναι, ἐὰν περ ἀληθινός ἐλευθερός τε ὄντως ἢ κατὰ φύσιν· νῦν δὲ οὐ γὰρ ἔστιν οὐδαμῶν οὐδαμῶς ἀλλ' ἢ κατὰ βραχὺ· διὸ δὴ τὸ δεύτερον αἰοετέον, τάξιν τε καὶ νόμον, ἃ δὴ τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀρεῖ καὶ βλέπει, τὸ δ' ἐπὶ πάν ἀδυνατεῖ. Ibid. p. 876. A sqq. V. p. 739. A sqq. Atque hinc liquido sane apparet, cur Plato post libros de optima civitate etiam Legum opus litteris consignaverit. Nam optimam illam civitatem, quam finxit, non putavit unquam in ipsa hominum vita extitutam, sed tanquam exemplar quoddam

*) Praeclarus de hac re locus est p. 297. D E sqq.

proposuit, in quo et optimi hominis et perfectae civitatis imago atque species expressa cerneretur. De qua re ipse explicat loco notissimo Reip. V. p. 471. C sqq. ubi Glaucō a Socrate postulat, ut tandem eiusmodi civitatem condi revera posse ostendat: clarius etiam libro IX. p. 592. A. B. disserit, inter alia his utens verbis: *αὐτῇ δὲ ἡ πόλις ἐν λόγοις κεκμηνη, ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμῶς οἶμαι αὐτὴν εἶναι; ἀλλ' — ἐν οὐρανῷ ἰσως παρὰδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλευμένῳ ὅσῳν καὶ ὁρῶντι ἐαυτὸν κατοικίζεσθαι, διαφέρει δὲ οὐδὲν εἴτε πῶς ἐστὶν εἴτε ἔσται.* Quocirca etiam eam condere civitatem animum induxit, quae quum leges haberet, tamen quam proxime ad optimae illius reipublicae laudem ac praestantiam accederet: cui deinde etiam tertiam adiungi posse vidit, quae fundamento verae innixa reipublicae rerum suarum constitutione uteretur pro temporum locorumque rationibus emendata *). Haec omnia igitur Plato quo tempore Politicum scripsit, iam adeo habuit explorata, ut eorum omnium, quae postea temporis de his rebus meditata est, in hoc libro quasi initia quaedam reperiri existimemus. Nam et optimae civitatis speciem non quidem descripsit, sed leviter adumbravit, et verae reipublicae, ad illius praestantiam quam proxime accedentis, fecit quandam designationem, et reliquas descripsit civitates humanas ostenditque quanto intervallo singulae ab optima republica distare existimandae sint.

Sed redeamus in viam. Vidimus igitur, qualem Plato originem humanarum civitatum esse voluerit. Sequitur ut quid de earum dignitate senserit, explicari oporteat **). Et optimam quidem ex his, quamvis perfectae illi longo demum intervallo proximam, uti par fuit, indicavit eam, in qua leges publicae a sapientibus viris scriptae sint. Etenim legem sapientem censuit menti et rationi cognatam et quasi eius vicariam esse, sicuti ipse ait Legg. IV. p. 713. E. XII. p. 957. C. Quapropter etiam eos, qui talibus legibus utentes easque religiose observantes rempublicam tractent, perfecto illi regi, quem optimae civitati praefecit, non absimiles esse ar-

*) V. Legg. l. c. p. 739. A sqq. et quae de his exposuerunt Boeckhiius in Plat. Min. p. 65 sqq. Morgensternius De Republ. p. 179 sqq. et p. 284.

***) De his exponitur p. 301. A sqq.

bitratur; quanquam eosdem, quum illum tantummodo imitari videantur, non exiguo intervallo illi postponendos statuit. Sed accedere praeterea etiam hoc oportere censeat, ut leges semel perlatas et religiose custodiantur et caute immutentur, si qua earum mutandarum incidat necessitas. Quocirca populi multitudini legum rogandarum libertatem omnem omnino adimit, quandoquidem nunquam futurum esse arbitratur, ut maior aliquis hominum coetus artem civilem aut probabiliter percipiat aut recte teneat *); unis viris prudentibus illud tanquam proprium opus attribuit. Fuit igitur, sicuti apparet, in ea sententia, ut nec magnae multitudinis rerum gravissimarum iudicium committendum nec novandae libidini ullo modo indulgendum esse censeret. Quod ut ita statueret, inprimis effecisse videtur popularis imperii licentia, quae quum in aliis Graeciae civitatibus tum maxime Athenis ita grassari coeperat, ut nec legum et magistratum salva constaret auctoritas nec immutandae reipublicae cupiditatis, qua furiosa plebis multitudo tanquam morbo aliquo correpta fuit, finis ullus futurus videretur. Et confirmari eius hac de re iudicium potuit etiam iis, quae Pythagorei in eadem causa censuerunt. Nam Pythagoram constat plebi in republica adeo nihil concessisse, ut Ninoni, fraude utique turpissima, comminisci liceret, philosophiam viri totam nihil esse aliud nisi factam contra plebem conspiracyonem quandam, eoque furorem populi concitare, sicuti scribit Apollon. ap. Iamblich. §. 260. Nimirum philosophus Samius persuaserat sibi penitus hoc: *φῶλος κοίτης παντὸς καλοῦ πράγματος ὄχλος.* Quamobrem idem monebat identidem, in legibus et institutis patriis vel tum esse permanendum, si ceteris essent deteriores; neque enim bene consulere patriae eos, qui rebus publicis novandis indulgerent: de qua re quae apud Stob. Florileg. T. III. p. 115. et apud Iamblich. Vit. Pythag. §. 176 sqq. leguntur, ea ex Aristoxeno hausta esse demonstravit Mahnius De Aristox. p. 104. Et vero etiam quotidie suos cohortabatur *νόμῳ τε βοηθεῖν καὶ ἀνομίᾳ πολεμεῖν*, ut est apud Iamblich. §. 100. 171. 225. Videmus igitur ex his clarissime, etiam hac in causa Platoni cum Pythagoreis prorsus convenisse: quod etsi per se leve est, tamen observare

*) V. p. 300. E.

non inutile videbatur propterea, quod etiam alibi in hoc libro vestigia rationis Pythagoricae extare animadvertimus *). Pergimus nunc tandem ad ea, quae philosophus de singulis verarum civitatum generibus exposuit.

Distinxit igitur, vulgarem secutus rationem, quam tamen ipse quodammodo corrigit et reprehendit ubi rem non tam ex imperantium multitudine quam ex scientiae possessione iudicandam esse significat **), tria genera civitatum, prouti aut uni tribuatur reipublicae regendae consilium, aut delectis quibusdam, aut suscipiendum sit multitudini atque omnibus ***). Unumquodque horum rursus duplex esse posse dicit, prouti legum auctoritas aut sancta habeatur aut lubricose negligatur. Nam penes unum ubi sit rerum omnium summa, aut regnum aut dominationem sive tyrannidem inde existere; ex eadem re, ubi delectis summa rerum potestas sit, oriri aut optimatum imperium, quod Graece vocatur aristocratia, aut imperium paucorum sive *ὀλιγαρχίαν*; denique in civitate populari, in qua omnia sint in populo, ex legum vel reverentia vel neglectione et contemptu duplex populi imperium nasci, quod communi nomine democraticae vocetur, quum tamen pravum a recto distingui oporteat †). Usitatam hic diximus a Platone usurpari varia

*) De Platone democraticae osore cum hoc loco Politici p. 297. B — 300. E. utiliter comparaveris Reipubl. VIII. p. 557. A — 558. C. ubi praeclara democraticae descriptio est, qua carpi reipublicam Atheniensium manifestum putamus. Conf. etiam Reip. VI. p. 493. A sqq. Hoc igitur ochlocratiae odio inflammatus philosophus in optima civitate sua populum a reipublicae cura et administratione omnino prohibuit.

***) Polit. p. 291. C sqq.

****) De variis reipublicae generibus ex sententia veterum v. Aristot. Reip. III. 7 sqq.; Cicero. Legg. III. 7. De Rep. I. 16 sq.; Tacit. Ann. IV. 33. et Luzac. De Socrate Cive p. 63 sqq.; Huellmann. Staatsrecht des Alterthums p. 111.; Schoemann. Antiquität. Iuris publ. Graecor. p. 55 sqq.

†) V. p. 291. C sqq., ex quo loco luculente apparet *ὀχλοκρατία* nomen Platonis aetate nondum in usu fuisse. Nec illo usus est usquam Aristoteles. Nimirum frequentatum est demum inde a Polybii aetate, qui habet libro VI. 4, 6. 57, 9. Aristoteles Polit. III. 5. §. 1 — 4. laudabilem popularis imperii formam *πολιτείαν*, deteriorem eius speciem *δημοκρατίαν* appellat.

civitatum genera distinguendi rationem. Quod tamen secus visum est Sochero, cui scrupulum iniecit, quod Plato libro VIII. de Republ. p. 543 sqq. aliud quid secutus est *). Nimirum hoc vere est illud, quod in proverbio dicitur, nodum in scirpo quaerere. Nam in libris de optima civitate quoniam quaeritur quomodo respublica morata esse possit, philosophus disputationis institutae consilio convenienter, pro ingeniorum diversitate uni illi optimae civitati, unde item perfectissima cognosceretur hominis natura, quattuor pravas reipublicae formas opposuit, quae eadem etiam in singulorum hominum ingeniiis atque moribus expressae cernerentur. Quocirca prudenter ibi distinxit timocratiam, oligarchiam, democratiam et tyrannidem, ex quibus primam inter corruptas optimam, ultimam autem longe pessimam arbitratur **). In Politico autem taxaturos eos, qui in civitatibus vulgaribus civilis prudentiae laude excellere putantur, fieri paene non potuit quin etiam vulgarem de variis rerumpublicarum formis opinionem sequeretur ***). Neque ratione caret, quod paullo aliter rursus in distinguendis variis imperii atque civitatum generibus versatus est libro III. Legg. p. 693 sq. Ibi enim regii imperii formas fecit tres: *βασιλείαν*, quae una esset legitima ac laudabilis, *δεσποτείαν*, qualis vigeret apud orientis populos, et *τυράννίδα*, quae imperio per vim occupato existeret; item paucorum imperium triplex distinxit, *ἀριστοκρατίαν*, in qua potestas penes optimates esset, *τιμοκρατίαν*, quum cives honoribus ac dignitatibus conspicui regnarent, et *ὀλιγαρχίαν*, si singulae quaedam familiae vel gentes perpetuum tenerent imperium; denique in imperio populari sive democratia populi valere statuit voluntatem, unde tamen oriri saepenumero intemperantem plebis dominationem. Haec igitur quis est quin videat pariter recedere plurimum ab ea civitatum distributione, quam antea memoravimus? Enimvero non fuit Plato adeo addictus et quasi destinatus certis quibusdam opinionibus, ut eas non pro varia ac diversa re-

*) V. De Scriptis Plat. p. 273.

***) V. quae de libri octavi Reipubl. argumento exposuimus edit. nostrae p. 163 — 165. Vol. II.

****) Iudicium Platonis de varia civitatum dignitate atque pretio examinat Aristotel. Politic. I. IV. c. 2. p. 141. ed. Schneider

rum tractandarum ratione aut immutaret leviter aut scribendi consiliis adaptaret. Quamobrem qui in talibus offendunt, ii plerumque non satis perspexerunt, quid ille hae sententiae, quae videtur esse, inconstantia et varietate spectaverit. Sed redeamus unde digressi sumus. Hae igitur civitatum in sex genera usus distributione philosophus etiam iudicium fecit de earundem dignitate et praestantia. Quod etsi ipse vidit proprie ad praesentis materiae illustrationem non esse unice necessarium, tamen quoniam plerumque ex utilitatibus vel detrimentis, quae quid habeat, de eius dignitate statuatur, non temere de hoc quoque loco tanquam in transcurso paucis disputandum sibi existimavit. Et vero redundat sane ex hac re aliquid lucis in ea, quae de viris in republica tractanda versantibus exposuit. Arbitratur igitur inter omnes imperii formas nullam esse, quae pro rerum conditione peior aut melior sit regia; ultimum autem locum tenere populare imperium, quippe quo plerumque prohibeatur quominus bona et laudabilia consilia strenue constanterque peragantur, quanquam in ea, quam habeat, potestatis inter plurimos divisae imbecillitate nec multa mala importare queat. Quocirca controversiam ita dirimit, ut in populari civitate vivere optimum arbitretur tum, quum omnes omnino civitates praeaeque depravatae sint; sin omnes bonae videantur, monarchiam omnium optimam et praestantissimam habendam esse pronuntiet. Quod quidem iudicium si quaeris quo fundamento nitatur et unde repetitum sit, fecit illud philosophus ratione habita felicitatis et utilitatis, quam singulae rerumpublicarum formae allaturae videantur. Quare nec mirum est, quod alibi etiam aliter de hac re pronuntiavit aliarum rerum habita ratione, praesertim quum etiam civitatum genera aliter ibi discreverit. Nam libro VIII. Politiae tyrannidem ultimo, democratiam penultimo loco inter depravatas respublicas posuit, timocratiae vero inter easdem primum locum assignavit. Quippe ibi rem aliter diiudicavit alio modo spectatam: respexit enim, ut antea diximus, maxime ad imperantium ingenia, in quibus quum singulorum civium tum universae reipublicae mores expressi cernerentur. Quamquam si summam rei consideres, idem fere illic eius iudicium est quod in Politico. Nam optima certe civitas sive βασιλεια est sive ἀριστοκρατία, etiam in illo opere ceteris rebus publicis omnibus longissime anteponitur; populare autem imperium

et saeva unius dominatio ita aestimantur, ut quae de illis dicuntur, planissime convenient cum iis, quae in Politico sunt exposita. Similis fere ratio eorum est, quae de eodem argumento in Legum opere disseruntur. In quo quum ommissa perfectae reipublicae specie et imagine de vera tantum civitate agatur, qualis in humana societate ad optima reipublicae similitudinem constitui queat, profecto nihil offensionis habere potest, quod res rursus aliter paullo decernitur. Quamquam de rei summa ne utiquam ita indicatur, ut philosophus a sua ipsius ratione descivisse existimandus sit. De qua re probabiliter exposuerunt Koeppen in Politica Platon. p. 128 sqq. et Car. Dilthey in Examine librorum Platon. de Legibus p. 28 sqq. qui recte Astii de his rebus opiniones confutavit. Itaque haec omnia apparet in Politico sic esse explicata, ut cum Platonis ratione in aliis libris prodita omnino congruant. Sunt vero etiam ad rem praesentem aptissime exposita. Nam absoluta harum rerum quaestione clarissime profecto apparet, quid inter virum vere regalem, quem finxit philosophus, et inter eos, qui in veris civitatibus rempublicam tractent, interesse existimandum sit. Hi enim ad illum comparati nihil sunt nisi vani illius aemuli et imitatores, arte ac sapientia civili, philosopho digna, fere destituti, imo magnam partem miseri praestigiatore ac sophistarum omnium maximi et perniciosissimi. Quam quidem sententiam quod Plato studiosius et acrius in hoc libro defendit, id certe non poterit cuiquam mirum accidere, siquidem vera sunt quae antea de caussis et opportunitatibus huius descriptionis disputavimus. Ipsa enim tempora ita tulerunt, ut quid de perfecta arte civili deque depravatis Graeciae civitatibus sentiret, quam liberrime exponeret, ne quis ipsi ingrati in patriam impietatem exprobraret. Quamobrem nec iis ullo modo pepercit, qui quum nihil essent nisi humiles et vulgares reipublicae administri, tamen stolidae prudentiae civilis quam maximae laudem et estimationem affectabant. Ostendit enim luculentissime, artem oratoriam, iudicariam, imperatoriam, ne utiquam esse civili rationi aequiparandam, sed huius tantummodo famulam quandam et adintricem. Vates autem scribas, sacerdotes, aliosque id genus homunciones, inani sapientiae civilis opinione misere inflatos, satis acerbe per-

strinxit et castigavit *). Enimvero idem prorsus hic statuit, quod pronuntiavit in Gorgia p. 517. B sqq., ubi eos, qui reipublicae vulgo ministrent, viles eius famulos esse arbitratur, ad omnem lubricitatem civium explendam iusto paratioribus.

Sed tempus est huic disputationis nostrae parti tandem finem imponere. Satis enim videtur ostendisse, quid Plato de perfecto perfectae reipublicae rege et moderatore deque iis, qui veluti adulterini quidam eius imitatores sint, statuendum putaverit. Quae quidem pars operis Platonici sicuti est longe gravissima, ita copiosior eius explicatio, si modo non infeliciter cesserit, facilem, ut spero, apud omnes inveniet excusationem.

Superest, ut tertia libri pars dilucidanda sit, quae et ipsa ad cognoscendam Platonis sententiam rationemque, quam in hoc dialogo scribendo secutus est, non parum momenti facit. Nondum enim tractavimus locum illum gravissimum, qui continet narrationem de variis mundi aetatibus atque rerum hominumque conditione inde oriunda. Hunc igitur nunc ita excutiamus, ut et quaeramus quorsum pertineat et quasnam habeat causas atque origines paulo accuratius dispiciamus. Quibus exploratis, quid de tota illa narratione existimandum sit, veluti sua sponte apparebit **).

Quodsi igitur universe quaerimus, cur narratio ista subtilissimae illi de arte civili disputationi intertextae sit et quorsum ea pertineat; primo certe ad aspectu eo consilio videri possit esse interposita, ut divinus politicus, ut ita dicam, accuratius discernatur ab humano, qui disputandi praebuit occasionem, ideoque doceatur accuratorem viri civili sapientia instructi definitionem requirere hoc, ut in locum vocabuli ἀγλειοτροφικῆς, quo antea usus erat Eleates, substituatur nomen ἀγλειονό-

*) V. p. 303. A — D.

**) Nonnulla de hoc loco exposuit Astius De Vita et Scriptis Platonis p. 234 — 37. qui tamen rem non perfecisse, sed inchoasse tantum existimandus est. Hinc factum putamus, ut Socherus l. l. pag. 273. perversissime de eo iudicaverit. Quocirco conferenda sunt etiam quae Astius postea in Annal. Vindobonn. a. 1821. Vol. XIV. p. 100 sqq. contra Socheri opinionem disputavit, ubi tamen item pauca tantum illustrare conatus est. Vid. etiam Schleiermacherus Praefat. ad Politic. p. 258 sq.

νόμῳ, quippe quod illo minus late pateat *). Nec profecto dubium est hoc ipsum a Platone significari. Illud tamen non iniuria dubites, num philosophus id unum secutus sit. Nam et amplitudo et gravitas huius loci ea est, ut altius quiddam spectari videatur. Et certe nostra sententia plus haec habent in recessu quam fronte promittunt. Quippe est hic Platonis mos, ut interdum, quum videatur ludere aut res leviores tractare, si propius introspicias eius mentem, res gravissimas et ad rerum explicandarum cognitionem utilissimas tradat et illustret. Quodsi autem quaeris, cuiusmodi tandem illud sit, quod hoc loco explicatur; vel usus mythi quid rei sit admonere nos potest. Solet enim philosophus mythos fere tum usurpare, quum de iis rebus agitur, quae quum certam perspicuamque mentis humanae cognitionem fugiant, tamen ob rationes quasdam statuuntur fuisse aut futura esse, quaeque non ita cognoscuntur, ut quomodo fuerint aut futura sint intelligatur, propterea quod non tam scientia et cognitione comprehenduntur, quam veritatis quasi divinatione quadam attinguntur. Quamobrem fabulae illae, quamvis ex scientiae tanquam fonte et principio natae, tamen iis rebus probandis demonstrandisque adhibentur, quae dialectica perinvestigatione certius exquiri non possunt; inserviuntque potius eorum illustrationi, quae posita sunt in quidam mentis praesagitione, propterea quod natura sua sunt excelsiora, sublimiora, diviniora, quam quae in mentis humanae scientiam et cognitionem cadere existimanda sint **). Quamobrem vel ex hac re suspicari licet, agi nunc de re aliqua ad civilem rationem pertinente, quae altiolem sibi exposcat indaginem, neque artis dialecticae subtilitate prorsus exquiri possit. Haec accedit aliud quid, quod et ipsum nos possit eo deducere, ut de totius loci vi et gravitate rectius statuamus. Solet enim Plato rerum singularum considerationem referre ad contemplationem

*) V. p. 268. B. et p. 275. B.

**) Iniquius multi de usu fabularum apud Platonem iudicaverunt. Ita iam Colotes apud Macrobinum Saturn. libr. I. c. 4. „*At a philosopho fabulam non oportuisse confingi, quoniam nullum figmenti genus veri professoribus conveniret.*“ Ab enim vero istiusmodi iudicia ex eo originem habuerunt, quod plerique causas rei non perspectis Platonis rationem ex sua ipsorum ratione iudicaverunt.

universi; res humanas comparare cum divinis; denique mutuam necessitudinem, qua singula cum communi et universo contineantur, aliqua ratione significare. Quod imprimis etiam in iis fecit dialogis, qui cum Politico argumenti quadam cognatione contineantur. Ut quum in Politia civitatem suam naturae hominis bene morati eique perfectae et absolutae similem finxit, aut in Timaeo hominis indolem et naturam docuit cum rerum universitate ita convenire, ut plane cernere nobis videamur tanquam macrocosmum aliquem atque microcosmum tanta similitudine inter se cognatum, ut mutua utriusque coniunctio paene in oculorum conspectum veniat. Quid igitur? num forte philosophus simile quiddam etiam in eo sequutus est, quod Eleatam in Politico copiosissimam de variis mundi aetatibus narrationem exponere iussit? num similitudinem quandam ac necessitudinem civitatum humanarum cum totius rerum universitatis gubernatione et fortuna voluit significare in eaque re explicanda fabulae involucri ideo usus est, quia eius cognitio, si qua esse videretur, quasi quadam contineretur animi coniectura ac divinatione? Fatemur libere eam sententiam nobis probari unice. Sed ut appareat quo iure ita sentiamus, age primum exquiramus, quaenam coniunctio huic operis parti cum disputatione de arte gubernandae reipublicae instituta intercedat; ac deinde videamus, quid ex ea re de vera Platonis sententia probabiliter conficere liceat. Quibus exploratis denique de singulis totius narrationis partibus ita disputabimus, ut simul de eius fontibus, si qua opus sit, admoncamus.

Et connexio quidem fabulae cum ea, quae de civitatis gubernandae arte ac ratione instituitur, disputatione ita intelligetur facillime, si antea exploratum habeatur, unde philosophus humanarum civitatum virtutem atque laudem omnem maxime suspensam esse voluerit. Id vero animadvertere et intelligere haud sane difficile arbitramur. Nam quicumque vel mediocri animi attentione perlustraverint quae antea de variis civitatum generibus earumque administratione duce Platone exposuimus; iis neutiquam poterit dubium aut incertum videri, philosophum in ea fuisse sententia, ut quamque civitatem eo meliorem, praestantiorum ac perfectiorem esse iudicaverit, quo magis in ea vigeat vis rationis atque mentis imperium. Atque hinc profectus duo maxime discrevit rerumpublicarum genera, alterum perfectae illius civitatis, qua nihil me-

lius mente et cogitatione fingi queat, propterea quod in ea absoluta sapientis ratio vigeat ac pro summa et communi lege valeat; alterum earum civitatum, quae ortum suum habeant ab humana imbecillitate, quaeque ita tantum propius ad perfectae illius reipublicae laudem ac praestantiam accedant, si leges publicae et a sapientibus viris scribantur et incidente mutandi necessitate ab iisdem emendentur; a ceteris autem civibus omnibus pro sanctis et inviolabilibus habeantur. Quid igitur? his duobus civitatum generibus nonne manifestum est plane respondere duas illas aetates, quas in totius universi gubernatione et quasi vita conspicuas esse arbitratus est? Enimvero ego si quid video, aetas illa Saturnia, quam describit Eleates, tanquam e regione collocata est optimae civitatis gubernationi, in qua unice perfectae rationis imperium valet; Iovis autem aetas quae dicitur, ea certe non absimilis est iis civitatibus, quae pro ratione scriptis utuntur legibus, quaeque quum omnino a perfectae reipublicae specie et imagine longo intervallo distent, tum inter ipsas multum eo discrepant, quod aliae aliis habentur deteriores. Haec igitur est coniunctio illa atque necessitudo, qua tota haec narratio cum rerum civilium disputatione continetur. Atque hanc tenentes facile, opinor, reperiemus, quidnam tandem illud sit, quod Plato hac sua narratione sibi voluerit. Nam illud quidem iam nemo sibi persuadere poterit, quod iam antea refellere conati sumus, haec unice subtilioris definitionis reperiendae causa sic esse narrata: hanc unam enim si philosophus anquisivisset, certe tantis ambagibus haudquaquam fuisset opus. Sed videamus quid rei sit.

Ac primum quidem illud omnibus apparere arbitramur, gubernationi humanarum civitatum omnium tanquam exempli instar e regione collocari regimen universi, unde cognosci et intelligi liceat, unamquamque rempublicam ita tantum beatam perfectamque fore, si per omnes eius partes vis rationis atque auctoritas quasi diffusa sit planeque dominetur, sed tanto existere praviolem atque miseriorem, quo magis a rectae rationis usu desciscat et ad lubricitatis et cupiditatis indomitam licentiam abripiatur; huius autem mali eventus ita tantum occurrere, si rationis vis et efficientia non plane auferatur sed subinde cupiditati per eam tanquam frenas iniiciantur. Quocirca philosophus civitatum rectoribus tanquam exemplum quoddam ob oculos posuit, in quod intuentes, quid in

illis administrandis sequendum esset, admonerentur. Quod quale sit, etsi in Politico non claris verbis enuntiavit, sed legentium coniecturae reliquit, tamen aperte proloquitur est libro IV. Legum p. 713. C sqq. Ibi enim posteaquam de Saturni imperio eiusque beatitate iisdem paene verbis, quibus in Politico, explicatum est, Clinias haec addit: „Itaque verissime, inquit, dicitur, civitati, quam non Deus sed hominum aliquis regat, malorum et laborum nullum esse effugium; sed omni studio nos imitari oportere vitam, quam Crono imperante degerint homines, et immortalis in nobis naturae praeceptis obsecutos publice privatimque regere civitatem atque domum, τὴν τοῦ νοῦ διανομήν ἐπονομάζοντας νόμον.“ Quae perfecta ita sunt comparata, ut Politici loco clarissimam affundant lucem et prope eius illustrandi gratia scripta videantur. Proposuit igitur Plato, ut apparet, civitatum moderatoribus totius rerum naturae exemplum, ut haberent, in quod intuentes illis regendis administrandisque rectam rationem sequerentur.

Nec tamen in eo omnia inesse putamus. Imo ille, si quid iudicare possumus, etiam maius quiddam spectavit. Nam illud ipsum rerum universitatis exemplum ob oculos positum eiusmodi est, ut altioris illius sapientiae vestigia ostendat, cuius caussa philosophus ad fabulosae potissimum narrationis usum sibi confugiendum esse iudicavit. Quippe philosophus sese fabulam narrare simulans etiam totius rerum naturae mysteria quaedam aperit, quae certe eiusmodi sunt, ut mente humana non plane intelligi, sed tantum incerta animi coniectura divinari queant. Etenim disputans de humani ac divini rerum communium gubernatoris discrimine, et quid illi potissimum propositum esse debeat exquirens sapientissime eam interposuit narrationem, unde, priusquam de humanarum civitatum discrimine et vicissitudine disputatur, facile suspicari liceat, etiam in universo dominari hanc legem, ut certis quibusdam temporum orbibus circumactis omnia modo in peius ruant, modo in melius mutentur. Itaque significatur et universi mundi et humanarum civitatum eandem aut similem certe esse fortunam. Qua quidem comparatione efficitur hoc, ut quum in humanarum civitatum moderamine ac statu indicando universum quasi speculum aliquod propositum cernamus, in quo illarum tanquam repercussam imaginem quandam videre liceat, tum ex humanarum rerum similitudine de omni

rerum universitate eiusque natura et conditione coniecturam capere possumus. Significavit igitur Plato, etiam hoc totius mundi animal, quod alio loco appellavit, natura sua ita esse comparatum, ut modo divinae rationi pareat et obsequatur, modo coeco sui amore captum cupidini indulgeat, eoque ipso accidere, ut exactis certis quibusdam temporum circuitibus rerum omnium status et conditio immutetur.

Sed ne id temere suspicari esse potius quam prudenter ita statuuisse videamur, exquisivisse iuvabit, quid Platoni omnino de his rebus visum sit. Nam ubi demonstratum fuerit, hanc sententiam de variis mundi conversionibus earumque caussis revera Platoni fuisse probatam aut certe universae eius doctrinae non adversari, certius etiam exploratum habebimus, veram esse loci interpretationem a nobis propositam.

Et illud quidem extra omnem dubitationem positum est, Platonem certos quosdam temporum orbis et quasi circuitus statuuisse, quibus rerum adspectibilibium omnium vel origines vel interitus evenirent. Quapropter non modo hanc terram nostram multas olim variasque subitis mutationes censet, aqua vel igne effectas, sed etiam omnia, quae aliquando orta sint, etiamsi originem habent divinam, interitui obnoxia esse arbitratur*). Iam vero quum nihil usquam extet, quod non sententia ipsius mutationis ac vicissitudinis necessitati subiectum sit; equis est, qui sibi persuadeat eum de tota rerum universitate aliter existimavisse? At enim vero, inquit aliquis, docuit tamen philosophus mundum esse aeternum et indissolubilem; qui igitur fieri potest, ut eundem iudicaverit interitus necessitati subiectum? Audio. Nimirum ista mundi aeternitas certe non prohibet, quo minus varium ac multiplicem subeat statum et conditionem. Quocirca vel sic philosophus potuit existimare, certis quibusdam temporum intervallis rerum ortarum incidere vicissitudinem. Atque id ita esse certissime ex Timaeo intelligitur. Nam ibi loco nobilissimo, ubi de anima mundana disputatur, huic ipsi, quippe ex elemento diviniore atque corporeo compositae, proprium esse dicitur, ut et recta sentire atque intelligere et vero etiam falsa

*) V. De Rep. VIII. p. 546. A. γενομένη καὶ τὴ φθορὰ ἴσται. Ibid. B. Tim. p. 22. C. Legg. III. p. 677.

opinari queat*). Quid igitur? nonne inde consequitur, ut etiam universi mundi tanquam vitam variam esse statuendum sit, prouti anima ei indita vel recta et vera cognoscit vel vanis occupata est opinionibus? Nimirum omnis mali principium secundum Platonem in corporum cernitur materia. Quae quum proclivis sit ad motus turbulentos et infinitatis inconstantiam, accidere interdum solet, ut animi, quamvis divinae rationis capaces, tamen ad fraudem et errorem abripiantur ideoque tanquam necessitate quadam coacti rationi non obtemperantes ruant in deteriora. Nemo enim sua sponte malus est: nec tamen idcirco impune licet corporis pravitati ac lubricitati indulgere, quoniam propensio ad has perturbationes rationis usu vinci ac perdomari potest. Et hoc quidem sicuti de hominibus ita iudicandum est, ita etiam de toto mundo tanquam animali existimari oportet. Nam huic quum animus inditus sit item ex elemento non intelligibili modo verum etiam sensilli compositus; fieri profecto etiam potest, ut divinae ipsum gubernationis capiat oblivio. Gaudet tamen ipse quoque sua libertate, sicuti humanus animus, ut similiter atque hic libere agere queat, quamvis ipse Deus rerum omnium curam gerat. Quamobrem ei etiam motus tribuitur proprius atque suus, sicuti Tim. p. 34. C sqq. factum. Atque ex ea re explicationem habet difficilis ille locus Legum libr. X. p. 896. E sqq., ubi malus mundi animus non est alius, quam quem rerum divinarum invasit incuria ac negligentia; neque cogitandum de duplici animo mundano, bono altero, altero malo, quod nonnullis placuisse videmus**). Et haec quidem si vera sunt, facile apparebit, potuisse Platonem

*) V. Tim. p. 37. A. coll. 34. A. et 51. D.

** Verum ex parte iam perspexit Tennemann. System. Philos. Plat. T. III. p. 175 sqq., quem nollem accusavisset Boeckhii in Studiis a Daubio et Creuzero editis Vol. III. P. I. p. 25 sq. malum animum mundi nullum omnino esse arbitratus. Scribit enim haec: *Der Intelligens allein kommt das wahre Sein zu; folglich ist die böse Weltseele gar nichts Wahrhaftiges, sondern ein Nichtiges, wie die ausser der Vernunft gedachte Körperwelt selbst, — und nur die gute ist in Wahrheit, wie die Ideenwelt, und dadurch dass sie der Ideenwelt theilhaftig ist.* At eodem argumento facile probaveris animum hominis malum atque improbum esse omnino nullum; quod certe a Platonis sententia plurimum abhorret.

utque doctrinae suae convenienter ita iudicare, ut mundum certis quibusdam temporum intervallis pravo corporis amore captum et sensilli animi parti nimium indulgentem ad deteriora relabi statueret utpote divinae rationis non satis memorem. Atque id ipsum est quod ab eo in Politico fabula nobilissima significari existimamus. Coniunxit enim hic praeas de variis mundi aetatibus narrationes cum suis ipsius opinionibus, atque mundum iudicavit, quamdiu divinae rationi obtemperet, non modo salvum et incolumem, verum etiam beatum permanere; ubi autem a divino quasi desciscat et nativae indulgeat lubricitati, tristiora habere tempora, quam ut diviniore vitae beatitas consistere ac permanere queat. Sed his ipsis dum philosophus opinionem suam de causis depravationis quum in universo tum in rebus humanis subiude ingruentis tanquam per transennam ostendit; simul etiam id consecutus est, ut grandi sane et magnifica narratione suam de humanarum civitatum salute sententiam confirmaverit, qua certissime sibi persuaserat, unamquamque civitatem ita demum bonam perfectamque fore, si tanquam Saturniae aetatis aemula quaedam rectam rationem habeat ducem et magistram; si autem neglecto rationis imperio coeca quadam lubricitate administraretur et cupiditatum vim dominari sinat, tum vero perpetuo in peius ruere et ad interitum ferri praecipitem, nisi rursus ad rectae rationis legem atque normam componatur. Quamquam perfectae mundi gubernationis aetatem censendus est voluisse idealem, ideoque perfectae civitatis imagini quodammodo respondentem.

Exquisivimus tandem et invenimus, quid Plato narranda fabula illa in universum quidem spectaverit et quatenus argumentum eius cum reliqua viri doctrina consentiat. Nam etsi de totius mundi conversionibus et commutationibus alibi, quantum nos quidem sciamus, non iteravit quae hic perscripta leguntur, tamen quum ea cum philosophi ratione planissime conveniant, dubitari certe non potest quin plane pro Platonis probanda sint.

Sed addenda hic nonnulla videntur, quae ad ea, quae diximus, melius iudicanda rectiusque aestimanda valeant. Quibus expositis transire licebit ad indagandos fontes, quibus philosophus in componenda hac narratione usus est. Qua quidem disputationis nostrae parte confirmatum iri speramus, quae de totius fabulae argumento et proposito iudicavimus.

Quaesivisse vero iuvabit, num cum Platonis doctrina conveniat, quod Deus dicitur aevo Saturnio quidem mundi tenuisse gubernacula, sed eo factorum necessitate finito illa tractare desivisse et in speculam discessivisse suam, cursum eius fortunamque tanquam e longinquo observaturus. Et Meinersius quidem in *Historia Artium et Litterar. Graec.* T. II. p. 727. atque Socherus *De Scriptis Platon.* p. 275. in ea re offenderunt vehementissime, quorum alter miratur Platonem in eam opinionem unquam devenire potuisse, ut Deum interdum curam suam a rerum universitate amovere statuerit; alter id eiusmodi esse censet, unde Politicum Platonis nomen mentiri non verisimiliter conicias, sed certo concludas et intelligas *). Quocirca res utique digna est diligentiore examine.

Certum est autem atque exploratum, Platonem stultissime res huius universi pariter atque res hominum omnes ita a Deo curari, ut eius providentia nullo unquam tempore cesset aut desinat. Id quod unumquemque vel ea docere poterunt quae leguntur Legg. X. 900. C sqq. 904. E sqq. Phileb. p. 30. C. Phaedon. p. 62. B., quibus locis ita de divina rerum terrestrium et humanarum procuratore disputatur, ut deos vel potius Deum ostendatur minimarum atque maximarum rerum curam gerere. Quid igitur? num tandem credibile est Deum a Platone ita removeri a mundi gubernatione, ut subinde curam eius omnino nullam habere existimandus sit? Enimvero hoc si ita in Politico factum esset a philosopho, nos quidem fatemur facile Sochero esse assensuros, qui miratus huius sententiae insolentiam et indignitatem protenus totum librum Platoni ereptum ivit. At enim vero nostra quidem sententia tantum abest ut Plato in hoc opere providentiam divinam arbitratus sit. Nam Deus

*) Digna sunt verba Socheri, quae hic adscribantur: „Nicht nur fast ungläublich ist es, dass der Platon, der das von Gott und Weltregierung schrieb, was wir im Phaedon, in der Politia, im Timaeus, in den Gesetzen lesen, auch das, was im Politicus steht, geschrieben habe. Fast ungläublich, guter alter Meiners, sagst du? Warum ziehst du nicht den allernatürlichsten Schluss daraus: also hat es Platon gar nicht geschrieben? — Das Raisonement, durch welches der Mythos hier in die Philosophie eingeführt wird, diess ist nicht platonisch.“

eius iudicio subinde recedit quidem a rerum gubernaculo, sed recedit non ut incuriosus mundi sua utentis libertate spectator, sed ut observator eius diligentissimus, qui eum in maximo versautem interitus periculo praesentissimo auxilio suo tuetur atque saluum et incolumem praestat. Quod quid aliud est nisi iudicium perpetuae eius curae longe certissimum? Etenim pie philosophus sibi persuaserat, ad universi huius salutem perpetuam Dei curam nullo unquam tempore non requiri. At vero, inquit aliquis, nonne huic ipsi sententiae gravissime adversatur illud, quod mundum fecit interdum per se euntem ac divina gubernatione plane carentem? Quae dubitatio facillime auferetur, ubi quid philosophus hac imagine significaverit, diligentius indagatum fuerit.

Deseri igitur a Deo dicitur mundus, quum animus ei inditus, immemor divinae institutionis, prae nativa imbecillitate sua a rationis praeceptis atque legibus defleat, et prorumpens corporis vis eius tanquam imperio potitur. Quod certe non magis impedit ne providentiam divinam saluti eius consulere existimemus, quam quod homines quoque pravus opinionibus aut vitis indulgentes interdum a Deo deseri indicantur ideoque miserrimam agere vitam. An quis haerebit in istis Legg. IV. p. 716. A. B. ὁ δὲ τις ἐξαρθεῖς ὑπὸ μεγαλαυχίας ἢ χρημασίων ἐπαιρούμενος ἢ τιμαῖς ἢ καὶ σώματος εὐμορφίᾳ ἀμα νεότητι καὶ ἀνοίᾳ φλέγεται τὴν ψυχὴν μεθ' ὑβρείας, ὡς οὐτ' ἀρχόντος οὐτε τινὸς ἡγεμόνος δεόμενος, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις ἰκανὸς ὦν ἡγεῖσθαι, καταλείπεται ἔρημος θεοῦ, καταλείφθεις δὲ καὶ ἔτι ἄλλους προελαβὼν σιωπῆ ταράττων πάνθ' ἅμα, καὶ πολλοῖς τισὶν ἔδοξεν εἶναι τις, μετὰ δὲ χρόνον οὐ πολὺν ὑποσχὼν τιμωρίαν οὐ μεμπτήν τῇ δίξῃ ἑαυτὸν τε καὶ οἶκον καὶ πόλιν ἀσθεῖν ἀνάστατον ἐποίησεν, aut offendemur eo, quod alibi, qui sunt boni et honesti, a Deo diligi dicuntur? Nimirum sicuti singulis hominibus ea tributa est sentiendi agendique libertas, ut non modo honesta sequi sed etiam prava appetere possint, ita etiam totum hoc rerum universitatis animal, quia animum habet ex diviniore et terrenis partibus conflatum, ea utitur libertate, ut quantumvis imperio divino subiectum sit, tamen semet ipsum moveat atque vitam degat humanae vitae certe non absimilem. Apparet igitur, opinor, ex his omnibus certissime, nihil in his inesse, quod a Platonis ratione vel tantillum abhorreat aut cum ea pu-

gnet: imo omnia amicissime consentiunt cum iis, quae philosophus in aliis libris de mundi gubernatione ac divina providentia exposuit.

Atque his expositis sequitur, ut de singulis fabulae partibus dispiciendum sit. Quod quidem ita facere consultum duximus, ut simul de fontibus quaeramus, unde Plato fabulae elementa depromserit. Qua re simul efficiemus hoc, ut quid improprie, quid proprie intelligendum sit, facilius perspiciatur. Videmur autem non iniuria statuere, coniunxisse Platonem vulgares Graecorum fabulas et antiquas narrationes de praeis rerum omnium mutationibus, fortasse ab Aegyptiis acceptas, cum iis de rerum natura opinionibus, quas ipse ex Pythagoreorum hauserat sapientia et tanquam adhibito quodam temperamento cum sua ipsius sententia quam aptissime conciliaverat. Quod ut certius appareat, age potiores certe totius narrationis partes singulatim excutiamus.

Et illud quidem apertum putamus, totius fabulae tanquam involucrum sumtum esse a pervulgata illa de variis mundi aetatibus narratione deque iactura praecae beatitatis, quae olim saeculo aureo, quod vocatur, viguisse credebatur. Quam quidem narrationem quum poetae variis modis exornassent, etiam Plato ita eam tractavit, ut totam suo scribendi consilio attemperaverit. Nam quum verbis cum illis consentiat, tamen re ipsa longe alia tradidit atque omnia scite ad philosophiae dogmata retulit. Narrat igitur utique de Saturni et Iovis imperio *): sed tantum abest, ut mundi gubernationem hisce diis popularibus commiserit, ut cogitaverit de summo Deo, quem ipse credidit huius rerum universitatis esse rectorem atque moderatorem. Qui si quaeris qualis sit, certe non est alius nisi *νοῦς* ille βασιλεύς, sive mens divina ac summa ratio, de quo inter alia Phileb. p. 28. C. scribit: πάντες γὰρ συμφωνοῦσιν οἱ σοφοί, ὡς νοῦς ἐστὶ βασιλεύς ἡμῶν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς. Hunc igitur vulgaribus illis deorum nominibus significavit, idque fecit

*) Quod duas tantum distinxit aetates, Saturni et Iovis, de eo v. Voelker. *Mythologie des Japetischen Geschlechtes* p. 257 sq. coll. Buttmann. in *Commentatt. Academ. Scient. Bero- lin.* a. 1814 — 1815. p. 257 sqq. Fr. Schlegel. *Ueber die Hesiodischen Weltalter* Opp. III. p. 208 sqq. I. H. Voss. ad Virgil. *Ecolg.* IV. 45. VI. 41. qui varias poetarum narrationes uberius sunt persequuti.

perfecto arte prorsus admirabili *). Nam quum mundi totius exemplo docere sibi proposuerit, variam esse atque diversam humanarum civitatum fortunam, prouti in iis imperium rationis aut valeat integre aut debilitatum contentumve sit, prudentissime eam universi aetatem, qua vis cupiditatum ingruit ac mundus, utpote sibimet ipsi permissus, in dies magis a divinis institutis recedit, Iovi attribuit; alteram autem meliorem, qua omnia summae rationi paruerunt, assignavit Saturno. Quocirca alterum rationis per omnia vigentis dominantisque, alterum eiusdem per ingruentem corporeae libidinis vim et potentiam repressae ac debilitatae imaginem esse voluit; quod quum primo aspectu cum opinionibus Graecorum convenire videatur, qui Iovis aetatem Saturnia multo deteriore fuisse credebant, tamen re accuratius pensitata longissime ab iis discrepare neminem fugiet. Atque par fere eorum ratio est, quae philosophus de daemonibus Saturni in gubernanda rerum universitate administris narravit. Nam hic quoque quum vulgares de daemonibus opiniones retinere ac tueri videatur, quas quum alibi tum in Apolog. Socr. p. 27. C sqq. tetigit **), tamen, ubi rem accuratius consideraveris, illas facile largieris sententiae ipsius de divina ratione omnes mundi partes permeante exornandae declarandaeque inservire. Nam genii illi, quos singulis mundi partibus atque animantibus tanquam curatores quosdam praefecit, non sunt, ut Apuleii utar verbis ***), divinae illae mediae potestates inter summum aethera et infimas terras in isto intersitae aeris spatio, per quas et desideria nostra et merita ad deos comment, aut inter terricolas coelicolasque vectores hinc precum, inde donorum, atque utrorumque voluntatis interpretes, quos Graeci nomine δαιμόνων ap-

*) Plato enim quum dei nomina variis rebus tribuerit, neque deos populares tollere ausus sit, tamen summum aeternumque Deum unicum voluit esse. Qua in re ipsi exemplum imprimis praecivit Socrates, de quo v. Xenoph. *Mem.* I. 4. 17. IV. 3. 13. Etiam Anthistenes teste Cicero. *N. D.* I. 3. *Minut. Fel.* c. 19. Lactant. *Inst.* I. 1. *Deum naturalem unum, populares multos esse dixit.*

**) De daemonologia Graecorum v. Creuzer. *Symb. et Mytholog.* III. 4 sqq. p. 511 sqq. et Virum doctum in Zimmermanni *Diariis Scholasticis* a. 1833. P. II. N. I sqq. imprimisque N. III. p. 20 sqq.

***) De deo Socrat. p. 45 sq.

pellabant; sed potius radii quasi quidam mentis divinae per totam rerum universitatem diffusi atque omnia divinitatis luce collustrantes. Itaque *δαίμονες* philosophus voluit ibi esse, ubi mens vigeret atque ratio divinae originis suae sibi conscia et ad vitam divinorem tendens atque perducens. Quod quidem neutiquam ab eius mente et sententia abhorreere liquido testatur locus Timaei p. 90. A. τὸ δὲ δὴ περὶ κριωτάτων παρ' ἡμῶν ψυχῆς εἶδος διανοεῖσθαι δεῖ τῆδε, ὡς ἀρα αὐτὸ δαίμονα θεὸς ἐκάστω δίδωκε, τὸντο ὃ δὴ φραμεν οἰκεῖν μὲν ἡμῶν ἐπ' ἀσπῶ τῷ σώματι, πρὸς δὲ τὴν ἐν οὐρανῷ ξυγγειναιαν ἐπὶ γῆς ἡμᾶς αἰθερῶν ὡς ὄντας φερτὸν οὐκ ἔγγειον ἀλλ' οὐράνιον, ὁρθότατα λέγοντες. Ibi enim apertum est τὸν νοῦν tanquam daemonem aliquem dici unicuique homini additum esse; quam sententiam constat postea temporis etiam Stoicis placuisse*). Testatur item locus Cratyli p. 397. D sqq., ubi *δαίμονες* dicti indicantur a *δαῖναι*, sapientem esse, quasi *δαίμονες* quidam, quandoquidem, quum alii a virtute ac sapientia defecerint, hi soli permanserint boni ac sapientes. Quae vocabuli originatio etsi lusu quodam ficta videtur, tamen quales daemones populares secundum Platonem existimandi sint, unumquemque edocere potest. Quod igitur philosophus rerum universitatis gubernationem scribit aetate Saturnia inter summum Deum atque daemones fuisse distributam, id etsi cum popularibus opinionibus planissime videtur concordare, tamen magnopere cavendum est, ne ex litterarum scriptione interpretemur. Nam sicuti nominibus Saturni et Iovis longe aliud quid significatur, quam vulgaris loquendi usus ferebat, ita etiam daemones non proprie intelliguntur, sed dicuntur pro mentis divinae tanquam potestatibus, quibus omnia atque singula obtemperaverint. Quocirca nostra quidem sententia Plato hoc indicavit, mundum olim ideo fuisse beatiorum, quia non modo summi Dei imperio paruerit, verum etiam divinae mentis rationisque vis et auctoritas

*) Ab hoc Timaei loco profectus Plotinus Ean. III, 4, 5 sqq. daemonem singulis hominibus comitem additum apud Platonem significare censuit perfectum vitae ac virtutis exemplar, ad quod, qui illud intueantur, perpetuo contendunt et emittantur. Quod probatur unice Steinharto Meletem. Plotin. p. 20., nobis improbat, siquidem Plotinus pro more suo hic quoque cum Platonis doctrina suas opiniones permiscuit.

per omnes eius partes ita vigerit, ut innatae ipsi vis materiae nihil quidquam perturbaverit.

Quemadmodum autem philosophus fabulas illas de aurea et argentea aetate arte prorsus singulari toti narrationi suae tanquam fundamenti loco subiecit; ita etiam potiores illius partes, in quibus novi quiddam intulit et cum vulgari de mundi aetatibus opinione commiscuit, ne illae verisimilitudinis specie ex veteribus traditionibus petita penitus carerent, similiter illustrandas vel exornandas iudicavit. Nihil autem in tota narratione, si ab aureae et ferreae aetatis commemoratione discesseris, gravius est et in quo magis tanquam in cardine aliquo reliqua omnia versentur, quam quod utrique mundi aetati diversum rerum universitatis motum diversamque animantium generationem, ortum et vitam attribuit, atque universum eius corpus inde ab eo tempore, quo illud, quippe a divina ratione abalienatum, suo impetu agitatam sit, contrario atque antea motu cieri coepisse arbitratus est.

Itaque haec ne mero arbitrio videretur posuisse, ad partes vocavit celeberrimas illas narrationes de sideribus propter sceleris ab Atreo admissi atrocitatem retro relapsis ac de terrigenis, qui pristinis olim temporibus vixisse credebantur. Quas narrationes dum aptissime cum principali fabula contexit, profecto effecit hoc, ut omnia priscae aetatis fide et auctoritate communiri videantur. Nec vero quam solerter illas ad rem praesentem retulerit, cuiquam obscurum erit. Nam illud quidem, quod sidera propter immanitatem Atrei retro cucurrisset narrabantur, egregie sane convenit cum ea sententia, qua sequutus, sicuti postmodo videbimus, Pythagoreos duplicem mundi motum statuit. Hoc autem aptissimum est ad illustrandum illum rerum statum, in quo homines pariter atque ceterae animantes adeo cum rerum natura divinae mentis et rationis vi repleta coniuncti vixisse dicuntur, ut cum illa unum idemque essent necdum tanquam pars aliqua totius naturae, caeco sui amore capti, sibi unice vivere incepissent. Etenim tunc quidem nondum soluto vinculo illo, quo res terrena cum divinis continebantur, nec homines suum atque proprium ortum habuerunt, sed vita eorum cum vita totius naturae fuit coniunctissima. Haec igitur satis, opinor, docebunt, quam eleganter philosophus his fabulis ad illustrandas ornandasque principales quasdam sui commenti partes usus sit.

Ceterum ne reliquis omnibus antiquitatis commendatio deesset, prudenter commonuit univēse, multas alias superesse priscae aetatis traditiones, quae ex eo, quem descripturus sit, rerum universitatis statu suam explicationem habeant. Qua quidem admonitione effecit, ut ne alia quidem, quae exposuit, antiquorum temporum testimonio carere videantur. Ac fortasse etiam significare aliquo modo voluit se nec in reliquis temere meris fictionibus induluisse.

Atque haec quidem de mythologiae involucris, quibus usus philosophus eam fabulam concinnavit, quae praeorum temporum fide et auctoritate confirmari videretur. Veniamus ad eorum considerationem, quae ex philosophiae penetrabilibus sunt repetita, deque eorum causis et rationibus disquiramus. Facile autem apparet pleraque omnia, quae exponuntur, eiusmodi esse, ut non ad dialecticam, sed ad physicam, sive ad philosophiam naturae, quam hodie vocant, pertinere existimanda sint. In qua doctrinae suae parte Platonem constat maxime Pythagoreos duces sequutum esse, sicuti ex Timaeo clarum est atque perspicuum. Iam vero etsi naturalium rerum notitiam in magno habuit honore, tamen multum fallatur, si quis existimet tanti illam ab eo aestimatum esse, quanti eas philosophiae partes fecit, quae non experientia et usu rerum, sed sola mentis cognitione continentur. Imo tanto intervallo hanc ab illis distare iudicavit, quanto verisimilitudinem ab ipsa veritate, opinionem a scientia nomine suo digna. Certissimum huius testimonium in Timaeo habemus. Hic enim Timaeus fecit aperte profitentem, se non veritatis sed potius risimilitudinis doctrinam traditurum esse. Nam p. A seqq. ille dicit haec: *ὅσα οὖν περὶ τῆς εἰκότος (de exemplari eius intelligibili) διοριστέον, ὡς ἀρα λόγους, ὡν περὶ εἰσὶν ἐξηγηταί, τούτων αὐτῶν καὶ γενεῖς ὄντας, τοῦ μὲν οὖν μονίμου καὶ βεβαίου μετὰ νοῦ καταφανοῦς μονίμου καὶ ἀμεταπτώτου καθ' ὅσον οἷον τε ἀνελέγχτους προσηκεῖ λόγους καὶ ἀκινήτους, τούτου δὲ μηδὲν ἠλλείπειν, τοῦ τοῦ πρὸς μὲν ἐκεῖνο ἀπεικασθέντος, ὄντος δὲ εἰκότος ἀνα λόγον τε ἐκείνων ὄντας· ὃ τί περὶ γενέσειν οὐσία, τοῦτο πρὸς πίστιν ἀληθεῖς et p. 44. C. τὰ δὲ πρὸς τούτων, περὶ σωματίων καὶ μέρη τῆς γενέσεως καὶ περὶ ψυχῆς, δι' ἃς τε αἰ*

*καὶ προνοίας γέγονε θεῶν, τοῦ μάλιστα εἰκότος ἀντιχομένους, οὕτω καὶ κατὰ ταῦτα πορευομένοις διεξιτέον. v. quae diximus Prolegg. ad Tim. p. 35 sqq. *)*. Quae si tenemus, etiam in his iudicandis versabimur prudentius, quae hoc Politici loco de iisdem rebus similiter traduntur. Neutiquam enim philosophus putandus est haec omnia pro veris atque certis venditasse; imò ea ut verisimilia tantum, non ut certa, proposuit, eamque ob causam ea fabulosae narrationis specie obtexit, atque adeo, suis aliorumque philosophorum usus decretis et opinionibus, liberius immutavit atque exornavit. Sed his praemissis videamus de singulis.

Primum autem placitum, unde reliqua fere omnia suspenduntur, illud putamus, quod mundum voluit anima atque mente praeditum esse, ut propria quadam atque sua vivendi libertate utatur, ideoque sese arbitrio suo moveat. Quod quidem nemo erit quin protenus videat planissime congruere cum his, quae loco nobilissimo Timaei p. 29. D. de eadem re disputantur. Ibi enim Deus, quippe intelligens nullam rem mente destitutam assequi virtutem eorum, quae mente praedita sint, mentem vero sine anima esse posse nullam, etiam corpori mundano animam cum mente tribuit, eoque modo opus mundi fabricae longe praestantissimum absolvit. Enimvero accepit philosophus hanc de anima mundi opinionem a superioris aetatis philosophis, imprimis Pythagoreis, quorum sententiam tamen nonnihil immutavit et ad suae doctrinae rationem conformavit, sicuti demonstrasse videmur Prolegg. ad Tim. p. 48 sqq. Eadem igitur etiam in Politico usus est ad illustrandum varium mundi statum et conditionem, qualem pro aetatum vicissitudine fuisse vel futurum esse arbitratus est. Sed praeterquam quod mundum instruxit anima atque mente, eidem etiam attribuit hoc, ut divinorum praeceptorum meminisse et rectum

*) Itaque falluntur sane, qui quae Plato in Timaeo de originibus mundi aliisque id genus rebus exposuit, ad merae allegoriae speciem referunt, quod nuper fecit Ed. Zellerus: *Platonische Studien* p. 208 sqq.; sumit enim philosophus atque posuit propter suas quasdam rationes quae verisimilia essent; sed non minus errare existimandi sunt, qui quae ibi traduntur, ab eo putant pro certis et exploratis posita esse neque reputant causas, cur ea fabularum involucris potius quam argumentationibus dialecticis ostensa sint.

cursum aliquamdiu tenere possit, usque dum vi innatae cupidinis prorumpente nimio sui amore captus institutionis divinae prorsus immemor fiat et indulgentia sui corporeae materiae vitia alat potius quam coercent et expellat. Quae etsi prima specie habere videntur quaedam singularia, tamen re diligentius considerata haudquaquam pugnare existimanda sunt cum iis, quae de mundi anima et natura in aliis Platonis libris docentur. Nam etiam in Timaeo p. 37. A sqq. animae mundi h. e. ipsi mundo tanquam animali cuidam, hoc proprium esse dicitur, ut ita tantum rectas opiniones vel etiam rationem et scientiam suscipiat, si partes animae omnes libere moveantur neque ullo modo perturbentur. Quid igitur, si contra eveniat? Enimvero a Deo quidem mundus bona omnia accepit. Sed quum universum ex materia esset componendum, necessitatis vis effecit, ut ipsi naturae corporeae labes atque infirmitas adhaereret, in quo secundum Platonem malorum fons est longe uberrimus. Hinc igitur fit, ut sicuti homo, ita etiam mundus possit a rationis legibus aberrare ac discedere: nam materiae vires perpetuo reluctantur huius imperio; sed eadem illae *μωροθεΐσαι φρονήσεως τὸ τυχὸν ἀτακτὸν ἐκάστοτε ἐξεργάζονται*. Ita igitur haec quoque satis perspicua sunt, facileque apparet, ex quibus ea ducta sint fontibus. Nam omnia referunt maximam cum iis similitudinem, quae exposita in Timaeo leguntur. Iam vero nec ea, quae de duplici mundi motu traduntur, obscura videntur esse. Fieri quidem potest, ut philosophus in hac sententia exponenda vulgarem traditionem sacerdotum Aegyptiorum ob oculos habuerit. Narrat enim Herodotus libr. II. c. 142. p. 178. ed. Wesseling. ab istis de priscis mundi temporibus non pauca similia posteritatis memoriae tradita fuisse. Inter alia ille etiam haec scribit: Quocirca intra undecies mille trecentos et quadraginta annos narrabant deum nullum forma ac specie humana extitisse: intra illud vero temporis spatium dicebant solem quater extra solitam sedem suam ortum esse, et ubi nunc occidit, ibi his occidisse? Haec igitur atque alia similia fieri sane potest, ut Plato in hac sua narratione respexerit *). At enim vero ut id sic se habeat, tamen haec quoque

*) V. Plessingii Memnon. Cap. II. P. III. Sect. 3. et Part. IV. Sect. 3. §. 2. p. 293 sqq.

planissime ipsius cum ratione conveniunt, qualem ad Pythagoreorum exemplum in Timaeo exposuit. Nam in Timaeo p. 35. A sqq. ex eo, quod animae mundanae duplex tribuitur elementum, alterum corporibus simile, τὸ θάτερον, alterum τὸ ταύτον, quod divinitati est cognatum, etiam duplex coeli motus declaratur, siquidem orbis fixarum stellarum sive coelo extimo tanquam diviniore ἢ φορὰ τῆς τοῦ ταύτου φύσεως tribuitur, hoc est, motus sempiternus, aequabilis, constans, qui orientem versus cietur; planetis autem atque soli assignatur ἡ φορὰ τῆς θάτερον φύσεως, quae alteri illi contraria est atque minoris perfectionis virtutisque argumentum. Quae et ipsa partim ex Pythagoreorum doctrina repetita esse non iniuria nobis videmur statuisse in iis, quae huius loci illustrandi gratia scripsimus in commentariis nostris p. 147 sqq. Quid igitur? nonne quae ibi de duplici siderum et planetarum cursu traduntur, plane hic traducta sunt ad duplicem mundi aetatem, ita quidem, ut quae coelo extimo attribuitur conversio, ea Saturnio aevo tanquam divino adscribatur, quae autem reliquis corporibus mundanis illic propria dicitur esse, ea ferreae aetati vindicetur? Enimvero magnopere fallor, aut observatio illa discriminis inter motum coeli extimi et reliquorum siderum cursum huic commento tanquam ansam praebuisse existimanda est.

Pergimus ad considerandas causas, cur beata illa tempora, quibus omnia divino imperio paruerunt, aliquando cessavisse dicantur. Repetuntur vero illae a fati quadam necessitate, qua ita destinatum fuerit, ut omnia certo quodam temporum orbe exacto in deteriore statu laborerent. Qua de re lectu digna sunt quae hospes Eleaticus p. 272. D. E. disputat: ἐπειδὴ γὰρ πάντων τούτων χρόνος ἐτελεύθη καὶ μεταβολὴν ἔδει γίγνεσθαι καὶ δὴ καὶ τὸ γήινον ἤδη πᾶν ἀνήλωτο γένος, πάσας ἐκάστης τῆς ψυχῆς τὰς γενέσεις ἀποδεδωκνίας, ὅσαι ἢν ἐκάστη προεστράθεντα, τὸσαῦτα εἰς γῆν σπέρματα πεισοῦσης, τότε δὴ τοῦ παντός ὁ μὲν κυβερνήτης — εἰς τὴν αὐτοῦ περιωπὴν ἀπέστη, τὸν δὲ δὴ κόσμον πάλιν ἀνέστρεφεν εἰμαρμένη τε καὶ ζῆμνοντος ἐπιθυμίας; ubi illud ἔδει nihil aliud est quam: erat in fatis. Sed qua tandem re illam satorum necessitatem adductam esse putabimus? Nimirum, ego si quid video, hic quoque philosophus significat, propter terrenae materiae concretionem factum esse, ut aliquando omnia in peius verterent,

id autem inexplicabili quadam ratione ita evenisse. Etenim ὃν οὐρανὸν καὶ κόσμον ἐπωνομάκαμεν, πολλῶν μὲν καὶ μακαρίων παρὰ τοῦ γεννηθέντος μετείληφεν, ἀτὰρ οὐδὲν δὴ κοινῶν ἡμεῖς καὶ σώματος· ὅθεν αὐτῶ μεταβολῆς ἀμοίρῳ γίνεσθαι διὰ παντὸς ἀδύνατον, ut ait Elcates p. 269. E. Itaque corporeae materiae vi aliquando ingruente, quum omnia a divina ratione averterentur, factum esse censet, ut alia temporum periodus initium caperet. Tunc igitur etiam omne genus terrenum consumtum erat: hoc est, non amplius nascebantur homines a sui amore alieni et cum divino rerum universitatis ordine tanquam natura sua concreti, quandoquidem unaquaeque anima omnes persolverat generationes tanquam debitum aliquod, ut iam tandem necesse esset, alios nasci homines, alia generari animalia*). Quocirca nati sunt mox qui suarum rerum studiis unice dediti essent, suas cupiditates explerent, denique suas sibi res haberent, evanuitque prorsus beata illa aetas, qua omnia tanquam communi divinitatis vinculo continebantur. Notandum quod iure Plato ita de caussis mutatorum temporum statuerit; illud autem pro instituti nostri ratione videndum est, num haec cum iis concordent, quae alibi de similibus rebus disseruit. Atque hoc iure quodam nostro affirmare nobis videmur. Nam quae in libris Reipublicae de caussis interitus optimae civitatis et in Phaedro de animorum lapsu exponuntur, ea profecto his adeo sunt similia, ut facile appareat, eundem hominem, qui ista scripserit, etiam quae in Politico leguntur, scribere potuisse. Videamus igitur, quid sit, quod de optimae civitatis ruina docetur. Pertinet huc notissimus ille locus Reipubl. libri VIII. p. 546. A sqq. Ibi igitur fatali quadam lege aliquando ita eventurum docetur, ut exacto certo quodam numero annorum peior parentibus progenies oriatur atque civitatis principes in iuvenibus et puellis ad procreandam sobolem deligendis delinquant. Quocirca Musae introducuntur sic vaticinantes: οὐ μόνον φρεσὶς ἐγγείσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγείοις ζῶσις φροσὶ καὶ ἀφροσὶα ψυχῆς τε καὶ σώματος γίγνονται, ὅταν περι-

*) Sic enim locus ille p. 272. E. intelligendus est. Conf. Phaedr. p. 247. C. — 250. B. Tim. p. 43. A., ex quibus locis sententia Platonis suam lucem accipit. De verbis eorumque constructione hic dicere non attinet.

τροπὰ ἐκάστοις κύκλων περιφορὰς ξυνάπτωσι, βραχυβίοις μὲν βραχυπόροισι, ἐναντίοις δὲ ἐναντίας γένους δὲ ὑπετέρου ἐγγονίας τε καὶ ἀφροσίας, καίπερ ὄντες σοφοί, οὓς ἡγεμόνας πόλεως ἐπαίδευσασιθε, οὐδὲν μᾶλλον λογισμῶ μετ' αἰσθησέως τεύξονται, ἀλλὰ πάροισιν αὐτοῦ καὶ γεννήσουσι παῖδας ποτε, οὐδέον. Quid igitur? nonne ibi optimae civitatis cives pariter dicuntur vitiosa natura degeneravisse, atque id factum in Politico est, ubi aureae aetatis homines iudicantur ideo esse desiisse, quia tota rerum natura ad vitiositatem vel potius ad deteriorems statum et condicionem inclinaverit? Haec igitur adeo inter sese consentiunt, ut nihil magis possit. Non minus vero huc pertinent quae in Phaedro de animis e coelesti vita lapsis disseruntur. Nam quod animi hominum p. 247. C sqq. dicuntur, quum omnes a Deo boni et perfecti essent creati, tamen propter naturae quandam labem et infirmitatem a rerum divinarum contemplatione extitisse alieniores ideoque e beatorum deorum atque daemonum choro in terram detrusi et mortali hoc corpore tanquam carcere inclusi esse; id profecto non aliis nititur caussis atque rationibus, quam quibus firmatur illud, quod in Politico docetur, aureae aetatis finem et exitum ipsius naturae ad corporis vitiositatem proclivioris necessitate esse adductum. Quocirca hic quoque omnia videmus ita esse comparata, ut cum Platonis de talibus rebus opinionibus in aliis operibus explicatis non modo non pugnent sed pulcherrime consentiant.

Sequitur, ut ad utriusque aetatis descriptionem examinandam accedendum sit. Et hanc quidem dubium non est quin philosophus quam solertissime ad similitudinem eorum composuerit, quae a poetis imprimisque ab Hesiodo erant tradita et exposita. Verum quantumvis omnia coloris poetici referant speciem, tamen re accuratius considerata videbuntur ad ipsius sententiam illustrandam esse accommodatissima. Distinguit Plato, ut antea vidimus, duas mundi aetates. Harum alteram voluit esse divinam, quippe qua omnia perfectissime obediunt voluntati divinae, nec quidquam ab ea ita abhorrerit, ut per se solum esset aut ab universi natura, plena illa tunc divino numine, seiunctum ac separatum. Quocirca tunc omnia uno divinitatis vinculo quam arctissime continebantur, necdum terrestria a divinis erant divulsa aut abalienata, quippe vi corporis nondum grassante petulantius sed rationis imperio perpetuo subiecta. Itaque

nec inter homines tunc ullus erat amor sui, quo a rerum natura divinoque imperio aversi sibi solis viverent, suis rebus studerent, suis denique cupiditatibus fovendis alendisque ad pravitatem deducerentur. Summa autem regnabat vitae felicitas, quum nullae cupiditates ac lubricines ex corporum necessitatibus oriundae beatum illum vitae humanae ac divinae concentum turbarent. Unde nec civitatibus fuit opus. Hanc igitur aetatem philosophus descripsit iis usus imaginibus, quas magnam certe partem iam a poetis adhibitas videret. Huc pertinent quae de regno Saturni ceterorumque deorum eius imperio subiectorum narrantur; huc spectant item, quae de felicitate illius aetatis explicata legimus, qua ita factum esse dicitur, ut ipsa natura, quippe voluntati divinae morigerata, ultro ac sua sponte praebuerit quae ad vitam sustentandam ornandamque necessaria essent; huc denique referuntur, quae de mutua animantium generatione tunc quidem nondum usitata disseruntur; nam quum omnia cum universa rerum natura copulata essent arctissime nihilque reperiretur, quod ab ea seiunctum separatumque sibi soli viveret aut sibi uni indulgeret, consequens sane fuit, ut nec genera animalium per se vigerent et ab natura rerum communi segregata, sed ex divinarum corporearumque rerum consensione vi divina sese exerente sponte orirentur. Atque haec quidem omnia iam nemini obscurum erit quomodo intelligenda sint et quam elegantia solertia ad ea significanda adhibeantur, quae philosophus de priscae illius aetatis conditione sensit. Ab hac autem periodo distinguitur ac seiungitur altera, qua fatali quadam necessitate dicitur ita factum esse, ut novus rerum omnium ordo oriretur. Quae qualis depingatur, ex superioribus perspicuum esse debet. Nam discidium quasi quoddam naturae tunc factum esse indicatur, siquidem vis materiae invalescere ac se in libertatem quasi quandam imperio divino immunem atque vacuum vindicare occoepit. Etenim summus Deus, ut est in fabula, a mundi gubernaculis recesserat; discesserant item dii inferiores a suis quisque stationibus; denique mundus suo ferebatur impulsu atque impetu, sed ferebatur sic, ut materiae vi ingravescente statim ab initio contrario atque antea motu agitaretur et in dies magis institutionis rationisque divinae immemor existeret. Nam anima mundo indita Deo ipso absente non tantum valebat, ut feras et exsultantes materiae vires in omne tempus per-

domaret, quandoquidem ipsa quoque, quia est dividua, corporum naturae cognata est. Iam vero facto rerum divinarum atque corporearum divortio inter animantes etiam ingruit ista quasi abalienatio a rerum naturae divinitate repletae communione. Nam unumquodque genus animantium per se seorsum vigere coepit; sua potius cupiditate quam totius naturae studio et amore communi impelli maluit; ad suum arbitrium constituit agere; denique suae indulsit lubricini, ut vis rationis pedetentim magis evanesceret. Quocirca etiam homines tunc non communem habuerunt parentem naturam, sed ex se mutuo generati sunt. Et quum olim summa securitate et tranquillitate usi essent regni Saturnii cives, tunc ita evenit, ut singulari deorum procuratione destituti multos labores et calamitates experirentur. Quae omnia quum facile iam perspiciatur qua ratione intelligenda sint, copiosiore eorum interpretatione haudquaquam opus esse existimamus. Sed illud non supervacaneum erit observasse, quacnam initia et primordia civitatum fuisse philosophus arbitretur. Retulit igitur ea ad hominum indigentiam vitaeque communis utilitatem. Quocirca aureo quidem saeculo censet civitates extitisse nullas, quia homines nulla inopia laboraverint; nam ubi Deus exercet imperium, ibi una regnat perfecta aeternaque ratio, quae sola est felicitis vitae causa ac tutela; sed condici coeptas eas iudicat ex quo homines fatali quadam naturae lege, divina custodia destituti, suo more suoque arbitrio vivere coeperint. Tum vero, inquit Eleates, multa mala in eos irruerunt. Nam premebantur artium omnium inopia, propterea quod finita vita priori, qua iis omnia ultro suppeditabantur, res ad vitam sustentandam necessarias sibi comparare nondum didicerant. Laborabant praeterea discordia, rixis, contentione. Infestabantur denique a feris, a quarum impetu se defendere aegre poterant. Itaque dii eorum miseriti istam indigentiam et inopiam levare et avertere decreverunt. Nam ignem iis attulit Prometheus, artes dederunt Vulcanus et Minerva, semina atque plantas alii largiti sunt. Hinc igitur inventa sunt denique quae ad vitam instruendam ornandamque valerent: nam deerat hominibus benigna deorum procuratio ideoque ipsos oportebat vitam moderari ac tutari suam eiusque necessitatibus prospicere, quemadmodum idem etiam universus mundus facere tunc coactus fuit; cuius imitantes exemplum in aeternum modo hac modo

illa ratione vivimus, atque nascimur *). Haec igitur Eleates de vita hominum, quae altera mundi periodo extiterit. Quae dici non potest quantopere convenient cum iis, quae Protagoras in dialogo cognomini p. 320. C. — 322. D. de originibus civitatum disputat. Nam ibi homines item ab initio dicuntur fuisse nudi, incermes, denique eorum omnium expertes, quae ad vitam degendam necessaria sunt, usque dum denique per Prometheum Vulcani et Minervae artem acceperint atque a Mercurio, Iovis nuntio, ius et pudorem adepti sint, ut essent civitatum vincula et ornaamenta. Itaque utroque loco philosophus poëticas narrationes, in quibus philosophiae quasi semina quaedam abscondita laterent, ad suam ipsius rationem prodendam exornandamque sapienter adhibuit. Ipse enim sibi persuaserat penitus, civitatum initia non aliunde nisi ab hominum indigentia atque necessitate repetenda esse **); id quod etiam in Politia libr. II. p. 369 B., ubi Socrates optimam civitatem condere instituit, his verbis professus est: *γίνεται τοίνυν πόλις ὡς ἐγώμει, ἐπειδὴ τυχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ αὐτάρκειας, ἀλλὰ πολλῶν ἐνδεής· ἢ τίν' οἶσι ἀρχὴν ἄλλην πόλιν οἰκίσειν;* professus etiam est Leg. III. p. 678. Quamobrem haec quoque quam solerti artificio sint enarrata, neminem fore putamus quin protenus perspiciat. Superest una narrationis pars, de qua aliquid monendum videatur.

Dicuntur enim initio cuiusque aetatis, ubi corpus mundanum in contrariam atque antea partem agitari coeperit, maximae rerum omnium mutationes evenisse: quae quales sint, antea in totius sermonis enarratione ostendimus. Quarum descriptio dubitari sane potest quomodo intelligenda sit. Non omnia tamen hic premeunda esse, ut ex singulis aliquam sententiam eruas, sed pleraque omnia lusui ingenii deberi atque toti fabulae convenienter exornata esse, vix ambigere licebit ***). Redeunt autem

*) V. p. 274. B — E.

**) V. Hensdii Initia Philos. Plat. Vol. III. p. 55. et 135 sq. Platoni adversatur Aristoteles Reipubl. III. 9.; qui non tam necessitatis quam boni et honesti causa societatem civilem fundatam esse censet. De aliorum sententia dixit Ang. Maius ad Cicer. De Rep. I. c. 35. p. 70. ed. Tubing.

***) Pertinent huc illa p. 270. D. E. quo loco perquam lepide rerum conversiones describuntur ex contractis universi motibus oriundae. Nam ubi agitationis contrariae tempus adve-

omnia denique eo, ut in rerum natura ostendatur tum maximas incidere rerum conversiones, quum ipsius mundi rationes commutentur. Putarunt tamen sancti quidam patres ecclesiae, inter quos sunt Eusebius Praeparat. Evang. c. 18. et 33. p. 561. ed. Viger., et Augustinus De Civitate Dei X. c. 18. Platonem eo loco, ubi Saturnia aetate denuo exoriente omnia dicit alia fieri atque homines rursus ex terra prodire, de rerum omnium restitutione atque resurrectione mortuorum cogitavisse in eaque sententia exponenda clam usum esse sapientia Hebraeorum *). Et fatetur utique hospes Eleaticus aliunde se haec didicisse. Sed neutiquam ille Hebraeos significat, sed potius eos maiorum, qui primi post antegressam aetatem nati fuerint **). Nec profecto quemquam fugiet inter Platonis de his rebus sententiam atque

nit, ibi dicitur primum cuiusque aetas consistere nec procedere ulterius; deinde etiam reverti ad iuventutem et infantiam, usque dum evanescat. Quocirca cani senum capilli, ut ait Eleates, rursus nigrescunt; barbae lanugo in genis eorum, qui iam adoleverunt, rursus evanescit, ut ipsi repente imberbes evadant et ad pristinum florem aetatis reducantur; adultorum corpora porro paulatim decrescunt redeuntque in naturam infantium; marcescentia corpora et languentia brevi absumuntur; occisorum cadavera paucis diebus extinguuntur. Haec igitur atque alia id genus quis est quin videat rerum naturae quidem convenienter, at tamen lepide et facete ficta esse? Quocirca operam perdiderit, si quis haec omnia ad vivum reseccare voluerit ideoque quaerendum existimet, cur capillorum potissimum aut barbae mentio sit iniecta.

*) Eusebius quidem certe c. 18. Hebraeorum sapientes dicit ipsum occupavisse, *αὐτὸν εἶναι προσηλωτότατον*, scilicet probaturus, Graecum philosophum ab illis aliquid discere potuisse. Sed longius processit Augustinus. Nimirum fuit omnino hic mos patrum ecclesiasticorum, ut similitudinem philosophiae Platonicae cum doctrina religionis Christianae, quae videbatur, exinde repeterent, quod Plato in itinere in Aegyptum suscepto vel libros sacros Iudaeorum cognovisset, vel cum doctis Iudaeis esset conversatus. Quam sententiam etiam Iosepho, Aristobulo et Numenio fuisse probatam doceant quae his de rebus disseruit Ackermannus in libro: *Das Christliche im Plato* p. 4 sq.

**) Nam p. 271. A. *ἀπεμνημονεύετο δὲ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων τῶν πρώτων οἱ τελευταῖοι μὲν τῆ προτέρι περιφορῆ τῶν ἐπὶ χρόνον ἐγενήσαντο, τῆς δὲ κατ' ἀρχὰς ἐγένοντο.* Omnino temere veteres sumunt, quod nullo argumento idoneo probaveris, Platonem, Aristotelem, aliosque doctrinam suam ab Iudaeis accepisse aut ex libris sacris hausisse.

ea, quae a sacris scriptoribus de iisdem traduntur, plurimum discriminis intercedere. Etenim philosophus ista adumbravit potius ad similitudinem eorum, quae de ortu terrigenarum in fabulis narrabantur: quod autem quandam quasi rerum palingenesiam statuit, ad eam sententiam per ipsius fabulae argumentum et rationem deductus videtur. Quanquam fieri potest, ut hic quoque superiorum philosophorum opiniones quasdam ad rem suam traxerit.

Atque haec quidem de loci gravissimi atque difficilissimi sententia exposuisse sufficiet. Videmur enim iam planum fecisse, quorsum et universa narratio pertineat et singulae eius partes referendae sint: neque amplius dubitabitur, opinor, de via et ratione, qua philosophus in tota fabula componenda et exornanda versatus sit.

Sequitur, ut quae de singulis Platonici operis partibus hactenus exposuimus, ea nunc tandem in unum colligamus eoque modo demonstramus, quidnam sit summum illud atque ultimum, quod universo operi propositum esse iudicari oporteat. Quod enim in poetis scenicis merito expectamus, ut fabulae eorum, etiamsi ex variis et multiplicibus partibus sint compositae, tamen in se consentiant et unum quasi corpus efficiant, propterea quod mentis nostrae ea est indoles ac natura, ut quaecumque de quapiam re sentiuntur atque cogitantur, ea, si quidem absolutionis numerum habitura sint, denique in unum coire cupiamus; idem prorsus etiam in dialogis Platonis requiritur, quippe qui iure suo pro perfectissimis artis operibus et olim habita sunt et nunc quoque haberi solent. Quid igitur? quamnam tandem formam ac speciem universi operis dicemus esse, quae menti scriptoris obversata sit et ad quam singula atque cuncta retulerit? et quamnam censebimus esse singulorum partium convenientiam, ut ista forma ac species eius perfecte exprimat et tanquam imago quaedam mentis quasi oculis proposita cernatur? Explorabimus, opinor, hoc optime sic, si quaenam sit omnium cogitatorum tanquam summa, ad cuius explicationem et illustrationem omnia ac singula referantur, paucis exquisiverimus.

Perspicuum est autem ex superioribus, tres potissimum totius libri partes principales discerni oportere, quarum una maxime in dialecticis versatur, altera narrationem continet de mundi gubernatione pro varietate aetatum varia ac diversa, tertia denique in informando

perfecto civitatis rectore ac depingendis vanis eius imitatoribus occupata est. Quae quidem partes qua ratione coagmentatae sint et quo vinculo inter se contineantur, ut omnia sibi constant et ad unum eundemque finem tendere videantur, id sic putamus tutissime exploratum iri, si primum de eo loco viderimus, qui sine controversia omnium gravissimus censendus est. Is vero quina sit, neminem profecto fugiet, qui omnem disputationis rationem progressionemque accuratius lustraverit ac secum perpenderit. Etenim hac re diligentius deliberata protenus apparebit, summam operis maxime in rerum civilium expositione ac diiudicatione cerni, ac ne ea quidem, quae ad dialectica pertinent quaeque de variis mundi aetatibus narrantur, si summam rei spectes, aliorum referri nisi ad quaestionem de vera et adulterata arte civili variisque eius vel simulatoribus vel possessoribus agitatum. Ex quo consequens est, ut scriptoris consilium in iis potissimum cerni existimandum sit, quae disputantur de rebus civilibus.

Haec omnia autem quorsum denique pertineant, post eam, quam in superioribus dedimus, singularum rerum explicationem videmur verbis paucissimis declarare posse. Depinxit enim Plato formam ac speciem perfecti civitatum rectoris ac gubernatoris, quem eundem voluit esse philosophum. Cuius quidem imago quo redderetur illustrior, habita temporum suorum ratione, opposuit ei et veluti e regione collocavit quotidianos istos rerum publicarum administratores, qui vulgi opinione scientiae civilis laude ac virtute plurimum excellere existimabantur. Quocirca unum sapientem censet verum esse regem, verum principem, verum virum civilem, civitatemque eam, in qua talis vir reipublicae gubernacula teneat, longe optimam atque perfectissimam, quippe quae mentem atque rationem legibus omnibus potiore habeat rerum suarum magistratam et gubernatricem; illos autem qui vulgo artis civilis laude celebrabantur, nihil aliud esse vult nisi perfecti illius principis vanos quosdam imitatores eosque ab illius laude atque virtute tanto maiore intervallo remotos, quo magis in iis civitatibus, quibus praefecti sint, neglectis rationis praeceptis, vis lubricitatis et prava cupiditatum studia gliscere coeperint. Hoc igitur illud esse putamus, quod Plato in hoc opere ostendere potissimum ac demonstrare sibi proposuerit, nec ullo pacto iis assentimur, qui id maxime spectari iudicarunt, ut aut

dialecticae artis quaedam exhiberetur institutio aut illi castigarentur ac reprehenderentur, qui vulgo in tractanda republica versabantur. Atque illam ipsam sententiam, quam diximus, quum philosophus praeclaro artificio summaque elegantia illustraverit, nostro quidem iudicio simul hoc consecutus est, ut redarguerentur voces eorum, qui philosophos, a republica alienos, vel maligne carperent et reprehenderent vel etiam prae aliis fastuose contemnerent ac despicerent. Quod quam conveniens iis fuerit temporibus, quibus librum litteris consignatum atque editum esse verisimile est, antea videmur satis demonstravisse. Haec igitur principalis est operis sententia, in cuius illustratione atque expositione reliqua omnia tanquam in cardine aliquo versantur. Cum hac ipsa igitur etiam conveniant necesse est, quae praeterea in hoc sermone disputantur. Nam alioquin profecto de eius maxima virtute actum fuerit. Et conveniunt sane prorsus egregie.

Cohaerent enim primum cum civilium rerum disputatione arctissime quae de varia mundi gubernatione et fortuna narrantur. Quae etsi prima specie aliorum videntur pertinere, tamen sapientissime cum primario disputationis argumento nexa et coniugata sunt. Nam quo clarius appareat certiusque intelligatur, quantum ad civitatum salutem atque felicitatem referat, ut in iis regendis administrandisque mens et ratio valeat, quae omnia ad eius, quod optimum sit, normam et regulam exacta moderetur, illarum regimini atque fortunae tanquam e regione collocatur totius mundi exemplum, quippe in quo eadem naturae lex dominetur, quam in rebus publicis observare liceat. Itaque optima illa civitas, in qua unus sapiens imperium exercet, cum aevo mundi Saturnio comparatur, quo ob id ipsum, quod ratio divina per omnia vigerit, summa regnaverit beatitas; reliquae autem civitates, quae ex humanae naturae imbecillitate dicuntur duxisse originem, componuntur cum ea aetate, qua per totam rerum universitatem, ingruente vi materiae, cupiditatum impotentia et coecus amor sui a divinarum rerum communione aversus invaluerit et quum ubique tum etiam inter homines grassari coeperit. Quae si evidentius etiam explanandum sit quomodo cum primario operis argumento connexa sint, mentem et sententiam philosophi sic fere declaravisse iuvabit. Perfectus germanusque rerum publicarum gubernator unus est verus sapiens

isque in ea una reperietur civitate, in qua exulta atque perfecta sapientis ratio pro una atque summa lege valeat, sicuti divini rerum universitatis imperii praestantiam et virtutem credere fas est ea tantum mundi aetate eluxisse, qua cuncta divinae rationis imperio parnerint: qui autem in iis civitatibus publicis funguntur muneribus, in quibus nunc fere vivitur, ii, quoniam non ratione pro norma et regula agendi utuntur, sed ex legibus, illa multo inferioribus, et nunc sapientius nunc imprudentius scriptis, suam potestatem exercent aut illis adeo contentis mero arbitrio dominantur, fieri non potest ut veram rectamque artem civilem tenere existimandi sint; imo etiam civitates ipsae, quarum illi res administrant, tanto sunt deteriores atque miseriore, quo magis, gliscentibus partium studiis atque cupiditatibus, rationis iussa negliguntur atque contemnantur; prorsus ut divinare licet etiam tota rerum universitate inde ab eo tempore factum esse, quo, rupto communi divini imperii vinculo, corporum vi ac potentia sese iactante petulantius, omnia atque singula tanquam sui iuris fieri concupiverint ideoque non amplius vitae divinae praesidiis munita in dies magis corporeae materiae lubricum indulserint. Ita igitur si haec inter se copulaveris, facile opinor senties, quam arcte omnia inter ipsa cohaereant, ut prorsus ad unam se rationem referre existimanda sint. Verum singulari artificio philosophus sic instituit, ut interposita illa narratione simul aliud quid significaverit, quod et ipsum ad rem praesentem gravissimum censi debet. Nam sicuti humanis civitatibus totius rerum universitatis exemplum proposuit, unde quid de sapienti illarum gubernatione statuendam sit cognoscatur; ita vicissim illarum cum rerum natura comparatione obscure videtur indicavisse, quid liceat divinare de temporum quasi orbibus illis et circuitibus, quibus antiquitatis testimonio et prudentissimorum hominum iudicio res divinae pariter atque humanae magnas subinde conversiones ac vicissitudines experiantur. Etenim vitam humanam Plato censuit tanquam repercussam quandam imaginem esse communis illius vitae, qua tota rerum natura veget, ideoque ab illius rationibus de hac ipsa coniecturam capi posse certo sibi persuasit. Quae quidem sententia sicuti per se granditate atque sublimitate valde insignis est, ita etiam universae disputationi in hoc libro institutae eam affert gravitatis atque dignitatis commendationem, ut hinc de-

num sentire plane atque intelligere incipiamus, quaestionem agitari de re non ad humanam tantum vitam sed etiam ad omnem rerum universitatem longe maxima. Quod quis est quin videat cum iis, quae de rebus ad rempublicam pertinentibus disseruntur, ita convenire, ut iis non modo non adversetur verum etiam plurimum luminis afferre existimandum sit?

Et hactenus quidem vidimus, earum certe libri partium, quae in consideranda divina et humana arte gubernatoria versantur, tantam esse necessitudinem et conjunctionem, ut altera cum altera aptissimo unitatis vinculo contineatur, utraque autem ad absolvendam consummandamque universae disputationis tractationem prorsus necessaria sit. Sequitur ut de tertia operis parte quaerendum sit, quam antea ostendimus praecipue pertinere ad dialectica. In qua recte aestimanda iudicandaque illud inprimis tenendum est, de quo identidem in superioribus monuimus, id agi in Politico, ut philosophus in ipsius vitae actione tanquam reipublicae gubernator constitutus informetur. Verus autem germanusque philosophus secundum Platonem idem est dialecticus, quippe quum dialecticae demum usu fieri queat, ut ad veri, boni, honesti vim naturamque cognoscendam perveniatur*). Quam sententiam ei tum quoque fuisse probatam, quum Politicum litteris consignavit, clarissime intelligitur ex eo, quod eam et in Sophista p. 253. C sqq. eleganter explicuit et in Parmenide ipsius disputatoris exemplo illustravit clarissime. Itaque eundem illum disputatorem, quem de philosopho perfecta rerum civilium scientia ornato disserentem fecit, prudentem talem instituit, qui dialecticam facultatem non mediocre adeptus utique philosophi nomine dignus videatur: est enim idem etiam moderatus, veri amantissimus, eiusque exquirendi adeo studiosus, nihil ut intentatum relinquit, quo ad eius rei, de qua quaeritur, perspicentiam perveniat. Quod quam accommodate ad primum operis argumentum ita fictum sit, nemo erit quin ipse pro se facile animadvertat. Nam ita is, qui disputans inducitur, suo ipsius exemplo quodammodo indicat, qualem esse deceat

*) V. de Republ. V. p. 480. VI. p. 511. VII. p. 534. B. C. conf. Phaedr. p. 265. D. 266. C. 270. DE. 273. E. Philib. p. 15. D. 16. E. 17. A.

philosophum, qui sophistae eodem modo oppositus sit, quo verus ille perfectusque rerum publicarum rector et gubernator a vulgaribus civitatum procuratoribus differat. Apparet enim non alium esse nisi eum, qui veri repertiendi studio incensus etiam dialecticam facultatem sibi acquirere studeat, ideoque ad id, quod revera est, reperiendum ac diiudicandum omni studio feratur. Quocirca in Politico dum philosophus ut perfectus civitatis gubernator instituitur, qui ab iis longissime diversus sit, qui in veris rebus publicis communia curent negotia et publica munera obeant, ipso disputandi genere significatur, quatenus idem, siquidem disserendi subtilitate uti velit, qua sophistae superbire soleant, sophistae plane contrarius videri debeat. Quanquam philosophus tanquam dialecticus plene atque perfecte in Parmenide demum describitur. Iam vero talem disputatorem quod Plato nunc non Socratem suum, sed sapientem aliquem Eleaticum fecit, eius rei causae plures possunt afferri. Primum enim reputandum est, hunc dialogum arctissima necessitudine cum Sophista et Parmenide contineri, in quibus libris cur disputatio ab Eleaticis instituitur, alio loco explicavimus. Deinde philosophus in memoriam temporum Megaricorum, quae ipsius animum atque mentem ad dialecticam subtilitatem advertissent, et quantum discernendi pariter atque coniungendi solertia ad philosophandi virtutem valeret commonuissent, condere voluit monumenta, quae testimonium quoddam exhiberent grati erga eos animi, qui ipsum ad meliora quaerenda et investiganda non modo excitassent, verum etiam impulsissent. Porro etiam id egit, ut quae a Megaricis praeclare essent inchoata nec sine laude suscepta, ea vel ad suam quandam legem adstringeret vel cum Socratica ac sua ipsius disserendi ratione conciliaret. Quamobrem hospitem Eleaticum sic fecit disserentem, ut non modo iis, quae suo more et consuetudine ratiocinatur et concludit, subinde prudentissima dialectices praecepta interponat, verum etiam denique imprudens ad Socraticam colloquendi disputandique rationem delabatur. Denique quum vellet philosophum ut dialecticum e regione ponere sophistae dialectico acumine male abutenti, ne potuit quidem Socratem inducere disputantem, quippe qui ab isto disputandi genere omnino abhorruisset. Quamquam praeclaro saepe invento qua ratione acuta ista ex arte disserendi ratio ad Socraticae dialecticae exemplum

conformari emendarique vel posset vel deberet utique demonstravit. Atque ex his perspicuum erit, opinor, qua coniunctione et necessitudine etiam ea, quae more Megaricorum ex arte disputata esse iudicavimus, cum universi operis proposito et argumento contineantur. Sunt enim et ipsa eiusmodi, quae cum summa disputationis, praesertim si ex temporum rationibus aestimetur, arctissime cohaerere iudicari oporteat.

Ita igitur perventum tandem eo est, ut iam paucis verbis totius descriptionis rationem et consilium declarare liceat. Itaque Plato temporum rationibus invitatus, prudenter cum disputationibus in Theaeteto et Sophista institutis coniunxit philosophi tanquam unius veri germanique civitatum gubernatoris adumbrationem atque descriptionem. Quae quo redderetur perfectior, grandior, illustrior, eadem opera non modo falsos opinatosque rerum publicarum ductores illi opposuit taxavitque eas respublicas, quibus Graeci utebantur, verum etiam omnem de civitatum gubernatione disputationem retulit ad totam rerum universitatem, ut quemadmodum vitae humanae tanquam parti lux sua ex totius contemplatione affunderetur, ita vicissim ex partis cum toto comparatione, quid de universo divinare fas esset, tanquam coniectura quadam iudicaretur. Iam vero imaginem perfecti philosophi quum dupliciter vellet exhibere, vel constituti in publicae vitae actione, vel in subtili rerum gravissimarum contemplatione defixi sive dialectici, hoc quidem etsi in Parmenide demum fecit, quem librum Sophistae ex altera parte respondere voluit, tamen in Sophista pariter atque in Politico ipsa disputandi ratione non obscure significavit, philosophum in rerum contemplatione occupatum atque sophistae contrarium non esse alium quam qui ope artis dialecticae sapienter usurpatae recteque excultae ad veri rectique scientiam et cognitionem pervenire studeat. Quamobrem hospitem aliquem Eleaticum induxit disserentem, quem delectum et ipsum temporibus convenienter factum esse nullo modo dubitari potest.

Absolvimus tandem quam suscepimus de Politico Platonici summa deque rerum in eo tractatarum argumento disputationem. Quam quod sic pertractavimus, ut praemissa dialogi enarratione et singulas sermonis partes et totum tanquam corpus descripsimus, eo non iniuria nobis videtur hoc effecisse, ut nunc de rerum disputa-

tarum ordinatae dispositione non videatur separatim dicendum esse. Sponte enim iam intelligetur, opinor, quibus locis quibusque de causis quidque positum sit et quanam singularum partium sit coagmentatio. Quocirca sine mora licebit ad id aggredi, quod in superioribus significavimus ultimo loco breviter expositum iri. Quod etsi non est per se necessarium, tamen neutiquam supervacaneum fore putamus. Quemadmodum enim antea plurimum referre vidimus ad Politicum recte intelligendum aestimandumque, ut quo vinculo cum libris proxime ante ipsum a Platone scriptis coniunctus sit exploratum habeatur, sic etiam suam quandam habebit utilitatem, si quae opera ex eius tanquam stirpe postea temporis naturali incremento proferant, probabiliter exquisiverimus.

Videmur autem non a vero aberrare, praeter Parmenidem, qui quomodo cum Politico cohaereat supra ostensum est, tres potissimum libros existimantes cum eo quasi quadam cognatione contineri, Civitatem, Timaeum, Leges, quorum operum sane nullum est, quod non tanquam radicibus suis in iis defixum haereat, quae in Politico sunt disputata. Quod quanquam copiosa rerum expositione demonstrari potest, tamen ne longi simus, paucis significavisse sufficet, praesertim quum res vel sic satis clara et perspicua futura sit. Ut igitur verbis paucissimis absolvamus, videtur nobis de Politico cum tribus illis Platonis scriptis cognatione sic esse existimandum.

Exposuit philosophus in Civitate rationem civilem eamque theoreticam, quam vocant, sive idealem, quandoquidem ad optimi hominis imaginem, quam nullus unquam mortalium referat, optimae civitatis exemplum composuit, in qua qui regnent, eos vult perfectos esse sapientes. Quibus omnibus quis est quin videat quae in Politico de perfecto viro civili eiusque imperii exercendi ratione deque optima republica disseruntur tam plene respondere, ut hic amplissimi operis, quod philosophus postea molitus est, tanquam fundamenta iacta videantur? Proposuit Plato porro in Legum libris rationem civilem, quam recte practicam dixeris. Nam in his condidit civitatem superstructam quidem optimae illius fundamentis, sed tamen ab eadem plurimum diversam, quippe quae humanae naturae, qualis revera est, quantum fieri possit accommodata sit. Idcirco ipse superiorem illam civita-

tem divinis tantum hominibus convenire iudicavit; hanc autem accommodatam arbitratur hominibus, qui nunc sint, quamquam eam pro rerum conditione ceteris, quae reperiantur, meliorem esse voluit *). Idem prorsus in Politico sequutus est. Nam unam hic statuit perfectam civitatem, in qua perfectus sapiens regnat: ceteras civitates, quippe hominum imbecillitate ortas, ab ea perfectione multum abesse vult, ita tamen ut inter has ipsas una aliqua reliquis omnibus sit praestantior. Hanc igitur in Legum opere ita instituit, ut ad quam maximam evecta videatur perfectionis laudem atque virtutem. Timaeus denique quid aliud propositum habet, nisi hoc, ut universae naturae tradatur philosophia, unde quaenam homini cum universo cognatio sit et necessitudo intelligatur? Huius vero doctrinae vestigia manifesta in eo loco Politici expressa cernuntur, qui fabulam illam de universi temporibus continet, ut dubitari nemo possit, eum, qui Timaeum scripserit, fere eadem de his rebus sensisse atque scriptorem Politici.

Ita igitur videmus horum operum omnium origines ex Politico potissimum declarari posse atque intelligi. Sed vicissim Politicum quoque putamus ex horum scriptorum comparatione aliquantum lucis recuperare, quandoquidem multa, quae in eo obscurius aut brevius sunt significata, ea exinde maxime declarari illustrarique possunt. Atque hanc ob causam necessarium utique putavimus, hic paucis saltem de horum librorum cum Politico similitudine commonere, praesertim quum ea, quae in superioribus de temporibus disputavimus, quibus Politicum scriptum vel editum esse suspicari liceat, etiam harum rerum observatione non mediocriter confirmari nobis penitus persuaserimus. Ac possumus hic sane longius progredi, atque docere, alios etiam libros esse, qui cum istis omnibus, quos philosophus eodem fere tempore quo Politicum scripsit, interiore quadam coniunctione ac necessitudine contineantur, ut quoque ipsi brevi post illos intervallo scripti videantur. Sed huius rei demonstratio quoniam non ad unum Politicum pertinet neque sine amplioris quaestionis ambagibus absolvi potest, ab hoc loco videtur esse aliena. Quocirca eam in aliud tempus differre satius duximus.

*) Legg. V. p. 739. C — E.

Atque his ita expositis tandem aliquando telam, quam exorsi sumus, pertexuisse videmur. Quod si, qua suscepimus voluntate, eodem successu operis peregrisse iudicabimur, habebimus sane, cur nos maximum laboris exantlati praemium consecutos existimemus.

Ceterum cum hac nostra disputatione conferri possunt quae de iisdem rebus disseruerunt Fr. Schleiermacherus Opp. Platon. Germ. Vol. II. P. II. p. 251 sqq. ubi tamen inter alia quae de ordine scriptorum Platoniorum e sua ratione constituendo disputavit, ea paene omnia pro falsis habenda censemus; Fr. Astius De Vita et Scriptis Platonis p. 217 sqq. qui quum multa docte eleganterque illustraverit, tamen de universo opere non omnino nobiscum consentit; Iosephus Socherus De Scriptis Platon. p. 270 sqq. cuius perversissimum est de Politico iudicium; denique Fr. Guil. Hertel. Commentat. De Platonis Politico Specimen. Halis, 1837. 8. qui etsi pauca quaedam non male exposuit, tamen summam rei minime assequutus est, quandoquidem vim dialogi, ut ait ipse, praecipue negativam esse arbitratur atque Platonem censet id maxime esse secutum, ut hoc dialogo scribendo sibi viam patefaceret ac muniret, qua ad communem omnis philosophiae finem, quem in idea civitatis inesse voluerit, perveniretur. Unde quanti errores nasci debuerint, facile omnibus apparebit. Sed nolumus hic censuram agere libelli, in quo auctor subinde videtur *νεανεισθησαι* voluisse.

Codices manuscripti.

Clarkianus s. Bodleianus quem Gaisfordius excussit.
 Vaticanus A.
 Coislinianus T.
 Veneti quattuor A E H S.
 Vindobonensis Y.
 Parisienses quinque BCEFH.

Hos contulit I. Bekkerus, qui etiam alios quosdam codd. Politici inspexit, nec tamen exploravit dili-

gentius, v. Indic. codicum Commentariis criticis adiectum p. V. not.

Praeterea nos nisi sumus codicibus sex: Zittaviensi, Florentinis a. b. c. i. et Palatino Creuzeri.

His undeviginti codicibus igitur nititur ea, quam nunc accuratiorem dedimus, verborum Platonis recensio.

Editiones.

Librum qui separatim ediderit Commentariis illustratum, novimus neminem. Nam Platonis Dialogi tres, Sophista, Politicus, Parmenides, editi a Fischer, Lipsiae 1774, 8, non habent nisi varias lectiones ex vett. editt. et scriptoribus, qui Platonis verba afferunt, enotatas; ad verborum et sententiarum explicationem vix hic et illic aliquid suppeditant.

Π Ο Λ Ι Τ Ι Κ Ο Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΞΕΝΟΣ,
ΣΩΚΡΑΤΗΣ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ.

Cap. I. ⁸ Ἡ πολλὴν χάριν ὀφείλω σοι τῆς Θε- 257
αιτήτου γνωρίσεως, ὦ Θεόδωρε, ἅμα καὶ τῆς τοῦ
Ξένου.

ΘΕΟ. Τάχα δέ γε, ὦ Σώκρατες, ὀφειλήσεις ταύ-

P. 257. Ἡ πολλὴν χάριν] ὦ π. χ. Zitt. Omittunt ἡ Ven
S. Par. CEF. Dein Flor. i. τῆς τε Θεαιτήτου.
Τάχα δέ γε, ὦ Σ.] γε om. Clark. Vat. Ven. AP. Flor. b.
i. male v. ann. Pro ταύτης Ven. ΞΣ. Vind. 2. Pat. H. Zitt. ταύτην.

P. 257. Ἡ πολλὴν χά-
ριν —] Ex ipso hoc dialogi
initio apparet certissime, cohae-
rere eum cum illo libro, qui So-
phistae nomine inscriptus est.
Fingitur enim habitus eodem
die quo sermo ille peroratus est,
qui in Sophista enarratur. conf.
p. 258. A. Istud ἡ quod codd.
nonnulli omittunt, noli pro su-
specto habere. Eurip. Med. v.
566. ἡ πολλὰ πολλοῖς εἰμι διά-
φορος βροτῶν. ubi Elmaleius
comparavit Phoeniss. v. 704. ἡ
πολλὴ ἐπῆλθον, εἰσιδὼν χρῆζων
σ', ἀναξ. Helen. v. 771. ἡ πολλὴ
ἀνθρώπων μ' ἐν λόγῳ, μῦθ' ὀδῶ.
al. Dein τῆς τε Θεαιτήτου in
optimis Flor. i. scriptum, quod
si libri complures firmarent, pro-
tenus comprobandum foret. Nam
τε καὶ addito ἅμα Platoni sane
creberrimum, ut Charmid. p.
150. A. Legg. I. p. 620. E.

634. B. al. Sed obtemperan-
dum in talibus utique codicibus
est. Usus voc. γνωρίσις et γνω-
ρίζειν, quod dicitur de iis, qui
in alicuius notitiam et familiarita-
tatem perveniunt, tetigimus ad
Lachet. p. 181. C. Sic mox p.
258. A. etiam ἀναγνωρίζειν dicitur,
qui pristinam familiaritatem
ac notitiam in mentem re-
vocant et de novo redintegrant, ut
Parmenid. p. 124. A.

Τάχα δέ γε, ὦ Σωκρ.] Etsi
codices praestantissimi γε omit-
tunt, tamen voculam retinendam
putamus, quam in talibus saepe
a scribis neglectam esse multis
exemplis constat. Verissime
Porsonus ad Euripid. Orest.
v. 1234: „Ubi persona secunda,
inquit, prioris sententiam auget
aut corrigit, post δέ, modo in-
terposito, modo non interposito
alio verbo, sequitur particula

της τριπλασίαν, επειδὲν τὸν τε πολιτικὸν ἀπεργά-
σανταί σοι καὶ τὸν φιλόσοφον.

ΣΩ. Εἶεν· οὕτω τοῦτο, ὃ φίλε Θεόδωρε, φη-
σομεν ἀκηρότερον εἶναι τοῦ περι λογισμοῦς καὶ τὰ
γεωμετρικὰ κρατίστον;

B ΘΕΟ. Πῶς, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τῶν ἀνδρῶν ἕκαστον θέντος τῆς ἴσης
ἀξίας, οἱ τῇ τιμῇ πλεον ἀλλήλων ἀφιστάσιν ἢ κατὰ
τὴν ἀναλογίαν τὴν τῆς ὑμετέρας τέχνης.

Εἶεν· οὕτω τ.] V. Εἶεν οὕτω· τοῦτο, quod ex codd. emen-
datum a Bekkero est.

B. θέντος τῆς ἴσης ἀξίας] Libri θέντες. Emendavit
Heindorfius apud Schleiermacherum. Tum Clark. Vat. Ven. II.
ἀλλήλων omittunt; male, opinor.

εἰσαῖθις μίταιμι] Sic libri omnes; nullus ἑσαῖθις, quod
unice probat Astius ad Gorg. Commentar. p. 8. conf. Schneider.
Praefat. ad Polit. Vol. I. p. LIII sq. Zittav. εἰς αὐθις.

C. τὸν φιλόσοφον προαιρεῖ] Libri mss. cum vet.
editt. προαιρεῖ, quam formam rarissime accidit ut omnes una con-
sensione tueantur. Nihilominus alteram hic restituendam putavi-

γε.⁶⁶ Quod plane in hunc lo-
cum convenit. Quum enim So-
crates sese fassus sit magnam
Theodoro debere gratiam, hic,
rem augens et iocose exagge-
rans, triplam sibi ait debitum
iri gratiam, ubi virum civilem
et philosophum quoque informa-
verint. — ταύτης τριπλα-
σίαν, sc. τῆς πολλῆς, triplo
maior, quam ea est, de qua
modo dixisti. Unde apparet,
quo iure in codd. quibusdam
ταύτην scriptum sit. Genitivum
post διπλάσιος, τριπλάσιος, alia
id genus vocabula, illustrabunt
quae congressit A. Matthiae
Gr. Gr. §. 256. 4. — ἀπερ-
γάζονται, sc. τῷ λόγῳ, quan-
do disputatione sua per-
fecerint et absolverint vi-
ri civilis ac philosophi spe-
ciem et imaginem. Utrum-
que enim descriptum ici, signifi-
catum est in Sophist. p. 216.
E sq.

Εἶεν· οὕτω τοῦτο — κρα-
τίστον] Prave vet. editt. di-

stinguunt: Εἶεν οὕτω· τοῦτο κ.
τ. λ. Pertinet enim οὕτω
non ad antecessa, sed ad ea,
quae deinceps adiciuntur. Voc.
εἶεν sic interrogationi praemis-
sum non subsequente δέ aut alia
coniunctione, nihil habet insol-
entiae. Phaed. p. 117. A. εἶεν,
ἔφη· τί γοῦν ποιεῖς; Eurip. He-
cub. v. 317. εἶεν· τί δὴ· ἐρεῖ
τις, ἢν τις αὐ φωνῇ στρατοῦ τ'
ἀθροισίς, πολέμιον τ' ἀγωνίης;
Med. v. 387. εἶεν· καὶ δὴ τε-
θναῖον· τίς με δέξεται πόλις;
Phoeniss. v. 863. εἶεν· πάροισιν,
τί μ' ἐκάλες σπουδῆ, Κρόνον;
Ibid. v. 1631. εἶεν· τί δράσω
δὴ θ' ὁ δουδαλμων ἰγῶ; Hippolyt.
v. 297. Electr. v. 907. Hercul.
v. 451. Troad. v. 945. 998.
Iphig. Aul. v. 451. Suppl. v.
1694. Usurpatur autem εἶεν in
talibus quoque locis non aliter,
quam eo modo, quem significa-
vimus ad Phaedon. p. 95. A. et
117. A. Etenim missis iis, de
quibus dictum est, protenus ad
aliud quid se convertit oratio.

ΘΕΟ. Εὐ γε νῆ τὸν ἡμέτερον θεόν, ὃ Σώκρα-
τες, τὸν Ἀμμωνα, καὶ δικαίως, καὶ πάνυ μὲν οὖν
μνημονικῶς ἐπέπληξάς μοι τὸ περι τοὺς λογισμοῦς
ἀμάρτημα. καὶ σὲ μὲν ἀντὶ τούτων εἰσαῖθις μίταιμι·
σὺ δ' ἡμῖν, ὃ ξένη, μηδαμῶς ἀποκάμης χαρίζομενος,
ἀλλ' ἐξῆς, εἴτα τὸν πολιτικὸν ἀνδρα πρότερον εἴτε C
τὸν φιλόσοφον προαιρεῖ, προαιρέμενος διέξελθε.

ΣΕ. Ταῦτ', ὦ Θεόδωρε, ποιητέον· ἐπειπερ ἅπαξ
γε ἐγγεχειρήκαμεν, οὐκ ἀποστατέον πρὶν ἂν αὐτῶν

mus, quam libri optimi servarunt p. 261. E. 264. B. 268. A. 270.
D. 294. A. 304. C. servarunt etiam libri alii, quod factum esse
scito iis locis omnibus, ubi non disertis verbis narravimus vulga-
rem scribendi rationem praeter codicum fidem esse mutatam. Et
codicem Vaticanum semper terminationem in εἰ servare, saepe
idem facere Ven. II. et Coisl., Bekkerus testatur ad p. 261. E.

ἅπαξ γε ἐγγεχειρήκαμεν] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven.
A 2 Π Δ. Vind. Par. B. C. H. Flor. a. b. c. i. Zittav. cum ed. Bas.
2. pro vulg. ἐγγεχειρήκαμεν. Praeterea interpunctione verborum
emendata καὶ ante οὐκ ἀποστατέον vulgo interpositum cum Clark.
Vat. Par. H. Flor. i. elecimus.

Itaque hoc loco Socrates rem
ipsam missam facit, ac repente
Theodorum, mathematicum, le-
pide reprehendit, qui de tripla
locutus sit gratis, quum tamen
sophista, vir civilis et philoso-
phus non eiusdem sint dignita-
tis, ut ratio eius sibi parum
constare existimanda sit.

B. Τῶν ἀνδρῶν ἕκαστον
θέντος] Veterem lectionem,
θέντες, quam libri omnes tuentur,
felicitate correxit Heindorfius,
a quo loci emendationem accepit
Schleiermacherus. Etenim θέντος,
quod refertur ad praegressum
τοῦ κρατίστον, continet epexe-
gesin vocabuli οὕτω et Πῶς;
quae ratio criticos sefellit. Phae-
don. p. 59. A. οὕτω διεκείμεθα,
ἀπὸ μὲν γελῶντες, ἐπὶ δὲ δα-
κρυόντες, ad quem locum plura
id genus dedimus. Sic infra p.
260. E. καὶ ταύτη ταῦτα διε-
κείμεθα, τὸ μὲν τῶν βασιλέων
γένος εἰς τὴν αὐτεκατακτικὴν θέν-
τες κ. τ. λ. — ἢ κατὰ τὴν
ἀναλογίαν κ. τ. λ. quam

pro mathematicae artis
proportionem, h. e. quam ut
cum proportione mathematica
conveniant.

Εὐ γε νῆ τὸν ἡμέτερον—
Ad εὐ γε καὶ δικαίως intelligas
λέγεις, frequenti ellipsi. Gorg. p.
494. C. Εὐ γε, ὦ βέλτιστε, δια-
τίλει γὰρ ὡς περ ἤρω. Itaque
recte et commode subiungitur,
καὶ πάνυ μὲν οὖν μνημονικῶς κ.
τ. λ. in quibus ἐπέπληξας facete
dicitur de leniore amici repre-
hensione. v. ad Theaet. p. 158.
A. Pro ἀντὶ τούτων expectave-
ris ἀντὶ ταύτων; sed v. ad Gorg.
p. 447. A. Apolog. p. 19. D.

ἀλλ' ἐξῆς εἴτα τὸν πολι-
τικὸν ἀνδρα —] sed ordi-
ne deinceps, sive virum
civilem sive philosophum
elegeris, huic eligens perse-
quere. Nam utriusque spe-
ciem et imaginem adumbrare
deceverant.

C. ἐπειπερ ἅπαξ γε ἐγ-
γεχειρήκαμεν, οὐκ ἀποστ.]
Haec quoniam praecedentibus

πρὸς τὸ τέλος ἠθωμεν. ἀλλὰ γὰρ περὶ Θεαιτήτου
τοῦδε τί χρὴ δρᾶν με;

ΘΕΟ. Τοῦ περὶ;

ΞΕ. Διαναπαύσωμεν αὐτὸν μεταλαμβάνοντες αὐτοῦ
τὸν συγγυμναστήν τόνδε Σωκράτη; ἢ πῶς συμβου-
λεύεις;

ΘΕΟ. Καθάπερ εἶπες, μεταλαμβάνει· νέω γὰρ
ὄντε ὅσον οἴσεται πάντα πόνον ἀναπαινομένην.

D ΣΩ. Καὶ μὴν κινδυνεύετον, ὦ ξένη, αἰσῶ πο-
δὲν ἐμοὶ ξυγγένειαν ἔχειν τινά. τὸν μὲν γε οὖν ἡμεῖς
κατὰ τὴν τοῦ προσώπου φύσιν ὅμοιον ἐμοὶ φαίνε-
σθαι φατε, τοῦ δ' ἡμῖν ἢ κλήσις ὁμώνυμος οὕσα καὶ
258 ἢ πρόσρησις παρέχεται τινα οἰκισιότητα. δεῖ δὲ τοῦς
γε ξυγγενεῖς ἡμᾶς αἰεὶ προθύμως διὰ λόγων ἀναγνω-
ρίζειν. Θεαιτήτῳ μὲν οὖν αὐτὸς τε συνέμιξα χθὲς

πρὸς τὸ τέλος] τὸ om. Coisl. Ven. Σ. Vind. 2.

τί χρὴ δρᾶν με] χρῆν edit. vett. omnes, quod mutari ex
Clark. Coisl. Flor. a. b. c. i.

τόνδε Σωκράτη] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. ΑΞΣ. Vind.
Par. BCFH. Flor. a. b. Zitt. Ceteri cum edit. vett. Σωκράτην,
ut fere alibi scriptum.

ΘΕΟ. Καθάπερ εἶπες, μεταλαμβάνει] Vett. edit. per-

verbis, ταῦτα ποιητέον, illustran-
dis inseruiunt, recte sine con-
iunctionis ligamento annectuntur.
Quam rationem qui non perspe-
xerunt, ante οὐκ ἀποστατέον in-
seruerunt, καί, et verba ἐπιπέτῳ
ἀπαξ ἐγκειμήκαμεν cum præce-
denti Ταῦτα ποιητέον coniunxe-
runt.

τὸν συγγυμναστήν τόν-
δε -] De hoc Socrate invenit
v. Sophist. p. 218. B. ibique an-
not. conf. etiam Theaet. p. 147.
C. — μεταλαμβάνοντες αὐτοῦ
κ. τ. λ. vicissim assumen-
tes eius in re gymnastica
socium. Nam μεταλαμβάνειν
sæpenumero est facta permuta-
tione sumeres; de quo verbi
usu v. ad Phaedr. p. 241. A.

τὸν μὲν γε οὖν ἡμεῖς -]

Intelligit Theaetetus, cuius fac-
cies describitur elegantissime
Theaet. p. 143. E. quem totum
locum contulisse iuvabit. Pro
μὲν γε ne quis malit μὲν γὰρ
conf. ann. ad Sympos. p. 180. D.
Exempla huius usus bene multa
suppeditabant Schneider. ad
Xenoph. Hier. I, 11. Dobraeus
ad Aristophan. T. VII. p. 260.
ed. Lips. Schaefer. Appar. ad
Demosth. I. p. 785.

P. 258. δεῖ δὲ τοῦς γε
ξυγγενεῖς — ἀναγνωρίζειν]
h. e. tanquam veteres ami-
cos agnoscere. Loquitur
enim urbane et iocose de ado-
lescente sibi cognomini. — καὶ
τὸν ἀκῆχοα ἀποκρ. nam quæ-
dam modo loquuti esse singun-
tur, in quo colloquio etiam

διὰ λόγων καὶ νῦν ἀκῆχοα ἀποκρινόμενον, Σωκρά-
τους δὲ οὐδέτερον· δεῖ δὲ σκέπασθαι καὶ τοῦτον. ἐμοὶ
μὲν οὖν εἰσαῦθις, σοὶ δὲ νῦν ἀποκρινέσθω.

ΞΕ. Ταῦτ' ἔσται. ὦ Σώκρατες, ἀκούεις δὲ Σω-
κράτους;

NEOS ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Συγχωρεῖς οὖν οἷς λέγει;

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐ τὰ σὰ κολύειν φαίνεται, δεῖ δὲ ἴσως B
ἔτι ἦττον τέμνα διακωλύειν. ἀλλὰ δὴ μετὰ τὸν σοφι-
στην ἀναγκαῖον, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τὸν πολιτικὸν
ἄνδρα διαζητεῖν νῦν. καὶ μοι λέγε, πότερον τῶν ἐπι-
στημόνων τιν' ἡμῖν καὶ τοῦτον θετέον, ἢ πῶς;

NE. ΣΩ. Οὕτως.

sonarum partes distribuunt sic: ΘΕΟ. Καθάπερ εἶπες. ΞΕ. Μεταλά-
μβανει· νέω γὰρ ὄντι — ἀναπαινομένην. Mutavit Bekkerus ex Coisl. Ven.
Σ. Par. E., suadente Schleiermächero.

P. 258. ἀκῆχοα ἀποκρινόμενον] ἀποκρινόμενον Clark.
Vat. Ven. II. Flor. i., quod receperunt Turicenses.

B. τὸν πολιτικὸν ἄνδρα] πολιτικὸν τὸν ἄνδρα Clark.
Vat. et pr. Ven. II. τὸν πολιτικὸν τὸν ἄνδρα Coisl. pr. Par. EH.
Ven. A.

Theaeteti aliquae partes fuere.
Quod si tenes, facile probabis
lectionem optimorum librorum
ἀποκρινόμενον.

Ταῦτ' ἔσται. ὦ Σώκρα-
τες, ἀκούεις δὲ Σ.] Ita haec
recte distinxit Bekkerus. Nam
vett. edit. Ταῦτ' ἔσται, ὦ Σώ-
κρατες, ἀκούεις δὲ Σωκράτους;
quod secutus etiam Ficinus
est. At manifestum est com-
pellari iam iuvenem Socratem,
non senem. Offensionem fortasse
fuit verborum collocatio, in qua
nirum accidit, quod ὦ cum vo-
cativo primum locum tenet. Sed
eodem modo Charmid. p. 163.
D. Phaedr. p. 227. A. 228. A.
al. Mox συγχωρεῖς οἷς λέγει δι-
ctum ut Eurip. Hippolyt. v.
299. συγχωρεῖς λόγοις; Phaedon.

p. 100. C. τῇ τοιαύτῃ αἰτία συγχω-
ρεῖς; De Rep. VI. p. 490. D.
πᾶς μὲν ἀναγκασθήσεται ὁμολο-
γεῖν οἷς λέγομεν. Horat. Ser-
mon. II, 2, 305. concedere
veris.

B. Οὐ τὰ σὰ κολύειν
φαίνεται] Formula loquendi
proverbialis, quam multum fre-
quentarunt posterioris aetatis
scriptores. Plato ipse Gorg.
p. 458. D. τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν κω-
λύει. Xenoph. Hellen. I, 65.
οὐ κολύει τὰ κατ' ἐμὸν. Aristi-
des Epist. ad Antonia, et Com-
mod. T. I, p. 514. οὐδὲν γε τὸ
ἐμὸν κολύει. De Paraphthegm.
T. II, p. 369. εἰ μὴ τὸ οὖν κω-
λύει. Plutarch. Conviv. Sept.
Sapient. p. 151. C. οὐ τέμνα κω-
λύει. ubi v. Wyttenbach.

Cap. II. ΖΕ. Τὰς ἐπιστήμας ἄρα διαληπτικόν, ὡς περ ἠνίκα τὸν πρότερον ἐσοποῦμεν;

NE. ΣΩ. Τί γ' ἔν.

ΖΕ. Οὐ μὲν δὴ κατὰ ταῦτόν γε, ὦ Σώκρατες, φαίνεται μοι τμήμα.

NE. ΣΩ. Τι μὴν;

C ΖΕ. Κατ' ἄλλο.

NE. ΣΩ. Ἔοικέ γε.

ΖΕ. Τὴν οὖν πολιτικὴν ἀτραπὸν πῆ τις ἀνευρήσει; δεῖ γὰρ αὐτὴν ἀνευρεῖν, καὶ χωρὶς ἀφελόντας

Οὐ μὲν δὴ κατὰ ταῦτόν γε] καὶ τ. Coisl. Ven. A. Par. EFH. Flor. a. b. c. cum edit. Bas. 2. Id verum videtur, sicuti in loci interpretatione demonstravimus.

Οὐ μὲν δὴ κατὰ ταῦτόν γε—] Hunc locum Heusdius Specim. Crit. p. 130. sic refundendum censet: Τί μὴν; ΖΕ. Κατ' ἄλλο. Ἔοικέ γε τὴν οὖν πολιτικὴν ἀτραπὸν κ. τ. λ. Qua emendatione tamen vereor ut loco sua restituatur integritas. Nam ita fatua profecto, imo inepta manet Hospitis responsio Κατ' ἄλλο, qua certe plane idem indicatur, quod inest in verbis praecedentibus Οὐ κατὰ ταῦτόν γε. Itaque nos quidem in easum sententia, ut scribendum putemus: Οὐ μὲν δὴ κατὰ ταῦτόν γε κ. τ. λ. sicuti in codd. aliquot et Bas. 2. scriptum est. Qua lectione recepta protenus omnes tolluntur molestiae ac difficultates. Nam ita Socrates primum loquens universe hoc dicit: Veruntamen non item mihi videtur divisio eadem fore, quamquam artes ac disciplinae nunc quoque bifariam dividendae erunt. Deinde autem adolescenti, interroganti: Quidni vero? — nam τί μὴν; i. q. τί μὴν ἄλλο, ut p. 259. D. E. al. — clarius rem significat ver-

bis Κατ' ἄλλο, quibus indicatur, alio opus fore dividendi principio ac fundamento. Quo intellecto ille iam rectissime respondet Ἔοικέ γε.

C. Τὴν οὖν πολιτικὴν ἀτραπὸν πῆ τις —] Eleganter hanc de Politico disputationem πολιτικὴν ἀτραπὸν vocat: qua metaphora varia subinde ratione nititur. Lysid. p. 213. E. ἀλλὰ ταύτη μὲν μηκέτι ἔωμεν· καὶ γὰρ χαλεπὴ τίς μοι φαίνεται ὥς περ ὁδοῦ ἢ οὐκίμης· ἢ δὲ ἐτραπήμεν, δοκεῖ μοι χρῆσαι ἕναι, σκοποῦντα τὰ κατὰ τοὺς ποιητάς. Soph. p. 231. C. πρῶτον δὲ σπάντες οἷον ἐξαναπνεύσωμεν· καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλογισώμεθα ἅμα ἀναπνεύμενοι. Rep. VII. p. 532. E. οἱ ἀφικόμενοι ὥς περ ὁδοῦ ἀνάπνευλα ἂν εἴη καὶ τέλος τῆς πορείας. Sic item Themist. Orat. II. 38. B. μικρὸν ἐπιστήσαντες, εἰ δοκεῖ, καὶ διαναπνεύσωμεν ἐκ τοῦ δρόμου σκοποῦμέν τοι κ. τ. λ. Max. Tyr. Diss. XXV. in ἀναλαβόντες ἀδύσους αὐ τοὺς περὶ ἰσῶτος λόγους ὡς περ ἀρχὴν μακροῦς ὁδοῦ με-

ἀπὸ τῶν ἄλλων ἰδίαν αὐτῇ μίαν ἐπισφραγίσασθαι, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκτροπαῖς ἐν ἄλλο εἶδος ἐπιστημημένους ἀπάσας τὰς ἐπιστήμας ὡς οὐσας δύο εἶδη διανοηθῆναι τὴν ψυχὴν ἡμῶν ποιῆσαι.

NE. ΣΩ. Τοῦτ' ἤδη σόν, οἶμαι, τὸ ἔργον, ὦ ξένη, ἀλλ' οὐκ ἐμὸν γίγνεται.

ΖΕ. Δεῖ γε μὴν, ὦ Σώκρατες, αὐτὸ εἶναι καὶ D σόν, ὅταν ἐμφανὲς ἡμῖν γένηται.

NE. ΣΩ. Καλῶς εἶπες.

ΖΕ. Ἄρ' οὖν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν καὶ τινες ἔτε-

C. πῆ τις ἀνευρήσει] V. ἂν εὐρήσει, quod ex Ven. Σ. Coisl. Par. B. emendatum a Bekkero. est.

ἀπάσας τὰς ἐπιστ.] πάσας Clark. Vat. Ven. II. quod praetulerant Turicenses, me quidem non assentiente.

ἀνάπνευλα βαδίζομεν ἐπὶ τὸ τέλος, ἡγμένας παρακαλῶμεν τῆς ὁδοῦ Ἐρημὴν κ. τ. λ.⁴⁴ Heusdius. Loquutionem ἰδίαν αὐτῇ μίαν ἐπισφραγίσασθαι illustravimus ad Phaedon. p. 75. D. οἱς ἐπισφραγισόμεθα τοῦτο, ὦ Ἰωνίαν. Philob. p. 26. D. ἐπισφραγισθέντα τῇ τοῦ μάλλον καὶ ἐναντίου γένει ἐν ἑσάνη. Legg. XII. p. 957. B. ἀκίνητα οὕτως ἐπισφραγισμένους χρῆσθαι τὸν ἄναστα βίον. Est igitur loci sententia haec: Oportet enim civilem semitam inveniri ac segregatam seu unctamque ab aliis una insigniri specie (communis generis notionis defini) et ceteris digressionibus alia eaque una forma signatis id effici, ut mens nostra cunctas artes ac disciplinas tanquam divisas in duo genera complectatur.

Τοῦτ' ἤδη — σόν τὸ ἔργον] In hac formula omitti fere solet articulus. v. ad Tim. p. 17. A. Lachet. p. 189. C. Men. p. 75. D. Sophocl. Phil. v.

15. Aeschyl. Prom. v. 636. Eurip. Bacch. v. 847. Helen. v. 836. Iphig. Taur. v. 1079. Aristoph. Rann. v. 598. Avv. v. 863. Nubb. 1490. al. Nec tamen aliter atque hoc loco Herodot. V. 1. τὴν ἡμέτερον τὸ ἔργον. Xenoph. Cyrop. II. 1, 11. νμέτερον τὸ ἔργον. Memorab. III. 3. 3. τοῦτο μὲν, ἴση, οὐκ ἐμὸν οἶμαι τὸ ἔργον εἶναι, ἀλλ' ἰδίᾳ ἑαυτοῦ δειν τοῦ ἑαυτοῦ ἔργου ἐπιμελεῖσθαι. Videlicet addito articulo verba hunc in modum iungenda: τοῦτο τὸ ἔργον ἤδη σόν (ἔργον) γίγνεται ἀλλ' οὐκ ἐμὸν. Nec dispar est aliorum locorum ratio.

D. Ἄρ' οὖν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν —] Laudat haec usque ad verba τῆς ἄλλης εἶδη δ' ἰο Stobaeus Eclogg. Eth. c. 59. p. 382. Florileg. titul. 61. n. 6. ed. Gaisf. Pro vulgato παρέχονται ex optimis libris dedimus παρέχοντο, h. e. praebere solent, de quo aoristi usu v. ad Phaedon. p. 73. D. Symp. p. 188. B. Tim. p. 23. A.

ραι ταύτη συγγενεῖς τέχναι ψιλαὶ τῶν πράξεϊών εἰσι, τὸ δὲ γινῶναι παρίσχοντο μόνον;

NE. ΣΩ. Ἔστιν οὕτως.

ΞΕ. Αἱ δὲ γε περὶ τεκτονικὴν αὐτὴν καὶ σύμπασαν χειρουργίαν ὡς περὶ ἐν ταῖς πράξεϊσιν ἐνοῦσαν σύμφυτον τὴν ἐπιστήμην κέκτηνται, καὶ συναποτελοῦσι τὰ γινόμενα ὑπὲρ αὐτῶν σώματα, πρότερον οὐκ ὄντα.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ταύτη τοίνυν συμπάσας ἐπιστήμας διαίρει, τὴν μὲν πρακτικὴν προχειπῶν, τὴν δὲ μόνον γνωστικὴν.

NE. ΣΩ. Ἐστὼ σοι ταῦθ' ὡς μᾶς ἐπιστήμας τῆς ὅλης εἶδη δύο.

ΞΕ. Πότερον οὖν τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλέα καὶ δεσπότην καὶ ἐπὶ οἰκονόμον θήσομεν ὡς ἐν πάντα ταῦτα προσαγορευόντες, ἢ τοσαύτας τέχνας αὐτὰς εἶναι φῶμεν, ὅσα περὶ ὀνόματα ἐρρήθη; Μᾶλλον δὲ μοι δεῦρο ἔπου.

NE. ΣΩ. Πῆ;

259 ΞΕ. Τῆδε εἰ τῷ τις τῶν δημοσιευόντων ἰατρῶν ἱκανὸς συμβουλευεῖν ἰδιωτεύων αὐτός, ἂν οὐκ ἀναγα-

D. παρίσχοντο μόνον] V. παρίσχονται. Clark. παρίσχοντο. Recte παρίσχοντο Zitt. Flor. a. b. c. i. alii, quos tamen non enumeravit Bekkerus.

E. Πότερον οὖν τὸν πολ.] πότερ' οὖν Par. F., quod recepit Bekker.

ὀνόματα ἐρρήθη] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. AΞΠ. et corr. Σ., Par. BCH. Vett. editt. ἐρρήθη.

P. 259. ταῦτόν ὅπερ ἢ συμβουλευεῖ] V. ταῦτόν περ

ὅπερ ἐν ταῖς πράξεϊσιν—] Connectas verba sic: κέκτηνται τὴν ἐπιστήμην ὡς περὶ σύμφυτον ἐνοῦσαν ἐν ταῖς πράξεϊσιν.

E. ἢ τοσαύτας τέχνας αὐτὰς εἶναι φῶμεν] In his autem positum per attractionem pro eo quod ratio vulgaris exigebat autem vel autem.

P. 259. εἰ τῷ τις τῶν δημοσιευόντων —] En discrimen inter medicos privatos et medicos publicos. Etenim creabantur in concione populi sub-

inde medici, ortu nobiles et ingenui, qui opera et consillis suis rem publicam adiuvarent pro eaque re ex aerario publico stipendia acciperent. A quibus differunt ἐπίσκοποι, qui servorum utebantur condicione neque publice mercedem accipiebant, conf. Plat. Gorg. p. 455. B. De Rep. VI. p. 452. A. Legg. IV. p. 720. A sqq. Xenoph. Mem. IV, 2, 5. ubi memorantur οἱ βουλόμενοι παρὰ τῆς πόλεως ἰατρῶν ἔργον λαβεῖν. Strabo

καίον αὐτῷ προσαγορεύεσθαι τοῦνομα τῆς τέχνης ταῦτόν ὅπερ ἢ συμβουλευεῖ;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τί δ'; ὅστις βασιλεύοντι χώρας ἀνδρὶ παραναιῖν δεινὸς ἰδιώτης ὢν αὐτός, ἂν οὐ φήσομεν ἔχειν αὐτόν τὴν ἐπιστήμην ἣν ἴδει τὸν ἄρχοντα αὐτὸν κεκτῆσθαι;

NE. ΣΩ. Φήσομεν.

ΞΕ. Ἄλλὰ μὴν ἢ γε ἀληθινοῦ βασιλέως βασιλική;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Ταύτην δὲ ὁ κεκτημένος οὐκ, ἂν τε ἄρχων ἂν τ' ἰδιώτης ὢν τυγχάνῃ, πάντως κατὰ γε τὴν τέχνην αὐτὴν βασιλικὸς ὀρθῶς προσρηθήσεται;

NE. ΣΩ. Δίκαιον γοῦν.

ΞΕ. Καὶ μὴν οἰκονόμος γε καὶ δεσπότης ταυτόν.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τί δέ; μεγάλης σχῆμα οἰκίσεως ἢ σμιζοῦς αὐτὸς πόλεως ὄγκος μῶν τι πρὸς ἀρχὴν διοίσειτον;

ὅ α. Recte ὅπερ pro περ Clark. Vat. Ven. ΞΠΣ. Vind. Flor. i. Zitt.

B. ὀρθῶς προσρηθήσεται] προσαγορευθήσεται Coisl. Ven. A. Par. BCH. Flor. a. b. c.

μῶν τι πρὸς ἀρχήν] Sic pro vulg. μῶν δὲ πρὸς ἀρχὴν Clark. Vat. Ven. ΞΠ. Flor. i. In aliis non paucis τε om., quod tamen requiritur vel ob proximum οὐδέν.

IV. p. 125. Suidas in v. Δημοσιεύων. et Schneider. ad Aristot. Polit. II, 4, p. 108. iutpp. ad Aristoph. Nubh. v. 331. Casaubon. ad Strabon. IV. p. 181. Boeckh. Oecon. Athen. T. I. p. 132.

B. Ἄλλὰ μὴν ἢ γε ἀληθινοῦ βασιλ.] Clemens Alex. II. p. 438. a Fischerio memoratus: ὡς τε ἢ τοῦ ἀληθινοῦ βασιλέως βασιλική, καὶ ὁ ταύτην κεκτημένος, ἂν τε ἄρχων ἂν τε ἰδιώτης ὢν τυγχάνῃ, πάντως κατὰ γε τὴν

τέχνην αὐτὴν βασιλικὸς ὀρθῶς προσαγορευθήσεται. Idem assert eodem loco haec: τὸ μὲν ὀρθῶν ἂν εἴη νόμιμον καὶ νόμος φύσει ὢν ὁ λόγος ὁ ὀρθός, καὶ οὐκ ἐν γραμματικῶν αὐτῶν ἑτέροις, ὁ δὲ Ἐλεάτης ξείνος τὸν βασιλικὸν καὶ πολιτικὸν ἄνδρα νόμον ἔμπροσθεν ἀποφαίνεται. Mox in verbis Καὶ μὴν οἰκονόμος — ταυτόν, postremum hoc ταυτόν est pariter, ut sexcenties.

μῶν τι πρὸς ἀρχὴν διοίσειτον] Prave editt. vett. μῶν

NE. ΣΩ. Οὐδέν.

C ZE. Οὐκοῦν, ὃ νῦν δὴ διεσχοπούμεθα, φανερόν ὡς ἐπιστήμη μία περὶ πάντ' ἐστὶ ταῦτα. ταύτην δὲ εἴτε βασιλικὴν εἴτε πολιτικὴν εἴτε οικονομικὴν τις ὀνομάζει, μηδὲν αὐτῷ διαφερώμεθα.

NE. ΣΩ. Τί γάρ;

Cap. III. ZE. Ἄλλα μὴν τόδε γε δῆλον, ὡς βασιλεὺς ἅπας χειρὶ καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι σιμῶ ἅττα εἰς τὸ κατέχειν τὴν ἀρχὴν δύναται πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς σύνεσιν καὶ ῥώμην.

NE. ΣΩ. Δῆλον.

D ZE. Τῆς δὴ γνωστικῆς μᾶλλον ἢ τῆς χειροτεχνικῆς καὶ ὅλως πρακτικῆς βούλει τὸν βασιλέα φῶμιν οἰκειότερον εἶναι;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

D. πάντα ταῦτα ξυνθ.] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. ΠΣ. Vett. editt. ταῦτα πάντα.

ἔξῃς, εἰ μετὰ τ.] εἰ, vulgo neglectum, reddiderunt Clark. Vat. Coisl. Ven. ΑΞII. Par. B C E F H. Flor. a. b. c. d. Zitt.

δὴ πρὸς ἀρχὴν δ. Vitium opo codicum sublatum. Theaet. p. 145. E. τοῦτο δὲ μὴν διαφέρει τὴ ἐπιστήμη; Sed quid iuvat in te manifesta alia huius loquendi rationis exempla congressisse? Censet igitur Eleates ad imperium nihil interesse, utrum quis magnam domum an parvae civitatis corpus regat ac gubernet: eadem enim opus esse prudentia, eodemque consilio. Sic etiam Socrates apud Xenoph. Mem. III, 4, 12. μὴ καταφρόντι τῶν οικονομικῶν ἀνδρῶν ἢ γὰρ τῶν ἰδίων ἐπιμέλεια πληθεῖ μόνον διαφέρει τῆς τῶν κοινῶν, τὰ δὲ ἄλλα παραλήσια ἔχει τὸ δὲ μέγιστον, οἷον οὐτε ἀνεὺ ἀνθρώπων οὐδέποτε γίγνεται, οὐτε δὲ ἄλλων μὴν ἀνθρώπων τὰ ἴδια πράττεται, δὲ ἄλλων δὲ τὰ

καινά· οἷς οἱ ἐπιστάμενοι χρῆσθαι καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ πόλιος πράττουσι, οἱ δὲ μὴ ἐπιστάμενοι ἀμφότερῳδὲ πληροῦσθαι. Disputat contra hanc sententiam Aristoteles Politic. I. cap. 1. et 2. ubi hunc ipsum locum ob oculos habuit. Enimvero illud quidem Plato verissime iudicavit, unam aliquam esse scientiam, quae et βασιλικὴν et πολιτικὴν et οικονομικὴν tanquam partes sibi subiectas habet.

C. ὅς βασιλεὺς ἅπας] Hic quoque ἅπας est unusquisque, de quo usu v. ad Phaedon. p. 108. B.

D. εἰς ταῦτα ὡς ἐν παντί ταῦτα] Iterantur per hoc πάντα ταῦτα superiora illa po-

ZE. Τὴν ἄρα πολιτικὴν καὶ πολιτικὸν καὶ βασιλικὴν καὶ βασιλικὸν εἰς ταῦτον ὡς ἐν πάντα ταῦτα ξυνθήσομεν;

NE. ΣΩ. Δῆλον.

ZE. Οὐκοῦν πορευοίμεθ' ἂν ἐξῆς, εἰ μετὰ ταῦτα τὴν γνωστικὴν διορίζοιμεθα;

NE. ΣΩ. Πάνυ γε.

ZE. Πρόσχευε δὴ τὸν νοῦν, ἂν ἄρα ἐν αὐτῇ τινα διαφρῆν κατανοήσομεν.

NE. ΣΩ. Φράζε ποίαν.

ZE. Τοιάνδε. λογιστικὴ πού τις ἡμῶν ἦν τέχνη.

NE. ΣΩ. Ναί.

ZE. Τῶν γνωστικῶν γε, οἶμαι, παντάπασι τεχνῶν.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ZE. Γνώσῃ δὲ λογιστικῇ τὴν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς

διαφρῆν κατανοήσομεν] Sic Ven. II. et Par. E. corr. Flor. i. Pessime vulgo διαφρῆν.

E. Γνώσῃ δὲ λογιστικῇ] Pro vulg. δὴ ex Clark. Vat. Ven. ΣΠΣ. Zitt. Flor. i. dedi δὲ, quod sensus postulat. Sic etiam Turic.

λικὴν καὶ πολιτικόν. Eodem modo p. 258. E. πρότερον οὖν τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλέα καὶ δεσπότην καὶ τὸν οικονομὸν θεήσομεν ὡς ἐν πάντα ταῦτα προσγορευόντες; Mox εἰ ante μετὰ ταῦτα nunc ex optimis libris insertum male olim aberat. Sententia verborum haec est: Nonne ordine deinceps iam procedemus, si τὴν γνωστικὴν rursus bifariam dividamus? Nam διορίζεσθαι est in partes suas describere.

τινὰ διαφρῆν κατανοήσομεν] Perverse scribebatur vulgo διαφρῆν, quod quomodo emendandum esset, acute pervidit Heindorfius. Veram lectionem etiam codices nonnulli servarunt. Est autem διαφρῆν partium commissura,

veluti ossium et articulorum; v. Phaedon. p. 98. C.

E. Γνώσῃ δὲ λογιστικῇ] Bas. 2. cum aliquot codd. γνώσῃ, quod secutus etiam Ficinus est. Atqui nunc non de γνώσει, sed potius de ipsa arte λογιστικῇ agitur. Quamobrem γνώσῃ unice verum. Pro δὴ, quod editt. omnes habent, dedi δὲ, quod argumentationis tenor flagitat. Posteaquam enim demonstratum est pertinere λογιστικὴν ad τὰς γνωστικὰς τέχνας, nunc ita pergitur: Sed huic γνώσῃ λογιστικῇ (h. e. τῶν γνωστικῶν τεχνῶν οὐσῃ) num quid amplius muneris assignabimus, quam hoc, ut quae cognoverit diiudicet? Et confirmant optimi libri lectionem a nobis dudum restitutam.

διαφορὰν μὴν τι πλέον ἔργον δώσομεν ἢ τὰ γνωσθέντα κρίναι;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΣΕ. Καὶ γὰρ ἀρχιτέκτων γε πᾶς οὐκ αὐτὸς ἐργατικός, ἀλλὰ ἐργατῶν ἄρχων.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΣΕ. Παρεχόμενός γε πού γινώσκιν, ἀλλ' οὐ χειρουργίαν.

NE. ΣΩ. Οὕτω.

260 ΣΕ. Δικαίως δὴ μετέχειν ἂν λέγοιτο τῆς γνωστικῆς ἐπιστήμης.

NE. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΣΕ. Τοῦτω δὲ γε, οἶμαι, προσήκει κρίναντι μὴ τέλος ἔχειν μηδ' ἀπηλλάχθαι, καθάπερ ὁ λογιστὴς ἀπηλλάκτο, προστάττειν δὲ ἐκάστοις τῶν ἐργατῶν τό γε πρόσφορον, ἕως ἂν ἀπεργάσωνται τὸ προσταχθέν.

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

ΣΕ. Οὐκοῦν γνωστικαὶ μὲν αἱ τε τοιαῦται ξύμ-

αὐτὸς ἐργατικός] V. ἐργατικός, praeter fidem codicum fere omnium.

P. 260. Τοῦτω δὲ γε, οἶμαι] V. τοῦτο, quod ex Clark. Vat. Ven. II. Flor. b. i. emendatum.

οὐκ αὐτὸς ἐργατικός, ἀλλὰ ἐργατῶν] Legebatur ἐργατικός in vitis codicibus plerisque omnibus. Neque dubitari licet ab his veram lectionem conservatam esse. Quum enim architecto opponantur ἐργαταί, h. e. opifices, operae, non ἐργασταί; ipse profecto debuit vocari οὐκ ἐργατικός absouum, que est prorsus quod vulgo circumfertur οὐκ ἐργατικός. De utriusque vocabuli discrimine et confusione exposuerunt Lennep. ad Phalar. V. p. 22. et Lobeck. Paralipomen. p. 437. conf. etiam Bekkeri Anecd. p. 500, 21. 545, 10. 549, 8.

P. 260. Τοῦτω δὲ γε, οἶ-

μαι] Inepte ante Bekkerum scribebatur Τοῦτο, quod sane non habet, quorsum commode referatur. Recte libri Τοῦτω δὲ γε, quod pertinet ad architectum, qui nunc opponitur τῷ λογιστικῷ, cuius negotium antea id unum esse dictum est, ut quae cognoverit diiudicet. Architectus igitur nunc iudicatur non in eo posse subsistere, ut cognita diiudicet, sed hoc eius munus et officium esse significatur, ut operis id quod factu opus sit imperet ac praecipiat. — μὴ τέλος ἔχειν, h. e. μὴ παύσασθαι.

B. τοῦτω τὸ γένε] Sic hoc quidem loco editt. et mss. omnes unanimi consensu. Unus

πᾶσαι καὶ ὅποσαι ξυνέπονται τῇ λογιστικῇ, κρίσει δὲ καὶ ἐπιτάξει διαφέρετον ἀλλήλοις τούτω τῷ γένει; B

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΣΕ. Ἄρ' οὐν συμπάσης τῆς γνωστικῆς εἰ τὸ μὲν ἐπιτακτικὸν μέρος, τὸ δὲ κριτικὸν διαιρούμενοι προσείπομεν, ἐμμελῶς ἂν φαίμεν διηροῦσθαι;

NE. ΣΩ. Κατὰ γε τὴν ἐμὴν δόξαν.

ΣΕ. Ἄλλὰ μὴν τοῖς γε κοινῇ τι πράττουσιν ἀγαπητὸν ὁμοιοῦν.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΕ. Τοῦτον τοίνυν μέχρι περ ἂν αὐτοὶ κοινωῶμεν, ἐατέον τὰ γε τῶν ἄλλων δοξάσματα χαιρῶν.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

Cap. IV. ΣΕ. Φέρε δὴ, ταύταιν ταῖν τέχνων C ἡμῶν τὸν βασιλικὸν ἐν ποτέρῃ θετέον; Ἄρ' ἐν τῇ κριτικῇ, καθάπερ τινὰ θεατὴν; ἢ μᾶλλον τῆς ἐπιτακτικῆς ὡς ὄντα αὐτὸν τέχνης θήσομεν, δεσπόζοντά γε;

B. τὰ γένε] γένε Par. C.

προσείπομεν] Non pauci προσείπομεν vitiose.

C. ἐν ποτέρῃ θετέον] Libri nonnulli ποτέρῃ. errore.

Par. C. habet γένε. Eiusdem formae vestigia extant De Rep. III. p. 410. E. ubi codd. nonnulli φέουσι, alii fluctuant inter φέουσι, φέουσι, φέουσι, quod postremum Schneidero placuit. Item libro VIII. p. 547. B. optimi γένε, alii γένε, quidam γένε, alii τὸν γένε. Iam veteres grammaticos de his formis discipulavisse facile cognoscas ex Choerobosco apud Bekker. Anecd. p. 1130, 1190, et 1205. Nec recentiores, quid de his sit stahendum, satis exploratum habere docebunt quae narrat A. Matthiae Gr. T. I. p. 221. ed. 3. Itaque hic consultum duximus communem codicum omnium lectionem retinere. Illud ta-

men satendum est, τὸ γένε fuisse videri formam communi usu receptam et probatam.

Τοῦτον τοίνυν μέχρι περ ἂν αὐτοὶ κ.] Int. τοῦ ὁμοιοῦν. De μέχρι περ ἂν, quod est μέχρι περ ὅδ' ἂν, conferas p. 278. B. μέχρι περ ἂν πᾶσι — διηροῦσθαι. Sophist. p. 259. A. μέχρι περ ἂν ἄδυνατῇ. Tim. p. 56. D. 61. A. Phileb. p. 16. D. Legg. I. p. 632. B. al.

C. ἢ μᾶλλον τῆς ἐπιτακτικῆς ὡς ὄντα —] h. e. ὡς ὄντα τῆς ἐπιτακτικῆς τέχνης. Longitimum hunc et fere constantem verborum positum illustravimus ad Sophist. p. 242. C.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ μᾶλλον;

ΞΕ. Τὴν ἐπιτακτικὴν δὴ τέχνην πάλιν ἂν εἶη
θεατικόν εἰ πῆ διόστηκε. καὶ μοι δοκεῖ τῆδε πῆ, κα-
θάπερ ἢ τῶν καπηλῶν τέχνη τῆς τῶν αὐτοπωλῶν
διωρίσται τέχνης, καὶ τὸ βασιλικὸν γένος ἔοικεν ἀπὸ
τοῦ τῶν κηρύκων γένους ἀφορισθαι.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Πωληθέντα πον πρότερον ἔργα ἀλλότρια
παραδεχόμενοι δεύτερον πωλοῦσι πάλιν οἱ καπηλοὶ.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ κηρυκικὸν γῆλον ἐπιταχθέν
τᾶλλότρια νοήματα παραδεχόμενον αὐτὸ δεύτερον ἐπι-
τάττει πάλιν ἑτέροις.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τί οὖν; εἰς ταῦτόν μῆξομεν βασιλικὴν ἐρημη-

τῶν αὐτοπωλῶν] αὐτοπωλῶν Coisl. Ven. ΔΞΣ. Vind. et
alii nonnulli.

D. ἐπιταχθέν τᾶλλότρια νοήματα] Ven. A. ἀλλότρια.
Flor. i. ἐπιταχθέντα ἀλλότρια v. unde olim scripsimus ἐπιταχθέντ'
ἀλλότρια νοήματα κ. τ. λ. quod placuit nuper Turicensibus. Dein
Schleiermacherus pro αὐτῷ conii. αὐτὸ: nos αὐτὰ praeferendum
putamus.

καθάπερ ἢ τῶν καπηλῶν
— αὐτοπωλῶν] De discrimine
τοῦ καπηλοῦ et τοῦ αὐτοπωλοῦ
conferendi sunt praeter ceteros
loci Reip. II. p. 371. D. sqq.
Gorg. 517. D. Sophist. p. 223.
D. sqq. Praeterea utiliter lege-
ris quae exposuerunt Boisso-
na d. ad Aristaeon. p. 740. Hein-
dorf. ad Horat. Satyr. I. 1. 6.
Mox quae sequuntur, πωληθέντα
πον πρότερον ἔργα ἀλλότρια πα-
ραδεχόμενοι δεύτερον πωλοῦσι,
ea memorat Pollux. VII. 10.

Οὐκοῦν καὶ τὸ κηρυκι-
κὸν γῆλον ἐπιταχθέν —]
Heusd. Specim. Civit. p.
131. scribendum coniecit: ἐπι-
ταχθέντα τᾶλλότρια νοήματα πα-
ραδεχόμενον αὐτὰ δευτ. Ac sa-
ne haec si ita reflexeris, ad
amussim congruent cum praecce-

dentibus: πωληθέντα πον πρό-
τερον — παραδεχόμενοι δεύ-
τερον πωλοῦσι. Neque deest
huic coniecturae librorum mss.
praesidium. Nam optimus Flor.
i. liquido scriptum festatur ἐπι-
ταχθέντα ἀλλότρια νοήματα. Ve-
rum in tanta ceterorum librorum
omnium consensione nunc ad-
modum vereor ut quidquam lo-
co movendum sit, si ab uno
αὐτῷ discesseris, quod fortasse
in αὐτὰ mutandum. Nam recte
τὸ κηρυκικὸν γῆλον dicitur ἐπι-
ταχθέν — δεύτερον ἐπιτάττειν,
neque opus est concinnitatis
membrorum gratia ἐπιταχθέντα
corrigeret. v. Matthiae Gr. §.
421. 3. Imo id quodammodo
est praestabilis. Iam isti ἐπι-
ταχθέν per epexegetin additur
τᾶλλότρια νοήματα παραδεχόμε-

ρευτικῆ, κλειυστικῆ, μαντικῆ, κηρυκικῆ καὶ πολλαῖς E
ἑτέροις τούτων τέχναις συγγενέσιν, αἱ ξύμπασαι τὸ γ'
ἐπιτάττειν ἔχουσιν; ἢ βούλει, καθάπερ εἰκόζομεν νῦν
δὴ, καὶ τοῦνομα παρεικάσωμεν, ἐπειδὴ καὶ σχεδὸν
ἀνώνυμον ὄν τυγχάνει τὸ τῶν αὐτεπιτακτικῶν γένος,
καὶ ταῦτα ταῦτα διελώμεθα, τὸ μὲν τῶν βασιλικῶν
γένος εἰς τὴν αὐτεπιτακτικὴν θέντες, τοῦ δὲ ἄλλου
παντός ἀμελήσαντες, ὄνομα ἕτερον αὐτοῖς παραχωρή-
σαντες θέσθαι τινά; τοῦ γὰρ ἄρχοντος ἕνεκα ἡμῖν
ἢ μέθοδος ἦν, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ ἐναντίου.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

Cap. V. ΞΕ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο μετρίως
ἀφείσθηκεν ἀπ' ἐκείνων, ἀλλοτριότητι διορισθὲν πρὸς
οἰκειότητα, τοῦτο αὐτὸ πάλιν αὐ διαίρειν ἀναγκαῖον,
εἴ τινα τομὴν ἐτι ἔχομεν ὑπέικουσαν ἐν τούτῳ;

εἰς ταῦτόν μῆξομεν] Clark. Vat. Ven. II. Par. F. μῆξο-
μεν, quod probavit Bekkerus. et ed. Tnr. sed vid. aum.

E. τὸ γ' ἐπιτάττειν] V. τὸτ' ἐπιτάττειν. quod corrigi
oportere recte vidit Stephan. Et confirmant huius rationem codd.
sere omnes.

ἢ βούλει, καθάπερ —] εἰ Clark. Vat. et pr. Ven. II.

tion, quae iuncturae ratio admo-
dum est pervulgata. Reliquum
igitur est αὐτό. Quod etsi ali-
quam defensionem exinde para-
tam habet, quod post τὸ κηρυ-
κικὸν γῆλον abundanter illatum
esse videri possit, sicuti Theaet.
p. 155. E. Sympos. p. 195. A.
al. factum meminimus: tamen
aegre desideraveris accusativum,
qui ex ἐπιτάττειν suspensus sit.
Nolumus tamen rem ita decer-
nere, ut αὐτό defendi posse
omnino negemus, siquidem ad
ἐπιτάττειν sponte intelligi potest
αὐτῷ, qui usus loquendi non est
infrequens.

εἰς ταῦτόν μῆξομεν β.]
Tres optimi libri μῆξομεν: quod
Bekkerus recipere non debe-
bat. Significat enim Hospes regi-
am artem sibi non videri cum

aliis artibus, quae aliena man-
data cum aliis communicent,
commisceri debere: quod ipsum
elegantè indicativo futuri expri-
mitur.

E. ἢ βούλει, καθάπερ
εἰκόζομεν —] an vis secun-
dum eam, qua modo ute-
bamur, similitudinem, et-
iam nomen fingamus. Ete-
nim comparaverat artem regiam
cum arte τῶν αὐτοπωλῶν, unde
eam nunc ad genus τῶν αὐτεπι-
τακτικῶν, quod vocat, referendam
censet. De usu verbi εἰκόζειν v.
Ruhnken. ad Tim. p. 95.

P. 261. ἀλλοτριότητι διο-
ρισθὲν πρὸς οἰκειότητα]
quum distinctum sit ratio-
ne alieni ad proprium.
Nam πρὸς est im Vergleich
zu, ut saepe. conf. p. 262. A.

NE. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν φαινόμεθα ἔχειν· ἀλλ' ἐπακολου-
θῶν σύντεμνε.

NE. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Πάντας ὁπόσους ἂν ἄρχοντας διανοηθῶ-
μεν ἐπιτάξει προσχωμένους, ἂν οὐχ εὐρήσομεν γενέ-
B σιως τινος ἕνεκα προστάττοντας;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τὰ γε γιγνόμενα πάντα δίχα δια-
λαβῆν οὐ παντάπασι χαλεπόν.

NE. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Τὰ μὲν ἄψυχα αὐτῶν ἐστὶ που ζυμπάντων,
τὰ δ' ἔμψυχα.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τοῦτοις δὲ γε αὐτοῖς τὸ τοῦ γνωστικοῦ μέ-
ρος ἐπιτακτικὸν ὄν, εἴπερ βουλόμεθα τέμνειν, τεμοῦμεν.

NE. ΣΩ. Κατὰ τί;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς τῶν ἀψύχων γενέσεσιν αὐ-
τοῦ τάσσοντες, τὸ δ' ἐπὶ ταῖς τῶν ἐμψύχων. καὶ
C πᾶν οὕτως ἤδη διαιρησεται δίχα.

NE. ΣΩ. Παντάπασί γε.

P. 261. Καὶ μὴν τὰ γε γιγνόμενα] V. τὰ τε γιγ. quod
Stephanus vidit in τὰ γε γιγνόμενα mutari oportere, ut scriptum
exstat in Coisl. corr. Par. F.

B. Τὰ μὲν ἄψυχα αὐτῶν — ἔμψυχα] V. τὰ μὲν ἔμ-
ψυχα — ἄψυχα, invitis Clark. Vat. Coisl. Ven. AP. aliis non
paucis.

τὸ τοῦ γνωστικοῦ μέρος] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven.
II. et corr. Z. Prave vet. editt. μέρος.

Mox pro ἄπεικονσαν fuit qui
ἀπέχονσαν legendum putaret.
Quo minime opus est. Dicitur
enim τὸμῃ ipsa ἄπεικον, quate-
nus secantibus veluti locum cou-
cedit.

B. Τοῦτοις δὲ γε αὐτοῖς]
h. e. κατὰ ταῦτα δὲ γε αὐτά.

C. ἤδη διαιρησεται δι-

χα] Differt hoc ab διαιρεθήσε-
ται v. ad Parmenid. p. 341. D.
= p. 402. ed. Lips. Idem di-
ctum esto de Προσηγήσομαι p.
262. A.

D. ἱπποκόμον ἀλλ' ἱππο-
φορβῶν τε καὶ βουφορβῶν]
Notissima haec est figura chias-
mi, qua verba ita collocantur,
ut quartum primo, tertium se-

ΞΕ. Τὸ μὲν τοίνυν αὐτῶν παραλίπωμεν, τὸ δὲ
ἀναλάβωμεν, ἀναλαβόντες δὲ μερισώμεθα εἰς δύο τὸ
σύμπαν.

NE. ΣΩ. Ἀγεῖς δ' αὐτοῖν ἀναληπτέον εἶναι πό-
τερον;

ΞΕ. Πάντως που τὸ περὶ τὰ ζῶα ἐπιτακτικόν.
οὐ γὰρ δὴ τὸ γε τῆς βασιλικῆς ἐπιστήμης ἐστὶ ποτε
τῶν ἀψύχων ἐπιστατοῦν, οἷον ἀρχιτεκτονικόν, ἀλλὰ
γενναιότερον, ἐν τοῖς ζῴοις καὶ περὶ αὐτὰ ταῦτα τὴν
δύναμιν αἰε κεκτημένον.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Τὴν γε μὴν τῶν ζῴων γένεσιν καὶ τροφήν
τὴν μὲν τις ἂν ἴδοι μονοτροφίαν οὔσαν, τὴν δὲ κοι-
νήν τῶν ἐν ταῖς ἀγέλαις θρεμμάτων ἐπιμέλειαν.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Ἀλλ' οὐ μὴν τὸν γε πολιτικὸν εὐρήσομεν
ἰδιοτρόφον, ὡς περ βοηλάτην ἢ τινα ἱπποκόμον, ἀλλ'
ἱπποφορβῶν τε καὶ βουφορβῶν μᾶλλον προσεικότα.

NE. ΣΩ. Φαίνεται γε δὴ ῥηθὲν νῦν.

ΞΕ. Πότερον οὖν τῆς ζωοτροφίας τὴν τῶν ζυμ- E

τὸ δ' ἐπὶ ταῖς τῶν ἐμψύχων] Plerique libri ταῖς om.,
quod tamen recte cum Steph. servant Flor. b. i. Ven. Z. Par. H.

D. τὴν δὲ κοινήν τῶν ἐν τ. ἀγ.] κοινῆ Clark. Vat. Ven.
AP. Par. B. Flor. b. male.

εὐρήσομεν ἰδιοτρόφον] Libri omnes praeter Ven. II. et
Par. H. corr. ἰδιότροπον. Lectionem receptam iam Cornarius at-
que Stephanus ex Ficini interpretatione eruerunt.

cundo respondeat: cuius figurae
exempla mihi notavimus. Clarum
est autem atque evidens ex hac
verborum oppositione, quid ἱππο-
φορβός ab ἱπποκόμῳ differat.
Hic enim est equis; ille equos
complures in agris pratise pas-
cendos curat. Atque idem dis-
crimen est inter βοηλάτην et
βουφορβόν.

Πότερον οὖν τῆς ζωοτρο-
φίας —] h. e. eam partem τῆς
ζωοτροφίας, quae τὴν τῶν ἐμ-
ψύχων κοινήν τροφήν comple-
ctitur. Dein vet. editt. συμβαί-
νοι, quod vel sine codicibus in
coniunctivum mutandum fuit. In-
telligendum autem, τοῦτο δεο-
μάσομεν.

πόλλων κοινήν τροφήν ἀγελαιοτροφίαν ἢ κοινοτροφικήν τινα ὀνομάζωμεν;

NE. ΣΩ. Ὅποτερον ἂν ἐν τῷ λόγῳ ξυμβαίη.

Cap. VI. ΞΕ. Καλῶς γε, ὦ Σώκρατες· κἀν διαφυλάξῃς τὸ μὴ σπουδάζειν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι, πλουσιώτερος εἰς τὸ γήρας ἀναφανήσει φρονήσεως, νῦν δὲ τοῦτο μὲν, καθάπερ διακλεῦει, ποιητέον· τὴν δὲ ἀγελαιοτροφικὴν αὖ ἐννοεῖς πῆ τις, δίδυμον ἀποφύ-
262 νας τὸ ζητούμενον ἐν διπλασίοισι τὰ νῦν, ἐν τοῖς ἡμίσεισιν εἰς τότε ποιήσει ζητεῖσθαι;

E. *τινα ὀνομάζωμεν*] Sic Ven. AE. Flor. b. Zitt. cum Steph. Ceteri codd. *ὀνομάζομεν*. Mox pro vulg. *συμβαίη* recte Clark. Vat. Coisl. Ven. AE. II. S. Par. BH. *συμβαίη* vel *ξυμβαίη*. P. 262. *ἐν διπλασίοισι τὰ νῦν, ἐν τ.*] Ald. Bas. 1. 2. *ἐν διπλασίοις ἢ τὰ νῦν*. Stephanus ἢ *delevit*, quod ortum ex *διπλασίοισι*, quam formam servavit Par. H. De formis dativi Ionicis ab Atticorum lingua non alienis dixerunt Dorvill. ad Chariton. p. 237.

E. *κἀν διαφυλάξῃς* —] Laudant haec Athenaeus III. 21. et Clemens Alex. Strom. I. p. 105. ed. Victor. Facete videntur qui in verbis et nominibus legendis erant difficiliore ac morosiores. Theaet. p. 182. B. *τὸ δὲ εὐχερὲς τῶν ὀνομάτων τε καὶ ὀρημάτων καὶ μὴ δὲ ἀκριβείας ἐπιτάζομενον τὰ μὲν πολλὰ οὐκ ἀγενεῖς, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τοῦτον ἐπιτελεῖν ἀνελευθερον, ὅτι δὲ ὅτι ἀναγκαῖον*. Euthydem. p. 277. E. Legg. I. p. 644. A. III. 693. A. Eo nomine saepe Prodicus apud Platonem carpitur, veluti Cratyl. p. 384. B. Euthydem. p. 277. E. Lachet. p. 197. D. Protag. p. 358. E. Cicero ap. Augustin. adv. Acad. II. II. quae si tu alio nomine vis vocare, nihil repugno: non enim vocabulorum opificem, sed verum inquisitorem decet esse sapientem. conf. Davis. ad Tyr. Max. XXVII. 4.

αὖ ἐννοεῖς, πῆ τις δίδυμον ἀποφύ.] num intelligis, quomodo quis, gregali pas-

tione bifariam divisa, effecturus sit, ut quod nunc in duplo quaerimus, id deinde quaeratur in dimidio? Censet igitur artem ἀγελαιοτροφικὴν, quam nunc tanquam genus quoddam repererint, in duas partes dividi oportere, in quarum alterutra deinde id quod quaeratur rursus investigandum sit. Istud *εἰς τότε* autem abunde illustrant quae exposuerunt Monkus ad Eurip. Alcest. v. 542. Lobeckius ad Phrynich. p. 46. ex quibus ille id Atticis creptum ivit.

P. 262 *ἴσα τὰ εἶσα* — *ἀλλή τροφή*] Ita *ἕτερον* et *ἄλλο* sese non raro excipiunt. Loquendi genus iam apud Homerum obvium, veluti Iliad. IX. v. 313. et v. 468 sq. de quibus v. Eustath. p. 764. ed. Rom. extr. Platonica si cupias, en accipe: infra p. 279. D. Theaet. p. 185. A. Legg. X. p. 889. E. Phileb. p. 57. A. ubi est, *ἐτέρας ἄλλη καθαροτέρα*. Parmenid. p. 143. B. Alcibiad. I. p. 116. E. De Rep. IV. p. 436. A. So-

NE. ΣΩ. Προθυμήσομαι. καὶ μοι δοκεῖ τῶν μὲν ἀνθρώπων ἕτερα τις εἶναι, τῶν δὲ αὖ θηρίων ἄλλη τροφή.

ΞΕ. Παντάσασί γε προθυμότερα καὶ ἀνδρείοτατα διήρησαι. μὴ μέντοι τοῦτό γε εἰσαυθίς κατὰ δύναμιν πάσχωμεν.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Μὴ μικρὸν μόριον ἐν πρὸς μεγάλα καὶ πολλὰ ἀφαιρῶμεν, μηδὲ εἶδος χωρὶς· ἀλλὰ τὸ μέρος B
ἅμα εἶδος ἔχέτω. κάλλιστον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων

et Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 375 sq. Platonicus usus exempla plurima in Legum libris reperiuntur, unde pauca depromsit Astius Commentar. p. II. Dein Coisl. *εἰς τοῦτο ποιήσει τότε ζητεῖσθαι*: sed vide annot. unde nihil sollicitandum esse apparebit.

Προθυμήσομαι] προθυμηθήσομαι Ven. ΞΣ. πρὸς μεγάλα καὶ πολλὰ] Vulgo πρὸς πολλὰ καὶ μεγάλα, quod tuetur Par. E. Sed v. infra.

phist. p. 224. C. al.

Μὴ μικρὸν μόριον ἐν πρὸς μεγάλα καὶ πολλὰ] Non statim a generis notione censet transiliri oportere ad singularem aliquam partem vel rem, neglectis notionibus intermediis: vel, ut clarius dicam, in dividendo praecipit coordinatas, quae vocantur, generis formas diligenter observandas esse, neque admiscenda protenus singularia generalioribus; quod ipsum fecisse videtur Socrates invenis, qui hominum et ceterorum animalium pastum distinxerat. Nam bestiarum notio multo latius patet quam hominum. Itaque Hospes: *μὴ μικρὸν*, inquit, *μόριον ἐν πρὸς μεγάλα καὶ πολλὰ ἀφαιρῶμεν*, h. e. cavendum nobis est, ne unam exiguamque particulam h. e. notionem sive formam generis angustiosem et particularem, eximamus ad multas et magnas partes, h. e. ad notiones generaliores, atque latius patentes, quae multas formas ac partes in se complectantur. Haec igitur clara sunt nec ulla

premuntur obscuritate; consentiuntque egregie cum iis, quae Socrates apud Platonem disserit in Philebo p. 14. D sqq. quo loco docet in divisionibus rite faciendis non esse protenus a summi generis notione ad singularum rerum infinitatem aut vicissim a rebus singulis et individuis ad generis notionem progrediendum. conf. Prolegomm. nostra ad Phileb. p. LII. Sed difficilior paulo est exquirere, quid sibi velit istud *μηδὲ εἶδος χωρὶς, ἀλλὰ τὸ μέρος ἅμα εἶδος ἔχέτω*. Quod ut recte intelligatur, recordari debemus locum Sophistae p. 253. B. C. D. de quo nuper explanatus diximus in Commentariis nostris. Docetur ibi unam generalem notionem per multas singulas ac particulares, quarum quaeque ab aliis seinncta ac separata sit, veluti aequabiliter esse diffusam, eaque ipsa ceteras omnes tanquam communi quodam vinculo contineri: singulas autem, ubi per se considerentur, inter ipsas discrepare nec ulla generis com-

εὐθὺς διαχωρίζειν τὸ ζητούμενον, ἂν ὀρθῶς ἔχη, καθάπερ ὀλίγον οὐ πρότερον οἰηθεὶς ἔχειν τὴν διαίρεσιν ἐπέσειπυσας τὸν λόγον, ἰδὼν ἐπ' ἀνθρώπους πορευόμενον. ἀλλὰ γὰρ, ὡς φησι, λεπτοργεῖν οὐκ ἀσφαλές, διὰ μέσων δὲ ἀσφαλέστερον ἵεναι τέμνοντας, καὶ μᾶλλον ἰδέαις ἂν τις προστυγχάνοι. τοῦτο δὲ διαφέρει τὸ πᾶν πρὸς τὰς ζητήσεις.

C. προαγαγεῖν εἰς τὸ πρ.] Sic Clark. Vat. Ven. P. 27. et corr. Par. B. pro vulg. προσαγαγεῖν. Emendavit Bekker. Coisl.

munitate coniunctas videri. Praeterea infra Politic. p. 262. E. de hac ipsa re explicatur sic, ut μέρος doceatur esse aliquam totius particulam, quae non investigato genere asseratur, εἶδος autem species sive forma generis dicatur, quae recto ordine inventa et indicata sit. Quae omnia ubi tenemus, huic loco lux desiderata protenus affulgebit. Nam cavendum esse dicitur, ne partitio fiat εἶδους χωρῆς, hoc est, nulla habita ratione notionis latioris, qua singula semper inter se connexa sunt et cum generali idea tanquam communi vinculo continentur; hoc autem fit, ubi neglecto ordine notionum statim ad inferiora et individua properamus et proponimus partes totius, non formas generis. Itaque qui recte dividere voluerit, is videre debet etiam hoc, ut τὸ μέρος ἅμα εἶδος habeat suoque subiectum generi sit. Haec igitur loci sententia est. Restat ut de singulis verbis aliquid dicendum sit. Scribitur enim vulgo πρὸς πολλὰ καὶ μεγάλα; quod mutandum fuisse in πρὸς μεγάλα καὶ πολλὰ codicum evincunt testimonia. Enimvero ordo verborum mutatus est ab iis, qui hanc loquendi rationem ignorarent, cuius tamen exempla adeo certa reperiuntur, nulla ut possit de ea locum habere controversia. Xenoph. Vectig. V. 12. παν-

ταπαὶ καὶ καλά. de quo loco v. Schneider. ad Opusc. Polit. p. XVI. Isocrat. De pace p. 173. ed. Cor. δεινὰ καὶ πολλὰ. ubi v. Coraes Tom. II. p. 105. Demosthen. c. Mid. p. 526. l. ed. Bekker. δεινὰ καὶ πολλὰ. quod defendit Dindorf. Praefat. ad Demosthen. p. IX. probante Schaefero, etiam alia similia ex codd. oratoris in medium asserens. Caussam inversi ordinis acute perspexit Schaeferus Appar. ad Demosth. T. III. p. 339. „Scilicet in vulgari ordine, inquit, cum copula paene redundet, πολλὰ καὶ δεινὰ aequalibus voce pronuntiantur: sin propter vim sententiae ordo invertitur, δεινὰ καὶ πολλὰ sic pronuntiarī oportet, ut vocis tonus καὶ πολλὰ acunt.“ Habet igitur hic similis ratio locum atque in formula τινὲς καὶ πολλὰ, de qua dictum est alio loco. Ceterum πρὸς in his eodem modo positum quo supra p. 261. A.

λεπτοργεῖν οὐκ ἀσφαλές] λεπτοργεῖν nunc dicitur qui neglecto notionum ordine et connexionē minuta statim quasi frustula affert, h. e. singulas partes ac formas commemorat, quum adhuc plura genera sint recensenda. Hinc eleganti dialogia subiunguntur haec: διὰ μέσων δὲ ἀσφαλέστερον ἵεναι τέμνοντας, in quibus respicitur ad loquutionem proverbialē τέμνον-

NE. ΣΩ. Πῶς, ὦ ξένη, λέγεις τοῦτο;

C

ΞΕ. Πειρατέον ἔτι σαφέστερον φράζειν εὐνοίας τῆς σῆς φήσεως, ὡς Σώκρατες. ἐν τῷ μὲν οὖν παραστηκότι τὰ νῦν δηλῶσαι μηδὲν ἐνδεῶς ἀδύνατον. ἐπιχειρητέον δὲ τι καὶ σμικρῶ πλέον αὐτὸ προαγαγεῖν εἰς τὸ πρόσθεν σαφηνείας ἕνεκα.

πρόσθε.

μίσην, proprie de nautis usurpatam, qui periculosus interclusi scopulis medium tenent cursum, ut ne in alterutrum impingant, γ. Stephan. Thesaur. III. p. 1390. F. coll. Protagor. p. 338.

A. Hanc autem rationem qui in dividendo sequitur, is μᾶλλον ἂν ἰδέαις προστυγχάνοι, propterea quod ita demum quae sit generum et formarum inter se coniunctio ac necessitudo perspicere potest. De ἰδέαις non temere post εἶδη memoratis v. ad Parmenid. p. 128. E.

τοῦτο δὲ διαφέρει τὸ πᾶν πρὸς τὰς ζητήσεις] hoc autem ut ita fiat, ad quaestiones instituendas refert plurimum, s. in hoc insunt omnia. Quoniam Latini non habent quo vim verborum τὸ πᾶν penitus expriment. Legg. XII. p. 944. B. διαφέρει ὅλον παν καὶ τὸ πᾶν. Xenoph. Cyrop. I. 6. 13. λέγων, ὅτι τὸ πᾶν διαφέρει ἐν παντὶ λόγῳ προθυμῶν ἀθροῦσας. Ibid. IV. 3. 8. οὐδέ τις ἂν ἀντιγνωμονήσῃ, μὴ οὐχὶ τὸ πᾶν διαφέρειν γενέσθαι Περσῶν οὐκείων βασιλέων. Plat. Apolog. p. 32. D. τοῦτον δὲ τὸ πᾶν μέλει. Verbum διαφέρει, quod nunc Latino refert respondet, sic positum Xenoph. Oecon. 20. 16. μέγα διαφέρειν εἰς τὸ λουτέλειν γεωργίαν καὶ μὴ λουτέλειν, ὅταν ὁ μὲν κ. τ. λ.

C. εὐνοία τῆς σῆς φήσεως] H. e. propterea quod

tibi bene cupio, quod naturam indolemque tuam diligo et magni aestimo. Nam dativus εὐνοία indicat causam: quem usum loquendi interpretes non recordati sunt.

ἐν τῷ μὲν οὖν παραστηκότι —] et in eo quidem, quod propositum est, ea quae nunc dicuntur ita declarare, nihil ut reliqui fiat aut desideretur, fieri non potest, sed conandum est etiam paullo ulterius rem provehere perspicuitatis gratia, h. e. uno illo rei exemplo acquiescere non licet, sed accuratius etiam explicari debet, quid rei sit. Illud τὰ νῦν idem est quod τὰ νῦν λεγόμενα. Eodem modo infra p. 284. D.: ἐτι δὲ πρὸς τὰ νῦν καλῶς τε καὶ βαρῶς διέτασσθαι. Sophist. p. 241. A. τῶν ἄλλων φήσῃ λέγει ἡμῶς τοῖς νῦν δῆ. Euthyphr. p. 12. D. ἡρώτας τε τῶν νῦν δῆ. Phileb. p. 63. B. καὶ καλῶς γε εἰρηκαίε τὰ νῦν φήσομεν. Loquutionem δηλώσαι τι ἐν τινι, an etwas (als Gegenstande) etwas erklären, satis illustrabunt quae ad Phaedrum p. 228. E. adaccipimus. Pro vulg. προσαγαγεῖν recte codd. nonnulli προαγαγεῖν, quod vel additum εἰς τὸ πρόσθεν flagitabat. Est autem προαγαγεῖν εἰς τὸ πρόσθεν nihil aliud quam ulterius provehere et misso uno exemplo rem ex-

NE. ΣΩ. Ποῖον οὖν δὴ φράσεις, διαιρουμένους ἡμᾶς οὐκ ὀρθῶς ἄρτι δρᾶν;

ΞΕ. Τοιόνδε, οἷον εἰ τις τάνθρωπινον ἐπιχειρήσας διχα διαλέσθαι γένος διαιροῖ καθάπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἐνθάδε διανέμουσι· τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ὡς ἐν ἀπὸ πάντων ἀφαιροῦντες χωρὶς, σύμπασι δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσιν, ἀπείροις οὔσι καὶ ἀμίκτοις καὶ ἀσυμφώνοις πρὸς ἄλληλα, βάρβαρον μὲν κλήσει προσειπόντες [αὐτό,] διὰ ταύτην τὴν μίαν κλήσιν καὶ γένος ἐν αὐτὸ εἶναι προσδοκῶσιν· ἢ τὸν ἀριθμὸν τις αὐ νομίζοι

Ποῖον οὖν δὴ φρ.] δὴ additum ex Clark. Vat. Ven. II.

D. σύμπασι δὲ τοῖς ἄλλοις] ὡς πᾶσι Clark vitiose.

ἢ τὸν ἀριθμὸν τις αὐ] Heindorfius ap. Schleiermach. con. ἢ εἰ τὸν ἀριθμὸν τις αὐ.

planatius illustrare. Similiter Sophist. p. 261. B. τὸν καὶ μικρὸν τι διαιροῦντες εἰς τὸ πρόσθεν εἰς πρῶτα. Gorg. p. 497. A. πρῶτα εἰς τὸ πρόσθεν. De Rep. VIII. p. 604. B. εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαίνειν. Voculam καὶ ante μικρὸν liquet eodem sensu dici, quo accipienda eo quem dixi loco Sophistae.

Ποῖον οὖν δὴ φράσεις κ. τ. λ.] In his quae post φράσεις adiciuntur, ea explicant et illustrant illud Ποῖον ab initio interrogationis positum, perinde ac si scriptum esset Ποῖον δὴ τοῦτο φράσεις, cui recte subiungitur infinitivus, qui et ipse ex φράσεις pendet. — οὐκ ὀρθῶς ἄρτι δρᾶν, h. e. οὐκ ὀρθῶς διαίρεισθαι; nam δρᾶν dici constat pro eo verbo, quod ex praegressis iterandum fuit; de quo usu loquendi v. ad Sophist. p. 233. C. Itaque Socrates hoc interrogat: Quidnam igitur dicis nos existimans non recte modo distribuisse, quum faceremus divisionem? Dein τοιόνδε οἷον dicitur ut alibi in exemplis afferendis οἷον τοιόνδε vel οἷον τὸ τοιόνδε frequentatur, veluti Gorg.

p. 464. A. De Rep. I. p. 331.

C. Phaedon. p. 65. A.

καθάπερ οἱ πολλοὶ τῶν

ἐνθάδε δ.] Nam discernebantur

vulgo Ἕλληνες καὶ βάρβαροι,

quod ipse Plato quoque sequen-

tus est alibi, veluti Theaet. p.

175. A. βάρβαροι τε καὶ Ἕλληνες

— γερῶνασι. De Rep. VI. p. 494.

C. καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ

τῶν βαρβάρων. Cratyl. p. 383. B.

καὶ Ἕλλησι καὶ βαρβάρους ἄπασι.

De aliis v. Fabricius ad

Sext. Emp. adv. Math. VIII.

187. et al. Hermann. Antiq.

Graec. §. 76. Nimirum hoc loco

philosophus eam divisionem

dialectico nomine reprehendit.

Post διανέμουσι quae adduntur,

τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ὡς ἐν — προσ-

δοκῶσιν, ea quum epexegetin ef-

ficiant verborum: καθάπερ οἱ

πολλοὶ διανέμουσι, usu fere con-

stanti ac legitimo sine copulae

ligamento accedunt; de quo pau-

cis monuisse satis erit. Neque

enim iam audietur qui ὅτι ante

τὸ μὲν excidisse putavit. —

ἀπείροις οὔσι κ. τ. λ. quum

infinita sint et nullo utan-

tur commercio neque ean-

dem linguam usurpent. —

Dein βάρβαρον μὲν κλήσει

κατ' εἶδη δύο διαιρῆν μυριάδα ἀποτεμνόμενος ἀπὸ πάντων ὡς ἐν εἶδος ἀποχωρίζων, καὶ τῷ λοιπῷ δὴ παντὶ θέμενος ἐν ὄνομα διὰ τὴν κλήσιν αὐ καὶ τοῦτ' ἀξιοὶ γένος ἐκείνου χωρὶς ἕτερον ἐν γίνεσθαι. κάλλιον δὲ πον καὶ μάλλον κατ' εἶδη καὶ διχα διαιροῖτ' ἂν, εἰ τὸν μὲν ἀριθμὸν ἀρτιῶ καὶ περιττῷ τις τέμνει, τὸ δὲ αὐ τῶν ἀνθρώπων γένος ἀρῶενι καὶ θήλει, Ἄνδρους δὲ ἢ Φρῦγας ἢ τινὰς ἕτεροισι πρὸς ἅπαντας τάττων ἀποσχίζοι τότε, ἢνίκα ἀποροῖ γένος ἅμα καὶ μέρος εὐρίσκειν ἐκάτερον τῶν σχισθέντων.

263

E. χωρὶς ἕτερον ἐν γίνεσθαι] Sic olim correxi de conjectura mea. conf. p. 263. C. Libri ἕτερον ἐγγίνεσθαι. Emendationem nostram etiam Turicenses receperunt.

προσειπόντες est: una appellatione nomen barbarorum iistribuentes. Nam βάρβαρον προσεπειν τι i. q. βαρβάρων ὄνομα προσεπειν. De dativo v. annot. ad Cratyl. p. 383. E. Sophist. p. 229. C. τοῦτο γε ὄνομα μόνον τῆς ἀγνοίας ἀμαθῶν τοῦτομα προσεσηθῆναι. De eo autem, quod βάρβαρον idem significat quod nomen barbarorum, conf. Cratyl. p. 392. A. δευτέρω ἔστι καλεῖσθαι γὰρ κινεῖσθαι τῷ αὐτῷ ὀρθῶς ibique ann. Iam vero in hac verborum constructione manifestum est non posse αὐτὸ post προσειπόντες ullo modo tolerari. Quis enim unquam dixit: προσεπειν τί τινι ὄνομα, geminato casu subiecti? Quocirca istud αὐτὸ tanquam errore ortum utique eiciendum censemus.

ἢ τὸν ἀριθμὸν τις αὐ] Post ἢ ni ei excidit, quod sane suspicari licet, certe ex praecedentibus assumendum erit. Quamquam id fateor paullo fieri insolentius. Mox pro ἕτερον ἐγγίνεσθαι correximus ἕτερον ἐν γίνεσθαι. Neque enim quisquam dixerit quid hic ἐγγίνεσθαι sibi velit: istud ἐν ἕτερον autem pla-

ne respondet praecedenti ὡς ἐν εἶδος ἀποχωρίζων.

E. κάλλιον δὲ πον καὶ μάλλον κατ' εἶδη καὶ διχα] Hoc dicit: Pulcrius autem opinor et magis secundum species aliquis divideret, si numerum in partem et imparem dissecet etc. In qua sententia molestum accidit istud καὶ διχα. Quocirca nata nobis suspicio est καὶ esse eliminandum, quo eiectione sententia sese habebit rectissime. Atque in eandem sententiam etiam Sauppium video devenisse. Nisi forte καὶ διχα interpretari velis et in partes dimidiatas, quarum neutra alteram amplitudine sua nimium superet aut singulam aliquam totius partem complectatur.

ἢνίκα ἀποροῖ γένος ἅμα —] si nesciat aliquid invenire quod simul et genus et pars sit divisorum, h. e. quod quum pars sit generis, tum etiam εἶδος habeat. Nam potest aliquid esse μέρος, nec tamen εἶδος; sed εἶδος nihil esse potest quod non item sit μέρος. Itaque μέρος tum demum in medium afferendum esse praec-

Cap. VII. NE. ΣΩ. Ὁρθότατα. ἀλλὰ γὰρ τοῦτ' αὐτό, ὃ ξένη, πῶς ἂν τις γένος καὶ μέρος ἐναργέστερον γνοίη, ὡς οὐ ταυτόν ἐστον ἀλλ' ἕτερον ἀλλήλων; ΞΕ. Ὡς βέλτιστε ἀνδρῶν, οὐ φαῦλον προστάττεις, Σώκρατες. ἡμεῖς μὲν καὶ νῦν μακροτέρην τοῦ δέοντος ἀπὸ τοῦ προτεθέντος λόγον πεπλανημέθα, σὺ δ' ἐτι πλέον ἡμᾶς κελύεις πλανηθῆναι. νῦν μὲν οὖν, ὡς περ εἰκός, ἐπανίωμεν πάλιν· ταῦτα δὲ εἰσαῦθις κατὰ

P. 263. ταυτόν ἐστον] Sic Bas. 2. cum Clark. Coisl. Vat. Ven. ΑΣΠΣΥ. Flor. a. b. c. i. Par. BCH. Vulg. ἐστιν.

μακροτέρην τοῦ δέοντος] Sic Clark. Vat. Ven. II. Ceteri cum vett. editt. μακρότερον.

B. καθάπερ ἰχνεύοντες] ἰχνεύομεν Vat. Ven. II. Zitt.

cipit, si nihil possit inveniri, quod quum ipsum quocumque sit tamen *εἶδος* quoque habeat. Quod si quaeris quorsum pertineat et quid significet, tenendum est philosophum vocabulo *εἶδος* peculiarem quandam vim et significationem attribuisse. Dicuntur enim et hoc loco et in superioribus *εἶδη* formae et partes generis ordine deinceps atque sic investigatae ut nulla in divisione transitio facta sit, ideoque necessitudo earum et coniunctio cum genere universo eiusque singulis partibus appareat. Quae autem nexu generis et partium sublato singula et tanquam per se spectata memorantur, ea, siquidem ad genus tanquam ad totum pertinent, *μέρη* appellantur. Idem discrimen inter formas et partes interdum etiam ab Latinis statuitur. Cicero Topic. 6, 7, ubi inter alia: *Formas qui idem putat esse quod partes, confundit artem.*

P. 263. ἀλλὰ γὰρ τοῦτ' αὐτό, ὃ ξένη] H. e. ἀλλὰ γὰρ πῶς τις ἂν ἐναργέστερον γνοίη τοῦτ' αὐτό, ὡς γένος καὶ μέρος οὐ ταυτόν ἐστον. In his quod vulgo scribebatur *ἐστιν*, id

propterea ferri non poterat, quod *γένος* s. *εἶδος* atque *μέρος* tanquam duae res inter se diversae discernuntur. Quamobrem recte codd. optimi *ἐστον*, quod etiam Steph. recipiendum putabat. — οὐ φαῦλον προστάττεις, h. e. difficile quiddam. De Rep. II. p. 368. C. εἶπον οὖν ὅτι μοι ἴδοιεν, ὅτι τὸ ζήτημα ἢ ἐπιχειροῦμεν οὐ φαῦλον, ἀλλ' ὀδὴ βέλτιστος. Ibid. 374. E. οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἠράμεθα· ὅμως δὲ οὐκ ἀποδεικνύομεν. Ibid. IV. p. 435. C. εἰς φαῦλον γε — σκῆμα ἐπιπετώμεν. Οὐ πάνι εἰς φαῦλον· ἴσως γὰρ — τὸ λεγόμενον ἀληθές, ὅτι χαλεπὰ τὰ κακά. Parmenid. p. 136. D. μὴ γὰρ οὐ φαῦλον ἦ. Ne vero τι apud φαῦλον desideres, satis cavebunt quae scripsimus ad Sympos. p. 175. B.

μακροτέρην τοῦ δέοντος] Vulgo μακρότερον scribebatur, invitis tribus optimis codicibus, quibus duce Bekkero morigerandum fuit. Phaedr. p. 272. D. μακρὰν περιβαλλόμενος. Legg. III. p. 683. C. μακρὰν ἂν ἰδοίμε ἰσχυρ. Theaet. p. 200. A. μακρὰν περιελθόντες. — καὶ νῦν, iam nunc. — ἀπὸ τοῦ

σχολήν, καθάπερ ἰχνεύοντες; μέτιμεν. οὐ μὴν ἀλλὰ B τοῦτό γε αὐ παντάπασι φύλαξαι, μὴ ποτε παρ' ἐμοῦ δόξης αὐτό ἐναργῶς διωρισμένον ἀκηκοέναι.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἶδος τε καὶ μέρος ἕτερον ἀλλήλων εἶναι.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ὡς εἶδος μὲν ὅταν ἦ του, καὶ μέρος αὐτὸ ἀναγκαῖον εἶναι τοῦ πράγματος, ὅτου περ ἂν εἶδος λέ-

probante Bekkero. Mox φύλαξαι Clark. Vat. Ven. ΠΣ. al. cum Bas. 2.

ἕτερον ἀλλήλων εἶναι] Steph. con. ἀλλήλων. μέρος αὐτὸ ἀναγκαῖον] Hoc ordine Clark. Vat. Coisl. Ven. III. Par. BCH. Vulgo μέρος ἀναγκαῖον αὐτό. Pro δῖαν Schleiermacher. con. ὅ τι ἂν.

πρ. λόγου πεπλανημέθα, interpositis videlicet praecceptis dialecticis.

καθάπερ ἰχνεύοντες μέτιμεν] Vaticanus liber cum optimo Veneto ἰχνεύομεν, quod recepit Bekkerus. Neque tamen eam lectionem commendat Clarkianus. Et vero non opus est vulgatae scripturae mutatione. Hoc enim dicit Eleates: Haec tanquam vestigia legentes postero tempore per otium persequemur. Similiter De Rep. III. p. 401. C. ταῦτ' ἄρα μετὰ τοῦθ' ἡμῖν αὐ καθάπερ κούιν ἰχνεύομεν διερευνήσομεν. Mutarunt ἰχνεύοντες, qui pro καθάπερ expectaverant καθάπερ ἢ vel ὡς περ.

B. Τί μὴν; ΞΕ. Ὡς εἶδος —] Nexus sententiarum hic est: Cave putes, inquit hospes Eleaticus, clare a me dictum esse, formam et partem inter se diversam esse. Ad quod Socrates: Quid quaeso aliud? Tum ille: Non sunt simpliciter inter se diversae; nam forma quidem rei cuiuspiam necesse est etiam illius pars sit; sed pars non item semper forma est.

Etenim *μέρος* vocatur, quod etiam si tanquam pars totius subiectum sit tamen neglectis formis atque generibus in medio sitis affertur: quod autem in divisione ita proponitur, ut summo genereposito diligenter ratio ineatur eorum, quae inter illud ipsum atque infimam speciem interiecta sunt, id *εἶδος* s. *γένος* esse dicitur. Quam quidem verborum sententiam esse quum manifestum sit, equidem non exputo, cur olim Schleiermacherus pro *δῖαν ἦ* legendum putaverit *ὅ τι ἂν ἦ*. Neque pro vero probandum est quod codd. longe plurimi cum Clarkiano et Vaticano scriptura exhibent *μέρος δὲ ὅταν ἦ τοῦ, οὐδὲμία ἀνάγκη καὶ εἶδος αὐτὸ εἶναι τοῦ πράγματος δῖαν περ ἂν μέρος λέγεται*. Unde liquidum est subabsurde scribi *εἶδος*. Nihilominus Sauppius ad Lycurgii Orat. adv. Leocr. p. 111. hac scriptura arrepta Ficinum secutus ducem locum sic refingit voluit: *μέρος δὲ εἶδος ἦ μέρος εἶδος οὐδὲμία ἀνάγκη*; coniectura plane inani ac supervacanea. Ceterum istuc *Ὡς εἶδος μὲν καὶ*

Plat. Opp. Vol. IX. Sect. I

γηται· μέρος δὲ εἶδος οἰδεμία ἀνάγκη. ταύτη με ἢ
ἐκείνη μᾶλλον, ὡς Σώκρατες, αἰεὶ φάσκει λέγειν.

NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἔσται.

C. ΞΕ. Φράσον δὴ μοι τὸ μετὰ τοῦτο.

NE. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸ τῆς ἀποπλανήσεως ὁπόθεν ἡμᾶς δεῦρ'
ἤγαγεν. οἶμαι μὲν γὰρ μάλιστα, ὅθεν ἐρωτηθεὶς σὺ
τὴν ἀγέλαιοτροφίαν ὅσην διαιρετέον εἶπες μάλα προθύ-
μως δὴ εἶναι ζώων γένη, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ἕτερον
δὲ τῶν ἄλλων ξυμπάντων θηρίων ἔν.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ ἔμοιγε δὴ τότε ἐφάνης μέρος ἀφαιρῶν
ἠγεῖσθαι καταλιπεῖν τὸ λοιπὸν αὐτῶν πάντων γένος ἔν,
D ὅτι πᾶσι ταῦτόν ἐπονομάζειν ἕσχατος ὄνομα, θηρία κα-
λέσας.

NE. ΣΩ. Ἦν καὶ ταῦτα οὕτω.

ΞΕ. Τὸ δὲ γε, ὡς πάντων ἀνδριότατε, τάχ' ἄν,

μέρος δὲ εἶδος οἰδεμία ἀν.] εἶδον Clark. Vat. Coisl.
Ven. ΑΞΠΣΥ. Par. BC. Flor. a. c. i. errore manifesto. v. in-
terpret.

C. Ποῖον; Τὸ τῆς —] Flor. i. Τὸ παῖον; quod qua lege
dicatur, docuit Hermannus ad Viger. p. 705. Nunc articulo non
opus videtur, quem nec reliqui libri tuerunt.

τὸτ' ἐφάνης μέρος ἀφ.] τοῦτ' ἐφάνης Clark. Vat. Ven.
Π., quod debetur aperte praeposteræ grammaticorum correctioni,
quales in his libris non paucas videmur deprehendisse. Nimirum
illi vim vocabuli τότε non assequuti sunt, de qua v. ad p. 263. E.

D. Τὸ δὲ γε, ὡς πάντων —] λέγε pro δὲ γε Clark. Vat.

τ. λ. iam nemo ambiget unde
suspensum sit. Infertur enim
haec constructio propterea, quod
Τί μὴν; idem est quod Τί μὴν
ἄλλο βούλει δόξω παρὰ σοῦ ἀκη-
ποιναί;

ἢ ἐκείνη] H. e. illa ratione,
qua speciem atque partem plane
inter se diversas esse statuuntur.

C. ὅθεν ἐρωτηθεὶς σὺ
τὴν ἀγ.] H. e. ἐκείθεν, ὅπου
σὺ εἶπες. Nam ὅθεν per attrac-
tionem praecedenti ὁπόθεν ἤγα-
γεν accommodatum est. Quae
quidem attractionis forma et-
iam alibi reperitur. Thucyd. I.

89. δικομίζοντο εὐθύς, ὅθεν
ἐπιζήτητο, παῖδας. h. e. ἐκεί-
θεν, ὅπου. Sophocl. Trachin.
v. 701. ἐκ δὲ γῆς, ὅθεν προῦ-
κει, ἀναζητοῦσι θυροφύλακας ἀφροί.
Quos locos illustrat A. Mat-
thiae Gr. §. 473. 2. ann. 2.

D. Τὸ δὲ γε, ὡς πάντων
ἀνδρ.] Haec quoque in libris
depravata circumferuntur. Nam
primum quidem ὅ post ἄλλο in-
terpositum recte vidit Hein-
dorffius eliciendum esse pro-
pterea, quod alioquin laborat
verborum constructio. Deinde
pro διονομάζει, quod aliquot

εἶ που φρόνιμόν ἐστί τι ζῶον ἕτερον, οἷον δοκεῖ τὸ
τῶν γεράνων, ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο, [ὅ] κατὰ ταῦτά
ἴσως διονομάζει, καθάπερ καὶ σὺ, γεράνους μὲν ἐν
γένος ἀντιτιθεὶν τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ σημνῦνον αὐτὸ
ἐαυτέ, τὰ δὲ ἄλλα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ξυλλαβὸν εἰς
ταῦτό οὐδὲν ἄλλο πλὴν ἴσως θηρία προσείποι. πειρα-
θῶμεν οὖν ἡμεῖς ἐξευλαβεῖσθαι πάνθ' ὅποσα τοιαῦτα.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Μὴ πᾶν τὸ τῶν ζώων γένος διαιρούμενοι,
ἐνα ἦττον αὐτὰ πάσχωμεν.

NE. ΣΩ. Οὐδὲν γὰρ δεῖ.

ΞΕ. Καὶ γὰρ οὖν καὶ τότε ἡμαρτάνετο ταύτη.

NE. ΣΩ. Τί δὴ;

ΞΕ. Τῆς γνωστικῆς ὅσον ἐπιτακτικὸν ἡμῖν μέρος,
ἦν που τοῦ ζωοτροφικοῦ γένους, ἀγελαιῶν μὴν ζώων.
ἢ γάρ;

NE. ΣΩ. Ναί.

Ven. A. male. Mox ὅ eliciendum esse vidit Heindorf. Idem
pro vulg. κατὰ ταῦτα cum Stephano κατὰ ταῦτά reponi iussit. Pro
διονομάζει, quae est vulgaris vet. edit. scriptura, recte Coisl.
Ven. A. Par. CH. Flor. a. c. διονομάζοι, quod etiam in Par.
BE. supra verum notatum.

E. τὸ τῶν ζώων γένος] τῶν ed. Steph. errore omisit.
ἀγελαιῶν μὴν ζώων] Per fraudem Clark. Vat. Ven. ΗΞΥ.
ἦν pro μὴν. Ceterum Schleiermacherus hic nonnulla excidisse pu-
tabat, quae ad partitionem illam in ἡμῶν καὶ ἀφροί pertinuisent.
Vereor ut recte. Neque codd. ullum talis omissionis vestigium re-
ferunt.

codd. suppeditarunt, ante Bek-
kerum scribatur διονομάζει.
Denique pro κατὰ ταῦτά, quod
debetur coniecturae Stephani,
libri omnes perperam κατὰ ταῦ-
τα. Iam his ita emendatis omnia
recte sese habent. Principalis
enim enuntiati pars haec est:
Τὸ δὲ γε (ἕτερον ἕτερον) τάχ' ἄν
ἴσως διονομάζει κατὰ ταῦτά, κα-
θάπερ καὶ σὺ κ. τ. λ. In qui-
bus τὸ δὲ γε est quod con-
tra, at vero, de quo v. ad
Apolog. Soer. p. 23. A. et Frit-
sche Quaest. Luciani. p. XI.
De τάχα ἴσως positus ἐκ παραλ-

λήλου. v. Wolf. ad Demosth.
Leptin. p. 235. Heindorf. ad Eu-
thydem. p. 272. C. Ast. ad Legg.
I. p. 629. A. Fachsius Syl-
log. Lectt. p. 357. Porro διο-
νομάζειν, quod hoc uno Plato-
nis loco legitur, interpreteris
nominibus distinguere, di-
versis nominibus appella-
re, ut verbi usus ipsi senten-
tiae sit accommodatissimus.

E. Οὐδὲν γὰρ δεῖ] Mi-
nime vero oportet. Nam
οὐδὲν pro adverbio positum.
Gorg. p. 254. B. ἢ τοῦτο μὲν
οὐδὲν δεῖ, αὐτὸν ἑαυτοῦ ἀρχεῖν.

264 ΖΕ. Λήρητο τοίνυν ἤδη καὶ τότε ζύμπαν τὸ
ζῶον τῷ τιθασῷ καὶ ἀγρίῳ. τὰ μὲν γὰρ ἔχοντα τι-
θασσεύσθαι φῶσιν ἡμερὰ προσεῖρηται, τὰ δὲ μὴ ἔχον-
τα ἀγρία.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

ΖΕ. Ἦν δὲ γε θηρεύομεν ἐπιστήμην, ἐν τοῖς ἡμέ-
ροις ἦν τε καὶ ἔστιν, ἐπὶ τοῖς ἀγελαίοις μὴν ζητητέα
θρέμμασι.

NE. ΣΩ. Ναι.

ΖΕ. Μὴ τοίνυν διαιρώμεθα ὡς περ τότε, πρὸς
ἅπαντα ἀποβλέψαντες, μηδὲ σπεύσαντες, ἵνα δὴ τα-
B χὺ γενώμεθα πρὸς τῇ πολιτικῇ. πεποίηκε γὰρ ἡμᾶς καὶ
τὴν παθεῖν τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν πάθος.

P. 264. τῷ τιθασῷ καὶ ἀγρ.] V. τιθασῷ, littera anse-
tina geminata. Ea scriptura quum hoc loco tum a libi codicum
Clark. Vat. Par. AΞΠΥ. Par. BC. Zitt. Flor. a. b. c. i. aucto-
ritati fere adversatur, de quo semel monuisse satis erit. conf.
Elym. Magn. p. 429. 10. ubi τιθασῶς scriptum.

Sophist. p. 238. D. οὐδὲν δὲ τὸ
σαφέςτερον ἐν ἐμοὶ σκοπεῖν. So-
phocl. Oed. Col. v. 28. οὐκ αἶ-
μα δὲ δεῖν οὐδὲν πικρὰ γὰρ ἀνδρα
τῶνδε γὰρ ὄρω. — Dein τότε
est antea ut p. 263. C. Theaet.
p. 156. E. ὑπολαπτέον, αὐτὸ μὲν
καθ' αὐτὸ μὴδὲν εἶναι, ὃ δὲ
καὶ τότε ἔλεγεν, sc. quum de
his rebus disputarem. Phileb.
p. 38. E. ὃ τότε δόξαν ἐκαλοῦ-
μεν. Gorg. p. 488. C. οἷόν μοι
δοκεῖ καὶ τότε ἐγδελανῆσθαι. ubi
Findeisenius perperam τὸδε
vel τοῖςδε legendum coniecit.
Protagor. p. 325. E. ἐπειδὴν αὐ-
τοῖς μαθήσασιν καὶ μὲλλοι
συνήσασιν τὰ γεγραμμένα, ὡς περ
τότε τὴν φωνήν, h. e. sicuti
antea. Phaedr. p. 271. E. Sic
etiam infra p. 266. D. τὸ φηθὲν
τότ' ἐν τῇ περὶ τὸν σοφιστῆν
ζητήσῃ.

P. 264. ἵνα δὴ ταχὺ γε-
νώμεθα πρὸς τῇ πολιτικῇ] ut
scilicet celeriter ad ar-
tem civilem perveniamus
nostra disputatione. Nam

ita formula de dissidentibus di-
citur. v. ad Cratylum p. 422. A.
et Euthyphron. p. 14. C. ubi
plurima rei exempla dedimus.
Dein ad πεπατήκε sponte intelli-
gitur αὐτό. v. ad Theaet. p.
171. A.

B. Οὐχ ἡσύχους — βρα-
δύτερον.] Proverbium fuisse
videtur, Οὐχ ἡσυχὸς βραδύτερον
ἀνέτοιον. inquieti ac trepi-
dantes tardius confici-
unt viam, quod sine dubio si-
militer usurpatum est atque tri-
tum illud σπυῖθε βραδύως, fes-
tina lente. Tenendum enim
ἀντίεν sive ἀντίεν a Graecis
dici elliptice suppresso nomine
ἰσθῶν, de qua ellipsi v. Her-
mann. ad Sophocl. Electr. v.
1344. et Lobeck. ad Ainc. v.
606. Iam vero loquutioni pro-
verbiali interposita sunt verba
haec: εἰ διαιροῦντας, quibus si-
quidam est praegressam signifi-
canti dividendi ac partiendi ope-
ram. Quocirca nos locum in
hunc modum explicandum cen-

NE. ΣΩ. Ποῖον;

ΖΕ. Οὐχ ἡσύχους εὖ διαιροῦντας ἠνυκέναι βρα-
δύτερον.

NE. ΣΩ. Καὶ καλῶς γε, ὃ ξένη, πεποίηκε.

Cap. VIII. ΖΕ. Ταῦτ' ἔστω. πάλιν δ' οὖν ἐξ
ἀρχῆς τὴν κοινοτροφικὴν πειρώμεθα διαιρεῖν. ἴσως
γὰρ καὶ τοῦτο, ὃ σὺ προθυμῆ, διαπεραινώμενος ὁ
λόγος αὐτὸς σοὶ κάλλιον μὴνύσει. καὶ μοι φράζε.

NE. ΣΩ. Ποῖον δὲ;

ΖΕ. Τόδε, εἰ τινων πολλάκις ἄρα διακῆκος·
οὐ γὰρ δὴ προστυχίς γε αὐτὸς οἶδ' ὅτι γέγονας ταῖς C
ἐν τῷ Νεῖλω τιθασείαις τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ἐν ταῖς

B. Καὶ καλῶς γε ὃ ξ.] καὶ om. Vat. Ven. ΣΥ. Zitt.
Flor. i.

Τόδε, εἰ τινων πολλ.] εἰ restitutum est ex Vat. Ven.
ΠΣΣ. Zitt. Flor. a. i.

semus: Accidit nobis, ut,
quamvis gnauiter dividen-
tes (sicuti nobismet ipsis vide-
bamur) tamen prae trepi-
datione viam tardius con-
ficeremus. Ita si haec ac-
cipiamus, nihil erit quod ullo
modo molestum aut suspectum
videri possit.

πάλιν δ' οὖν ἐξ ἀρχῆς.]
Revertitur ad divisionem in su-
perioribus institutam sed deinde
derelictam. In cuiusmodi epi-
grammatis d' οὖν propriam suam
habet sedem. v. infra p. 271. E.
ad Tim. p. 28. B. — Mox ὁ
λόγος αὐτὸς σοὶ μὴνύσει, est
oratio (disputatio nostra) ubi
absolvitur et profligatur,
sponte tibi rem declara-
bit.

Τόδε, εἰ τινων πολλάκις
ἄρα —] Hoc εἰ, quod vulgo
uberat, aegre certe carueris.
Nunc restituta vocula apte res-
pondet hospes: Hoc mihi dic,
num forte a quibusdam il-
lud audieris. De formula εἰ

ἄρα πολλάκις, si forte, vel
num forte, utiliter contendes
Lachet. p. 194. A. ζητούμεν, εἰ
ἄρα πολλάκις αὐτῇ ἡ κριτικῆς
ἐστὶν ἀνδρεία. Ibid. p. 179. B.
εἰ δ' ἄρα πολλάκις μὴ προσε-
σχῆκατε τὸν τοῦτον τῷ τοιούτῳ.
Protagor. p. 361. C. Πλάτων.
p. 66. E. εἰ ἄρα πολλάκις ταύ-
την τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι
ποιεῖν. Et in ipso Politico p.
283. B. leguntur haec: πρὸς δὲ
τὸ νόσημα τὸ τοιαῦτον, ἂν ἄρα
πολλάκις ἕτερον ἐπέη — θαυ-
μαστόν γὰρ οὐδὲν — λόγον ἀκου-
σὸν τὰ προσήκοντα περὶ πάν-
των τῶν τοιούτων φηθῆναι.

C. ταῖς ἐν τῷ Νεῖλω τι-
θασείαις —] De piscibus man-
suefactis nonnulla narrat Plini-
us H. N. XXX. 3 — 7., quan-
quam ibi Aegyptiorum et Persi-
corum institutorum, de quibus
hic agitur, non iniecia est men-
tio. Quod vero hic atque infra
p. 295. D. Aegyptiorum mores
et instituta commemorantur, non
male hinc Teunemannus in

βασιλικαῖς λήμασι, ἐν μὲν γὰρ κρήναις τάχ' ἂν ἴσως εἴησ' ἡσθημένος.

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν καὶ ταῦτα τεύεσθαι κακῆνα πολλῶν ἀκήμοα.

ΞΕ. Καὶ μὴν χηροβοτίας γε καὶ γερανοβοτίας, εἰ καὶ μὴ πεπλάνησαι περὶ τὰ Θετταλικά πεδία, πέψυσαι γοῦν καὶ πιστεύεις εἶναι.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τοῦδ' ἕνεκά τοι πάντα ἠρώτησα ταῦτα, D διότι τῆς τῶν ἀγγελίων τροφῆς ἐστὶ μὲν ἐνυδρον, ἐστὶ δὲ καὶ ξηροβατικόν.

NE. ΣΩ. Ἔστι γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν καὶ σοὶ ξυνδοκεῖ ταύτη δαίν διχά-

C. χηροβοτίας — γερανοβοτίας] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. AP. Par. BCH. Vett. editt. χηροβοτίας et γερανοβοτίας.

D. Τοῦδ' ἕνεκα] ἕνεκα codd. omnes cum Ald. Bas. 1. 2. Dein τοι pro vulg. τι Clark. Vat. Coisl. Ven. AP. Par. BCH.

System. Philosoph. Plat. T. I. p. 120. suspicatus est, Politicum videri a Platone scriptum esse post longinquum illud iter, quod philosophus in Africam, Siciliam et Italiam inferiorem suscepit, de quo exposuimus in Commentatione De vita et scriptis Plat. p. XVI sqq. et in Prolegg. ad h. l. Certe ea suspicio egregie convenit cum aliis rebus, ex quibus Politicum una cum Sophista ac Theaeteto post illud tempus in lucem editum esse verisimilliter conlicere liceat.

ταῦτα τεύεσθαι] H. e. τὰς τιθάστας τῶν ἰχθύων ἐν κρήναις γηρομίας. His opponuntur λήματα, h. e. τὰ περὶ τῶν ἐν Νεῖῳ τιθάστων καὶ τῶν ἐν ταῖς βασιλικαῖς λήμασι. Mox pro χηροβοτίας et γερανοβοτίας, quam scripturam optimis libris flagitantibus nunc recepimus, vulgo erat χηροβοτίας et γερανο-

βοτίας, quod amplexus est Lobeckius ad Phrynich. p. 521. Pollux Onom. IX, 16. Moeris et Hesychius videntur legisse χηροβοτίας et γερανοβοτίας;

D. Τοῦδ' ἕνεκά τοι πάντα ἠρώτησα ταῦτα] Scribatur Τοῦδε ἕνεκά τι πάντα ἠρώτησα ταῦτα, διότι τῆς κ. τ. λ. Quod Heusdius Specim. Crit. p. 87. ita emendabat: τοῦ δὲ (h. e. τίνας δι) ἕνεκα πάντα ἠρώτησα ταῦτα; διότι τ. τ. ut ex vicino π ortum putaretur. Sed pro τι codd. plerique omnes τοι. Quo arrepto Astius verba eodem modo quo voluit Heusdius distinguenda censuit. Neque ea ratio per se inepta. Saepenumero enim apud Platonem istiusmodi interrogationes ad augendam sermonis alacritatem ab loquentibus interponuntur; cuius rei plurima documenta dederunt

ζειν τὴν κοινοτροφικὴν ἐπιστήμην, ἐφ' ἑκατέρῳ τούτων τὸ μέρος αὐτῆς ἐπιπέμοντας ἑκάτερον, τὸ μὲν ἕτερον ὑδροτροφικὸν ὀνομαζόντας, τὸ δ' ἕτερον ξηροτροφικόν;

NE. ΣΩ. Ἔμοιγε.

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τὸ βασιλικὸν οὕτως οὐ ζητήσομεν ὁποῦρας ἐστὶ τῆς τέχνης; δῆλον γὰρ δὴ παντί. E

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Πᾶς μὲν δὴ τὸ γε ξηροτροφικὸν τῆς ἀγελαιοτροφίας διέλοιτ' ἂν φύλον.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τῷ πτηνῷ τε καὶ πεζῷ διορισάμενος.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

Flor. a. b. c. i. Mox ξηροβατικὸν Coisl. non male. sed v. ann. ταύτη δαίν διχάζειν] δαίν οχλῶν ed. Bas. 2. et Ven. 3. Flor. i. Zitt. marg. Flor. a. c.

E. δῆλον γὰρ δὴ παντί] V. δῆλον δὲ γὰρ παντί, quod mutatum ex Ven. 235. Flor. i. Zitt.

Heusdius l. c. Heindorfius ad Gorg. §. 18. ad Phaedr. §. 30. Astius ad Legg. IV. p. 722. D. quibus addas nostra ad Protagor. p. 343. B. Menon. p. 79. B. Sed quod huic distinctioni adversatur, id illud ipsum τὸν est ab Heusdio in suspicionem vocatum, a codd. autem magna consensione conservatum. Itaque vide ne vitium hic aliud delituerit. Fortasse corrigendum: Οὐ ἕνεκά τοι πάντα ἠρώτησα ταῦτα, διότι τῆς τῶν ἀγγελίων, h. e. τοῦν ἰατῆρ, διότι τῆς τῶν ἀγγ. Geminum locum habes De Rep. I. p. 330. B. Οὐ τοι ἕνεκα ἠρώτησεν, ἢ δ' ἐγὼ, ὅτι μοι ἰδαίας οὐ σφόδρα ἀγαπᾶν τὰ χηρομια, conf. De Rep. VI. p. 491. B. Lachet. 184. B. Phaedr. p. 248. B. et quae collegit Matthiae Gr. §. 432. extr. Dein Stephanus scribendum putabat ξηροβατικόν. Coisl. scriptum

exhibet ξηροβατικόν. Sed facete et ridicule scriptor ξηροβατικόν dixit, in sicco gradibus, quod oppositum esset τῷ ἐνυδρῶ. Id legit etiam Athenaeus III, 99. B. p. 227. ed. Dindorf. Διὰ ταῦτα τοιαῦτα ὁ Θεαγένης Πλάτων, inquit, ἐν τῷ Πολιτικῷ εἶπεν ξηροβατικὰ τινὰ ζῷα καὶ ὑδροβατικὰ ἄλλα ξηροτροφικόν τε καὶ ὑδροτροφικόν καὶ ξηρονομικόν ἐπὶ ζῶων χηρομίων καὶ ἐνύδρων καὶ ἐπιπέδων ἐπιλέγει, ὡς περὶ παρακλειόμενος τοῖσι τοῖς ὀνοματοποιεῖς φυλάττεσθαι τὴν καινότητα.

E. Καὶ μὴν καὶ τὸ βασιλικὸν οὕτως —] Quin etiam τὸ βασιλικὸν ad utramque artem pertineat, non quaeremus: id enim omnibus manifestum. Sponte enim patere arbitrat, pertinere illud ad τὰ ξηροτροφικόν.

ΞΕ. Τι δέ; τὸ πολιτικὸν εἰ περὶ τὸ πεζόν, ζητητέον; ἢ οὐκ οἶει καὶ τὸν ἀφρονέστατον ὡς ἔπος εἰπεῖν δοξάζειν οὕτως;

ΝΕ. ΣΩ. Ἐγωγε.

ΞΕ. Τὴν δὲ πεζονομικήν, καθάπερ ἄρτι τὸν ἀριθμὸν, δεῖ τεμνομένην δίχα ἀποφραίνειν.

ΝΕ. ΣΩ. Δῆλον.

265 **ΞΕ.** Καὶ μὴν ἐφ' ὃ γε μέρος ὠρμηκεν ἡμῖν ὁ λόγος, ἐπ' ἐκείνο δύο τινὲ καθορᾶν ὁδῶ τεταμένα φαίνεται, τὴν μὲν θάττω, πρὸς μέγα μέρος μικρὸν διαιρουμένην, τὴν δὲ, ὅπερ ἐν τῷ πρόσθεν ἐλέγομεν, ὅτι δεῖ μεσοτομεῖν ὡς μάλιστα, τοῦτ' ἔχουσαν μᾶλλον, μακροτέραν γε μὴν. ἔστιν οὖν, ὀποτέραν ἂν βουληθῶμεν, ταύτην πορευθῆναι.

τὸ πολιτικὸν εἰ περὶ τὸ πεζόν] Vett. editt. et Par. E. pro εἰ περὶ habent ὡςπερ. Flor. a. c. Par. C. et F. ἢ ὡςπερ. Flor. Ven. II. ἢ ὡςπερ. Hensadius conii. τὸ πολιτικὸν ὡς περὶ τὸ πεζόν κ. τ. i. Rectissime Bekkerus ex codd. reliquis: εἰ περὶ τὸ π. quod nos nunc recipere non dubitavimus.

καθάπερ ἄρτι τὸν ἀριθμὸν] Libri omnes cum editt. καθάπερ ἄρτιον ἀριθμὸν. v. ann.

P. 265. B. κατ' ἀρχὰς μὴν] Sic Clark. Vat. Ven. II. Ante Bekkerum pro μὴν scribebatur μὲν οὖν. Pro μεσοῖον Flor.

τὸ πολιτικὸν εἰ περὶ τὸ πεζόν, ζητητέον] Quid vero? civilis ars num ad pedestria pertineat, quaerendum erit? Prave vulgo scribebatur τὸ πολιτικὸν ὡςπερ τὸ πεζόν ζητητέον. Hensadius scribendum coniecit τὸ π. ὡς περὶ τὸ πεζόν ὅν ζητ. Verum ipsi sententiae convenientius est, quod Bekkerus ex librorum quorundam scriptura eruit: εἰ δέ; τὸ πολιτικὸν εἰ περὶ τὸ πεζόν, ζητητέον. Nam illud ipsum disputatione indigere negat, ut quaeratur, num τὸ πολιτικὸν ad τὸ πεζόν tanquam genus suum referatur.

καθάπερ ἄρτι τὸν ἀριθμὸν] Respicit ad p. 262. E. κάλλιον δὲ πον καὶ μᾶλλον κατ'

εἰδὴ καὶ δίχα διαιροῦντ' ὄν, εἰ τὸν μὲν ἀριθμὸν ἀρίθμω καὶ περὶ τὴν τις τέμνει. Unde patet falsum esse quod in libris scriptum extat, καθάπερ ἄρτιον ἀριθμὸν, neque quidquam profecisse editores Turicensae, qui Legg. X. p. 895. E. et Euclid. Elem. VII. ὁρ. 6. p. 148. ed. Oxon. conferri iusserunt. Neque enim Eleates parem numerum diviserat bifariam, sed univsum numerum distinxerat in parem et imparem. Vitium dudum odoratus Cornarius est, qui pro ἀρίθμω legi iubebat ἀρτι. Sed rectius Astius ἄρτι τὸν ἄρ. coniecit, quod sine ulla dubitatione revocavimus.

P. 265. ἐν μέρει γε μὴν δ'] H. e. alternis, per vices

ΝΕ. ΣΩ. Τι δέ; ἀμφοτέρας ἀδύνατον;

ΞΕ. Ἄμα γ', ὡ θανμαστέ· ἐν μέρει γε μὴν δῆλον ὅτι δυνατόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐν μέρει τοίνυν ἔγωγε ἀμφοτέρας αἰροῦμαι.

ΞΕ. Ῥέδιον, ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν βραχὺ κατ' ἀρχὰς μὴν καὶ μεσοῖον ἄμα τῆς πορείας χαλεπὸν ἂν ἦν ἡμῖν τὸ πρόσταγμα. νῦν δ', ἐπειδὴ δοκεῖ ταύτη, τὴν μακροτέραν πρότερον ἴωμεν· νεαλέστεροι γὰρ ὄντες ἔχον αὐτὴν πορευόμεθα. τὴν δὲ δὴ διαιρέσειν ὄρα;

ΝΕ. ΣΩ. Ἄγε.

Cap IX. **ΞΕ.** Τὰ πεζὰ ἡμῖν τῶν ἡμέρων, ἄσα περ ἀγελαῖα, διηρημένα ἰσὶ φύσει δίχα.

ΝΕ. ΣΩ. Τίτι;

c. μεσοῖος, quod nescio quis apud Stephanum reponendum suspicatus est.

πρότερον ἴωμεν] πρότερον Clark. Coisl. Ven. Z. Flor. i. μακροτέροι Coisl. corr.

διηρημένα ἰσὶ φύσει δίχα] δίχα, quod vulgo aberat, restitutum ex Clark. Coisl. Vat. Ven. II. Par. CHB. Flor. a. b. c. Zitt. iam Bas. 2. exhibit.

Τίτι] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. APΞΣΥ. Par. BCH. Flor. a. b. c. Zittav. cum Bas. 2. Vulgo Τι δ';

ita ut alteram post alteram ineamus. v. ad Menon. p. 92. E.

B. ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν βραχὺ] quandoquidem iam quod nobis restat exiguum est, nec diuturnam adhuc requirit disputationem. Quibus stinim addit contrarium, κατ' ἀρχὰς μὴν καὶ μεσοῖον κ. τ. λ. verum ab initio et simul in medio itinere molestum nobis hoc fuisset mandatum. In his iam nemini obscurum erit, cur μὴν vulgato μὲν οὖν longissime anteponendum sit. Opponitur enim istud χαλεπὸν ἂν ἦν praegresso ῥέδιον. Pro νῦν δ' autem vide num νῦν δ' revocari oporteat, ut haec sit verborum sententia: nunc igitur,

posteaquam nobis viaum est utramque experiri viam, primum longiorem ingrediamur. Ad illud μεσοῖον compares Phaedr. p. 241. D. ὅμην γε μεσοῖον αὐτὸν (τὸν λόγον). Sympos. p. 175. C. ἀλλὰ μάλιστα σφδς μεσοῖον διεπνοῦντας. Ac ne de genitivo dubites, eodem modo ipse Plato De Rep. X. p. 618. B. τὰ δὲ ἄλλα ἄλλοις, τὰ δὲ νόσοις, τὰ δὲ ὑγείαις μεμύχθαι, τὸ δὲ καὶ μεσοῖον τούτων, conf. Matthiae Gr. §. 354. η.

νεαλέστεροι γὰρ ὄντες] Neaλή veteribus non sunt sale condita, ut fere Grammatici interpretantur, sed omnia integra et vegeta; quae proba est Lobeckii observatio ad Phrynich. p. 375.

C ΖΕ. Τῷ τῶν μὲν τὴν γένεσιν ἀκερῶν εἶναι, τῶν δὲ κεραιφόρων.

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΖΕ. Τὴν δὴ πεζονομικὴν διελὼν ἀπόδος ἑκατέρω τῷ μέρει, λόγῳ χρώμενος· ἂν γὰρ ὀνομάζωιν αὐτὰ βουληθῆς, ἔσται σοι περιπεπλεγμένον μᾶλλον τοῦ δέοντος.

NE. ΣΩ. Πῶς οὖν γοῆ λέγειν;

ΖΕ. Ὡς τῆς πεζονομικῆς ἐπιστήμης διχα διαμερίσεως τὸ μόριον θάτερον ἐπὶ τῷ κεραιφόρῳ μέρει τῷ τῆς ἀγέλης ἐπιτετάχθαι, τὸ δὲ ἕτερον ἐπὶ τῷ τῆς ἀκραιάτου.

D NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἔστω ταύτη λεχθέντα· πάντως γὰρ ἱκανῶς δεδήλωται.

ΖΕ. Καὶ μὴν ὁ γε βασιλεὺς ἡμῖν αὐ καταφανῆς ὅτι κολοβὸν ἀγέλην τινὰ κεραιῶν νομᾶει.

ἀκερῶν εἶναι] ἀκέρων Par. EH. Zitt. Bas. 1. 2. sed v. Buttmann. Gr. mai. p. 53. ed. 1.

C. ἐπὶ τῷ κεραιφόρῳ μ.] V. κεραιφόρῳ, quod mutatum ex Clark. Vat. Ven. II. In Flor. i. extat κεραιφόρῳ; v. Lobeck. ad Phrynich. p. 695.

D. ὅτι κολοβὸν ἀγέλην] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. AΣΠ. Par. BCH. Flor. b. Prave vet. editt. κολοβῶν. v. annot. Præterea vulgo τινὰ ἀγέλην, quem ordinem ex Clark. Vat. Ven.

τὴν γένεσιν ἀκερῶν εἶναι] H. e. alia natura et origine sua non esse cornuta. Simillima hæc loquendi ratio est illi, qua φύσις cum genitivo junctum ipsius nominis periphrasin quandam efficit, de qua v. quæ exposuimus ad Sympos. p. 191. A. Phædon. p. 79. B.

C. λόγῳ χρώμενος· ἂν γοῆ δν.] H. e. utens definitione. Difficile enim censet esse rem uno nomine designare, quippe quod futurum esset περιπεπλεγμένον μᾶλλον τοῦ δέοντος.

ἐπὶ τῷ τῆς ἀκραιάτου] Usus est Plato hoc loco forma vocabuli integra nec contracta,

quia ἀκέρως et ἀκέρων sunt μονόπρωτα, auctore Suida in v. ἀκέρως βοῦς. Fischerus. Vide Buttmanni Gr. Ampl. §. 61. ann. 4. et Matthiæ Gr. §. 117. 18. 2. qui certis demonstrant exemplis in genitivo alioquia usitatum fuisse etiam formam βοῦκῶν, ἡνικῶν, ul. Quamquam qui ad eandem normam ἀκέρως formaverit, utique novimus neminem. Etiam infra p. 267. B. τῆς ἀκραιάτου φύσις.

D. ὅτι κολοβὸν ἀγέλην τινὰ κεραιῶν] H. e. gregem cornibus mutilum et carentem. Male editt. vet. κολοβῶν ἀκραιάτων intolerabili redundantia verborum. Sed nimi-

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ δῆλος;

ΖΕ. Ταύτην τοίνυν καταθραύσαντες τὸ γινόμενον αὐτῷ πειρώμεθα ἀποδοῦναι.

NE. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΖΕ. Πότερον οὖν βούλει τῷ σχιστῷ τε καὶ τῷ καλουμένῳ μώνυχι διαμερεῖν αὐτήν, ἢ τῇ κοινογονίᾳ τε καὶ ἰδιογονίᾳ; μανθάνεις γὰρ που.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΖΕ. Ὅτι τὸ μὲν τῶν ἵππων καὶ ὄνων πέφυκεν ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν.

NE. ΣΩ. Ναι.

ΖΕ. Τὸ δὲ γε λοιπὸν ἔτι τῆς λείας ἀγέλης τῶν ἡμέρων ἀμυγῆς γίνεαι πρὸς ἀλλήλα.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΖΕ. Τί δ'; ὁ πολιτικὸς ἄρ' ἐπιμέλειαν ἔχειν φαίνεται πότερα κοινογενοῦς φύσεως ἢ τινος ἰδιογενοῦς;

H. Flor. i. mutavimus. Pro κεραιῶν, quod debetur Clark. Vat. Ven. H. Par. F. Flor. i., vet. editt. ineptissime ἀκραιάτων.

τὸ γινόμενον αὐτῷ] Prave κινουμένον Clark. Vat. Coisl. Ven. AΣΠΣ. Par. BCH. Flor. a. b. c. Zitt. cum editt. Ald. Bas. 1. 2.

ἢ τῇ κοινογονίᾳ] ἢ πη κ. Clark.

E. Ὅτι τὸ μὲν τῶν ἵππων] Steph. con. Ὅ, τε.

Ἴτα τῆς λείας ἀγέλης] Sic Clark. Vat. Ven. II. Flor. i. Pro λείας olim μῆς scribebatur.

rum fraudem fecit quod κολοβὸν dictum est pro κολοβῆν. conf. Matthiæ Gr. §. 118. ann. 1. Correxerit locum Hemsterhusius Miscell. Obs. Nov. I. p. 83. codd. optimis suffragantibus. Mox τὸ γινόμενον αὐτῷ est id quod ei obtingit quod in eum convenit, facta divisione. Quod qui non perspexerunt, locum depravarunt miserrime.

τῷ σχιστῷ τε καὶ τῷ καλουμένῳ μώνυχι] Hesychius: μώνυξ· ἡ μίαν ὀπλήν ἔχων, μονοπυγος. Ad τῷ σχιστῷ facile intelligas τοῦς ὄνυχας. — πέφυκεν ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν. Hinc confirmatur emen-

datio loci Apolog. Socr. p. 27. E. ὅσπερ ἂν εἴ τις ἵππων μὲν παίδας ἡγοῖτο καὶ ὄνων, τοὺς ἡμίονους, ἵππους δὲ καὶ ὄνους μὴ ἡγοῖτο εἶναι, ubi male ante καὶ ὄνων interciunt ἦ.

E. τῆς λείας ἀγέλης] Sic libri optimi pro vulgato τῆς μῆς ἀγέλης. Ficinus: Reliqua vero domestica et socialis generis animalia sine aliena commixtione propria tantum ex specie procreant. Unde manifestum est eum in codice suo item λείας reperuisse. Cratyl. p. 406. A. φαίνεται οὖν πρὸς τὸ μὴ τραχὺ τοῦ ἡθους ἀλλ' ἡμερόν τε καὶ λείον Ἀθῶν κληθεῖσθαι ὑπὸ τῶν τοῦτο

NE. ΣΩ. Ἀήλον ὅτι τῆς ἀμίκτου.

ΞΕ. Ταύτην δὴ δᾶ καθάπερ τὰ ἐμπροσθεν, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς δίχα διαστίλλειν.

NE. ΣΩ. Δεῖ γὰρ οὖν.

260 ΞΕ. Καὶ μὴν τό γε ζῶον, ὅσον ἡμερον καὶ ἀγελαῖαν, σχεδὸν πλὴν γενοῖν δυοῖν πᾶν ἤδη κατακεκερμάτισται. τὸ γὰρ τῶν κυνῶν οὐκ ἐπάξιον καταριθμῆν γένος ὡς ἐν ἀγελαιαῖς θρέμμασιν.

NE. ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν. ἀλλὰ τίνι δὴ τὸ δύο διαιροῦμεν;

ΞΕ. Ὡπερ καὶ δίκαιόν γε Θεαίτητόν τε καὶ σὲ διανέμειν, ἐπειδὴ καὶ γεωμετρίας ἀπτεσθόν.

NE. ΣΩ. Τῷ;

P. 266. ἐπειδὴ καὶ γεωμετρ.] καὶ accessit ex Clark.

καλοῦντων. Quae qui comparaverint, ii quid leias hic significet, minime dubitabunt.

P. 266. Καὶ μὴν τό γε ζῶον ὅσον ἡμερον—] Heindorfius coniciebat olim ζῶων scriptum fuisse. At enim vero ita equidem articulo τῶν negre careo. Non opus est mutatione, quandoquidem τὸ ζῶον ὅσον ἡμερον est universum animalium cicurum et congregatorum genus. Quid autem his verbis significetur, ex proximis apparebit. Neque enim Schleiermachero assentimur, genus hominum atque suum significari existimanti. Nec quidquam veri vidit Winckelmannus Praef. ad min. edit. Politic. Turic. p. IX. qui cogitavit de simiarum genere, admodum profecto ridicule.

τὸ γὰρ τῶν κυνῶν οὐκ ἐπάξιον—] Cavendum esse monet, ne tria genera superesse existimetur, quam canum genus indignum sit, quod in numerum congregatorum animalium referatur.

ἀλλὰ τίνι δὴ τὸ δύο δ.] Genus illud ἰδιογενές iam dis-

pescitur in genus bipes atque quadrupes. Quo loco hospes ludibundus mathematice rem designat, quum Theaetetus et Socratem iuvenem norerit geometricae studis esse deditos. Quid rei sit iis, qui locum istum Theaeteti p. 147. D. penitus intellexerint, non poterit obscurum videri. Etenim linea diagonalis quadrati unius pedis potentia sua efficit quadratum bipedale: quocum facete bipes hominis natura comparatur. Hinc vero rursus nascitur ἡ διάμετρος ἢ δυνάμει τετραπόου, quae quadrupedum refert imaginem. Sed satis erit de his verbo monuisse.

B. Πρὸς δὴ τοῦτοίς ἕτερον αὖ —] Divisit τὸ ἰδιογενές in genus bipes atque quadrupes. Iam vero sponte apparet, artem civilem non ad quadrupes sed ad bipes tantummodo spectare. Ergo hoc ipsum bifurium rursus dispertendum est. Sed id non claris verbis enuntiat, verum statim admonet, in hac divisione aliquid perquam ridiculum emergere, quandoquidem humanum genus cum alio genere bipede veluti coniugatum sit, quod ei

ΞΕ. Τῇ διαμέτρῳ δήπου καὶ πάλιν τῇ τῆς διαμέτρον διαμέτρῳ.

NE. ΣΩ. Πῶς εἶπες;

ΞΕ. Ἡ φύσις, ἣν τὸ γένος ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων κέκτηται, μῶν ἄλλως πως εἰς τὴν πορείαν πέφυκεν ἢ καθάπερ ἡ διάμετρος ἢ δυνάμει δίπους;

NE. ΣΩ. Οὐκ ἄλλως.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἢ γε τοῦ λοιποῦ γένους πάλιν ἐστὶ κατὰ δυνάμιν αὖ τῆς ἡμετέρας δυνάμειος διάμετρος, εἶπερ δυοῖν γέ ἐστι ποδοῖν δις πεφυκνῖα.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐκ ἔστι; καὶ δὴ καὶ σχεδὸν ὁ βούλει δηλοῦν μανθάνω.

ΞΕ. Πρὸς δὴ τοῦτοίς ἕτερον αὖ τι τῶν πρὸς

Vat. Coisl. Ven. ΑΞΠΣΥ. Par. BCH.

videri debeat esse longe dissimilimum. Nimirum genus bipes ἰδιογενές si rursus dividitur, facile apparet cum hominibus coningari gallos gallinaceos, gallinas, anates, anseres, alias similes aviculas. De his enim cogitandum esse, neque de sibus, uti volebat Schleiermacherus, aut de simlis, quod placuit Winckelmanno, et argumentationis ratio docet, et ea quoque evincunt, quae deinde breviori illa methodo, quam antea significabat Eleates, de iisdem rebus exponuntur. Nam quae hactenus latius sunt exposita, ea via magis compendiarum dicuntur etiam hunc in modum potuisse explicari:

τὸ πῆλόν
τὸ δίπουν τὸ τετραπόον
τὸ ψῖλον τὸ πτεροφνές.

Quemadmodum igitur posteriore ratione genus avium cum hominibus componitur, sic secundum alteram divisionem, quae iam species et formas complexa erat plurimas, denique aves cicures cum hominibus consociantur, ita tamen, ut belli isti generis hu-

mani socii atque comites urbanissima irrisione tantummodo obscure significantur, non clare nominentur. Hoc igitur Eleaticus hospes dicit esse ἕτερον αὖ τι τῶν πρὸς γέλωτα τῶν ἀνθρώπων αὖ, h. e. aliquid eorum, quae ridiculi nomine (tanquam ridicula) celebrari possint. Nam sic αὖ et participium ἐπιδοκιμασάντων interpretamur; v. ad Remp. I. p. 344. A. V. p. 478. E. Quod vero deinde genus humanum dicitur ἐπιδοκιμασάντων γένος τῶν ἄντων γενναϊοτάτων καὶ ἑμα εὐχεριστάτων, id Schleiermacherus vitiosum censet, quoniam idem hoc γένος non possit simul et γενναϊοτάτων et εὐχεριστάτων appellari, quippe quorum alterum bono sensu, alterum malo dicatur. Quocirca scribendum coniecit vir doctus: Τῷ ἀνθρώπῳ ἡμῶν ἑμα γένος ἐπιδοκιμασάντων καὶ ἐπιδοκιμασάντων γένος τῶν ἄντων γενναϊοτάτων ἑμα καὶ εὐχεριστάτων. Paulo lenius Buttmanus: Τῶν ἀνθρώπων ἡμῶν ἑμα γένος ἐπιδοκιμασάντων καὶ ἐπιδοκιμασάντων γένος τῶν ἄντων γενναϊοτάτων ἑμα εὐχεριστάτων. Sed nec codices in his variant, nec

γέλωτα εὐδοκμησάντων ἄν, ὃ Σώκρατες, ἄρα καθο-
C ρῶμεν ἡμῖν γεγονὸς ἐν τοῖς διηρημένοις;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὰνθρώπινον ἡμῶν ἅμα γένος ξυνηλιγὸς
καὶ ξυνδεδραμηγὸς γένοι τῶ τῶν ὄντων γενναιοτάτῳ
καὶ ἅμα εὐχερσεστάτῳ.

NE. ΣΩ. Καθορῶ καὶ μάλ' ἀτόπως ξυμβαῖνον.

ΞΕ. Τί δ'; οὐκ εἰκὸς ὕστατα ἀμφικνεῖσθαι τὰ
βραδύτατα;

NE. ΣΩ. Ναί, τοῦτό γε.

ΞΕ. Τόδε δὲ οὐκ ἐννοοῦμεν, ὡς ἔτι γελοιότερος
ὁ βασιλεὺς φαίνεται μετὰ τῆς ἀγέλης ξυνδιαθέων καὶ

C. Τόδε δὲ οὐκ ἐννοοῦμεν] Τόδε γε Clark. Vat. Ven. II.
Fortasse τὸ δὲ γε scribendum.

quae sequuntur eam mutationem
ullo modo confirmant aut proba-
bilem reddunt. Itaque experia-
mur verborum interpretationem
eam, qua difficultates istae omnes
tollantur. Vocatur igitur genus
illud avium γενναιοτάτων, h. e.
eximium, praestans, in quo in-
est aliquid laudis ironicae, siqui-
dem aves dicuntur generosae at-
que fortes. Nec multum erra-
veris, si hoc epitheton eodem
fere retuleris, quo pertinet al-
terum, εὐχερσεστάτων. Hoc enim
non ad vilitatem designandam
adhibetur, sicuti Schleierma-
cherus sibi persuaserat, sed
indicat potius facilitatem, qua
quid geritur, atque adeo velo-
citatem. Hac ipsa autem vir-
tute aves insignes esse quis ne-
scit, quum inter gradiendum etiam
alarum remigio uti possint omni-
noque leves habeantur? Ger-
manice igitur hunc locum sic
interpreteris: Sehen wir aber
nicht, Socrates, ausser
diesem noch etwas ande-
res, was wohl als etwas
Lächerliches gelten mö-

ge, das sich uns bei der
Eintheilung ergeben hat?
Sokr. Was doch? Fr. Dass
die Gattung der Menschen
gleiches Loos erhalten
hat und mit dem wacker-
sten u. behendesten Ge-
schlecht zusammengelaufen
ist? Veram esse hanc loci
interpretationem vel proxima do-
cent. Nam Eleates simulata ad-
miratione iam porro interrogat,
an non consentaneum sit, ea
quae sint tardissima et lentissi-
ma, ultimo advenire? Quo ipso
significat praeter opinionem ita
evenisse, ut genus hominum,
quum ultimum tandem inveniret-
ur, tamen cum velocissimo tan-
quam alterum par iunctum esse
videretur. His vero Eleates ad-
dit, magis etiam ridiculum vi-
deri ipsum regem cum tali grege
currentem. Eum enim, qui dux
una cum illo incedat, videri cur-
sum itineris vel cum eo insti-
tuisse, qui sit ad vitae facilita-
tem optime exercitatus, h. e.
vitam agere facilem, commo-
dam, levem. Nam aves propri-

ξύνδρομα πιπορευμένος τῶ τῶν ἀνδρῶν αὐτὸς πρὸς τὸν
εὐχερῆ βίον ἄριστα γεγυμνασμένος;

NE. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν!

ΞΕ. Νῦν γάρ, ὃ Σώκρατες, ἐκεῖνός ἐστι καταφα-
νὲς μᾶλλον τὸ ῥηθῆναι τότ' ἐν τῇ περὶ τὸν σοφιστῆν
ζητήσει.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι τῇ τοιαύτῃ μεθόδῳ τῶν λόγων οὔτε
σεμνοτέρου μᾶλλον ἐμέλησεν ἢ μή, τὸν τε σμικρότε-
ρον οὐδὲν ἠτίμαξε πρὸ τοῦ μείζονος, αἰεὶ δὲ καθ'
αὐτὴν περαίνει τάληθίστατον.

NE. ΣΩ. Ἔοικεν.

ὁ βασιλεὺς φαίνεται] Sic plerique cum Clark. Vat. Ven.
II. pro vulg. φαίνεται ὁ βασιλεὺς.

am inprimis habent levitatem:
quamobrem poetae comici non
raro imagine earum uti esse re-
periuntur, ut vitam moresque
aequalium leves ac dissolutos
notarent. Facete igitur Eleates,
hoc ipsum leviter significans, re-
gem et principem virum civilem
ait ex hac divisione talem pro-
dire, qui ad omnem vivendi le-
vitatem sit expeditissimus. Haec
igitur totius loci sententia est,
qua ipsa vulgatam verborum
scripturam non mediocriter con-
firmari existimamus. Superest
ut de illo ipso γενναιοτάτων καὶ
εὐχερσεστάτων aliquid adiciendum
sit. Similiter igitur cum εὐχε-
ρσεστάτων coniungitur ἀνδρεία De Rep.
IV. p. 426. D. τί δ' αὖ, τοὺς
ἰθὺς ἰσχυροῦς θεράπειν τὰς τοιαύ-
τας πόλεις καὶ προθυμομένους
οὐκ ἀγαθαὶ εἰς ἀνδρείας τε καὶ
εὐχερσεστάτων; Etenim γενναῖον vi
et significatione sua cognatum
utique est cum ἀνδρείον, unde
toties εὐ καὶ γενναῖος, γενναῖος
καὶ ἀνδρείος, ἀδελὸς καὶ γενναῖος
coniunguntur. Ceterum locum
non vacare urbana irrisione ne-

mo, opinor, erit quin facile ipse
sentiat.

D. τὸ ῥηθῆναι τότ' ἐν τῇ
περὶ τὸν σοφ. ζητ.] Respici-
tur locus Sophistae p. 227. A.
B. cuius sententia proximis ver-
bis refertur, ita quidem, ut dia-
lectica ista ratio, quae ibi de-
scribitur, facete rideatur. Quod
qui ita fieri potuerit, in Prole-
gomenis disputavimus. Proxima
hunc in modum iungenda: Ὅτι
τῇ τοιαύτῃ μεθόδῳ οὔτε ἐμέλησεν
μᾶλλον σεμνοτέρου τῶν λόγων ἢ
μή, οὐδὲν τε ἠτίμαξε τὸν σμικ-
ρότερον (λόγον) πρὸ τοῦ μεί-
ζονος. Nec tamen ea ratio satis
commoda est laboratque non
paucis difficultatibus. Quam-
obrem nos quidem corrigendum
censemus τὸ τε σμικρότερον pro
τὸν τε σμικρ. Ita hoc dicit hos-
pes: Huiusmodi disputan-
di rationem neque gravius
magis curare quam con-
trarium neque id quod mi-
nutius est prae maiore
contemnere. Ad ἢ μή intell.
σεμνοτέρου. De τε οὐδὲν post
οὐτὲ illato v. ad Tim. p. 71. A.

ΞΕ. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἵνα μὴ με φθῆς ἐρω-
Ε τήσας τὴν βραχυτέραν ὁδὸν ἣτις τότε ἦν ἐπὶ τὸν τοῦ
βασιλέως ὄρον, αὐτός σοι πρότερον εἰδῶ;

ΝΕ. ΣΩ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Λέγω δὴ δεῖν τότε εὐθύς τὸ περὶ τῶ διποδι
πρὸς τὸ τετραπόουν γένος διανεῖμαι, κατιδόντα δὲ τὰν-
θρῶπινον ἐτι μόνῳ τῶ πτηνῶ ξυνηληγὸς τὴν διποδα
ἀγέλην πάλιν τῶ ψιλῶ καὶ τῶ πτεροφυεῖ τέμνειν, τη-
φεισης δὲ αὐτῆς καὶ τὸτ' ἦδη τῆς ἀνθρωπονομικῆς δη-
λωθείσης τέχνης φέροντα τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλικόν,
οἷον ἠνίοχον εἰς αὐτὴν ἐνοστήσαντα, παραδοῦναι τὰς
τῆς πόλεως ἠγίας, ὡς οἰκείας καὶ αὐτῶ ταύτης οὔσης
τῆς ἐπιστήμης.

267 ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς, καὶ καθάπερ εἰ χρέος ἀπέδωκας
μοι τὸν λόγον, προσθείς τὴν ἐκτροπὴν οἷον τόκον καὶ
ἀναπληρώσας αὐτόν.

D. Ἴνα μὴ με φθῆς] Vulgo flagitioso errore ἵνα μὴ μέ-
φης. Florique codd. μεφθῆς. Clark. Vat. μέτα τούτων ἢ μητ'
ἐφθῆς. Flor. i. pr. m. ἢ μὴ μ' ἐφθῆς. Recte Fischerus de con-
iectura Stephani dedit ἵνα μὴ με φθῆς, quod expressit Ficinus.

E. πρὸς τὸ τετραπόουν γένος] Articulum addidi ex Ven.
II. rec. Par. BCH. Flor. a. c. i.

καὶ αὐτῶ ταύτης] καὶ om. Steph. et Ven. E.

P. 267. καθάπερ εἰ χρέος ἀπέδωκας] V. ἀποδέδωκας.
Aoristic restitui ex Clark. Vat. Ven. II. Pro χρέος si audias
grammaticos, scribendum fuerit χρέως, sed v. Enstath. ad II. ὁ v.
746. p. 958. ed. Rom. et Lobeck. ad Phrynich. p. 391.

ἵνα μὴ με φθῆς ἐρωτή-
σας] Hanc lectionem in libris
misere depravatam restituendam
viderunt Stephanus ac Fi-
scherus. Recte iam Ficinus:
Post hoc ne me praeve-
nias. — αὐτός σοι πρότε-
ρον εἰδῶ, h. e. ultro atque
sponte; non a te commonefactus
et excitatus. — Pro ἦτις τότε
ἦν malim equidem ἦτις ποτὲ ἦν.
Nam hic quidem displicet istud
τότε; quatenus erunt qui vo-
culam hic quoque defendendam
suscipiant.

E. φέροντα τὸν πολιτι-

κὸν καὶ βασιλικόν —] pro
ferentem virum civilem
atque regalem tanquam
aurigam in ea (arte) col-
locare eique tradere civi-
tatis habenas, quippe
quam ei haec propria es-
set scientia. De metaphora
conf. Aristoph. Ecclesiaz. v.
465. εὐκίνο δεινὸν τοῖσιν ἡλικίαις
νῆν, μὴ παραλυθῆσαι τῆς πό-
λεως τὰς ἠγίας ἵπαι' ἀναγκάζουσι
πρὸς βίαν ἢ τ. λ. Equitt. v.
1108. ἀπώτερος ἂν σφῶν εὐ με
μᾶλλον αὐ ποίη' τούτω παραδῶσω
τῆς πυκνῆς τὰς ἠγίας. Alia id

Cap. X. ΞΕ. Φέρε δὴ, καὶ ξυνείρωμεν ἐπανελ-
θόντες ἐπὶ τὴν ἀρχὴν μέχρι τῆς τελευταίας τὸν λόγον
τοῦ ὀνόματος τῆς τοῦ πολιτικοῦ τέχνης.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τῆς γνωστικῆς τοίνυν ἐπιστήμης ἡμῖν ἦν κατ'
ἀρχὰς μέρος ἐπιτακτικόν· τούτου δὲ ἀπεικασθὲν τὸ
μόριον ἀντεπιτακτικόν ἐρρήθη. ζωοτροφικὴ δὲ πάλιν **B**
ἀντεπιτακτικῆς οὐ τὸ σμικρότατον τῶν γενῶν ἀπεσχί-
ζετο· καὶ ζωοτροφικῆς εἶδος ἀγελαιοτροφικόν, ἀγε-
λαιοτροφικοῦ δ' αὐτὸ πεζονομικόν. τοῦ δὲ πεζονομικοῦ
μάλιστα ἀπετέμνετο τέχνη τῆς ἀκεράτου φύσεως θρε-
πτική. ταύτης δ' αὐτὸ μέρος οὐκ ἔλαττον τριπλοῦ
συμπλέκειν ἀναγκαῖον, ἂν εἰς ἕν τις αὐτὸ ὄνομα ξυνα-
γαγῆν βουληθῆ, γενέσεως ἀμίκτου νομευτικῆν ἐπιστή-
μην προσαγορεύων. τὸ δ' ἀπὸ τούτου τμήμα, ἐπὶ ποί-

μόριον ἀντεπιτακτικόν] Sic Coisl. Ven. A. Par. CH.
Flor. a. b. c. i. et corr. Ven. E. Vett. editt. ἀντεπτακτικόν.

B. τριπλοῦ συμπλέκειν] τριπλοῦ non pauci cum Clark.
Vat. Coisl. Ven. II. quod reddidit etiam Ficinus: eius partem,
nequaquam minorem triplicem, complicare necesse
est. Et receperunt id Turicenses, sed iniuria opinor.

ξυναγαγῆν βουλ.] Sic Clark. Vat. Ven. II. pro vulg.
συναγῆν.

γενέσεως ἀμίκτου] Vett. editt. οὐ μικτοῦ. Codd. γενέσεως
μικτοῦ. Dedit de Boeckhii coniectura γενέσεως ἀμικτοῦ, Dein
libri mss. et vett. editt. νομευτικῆς ἐπιστήμην, quod correxit Hein-
dorffius.

genus comparavit Boissonad.
ad Marinum p. 81. et 147. Et
cui ignotae sunt Latinorum ha-
benae populi et rerum pu-
blicarum?

P. 267. Καλῶς, καὶ κα-
θάπερ εἰ χρέος —] Post κα-
λῶς equidem intelligendum puto
ἐπιτάσας, vulgari in responsio-
nibus ellipsi. Quamobrem nec
virgulam ante καὶ tollendam iu-
dicavi, quam nuperi editores
ausulerunt. Pro ἀποδέδωκας ex
tribus optimis dedi ἀπέδωκας.
Nam significat gravius promptam
paratamque debiti solutionem:

Plat. Opp. Vol. IX. Sect. I.

cuius significatio cur insit in
aoristo, grammaticis disceptan-
dam relinquimus. Vocatur au-
tem χρέος sive sors copiosior
illa rei expositio; τόκος contra
s. usura est brevior rei tracta-
tio, quam Eleates illi subiunxit.
conf. De Rep. VI. p. 506. E.
ubi similis est metaphora, et
quae congegissimus ad Symp. p.
194. E.

B. γενέσεως ἀμίκτου νο-
μευτικῆν ἐπ. προσαγορεύ-
ων] H. e. ἰδιογνοῦς, quae γε-
νέσις etiam p. 265. E. ἀμικτός
appellabatur. Nominativus pat-

C μνη δίποδι μέρος ἀνδρωπογομικὸν ἐτι λειφθὲν μόνον, τοῦτ' αὐτὸ ἐστὶν ἤδη τὸ ζητηθὲν, ἀμα βασιλικὸν ταῦτο κληθὲν καὶ πολιτικόν.

NE. ΣΩ. Παντάσῃ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρα γ', ὦ Σώκρατες, ἀληθῶς ἡμῖν τοῦτο, καθάπερ οὖν νῦν εἰρηκας, οὕτως ἐστὶ καὶ πεπραγμένον;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τὸ παντάσῃσιν ἰκανῶς εἰρησθαι τὸ προτιθέν. ἢ τοῦτ' αὐτὸ καὶ μάλιστα ἢ ζητηαῖς ἐλλείπει, τὸ τὸν λόγον εἰρησθαι μὲν πως, οὐ μὲν παντάσῃ γε

D τελείως ἀπειργάσθαι;

NE. ΣΩ. Πῶς εἶπες;

ΞΕ. Ἐγὼ νῦν πειράσομαι τοῦτ' αὐτό, ὃ διανοοῦμαι, νῦν ἐτι μᾶλλον δηλώσαι.

NE. ΣΩ. Ἀγοῖς ἄν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τῶν νομευτικῶν ἡμῖν πολλῶν φανεῶν ἄρτι τεχνῶν μία τις ἦν ἢ πολιτικὴ καὶ μιᾶς τινὸς ἀγέλης ἐπιμέλεια.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Ταύτην δὲ γε διώριζεν ὁ λόγος οὐχ ἴππων

C. Ἐτι λειφθὲν μόνον] In Clark. Vat. et pr. Ven. II. Flor. i.

ταῦτὸ κληθὲν] Sic Clark. Vat. Ven. III. Flor. b. pro vulg. ταῦτόν.

Τὸ παντάσῃσιν ἰκανῶς εἰρ.] Ante ἰκανῶς praeeunte Bekkero omisi καὶ cum Clark. Vat. Coisl. Ven. II. Flor. i.

E. τοῖς περὶ τὰνθρώπινα] V. τὰ ἀνθρ. Crasin debeamus Coisl.

ticipii sententiae intermediae ἐὰν τις — βουληθῆ, accommodatus est, quum esse deberet accusativus προσαγορεύοντα, qui cum verbis ἀναγκαῖον συμπλέκειν cohaereret. Sed ita alibi quoque cum secundario membro orationis conglutinantur quae ad primariam eius partem referenda erant.

C. Ἄρα γε, ὦ Σ.] Dubitatum de veritate eorum, quae illis divisionibus effecta sunt. Quod enim modo ceasuerunt,

artem civilem sive regiam nihil aliud esse nisi artem homines una degentes alendi; multos fore ait, veluti mercatores, agricolas, medicos, pistores, qui quum corporis alimentis prospiciant, etiam regine artis laudem affectare non dubitent. Quamobrem diligentiore etiam illius artis circumscriptione opus esse arbitratur. De ἄρα γε v. ad Euthyphr. p. G. A.

E. Ἐν τῆς τῶν ἄλλων —] num quis reliquorum alius

εἶναι τροφὸν οὐδ' ἄλλον θηρίων, ἀλλ' ἀνθρώπων κοινοτροφικὴν ἐπιστήμην.

NE. ΣΩ. Οὕτω.

Cap. XI. ΞΕ. Τὸ δὴ τῶν νομέων πάντων διάφορον καὶ τὸ τῶν βασιλέων θεασώμεθα.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἴ τις τῶν ἄλλων, τὸ τέχνης ἄλλης ὄνομα ἔχων, κοινῇ τῆς ἀγέλης ζῆντροφος εἶναι φησὶ καὶ προσποιεῖται.

NE. ΣΩ. Πῶς φησ;

ΞΕ. Οἷον οἱ ἔμποροι καὶ γεωργοὶ καὶ σιτουργοὶ πάντες, καὶ πρὸς τοῦτοις γυμναστὰι καὶ τὸ τῶν ἰατρῶν γένος, οἷοθ' ὅτι τοῖς περὶ τὰνθρώπινα νομεῦσιν, οὐς πολιτικοὺς ἐκαλέσαμεν, παντάσῃσιν τῷ λόγῳ διαμά- 268 χοντ' ἂν οὗτοι σύμπαντες, ὡς σφεῖς τῆς τροφῆς ἐπιμελοῦνται τῆς ἀνθρωπίνης, οὐ μόνον ἀγελαίων ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων αὐτῶν;

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν ὁρθῶς ἂν λέγοιεν;

ΞΕ. Ἴσως· καὶ τοῦτο μὲν ἐπισκεπόμεθα, τότε δὲ ἴσμεν, ὅτι βουκόλῳ γε οὐδεὶς ἀμφισβητήσει περὶ τούτων οὐδενός, ἀλλ' αὐτὸς τῆς ἀγέλης τροφὸς ὁ βουφορ-

P. 268. ὁρθῶς ἂν λέγοιεν:] λέγοιεν Clark. Vat. Ven. II. ταῦτο μὲν ἐπισκεπόμεθα] Bas. I. 2. ἐπισκεπόμεθα. Ald. Steph. ἐπισκεπόμεθα. Sed ἐπισκεπόμεθα verissime Clark. Coisl. Vat. Ven. XII. Dein ante βουκόλῳ omisimus τῷ cum Bekkero auctoritate Vat. Coisl. Ven. III. Par. BCH. Flor. a. b. c. i., et pro vulg. ἀμφισβητεῖται ex Clark. Coisl. Vat. Ven. XII. Zitt. ed. Bas. 2. revocavimus ἀμφισβητήσει.

artis nomen gerens communiter gregis socium esse esse et dicat et simul. Quae quid significant, ex illis, quae deinceps sequuntur, perspicuum esse debet omnibus. τῷ λόγῳ διαμάχοντ' ἂν οὐ τοῖς σύμπαντες] Istud οὐ τοῖς σύμπαντες iterat cum vi subiecti notionem praecedentibus nominibus comprehensam. Similiter paullo ante, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου τμήμα — τοῦτ' αὐτό ἐστὶν ἤδη τὸ ζητηθέν. conf. ad Char-

mid. p. 163. C. Matthiae Gr. §. 472. 1. — διαμάχοντ' ἂν pugnarent et contenderent, ut sextentias.

P. 268. ἀλλ' αὐτὸς τῆς ἀγέλης τροφὸς —] De Rep. II. p. 383. B. ὁ δ', αὐτὸς ὑμῶν, αὐτὸς ἐν θούρῃ παρὰν, αὐτὸς τὰδ' ἰπῶν, αὐτὸς ἐστὶν ὁ κταίων τὸν πάντα τὸν ἔμῳν, qui versus petiti sunt ex Aeschylī Psychostasin. Xenoph. Cyrop. III. 3. 2. αὐτὸς δμοῦσε ἡμῖν, αὐτὸς διέβας δους, αὐτὸς ἔξανα-

βός, αὐτὸς ἰατρός, αὐτὸς οἶον τυμφευτῆς καὶ περὶ
 B τοὺς τῶν γιγνομένων τότους καὶ λοχειῖας μόνος ἐπιστή-
 μων τῆς μαιευτικῆς. ἔτι τοίνυν παιδίας καὶ μοναϊκῆς
 ἐφ' ὅσον αὐτοῦ τὰ θρήματα φῦσαι μετείληθεν, οὐκ
 ἄλλος κρείττων παραμυθεῖσθαι καὶ κηλῶν πρᾶνεναι,
 μετὰ τε ὀργάνων καὶ ψιλῶ τῷ στόματι τὴν τῆς αὐτοῦ
 ποιμνῆς ἄριστα μεταχειριζόμενος μουσικῆν. καὶ δὴ καὶ
 τῶν ἄλλων περὶ νομίῶν ὁ αὐτὸς τρόπος. ἢ γάρ;

NE. ΣΩ. Ὁρθότατα.

ΞΕ. Πῶς οὖν ἡμῖν ὁ λόγος ὀρθὸς φανέται καὶ
 ἀκέραιος ὁ περὶ τοῦ βασιλέως, ὅταν αὐτὸν νομῆα καὶ
 C τροφὸν ἀγέλης ἀνθρωπίνης θῶμεν μόνον ἐκκρίνοντες
 μυρίων ἄλλων ἀμφιζήτουμένων;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ὀλίγον ἐμπροσθεν ἐφοβήθη-
 μεν ὑποπτεύσαντες μὴ λέγοντες μὲν τι τυγχάνομεν
 εἴημα βασιλικόν, οὐ μὴν ἀπειργασμένοι γε εἶμεν πῶ

B. μετὰ τε ὀργάνων] Sic Clark. Coisl. Vnt. Ven. AHZ.
 Par. BCHI. Flor. a. b. c. i. Scribatur olim μετὰ γε ὀργ.
 θῶμεν μόνον] Sic Clark. Vnt. Coisl. Par. AHZ. Par.
 BCH. Flor. a. b. c. i. cum edit. Bas. 2. Vulgo φῶμεν. Dein
 Flor. i. ἐκκρίνοντες, quod placebat Heusdio.

τήσας. Lysias adv. Eratosth. p. 81. ed. Bremi. αὐτὸς ἐπαγ-
 γυλάμενος οἴσσει τὴν πόλιν αὐ-
 τὸς ἀπώλει. Aristid. T. I. p. 131. ed. Jebb. θεὸς αὐτὸς ἐπι-
 στᾶς, αὐτὸς αἰτήσας, ὅσον αὐ-
 τὸς γ' ἰβούλει. Xenoph. Anab. II. 3, 4. al.

B. κρείττων παραμυθεῖ-
 σθαι] h. e. ad sedandas mode-
 randasque cupiditates et affectus.
 Dlximus de huius verbi usu ad
 Phaedon. p. 70. B.

λόγος — ἀκέραιος] h. e.
 sincerus et cui nihil frau-
 dis atque erroris admix-
 tum sit. v. Timaei Glossar.
 p. 16. ibique Ruhnken. Pro
 μόνον ἐκκρίνοντες Heusdii
 Specim. Crit. p. 132. legendum
 censebat μόνον ἐκκρίνοντες. No-

bis tamen nunc non opus vide-
 tur mutatione. Nam ἐκκρίνοντες
 est eum de numero cetero-
 rum secernentes ideoque so-
 lum hoc munere ornantes
 praeter ceteros.

C. ὑποπτεύσαντες, μὴ λέ-
 γοντες μὲν τι] Respicit ad
 illa p. 267. D. ἢ τοῦτ' αὐτὸ καὶ
 μάλιστα ἢ ζήτησις ἐλλείπει, τὸ
 τὸν λόγον ἐρῆσθαι μὲν πῶς, οὐ
 μὴν παντάναος γε τελείως ἀπειρ-
 γασθαι; Pro εἶμεν πῶ vett. edit.
 prave ἡμῖν πῶ, quod correctum
 nunc e libro Vat. Post hos
 optativos vero quod ἴσως ἂν ἀπο-
 φησόμεν infertur, oratio aliunde
 suspensa repente mutari existi-
 manda est. Eodem modo Gorg.
 p. 480. C. ubi verum est unice,

δι' ἀκριβείας τὸν πολιτικόν, ἕως ἂν τοὺς περιεχυμέ-
 νους αὐτῷ καὶ τῆς συννομῆς αὐτῷ ἀντιποιοιμένους
 περιελόντες καὶ ζωοῖσαντες ἐπ' ἐκείνων καθαρὸν μο-
 νον αὐτὸν ἀποφῆνωμεν;

NE. ΣΩ. Ὁρθότατα μὲν οὖν.

ΞΕ. Τοῦτο τοίνυν, ὦ Σώκρατες, ἡμῖν ποιητέον,
 εἰ μὴ μέλλομεν ἐπὶ τῷ τέλει κατασχεῖναι τὸν λόγον.

NE. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδαμῶς τοῦτό γε δραστήιον.

Cap. XII. ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἐξ ἄλλης ἀρχῆς
 δεῖ καθ' ἑτέραν ὁδὸν πορευθῆναι τινα.

NE. ΣΩ. Πόταν δὴ;

ΞΕ. Σχεδὸν παιδιᾶν ἐγκερασάμενους* συνηῶ γὰρ
 μερεῖ δεῖ μεγάλον μῦθον προσχρήσασθαι, καὶ τὸ λοι-
 πὸν δὴ, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν, μέρος αἰεὶ μέρους
 ἀφαιρουμένους ἐπ' ἄκρον ἀφικνεῖσθαι τὸ ζητούμενον. E
 οὐκοῦν ζηρή;

C. εἶμεν πῶ δε' ἀκρ.] V. ἡμῖν. Clark. εἶμεν. Vat. εἶμεν,
 quod unice verum esse iam Stephanus perspexit.
 καὶ τῆς συννομῆς] Sic Coisl. Ven. AHZY. Par. BCEE.
 Flor. a. b. c. i. Zitt. idque firmat etiam scriptura Clark. Vat. et
 Par. H. αυτομῆς. Vulgo αυτονομῆς.

ὅς ἂν αὐτὸ τῶν φίλων τυγχάνῃ,
 quamvis optativus obliquae ora-
 tionis praecedat. Ceterum κα-
 θαρὸν μόνον similiter dictum at-
 que ἵνα μόνον, designatque eum,
 qui plane sit ab aliis, idem nego-
 tium sibi vindicantibus, seivun-
 ctus atque separatus. De Rep.
 IX. p. 572. A. αὐτὸ (τὸ βέλ-
 τιστον) αὐτὸ καθ' αὐτὸ μόν-
 ον καθαρὸν σκοπεῖν.

D. εἰ μὴ μέλλομεν ἐπὶ
 τῷ τέλει] Libri omnes μέλλο-
 μιν. Sed verum esse contendo
 μέλλομεν, quod video etiam
 Astio placuisse. Alius certe
 generis sunt quae A. Matthiae
 Gr. §. 524. 5. alique notarunt.
 Nisi forte volueris verba hunc in
 modum intelligere: Hoc igi-

tur nobis faciendum, nisi
 forte nobis in votis sit, ut
 denique orationem s. dis-
 putationem nostram igno-
 minia afficiamus. At vereor
 id ut commode sic dicatur ab
 eo, qui nisi ita faciant, futurum
 esse censet, ut ipsorum disputa-
 tio turpitudinis maculam ausci-
 piat.

ΣΩ. Πόταν δὴ] Repeten-
 dum κατὰ. v. p. 283. C. et ann.
 ad Sophist. p. 243. D. Cratyl. p.
 498. D. Gorg. p. 449. E. p. 450.
 A. Nec tamen semper praepo-
 sitio sic omittitur. Infra p. 269.
 D. τοῦτο δὲ αὐτῷ τὸ ἀνάγκη
 εἶναι διὰ τὸδ' ἔστι ἀνάγκη ἐμφυ-
 τοῦ γέγονε. ΣΩ. Διὰ τὸ ποῖον
 δὴ;

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἀλλὰ δὴ τῷ μύθῳ μου πάνυ πρόσχετε τὸν νοῦν, καθάπερ οἱ παῖδες· πάντως οὐ πολλὰ ἐκφρεύγεις παιδιᾶς ἔτη.

NE. ΣΩ. Λίγοις ἄν.

ΞΕ. Ἦν τοίνυν καὶ ἔτι ἔσται τῶν πάλαι λεχθέντων πολλά τε ἄλλα καὶ δὴ καὶ τὸ περὶ τὴν Ἀτρείως τε καὶ Θυέστον λεχθεῖσαν ἔριν φάσμα, ἀκήρους γάρ που καὶ ἀπομνημονεύεις ὁ φασὶ γενέσθαι τότε.

NE. ΣΩ. Τὸ περὶ τῆς χρυσῆς ἀρνὸς ἴσως σημεῖον φράσεις.

269 ΞΕ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ τὸ περὶ τῆς μεταβολῆς δυνάμεως τε καὶ ἀνατολῆς ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἀστρῶν,

E. τῷ μύθῳ μου π.] V. nov. Invisis codicibus mss. Dein Astius conii. πάντως γὰρ, vel πάντως καὶ neutro opus. Tum παιδιᾶς Ven. Y. Par. EF. Zitt. παιδείας Zitt. et corr. Ven. II. sed v. ann.

καὶ δὴ καὶ τὸ περὶ τ.] δὴ καὶ om. Clark. Vat. Ven. II. male. v. ad Ion. p. 530. B. Usurpatur ut Latium quum-tum, ubi in altero membro generalioribus subiungitur aliquid singulare,

E. πάντως οὐ πολλὰ ἐκφρεύγεις —] Errant qui cum Stephano πάντως γὰρ οὐ π. scribendum censent. v. ad Theaet. p. 143. A. Tim. p. 26. E. Symp. p. 173. B. al. Dein pro παιδιᾶς ἔτη Stephanus legendum iudicavit παιδιᾶς ἔτη, idque assensu suo probaverunt Fischerus, Astius, alii. Vereor tamen magnopere, ut ulla opus sit mutatione. Nam etsi Hospes pueritiam significat, tamen id ipsum fit elegantius eodem servato nomine, ita quidem, ut παιδιᾶς ἔτη intelligenda sint de aetate, cui lusus imprimis placeat, h. e. de aetate puerili, quemadmodum nos quoque dicimus, Jahre des Spieles, Jahre des Scherzes. Omnino recte dubitarunt Casaubonus ad Athen. VII. p. 323. et Dorvill. ad Chariton. p. 405. num Attici παιδιᾶς de pueritia

dixerint, neque hunc scrupulum exemit Schaeiderus ad Remp. VII. p. 537. B. Apud Platonem certe Legg. VII. p. 808. E. παιδιᾶς et Legg. IX. p. 864. D. παιδιᾶς unice verum esse contendimus. Pro οὐ πολλὰ ἐκφρεύγεις haud scio an rectius scripturus sis οὐ πολὺ ἐκφρεύγεις.

καὶ δὴ καὶ τὸ περὶ τὴν Ἀτρείως —] et vero etiam illud in Atrai ac Thyestae, quae fertur, lite prodigium. De aurea agna in Atrai et Thyestae rebus memorabili v. Eurip. Orest. v. 800. et 989. ed. Matthiae ibique Schol. Tzetz. Chiliad. 18. coll. Paus. II. 18. Ceterum de totius huius fabulae (mythum nunc vocant αἰωνότορον) argumento et proposito in Prolegg. ita exposuimus, ut quae ibi scripta sunt, ea, priusquam singula pertractentur, nunc

ὡς ἄρα ὅθεν μὲν ἀνατίλλει νῦν, εἰς τοῦτον τότε τὸν τόπον ἵδνεται, ἀνέτιλλε δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, τότε δὲ δὴ μαρτυρήσας ἄρα ὁ θεὸς Ἀτρεῖ μετέβαλεν αὐτὰ ἐπὶ τὸ νῦν σχῆμα.

NE. ΣΩ. Λέγεται γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο.

ΞΕ. Καὶ μὴν αὖ καὶ τὴν γε βασιλείαν, ἣν ἤρξε Κρόνος, πολλῶν ἀκηζόμεν.

NE. ΣΩ. Πλείστον μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τοὺς ἐμπροσθεν φέσθαι γηγενεῖς καὶ μὴ ἐξ ἀλλήλων γεννᾶσθαι;

NE. ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἐν τῶν πάλαι λεχθέντων.

ΞΕ. Ταῦτα τοίνυν ἔστι μὲν ζῦμπαντα ἐκ ταύτου πάθους, καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα μυρία καὶ τούτων ἔτι

quod illis tanquam para generi subiectum est. Sed nescio quomodo in codd. illis δὴ καὶ saepe numero deletum est. Nimirum non placuisse videtur naribus grammaticorum, qui illos libros recensuerunt.

P. 269. B. καὶ μὴ ἐξ ἀλλήλων γ.] ἀδῶν Coisl. Par. BCFH. Flor. a. c. et edit. Ald. Bas. 1. 2. conf. Hesiod. Theog. v. 183 sqq.

lectione iteranda censeamus. Confer igitur Prolegg. p. 99 sqq.

P. 269. μαρτυρήσας ἄρα ὁ θεὸς Ἀτρεῖ] Vulgaris fuit narratio, quam Hyginus Fab. LXXXVIII. et Pausan. II. 18. memoriae prodiderunt, ipsam Solem Atrai crudelitatem adeo horruisse, ut cursu inflexo retro reverteretur. Quod idem philosophus etiam ab ceteris sideribus ita factum esse dicit, illustratur nimirum ingentem illam totius rerum naturae conversionem, de qua deinceps exponere constituit.

B. τὸ τοὺς ἐμπροσθεν φέσθαι γηγενεῖς] Perique enim poetae mortales volebant a Coelo ac Tellure procreatos esse. v. Hesiodi Theog. v. 183 sqq. Homer. Iliad. VII. v. 99. ubi v. Eustath. Eurip. ap. Dio-

nys. Hal. Vol. II. p. 58. et 103. Sext. Emp. adv. Matth. X. 315. Euseb. Praep. Evang. 20. Quam sententiam postea philosophi, Parmenides, Xenophanes, Pythagoras, Empedocles, alii, suo quisque modo exornarunt. v. Plutarchi. De placit. philos. V. 7. Censorinus De die nat. c. 4. Lactant. De praem. Div. VII. c. 7. Physicam rei expositionem habes apud Diodor. Sic. I. 7. conf. Lucret. V. v. 781 sqq. et 923 sqq.

Ταῦτα τοίνυν ἔστι] Haec omnia, quae de miraculis Atrai tempore visis, de Saturni regno, de hominibus terrigenis, aliis id genus rebus, memoriae prodita sint, ex eadem causa repetenda esse censet, quandoquidem explanationem summ habeant ex rerum universitatis conversionibus, quae exactis certis quibusdam temporum circumstantiis evenerunt.

θανμαστότερα, διὰ δὲ χρόνου πλῆθος τὰ μὲν αὐτῶν ἀπέσβηκε, τὰ δὲ διεσπαρμένα εἰρηται χωρὶς ἕκαστα
C ἀπ' ἀλλήλων. ὃ δ' ἐστὶ πᾶσι τούτοις αἴτιον τὸ πάθος, οὐδὲς εἰρηκε, νῦν δὲ δὴ λεκτέον· εἰς γὰρ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπόδειξιν πρόβει ῥηθέν.

Cap. XIII. NE. ΣΩ. Κάλλιςτ' εἶπες, καὶ λέγε μηδὲν ἑλλείπων.

ΞΕ. Ἀκούεις ἄν. τὸ γὰρ πᾶν τότε τοτὲ μὲν αὐτὸς ὁ θεὸς ξυμποδηγεῖ πορευόμενον καὶ συγκυκλεῖ, τοτὲ δ' ἀνήκεν, ὅταν αἱ περίοδοι τοῦ προσηζοντος αὐτῷ μέτρον εἰλήφωσιν ἤδη χρόνου, τὸ δὲ πάλιν αὐτόματον εἰς τάναντία περιάγεται, ζῶον ὃν καὶ φρό-

C. πρόβει ῥηθέν] ἀπόδειξιν τὸ ῥηθέν Ven. SY. Zitt. et corr. Ven. Z. v. ann. Dein ἑλλείπων Clark. Vat. Ven. II.

εἰλήφωσιν ἤδη] Vitiose vulgo εἰλήφωσιν, quod emendatum dedimus ex Clark. Vat. Coisl. Ven. AΠΞSY. Par. BH. Flor. a. b. c. I. Zitt. Euseb. Paulo ante Eusebius παρεύμενος; male.

τὰ μὲν αὐτῶν ἀπέσβηκε] h. e. evanuerunt. Ponitur enim ἀπέσβηκε intransitive, ut loquuntur grammatici. Grammatici Bekker. Anecd. I. p. 422. Ἀπέσβη· ἐσβέσθη ἢ ἐπαύσατο, τίθνηκε. Eadem fere habent Hesychius, Photius, alii. Timaeus Gloss. p. 40. Ἀπέσβη (corr. ἀπέσβηκε) τίθνηκεν. ubi legenda est Ruhkenii disputatio. Nonnulla de hoc verbo etiam Valckenar. Diatrib. p. 57. et Elmsleius ad Eurip. Med. v. 1187. exposuerunt. Proxima inter ipsa cohaerent sic: τὸ δὲ πάθος, ὃ τότε πᾶσι τούτοις αἴτιον, οὐδὲς εἰρηκεν. Mox de πρόβει cum ῥηθέν iuncto conferas infra p. 288. C. ταύτοις τολῶν ἐν ὄνομα πρόβει προσυγορευθέν. Sophist. p. 219. C. κρητικῆ λέξεσσις ἂν ἀμαρτήσιν. Ibid. p. 227. C. ποῖον τι λέχθεν εὐπροκρίτατον εἶναι δοξῆ.

C. Ἀκούεις ἄν.] h. e. ἄκουε. Solemne fuit narrandi initium ἄκουε δὲ. v. Tim. p. 29.

D. Gorg. p. 522. E. ibique ann. Declarat vero philosophus optimarum civitatum origines ex antiquis narrationibus, quod ipsum similiter ab eo factum esse meminimus Legg. I. III. p. 678 sqq. Qua in re pro more suo ita versatus est, ut praeae aetatis traditiones ad suae ipsius sententiae rationes accommodaverit et cum illa in unum coniunxerit. Quod igitur narrat, summi dei imperio omnia optime contineri, et quam diu illud valuerit, omnibus contigisse vitam beatissimam, qualem Crono imperante homines egerint; ubi autem Deus ab imperio recesserit, ibi omnia turbari coepisse et in peius mutari, usque dum laboranti rerum universitati rursus ultro succurrerit; id videtur eo pertinere, ut mundum significetur sine divina mente non posse diu per se consistere, quippe qui, etiamsi aliquamdiu queat ipse moveri, tamen denique saevae necessitatis vi cedere cogatur.

νησιν εἰληκος ἐκ τοῦ συναρμόσαντος αὐτὸ κατ' ἀρχάς. **D** τοῦτο δὲ αὐτῷ τὸ ἀνάπαλιον εἶναι διὰ τὸδ' ἐξ ἀνάγκης ἐμφυτον γέγονεν.

NE. ΣΩ. Διὰ τὸ ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τὸ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχειν αἰεὶ καὶ ταῦτόν εἶναι τοῖς πάντων θειοτάτοις προσήκει μόνοις, σώματος δὲ φύσις οὐ ταύτης τῆς τάξεως. ὃν δὲ οὐρανὸν καὶ κόσμον ἐπωνομάκαμεν, πολλῶν μὲν καὶ μακαρίων παρὰ τοῦ γεννησαντος μετέληκεν, ἀτὰρ οὖν δὴ κεκοινώνηκέ γε καὶ σώματος. ὅθεν αὐτῷ μεταβολῆς ἀμοίρω γίνεσθαι διὰ παντὸς ἀδύνατον, κατὰ δύναμιν **E** γε μὴν ὃ τι μάλιστα ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ ταῦτα μίαν φο-

D. Τὸ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχειν —] Laudat haec Theodoret. Affect. Graec. Cur. p. 63. 13. ed. Sylburg. = p. 172. ed. Gaisford. Is post καὶ ταῦτόν εἶναι addit πάντως; pro ὃν δὲ οὐρανὸν habet καὶ δὴ ὃν οὐρανὸν; et pro τοῦ γεννησαντος legit τοῦ πεποιηκότος.

πολλῶν μὲν καὶ μακαρίων] μὲν οὖν. Clark. Vat. Ven. II.

Sed de his accuratius diximus in Prolegom. p. 99 sqq. quae hic iterare supervacaneum est. Laudat locum usque ad verba γυνηται τροπή. p. 270. D. Euseb. Praep. Ev. XI. 32. p. 559 sqq. τοτὲ δὲ ἀνήκεν] h. e. dimittere solet, quod fit exactis quibusdam temporum circuitibus.

ζῶον ὃν καὶ φρόνησιν —] Indidit enim Deus ei animam, rationis participem; de qua Platonis sententia v. Tim. p. 30. B sqq. Hinc igitur cessante Dei imperio mundus utique per aliquod tempus in orbem circumagitur et quidem in partem contrariam; sed non ea est in rerum natura animi vis, ut diu possit rectum tenere cursum; igitur mox prorumpente innata ipsi inbecillitate ab iusto ordinis rectaque ratione deflectit: quippe colligatum ipsi corpus est, quod est constantiae ac sempiternitatis experta. Atque in hoc ipso etiam contrarii motus caus-

sa quaeri debet. Est enim corporis natura divino opposita et contraria: quamobrem ei etiam contrarius motus convenit, prouti aut divino paret imperio aut ipsa vi sua rotatur ac circumagitur. Conferri cum his utiliter possunt quae plenius paullo alioque consilio de corporum coelestium motibus exponuntur in Timaeo p. 36. B. C. Ibidem p. 27. B. sqq. de rerum mutabilitate et sempiternarum discrimine disputatur.

E. κατὰ δύναμιν γε μὴν ὃ τι μάλιστα —] h. e. veruntamen pro viribusquam maxime in eodem (h. e. in eodem spatio) eadem ratione una agitatione movetur: quapropter nactus est circuitum, qui haberet quam minimam in sua ipsius motione declinationem. Rerum universitatem motum orbicularem accepisse, ut quam proxime ad rerum divinarum constantiam accederet, etiam

ρὰν κινεῖται· διὸ τὴν ἀναζύκλῃσιν εἰληγεν, ὃ τι σμικροτάτην τῆς αὐτοῦ κινήσεως παραλλάξιν. αὐτὸ δὲ ἑαυτὸ στρέφειν αἰεὶ σχεδὸν οὐδενὶ δυνατὸν πλὴν τῶ τῶν κινουμένων αὐ πάντων ἡγουμένῳ. κινεῖν δὲ τούτῳ τοτὲ μὲν ἄλλως, αὐθις δὲ ἐναντίως οὐ θέμις. ἐκ πάντων δὲ τούτων τὸν κόσμον μήτε αὐτὸν χορῆ γίνεσθαι στρέφειν ἑαυτὸν αἰεὶ, μήτ' αὐ ὅλον αἰεὶ ὑπὸ θεοῦ στρέφεσθαι διττὰς καὶ ἐναντίας περιαγωγάς, μήτ' αὐ

270 δύο τινὲ θεῶ φρονεῖντε ἑαυτοῖς ἐναντία στρέφειν αὐτόν, ἀλλ' ὅπερ ἄρτι ἐρῆθη καὶ μόνον λοιπόν, τοτὲ μὲν ὑπ' ἄλλης συμποδηεῖσθαι θείας αἰτίας, τὸ ζῆν πάλιν ἐπιζυγόμενον καὶ λαμβάνοντα ἀθανασίαν ἐπισκευαστήν παρὰ τοῦ δημιουργοῦ, τοτὲ δ' ὅταν ἀνε-

E. αὐ πάντων ἡγουμένῳ] αὐ additum nunc ex Clark. Vat. Coisl. Ven. ΠΣΥΞ. Par. BCEFH. Eusebio et edit. Bas. 2. In Flor. i. scriptum extat τῶν κινουμένων ἀπάντων. non male.

P. 270. δι' ἑαυτοῦ αὐτὸν ἰέναι.] Sic scripsi ex Eusebio, assentientibus nuperis editoribus. Vett. editt. cum codd. δι'

in Timaeo p. 40. A. B. docetur. Haec ipsa vano sententia quod ibi aliquanto dilucidius exponitur, inde iure colligi videtur posse, Timaeum post Politicum demum litteris consignatum esse; id quod etiam aliis argumentis probabile fit, de quibus in Prolegomenis disputavi. Pro τῆς αὐτοῦ κινήσεως Astius legendum censet τῆς ταῦτοῦ κινήσεως, quod in codicibus repertum non est. Neque opus est illa mutatione, siquidem locum eo quo nos fecimus modo interpretari licet. Accedit quod, si Astii ratio vera esset, scriptum oportebat esse τῆς τοῦ ταῦτοῦ κινήσεως παραλλάξιν.

ἐκ πάντων δὲ τούτων τὸν κόσμον —] Ex eo, quod nihil ipsum se movere possit praeter illud unum, quod sit omnis motus causa et principium, id ipsum autem eodem semper modo moveat, consequi censet, mundum nec semper semetipsum circumagere, nec semper totum

moveri a Deo, neque etiam a duobus Diis inter se contraria sententibus agitari; sed quod unum superest statuendum esse, mundum modo a Deo, modo per se ipsum moveri, atque inde fieri, ut orientis et occidentis plagae repente mutantur. Post ὅπερ ἄρτι ἐρῆθη καὶ μόνον λοιπόν sc. ἔστιν, repetendum ex superioribus χορῆ γίνεσθαι.

P. 270. λαμβάνοντα ἀθανασίαν ἐπισκευαστήν παρὰ τοῦ δ.] immortalitatem ab opifice comparatam. Dein ex Eusebio scripsimus δὲ ἑαυτοῦ αὐτὸν ἰέναι. Nam quod libri Platonis habent δὲ ἑαυτόν, id cum sententia scriptoris minime concordat, qui hoc dicit, mundum, ubi a Deo dimissus sit, per se ipsum ire, κατὰ καιρὸν, h. e. opportune, s. opportuno tempore iam dimissum talem, ut multas possit rursus conficere conversiones. Nam pertinet κατὰ καιρὸν ad ἀφελόντα τοιοῦτον, neque audiendus

δῆ, δι' ἑαυτοῦ αὐτὸν ἰέναι, κατὰ καιρὸν ἀφελόντα τοιοῦτον, ὥστε ἀνάπαλιν πορεύεσθαι πολλὰς περιόδων μυριάδας διὰ τὸ μέγιστον ὄν καὶ ἰσορροπιώτατον ἐπὶ σμικροτάτου βαινόν ποδὸς ἰέναι.

NE. ΣΩ. Φαίνεται γοῦν δὴ καὶ μάλα εἰκότως B εἰρησθαι πάντ' ὅσα διεήλυθας.

Cap. XIV. ZE. Λογισάμενοι δὲ ξυνοήσωμεν τὸ πάθος ἐκ τῶν νῦν λεχθέντων, ὃ πάντων ἐφαιμεν εἶναι τῶν θανασιῶν αἴτιον. ἔστι γὰρ οὖν δὴ τοῦτ', αὐτό.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ZE. Τὸ τὴν τοῦ παντὸς φορὰν τοτὲ μὲν ἐφ' ἃ νῦν κυλεῖται φέρεσθαι, τοτὲ δ' ἐπὶ τὰναντία.

ἑαυτὸν αὐτὸν ἰέναι. Praeterea emendavi nunc interpunctionem, de qua v. infra.

διὰ τὸ μέγιστον] διὰ δὲ τὸ μ. Clark. Vat. Coisl. Ven. ΠΣΥ. Nonne δὴ legendum?

B. Φαίνεται γοῦν δὴ —] Sic dedi ex Eusebio. Editt. omnes cum codd. γ' οὖν δὴ. v. ann.

est Schleiernmacherus, qui illud ad praegressa δὲ ἑαυτόν ἰέναι referebat locumque interpretabatur sic: dann aber von sich selbst geht so gut sie kann. Prave locus vulgo in hunc modum interpungebatur: κατὰ καιρὸν ἀφελόντα, τοιοῦτον ὥστε κ. τ. λ. Maius tamen vitium haeret in proximis, ubi causa indicatur, cur mundus, quamvis sibi soli permissus, tamen multa periodorum nulla retrogradum peragere queat. Etenim quum sit maximus, tamen et aequilibris est et propter figuram, quam accepit, orbicularem minimo insistens pedi incedit. Haec autem sententia ut e Graecis exeat, scribendum est: διὰ τὸ μέγιστον ὄντα ἰσορροπιώτατον ἐπὶ σμικροτάτου βαινόντα ποδὸς ἰέναι. Aliter haec expedire nuper studuit Herm. Sauppius Act. Societ. Gr. Lips. Vol. II. Fasc. II. p. 420. quibus tamen non adducor ut quidquam meorum tetractem. Prave is etiam totum

οὔτον retulit ad καιρὸν, quod per sententiae rationem fieri non potest.

B. Φαίνεται γοῦν δὴ καὶ μάλα] Sic scripsi nunc ex Eusebio. Libri Platonis omnes φαίνεται γ' οὖν δὴ. Differunt γοῦν et γ' οὖν eo, quod γοῦν habet vim asseverandi cum quadam restrictione, ut Latium quidem certe sive certe quidem, pertinetque ad universam sententiam, γ' οὖν autem sic usurpatur, ut γε praecedentis vocabuli vim acuat et dein οὖν per se inferatur. Itaque supra p. 257. D. recte dicitur: τὸν μὲν γε οὖν ἡμεῖς κατὰ τὴν τοῦ προσώπου φύσιν ὁμοίον ἐμοὶ φαίνεσθαι φατε; nam γε pertinet ad τὸν μὲν, eique οὖν ita subicitur, ut sit argumentantis et ratiocinantis. Iam his expositis facile erit ad diiudicandum, cur hoc loco γοῦν requiratur. Habet enim locum asseveratio cum restrictione, quae totam sententiam afficit. Quippe dicit Socra-

NE. ΣΩ. Πῶς δὴ;

ΞΕ. Ταύτην τὴν μεταβολὴν ἠγείσθαι δεῖ τῶν περὶ τὸν οὐρανὸν γιγνομένων τροπῶν πασῶν εἶναι μεγίστην καὶ τελευτάτην τροπὴν.

C NE. ΣΩ. Ἔοικε γοῦν.

ΞΕ. Μεγίστας τοίνυν καὶ μεταβολὰς χρὴ νομίζειν γίνεσθαι τότε τοῖς ἐντὸς ἡμῖν οἰκοῦσιν αὐτοῦ.

NE. ΣΩ. Καὶ τοῦτ' εἰκός.

ΞΕ. Μεταβολὰς δὲ μεγάλας καὶ πολλὰς καὶ παντοίας συμφερούμενας ἂν οὐκ ἴσμεν τὴν τῶν ζώων φύσιν ὅτι χαλεπῶς ἀνέχεται;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Φθοραὶ τοίνυν ἐξ ἀνάγκης τότε μέγιστα ξυμβαίνειναι τῶν τε ἄλλων ζώων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἀνθρώπων γένος ὀλίγον τι περιλείπεται. περὶ δὲ τούτους ἄλλα τε παθήματα πολλὰ καὶ θαυμαστά καὶ καινὰ ξυμπίπτει, μέγιστον δὲ τὸδε καὶ ξυνεπόμενον

Πῶς δὴ] Schleiermachers con. Πῶς δ' οὐ;
τελευτάτην τροπὴν] Sic Clark. Vat. Ven. ΠΞ. Flor. i. Vulgo erat τελευτάτην.

C. Καὶ τοῦτ' εἰκός] Sic Flor. i. et Euseb. Editt. Καὶ τοῦτο εἰκός. Dein Euseb. Μεταβολὰς δὲ γε πολλὰς ἢ μεγάλας.

D. τοῦ παντὸς ἀνελλίξει] Sic Clark. Vat. Coisl. Veneti, Parisini, alii, pro vulg. ἀνελλίξει. v. Lobeck. ad Phrynich. p. 29 sq. Ἰσθὶ πάντων] Ita Clark. Vat. et pr. Ven. II. errore.

tes hoc: Illud quidem certum est, omnia videri admodum probabiliter esse disputata, quae exposuisti. Sic Sophist. p. 232. E. Φαίνεται γοῦν δὴ σχεδὸν οὐδὲν ὑπαλιπεῖν. Ibid. p. 232. B. Αἰγεταιί γοῦν δὴ περὶ αὐτῶν ταῦτα. conf. ad Euthydem. p. 299. E.

C. τοῖς ἐντὸς ἡμῖν οἰκοῦσιν αὐτοῦ] h. e. ἡμῖν τοῖς ἐντὸς αὐτοῦ οἰκοῦσιν.

καὶ παντοίας συμφερούμενας] h. e. concurrentes, convenientes. — οὐκ ἴσμεν τὴν — φύσιν εἰτιχ. ἂν. Notum genus attractionis. Sic p. 277. E. τοῖς γὰρ παῖδας ἴσμεν — εἰτι — διαιοθάνονται. Euthy-

dem. p. 294. C. οἶσθα Εὐθύδημον ὁπόσους ὀδόντας ἔχει. Ibid. p. 297. B. ἐπινοῦμαι τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ὅτι ἀδικοὶ εἰσιν. Sed plurima rei exempla suppeditabant quos laudavit Matthiae Gr. §. 296.

D. καὶ δὴ καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος —] Expectabas καὶ δὴ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Nunc constructione leviter immutata dixit, καὶ δὴ καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὀλίγον τι περιλείπεται. Ceterum conf. Legg. III. p. 676. C. βραχὺ τι τὸ τῶν ἀνθρώπων λείπεσθαι γένος.

μέγιστον δὲ τὸδε καὶ ξυνεπόμενον] Hoc δὲ respondet praegresso τε in verbis ἄλλα τε παθῆ-

τῆ τοῦ παντὸς ἀνελλίξει, τότε ὅταν ἢ τῆς νῦν καθεστηκυίας ἐναντία γίνηται τροπὴ.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἦν ἡλικίαν ἕκαστον εἶχε τῶν ζώων, αὕτη πρῶτον μὲν ἔσθι πάντων, καὶ ἐπαύσατο πᾶν ὅσον ἦν θνητὸν ἐπὶ τὸ γεραιότερον ἰδεῖν πορευόμενον, μεταβάλλον δὲ πάλιν ἐπὶ τὸνναντίον οἶον νεώτερον καὶ ἀπαλωτέρον ἐφύετο. καὶ τῶν μὲν πρεσβυτέρων αἱ λευκαὶ τρίχες ἐμυλαίνοντο, τῶν δ' αὖ γεραιώτων αἱ παρειαὶ λεαινόμεναι πάλιν ἐπὶ τὴν παρελθούσαν ὥραν ἕκαστον καθίστασαν, τῶν δὲ ἡβώντων τὰ σώματα λεαινόμενα καὶ σμικρότερα καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα ἕκαστην γιγνόμενα πάλιν εἰς τὴν τοῦ νεογενοῦς παιδὸς φύσιν ἀπίε, κατὰ τε τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἀφομοιούμενα· τὸ δ' ἐντεῦθεν ἤδη μαραινόμενα κομιδῇ τὸ πάμπαν ἐξηφανίζετο. τῶν δ' αὖ βιαιῶς τελευτῶντων ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὸ τοῦ νεκροῦ

E. Ἐκαστον καθίστασαν] Mendose vulgo et praeter codicum fidem καθίστασαν. Deinceps τῶν δὲ ἡβ. recte Clark. Vat. Ven. AII. Par. H. Flor. a. c. i. pro v. τῶν τε ἡβ.

κατὰ τε τὴν ψυχὴν] τε om. Coisl. Ven. A. Par. BCEFH. Flor. a. b. c. cum Ald. et Bas. 1. Causa omissionis cernitur in voculae collocatione, de qua v. ad Criton. p. 43. B. Phaedon. p. 86. C. 89. D. 94. D.

τὸ τοῦ νεκροῦ σῶμα] σῶμα-om. Clark. Vat. Ven. II.

ματα, cuius structurae exempla bene multa enumeravimus ad Tim. p. 20. A. Symp. p. 186. E. Men. p. 93. C. Dein pro vulg. ἀνελλίξει recte libri optimi ἀνελλίξει, quod iidem servarunt etiam infra p. 286. B. περὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀνελλίξει. Sic Philob. p. 15. E. πάλιν ἀνελλίξει. Symp. p. 206. D. ἀποτρέπεται καὶ ἀνελλεται. conf. Lobeck. ad Phrynich. p. 29 sq.

ἐπὶ τὸ γεραιότερον ἰδεῖν πορευόμενον] ad aetatem proveciorem spectare et procedere. Similiter De Rep. VII. p. 514. B. εἰς τὸ πρόσθεν ὄραν. Theaet. p. 174. E. al.

E. ἐπὶ τὴν παρελθούσαν

ὄραν] h. e. ad pristinum florem aetatis, qua nondum barbati extitissent. Pro καθίστασαν, quod codd. praebuerunt, male vulgo καθίστασαν, quo servato Stephanus ἐκείνου scribendum putabat. Sed praestat quod nunc ex libris fere omnibus restitutum est.

P. 271. τὸ δὲ γηγενης ἐλευαί ποτε — τοῦτ' ἦν] Eodem modo p. 286. E. τὸν περὶ τὰς τοιαύτας ξυνοίας φέροντα λόγων μῆτη καὶ τὰς ἐν κύκλῳ περιόδους οὐκ ἀποδεχόμενον, τοῦτον ἀπονομάζειν. P. 310. B. μᾶλλον δὲ γε δίκαιον τῶν περὶ τὰ γίνη ποιούμενον ἐπιμίλιαν, τοῦτω περὶ λέγειν. Theaet. p. 171.

σῶμα ταῦτα ταῦτα πάσχον παιδήματα διὰ τάχους
271 ἄδηλον ἐν ὀλίγαις ἡμέραις διεσθίρειτο.

Cap. XV. NE. ΣΩ. Γένεσις δὲ δὴ τίς τὸτ' ἦν, ὃ ξένη, ζῶων; καὶ τίνα τρόπον ἐξ ἀλλήλων ἐγεν-
νῶντο;

ΣΕ. Ἄηλον, ὃ Σώκρατες, ὅτι τὸ μὲν ἐξ ἀλλή-
λων οὐκ ἦν ἐν τῇ τότε φύσει γεννώμενον, τὸ δὲ γη-
γενῆς εἶναι ποτε γένος λεχθέν, τοῦτ' ἦν τὸ κατ' ἐκεί-
νον τὸν χρόνον ἐκ γῆς πάλιν ἀναστρεφόμενον, ἀπειρη-
μονεύετο δὲ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων τῶν πρώ-
των, οἱ τελευτώσῃ μὲν τῇ προτέρῃ περιφορῇ τὸν ἐξῆς

διὰ τάχους ἄδηλον] Sic Clark. Vat. Ven. PA. Par. BCH.
Flor. i. et ed. Bas. 2. Vulgo scribebatur διὰ τάχους.

P. 271. τὸ δὲ γηγενῆς] δὴ post δὲ addit unus Flor. 1.

B. τῷ τοῖς πρεσβύτας] τὸ Vat. Ven. II.

ἀναβιωσκομένους] ἐπισθαι om. Clark. Vat. Ven.
II. v. annot., unde clara fiet huius omissionis causa et ratio.

D. καὶ τὰ δοκοῦντα ἀεὶ ταῦτα
λέγειν. Ibid. p. 172. B. τὸ κοινῇ
δοῦναι τοῦτο γήγενθαι ἀληθές.
Charmid. p. 163. C. τὸν τὰ ἐαυ-
τοῦ πράττοντα τοῦτον ὁφθαλμὸν
καλεῖν. ubi v. ann. Ceterum to-
tum hunc locum inde ab Ἰνταίς
δὲ δὴ τίς τὸτ' ἦν usque ad Ἰπταί-
ται τοῖς ἡμπεροσθίεν habet Euse-
bius Praepar. Evang. XI, 33.
p. 561. ed. Viger.

οἱ τελευτώσῃ μὲν τῇ προ-
τέρῃ —] qui exeunti pri-
ori circuitui tempore deinceps
insequuto erant vicini,
et huius initio nati.

B. ἐχόμενα γὰρ ἐστὶ τῷ
τοῖς πρ.] Hic locus dubitari
vix potest quin corruptelae la-
bem susceperit. Nam primum
quidem insolens est istud ἐχόμε-
νόν ἐστι τῷ ἴσθαι, quum nec
Platoni nec cuiquam alii scri-
ptori datus post ἐχόμενόν ἐστιν
usquam placuerit. Nam alia
certe ratio adverbii ἐξῆς est,
quod modo cum genitivo modo
cum dativo copulari utique ex-
ploratam habemus. Sed magis

etiam offendit, quod deinde sim-
plex infinitivus ἴσθαι infertur,
qui non potest aliunde nisi ex
ἐχόμενόν ἐστι suspensus esse.
Quis vero unquam sic loquutus
est: ἐχόμενόν ἐστι τῷ τοῖς πρε-
σβύτας ἐπὶ τὴν τοῦ παιδὸς ἰέναι
φύσιν ἄλλους ἀναβιωσκομένους
ἴσθαι τῇ τροπῇ? Omnem hanc
loci difficultatem protenus sustu-
leris una litterula mutata: Ete-
nim ubi pro ἐχόμενον scripseris
ἐπόμενον, omnia plana erunt et
expedita. Nam ita et dativi ratio
satis constabit, et infinitivus
cum accusativo idoneam habebit
explicationem. Est enim verbo-
rum sententia haec: Quod
enim senes in pueri rede-
unt naturam, huic con-
sequens est, e mortuis vi-
cissim et in terra sepultis
rursus ibi conerescentes
et reviviscentes (homines),
sequi rerum conversionem
utpote in generationis
contrarium revolutos.
Emendationem nostram non me-
diocriter confirmat quod Socra-

χρόνον ἐγειρόντων, τῆςδε δὲ κατ' ἀρχὰς ἐφύοντο· του-
των γὰρ οὗτοι κήρυκες ἐγένονθ' ἡμῖν τῶν λόγων, οἱ
νῦν ὑπὸ πολλῶν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστοῦνται. τὸ γὰρ ἐν-
ταῦθεν, οἶμαι, χρὴ ξυνοεῖν. ἐχόμενον γὰρ ἐστὶ τῷ
τοῖς πρεσβύτας ἐπὶ τὴν τοῦ παιδὸς ἰέναι φύσιν, ἐκ
τῶν τελευτηκότων αὐτῶν, κειμένων δ' ἐν γῇ, πάλιν ἐκεῖ
ξυνοσταμένους καὶ ἀναβιωσκομένους ἐπισθαι τῇ τροπῇ
συνανακυκλουμένους εἰς τάναντία τῆς γενέσεως, καὶ
γηγενῆς δὴ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐξ ἀνάγκης φρο-
μένους οὕτως ἔχειν τοῦνομα καὶ τὸν λόγον, ὅσους μὴ
θεὸς αὐτῶν εἰς ἄλλην μοῖραν ἐκόμισεν.

συνανακυκλουμένους εἰς τάναντία] V. συνανακυκλου-
μένων, quod ex Zitt. emendavi. Sunserat iam Schleiermacher.

C. μοῖραν ἐκόμισεν] Sic Clark. Vat. Ven. PΣΥΛΣ.
Par. BC. Flor. a. c. i. Zitt. Euseb. et edit. Bas. 2. Legebatur
ἐκόμισεν. Paullo ante Euseb. κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, probante
Heusdio Specim. p. 134.

tes deinde Hospiti respondet:
Κοιμῆ μὲν αὖν τοῦτο γὰρ ἐπείκει
τοῖς ἡμπεροσθίεν. Et faciunt: ut
etiam illa p. 271. E. ἀλλὰ θ' ὅ-
σα τῆς τοιαύτης ἐστὶ κατακο-
μῆσεως ἐπόμενα. Nec vero quid-
quam offensionis habet, quod ex
ἐπόμενόν ἐστι suspensus est qui
mox infertur infinitivus ἴσθαι.
Quid enim molestiae habere pos-
test, quod idem verbum bis,
sed diversa significatione posi-
tum legitur? Quanquam in hac
iteratione videntur offendisse
grammatici, quibus codicum Bodl.
et Vat. debemus recensionem.
Nam in his libris ἴσθαι est de-
letum. Verum illi iniuria. Prae-
ter illud ἐχόμενον vero etiam
aliud mendum in hoc loco ine-
rat. Scribebatur enim συνανα-
κυκλουμένους, quod cohaereret
cum τῆς γενέσεως. At enim ve-
ro ipsam generationem nunc non
posse dici συνανακυκλοῦσθαι,
adeo est manifestum, ut id de-
monstrare velle paene ineptum
videatur. Recte igitur Schlei-
ermacherus accusativum συν-

ανακυκλουμένους restituendum in-
dicavit, quem tandem ex codice
Zittaviensi revocavimus. Ete-
nim ita participio significatur,
qui fiat, ut illi rursus coneres-
cant et reviviscant, quam con-
structionis rationem aliis locis
abunde illustravimus.

C. οὕτως ἔχειν τοῦνομα
καὶ τὸν λόγον] Verissime
Heusdius indicavit, neque Euse-
bii lectionem τοῦνομα καὶ τὸν
τρόπον, nec Stephani coniecta-
ram τοῦνομα κατὰ τὸν λόγον,
sed unice vulgatam τοῦνομα καὶ
τὸν λόγον pro vera probandam
esse. Sententia enim haec est:
terrigens et nomine dici
et definitione significari.
Ita fere ὄνομα et λόγος inter se
distinguuntur, ut λόγος sit quo
nomen definitur ac decla-
ratur. v. Sophist. p. 218. C.
221. A. Euthydem. p. 285. 286.
conf. D. Heins. ad Max. Tyr.
in not. p. 90.

ὅσους μὴ θεὸς αὐτῶν —
ἐκόμισεν] nisi quos deus
ad aliam sortem deduxis-

NE. ΣΩ. Κομιδῆ μὲν οὖν τοῦτο γε λέγεται τοῖς ἔμπροσθεν. ἀλλὰ δὴ τὸν βίον ὃν ἐπὶ τῆς Κρόνου φῆς εἶναι δυνάμειος, πότερον ἐν ἐκείναις ἦν ταῖς τροπαῖς ἢ ἐν ταῖςδε; τὴν μὲν γὰρ τῶν ἀστρῶν τε καὶ ἡλίου μεταβολὴν δῆλον ὡς ἐν ἐκατέραις ξυμπίπτει ταῖς τροπαῖς γίγνεσθαι.

ΣΕ. Καίως τῷ λόγῳ ξυμπαρηκολούθησας. ὁ δ' ἦρου περι τοῦ πάντα αὐτόματα γίγνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις, ἥκιστα τῆς νῦν ἐστὶ καθεστηκυίας φορᾶς,

φῆς εἶναι δυνάμειος] δυναστείας Ven. III. Flor. i. et edit. Bas. 2. Habent idem in marg. Bar. BC. Flor. a. c. recta fortasse.

set, ut non rursus homines nascerentur. Male libri nonnulli ἐκδόμησε: quod debet videtur his, qui mortuos vellet in naturas commutari humana praestantiores.

τῶν ἀστρῶν τε καὶ ἡλίου μεταβολῆς] Non opus est τοῦ articulo ante ἡλίου. De Rep. VII. p. 516. A. προσβλέπων τὰ τῶν ἀστρῶν τε καὶ οὐρανῶν φῆς. Phaedon. p. 111. C. καὶ τὸν γε ἡλίον καὶ οὐρανὸν καὶ ἀστρα ὁρᾶσθαι.

D. ὡς νῦν κατὰ τόπους—] Postquam dictum est, Deum universi circuitus gessisse curam, nunc singularum mundi partium gubernationem singulis diis inferioribus demandatam fuisse narratur. Quum igitur superioribus novum quiddam adficiatur, primum desideratur vocula aliqua, qua huius sententiae cum antecedentibus coniunctio ac necessitudo significetur; deinde verbum finitum requiritur, quo profecto carere non possumus. Quamobrem nos quidem etiam nunc locum sic referendum censemus: ὡς δὲ νῦν κατὰ τόπους, ταῦτόν τοῦτο ὑπὸ θεῶν ἀρχόντων πάντ' ἦν τὰ τοῦ κόσμου μέρη διειλημμένα, quemadmodum autem

nunc singuli loci (diis sacri sunt) ita omnes mundi partes inter deos principes erant divisae ab iisque gubernatae. Quo casu acciderit, ut de ommitteretur, vel ex praegresso ὡς intelligere licet, cuius littera finalis errori ansam praebuit. Et potuit de tanto lubentius a grammaticis extrahi, postquam παντ' ἦν in πάντη depravatam fuit. Tunc enim coniunctionis ligamento non amplius opus visum est. Verum enim vero πάντη per se esse ineptum aut certe perquam incommodum et molestum, vix est quod demonstramus. Nam quod subsequitur τὰ τοῦ κόσμου μέρη, id potius πάντα flagitare videtur. Ita igitur κατὰ τόπους et πάντα τὰ τοῦ κόσμου μέρη inter se opponitur, idque rectissime. Enimvero κατὰ τόπους idem est quod singuli loci, obtinetque locum nominativi; quem usum loquendi illustravimus ad Remp. IV. p. 436. A. Hoc igitur qui non perspicerent, illi κατὰ τόπους potius adverbium aliquod respondere oportere sibi persuaserunt ideoque pravo consilio invexerunt istud suum πάντη. Praeter hos erro-

ἀλλ' ἦν καὶ τοῦτο τῆς ἔμπροσθεν. τότε γὰρ αὐτῆς πρῶτον τῆς κυκλήσεως ἤρχεν ἐπιμελούμενος ὅλης ὁ θεός· ὡς νῦν κατὰ τόπους, ταῦτόν τοῦτο ὑπὸ θεῶν ἀρχόντων πάντη τὰ τοῦ κόσμου μέρη διειλημμένα. καὶ δὴ καὶ τὰ ζῶα κατὰ γένη καὶ ἀγέλας οἷον νομῆς θεοὶ διειλήφεσαν δαίμονες, αὐτάρκης εἰς πάντα ἕκαστος ἑκάστοις ἂν οἷς αὐτὸς ἐνεμεν, ὥστε οὐτ' ἀγριον E ἦν οὐδὲν οὔτε ἀλλήλων ἰδωδαί, πόλεμος τε οὐκ ἐνῆν οὐδὲ στάσις τὸ παράπαν· ἀλλὰ θ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἐστὶ κατακοσμήσεως ἐπόμνενα, μυρὶ' ἂν εἴη λέγειν. τὸ

D. αἶον νομῆς θεοῖ] V. νομῆς, quod non dubitavimus cum Bekkero auctoritate Coisl. Ven. A. Par. BCFH. Flor. a. b. c. mutare.

res, quibus Platonis oratio miserè corrupta est, notandus etiam Stephani error est, qui aut κατὰ ταῦτόν τοῦτο legendum putabat, aut dicendum ταῦτόν irrepsisse pro alio verbo. Quasi vero ταῦτό τοῦτο non sexcenties significaret hoc eodem modo; itidem. Exempla rei si requiras, conferas quaeso quae ad Sympos. p. 178. E. consignavimus. Sauppius Act. Soc. Gr. Lips. II. 2. p. 421. malebat εἶτ' ἦν pro ὡς νῦν, quo nihil proficitur. Atque haec quidem de verbis. Sequitur, ut de loci sententia explicandum sit. Censet igitur Hospes Eleuticus, mundi universi circuitum totum provida cura sua rexisse Deum; singulas autem mundi plagas Diis imperantibus fuisse demandatas ac distributas, atque Daemones tanquam gregis pastores singulorum animalium salutem prospexisse. ita tamen, ut homines ipsius Dei cura gavisii sint. Egrege cum his conveniunt quae Legg. IV. p. 713. C sqq. de eodem argumento exponuntur. Ibi enim Hospes Saturni imperium laudans felicitatis illius, quae tunc regnavit, crassas maxime etiam exinde repetit, quod rerum humanarum cura Daemo-

nibus fuerit demandata, ταῦτόν δὴ, inquit, καὶ ὁ θεός ἄρα καὶ φιλόανθρωπος ὢν τὸ γένος ἀμεινον ἡμῶν ἐφίστη, τὸ τῶν δαιμόνων, ὃ διὰ πολλῆς μὲν αὐτοῖς ἡμερώσεως, πολλῆς δ' ἡμῶν ἐπιμελουμένης ἡμῶν ἐφίστην τε καὶ αἰδῶ καὶ ἐννομίαν καὶ ἀφθονίαν διοχῆς παρεχόμενον ἀστασιαστα καὶ εὐδαίμονα τὰ τῶν ἀνθρώπων γένη ἀπειργάζετο. Quibus deinde addit praeclaram hanc sententiam: λέγει δὴ καὶ νῦν οὗτος ὁ λόγος ἀληθεῖς χρωμένος, ὡς, δὸν ἂν πόλεων μὴ θεός, ἀλλὰ τις ἀρχὴ θνητός, οὐκ ἐστὶ κακῶν αὐτοῖς οὐδὲ πόνων ἀνάγκη· ἀλλὰ μμεῖσθαι δεῖν ἡμᾶς οἰεταί πάση μηχανῇ τὸν καὶ τοῦ Κρόνου λεγόμενον βίον, καὶ δῶν ἐν ἡμῶν ἀθανάσιος ἐστὶ, τούτῳ πεπονημένους δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ τὰς ὀκνησίας καὶ τὰς πόλεις διοικεῖν, τὴν τοῦ τοῦ διανομήν ἐπονομάζοντας νόμον. conf. etiam Tim. p. 39. E. sqq. Ceterum haec omnia quorsum pertineant, copiose in Prolegomenis expositum est.

E. ὅσα τῆς τοιαύτης ἐστὶ κατακοσμήσεως ἐπόμνενα] Nemo quisquam dixit ἐπεσοδαιένος. Quamobrem fortasse correxeris ἐχόμενα, ut contrarium hic vitium agnoscat, quam

δ' οὖν τῶν ἀνθρώπων λεχθὲν αὐτομάτου περὶ βίου
διὰ τὸ τοιόνδε εἴρηται. θεὸς ἐνεμεν αὐτοὺς αὐτὸς
ἐπιστατῶν, καθάπερ νῦν ἄνθρωποι, ζῶον ὃν ἕτερον
θεϊότερον, ἄλλο γένη φαιλότερα αὐτῶν νομίζουσα.
272 αἰς γυναικῶν καὶ παιδῶν· ἐκ γῆς γὰρ ἀνεβιώσκοντο
πιέντες, οὐδὲν μεμημημένοι τῶν πρόσθεν· ἀλλὰ τὰ μὲν
τοιαῦτα ἀπὴν πάντα, καρπὸν δὲ ἀφθόνους εἶχον
ἀπὸ τε δένδρων καὶ πολλῆς ὕλης ἄλλης, οὐχ ὑπὸ
πρωγίας γνομέτους, ἀλλ' αὐτομάτης ἀναδιδούσης τῆς
γῆς. γυμνοὶ δὲ καὶ ἄστροτοι θυραυλοῦντες τὰ πολλὰ
ἐνέμοιτο· τὸ γὰρ τῶν ὥρων αὐτοῖς ἄλυπον ἐκέκρατο,
μαλακίαι δὲ εὐνάς εἶχον ἀνακρυφόμενης ἐκ γῆς πάσας

E. γένη φαιλότερα αὐτῶν νομ.] V. αὐτῶν. Ven. Σ.
Flor. I. ταυτῶν.

πολιτεῖαι τε οὐκ ἦσαν] γε conī. Stephanus. male; v. ann.

P. 272. εἶχον ἀπὸ τε δένδρων] Sic Clark. Vat. Coisl.
Ven. AII. Par. BCEFH. Flor. a. b. c. i. Legebatur ὄρων.

quod in superioribus sustulimus. Cautius tamen hic versandum putamus. Potest enim genitivus ex ἐπέμενα ideo pendere, quia participium vim et potestatem substantivi nominis exercet. Quae constructio etsi plerumque ibi tantum locum habet, ubi participium cum articulo iungitur, tamen interdum etiam apud solum participium reperitur. De Rep. I. p. 343. C. ἡ δικαιοσύνη τε καὶ τὸ δίκαιον ἀλλοτριῶν ἀγαθῶν τῶ ὄντι, τοῦ κρείτετος καὶ ἀρχοτος ἐμφέρων. Ibid. II. p. 367. C. ἐμφέρων τοῦ κρείτετος. Alia suppeditabit Lobeck ad Aiac. v. 360. Similiter Cicero De Fin. IV. 24. cuius consequens sit.

τὸ δ' οὖν τῶν ἀνθρώπων λεχθὲν] Verba sic iungenda: τὸ δ' οὖν λεχθὲν περὶ βίου αὐτομάτου τῶν ἀνθρώπων. Istud βίος nunc de victu sive rebus ad vitam necessariis, intelligendum maximeque de alimentis; quam vocabuli usum

nec Platoni fuisse incognitum docuit Astius ad Legg. XI. 14. Voculae δ' οὖν hic rursus in epianalepsi sic dicuntur, ut eas reddere liceat, sed ut illuc revertar, sed ut mittam haec etc. v. ad p. 264. B. Mox ne οἱ ἀνθρώποι vel ἀνθρωποι, addito articulo, legendum putes, v. Criton. p. 51. A. Protagor. p. 321. D. 322. A. C. 355. A. E. 356. E. De Rep. X. p. 603. C. 619. B. Apol. p. 39. C. Sympos. p. 206. A. al. quibus locis articulum inferre vel le ideo temerarium foret, quia casuum obliquorum usus omnem aufert mutationis facilitatem.

πολιτεῖαι τε οὐκ ἦσαν] Stephanus γε scribendum putabat, probante Fischero. At τε non semper sequentem habet τε vel ὅτι, sed etiam δέ et οὐδέ v. Boeckh. in Min. p. 86. Hermann. ad Viger. p. 836. nostra ad Euthyphr. p. 3. E. Crat. p. 406. E. Symp. p. 186. E.

ἀφθόνον. τὸν δὲ βίον, ὃ Σώκρατες, ἀκούεις μὲν τὸν B
τῶν ἐπὶ Κρόνου· τόνδε δ', ὃν λόγος ἐπὶ Διὸς εἶναι,
τὸν νῦν, παρῶν αὐτὸς ἦσθαι. κρῖναι δ' αὐτοῖν τὸν
εὐδαιμονέστερον ἂν ἐν δυνάει τε καὶ ἐδελήσειας;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Βούλει δήτα ἐγὼ σοι τρόπον τινὰ διακρίνω;

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

Cap. XVI. ΞΕ. Εἰ μὲν τοίνυν οἱ τρώφιμοι
τοῦ Κρόνου, παρούσης αὐτοῖς οὕτω πολλῆς σχολῆς
καὶ δυνάμειος πρὸς τὸ μὴ μόνον ἀνθρώποις ἀλλὰ
καὶ θεοῖσι διὰ λόγων δύνασθαι ξυγγίγνεσθαι, κατε- C
χρῶντο τούτοις ξύμπασιν ἐπὶ φιλοσοφίαν, μετὰ τε θε-
ρίων καὶ μετ' ἀλλήλων ὁμιλοῦντες, καὶ πυνθανόμενοι

B. τόνδε δ', ὃν λόγος —] V. δ' ὡς λόγος. Par. BCH.
ὃν ὡς λόγος, quod ex διπλογραφία natum. Nam ceteri quidem li-
bri constanter δ' ὃν λόγος. Aliter istud ὃν ὡς λόγος posset ex-
plicari ex illa constructionis ratione, de qua diximus ad Phaedr.
p. 272. D. Ut ut est, certe Sauppium non audiendus est legendum
ratus δ' ὃς ὡς λόγος κ. τ. λ.

Enimvero ita hoc dicitur: nec
civitates erant, nec vero
etiam uxores habebant at-
que liberos.

P. 272. ἀφθόνος θυραυ-
λοῦντες] Timaeus Gloss.
θυραυλίαν· ἔα τῶν θυρῶν ἀλλέ-
ζεσθαι καὶ ἀνακρυφόμεθαι. ubi
v. Ruhnk. Deia τὸ τῶν ὥρων
sunt anni tempestates, vel
coeli temperies, ut Sympos.
p. 188. A. ἡ τῶν ὥρων τοῦ ἐπι-
αυτοῦ οὐστιαί. Crat. p. 408. E.
ὥρων καὶ ἐπιαυτοῦ. Tim. p. 24.
C. τὴν ἐκρηκτοῦ τῶν ὥρων κατε-
δοῦσα. Phaed. p. 111. B. τὰς
ὥρας αὐτοῖς κρῖναι ἔχειν τοιαύ-
την. Horat. Carm. I. 12, 14.
qui res hominum ac deo-
rum, qui mare ac terras,
variisque mundum tempe-
rat horis.

B. αὐτοῖν τὸν εὐδαιμονέ-
στερον] h. e. indicare, utra
vita sit felicitior.

Εἰ μὲν τοίνυν οἱ τρώφι-
μοι —] Beatissimos censet uti-
que futuros fuisse homines, qui

Saturni aetate vixerint, si in
maxima omnium rerum abundan-
tia rationis atque orationis ex-
colendae opportunitate usi fue-
rint: quod tamen num ita ab iis
factum sit, non certo constare.
Elegantissime igitur philosophus
significat, summum quod morta-
libus obtingere potuerit bonum,
unam solam esse philosophiam;
qua si caruerint alumni Saturni,
tum eos beatissimos fuisse uti-
que negari oportere. Τρώφι-
μοι, alumni, nunc dicuntur
substantive, ut Legg. VII. p.
804. A. τοὺς ἡμετέρους τρωφι-
μοὺς. De Rep. VII. p. 520. D.
ἀπιθροσσοῖν οὖν ἡμῖν οἱ τρώ-
φιμοι.

καὶ θεοῖσι] Fingit igitur
etiam brutas animantes tum tem-
poris fuisse mente et ratione
praeditas. Enimvero divina rati-
o per omnes rerum universita-
tis partes erat diffusa. Hinc
quid Bergkii De Reliquiis
Com. Attic. p. 278. collegerit
narrare volumus.

περὶ πάσης φύσεως εἰ τινὰ τις ἰδίαν δύναμιν ἔχουσι ἡσθετό τι διάφορον τῶν ἄλλων εἰς συναγερμὸν φρονησεως, εὐκρίτων, ὅτι τῶν νῦν οἱ τότε μυρία πρὸς εὐδαιμονίαν διέφερον. εἰ δὲ ἐμπιπλάμενοι σίτων ἄδην καὶ ποτῶν διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰ θηρία

D μύθους, οἷα δὴ καὶ τὰ νῦν περὶ αὐτῶν λέγονται, καὶ τοῦτο, ὡς γε κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν ἀποφήσασθαι, καὶ μάλ' εὐκρίτων. ὁμως δ' οὖν ταῦτα μὲν ἀφῶμεν,

C. ἐμπιπλάμενοι σίτων] ἐμπιπλάμενοι Clark. Ven. A. Dein vulgo erat ἄδην, quod ex Flor. b. aliisque mutavimus veterum grammaticorum consilio obsequuti. Par. H. ἄδην.

οἷα δὴ καὶ τὰ νῦν] Sic codd. exceptis Flor. b. et Ven. Z. qui cum Steph. οἷοι habent.

C. εἰ τινὰ τις ἰδίαν δύναμιν] si quae propriam quandam habens facultatem aliquid eximie prae ceteris sentiret et cognosceret ad colligendas sapientiae copias. Pollux III, 129. et IX, 142. habet formam συναγερμός. Sed Etym. M. Ἀγερμός, οὐκ ἀγερμός. Πλάτων δὲ ἀγερμὸν ἔθηκε τὸν συναγερμῶν. Etiam De Legg. VIII. p. 845. E. dixit ἔδωρ εἰτε ἀγερμῶν εἰτε συναγερμῶν.

οἷα δὴ καὶ τὰ νῦν] — Stephanus invitis codd. omnibus praeter Ven. Z. οἷοι scripsit. Quod factum nollemus, licet lectio ab eo suscepta deinde in omnes manaverit editiones. Nam οἷα non pertinet ad μύθους, sed ad totum hoc μύθους διελέγεσθαι; hac sententia: si inter se belluasque narrabant fabulas, qualia scilicet nunc quoque de iis dicuntur. Pluralem ita positum non moleste ferent qui legerint nunc ad Gorg. p. 447. A. Apol. Socr. 19. D. Aliter verba accepit Bernhardy Syntax., p. 295. qui οἷα cum μύθοι ita connectit, ut neutrum dicat multitudini fabularum infinitae designandae inservire. De numero verbi

plurali post οἷα illato v. ad Cratyl. p. 425. A. coll. Matthiae Gr. §. 300.

D. τὸν μῦθον ἡγήραμεν] Locutionem hanc, τὸν μῦθον ἡγήραμεν et κινῶν illustravit Wyttienbach. ad Plutarch. De ser. num. vind. p. 83. — εἰς τὸ πρόσθεν περαινῶμεν, ulterius profligamus. Ita Sophist. p. 258. C. εἰς τὸ πρόσθεν εἰς ἡγήσαντες.

καὶ μεταβολὴν ἰδεῖς γλυγεσθαι] h. e. quum in fatis erat. Sic ἰδεῖ positum Protagor. p. 321. C. ἡδη δὲ ἡ εἰμαμένη ἡμέρα παρῆν ἐν ἡ ἰδεῖ καὶ ἀνδρῶν ἔδειται ἐκ γῆς εἰς φῶς. Apolog. Socr. p. 39. B. ταῦτα μὲν οὖν πᾶν ἴσως οὕτως καὶ ἰδεῖ οὐκ εἶναι. Herodot. II. 161. ἐπεὶ δὲ οἱ ἰδεῖ κακῶς γενέσθαι. Ibid. IV. 79. V. 90. 92. Soph. Oed. Tyr. v. 823. εἰ με χεῖ φησὶν. Ibid. v. 825. ἡ γάμοι με δὲ μὲν φησὶν ἡγήρα, ubi χεῖ et δὲ sic interpretandum esse quosdam fugisse video. Sed otium nobis fecit Hermann. ad Lucian. De hist. conser. p. 125. qui etiam χεῖ ita usurpari demonstravit.

καὶ δὴ καὶ τὸ γῆινον ἡδη πᾶν ἀνήλωτο —] Locus intellecta difficillimus. Videamus igitur primum de sententia, de-

ἕως ἂν ἡμῖν μηνυτῆς τις ἰκανὸς φανῆ, ποτέρως οἱ τότε τὰς ἐπιθυμίας εἶχον περὶ τε ἐπιστημῶν καὶ τῆς τῶν λόγων χρείας· οὐ δ' ἔνεκα τὸν μῦθον ἡγήραμεν, τοῦτο λεκτίον, ἵνα τὸ μετὰ τοῦτο εἰς τὸ πρόσθεν περαινῶμεν. Ἐπειδὴ γὰρ πάντων τούτων χρόνος ἐτελειώθη καὶ μεταβολὴν εἶδει γίνεσθαι καὶ δὴ καὶ τὸ γῆινον ἡδη πᾶν ἀνήλωτο γένος, πάσας ἐκάστης τῆς **E**

D. ὡς γε κατὰ τὴν ἐμὴν δ.] Sic Coisl. Ven. A. Z. Flor. a. b. e. i. et corr. Par. F. pro ὡς κ. τ. ε. δ. Verum Stephanus coniectura assequutus est.

χρόνος ἐτελειώθη] Sic hic quoque tres optimi, Clark. Vat. Ven. II. pro vulg. ἐτελειώθη. v. Schneider. ad Remp. T. II. p. 194. b.

inde de verbis dispiciamus. Et sententiam quidem scriptoris quod attinet, videtur ille significare, nimis in mundana corpora distributis hoc fuisse inunctum, ut certum quandam haberent generationum numerum, quibus iungerentur cum corporibus eorum, qui ex terra procreandi essent. Quo numero impleto ita evenisse dicitur, ut iam totum terrenum genus absumeretur penitusque evanesceret. Et enim fati destinatum erat sic, ut magno illo temporum circuito ad exitum vergente etiam οἱ γηγενεῖς exolescerent. Hic autem si sensus verborum est, facile apparet, ista omnia, πάσας ἐκάστης τῆς φύξης usque ad πεσοῦσης inservire illustrandis verbis praecedentibus, τὸ γῆινον ἡδη πᾶν ἀνήλωτο γένος. Itaque primum quidem haec: πάσας ἐκάστης τῆς φύξης τὰς γενεάς ἀποδεδωκίας, sic interpretanda censemus: quum unaquaeque anima omnes generationes ipsi impositas, (hoc enim inest in articulo τὰς γενεάς) tanquam debitum persolvisset. Qua in explicatione observandus ac tenendus est usus ille verbi ἀποδιδόναι, quo dicitur de iis, qui dant

vel tribuunt sive factis sive alio modo id, quod ipsis convenit, vel quod debent. v. ad Tim. p. 19. C. ubi rei exempla bene multa attulimus. Haec igitur satis clara esse putamus et perspicua. Sed plus difficultatis habent quae subiciuntur. Et hic quidem ante omnia delendum fuit καὶ, vulgo ante ὅσα ἦν interpositum. Recte illud omitunt codd. omnes cum Ald. Bas. I. 2., ut uni Stephano deberi videatur. Hoc igitur deletum dubium esse non potest, quin haec: ὅσα ἦν — πεσοῦσης rursus eam vim et potestatem habeant, ut verba proxime praegressa, πάσας ἐκάστης τῆς φύξης τὰς γενεάς ἀποδεδωκίας, accuratius definiant magisque dilucidant. Est enim fere haec ratio participiorum ita sine copula cumulatorum, ut alterum alteri explicando inseruiat; de quo genere constructionis v. ad Euthyphr. p. 4. C. Gorg. p. 479. D. n. Itaque his verbis describitur modus, quo animae suo generationis munere functae sint. Quippe decidisse illae toties in terram dicuntur, quoties iis destinatum fuit, ut cum terrenis corporibus colligarentur. Iam his ita exploratis quaerendum est,

ψυχῆς τὰς γενέσεις ἀποδεδωκίας, ἕσα ἦν ἐκίστη προσ-
ταχθέν, τοσαῦτα εἰς γῆν σπέρματα πειούσης, τότε δὲ
τοῦ παντός ὃ μὲν κυβερνήτης, ὅσον πηδαλίων οἰακος

E. ἕσα ἦν ἐκίστη προσταχθέν, τοσαῦτα εἰς γῆν —] Quod Stephanus ante ἕσα interposuit καί, id uni debetur Cornario. Nam neque Ald. Bas. 1. 2. neque codd. mss. vocem agnoscunt pro genuina. Neque eam credo apud Eusebium legi, quem doleamus nobis nunc non ad manum esse haec scribentibus. Pro ἐκίστη Clark. Vat. ἐκίστη, quod errore ex Iota subscripto natum puto. Pro προσταχθέν τοσαῦτα, quod cum Ald. Bas. 1. 2. et Eusebio tuentur Flor. u. c. Par. B. C. H. et corr. Ven. II., plerique omnes cum Clark. Vat. et Coisl. habent προσταχθέντος αὐτά. Sed

quid de singulorum verborum constructione et usu statuendum sit. Et plurimi quidem interpretes in isto πειούσης offenderunt. Itaque Stephanus Ficino duce legendum coniecit βαλούσης. Cornarius didaύσης maluit. Astius pro vero habuit κμουόσης. Quorum omnium nihil est quod non cum ipsa loci sententia discordet vehementissime. Neque enim animae secundum Platonis sententiam, in Phaedro p. 247. C. — 250. B. Tim. p. 43. A. atque alibi expositam, semina emittunt, quibus hominum corpora auimentur, sed ipsae tanquam vitae effectrices cum iis colligantur. Quamobrem equidem in ea sententia sum, ut aut πειούσης uterque defendendum esse existimem, aut aliud inquiri verbum oportere, quod sententiae loci melius conveniat. Illud tamen si fieri commode possit, alterum non necessarium fore sponte intelligitur. Vulgatam lectionem defendit Fischerus cum Vigero ad Eusebium, πειούσης, verbum intransitivum, active positum rati pro βαλούσης. Quod longe est absurdissimum, siquidem hic unus loquendi suis quibusdam iachus tenetur terminis atque finibus. Itaque summo iure aliam tentavit viam Hermannus ad Viger. p. 748. Not. 110., cuius

haec sunt verba: Dicitur ψυχῆ σπέρματα πειούσα εἰς γῆν, h. e. vita recidisse in terram sic, ut semen esset alius vitae. Quod non consentit cum Platonis sententia. Neque enim ψυχῆ est vita. Nobis igitur verba τοσαῦτα σπέρματα videntur aut ea significatione accipienda esse, ut idem fere denotent quod κατὰ τοσαῦτα σπέρματα, quantum illud vehementer deprecamur, ne quis a nobis κατὰ omnisum putari dicitur, aut pro ὡς τοσαῦτα σπέρματα dicta esse, nominativo pro genitivo posito. Priorem rationem praeferimus, quantum etiam posteriorem habere putamus quo haud inepte defendatur. Etenim accusativus τοσαῦτα σπέρματα per attractionem quandam praecedentium verborum, ἕσα ἦν προσταχθέν, explicandus est, quibus primum τοσαῦτα, deinde vero etiam nomen σπέρματα se accommodavit. Vulgaris autem ratio sanequam exigebat hoc: πειούσης εἰς γῆν ὡς τοσαῦτων σπέρματων κ. τ. λ. Praevidemus quidem, hanc rationem nostram multis visum iri paulo insolentiorum. Sed singularis totius loci ratio eam apud circumspectos atque cantos criticos satis, opinor, commendabit, ac tanto magis commendabit, si quis similia huius attractionis exempla in medium at-

ἀξιμενος, εἰς τὴν αὐτοῦ περιωπὴν ἀπίστη, τὸν δὲ δὴ
ζῶσον πάλιν ἀνέστρεφεν εἰμαρμένη τε καὶ ξύμματος

id ex prava syllabarum distractione vocabuli τοσαῦτα ortum esse apparet. Pro προσταχθέν Stephanus auctore Cornario dedit προσταχθέντα, etiam Bekkerō servatum. Pro εἰς γῆν σπέρματα Sauppius primum considerate coniecit εἰς γῆς σπέρματα, quod Turcensis non debuerunt protenus in ordinem verborum recipere. Nam εἰς γῆς σπέρματα non potest esse: in terrigenas illos, praesertim quum sic desideretur articulus. Accedit quod σπέρμα ad animam referri praegressa verba satis evincunt.
ὃ μὲν κυβερνήτης, ὅσον πηδαλίων —] Exscriptit haec Theodoretus Cur. Affect. Graec. p. 63. 22. ed. Sylb. usque ad verba παντοῦ ἀπειρησίου.

tulerit, quae quidem querentibus non esse defutura nobis plane persuasimus. Ita igitur videmus, ne opus quidem esse, ut pro πειούσης aliud quid substituantur. Neque iam deleta καὶ quaequam male habebit aoristus, quo rectissime illud τὰς γενέσεις ἀποδεδωκίας declaratur, quando quidem animae identidem huiusmodi decidisse dicuntur, ut debitum quasi sum persolverent. Ceteram corripit locum nuper Sauppius Turcensis, qui scripsit: εἰς γῆς σπέρματα.

τὸτε δὲ τοῦ παντός ὃ μὲν κυβερνήτης] Magnifica profecto ac sublimis sententia. Comparatur Deus, quatenus hunc mundum regit et moderatur, cum gubernatore aliquo, qui misso subinde gubernaculi clavo in suam discedit speculam navigii cursum observaturus, ac deinde ubi illud videt in periculo versari, rursus ad gubernacula assidet. Cavendum tamen ne haec ex descriptione litterarum interpretemur. Quomodo intelligenda sint, in Prolegg. exposuimus. Quid sit οἰαξ, optime docet Pollux I. 89. qui interpretatur τὸ ἄκρον τοῦ πηδαλίου. Idem tamen addit: καὶ τὸ πᾶν δὲ οἰαξ καὶ πηδαλίον καλεῖται. conf. Eustath. ad Odys. V. 255. Wagner ad Alciphron. I. 10. De περιωπῇ Hesychius: Περισπῆ ἀπο-

ψις, τόπος ὑψηλός, ὃδὲν ἰσὶ περικατῆσαι ἀκρότητα.

ἀνέστρεφεν εἰμαρμένη τε καὶ ξύμματος.] Prorsus haec cum iis consentiunt, quae de eodem argumento in Timaeo explicantur. Docetur enim ibi mundum a Deo effectum esse αὐτάρκη τε καὶ τελειώτατον θεῶν ac per omnia tempus sempiternum. v. Tim. p. 29. E. sqq. 38. C. 68. E. eidemque etiam inditum esse animum animoque mentem, quae motum eius ciceret aletetque totum. v. 34. E. sqq. Neque vero illic dicitur perpetuam Dei curam ad Universi salutem non esse opus: imo id ita esse vel ex eo apparet, quod in Philebo p. 28. al. summam rationem mundum gubernare, et in Phaedone p. 62. B. Legg. IV. p. 709. B. sqq. et libro X. etiam homines divino imperio subesse indicatur. Sed omnium clarissime hic locus demonstrat, quid senserit philosophus de divinae providentiae ad mundi gubernationem et administrationem necessitate. Censuit enim ille, rerum generatorum eam esse infirmitatem atque imbecillitatem, ut nisi iis Deus praesenti auxilio suo adsit, omnia protenus ad peiora ruant, nec animam mundi hoc valere, ut perpetuo corporum materiam ad infinitae sapientiae leges atque normam regat et modere-

ἐπιθυμία. πάντες οὖν οἱ κατὰ τοὺς τόπους συνάροντες τῷ μεγίστῳ δαίμονι θεαί, γνόντες ἤδη τὸ γιγνώμενον, ἀφίσταν αὐτὰ μέρη τοῦ κόσμου τῆς αὐτῶν ἐπιμελείας. ὁ δὲ μεταστρεφόμενος καὶ ξυμβάλλων, ἀρχῆς τε καὶ τελευτῆς ἐναντίαν ὁρμὴν ὁρμηθεὶς, σεισμὸν πολὺν ἐν ἑαυτῷ ποιῶν, ἄλλην αὐτῷ φθορὰν ζώων παντοίων ἀπειργάσατο. μετὰ δὲ ταῦτα προελθόντος ἰκανοῦ χρόνου, θορύβων τε καὶ ταραχῆς ἤδη παύμενος καὶ τῶν σεισμῶν, γαλήνης ἐπιλαβόμενος εἰς τὸν εἰωθότα δρόμον τὸν ἑαυτοῦ κατακοσμούμενος ἦεν, **B** ἐπιμελείαν καὶ κράτος ἔχων αὐτὸς τῶν ἐν αὐτῷ τε καὶ ἑαυτοῦ, τὴν τοῦ δημιουργοῦ καὶ πατρὸς ἀπομνημονεύων διδασκῆναι εἰς δύναμιν. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἀκριβέστερον ἀπετέλει, τελευτῶν δὲ ἀμβλύτερον. τούτων δὲ αὐτῷ τὸ σωματοειδὲς τῆς συγκράσεως αἴτιον, τὸ τῆς πάλαι ποτὲ φύσεως ξύντροφον, ὅτι πολλῆς ἦν

P. 273. καὶ ξυμβάλλων] συμβαλὼν Theod. Vulgo συμβάλλων. Simplifici codex Taurinensis apud Peyronem De Parmenis Fragmentis p. 12. ἑλλαβῶν.

προελθόντος ἰκανοῦ χρόνου] προελθόντος Clark. Vat. Ven. II. male. Dein pro vulg. θορύβων Clark. Vat. Ven. II. Flor. i. praebuerunt θορύβων.

B. ὅτι πολλῆς ἦν μετέχον ἀταξίας] V. μέτεχον. Sed

tur. Quippe pars animae mundi deterior, quae naturae dividuae cognata est, nec materiae corporeae viribus semper potest resistere. Itaque Deus ubi a gubernaculis huius Universitatis recessit, protensus Fatum dominatur et innata Cupido, quorum vi mundus revolvitur et contrario agitur motu, idque sic, ut denique periculum sit, ne legibus divinis omnino neglectis omnia pessima eant. Quamobrem Deus tandem gubernatione eius denuo suscepta ipse omnia imperio regit unus aequo. Sed hoc ipsum quorsum pertineat et quid significet, de eo explicavimus copiosius in Prolegomenis.

οἱ κατὰ τοὺς τόπους] In iuria Vigerus ad Eusebium Praep. Evang. XI. 33. p. 561 sq. ubi totus hic locus excerptus legitur, articulum τοὺς delendum censuit. Nam res quia iam in superioribus memorata est, recte utique τοὺς adijci existimari oportet. conf. p. 271. D.

P. 273. ὁ δὲ μεταστρεφόμενος —] Sc. ὁ κόσμος. Dein συμβάλλων est simul, conjunctim; cohaeret enim arctissime cum proximis ἐναντίαν ὁρμὴν ὁρμηθεὶς, ut perperam vulgo ante ἀρχῆς comma interpolatur. Mox ἀπειλεῖ sine casu obiecti positum, ut intelligi liceat αὐτό, usu non ita raro.

μετέχον ἀταξίας πρὶν εἰς τὸν νῦν κόσμον ἀφικέσθαι. παρὰ μὲν γὰρ τοῦ συνθέντος πάντα καλὰ κέκτηται. παρὰ δὲ τῆς ἐμπροσθεν ἕξεως, ὅσα χαλεπὰ καὶ ἄδικα **C** ἐν οὐρανῷ γίγνεται, ταῦτα ἐξ ἐκείνης αὐτὸς τε ἔχει καὶ τοῖς ζώοις ἐναπεργάζεται. μετὰ μὲν οὖν τοῦ κυβερνήτου τὰ ζῶα τρέφων ἐν αὐτῷ σμικρὰ μὲν φλαῦρα, μεγάλα δὲ ἐνέτικτεν ἀγαθὰ. χωριζόμενος δὲ ἐκείνου τὸν ἐγγύτατα χρόνον αἰὶ τῆς ἀφίσεως κάλλιστα πάντα διάγει, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ λήθης ἐγγυρομένης ἐν αὐτῷ μᾶλλον καὶ δυναστεύει τὸ τῆς παλαιᾶς ἀναρμοστίας πάθος, τελευτῶντος δὲ ἕξανθεῖ τοῦ **D** χρόνου καὶ σμικρὰ μὲν τάγαθὰ, πολλὴν δὲ τὴν τῶν ἐναντίων κράσει ἐπεγεραννύμενος ἐπὶ διαστροφῆς κίνδυνον αὐτοῦ τε ἀφικνεῖται καὶ τῶν ἐν αὐτῷ. διὸ δὴ καὶ τότε ἤδη θεὸς ὁ κοσμήσας αὐτόν, καθορῶν ἐν ἀπορίαις ὄντα, κηδόμενος ἵνα μὴ χεῖμασθεῖς ὑπὸ ταραχῆς

μετέχον Vat. Coisl. Ven. II. Par. BCH. Flor. a. c. et Theodoretus l. c. p. 63, 64.

πάντα καλὰ κέκτηται] V. κέκτεται, quod ex Clark. Vat. Coisl. Ven. II. Flor. b. c. i. Zitt. corr. Par. BCE. Ven. A. itemque ex cod. Simplifici Taurin. et Theodoret. p. 63, 47. emendatum. Articulum τὰ ante καλὰ inferciunt Clark. Vat. Ven. II.

C. τῆς ἀφίσεως] Clark. Vat. Coisl. Ven. II. et alii non pauci τῆς φύσεως, sed perinepte.

B. τὸ σωματοειδὲς τῆς συγκράσεως] h. e. corporeum elementum compositionis, quod vocatur τὸ τῆς πάλαι ποτὲ φύσεως ξύντροφον, hoc est, quod iam olim naturae eius concraverat. De materia mundi ab initio turbulentis motibus agitata v. Tim. p. 48. E. 46. E. al.

C. μετὰ μὲν οὖν τοῦ κυβερνήτου] h. e. ubi deum habet gubernatorem. Dein φλαῦρα i. q. κακίαι; v. Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 474. ed. 2. In proximis τῆς ἀφίσεως ex ἐγγύτατα pendet, ut verba iungenda sint hunc in modum: τὸν αἰὶ τῆς ἀφίσεως ἐγγύτατα χρόνον. Quae verborum collocatio of-

fensi grammatici locum temere sollicitarunt. Sed v. Xenoph. Hellen. V. 2, 4 τὸν ἴοντα ποταμὸν διὰ τῆς πόλεως. Matthiae Gr. §. 279. ann. 2.

προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου — μᾶλλον καὶ δ.] Hoc μᾶλλον καὶ δυναστεύει quid significet, facile senties, ubi sententiam verborum hanc esse animadvertetis: ὅσοι δὲ μᾶλλον προΐσιν ὁ χρόνος καὶ λήθη ἐγγίγνεται, τοσοῦτο μᾶλλον καὶ δυναστεύει τὸ τῆς παλαιᾶς ἀναρμοστίας πάθος. Monui, quoniam fuit qui in his haereret. Dein ἕξανθεῖν dictum de malo ad summum usque gradum excrecente. Sic infra p. 310. D. ἕσανθεῖν ματίας, in furorem

διαλυθείς εἰς τὸν τῆς ἀνομοιότητος ἀπειρον ὄντα τόπον δὴν, πάλιν ἐφεδρος αὐτοῦ τῶν πηδαλιῶν γιγνόμενος, τὰ νοσήσαντα καὶ λυθέντα ἐν τῇ καθ' ἑαυτὸν προτέρῃ περιόδῳ στρέφας κοσμεῖ τε καὶ ἐπανορθῶν ἀθάνατον αὐτὸν καὶ ἀγήρων ἀπεργάζεται. τοῦτο μὲν οὖν τέλος ἀπάντων εἰρηται· τὸ δ' ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπόδειξιν ἰκανὸν ἐκ τοῦ πρόσθεν ἀπομένους τοῦ λόγου. στρεφθέντος γὰρ αὐ τοῦ κόσμου τὴν ἐπὶ τὴν νῦν γένεσιν ὁδὸν τὸ τῆς ἡλικίας αὐ πάλιν ἴστατο καὶ καινὰ τάναντια ἀπέδιδου τοῖς τότε. τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ σμικρότητος ὀλίγου δέοντα ἡφανίσθαι τῶν

τὰ νοσήσαντα] τὰ delendum censet Heusdius Specim. Crit. p. 135.

E. ἐν τῇ καθ' ἑαυτοῦ] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. *AP.* Par. BCH. Flor. a. b. c. i. Zitt. pro vulg. καθ' αὐτόν. Eusebius κατ' αὐτόν.

erumpere. Plutarch. Thes. c. 6. Ἐξήνθησαν αἱ κακίαι καὶ ἀνήγγησαν, οὐδέως πιεζούσας. Aeschyl. Pers. v. 821. ἤβρις γὰρ Ἐκάρθουδ' ἐκάρασι σιάζειν αἴης.

εἰς τὸν τῆς ἀνομοιότητος ἀπειρον] Displicet istud τόπον, quo metaphormae elegantia pessumdat. Corrigendum putamus πόρον. Ἀνομοιότης est mundi illa condicio, in qua caret prorsus aequabilitate et constantia, ut sui ipsius dissimilis sit nec usque quaque sibi consentiat. Nam ὅμοιον et ἀνόμοιον vocatur non modo id, quod alteri est simile vel dissimile, verum etiam illud, quod sibi ipse vel simile est vel dissimile, ideoque in se consentiens aut contrarium habetur. v. ad Tim. p. 42. C. p. 67. B. Phaed. p. 109. A. Symp. p. 173. D. et 188. B. ubi ἀνόμοιον est sibi dissimile. In proximis Heusdius Specim. Crit. p. 135. τὰ ante νοσήσαντα καὶ λυθέντα expungendum censet, ut participia referantur ad κόσμον. At

vero ita mundus diceretur antea fuisse non modo affectus morbo, verum etiam plane dissolutus; id quod philosophi sententiae adversari manifestum putamus. Recte igitur τὰ νοσήσαντα καὶ λυθέντα scriptum est, quo significatur partes mundi morbosae ac dissolutae; quae quidem partes Deus dicitur facta conversione (ἀγίτης) rursus ordinare et corrigere, eoque modo ipsum mundum immortalem vel senectutis expertem reddere. Cum τὰ νοσήσαντα καὶ λυθέντα cohaerent proxima, ἐν τῇ καθ' αὐτόν προτέρῃ περιόδῳ, superiore periodo, quum mundus sibi ipsi esset permissus neque Dei gubernatione regeretur.

E. τὸ δ' ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπόδειξιν] quod autem ad declarandam regis naturam pertinet, sufficit hoc illis, qui secundum superiora orationem suscipiant et persequantur. Ita enim haec intelligenda putamus, quae interpretes non satis recte solent

ζῶων ἠύξαντο, τὰ δ' ἐκ γῆς νεογενῆ σώματα πολλαὴ φύντα πάλιν ἀποθνήσκοντα εἰς γῆν κατῆμι. καὶ τὰλλα τε πάντα μετέβαλλεν, ἀπομιμούμενα καὶ ξυνακ- 274 λουθούντα τῷ τοῦ παντός παθήματι, καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς κησέως καὶ γεννήσεως καὶ τροφῆς μίμημα συνέπειτο τοῖς πᾶσιν ὑπ' ἀνάγκης. οὐ γὰρ ἐξῆν ἔτ' ἐν γῇ δι' ἐτέρων συνιστάντων φύεσθαι ζῶων, ἀλλὰ καθάπερ τῷ κόσμῳ προσετέτακτο αὐτοκράτορα εἶναι τῆς αὐτοῦ πορείας, οὕτω δὴ κατὰ ταῦτα καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτοῖς δι' αὐτῶν, καθ' ὅσον οἷόν τ' ἦν, φύειν τε καὶ γεννᾶν καὶ τρέφειν προσετέτακτο ὑπὸ τῆς ὁμοίας

καὶ ἀγήρων ἀπ.] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. *AP.* Par. BCH. Flor. a. b. c. i. Euseb. Vett. edit. ἀγήρων.

P. 274. φύεσθαι ζῶων] ζῶων Clark. Vat. Ven. *HY.* male. Mox Flor. i. αὐτοκράτορα εἶναι; sed v. annot.

exponere. Quippe ἐκ τοῦ πρόσθεν est secundum ea, quae dicta sunt antea, dem vorigen gemäss; qui usus loquendi non est infrequens. Sic Gorg. p. 516. D. ἐκ τοῦτοῦ τοῦ λόγου, quod hoc loco item dici poterat ἐκ τοῦ πρόσθεν λόγου. Loquutio autem haec, ἔπεισθαι τοῦ λόγου, est nostrum die Rede anfassens. angreifen, quod dicitur de iis, qui sermonem vel ingrediuntur vel persequuntur. v. ad Remp. VI. p. 497. E. VII. p. 539. A. De participio ἀπομένους sine articulo posito contulisse iurabit Phaedon. p. 63. D. φησὶ γὰρ θεομαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγόμενος. Menon. p. 90. D. πολλὴ ἀνοία ἐστὶ βουλομένους αἰλητῆν τινα ποιῆσαι μὴ ἐθέλειν νέμειν; quo loco deinde ζητούμενα, numerus singularis, subiungitur. Cratyl. p. 438. B. Sympos. p. 198. D. v. Matthiae Gr. § 271. ann. Ast. ad Legg. p. 10. Welcker. ad Theogn. p. 95.

καὶ καινὰ τάναντια ἀπέδιδου τοῖς τότε] et quae

erant superioribus contraria, ea vicissim exhibebat tanquam nova. Ita si haec intellexeris, non erit cur in articulo haerens, quem fuit qui sublatum vellet. Mox μετέβαλλεν, in contrarium vertebant, dictum intransitive, ut Parmenid. p. 126. A. p. 136. C. p. 156. E. infra μεταβέβηκα p. 274. B. Sed frequentior hic usus loquendi est, quam ut exemplorum enumeratione illustrandus sit.

P. 274. τοῖς πᾶσιν ὑπ' ἀνάγκης] h. e. ἔξ ἀνάγκης, ἀνάγκη. Phaed. p. 108. C. ὑπ' ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν ἀπὸ τῆς προνοίας οὐρανίου. ubi v. Heindorf. — οὐ γὰρ ἐξῆν κ. τ. λ. neque enim fieri poterat, ut per alia concreverent animal procrearetur etc. Male codd. quidam, inter quos etiam optimi sunt, ζῶων. De accusativo αὐτοκράτορα post τῷ κόσμῳ illato v. Matthiae Gr. § 556. ann. Roat § 127. ann. 2. — ὑπὸ τῆς ὁμοίας ἀγω-

B ἀγωγῆς. οὐ δὲ ἕνεκα ὁ λόγος ὤρμηκε πᾶς, ἐπ' αὐτῷ νῦν ἐσμέν ἤδη. περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων θηρίων πολ-
λά ἂν καὶ μακρὰ διεξελθεῖν γίγνοιτο, ἐξ ὧν ἕκαστα
καὶ δι' ἃς αἰτίας μεταβέβηκε· περὶ δὲ ἀνθρώπων
βραχυτέρα καὶ μᾶλλον προσήκοντα. τῆς γὰρ τοῦ κεκτη-
μένου καὶ νέμοντος ἡμᾶς δαίμονος ἀπερημοθέντες
ἐπιμελείας, τῶν πολλῶν αὖ θηρίων, ὅσα χαλεπὰ τὰς
φύσεις ἦν, ἀπαργιωθέντων, αὐτοὶ δὲ ἀσθενεῖς ἀνθρω-
ποι καὶ ἀρύλακτοι γεγονότες, δημοπάζοντο ὑπ' αὐτῶν,
C καὶ ἔτ' ἀμήχανοι καὶ ἄτεχνοι κατὰ τοὺς πρώτους ἦσαν
χρόνους, ἅτε τῆς μὲν αὐτομάτης τροφῆς ἐπιλειλοπιρίας,
πορίζεσθαι δὲ οὐκ ἐπιστάμενοί πω διὰ τὸ μηδεμίαν
αὐτοὺς χρεῖαν πρότερον ἀναγκάζειν. ἐκ τούτων πάν-
των ἐν μεγάλας ἦσαν ἀπορίαις, ὅθεν δὴ τὰ πάσαι
λεχθέντα παρὰ Θεῶν δῶρα ἡμῖν δεδώρηται μετ' ἀναγκ-
αίας διδασχῆς καὶ παιδεύσεως, πῦρ μὲν παρὰ Προ-
μηθέως, τέχνη δὲ παρ' Ἡφαίστου καὶ τῆς συντέχνου,

B. αὐτοὶ δὲ ἀσθενεῖς] Stephanus δὲ aut expungendum
aut in δὴ mutandum censebat.

C. πορίζεσθαι δὲ] δὲ om. Clark. Vat. et pr. **II.** Idem
pro πω habent τι ὧν.

ἦσαν ἀπορίαις] Sic Coisl. Vulgo ἀπορίαις ἦσαν.

D. φυτὰ παρ' ἄλλων] ἄλλων Clark. Ven. **II.** alii non
pauci, cum Ald. Bas. 1. 2. male.

γῆς, a simili imperio, si-
miliductu et moderatione.

B. ἐπ' αὐτῷ νῦν ἐσμέν
ἤδη.] Euthyphron. p. 14. **C.**
ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα. Phileb.
p. 18. **D.** ἢ μὴν ἐπ' αὐτῷ γε
ἤδη γεγονότες ζητεῖτε, ὡς φῆς,
πάσαι. Multa huius formulæ
exempla attulimus ad Cratyl. p.
422. **A.** De Rep. VII. p. 532. **C.**

τῶν πολλῶν αὖ θηρίων—]
Stephanus δὲ post αὐτοὶ aut
expungendum censebat, aut mu-
tandum in δὴ. Neutrum opus.
Non raro enim post genitivos
absolutos alii casus participiorum
addito δέ vel καὶ subiiciuntur.
v. Hermann. ad Lucian. De
conscrib. histor. p. 87.

C. παρὰ Θεῶν δῶρα] Sic
De Rep. II. p. 363. **D. E.** μι-
σθοὶ παρὰ Θεῶν. et gemino mo-
do Politic. p. 291. **D.** τὴν ὑπὸ
τῶν ὀλίγων δυναστείαν. ubi v.
ann. — τῆς συντέχνου, Mi-
nervæ.

D. ἐπειδὴ τὸ μὲν ἐν Θε-
ῶν —] Iungas: τὸ μὲν ἐν Θεῶν
τῆς ἐπιμελείας. Post δὲ ἐπι-
τῶν male vulgo pro δὲ scribeba-
tur τε, quod quum nos dudum
emendavissimus, postea aucto-
ritate libri Clarkiani in melius
mutatum est. Ad καθάπερ ὅλος
ὁ κόσμος int. αὐτὸς ἔχει τὴν αὐ-
τοῦ ἐπιμελείαν. conf ad Phae-
don. p. 111. **A.** Nihil igitur in-
solentia habet, quod post ac-

σπέρματα δὲ αὐτὰ καὶ φυτὰ παρ' ἄλλων· καὶ πάνθ', **D**
ὅποσα τὸν ἀνθρώπινον βίον συγκατεσκεύακεν, ἐκ τού-
των γέγονεν, ἐπειδὴ τὸ μὲν ἐκ Θεῶν, ὅπερ ἐξήρηθη νῦν
δὴ, τῆς ἐπιμελείας ἐπέλιπεν ἀνθρώπους, δι' ἐαυτῶν
δὲ ἔδει τὴν τε διαγωγὴν καὶ τὴν ἐπιμελείαν αὐτοὺς
αὐτῶν ἔχειν, καθάπερ ὅλος ὁ κόσμος, ᾧ ξυμμιμούμε-
νοι καὶ ξυνεπόμενοι τὸν αἰεὶ χρόνον νῦν μὲν οὕτως,
τότε δὲ ἐκείνως ζῶμεν τε καὶ φνόμεθα. καὶ τὸ μὲν
δὴ τοῦ μύθου τέλος ἐχέτω, χρήσιμον δὲ αὐτὸν ποιη- **E**
σόμεθα πρὸς τὸ κατιδεῖν, ὅσον ἡμάρτομεν ἀποφηνά-
μενοι τὸν βασιλικὸν τε καὶ πολιτικὸν ἐν τῷ πρόσθεν
λόγῳ.

Cap. XVII. NE. ΣΩ. Πῶς οὖν καὶ πόσον
ἀμάρτημα φῆς εἶναι γεγονὸς ἡμῖν;

ΞΕ. Τῇ μὲν βραχυτέρον, τῇ δὲ μάλα γενναῖον
καὶ πολλῷ μείζον καὶ πλέον ἢ τότε.

NE. ΣΩ. Πῶς;

δὲ ἐαυτῶν δὲ ἔδει] Vulgo τε. Sed verissime Clark. Flor.
b. i. δέ.

οὕτως, τότε δὲ] Sic Clark. Flor. a. b. c. i. Zitt. Editt.
οὕτω, τότε δὲ. Sibillam litteram nec Bekkeri libros ignorare sus-
picamur, quippe qui nihil de Clarkiano monuerit, ex quo tamen
Gaisford. eam enotavit religiose.

casativum cum infinitivo καθά-
περ cum nominativo infertur.

τὸ μὲν δὴ τοῦ μύθου τέ-
λος ἐχέτω] Legg. III. p. 698.
A. τὰ μὲν δὴ περὶ γε Περσῶν
— τέλος ἐχέτω. Ibid. V. p. 734.
E. καὶ τὸ μὲν προοίμιον τῶν νό-
μων ἐνταῦθα λεχθὲν τῶν λόγων
τέλος ἐχέτω. Phaedr. p. 241. **D.**
ἀλλ' ἤδη σοι τέλος ἐχέτω ὁ λόγος.

E. Πῶς οὖν καὶ πόσον—]
Dupliciter ait in viri civilis defi-
nitione erratum esse, primum
quod inter pastores relatus sit,
quales fuerint tantummodo dac-
mones, qui priore mundi ætate
humano generi fuerint præfecti;
deinde, quod qua ille ratione

civitatem regat ac gubernet, pa-
rum subtiliter sit indagatum.
Sed priusquam ad rem ipsam
explicandam accedit, exemplo
artis textoriae demonstrare in-
tituit, quo modo versandum sit
in describendo informandoque
eo, qui ad rempublicam regen-
dam idoneus sit, quo possit re-
cte distingui ab artificibus, ope-
rariis, mercatoribus, aliis homi-
num generibus. Quibus exposi-
tis, posteaquam excusavit dispu-
tationis ambages, ad rem ip-
sam revertitur. 287. **B.**

πλέον ἢ τότε] magis, quam
tum, quum rem nondum per fa-
bulam declarare instituissemus.

ΞΕ. Ὅτι μὲν ἐρωτώμενοι τὸν ἐκ τῆς νῦν περιφορᾶς καὶ γενέσειως βασιλέα καὶ πολιτικὸν τὸν ἐκ τῆς ἐναντίας περιόδου ποιμένα τῆς τότε ἀνθρωπίνης ἀγέλης εἶπομεν, καὶ ταῦτα θεὸν ἀντὶ θνητοῦ, ταύτη μὲν ἀμύπολῳ παρηγέθημεν· ὅτι δὲ ξυμπάσης τῆς πόλεως ἄρχοντα αὐτὸν ἀπεφήναμεν, ὅτινα δὲ τρόπον οὐ διείπομεν, ταύτη δὲ αὐτὸ μὲν λεχθὲν ἀληθές, οὐ μὴν ὅλον γε οὐδὲ σαφὲς ἐρήθη, διὸ καὶ βραχύτερον ἢ κατ' ἐκείνο ἡμαρτήκαμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Αἰεὶ τοίνυν τὸν τρόπον, ὡς εἶπες, διορίσαντας τῆς ἀρχῆς τῆς πόλεως οὕτω τελῶς τὸν πολιτικὸν ἡμῖν εἰρησάει προσδοκᾶν.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Διὰ ταῦτα μὴν καὶ τὸν μῦθον παρεθέμε-

P. 275. οὐ διείπομεν] Desunt haec verba in Coisl. Ven. A. Par. B. C. E. F. H. Flor. a. c. In Flor. b. solum διείπομεν omissum. B. μόνον κατὰ τὸ παράδειγμα] Sic optimi quattuor cum aliis non paucis. V. κατὰ τὸ π. μόνον. Ὅρθως] Om. Clark. Vat. Ven. II. Οἶμαι δὲ γε, ὦ Σ.] Sic dedi ex Clark. Vat. Ven. Σ. Flor. b. l. Vulgo οἶμαι δὲ ἔγωγε, ὦ Σ. Dein μὲν ἐτι om. Clark. Vat. Ven. II.

P. 275. καὶ ταῦτα θεὸν ἀντὶ θνητοῦ] Nam superiore illa temporum periodo Deus generi humano praeerat; posteriore homines, sicuti tota rerum natura factum, sibi ipsis erant permixti.

ταύτη δὲ αὐτὸ μὲν λεχθὲν ἀλ.] Male vulgo ante ταύτη plene interpungebatur. Respondent enim inter se invicem ὅτι μὲν — ταύτη μὲν, et ὅτι δὲ — ταύτη δὲ, Apolog. Socr. p. 28. D. E. εἰ ὅτι μὲν οἱ ἄρχοντες ἔρατον —, τότε μὲν οὐ ἐκείνοι ἔρατον, ἕμενον —, τοῦ δὲ θεοῦ πάντοτε — ἐνταῦθα δὲ — κ. τ. λ. Gorg. p. 512. A. εἰ μὲν τις μεγάλους καὶ ἀνιάτους νοσήμοι κατὰ τὸ σῶμα συνεχόμενος μὴ ἀπεπνήγη, οὕτως μὲν ἀθλιώς ἴσται —,

εἰ δὲ τις ἄρα ἐν τῷ τοῦ σώματος τιμωτέρῳ — πολλὰ νοσήμοι ἔχει καὶ ἀνιάτα, ταῦτα δὲ βιωτίον ἴσται. Meaon. p. 94. D. οὐ μὲν ἴδει διαπανόμενον διδάσκων, ταῦτα μὲν ἰδίδαζε —, οὐ δὲ οὐδὲν ἴδει ἀναλώοντα ἀγαθοῦς ἀνδρας ποιῆσαι, ταῦτα δὲ οὐκ ἰδίδαζεν. Similiter post simplex μὲν deinde duplex δὲ infertur Protagor. p. 313. A. Phileb. p. 30. B. al. Gemiantur in his particularum caussa et ratio in eo est posita, quod protasis protasi et apodosis apodosis opponitur. — βραχύτερον ἢ κατ' ἐκείνο ἡμαρτήκαμεν, minus hic quam illic erravimus.

B. ὡς πάντες αὐτῆς ἀμφισβητοῦσι τῷ ζητοῦμένῳ

θα, ἢ ἐνδείξαιτο περὶ τῆς ἀγέλαιστροφίας μὴ μόνον ὡς πάντες αὐτῆς ἀμφισβητοῦσι τῷ ζητοῦμένῳ τὰ νῦν, ἀλλὰ κακείνον αὐτὸν ἐναργέστερον ἴδοιμεν, ὃν προσήκει μόνον, κατὰ τὸ παράδειγμα ποιμένων τε καὶ βουκόλων τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιμέλειαν ἔχοντα τροφῆς, ταύτου μόνον ἀξιοθῆναι τοῦ προσρήματος.

ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθως.

ΞΕ. Οἶμαι δὲ γ', ὦ Σώκρατες, τοῦτο μὲν ἔτι μείζον ἢ κατὰ βασιλέα εἶναι τὸ σῆμα τὸ τοῦ θείου νομῶς, τοὺς δ' ἐνθάδε νῦν ὄντας πολιτικοὺς τοῖς ἀρχομένοις ὁμοίους τε εἶναι μᾶλλον πολὺ τὰς φύσεις καὶ παραπλησιαίτερον παιδείας μετεληγμένοι καὶ τροφῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Πάντως που.

ΞΕ. Ζητητέοι γε μὴν οὐδὲν ἂν εἴησαν οὐδ' ἦττον οὔτε μᾶλλον, εἴθ' οὕτως εἴτ' ἐκείνως πεφύκασι.

C. μᾶλλον πολὺ] Hunc ordinem codd. tuentur omnes uno excepto Ven. Σ., qui cum vet. exhibet πολὺ μᾶλλον.

Ζητητέοι γε μὴν οὐδὲν ἂν εἴησαν] V. Ζητητέοι γε μὴν οὐδὲν ἂν εἴησαν. quam scripturam verissime emendavit Heusdus Specim. Crit. p. 135. Firmarunt viri egregii conjecturam codices. Nam Ζητητέοι habet Coislia. et ἂν εἴησαν suppeditant Clark. Coisl. Vat. Ven. II. Flor. i.

τὰ νῦν] non solum omnes de ea contendere cum eo quem nunc quaerimus. Sic p. 279. A. ἐπειδὴ τῷ βασιλικῷ γένει τῆς περὶ τὰς πόλεις ἐπιμέλειας ἀμφισβητοῦσι μῆρια. P. 281. C. τῆς γε θεραπείας ἀμφισβητοῦσιν αὐτοὶ ἑμπαροῖ καὶ τῆς γενέσεως τῆς τῶν ἡμετέρων τῆ τῆς ὑφαντικῆς διπλώει. P. 291. A. B. De sententia confertur p. 267. K. sqq. 268. D. E. ad quem locum respicitur.

τοῦτο μὲν ἔτι μείζον ἢ κατὰ βασιλέα] divini pastoris condicionem (σχῆμα) esse maiorem, quam quae in regem conveniat. Notissimum loquendi genus, de quo vide, si tanti est, Matthiae Gr. §. 449. Ita autem

indicat Eleates, sicuti ait ipse, quia viri civiles, qui nunc in hac rerum condicione vivant, illis sint similiōres, qui imperio parent, quam his, qui illud exercent. Pro vulgato πολὺ μᾶλλον codices optimi μᾶλλον πολὺ, quod nentiquam fuisse spernendum facile persuadebunt, quae scripsimus ad Alcibiad. II. p. 143. D. — παραπλησιαίτερον, sc. αὐτοῖς. De forma hac comparativi v. Sturz. nott. ad Etymol. Magn. p. 706. quae Etymologico Gudiano addita leguntur. De παιδείας autem ac τροφῆς coniunctione ipsi diximus ad Criton. p. 50. D.

C. Ζητητέοι γε μὴν οὐδὲν ἂν εἴησαν —] Veruntamen explorandi et investi-

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΕ. Τῆδε δὴ πάλιν ἐπανέλθωμεν. ἦν γὰρ ἔφαμεν αὐτεπιτακτικὴν μὲν εἶναι τέχνην ἐπὶ ζώοις, οὐ μὴν ἰδίᾳ
 D γε ἀλλὰ κοινῇ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχουσαν, καὶ προσείπο-
 μεν δὴ τότε εὐθύς ἀγλαιοτροφικὴν, — μέμνησαι γάρ;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΣΕ. Ταύτης τοίνυν πῆ διημαρτόνομεν. τὸν γὰρ πολιτικὸν οὐδαμοῦ συνελάβομεν οὐδ' ὠνομάσαμεν, ἀλλ' ἡμᾶς ἔαθε κατὰ τὴν ὀνομασίαν ἐκφυγῶν.

Τῆδε δὴ πάλιν ἐκ.] Libri τί δὲ δὴ π. Verum pervidit Stephanus.

ἦν γὰρ ἔφαμεν] Sic Clark. Vat. Ven. P. Vett. editt. φάμεν. In proximis iidem τέχνην om.

D. τότε εὐθύς ἀγελ.] V. τότε γε εὐθύς. Omisimus γε cum Clark. Vat. Ven. P. S. et pr. Σ. Flor. i.

gandi erunt nihilo nec minus nec magis, siue hoc siue illo modo comparati sunt. Ita recte haec et emendavit et illustravit primus Heusdius Specim. Crit. p. 135. cuius ratio postea confirmata a codicibus est.

Τῆδε δὴ πάλιν ἐπανέλθωμεν] Redeamus igitur ad superiora hac via. Sic emendavit Stephanus librorum omnium scripturam Τῆδε δὴ; ἐπαν. quam ex itacismo, quem vocant, ortam esse nemo temere dubitabit. Censet vero ita in propositae rei quaestione versandum esse, ut ante omnia corrigantur errores in superioribus admissi. Ex quibus hoc maxime notat. Primum nit in illa αὐτεπιτακτικῆς divisione nonnihil esse peccatum, quandoquidem quum ei ἀγλαιοτροφικῆς subiecta esse iudicata sit, tamen nequiquam civilis viri habita sit ratio. Nam gregis pascendi negotium aliis quidem custodibus posse attribui, viro civili attribui non posse, quippe qui non pascat gregem, sed potius curet et fo-

veat. Itaque generalius aliquod nomen deligendum fuisse arbitratur, quod pariter in virum civilem atque in ceteros conveniat, veluti ἀγλαιοκομικὴν aut θεραπευτικὴν. Deinde vitium arguit in extrema divisionis parte admissum. Nam quum cetera illius membra omnia, si ab eo, quod modo memoratum sit, discesseris, possint servari, tamen post bipedis gregis alendi artem non continuo artem regalem ac civilem debuisset memorari, quasi re iam penitus confecta et absoluta. Primum enim ita emendandum fuisse nomen sic, ut id ad curam potius quam ad pascionem designandam valeret; deinde circumspici etiam debuisset, num quae illae divisionis partes superessent, quae sane non paucae reperiantur.

D. καὶ προσείπομεν δὴ τότε —] et quam statim gregis alendi artem nominavimus: h. e. et cui tanquam partem statim subiectam esse diximus ἀγλαιοτροφικὴν. Dein sermo interruptus post adolescentuli interrogationem continuus-

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΣΕ. Τοῦ τὰς ἀγέλας ἐκάστας τρέφειν τοῖς μὲν ἄλλοις που πᾶσι μέτεστι νομεῦσι, τῷ πολιτικῷ δὲ οὐ μετὸν ἐπηνέγκαμεν τοῦνομα, δέον τῶν κοινῶν ἐπενεγκεῖν τι ζύμψασιν.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις, εἴπερ ἐτύγχανε γε ὄν.

ΣΕ. Πῶς δ' οὐκ ἦν τό γε θεραπεύειν που πᾶσι κοινόν, μηδὲν διορισθείσης τροφῆς μηδὲ τινος ἄλλης

Ταύτης τοίνυν πῆ δ.] Astius coni. ταύτη. Flor. i. ταύτην. Dein οὐδαμοῦ pro v. οὐδαμῇ libri fere omnes cum quattuor optimis.

E. δέον τῶν κοινῶν] V. δέοντι τῶν κ. quod emendatum ex Coisl. Ven. ΑΞΠΣΥ. Par. BCH. Zitt. Flor. a. e. o. In Clark. et Vat. est λόντων, quo firmatur recepta lectio.

τό γε θεραπεύειν] τε Clark. Vat. Ven. P. Iidem pro που habent πολῷ.

tur his verbis: Ταύτης τοίνυν πῆ διημαρτόνομεν, ubi interposita responsio effecit ut τοίνυν adiceretur. Eodem fere modo infra p. 277. E. Menon. p. 81. A. De Rep. X. p. 609. D. Sophist. p. 265. C. — Pro ταύτης διημαρτόνομεν, ab hac aberravimus, i. e. hanc non recte partiti sumus, Astius legendum coniecit ταύτη δ. — κατὰ τὴν ὀνομασίαν ἐκφυγῶν, clam nos effugit in nominatione, quandoquidem ille ἀγλαιοτροφικῆς nomine non continetur, quippe cuius ambitus virum civilem non complectitur.

τῷ πολιτικῷ δὲ οὐ μετὸν ἐπηνέγκαμεν] Breviter haec dicta sunt pro vulgari: τῷ πολιτικῷ δὲ οὐ μέτεστιν. οὐ μετὸν δὲ ἐπηνέγκαμεν αὐτῷ τοῦνομα κ. τ. λ. Premit igitur verbum τρέφειν, quod in reliquos pastores convenire ait, in regem convenire negat. Quamobrem censet ipsos oportuisse τῶν κοινῶν τι ζύμψασιν ἐπενεγκεῖν, h. e. generalius nomen ponere, quod in regalem et civilem virum aequae atque in ceteros pastores conve-

niret. Claram hanc et perspicuam sententiam mirum est quod Heusdius Specim. Crit. p. 136. non percepit. Ferri enim non posse arbitratur, politicum dici generis humani non esse pastorem; id ipsum enim in antecedentibus maxime demonstratum esse. Quamobrem totum locum sic refingendum putat: τῷ πολιτικῷ δὲ αὐ μετὸν ἐπηνέγκαμεν τοῦνομα, δέον γε τῶν κοινῶν ἐπενεγκεῖν τι ζύμψασιν. ΣΩ. ἀληθῆ λέγεις, εἴπερ ἐτύγχανε μετὸν πᾶσι. ΣΕ. πῶς κ. τ. λ. Quorum omnium nihil est, quod assensione nostra comprobare audeamus. Nam etiam Socratis responsio integra est atque recta, quum ad εἴπερ ἐτύγχανε γε ὄν ex superioribus iterandum sit κοινόν τι ζύμψασιν, siquidem suppetebat nomen omnibus commune.

E. μηδὲν διορισθείσης τροφῆς —] Stephanus pro μηδὲν requirebat μηδέ. Quem recte consultavit Fischerus, qui μηδὲν ut Lat. nihil vidit pro μηδὲ dici cum aliqua vi et gravitate. Dein libri plerique

πραγματικῆς; ἀλλ' ἢ τινα ἀγελαιοκομικὴν ἢ θεραπευτικὴν ἢ καὶ τινα ἐπιμελητικὴν αὐτὴν ὀνομάσασιν, ὡς κατὰ πάντων, ἐξῆν περικαλύπτειν καὶ τὸν πολιτικὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ δεῖν τοῦτ' ἐσημαίνειν ὁ λόγος.

Cap. XVIII. NE. ΣΩ. Ὅρθως, ἀλλ' ἢ μετὰ τοῦτο διαιρέσεις αὐτὴν τινα τρόπον ἐγίγνετ' ἄν;

ΞΕ. Κατὰ ταῦτα, καθάπερ ἐμπροσθεν διηροῦμεθα τὴν ἀγελαιοτροφικὴν πρὸς τε καὶ ἀπεισί, καὶ αἰκτοῖς τε καὶ ἀκροάτοις, τοῖς αὐτοῖς ἂν πού τούτοις διαιρούμενοι καὶ τὴν ἀγελαιοκομικὴν τὴν τε νῦν καὶ τὴν ἐπὶ Κρόνου βασιλείαν περιεληφότες ἂν ἦμεν ὁμοίως ἐν τῷ λόγῳ.

ἀλλ' ἢ τινα ἀγελ.] Sic Vat. Ven. II. Par. F. Flor. i. Steph. καὶ ἄλλην δὲ τ' ἀγ. quod suaserat Cornarius. In Clark. scriptum ἄλλη, quod firmat receptam scripturam. Alii cum Ald. Bas. I. 2. ἄλλην τινα.

ὡς κατὰ πάντων] καὶ ἀπάντων Clark. Vat. et pr. II. ἵπτι δὲ δεῖν τοῦτ'] δεῖν om. Clark. Vat. Ven. II.

ἄλλη τινα ἀγελαιοκομικὴν κ. τ. λ. cum Aldo et Basileensibus; quam lectionem Stephanus monitu Cornarii mutavit sic, ut καὶ ἄλλη δὲ τινα ἀγ. ediderit. Verum eam scripturam in codicibus frustra quaesieris. Verum est imice quod Bekkerus ex Vat. et Ven. II. restituit; ἀλλ' ἢ τινα κ. τ. λ., quod confirmatur etiam scriptura libri Clarkiani ἄλλη. Quo revocato haec emergit sententia: At vero vel ἀγελαιοκομικὴν vel θεραπευτικὴν vel etiam aliquam ἐπιμελητικὴν eam nominantibus nobis, utpote de omnibus (de communi genere), licebat quasi involvere etiam virum civilem una eum reliquis, quandoquidem hoc opus esse oratio declarabat. Formula ὁ λόγος σημαίνει apud Platonem creberrimi usus est; v. Phaedon. p. 66. E. De Rep. I. p. 334. A. III. p. 388. E. Gorg. p. 511. B. p. 527. C. Theaet.

p. 160. C. m.

P. 276. Κατὰ ταῦτα, καθάπερ —] Recte Bekkerus scripsit ταῦτα pro vulgato κατὰ ταῦτα. Nam iterantur haec statim deinde verbis τοῖς αὐτοῖς διαιρούμενοι. Pro καθάπερ autem quod Stephanus malebat καθ' ἅπερ, eo non opus esse docebunt, quae ad Phaedon. p. 86. A. de ὡςπερ post ὁ αὐτός usurpato disseruimus.

καὶ τὴν ἐπὶ Κρόνον βασιλείαν] Fuit quam legendum putarem βασιλείας, ut ad τὴν νῦν et τὴν ἐπὶ Κρ. βασιλείας intelligendum esset ἀγελαιοκομικὴν. Sed video nunc ea mutatione non opus esse. Hoc enim dicit Hospes: τὴν ἀγελαιοκομικὴν eodem modo dividentes, quo antea τὴν ἀγελαιοτροφικὴν dividimus, et praesens mundi regnum et Croni imperium oratione nostra complectemur, neque accidet nobis, ut eam dividamus artem, cuius vir noster civilis

NE. ΣΩ. Φαίνεται: ζήτῳ δὲ αὐτὸ, τί τὸ μετὰ τοῦτο.

ΞΕ. Ἀήλον, ὅτι λεχθέντος οὕτω τοῦ τῆς ἀγελαιοκομικῆς ὀνόματος οὐκ ἂν ποτ' ἐγένεθ' ἡμῖν τό B
τινας ἀμφισβητεῖν ὡς οὐδ' ἐπιμέλεια τὸ παράπαν ἐστίν, ὡςπερ τότε δικαίως ἀμφισβητήθη μηδεμίαν εἶναι τέχνην ἐν ἡμῖν ἀξίαν τούτου τοῦ θεραπευτικοῦ προσρήματος: εἰ δ' οὖν τις εἴη, πολλοῖς πρότερον αὐτῆς καὶ μᾶλλον προσήκειν ἢ τινὲ τῶν βασιλείων.

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

ΞΕ. Ἐπιμέλεια δὲ γε ἀνθρωπίνης συμπίσεως κοινωνίας οὐδεμίαν ἂν ἐθελήσειεν ἕτερα μᾶλλον καὶ πρ[ε]ο-

P. 276. B. ὡςπερ τότε δικαίως] V. τότε καὶ δικαίως, invitis codd. omnibus.

ἕτερα μᾶλλον] Hunc ordinem codd. tenent, exceptis paucissimis. Eundem habet Stobaeus Eclogg. Eth. c. 45. p. 325. V. μᾶλλον ἕτερα. Ceterum v. Interpr.

et regalia omnino non sit participes.

ὅτι λεχθέντος οὕτω τῆς ἀγελ.] posito s. usurpato ita nomine τῆς ἀγελαιοκομικῆς, quod plane aliud quid significat quam nomen ἀγελαιοτροφικῆς, quo antea utebamur. Quae verborum sententia non percepta Hertelius pro λεχθέντος, legendum esse contendit δειχθέντος, quod nihil est — ὡςπερ τότε δικαίως κ. τ. λ. quemadmodum tam iure opponeretur, nullam esse artem apud nos dignam hac altetricis appellatione; sin autem ulla reperiretur, eam multis aliis prius et magis convenire, quam regum cuiquam. Respicitur ita p. 275. B. D. ubi regalem artem monebatur non pertinere ad τὸ θεραπευτικόν. Pro αὐτῆς vide an αὐτὴν revocandum sit, quod ipsum in marg. Par. F. ascriptum legitur. De θε-

πτικοῦ προσρήματος v. ann. ad Sophist. p. 226. B.

B. Ἐπιμέλεια δὲ γε ἀνθρωπίνης —] Iungè: οὐδεμίαν δὲ γε ἕτερα τέχνη ἐθελήσειεν ἂν μᾶλλον καὶ πρᾶσιον τῆς βασιλικῆς φάναι εἶναι ἐπιμέλεια κοινωνίας ἀνθρωπίνης συμπίσεως καὶ ἀρχῆς κατὰ πάντων ἀνθρώπων. Verba paululum traiecia etiam corruptionis labem contraxerunt. Nam illud πρᾶσιον quid nunc sibi velit, nemo quisquam indicaverit. Corrigendum equidem censeo πρότιον, quod ob rariorem cum μᾶλλον adverbio conjunctionem depravatam est. Sed conf. Philob. p. 41. C. τίς μᾶλλον καὶ τίς ἀσθενέστερα ἴδονη. Phaedon. p. 93. A. μᾶλλον τε ἂν ἀρμονία εἴη καὶ πλεον — ἤτιον τε καὶ ἤτιον. ubi v. ann. Ceterum excerpit hunc locum Stobaeus Eclogg. Eth. c. 45. p. 325. — Florileg. Tit. 47. sect. 25. ed. Gaisford. ubi postremus editor πρότιον ex Trincav. ed. reposuit.

τῆρα τῆς βασιλικῆς φάναι καὶ κατὰ πάντων ἀνθρώπων
C ἀρχῆς εἶναι τέχνη.

NE. ΣΩ. Λέγεις ὀρθῶς.

ΞΕ. Μετὰ ταῦτα δέ γε, ὦ Σώκρατες, ἄρ' ἐν-
νοοῦμεν ὅτι πρὸς αὐτῷ δὴ τῷ τέλει συχνὸν αὐ διη-
μαρτάνετο;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τόδε, ὡς ἄρ' εἰ καὶ διανοήθημεν ὅ τι μά-
λιστα τῆς δίποδος ἀγέλης εἶναι τινα θρεπτικὴν τέχνην,
οὐδὲν τι μᾶλλον ἡμᾶς ἔδει βασιλικὴν αὐτὴν εὐθύς
καὶ πολιτικὴν ὡς ἀποτετελεσμένην προσαγορεύειν.

NE. ΣΩ. Τι μὴν;

ΞΕ. Πρῶτον μὲν ὃ ἐλέγομεν τοῦνομα μετασκευω-
D ρήσασθαι, πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν μᾶλλον προσαγορύ-
τας ἢ τὴν τροφήν, ἔπειτα ταύτην τέμνειν· οὐ γὰρ
σικκράς ἂν ἔχοι τμήσεις ἔτι.

NE. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Ἢ τε τὸν θεῖον ἂν που διειλόμεθα νομῆα
χωρὶς καὶ τὸν ἀνθρώπινον ἐπιμελητήν.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Αὐτίς δέ γε τὴν ἀπονεμηθεῖσαν ἐπιμελητι-
κὴν δίχα τέμνειν ἀναγκαῖον ἦν.

NE. ΣΩ. Τινι;

C. Λέγεις ὀρθῶς] λέγε Clark. Vat. Ven. II.
αὐτὴν εὐθύς καὶ π.] Hoc dedi ex Clark. Vat. Coisl. Ven.
AZΠΣΥ. Par. BCH. Flor. b. Zitt. et Stobaeo. Editt. vett. ὀ-
ρθῶς αὐτὴν. Mox ὃ ante ἐλέγομεν om. Clark. Vat. Ven. II. Flor. i.
Extruserunt Turicenses.
D. μᾶλλον προσαγορύτας] Sic Bodl. Vat. Ven. II.
Par. E. corr. Flor. a. b. c. i. Zitt. et alii plurimi, consentiente
Stobaeo. Vulgo erat ἐπαγορύτας.

C. τῆς δίποδος ἀγέλης
εἶναι τινα θρεπ. τ.] i. e.
esse aliquam alendi ar-
tem gregis bipedis; s. per-
tinere ad gregem bipedem.

Πρῶτον μὲν ὃ ἐλέγο-
μεν —] Intelligit nomen τῆς
θρεπτικῆς s. ἀγελαιοτροφικῆς,
quod dicit oportuisse ante omnia

emendari. Ad μετασκευωρήσα-
σθαι enim ex superioribus re-
petendum relinquitur ἔδει. —
πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν μᾶλ-
λον πρ., h. e. ita mutavisse, ut
magis ad curam designandam
quam ad pastionem et nutritio-
nem pertinent. — ταύτην τέμ-
νειν, sc. τὴν ἐπιμέλειαν, s. ἐπι-
μελητικὴν, aut potius artem il-

ΞΕ. Τῷ βιαίῳ τε καὶ ἐκουσίῳ.

NE. ΣΩ. Τι δὴ;

ΞΕ. Καὶ ταύτη που τὸ πρότερον ἀμαρτάνοντες
εἰρηθίσταρα τοῦ δειντος εἰς ταῦτὸν βασιλῆα καὶ τυραν- E
νον ἐνέθημεν, ἀνομοιοτάτους ὄντας, αὐτοὺς τε καὶ
τὸν τῆς ἀρχῆς ἑκατέρου τρόπον.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Νῦν δέ γε πάλιν ἐπανορθούμενοι, καθάπερ
εἶπον, τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιμελητικὴν δίχα διαιρώμεθα,
τῷ βιαίῳ τε καὶ ἐκουσίῳ;

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ τὴν μὲν γέ που τῶν βιαιῶν τυραννι-
κὴν, τὴν δὲ ἐκούσιον καὶ ἐκούσιων διπόδων ἀγελαιο-
κομικὴν ζῶων προσειπόντες πολιτικὴν, τὸν ἔχοντα αὐ
τέχνην ταύτην καὶ ἐπιμέλειαν ὄντως ὄντα βασιλῆα καὶ
πολιτικὸν ἀποφαινόμεθα;

Cap. XIX. NE. ΣΩ. Καὶ κινδυνεύει γε, ὦ ξένη, 277
τελέως ἂν ἡμῖν οὕτως ἔχειν ἢ περὶ τὸν πολιτικὸν ἀπό-
δειξις.

ΞΕ. Καλῶς ἂν, ὦ Σώκρατες, ἡμῖν ἔχοι. δεῖ δὲ
μὴ σοὶ μόνῳ ταῦτα, ἀλλὰ κάμοι μετὰ σοῦ κοινῇ ξυν-
δοκεῖν. νῦν δέ κατὰ γε τὴν ἐμὴν οὕτω φαίνεται τέ-

E. Νῦν δέ γε πάλιν] νῦν ὁδὲ γε π. Clark. Vat. Ven. II.
δίχα διαιρώμεθα] διαιρώμεθα γε vett. editt. Sed recte
ye om. codd. praeter unum Par. E.
τὸν ἔχοντα αὐτέχνην ταύτην] V. τὸν ἔχοντα οὖν τὴν
τέχνην ταύτην. quod mutatum ex Clark. Vat. Coisl. Ven. AII.
Par. BCH. Flor. a. b. c. i. Zitt.
P. 277. ἢ περὶ τὸν πολιτικὸν ἀπόδειξις] V. τῶν πο-
λιτικῶν. Verum tuentur Clark. Vat. Ven. II. Par. H. Flor. b.

lam, cuius nomine antea cura
significabatur, quale fuit ἀγελαιο-
κομική. Hanc vero censet rur-
sus sic fuisse dispartendam:

ἀγελαιοκομική s. ἐπιμελητική

διὰ
ἀνθρώπινῃ
βία καὶ ἐκούσιῳ
τυραννικῇ πολιτικῇ.

E. αὐτοὺς τε καὶ τὸν τῆς
ἀρχῆς τρόπον] De hac ap-
positionis forma v. ad Criton.
p. 50.

P. 277. κατὰ γε τὴν ἐμὴν]
Sc. δόξαν s. γνώμην, frequenti
ellipsis. Infra p. 291. C. οὐκ οὖν
δὲ κατὰ γε τὴν ἐμὴν. Phileb. p.
41. B. ἀλλ' ὦ Πρωταγόρα, εἰσὶ
κατὰ γε τὴν ἐμὴν. Alia exem-

λεον ὁ βασιλεὺς ἡμῶν σῆμα ἔχειν, ἀλλὰ καθάπερ ἀνδριαντοποιοὶ παρὰ καιρὸν ἐνίοτε σπεύδοντες πλείω καὶ μείζω τοῦ θέντος ἕκαστα τῶν ἔργων ἐπεμβαλλόμενοι
B βραδύνουσι, καὶ νῦν ἡμεῖς, ἵνα δὴ πρὸς τῷ ταχύ καὶ μεγαλοπρεπῶς δηλώσαιμεν τὸ τῆς ἔμπροσθεν ἀμαρτημα διεξόδου, τῷ βασιλεὶ νομισάντες πρέπειν μεγάλα παραδείγματα ποιῆσθαι, θανμαστὸν ὄγκον ἀράμενοι

κατὰ γε τῆν ἐμῆν] Par. BCH. Flor. a. b. c. et rec. Ven. II. cum ed. Bas. 2. addunt δόξαν, quod ortum ex glossamate est. B. πρὸς τῷ ταχύ καὶ μ. V. ταχέι, in vitis Clark. Ven. AII. Par. BEFH. Flor. a. b. c. i. et pr. Colsl. Ven. Y. v. annot.

pla suppeditabant Heusdinus Specim. Crit. p. 102. in tpp. ad Gregor. Corinth. p. 11 sq. Fischer. ad Weller. T. III. P. I. p. 204. Stephanus, quia post φαίνεται verbis his, κατὰ γε τῆν ἐμῆν δόξαν, nihil opus esse putabat, videre fassit, amon potius ἀπόδειξιν intelligendum esset. Quod cave credideris. Sophist. p. 225. D. δοκῶ μὴν — καλεῖσθαι κατὰ γνώμην τῆν ἐμῆν οὐχ ἕτερον ἀδολοχικό. ubi v. ann. Phileb. p. 32. C. οἶμαι — κατὰ γε τῆν ἐμῆν δόξαν ἐμφανῆς ἴσασθαι. Alia dedimus ad Phaedon. p. 60. C. Et quis dubitabit Latine sic dicere: nunc autem mea quidem sententia rex nondum videtur absolutam nobis accepisse aequiem?

ἀλλὰ καθάπερ ἀνδριαντοποιοὶ —] Elegans comparatio. Stannarios ait, interdum opera sua intemptive accelerantes, addere etiam iusto plura et maiora, quo scilicet illis speciosam aliquam venustatem atque dignitatem conciliant; sed ea ipsa re non raro effici, ut tardius ad finem laboris sui perveniant. Haud aliter ipsis iam accidisse: quum enim vicum regalem non modo breviter instituere, verum etiam magnificis exemplis illustrare voluerint, factum esse sic,

ut rei demonstrationem redderint copiosiorum, quandoquidem pictura adumbrata potius, quam perfecta et omni colorum varietate illustrata sit. De verbis πρὸς τῷ ταχύ conferas ann. ad Remp. X. p. 610. B. Phaedr. p. 240. B. E. Phaedon. p. 106. C. Sympos. p. 195. C. Charm. p. 169. B. unde apparebit in hac compositione solemnem fuisse dativum, πρὸς τῷ ταχέι, quem vulgo editi, exhibent. Sed eodd. praestantissimi ταχύ, quod non temere spernendum. Plutarch. De malignit. Herodoti p. 855. E. τὸ γὰρ ἀπροθύμως ἐπαυεῖν τοῦ ψέγοντα χαιρῶν οὐκ ἐπιεικότερον ἴσως καὶ χείρον, ubi ad πρὸς τῷ μὴ ἐπιεικότερον ex praegresso ἰσχύ, quod supplementum relinquunt, infinitivum εἶναι intelligere licet; de quo structurae genere v. ad Protagor. p. 332. D. Hoc autem loco ταχύ pro adverbio haberi oportet, ad quod ex sequentibus infinitivum δηλώσαι intelligas. De collocazione verborum, τὸ τῆς ἔμπροσθεν ἀμαρτημα διεξόδου, comparasse iavabit Hipp. mai. p. 309. C. τῆς τῶν παρόντων λέξεως λόγων. Tim. p. 39. D. πρὸς τῆν τῆς διακωνίας μίμησιν φασίως. Ibid. p. 50. B. περὶ τῆς το παντα δεχομένης σήματα φασίως.

τοῦ μύθου, μείζονι τοῦ θέντος ἠναγκάσθημεν αὐτοῦ μέρει πρᾶσθαι. διὰ μικροτέραν τὴν ἀπόδειξιν πεποιήκαμεν καὶ πάντως τῷ μύθῳ τέλος οὐκ ἐπέθεμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὁ λόγος ἡμῶν ὡς περ ζῶον τὴν ἔξωθεν μὲν περιγραφὴν ἔοικεν ἰκανῶς ἔχειν, τὴν δὲ αἰὼν τοῖς φασμακίοις καὶ τῇ συγκράσει τῶν χρωμάτων ἐνάργειαν οὐκ ἀπυληγέται πω. γραφῆς δὲ καὶ συμπαύσης

μείζονι τοῦ θέντος] μείζον ἢ τοῦ θ. Colsl. et alii plurimi cum Ald. Bas. 1. In Bas. 2. est μείζονι ἢ τοῦ θέντος. Scilicet Arlenius recte ex μείζον fecerat μείζονι, sed oblitus erat delere particulam ἢ.

C. ἐνάργειαν οὐκ ἀπειλ.] ἐνάργειαν Clark. Vat. Ven. II.

Euthyphron. p. 4. C. Gorg. p. 461. A. B. qualia vulgo grammatici opinantur in Ionicorum tantummodo scriptorum libris reperiri. — Φαυμαστὸν ὄγκον ἀράμενοι τοῦ μύθου, miram fabulae molem in nos suscipientes.

μικροτέραν τὴν ἀπόδειξιν πεποιήκαμεν] effecimus, auctores fuimus, ut longior existeret demonstratio. Ex qua interpretatione satis, opinor, intelligetur, cur activum verbum, non medium, positum sit. v. ad Menexen. p. 234. B. ubi quid ταρᾶς ποιῆσθαι et ταρᾶς ποιῆν differat, breviter significavimus.

C. ἀλλ' ἀτεχνῶς ὁ λόγος ἡμῶν ὡς περ ζῶον] Voc. ἀτεχνῶς in comparationibus et proverbis frequentari, quum alibi tum ad loa. p. 524. D. ostendimus, quod hic rursus admonere non abs te visum est: neque enim interpretes vim vocabuli videntur satis assecuti esse. Comparatur autem oratio eleganter pictae imagini sive simulacro nondum perfecto et absoluto. Quamobrem ζῶον intelligendum est de pictura sive picta imagine. Cratyl. p. 425. A. ὡς περ ἐκὶ τὸ ζῶον τῆ γραφικῆ ἀναῦθα τὸν λόγον πᾶ ὄνομαστικῆ (αὐτοῖς ὄνομα). Ibid. p.

420. A. τὸ ζῶον καλλῶ παρῶγονται. Legg. VI. p. 769. C. εἰ ποῖα τις ἐπινοήσει γράψαι — ὡς καλλίωτον ζῶον. De Rep. VII. p. 515. A. Tim. p. 19. B. al. Hoc uau loquendi neglecto Schleiermacherus olim scribendum putabat, ὡς περὶ ζῶων, s. ὁ περὶ ζῶων: quam opinionem vir doctus ipse postea temporis repudiavit. Περὶ γραφῆς est adumbratio, delineatio (der Aussere Umriss), quae opponitur perfectae exactaeque picturae; v. Legg. VI. p. 770. B. IX. p. 876. E. ubi eundem habes vocabuli usum. Ceterum personatus Plutarch. De audiendis poetis p. 18. C. ἐν γραφῆς κινητικώτερον ἔστι χρωμα γραφῆς διὰ τὸ ἀνδρείωλον καὶ ἀπαρῆλον. ubi v. Wyttenbach, qui cum hoc loco contendit Aristid. Orat. Plat. I. p. 29. τὸ καλλίωτον τῆς τέχνης καὶ τελώτατον, καὶ ἡ γραφικῆν ἢ ἀπαρῆκῆν εἶναι διαφέρει, τοῦτ' ἔστιν ἢ τοῦ χρωματός μίξις: ἔγγυς γὰρ ἔστι τὸ ἀναῦθεν πρὸς τὴν ἀλλήθειαν.

C. γραφῆς δὲ καὶ συμπαύσης χεῖρ.] H. e. μῦλλον δὲ πρᾶσαι λέγει καὶ λόγῳ πᾶν ζῶον δηλοῦν τοῖς δυναμίσις γασθῆαι (eis qui assequi possunt orationem), ἢ γραφῆ καὶ συμπαύσης χεῖρον γὰρ. De hoc usu gy-

χειροουργίας λέξει καὶ λόγῳ δηλοῦν πᾶν ζῶον μᾶλλον πρέπει τοῖς δυναμένοις ἐπειθεῖν· τοῖς δ' ἄλλοις διὰ χειροουργιῶν.

NE. ΣΩ. Τοῦτο μὲν ὁρθῶς· ὅπῃ δὲ ἡμῖν οὐπω φῆς ἱκανῶς εἰρησθαι, δῆλωσον.

D. ZE. Χαλεπόν, ὦ δαμόνιε, μὴ παραδειγμασι χρώμενον ἱκανῶς ἐνδείκνυσθαι τι τῶν μειζόνων. κινδυνεύει γὰρ ἡμῶν ἕκαστος οἷον ὄναρ εἰδῶς ἅπαντα πάντ' αὐτὸν πάλιν ὥσπερ ὑπαρ ἀγνοεῖν.

NE. ΣΩ. Πῶς τοῦτ' εἶπες;

ZE. Καὶ μάλ' ἀτόπως ἔοικά γε ἐν τῷ παρόντι κινήσας τὸ περὶ τῆς ἐπιστήμης πάθος ἐν ἡμῖν.

NE. ΣΩ. Τι δὴ;

ZE. Παραδείγματος, ὦ μακάριε, αὐτὸ μοι καὶ τὸ παράδειγμα αὐτὸ δεδέηκε.

D. πάντ' αὐτὸ πάλιν] πάντ' om. Clark. Vat. Ven. II.

D. ἔοικα γε — κινήσας] Editt. Ald. Bas. 1. 2. ἔοικαμεν ἕκαστον ἐν ταῖς ἐξῆς βραχυτάταις γε ἐν τῷ παρόντι κινήσας, τὸ περὶ τῆς ἐπιστήμης ἐν ταῖς τῷ ἐξῆς βραχυτάταις γε πάθος ἐν ἡμῖν. Recte Cornarius verba, ἕκαστον ἐν ταῖς ἐξῆς βρ. γε, delenda censuit, quippe quae huc venissent ex sequentibus. Hanc emendationem sequutus Stephanus edidit: Καὶ μάλ' ἀτόπως ἔοικα-

nitivi apud comparativum paullo rariore v. Matthiae Gr. §. 454. ann. 2. et quae collegunt Wolf. ad Demosth. de Coron. p. 247. ed. Harless. alt. Bauer, ad Thucyd. T. II. p. 270. Weisk. ad Longin. p. 449. Schneider. ad Cyrop. XI, 1, 17. p. 642. Reisig. ad Soph. Oed. Col. v. 561. Dicitur autem πᾶν τὸ ζῶον ob praegrassam comparisonem pro omnem rem, de qua incerti sumus, idque minime ineptum est, quum de viro civili quaeratur.

D. Χαλεπόν, ὦ δαμόνιε, μὴ παραδείγμ.] Quod difficile sit esse sine exemplis aliquid eorum, quae maiora sunt, recte declarare, non inepte contuleris

illa Sophist. p. 218. C. D. δὲ αὐτὸ τῶν μεγάλων δεῖ διασκεψέσθαι καλῶς, περὶ τῶν τοιούτων δέδοκται πᾶσι καὶ πάλιν τὸ πρότερον ἐν σμικροῖς καὶ ἴσθαι αὐτὰ δεῖν μελέτων, πρὶν ἐν αὐτοῖς τοῖς μεγέτοις, κ. τ. λ. Proxima verba, κινδυνεύει γὰρ — ἀγνοεῖν, exscripsit Stobaeus Eclogg. Eth. II, p. 157. (p. 12. Heer.) qui εἰδῶς ἕκαστα πάντα αὐτὸν πάλιν legit, idque praeferebat Valckenar. ad Ammon. p. 217. Sed praeferam tamen lectionem vulgatam, quum ἅπαντα εἰδῶς et πάντ' αὐτὸν πάλιν cum vi et gravitate inter se opponantur. Ceterum recte Valckenarius, Ex veterum usu, inquit, ὄναρ fallacem et ob-

NE. ΣΩ. Τι οὖν; λέγε μηδὲν ἐμοῦ γε ἕνεκα E ἀποκνῶν.

Cap. XX. ZE. Δεκτέον, ἐπειδὴ καὶ οὐ ἔτοιμος ἀκολουθεῖν. τοὺς γὰρ που παῖδας ἴσμεν, ὅταν ἄρτι γραμμάτων ἔμπειροι γίγνωνται —

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ZE. Ὅτι τῶν στοιχείων ἕκαστον ἐν ταῖς βραχυτάταις καὶ ῥῆσταις τῶν συλλαβῶν ἱκανῶς διαισθάνονται, καὶ τάληθ' ἠφράζειν περὶ ἐκεῖνα δυνατοὶ γίγνωνται.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὖν;

ZE. Ταῦτά δὲ γε ταῦτα ἐν ἄλλαις ἀμυγνοῦντες πάλιν δόξῃ τε ψεύδονται καὶ λόγῳ.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ZE. Ἄρ' οὖν οὐχ ὥδε ῥῆστον καὶ κάλλιστον ἐπάγειν αὐτοὺς ἐπὶ τὰ μήπω γιγνωσόμενα.

μὲν ἐν τῷ παρόντι κινήσας τὸ περὶ τῆς ἐπιστήμης πάθος ἐν ἡμῖν. Eam lectionem refleximus ex Clark. Vat. Ven. II. Par. BCH. Flor. i. qui habent et ἔοικά γε et κινήσας, neque agnoscunt verba illa insiticia, quae recte damnavit Cornarius. Ceterum v. interpretat.

E. ἐμοῦ γε ἕνεκα] γε om. Clark. Vat. Ven. II.

ἐπειδὴ καὶ οὐ ἔτοιμος] V. οὐ γε ἔτοιμος, quod ex Clark. Vat. Ven. II. mutatum.

scuram παντασίας, quales fere in somniis nos deludunt. ἕναq̄ exploratam rei veritatem designat. conf. Hesych. in v. ἕναq̄, et ἕναq̄. et Ast. ad Phaedr. p. 392. Legg. p. 356. Tangit hunc locum Proclus in Alcibiad. p. 191. ed. Creuzer. κινδυνεύομεν, inquit, ὡς αὐτὸς ποῦ φησιν, ὄναρ πάντα ἔγνωότες, ταῦτά τὰυτὰ ἕναq̄ ἀγνοεῖν, κατ' ὄνομα μὴ ἔχοντες τοὺς λόγους καὶ οἷον ἀποκνῶντες τὰς ταύτων γνώσεις, κατ' ἐπὶ τὴν δὲ καὶ προσβολὴν ὄναq̄ ἔχοντες. Sententiam verborum hanc esse apparet: videtur quisque nostrum quum sibi minus diligenter res contemplanus omnia novissae vi-

deatur, tamen rursus, ubi rerum veritatem accuratius explorare instituit omnia ignorare.

ἔοικά γε ἐν τῷ παρόντι κινήσας] Sic optimi codd., quorum varias lectiones supra consignavimus. De ἔοικα cum participio iungi solito v. Schaefer. ad Longin. p. 367 sq. Winkelmannus ad Euthydem. p. 73. Bernhardt. Synt. p. 332. et nostra ad Cratyl. p. 408. E.

E. Τὸ ποῖον] Sermonis per interrogationem alterius sic interpellati exempla ad p. 275. D. dedimus: quibus addere licbit quae habet Heindorf. ad Sophist. p. 265. C. ubi vi. doctus hunc ipsum locum attigit.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ἀνάγειν πρῶτον ἐπ' ἐκείνα ἐν οἷς ταῦτα ταῦτα ὀρθῶς ἐδοξάζον, ἀναγαγόντας δὲ τιθέναι παρὰ B τὰ μήπω γιγνωσκόμενα, καὶ παραβάλλοντας ἐνδεικνύναι τὴν αὐτὴν ὁμοιότητα καὶ φύσιν ἐν ἀμφοτέροις οὖσαν ταῖς συμπλοκαῖς, μέχρι περὶ ἂν πᾶσι τοῖς ἀγνοομένοις τὰ δοξαζόμενα ἀληθῶς παρατιθέμενα δειχθῆ, δειχθέντα δέ, παραδείγμαθ' οὕτω γιγνώμενα, ποιήσῃ τῶν στοιχείων πάντων ἕκαστον ἐν πάσαις ταῖς συλλαβαῖς, τὸ μὲν ἕτερον ὡς τῶν ἄλλων ἕτερον ὄν, C τὸ δὲ ταῦτον ὡς ταῦτον αἰεὶ κατὰ ταῦτα ἐναντιῶ προσγορευέσθαι.

NE. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τοῦτο μὲν ἰκανῶς συνειλήραμεν, ὅτι παραδείγματός γ' ἐστὶ τότε γένεσις, ὅποταν ὄν ταῦτον

P. 278. Ἀνάγειν πρῶτον] Sic Clark. Vat. Ven. II. Vulgo ἀναγαγόν. Idem dein ἀναγόντας, ubi tamen servandus aoristus est. B. ταῖς συμπλοκαῖς] V. ταῖς om. Invis codd. omnibus πάντων ἕκαστον] Clark. Vat. Ven. M. Flor. I. Vett. edit. ἕκαστον πάντων. Paullo ante Clark. Vat. Ven. II. δειχθέντα, de quo v. Bernhardy Syntax. p. 413. Praeterea Par. H. Ven. Σ. ποιήσῃ, unde si optativus ille verus fuerit, effinxeris ποιήσῃ. At verus est unice coniunctivus.

P. 278. ἀναγαγόντας δὲ [τιθέναι] Int. ταῦτα, ἐν οἷς ὀρθῶς ἐδοξάζον.

B. ποιήσῃ τῶν στοιχείων — προσγορευέσθαι] usque dum effecerint, ut unumquodque elementorum omnium omnibus in syllabis diversum quidem tanquam diversum ab ceteris, idem vero idem semper eadem in se ratione appellatur.

C. Οὐκοῦν τοῦτο μὲν ἰκανῶς —] Nonne igitur hoc quidem satis percepimus, exemplum tum existere, quom quid, quod idem sit, in alio distincto recte cogitatum et cum alio coniunctum de utro-

que, tanquam ambobus coniunctis, rectam opinionem efficiat? Fallitur Cornarius pro ἕκαστον scribendum ratus ἕτερον, quod nec Stephano displicuit. Etenim περὶ ἕκαστον pertinet ad ἀληθῆ δόξαν ἀποτελεῖς ad συναχθῆν αὐτὴν facile intellexeris τινὲ vel ἄλλο τινὲ, quod in ipso συναχθῆν inest.

Θαυμάζομεν ἂν οὖν —] Vulgo Θαυμάζομεν ἂν οὖν, recte adversantibus codd. optimis. Cornarius conl. Μη θαυμάζομεν ἂν οὖν. Qua coniectura facile carueris, ubi nobiscum post πάλιν ἀγοεῖ posueris signum interrogandi, quod iam Bekkerus in puncti locum substituit. — τὸ δὲ μὲν ὄν ἀληθείας

ἐν ἑτέρῳ διεσπασμένῳ, δοξαζόμενον ὀρθῶς καὶ συναχθῆν περὶ ἕκαστον ὡς συναμφω μίαν ἀληθῆ δόξαν ἀποτελεῖ;

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Θαυμάζομεν ἂν οὖν, εἰ ταῦτον τοῦτο ἡμῶν ἢ ψυχῇ φύσει περὶ τὰ τῶν πάντων στοιχεῖα πεπονθῆναι τοτὲ μὲν ὑπ' ἀληθείας περὶ ἐν ἕκαστον ἐν τισὶ D συνίσταται, τοτὲ δὲ περὶ ἅπαντα ἐν ἑτέροις αὐ γέρεται, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἀμῆ γέ πη τῶν συζητάσεων ὀρθῶς δοξάζει, μετατιθέμενα δ' εἰς τὰς τῶν πραγμάτων μακρὰς καὶ μὴ ρηδίους συλλαβὰς ταῦτα ταῦτα πάλιν ἀγοεῖ;

NE. ΣΩ. Καὶ θαυμαστόν γε οὐδέν.

ΞΕ. Πῶς γάρ, ὦ φίλε, δύναίτ' ἂν τις, ἀρχόμε-

C. συναχθῆν περὶ ἕκαστον] Cornarius conl. ἕτερον. Θαυμάζομεν ἂν οὖν] Vett. edit. Θαυμάζομεν ἂν οὖν, praeter fidem Clark. Vat. Coisl. Ven. III. Par. BCH. Flor. a. b. c. i.

D. ἐν τισὶ συν.] ἐν τι συν. Clark. Vat. Ven. II.

περὶ ἅπαντα ἐν ἑτέροις] Sic Clark. Vat. Ven. II. Vett. edit. περὶ πάντων. Coisl. cum aliis plurimis περὶ πάντα.

x. r. λ. nunc veritatem assecuta in quibusdam circa unumquodque consistit, neque vagatur dubia aut incerta. Nihil est, quod in tribus optimis codd. legitur ἐν τι συνίσταται. Nam ἐν τισὶ recte opponitur isti ἐν ἑτέροις, sicuti περὶ ἐν ἑκαστον apte respondet proximo περὶ ἅπαντα, quod item fuit vitiatum. Verbum συνίσταται autem apparet opponi proximo φέρεται.

D. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἀμῆ γέ πη τ. σ.] In his equidem non perspicio, unde genitivus τῶν συζητάσεων suspendatur, nisi ex ἀμῆ γέ πη pendeat. Verum huius usus alterum exemplum non suppetit. v. Intpp. ad Thom. Mag. p. 40. ed. Bern. Wyffen-

bach. ad Plutarch. Mor. I. p. 432. ed. Lips. Ruhken. ad Tim. Gloss. p. 29. In quo facile credo locum esse vitio aliquo contaminatum. Suspicio scribi oportere: καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἀμῆ γέ πη ἐκ τῶν συζητάσεων ὀρθῶς δοξάζει, et nonnulla quidem rerum omnium elementa aliquo certe modo ex commixtionibus recte percipit. Dixerat enim supra ex brevioribus et facillioribus litterarum conjunctionibus elementorum vim naturamque facilius cognosci, quam ex longioribus.

Πῶς γάρ, ὦ φίλε, δύναίτ' ἂν τις] Hic quid γάρ sibi velit, nemo quisquam poterit indicare. Dixerat Eleates, idem

νος ἀπὸ δόξης ψευδοῦς, ἐπὶ τι τῆς ἀληθείας καὶ μὲν
 E κρὸν μέρος ἀφικόμενος κτήσασθαι φρόνησιν;

NE. ΣΩ. Σχεδὸν οὐδαμῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν ταῦτα εἰ ταύτῃ πέφυκεν, οὐδὲν δὴ
 πλημμελοῦμεν ἂν ἐγὼ τε καὶ σὺ πρῶτον μὲν ἐπιχει-
 ρήσαντες ὅλου παραδείγματος ἰδεῖν τὴν φύσιν ἐν σμι-
 κρῷ κατὰ μέρος ἄλλω παραδείγματι, μετὰ δὲ ταῦτα
 μέλλοντες, ἐπὶ τῷ τοῦ βασιλέως, μέγιστον ὄν, ταῦτον
 εἶδος ἀπ' ἐλαττόνων φέροντές ποθεν, διὰ παραδείγμα-
 τος ἐπιχειρεῖν αὐτὴν τῶν κατὰ πόλιν θεραπειῶν τέχνη
 γνωρίζειν, ἵνα ὕπαρ ἀντ' ὀνειράτος ἡμῖν γίγνηται;

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

279 ΞΕ. Πάλιν δὴ τὸν ἐμπροσθεν λόγον ἀναληπτέον,
 ὡς ἐπειδὴ τῷ βασιλικῷ γένει τῆς περὶ τὰς πόλεις ἐπι-

E. εἰ ταύτῃ πέφυκε.] ἐπ' αὐτῇ Clark. Vat.
 ὅλου παραδείγματος] Schleiermacher παραδείγματος
 aut eliciendum aut in πράγματι mutandum censuit. v. interpr.
 μετὰ δὲ ταῦτα μέλλοντες] Stephanus de coniectura Cor-

hoc, quod in litterarum elemen-
 tis pueris accidat, etiam in re-
 rum omnium elementis animis
 nostris evenire, quandoquidem
 quae in nonnullis clara nobis
 sint atque perspecta, eadem in
 difficilioribus rerum coniunctio-
 nibus rursus obacura videantur
 et penitus ignota. Quod postea-
 quam Socrates ita esse affirma-
 vit, non potest ille sermonem
 suum ita continuare: Πῶς γὰρ,
 ὦ φίλε, δύναται ἂν τις κ. τ. λ.
 Vult enim his verbis veluti pra-
 ludere his, quae deinde propo-
 nit. Itaque verum videmur as-
 secuti esse scribentes de con-
 iectura nostra: Πῶς ἄρ', ὦ φίλε,
 κ. τ. λ. Ita enim hospes sic ar-
 gumentatur: Quam igitur ani-
 mus noster erroris periculo in
 talibus quidem admodum sit ob-
 noxius, qui tandem fieri poterit,
 ut quis a falsa profectus opinio-
 ne vel tantillum veritatis asse-
 quantur et ad sapientiae posses-
 sionem perveniat? Quamobrem

age rem ante omnia contem-
 plum in rei parvae exemplo, quod
 non tantum habeat erroris peri-
 culum.

E. Οὐκοῦν ταῦτα εἰ ταύ-
 τη πέφυκεν] Schleierma-
 cherus olim παραδείγματος post
 ὅλου delendum aut in πράγμα-
 τος mutandum arbitrabatur. Quam
 sententiam vir doctus ipse in re-
 petita Platonis sui editione recte
 repudiavit. Nam ὅλου παραδείγ-
 ματος φύσιν significat naturam
 exempli universe spectati,
 quam quidem eius naturam
 in antegressis iam definiaverunt.
 Quamobrem loci sententia haec
 est: Itaque hoc si ita est
 (ut in rerum exiguarum nec mul-
 tipliciter compositarum conside-
 ratione erroris periculo minus
 expositi simus), minime ine-
 pte faciemus ego atque tu,
 si primum quidem studie-
 rimus universi exempli
 naturam in alio quodam
 brevi exemplo per partes

μελείας ἀμφισβητοῦσι μῆρι, δεῖ δὴ πάντας ἀποχωρί-
 ζειν τούτους καὶ μόνον ἐκείνον λιπεῖν. καὶ πρὸς τοῦτο
 δὴ παραδείγματος ἔφαμεν δεῖν ἡμῖν τινός.

NE. ΣΩ. Καὶ μάλα.

Cap. XXI. ΞΕ. Τί δὴτα παράδειγμά τις ἂν,
 ἔχον τὴν αὐτὴν πολιτικὴν πραγματείαν, σμικρότατον
 παραθέμενος ἱκανῶς ἂν εὔροι τὸ ζητούμενον; βούλει B
 πρὸς Διός, ὦ Σώκρατες, εἰ μὴ τι πρόχειρον ἕτερον
 ἔχομεν, ἀλλ' οὖν τὴν γε ὑφαντικὴν προελόμεθα; καὶ
 ταύτην, εἰ δοκεῖ, μὴ πᾶσαν; ἀποχρήσει γὰρ ἴσως ἢ
 περὶ τὰ ἐκ τῶν ἐρίων ὑφάσματα· τάχα γὰρ ἂν ἡμῖν
 καὶ τοῦτο τὸ μέρος αὐτῆς μαρτυρήσει προαιρεθὲν ὁ
 βουλόμεθα.

NE. ΣΩ. Τί γὰρ οὐ;

uarii scripsit μεταβάλλοντες. Sed verissima librorum scriptura est.
 P. 279. ἡμῖν τινός] Clark. Vat. Ven. II. τινός ἡμῖν.
 πολιτικὴν πραγματείαν] παραδειγματείας Clark. Vat.
 Ven. II.

cognoscere, posthac au-
 tem, ad regis naturam,
 quae est amplissima at-
 que maxima, eandem spe-
 ciem (quae in regis natura cer-
 nitur) a minoribus alicun-
 de (exempli loco propositis)
 transferentes, per exem-
 plum rursus instituemus
 rerum civilium procura-
 tionem arte cognoscere.
 Perspicuum ex hac loci inter-
 pretatione debet esse omnibus,
 vel istud ἄλλω παραδείγματι pro-
 hibere, quominus de veritate
 vulgatae scripturae dubitetur.
 Pro μέλλοντες Cornarius re-
 ponendum censuit μεταβάλλον-
 τες, idque etiam Stephanus
 assensione sua comprobavit. Sed
 nihil est cur librorum lectionem
 aspernemur. Nam apte haec
 sibi inter se respondent: πρῶτον
 ἐπιχειρήσαντες ἰδεῖν φύσιν
 ὅλου παραδείγματος, et μετὰ
 ταῦτα μέλλοντες διὰ παρα-
 δείγματος ἐπιχειρεῖν αὐτὴν γνωρί-

ζειν κ. τ. λ. ut Fischerum non
 intelligam alteram lectionem omni
 sensu carere existimantem. De
 τέχνη, ex artis praeceptis,
 artis ratione et norma v.
 ad Phaedrum p. 267. B.

P. 279. ἐπειδὴ τῷ βασι-
 λικῷ γένει] V. ad p. 275. B.
 De sententia conferenda sunt
 illa p. 268. C.

ἔχον τὴν αὐτὴν πολιτι-
 κὴν πραγματείαν] Non idem
 negotium atque ipsa ars civilis
 tractare illud potest, quod exem-
 pli loco affertur, sed in simili
 aliqua cura occupatum sit ne-
 cesse est. Itaque vide an legen-
 dum sit πολιτικῆ, quod Astio
 quoque placuit. Dein facili negotio
 correxeris ἱκανῶς ἀνεύρου
 τὸ ζῆτι. Sed vereor ut quid-
 quam novandum sit.

B. εἰ μὴ τι πρόχειρον]
 Sic ἀλλ' οὖν — γε post εἰ μὴ
 usurpatur creberrime. Cuius rei
 exempla adscripsimus ad Prota-
 got. p. 353. A. Lachel. p. 183.

ΞΕ. Τί δῆτα οὐ, καθάπερ ἐν ταῖς ἐμπροσθεν
τέμνοντες μέρος μερῶν ἕκαστον διηροῦμεθα, καὶ νῦν
C περὶ ὑφαντικὴν ταύτην τοῦτ' ἰδράσασμεν, καὶ κατὰ
δύναμιν ὃ τι μάλιστα διὰ βραχέων ταχὺ πάντ' ἐπιελ-
θόντες πάλιν ἤλθομεν ἐπὶ τὸ νῦν χρήσιμον;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Αὐτὴν τὴν διέξοδον ἀπόκρισίν σοι ποιήσομαι.

ΝΕ. ΣΩ. Κάλλις εἶπες.

ΞΕ. Ἔστι τοίνυν πάντα ἡμῖν ὅποσα δημιουργοῦ-
μεν καὶ κτῶμεθα, τὰ μὲν ἕνεκα τοῦ ποιῆν τι, τὰ δὲ
τοῦ μὴ πάσχειν ἀμνηστία· καὶ τῶν ἀμνηστῶν τὰ
μὲν ἀλεξίφάρμακα καὶ θεία καὶ ἀνθρώπινα, τὰ δὲ
D προβλήματα· τῶν δὲ προβλημάτων τὰ μὲν πρὸς τὸν
πόλεμον ὀπλίσματα, τὰ δὲ φράγματα· καὶ τῶν φρα-
γμάτων τὰ μὲν παραπετάσματα, τὰ δὲ πρὸς χιμῶ-
νας καὶ καύματα ἀλεξήτῃρια· τῶν δὲ ἀλεξήτῃριων τὰ
μὲν στεγάσματα, τὰ δὲ σκεπάσματα· καὶ τῶν σκεπα-
σμάτων ὑποπετάσματα μὲν ἄλλα, περικαλύμματα δὲ

C. Πῶς λέγεις] λέγετε Clark.

D. τῶν δὲ προβλημάτων] V. τῶν δ' αὐτῶν περὶ quod so-
lus Par. E. tenet.

ἀλεξήτῃρια — ἀλεξήτῃριων] Sic Flor. i. Zitt. Ven. Y.
pro vulg. ἀλεξήτῃρια et ἀλεξήτῃριων.

περικαλύμμάτων δὲ] V. τῶν α. δ. Sed τῶν om. Clark.
Vat. Coisl. Ven. AII. Par. BCH. Zitt. Flor. a. b. c. i.

A. Gorg. p. 470. D. 506. B.
Men. p. 86. E. unde etiam ἄλλῃ
et ἄλλῃ — γε eodem modo usur-
pari disces. Cum hoc loco pla-
ne congrunt illa Aeschiniis
advers. Ctesiph. p. 16. ed. Brem.

Τί δῆτα οὐ — ταύτην
τοῦτ' ἰδράσασμεν] H. e. Age
ἴγῃ, quemadmodum in supe-
rioribus unumquodque ita divi-
debamus, ut partes rursus in
partes dissecaremus, ita etiam
arte textoria nunc idem hoc
faciamus et quam brevissime
omnia persecuti rursus venia-
mus ad id, quod nobis nunc
usui sit futurum. De τὸ οὐ se-
quente aoristo v. ad Phaedon.

p. 86. D. Sympos. p. 173. B.

D. τὰ μὲν παραπετάσμα-
τα] velamenta. Hesychius:
παραπετάσματα, παρακαλύμματα.
— τῶν δὲ ἀλεξήτῃριων, sc.
πρὸς χιμῶνας καὶ καύματα. Ho-
rum alia censet esse στεγάσματα,
h. e. tecta et aedificia,
Obdach, alia σκεπάσματα, te-
gumenta, Hülle, Decke.
v. Pollux. Onom. VII. 208.
quo loco Grammaticus vocabula,
quibus Plato hic utitur, explicat
et illustrat. — Dein ὑποπε-
τάσματα sunt stragula, et
quidquid insternendi et incubandi
causa paratur, ut loquitur Ulpia-
nus, tapetes, tegetes, storeas,

ἕτερα· περικαλύμμάτων δὲ τὰ μὲν ὀλόσχιστα, ξύνδητα
δὲ ἕτερα· τῶν δὲ συνθέντων τὰ μὲν τρητά, τὰ δὲ E
ἄνευ τρήσεως ξύνδητα· καὶ τῶν ἀτρήτων τὰ μὲν νεύ-
ρινα φυτῶν ἐκ γῆς, τὰ δὲ τριχίνα· τῶν δὲ τριχίνων
τὰ μὲν ὕδασι καὶ γῆι κολλητά, τὰ δὲ αὐτὰ αὐτοῖς
σύνδητα. τοῦτοισι δὲ τοῖς ἐκ τῶν ἑαυτοῖς ξύνδουμένων
ἐργασθεῖσιν ἀμνηστῆσι καὶ σκεπάσμασι τὸ μὲν ὄνομα
ἡμέτια ἐκαλέσαμεν· τὴν δὲ τῶν ἡμετιῶν μάλιστα ἐπι-
μελουμένην τέχνην, ὥσπερ τότε τὴν τῆς πόλεως πο- 280
λιτικὴν εἶπομεν, οὕτω καὶ νῦν ταύτην προσείπωμεν
ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἡματιουργικὴν; φῶμεν δὲ
καὶ ὑφαντικὴν, ὅσον ἐπὶ τῇ τῶν ἡματιῶν ἐργασίᾳ μέ-
ριστον τῆν μόριον, μηδὲν διαφέρειν πλὴν ὀνόματι ταύ-
της τῆς ἡματιουργικῆς, καθάπερ κακεῖ τότε τὴν βα-
σιλικὴν τῆς πολιτικῆς;

ΝΕ. ΣΩ. Ὅρθότατά γε.

ΞΕ. Τὸ μετὰ τοῦτο δὴ συλλογισώμεθα, ὅτι τὴν
ἡματιῶν ὑφαντικὴν οὕτω ῥηθεῖσάν τις τάχ' ἐν ἱκανῶς

E. τοῦτοισι δὲ τοῖς] Sic Coisl. Ven. A. Par. BCH.
pro vulg. τοῦτοισι. Dein vulg. ἐκ τῶν αὐτῶν. Dedimus ἱαντοῖς
ex Flor. i. Ven. Z. et ed. Bas. 2. Pro συνδουμένω, quod Flor. i.
et Bas. 2. firman, ceteri libri cum editt. vet. συνδουμένοις.

P. 280. ἡματιουργικὴν] Sic Clark. Vat. Ven. ΠΣ. Flor.
i. Zitt. hic et mox. Vet. editt. ἡματιουργικὴν utroque loco.

τῆν ἡματιῶν] V. τὴν τῶν ἡματιῶν, in vitis codd. fere omnibus.

erones, alia id genus. Περι-
καλύμματα autem intelligun-
tur vestimenta et amictus, qui-
bus induimur. Utrumque genus
infra nomine ὑποβολῆς et περι-
βολῆς designatur, sicuti iam
Athenaeus observavit Libr. II.
48. a. p. 110. ed. Dindorf. ad
quem locum v. Casaubon. in
Athen. libr. II. c. IX. Dein πε-
ρικαλύμματα ὀλόσχιστα sunt aus-
dem Ganzen geschchnittene,
veluti vestimenta ex pellibus fa-
cta; unde mox ἡ τῶν ὀλόσχιστων
σκεπασμάτων θεματικὴ δεγμα-
τουργικὴ memoratur.

E. τὰ μὲν νεύρινα φυ-
τῶν ἐκ γῆς] e fidibus s. fi-

bris plantarum confecta.
Genitivum ne ex νεύρινα pendere
putes. Suspensus enim est po-
tius ex περικαλύμματα, quod ex
superioribus repetendum.

τοῦτοισι δὲ τοῖς ἐκ τῶν
ἑαυτοῖς — ἐκαλέσαμεν]
Conf. Cratyl. p. 385. D. Sophist.
p. 229. C. De Rep. V. p. 471.
D. ubi eadem est verborum ratio.

P. 280. καθάπερ κακεῖ
τότε τὴν βασ. τῆς πολιτι-
κῆς] sc. μηδὲν διαφέρειν ἕλλο-
μεν. Mox οὕτω ῥηθεῖσάν est
ita explicatam ac definitam,
sicuti a nobis factum
est. — ὅτι τῶν μὲν ἕλλο-
μεν ἕργων κ. τ. λ. nam a mul-

B εἰρησθαι δόξειε, μὴ δυνάμενος ξυνοεῖν ἔτι τῶ μὲν ἔγγυς ξυνεργῶν οὐπω διωρισται, πολλῶν δὲ ἐτέρων ξυγγενῶν ἀπεμερίσθη.

NE. ΣΩ. Παιῶν, εἰπέ, ξυγγενῶν;

Cap. XXII. ZE. Οὐχ ἔσπου τοῖς λεχθεῖσιν, ὡς φαίνει· πάλιν οὖν ἔοικεν ἐπανιτέον ἀρχόμενον ἀπὸ τελευτῆς. εἰ γὰρ ξυνοεῖς τὴν οἰκειότητα, τὴν μὲν διετέμενον ἀπ' αὐτῆς νῦν δὴ, τὴν τῶν στρωμάτων σύνθεσιν, περιβολῇ χωρίζοντες καὶ ὑποβολῇ.

NE. ΣΩ. Μανθάνω.

C ZE. Καὶ μὴν τὴν ἐκ τῶν λίνων καὶ σπάρτων καὶ πάντων, ὅποσα φυτῶν ἄρτι νεῦρα κατὰ λόγον εἴπομεν, δημιουργίαν πᾶσαν ἀφείλομεν· τὴν τ' αὖ πῆλτικὴν ἀφωρισάμεθα καὶ τὴν τῇ τρήσει καὶ ῥαφῇ χρωμένην σύνθεσιν, ἧς ἡ πλείστη σκυτοτομική.

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ZE. Καὶ τοῖνυν τὴν τῶν ὀλοσχίστων σκεπασμάτων θεραπείαν δερματολογικὴν καὶ τὰς τῶν στεγασμάτων, ὅσαι τε ἐν οἰκοδομικῇ καὶ ὅλη τεκτονικῇ καὶ ἐν

D ἄλλαις τέχναις ῥευμάτων στεκτικαὶ γίνονται, συμπά-

B. ἔσπου τοῖς λεχθ. Aliquot libri ἔσπου.

C. ἐκ τῶν λίνων] λίνων Clark. Ven. II. conf. Cratyl. p. 389. B.

ὅποσα φυτῶν] V. ὅσα invitis Clark. Vat. Ven. II. Coisl. et plerique reliquis omnibus.

καὶ τῇ τρήσει] Sic vulgo, sed καὶ τὴν τῇ τρήσει Clark. Vat. Ven. II.

D. ὅσαι τε περὶ τὰς κλ.] τε om. plerique cum Clark. Vat. Coisl. Sed recte tuetur Ven. II. Pro κλοπᾶς, quod praebuerunt Coisl. Par. B., perperam vulgo κλοπᾶς. Vitium iam Schleierm.

tis quidem cognatis artibus esse segregatam, neque tamen a vicinis operae socris distinctam.

B. Οὐχ ἔσπου τοῖς λεχθεῖσιν] De hac forma, Platoni etiam alibi usitata, dixit Heindorf. ad Phaedon. p. 90. B. conf. etiam Matthiae Gr. S. 234. in v. ἔσπου.

C. ἧς ἡ πλείστη σκυτοτομική] H. e. cuius maxima pars sutrina est; v. ad So-

phist. p. 234. B. et mox p. 282. A.

D. ὅσαι τε περὶ τὰς κλοπᾶς — μόρια τέχνης] Intelligitur ἁπλοστικὴν ἀπορ. Quod supplementum quum sit prorsus necessarium, tollenda fuit ante περὶ τε γένων plenior interpunctio, quae effecit, ut pro αὐτοῖσι post ἐπιδηματολογίας in codd. quibusdam ὅσαι invehetur, errore saepe quam facili. Ceterum haec quoque vocabula, ἐπιδηματολογία, προβληματο-

σας ἀφείλομεν, ὅσαι τε περὶ τὰς κλοπᾶς καὶ τὰς βίαια πράξεις διακωλυτικὰ ἔργα παρήχονται τέχνη φραγματόν, περὶ τε γένων ἐπιδηματολογίας οὐσαι καὶ τὰς τῶν θυρωμάτων πήξεις, γομφωτικῆς ἀπονεμηθείσα μόρια τέχνης· τὴν τε ὀλοστικὴν ἀπετεμόμεθα, μεγάλῃς καὶ παντοίας τῆς προβληματολογικῆς τιμῆς οὐσαν δυνάμειος, καὶ δὴ καὶ τὴν μαγευτικὴν τὴν περὶ τὰ ἀλεξιφάρμακα κατ' ἀρχὰς εὐθὺς διωρισάμεθα ξυμπασαν, καὶ λελοιπάμεν, ὡς δόξαιμεν ἂν, αὐτὴν τὴν ζητηθείσαν ἀμυντικὴν χιμῶνων, ἐρεοῦ προβλήματος ἐργαστικὴν, ὄνομα δὲ ὑφαντικὴν λεχθεῖσαν.

NE. ΣΩ. Ἔοικε γὰρ οὖν.

ZE. Ἄλλ' οὐκ ἔστι πῶ τέλειον, ὃ παῖ, τοῦτο λελεγμένον. ὁ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς τῶν ἱματίων ἐργασίας ἀπτόμενος τοῦναντίον ὑγῆ δρᾶν φαίνεται.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ZE. Τὸ μὲν τῆς ὑφῆς συμπλοκή τις ἐστὶ πού.

NE. ΣΩ. Ναί.

ZE. Τὸ δὲ γὰρ τῶν συνεστῶτων καὶ συμπεπλημένων διαλυτικῆ.

sustulerat mera coniectura usus.

ἀπονεμηθείσαι μόρια] V. ἀπονεμηθείσας, quod solus Par. F. cum Steph. tuetur.

ὀλοστικὴν ἀπορ.] V. ὀλοστικὴν, quod ex Clark. Vat. Ven. MS. Par. BCH. Flor. a. b. c. i. mutavimus.

E. ἐρεοῦ προβλήματος] V. ἐρέου, invitis codd. conf. p. 281. C. 283. A.

οὐκ ἔστι πῶ τέλειον] V. πού, quod correctum ex Clark. Vat. Ven. II. Coisl. Flor. i.

γυῆς, alia, Pollux eo, quem antea significavimus, loco commemorat — γομφωτικῆς ἀπονεμηθείσας μ. τ. partes seunctae ac separatae artis clavo compingendi. Male vulgo ἀπονεμηθείσας scribatur, quam veram lectionem iam Ald. Bas. 1. 2. exhibent.

καὶ δὴ καὶ τὴν μαγευτικὴν τῆς περὶ τὰ ἀλ.] Usus vocabuli μαγευτικῆς, ne mireris, Plat. Opp. Vol. IX. Sect. I.

ipsam magiam quoque Plato commemorat Alcibiad. I. p. 122. A. ubi vellem ad avertendam malam suspicionem sibi exagitata hunc ipsum locum adhibuissem. Pollux VII. 209. temere scripsit μαγγαντικῆν.

E. Ἄλλ' οὐκ ἔστι πῶ τέλειον — τοῦτο λελ.] H. e. ὡς τέλειον. Quod monere placuit, ne quis telus requirat. Genus loquendi haudquaquam infrequens. Censet autem non

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τὸ τῆς τοῦ ξαίνοντος τέχνης ἔργον. ἢ τὴν ξαντικὴν τολμήσομεν ὑφαντικὴν καὶ τὸν ξάντην ὡς ὄντα ὑφάντην καλεῖν;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Καὶ μὴν τὴν γε αὐτὴν στήμονος ἐργαστικὴν καὶ κρόκης εἰ τις ὑφαντικὴν προσαγορεύει, παράδο-
B ξόν τε καὶ ψεῦδος ὄνομα λέγει.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τι δέ; γναφρευτικὴν σύμπασαν καὶ τὴν ἀκε-
στικὴν πότρεα μηδεμίαν ἐπιμέλειαν μηδέ τινα θερα-
πειαν ἐσθῆτος θῶμεν, ἢ καὶ ταύτας πάσας ὡς ὑφαν-
τικὰς λέξομεν;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἄλλὰ μὴν τῆς γε θεραπείας ἀμφισβητήσου-
σιν αὐταὶ ξύμπασαι καὶ τῆς γενέσεως τῆς τῶν ἱματίων
τῆ τῆς ὑφαντικῆς δυνάμει, μέγιστον μὲν μέρος ἐκί-
νη διδοῦσαι, μεγάλα δὲ καὶ σφίσι αὐταῖς ἀπονέ-
μουσαι.

C NE. ΣΩ. Πάνν γε.

P. 281. B. γναφρευτικὴν σύμπασαν] Astius γναφρευτι-
κῆν. sed v. Dobraeum ad Aristoph. Plut. p. 76. ed. Lips.
C. περὶ τῆς ἐρεῶν ἐσθῆ.] V. ἐρεῶν. Sed ἐρεῶν Flor. i.

absolutam esse hanc rei expositionem, quia qui ab initio vestium confectionem aggrediatur, is non contexere, sed contrarium quiddam facere videntur, hoc est, carminare, carpere, tractum divellere.

P. 281. Τὸ τῆς τοῦ ξαίνοντος τέχνης ἔργον] Schol. ad Aristoph. Lysistr. v. 1572 sqq. verbum διαφαίνω interpretatur ita: διαλύσαι. τῶν γὰρ ἐρεῶν οἱ πολλοὶ ἔχουσι τὰς κορυφὰς περιλημένας, καὶ ἐὰν τιλθῶσι, διαλύεται ὁ μαλλός, h. e. vellus. Vellere divulso, sicuti apparet ex loco Aristophanis, quem significavimus, se-

quebatur lanae carminandae e-
carendae negotium, das Krampeln, de quo Varro L. L. VI. p. 75. Carere a carendo, quod eam (lanam) tum purgant ac diducunt, ut careat spurcitia: ex quo carminari tum dicitur lana, quum caret eo, quod in ea est nequam. conf. etiam Gesnerus ad Claudianum contra Eutropium II, 382.

στήμονος ἔργ. καὶ κρό-
κης] Staminis et subtemi-
nis faciendi artem. De re ipsa v. Schneider. Indic. ad Scriptores Rei Rust. p. 368. coll. Cratyl. p. 388. A.

ΞΕ. Πρὸς τοίνυν ταύταις ἐτι τὰς τῶν ἐργαλείων δημιουργοὺς τέχνας, δι' ἧν ἀποτελεῖται τὰ τῆς ὑφῆς ἔργα, δοκεῖν χρὴ τό γε συναιτίας εἶναι προεπινοήσασθαι παντὸς ὑφάσματος.

NE. ΣΩ. Ὁρθότατα.

ΞΕ. Πότερον οὖν ἡμῖν ὁ περὶ τῆς ὑφαντικῆς λόγος, οὗ προειλόμεθα μέρος, ἰκανῶς ἔσται διωρισμένος, ἐὰν ἂν αὐτὴν τῶν ἐπιμελειῶν, ὅποσαι περὶ τὴν ἐρεῶν ἐσθῆτα, εἰς τὴν καλλίστην καὶ μερίστην πασῶν τιθῶμεν; ἢ λέγομεν μὲν ἂν τι ἀληθές, οὐ
D μὴν σαφές γε οὐδὲ τέλειον, πρὶν ἂν καὶ ταύτας αὐτῆς πάσας περιέλωμεν;

NE. ΣΩ. Ὁρθῶς.

Cap. XXIII. ΞΕ. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα ποιητέον ὁ λέγομεν, ἢ ἐφεξῆς ἡμῖν ὁ λόγος ἔη;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Πρῶτον μὲν τοίνυν δύο τέχνας οὕσας περὶ πάντα τὰ δρώμενα θεασώμεθα.

NE. ΣΩ. Τίνας;

Idem liber ἐστὶ, τὴν καλλ. et ἀπασῶν.

D. πρὶν ἂν καὶ τ.] Sic Ven. ΣΥ. pro πρὶν αὐτὸ καὶ τ. quod etiam Bekkerus sprexit. Vide tamen Hermann. De part. ἄν p. 107.

B. γναφρευτικὴν — ἀκεστικὴν] Etiam artem fulloniam et vestimentorum sarcientorum solertiam distinguendam fuisse admonet.

Ἄλλὰ μὴν τῆς γε θεραπείας] De constructione v. ad p. 275. B.

C. Πρὸς τοίνυν ταύταις] —] Iam vero praeter has etiam eas artes, quae instrumenta fabricantur, quibus perficiuntur texturæ opera, existimare oportet hoc certe sibi vindicare, ut omnis texti ἐννοήσιμος sint. Pro τὸ γε ἐννοήσιμος εἶναι vett. editt. τότε ἔ.

εἶναι, quod nemo defendet.

ὁ περὶ τῆς ὑφαντικῆς λόγος, οὗ προειλόμ. μ.] H. e. τούτου τοῦ μέρους, ὃ προειλόμ. μ. Intelligit artis textoriae partem eam, quae e lana conficit vestimenta. Loquutionem εἰς τὴν καλλίστην (τῶν ἐπιμελειῶν) τοθεῖναι illustravimus ad Sophist. p. 235. A. Tim. p. 38. C. et 57. E. Quibus inspectis non iam correxeris: ὅποσαι περὶ τὴν ἐρεῶν ἐσθῆτά εἰσι, τὴν καλλίστην x. τ. λ. quod nobis ipsais olim placuit.

D. Ἐφεξῆς ἡμῖν ὁ λόγος ἔη] ut nobis oratio ordine deinceps procedat.

ΞΕ. Τὴν μὲν γενέσεως οὖσαν ξυναίτιον, τὴν δὲ αὐτὴν αἰτίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅσαι μὲν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μὴ δημιουργοῦσι, ταῖς δὲ δημιουργούσαις ὄργανα παρασκευάζουσιν, ὧν μὴ παραγενομένων οὐκ ἂν ποτε ἐργασθῆι τὸ προστεταγμένον ἐκάστη τῶν τεχνῶν, ταύτας μὲν ξυναίτιους, τὰς δὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀπεργαζομένας αἰτίας.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐχει γοῦν λόγον.

ΞΕ. Μετὰ τοῦτο δὴ τὰς μὲν περὶ τε ἀτράκτους καὶ κερκίδας καὶ ὅποσα ἄλλα ὄργανα τῆς περὶ τὰ ἀμυρίσματα γενέσεως κοινωνεῖ, πάσας ξυναίτιους εἰπόμεν, τὰς δὲ αὐτὰ θεραπευούσας καὶ δημιουργούσας αἰτίας;

ΝΕ. ΣΩ. Ὁρθότατα.

ΞΕ. Τῶν αἰτιῶν δὴ πλυντικὴν μὲν καὶ ἀκροτικήν καὶ πᾶσαν τὴν περὶ ταῦτα θεραπευτικὴν, πολ-

D. Τὴν μὲν γενέσεως] τὴν μὲν τῆς γ. Flor. i. et Stobaeus Eclog. LVIII. p. 380.

E. ταύτας μὲν ξυναίτιους — αἰτίας] Per zengma quoddam huc ex antecedentibus trahendum διασώμεθα, in quo inest notio verbi τιθῶμεν. Hoc non perspecto Hertelius καλῶ excidisse opinabatur, quo minime indigemus. Nam consulto scriptor idem verbum de his omnibus posuit, propterea quod de una eademque hactenus artium divisione agitur. Hinc igitur ne Stobaeus quidem, qui haec in Eclogg. Eth. c. 58. p. 380. = Florileg. Tit. 60. sect. q. ed. Gaisford. inde a verbis πρώτων μὲν τολών usque ad ἔχει γοῦν λόγον excerpserit, verbum novum interposuit. [Ἐχει γοῦν λόγον] Stob.

γὰρ οὖν. Sed γοῦν affirmat ita, ut simul restringendi vim et potestatem habeat. Certe quidem, inquit, id rationi est consentaneum.

P. 282. καὶ πᾶσαν τὴν περὶ ταῦτα θ.] et omnem curationem in istis occupatam, quae scilicet tractat lavandi et sarcendi ars. Itaque περὶ ταῦτα, quod per synesin dictum, fere idem est quod περὶ τὰ τοιαῦτα. — πολλῆς οὖσης τῆς κοσμητικῆς — μόριον, arte ornandi late patiente magnumque habeat ambitum. Sic Sophist. p. 237. **B.** ἀνάπολυ γὰρ εἰρηκας εἶδος εἰς ἐν πάντα ἐνλαβάν καὶ οὐ-

λῆς οὖσης τῆς κοσμητικῆς, τούνταῦθα αὐτῆς μόριον εἶδος μάλιστα περιλαμβάνειν ὀνομάζοντας πᾶν τῆ τέχνη τῆ κναφεντικῆ.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Καὶ μὴν ξαντικὴ γὰρ καὶ νηστικὴ καὶ πάντα αὐτὰ περὶ τὴν ποίησιν αὐτὴν τῆς ἐσθῆτος ἧς λέγομεν μέρη, μία τις ἐστὶ τέχνη τῶν ὑπὸ πάντων λεγομένων, ἢ ταλασιουργικῆ.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὖ;

ΞΕ. Τῆς δὴ ταλασιουργικῆς δύο τμήματά ἐσθον, **B** καὶ τούτοις ἐκάτερον ἅμα δυοῖν πεφυκατον τέχναις μέρη.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τὸ μὲν ξαντικὸν καὶ τὸ τῆς κερκιστικῆς ἡμῶν καὶ ὅσα τὰ ξυγκείμενα ἀπ' ἀλλήλων ἀρίστησι, πᾶν τοῦτο ὡς ἐν φράζειν τῆς τε ταλασιουργίας αὐτῆς ἐστὶ που, καὶ μεγάλα τινὲ κατὰ πάντα ἡμῶν ἦσθον τέχνη, ἢ συγκριτικὴ τε καὶ διακριτικὴ.

P. 282. τέχνη τῶν ὑπὸ π. λ. ἢ ταλασιουργικῆ] **V.** interpr. Bodl. Vat. Ven. II. τε post ξαντικῆ.

δὸν ποικιλωτάτων. Symp. p. 205. **B.** αἰθ' ὅτι πολλὰς ἐστὶ τε πολλῶ, ubi v. ann. De re ipsa Sophist. p. 227. **A.** καὶ τῶν ἀφύχων σωμάτων, ὧν κναφεντικὴ καὶ ἐμπασα κοσμητικὴ τὴν ἐπιμέλειαν παρεχομένη κατὰ οὐκρά, πολλὰ καὶ γέλοια δοκοῦντα ὀνόματα ἴσχει.

μία τις ἐστὶ τέχνη τῶν ὑπὸ πάντων λ.] una aliqua ars est ex illis, quae vulgo dicuntur, videlicet ἢ ταλασιουργικῆ. Schleiermacher olim corrigendum putabat: τέχνη ἀπάντων, ἢ λεγομένη ταλασιουργικῆ. Astius legendum proponebat: τέχνη ἢ ὑπὸ πάντων λεγομένη ταλασιουργικῆ. Neutra coniectura codicum testimoniis

confirmatur. Ficinus tamen: Kam autem partem, quae carminat, discernit et filat, et omnes circa vestium effectioem, ars una comprehendit, quae communiter lanificium nominatur.

B. καὶ τὸ τῆς κερκιστικῆς ἡμῶν] et dimidiatam partem eius, quae pectine s. radio utitur. Nam usus radii hic est, ut subtemen et stamina confusa discriminantur. Cratyl. p. 388. **A.** κερκιστικῆς τὴν κρόκην καὶ τοὺς στήμονας συγκεχρημένους διακρίνομεν. Ibid. p. 387. **E.** 389. **C.** De διακριτικῆ conf. Sophist. p. 226. **B.** C.

NE. ΣΩ. *Nai.*

C *ΞΕ.* Τῆς τοίνυν διακριτικῆς ἢ τε ξαντικῆ καὶ τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα ἅπαντά ἐστιν· ἢ γὰρ ἐν κρίσις τε καὶ στήμοσι διακριτικῆ, κερζίδι μὲν ἄλλον τρόπον γιγνομένη, χερσί δὲ ἕτερον, ἔσχεν ὅσα ἀρτίως ὀνόματα ἐρρήθη.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Αὐθις δὴ πάλιν συγκριτικῆς μόριον ἅμα καὶ ταλασιουργίας ἐν αὐτῇ γιγνόμενον λάβωμεν· ὅσα δὲ τῆς διακριτικῆς ἦν, αὐτόθι μετώμεν ξύμπαντα, διχα τέμνοντες τὴν ταλασιουργίαν διακριτικῶ τε καὶ συγκριτικῶ τμήματι.

NE. ΣΩ. *Διηρήσθω.*

D *ΞΕ.* Τὸ συγκριτικὸν τοίνυν αὐ σοὶ καὶ ταλασιουργικὸν ἅμα μόριον, ὡ Σώκρατες, διαιρετίον, εἴπερ ἱκανῶς μέλλομεν τὴν προρρηθεῖσαν ὑφαντικὴν αἰρήσειν.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν χροῖ.

E. *Ἰσως γὰρ ὁ διορισμὸς]* Sic Clark. Vat. Ven. *ΞΠΣΥ.* Flor. i. Zitt. *Legebatur olim ὁδ' ὀνομαδός.* φάθι τὸ νῆμα] V. *φασ.* Clark. Vat. Coisl. Ven. *ΑΠΥ.* φάθι. Zlt. φάθι. Fiorentini φάθι. v. Buttmann, Gr. T. i. p. 563. ed. 1.

C. *Ἰσχεν ὅσα ἀρτίως ὀνόματα]* haeta est s. accepit nomina, quae modo diximus. v. ad Sophist. p. 227. A. libique Heindorfium.

Αὐθις δὴ πάλιν συγκριτικῆς—] Rursus igitur cogmentandi artis eamque simul lanificii particulam sumamus; quaecunque autem ad dissolvendi artem pertinebant, ea hic statim cuncta persequamur, lanificium bifariam dividentes, in partem dissolventem et cogmentantem. Distinxi ante αὐτόθι, quod male vulgo ad antecedentia trahitur.

D. *Ἀρ' οὖν μανθάνω]*

Male vulgo ante *Ἀρ' οὖν* desiderabatur nomen Socratis: quo omisso Stephanus in eam fraudem inductus est, ut *ἀρ' οὐ μ.* scribendum coniceret. In proximis eodem errore verbis *Ὁδ' μόνον γε* non Hospitis sed Socratis nomen praefixum legebatur, quod ipsum etiam ante *Ὀυδαμῶς* iterabatur.

E. *λέγωμεν εἶναι κατάγμα ται]* *Κάταγμα* significat tractum lanicum, sive, ut interpretatur Timaeus Gloss. p. 153. *ἴσλον σάσσα καὶ μύρηνα.* ubi v. Ruhnk. Est igitur manipulus lanae carminando ad nendum praeparatae, *der Wokken.* Tibull. I, 6, v. 77 sqq. At quae

ΞΕ. Χροῖ μὲν οὖν· καὶ λέγωμεν γε αὐτῆς τὸ μὲν εἶναι στρεπτικόν, τὸ δὲ συμπλεκτικόν.

NE. ΣΩ. Ἀρ' οὖν μανθάνω; δοκεῖς γάρ μοι τὸ περὶ τὴν τοῦ στήμονος ἐργασίαν λέγειν στρεπτικόν.

ΞΕ. Οὐ μόνον γε, ἀλλὰ καὶ κρόκης. ἢ γένεσιν ἄστροφόν τινα αὐτῆς εὐρήσομεν;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Διόρισαι δὴ καὶ τούτοις ἐκάτερον· ἴσως γάρ E ὁ διορισμὸς ἐγκαιρὸς ἂν σοὶ γένοιτο.

NE. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Τῆδε. τῶν περὶ ξαντικὴν ἐργων μηχανθέν τε καὶ σχὸν πλάτος λέγομεν εἶναι κατάγμα τι;

NE. ΣΩ. *Nai.*

ΞΕ. Τούτου δὴ τὸ μὲν ἀτράκτω τε στραφέν καὶ στερεὸν νῆμα γεγόμενον στήμονα μὲν φάθι τὸ νῆμα, τὴν δὲ ἀπενθύνουσαν αὐτὰ τέχνην εἶναι στήμονητικὴν.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ἀπενθύνουσαν αὐτὰ τέχνην] V. αὐτό. Sed Clark. Vat. Ven. M. αὐτό, quod praetulimus cum Bernhard. Syntax. p. 288. Dein vett. editit. *στημονικὴν.* Clark. Coisl. *στήμονητικὴν* Vat. Ven. *ΞΠΣΥ.* *στήμονητικὴν.*

fida fuit nulli, post, victa senecta, Ducit inops tremula stamina torta manu, Firmaque conductis annectit licia telis, *Tractaque de niveo vellere ducta putat.* ubi plura Heynius.

Τούτου δὴ τὸ μὲν ἀτράκτω —] Memorabilis hic locus est, utpote ad artem textoriam veterum cognoscendam longe gravissimus. Quamobrem eo etiam in rem suam usi sunt viri eruditissimi, Salmasius Exercitatt. Plin. p. 277. ed. Trai. a. 1689. fol. et I. Gottl. Schneider Saxo ad Scriptores rei rusticae T. IV. p. 364 sqq. ubi de textoria veterum arte copiose exposuerunt. Discimus

autem hinc certissime, fila staminis (die Grundfäden, die Werfte od. der Aufzug, quem nostrates etiam appellat die Kette) diversa fuisse a filis subteminis (den Quaeerfäden, dem Einsching od. Eintrag). Nam stamen erat durius et filo retortiore, cuiusmodi filum nostri vocare solent drell; subtemen autem habebat filum mollius atque luxius, id est minus tortum. Quamobrem diversae artes sunt *στήμονητικὴ* et *κροκονητικὴ*. Nam in solo subtemine est mollities illa lanuginosa, quae panno supereminet, et quam pecti ac politi spina fullonis. Quod ipsum fullonis negotium vocabulo *δάκρος*

ΞΕ. "Όσα δὲ γε αὐτὴν μὲν συστροφὴν χαύνην λαμβάνει, τῇ δὲ τοῦ στήμονος ἐμπλέξει πρὸς τὴν τῆς γνάψεως ὅλην ἐμμέτρως τὴν μαλακότητα ἴσχει, ταῦτ' ἄρα κρόκην μὲν τὰ νηθέντα, τὴν δὲ ἐπιτεταγμένην
283 αὐτοῖς εἶναι τέχνην τὴν κροκονητικὴν φῶμεν.

NE. ΣΩ. Ὁρθότατα.

ΞΕ. Καὶ μὴν τό γε τῆς ὑφαντικῆς μέρος, ὃ προὔθειμεθα, παντὶ που δῆλον ἤδη, τὸ γὰρ συγκριτικῆς τῆς ἐν ταλασιουργίᾳ μόριον ὅταν ἐνθνηλοκίᾳ κρόκης καὶ στήμονος ἀπεργάζεται πλέγμα, τὸ μὲν πλεχθέν ξύμπαν ἐσθῆτα ἐρεῖαν, τὴν δὲ ἐπὶ τούτῳ τέχνην οὖσαν προσαγορεύομεν ὑφαντικὴν.

NE. ΣΩ. Ὁρθότατα.

Cap. XXIV. ΞΕ. Εἴεν τί δήποτε οὖν οὐκ εὐ-
B θύς ἀπεκρινάμεθα πλεκτικὴν εἶναι κρόκης καὶ στή-
μονος ὑφαντικὴν, ἀλλὰ περιήλθομεν ἐν κύκλῳ πάμ-
πολλα διοριζόμενοι μάτην;

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐμοίγε, ὦ ξένε, μάτην οὐδὲν τῶν ῥηθέντων ἔδοξε ῥηθῆναι.

τέχνην τὴν κροκονητικὴν] τὴν om. Ven. E. cum ed. Steph.

P. 283. C. Πρῶτον τοίνυν ἴδωμεν] Sic Ven. E. Ceteri cum vett. editt. ἰδῶμεν, errore frequentissimo. Conf. p. 285. A.

designatur. Nam verba haec: "Όσα δὲ γε αὐτὴν μὲν συστροφὴν χαύνην ἢ κ. τ. λ., sic explicanda sunt: Quaecunque autem contortionem accipiunt laxam et staminis implicatione spinæ falloniae tractui et politurae accommodatam habent molliem, ea vero subteminis nomine vocantur, ubi neta sunt. Ceterum hic statim significasse iurabit, ad hanc ipsam filorum molliorum atque duriorum apte contendorum sollertiam scite deinde referri ea, quae de arte regali sive civili explicantur.

P. 283. B. ἂν ἄρα πολ-

λάκις ὑστερον ἐπ[η] si forte postea nos invadat.

C. Πρῶτον τοίνυν ἴδωμεν —] Excusat nunc orationis ambages et amplitudinem. Quod dum facit, disserendi subtilitati rursus mirum quantum tribuens artem metiendi in longitudine aut brevitate iudicanda dupliciter versari posse ait, quum vel magnitudinem et parvitatem inter ipsas mutuo comparet, vel ad necessariam eius quod sit naturam respiciat, h. e. vel relative vel absolute rerum magnitudinem et parvitatem definit ac metiatur. Et posteriorem quidem rei diiudicandae ra-

ΞΕ. Καὶ θαυμαστόν γε οὐδέν· ἀλλὰ τάχ' ἂν, ὦ μακάριε, δόξαις, πρὸς δὴ τὸ νόημα τὸ τοιοῦτον, ἂν ἄρα πολλάκις ὑστερον ἐπιῆ — θαυμαστόν γὰρ οὐδέν —, λόγον ἀκουσόν τινα προσήκοντα περὶ πάντων τῶν τοιοῦτων ῥηθῆναι.

NE. ΣΩ. Λέγε μόνον.

ΞΕ. Πρῶτον τοίνυν ἴδωμεν πᾶσαν τὴν τε ὑπερβολὴν καὶ τὴν ἔλλειψιν, ἵνα κατὰ λόγον ἐπαινώμεν καὶ ψέγωμεν τὰ μακρότερα τοῦ δέοντος ἐκάστοτε λεγόμενα καὶ τὰναντία περὶ τὰς τοιάσδε διατριβὰς.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν χρῆ.

ΞΕ. Περὶ δὴ τούτων αὐτῶν ὁ λόγος ἡμῖν, οἶμαι, γινόμενος ὀρθῶς ἂν γίγνοιτο.

NE. ΣΩ. Τίνων;

ΞΕ. Μήκους τε πέρι καὶ βραχύτητος καὶ πάσης ὑπεροχῆς τε καὶ ἔλλειψεως. ἢ γὰρ που μετρητικὴ D
περὶ πάντ' ἐστὶ ταῦτα.

NE. ΣΩ. Ναί.

περὶ τὰς τοιάσδε διατρ.] Sic Clark. Vat. Ven. P. Flor. i. Vulgo τοιαύτας.
ὑπεροχῆς τε καὶ ἔλλ.] τε addunt Clark. Coisl. Vat. Ven. P. Flor.

tionem ibi adhibendam esse censet, ubi quaeratur de modo, qui in quapiam re servandus sit. Quod ipsum etiam in artibus valere. His enim propositum esse hoc, ut in agendo omne id, quod parum nimiumve sit, caventur, et hac ipsa ratione fieri, ut modum servantes omnia bona et pulcra efficiant. Itaque ipsam metiendi artem bifariam posse dividi, prouti vel eas artes continent, quae numeros, longitudes, altitudines, celeritates ex contrariis metiuntur, vel alias complectatur, quae ex iusta naturae mensura, ex decore, ex opportuno, ex necessario, de-
uque ex iis, quae in medio ex-

tremorum posita sint, magnum et parvum, nimium et parum definiant (— 285. C.). His explicatis deinde addit nonnulla, quae ad ipsam disputationem de viro civili institutam pertinent. Censet enim quamque disputationem ex eo iudicandam esse, quod ipsi propositum sit. Quodsi igitur illud spectetur, ut audientes vel legentes ad facultatem dialecticam exerceantur, non ex longitudine aut brevitate eius dignitatem metiendam arbitratur, sed unice quaerendum esse illud, nam, quod ipsi propositum sit, id plane sit assequuta (P. 285. C. — 287. B.).

ΞΕ. Διίλωμεν τοίνυν αὐτὴν δύο μέρη· δὲ γὰρ δὴ πρὸς ὃ νῦν σπεύδομεν.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγοις ἂν τὴν διαίρεσιν ὅση.

ΞΕ. Τῆδε, τὸ μὲν κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα μεγέθους καὶ σμικρότητος κοινωνίαν, τὸ δὲ κατὰ τὴν τῆς γενέσεως ἀναγκαίαν οὐσίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Ἄρ' οὐ κατὰ φύσιν δοκεῖ σοι τὸ μῆζον μηδενὸς ἑτέρου δεῖν μῆζον λέγειν ἢ τοῦ ἐλάττονος, **Ε** καὶ τοῦλαττον αὐ τοῦ μείζονος ἐλαττον, ἄλλου δὲ μηδενός;

ΝΕ. ΣΩ. Ἐμοίως.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τὴν τοῦ μετρίου φύσιν ὑπερβάλλον καὶ ὑπερβαλλόμενον ὑπ' αὐτῆς ἐν λόγοις εἶτε καὶ ἐν ἔργοις ἄρ' οὐκ αὐ λέξομεν ὡς ὄντως γινόμενον, ἐν ᾧ καὶ διαφέρουσι μάλιστα ἡμῶν οἱ τε κακοὶ καὶ οἱ ἀγαθοί;

ΝΕ. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Διττὰς ἄρα ταύτας οὐσίας καὶ κρίσεις τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ σμικροῦ θετέον, ἀλλ' οὐχ, ὡς ἔφαμεν ἄρτι πρὸς ἄλληλα μόνον δεῖν, ἀλλ' ὡσπερ νῦν

D. τὸ δὲ κατὰ τὴν] Sic Coisl. Vat. Ven. ΣΠΣΥ. Flor. a. b. c. i. Legebatur τὸ δὲ τὸ κατὰ τὴν κ. τ. λ.

E. καὶ οἱ ἀγαθοί] οἱ ex Clark. Vat. Ven. II. additum.

P. 284. ἑξήματα διολοῦμεν] Libri διολοῦμεν. Praeclare medicinam fecit Bekkerus.

D. Διίλωμεν τοίνυν αὐτὴν δύο μέρη] Stephano videbatur eis excidisse. At vide Matthiae Gr. §. 419. i. Eandem viri egregii errorem iam alibi notavimus superius. — δὲ γὰρ δὴ πρὸς ὃ νῦν σπ. opus enim ad id est, quod nunc appetimus, ad quod nunc tendimus.

τὸ μὲν κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα —] secundum mutuum magnitudinis et parvitatē rationem inter utramque intercedentem. Nam maius ad minus, mi-

nus ad maius refertur, neque ita alterum sine altero esse intelligitur.

τὸ δὲ κατὰ τὴν τῆς γενέσεως —] secundum naturam suam in se spectatam, qua per se absolutum est et habet suum sibi modum, ut non pendeat ex alio cuiusdam rei comparatione. Quapropter etiam ὄντως, vi et natura sua, γίγνεται, ut mox dicitur.

E. τοῦ μετρίου φύσιν] Toto hoc loco τὸ μετρίου intel- ligitur, quod absolute et per se

εἰρηται, μᾶλλον τὴν μὲν πρὸς ἄλληλα λεκτέον, τὴν δ' αὖ πρὸς τὸ μέτριον. οὐ δὲ ἐνεκα, μαθεῖν ἄρ' ἂν βουλομεθα;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Εἰ πρὸς μηδὲν ἕτερον τὴν τοῦ μείζονος ἐλά- **284**
σει τις φύσιν ἢ πρὸς τοῦλαττον, οὐκ ἔσται ποτὲ πρὸς τὸ μέτριον. ἢ γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὰς τέχνας τε αὐτὰς καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ξύμπαντα διολοῦμεν τούτῳ τῷ λόγῳ, καὶ δὴ καὶ τὴν ζητουμένην νῦν πολιτικὴν καὶ τὴν ὀηθείσαν ὑφαντικὴν ἀφανιοῦμεν; ἄπασαι γὰρ αἱ τοιαῦται πού το τοῦ μετρίου πλέον καὶ ἐλαττον οὐχ ὡς οὐκ ὄν ἀλλ' ὡς ὄν χαλεπὸν περὶ τὰς πράξεις παραφυλάτ- **B**
τουσι, καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τὸ μέτρον σώζουσαι πάντ' ἀγαθὰ καὶ καλὰ ἀπεργάζονται.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκοῦν ἂν τὴν πολιτικὴν ἀφανίσωμεν, ἄπο-
ρος ἡμῶν ἢ μετὰ τοῦτ' ἔσται ζήτησις τῆς βασιλικῆς ἐπιστήμης;

τὴν ζητουμένην οὐκ] Sic Clark. Vat. Ven. II. Flor. I. Vett. editt. τὴν νῦν ζητουμένην.

B. τὸ μέτρον σώζουσαι] Sic Clark. Vat. Ven. ΣΠΣΥ. Flor. I. Vett. editt. μετρίου.

modum in se habet suum, nec mensurae habitae ratione ex aliarum rerum comparatione suspenditur. — ἐν λόγοις εἶτε καὶ ἐν ἔργοις, h. e. εἶτε ἐν λόγοις εἶτε καὶ ἐν ἔργοις, ut Legg. I. p. 632. D. Sophist. p. 224. D. E. Sophocli. Oed. Tyr. v. 517. λόγοισιν εἶτ' ἔργοισιν.

πρὸς ἄλληλα μόνον δεῖν] Pro δεῖν reponendum est εἶναι, quod etiam Heindorfio in mentem venit. Schleiermacherus locum lacunosum putabat esse.

P. 284. οὐκ ἔσται ποτὲ πρὸς τὸ μέτριον] H. e. non absoluta erit et per se spectata magnitudo.

σύμπαντα διολοῦμεν] Palmaria haec est Bekkeri emendatio. Libri enim omnes διολοῦμεν, quod nihili est. Hoc dicit: Nonne ipsas artes et opera eorum omnia perdemus ista ratione?

οὐχ ὡς οὐκ ὄν ἀλλ' ὡς ὄν χαλεπὸν —] non tanquam aliquid, quod non sit, sed

NE. ΣΩ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Πότερον οὖν, καθάπερ ἐν τῷ σοφιστῇ προση-
ναγκάσαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἐπειδὴ κατὰ τοῦτο διέ-
φυγεν ἡμᾶς ὁ λόγος, οὕτω καὶ νῦν τὸ πλεον αὐ καὶ
ἐλαττον μετρητὰ προσηναγκαστέον γίνεσθαι μὴ πρὸς
C ἄλληλα μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ μετρίου γένε-
σις; οὐ γὰρ δὴ δυνατόν γε οὔτε πολιτικὸν οὔτ' ἄλ-
λον τινὰ τὸν περὶ τὰς πράξεις ἐπιστήμονα ἀναμφι-
βητῆτως γεγονέναι τούτου μὴ ξυνομολογηθέντος.

κατὰ τοῦτο διέφ.] Sic Vat. et Flor. i. cum vett. edit.,
Ceteri libri τούτων.

C. οὔτε πολιτικόν] Post πολιτικόν cum Bekkero omisi-
mus γε auctoritate Clark. Vat. Coisl. Ven. II.

ut molestum in agendo ca-
vent.

B. καθάπερ ἐν τῷ Σοφι-
στῇ —] V. Sophist. p. 235. A.
sq. — προσηναγκάσαμεν
εἶναι, h. e. evicimus. v. ad
Symp. p. 223. D. Theaet. p. 153.
C. 169. B. Cratyl. p. 432. C.
Mox κατὰ τοῦτο πέφυγεν est
huc confugit.

μετρητὰ πρὸς αὐτὸν γ. μὴ
πρὸς ἄλληλα μόνον] H. e.
talia, quae non tantum ad alia
relata, verum etiam in se ipsis
modum mensuramque habeant.

D. πρὸς τὴν περὶ αὐτὸ
τὰ κριβέες ἀπόδειξις] Schleiermacher olim con-
jectabat: πρὸς τὴν περὶ αὐτὸ
ἀκριβῆ ἀπόδειξιν, libris omnibus
dissentientibus. Nec vero opus
esse mutatione vir doctus ipse
postea ultro concessit. Hoc
enim dicit Eleates: sumi vel
maxime par est, aliquan-
do opus fore eo quod
nunc dictum est ad de-
monstrandum ipsum τὰ κρι-
βέες.

ὅτε δὲ πρὸς τὰ νῦν κα-
λῶς —] Servavi nunc librorum
scripturam, quantumvis eam vi-

ditam esse mihi penitus per-
suaserim. Cornarius pro δτε
δὲ scripsit ἐτι δὲ et deinde ἰκα-
νῶς δεικνύσθαι, idque recepit
Stephanus. Verum quò in-
choatum opus absolveretur pe-
nitus, ut etiam τὸ articulus ante
τὰ νῦν insereretur, prorsus fuit
necessarium. Atque hoc ipsum
τὸ etiam Stephanus in anno-
tatione desideravit. Infinitivum
δεικνύσθαι confirmare videtur li-
ber Clarkianus, si quid ex
Gaisfordi silentio colligere li-
cet. Praeterea haeretur in his
quae mox sequuntur, ὁμοίως τὰς
τέχνας πάσας εἶναι καὶ μείζον τὰ
ἅμα κ. τ. λ. Nam primum qui-
dem istud καὶ vulgo deerat.
Deinde etiam ipsa verborum sen-
tentia laborare visa est miser-
ime. Itaque Astius non καὶ
post εἶναι inserendum, sed illud
ipsum in καὶ commutandum cen-
suit. Unum praeterea fuerit cor-
rigendum. Requiritur enim ἄλ-
λήλας. Iam his correctionibus
omnibus probatis locus sic re-
surgendus fuerit: Ἴτι δὲ πρὸς τὸ
τὰ νῦν καλῶς καὶ ἰκανῶς δεικνύ-
σθαι δοκεῖ μοι βοηθεῖν μεγαλο-
πρεπῶς ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος, ὅς

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ νῦν ὅτι μάλιστα χρὴ ταύ-
τὸν ποιεῖν.

Cap. XXV. ΞΕ. Πλέον, ὦ Σώκρατες, ἐτι τοῦτο
τὸ ἔργον ἢ ἐκείνο· καίτοι κάκεινου γε μεμνημένα τὸ
μῆκος ὄσον ἦν. ἀλλ' ὑποτίθεσθαι μὲν τὸ τοιόνδε
περὶ αὐτῶν καὶ μάλα δίκαιον.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὡς ποτε δεήσει τοῦ νῦν λεχθέντος πρὸς D
τὴν περὶ αὐτὸ τὰ κριβέες ἀπόδειξιν. ὅτι δὲ πρὸς τὰ
νῦν καλῶς καὶ ἰκανῶς δεικνύται, δοκεῖ μοι βοηθεῖν

τὸν περὶ τὰς πράξεις] V. τῶν. Sed recte Clark. Vat.
Ven. ΑΞΠΣΥ. Flor. i. τὸν, quod placuit etiam Bernhardio Syn-
tax. p. 318.

D. ὅτι δὲ — δεικνύται] Steph. auctore Cornario ἐτι δὲ
δεικνύσθαι. v. interpr.

ἄρα ἡγήτιον ὁμοίως τὰς τέχνας
πάσας καὶ μείζον τὰ ἅμα καὶ
ἐλαττον μετρησθαι μὴ πρὸς ἄλ-
λήλας μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν
τοῦ μετρίου γένεσιν. Verum ita
et mutationum multitudo offen-
dit, et difficultatem affert istud
μείζον τὰ κ. τ. λ. et quae se-
quuntur non apte cum his con-
nectuntur. Videamus igitur ante
omnia, quatenam sententia per
ipsius argumentationis ordinem
ac progressum requiratur. Ea
vero, si quid videmus, haec est:
praeterea vero ad rem
praesentem (τὰ νῦν) satis
declaranam. Inculenter
mihi videtur conducere
haec ratio, existimandum
esse artes omnes compara-
tatas esse similiter et
tanquam minus quiddam
simul et minus mensuram
subire non solum ad se in-
vicem comparatas, verum
etiam ad τὸν μετρίου na-
turam. Quippe hoc si ita est,
inde existimari etiam poterit,
num iusto longior fuerit dispu-
tatio antea instituta. Etenim
ubi ea ex proposito ipso indicetur,
si illud plane attigerit, mi-

nime debet videri iusto fuisse
copiosior. Id ipsum vero paullo
ante monuit Eleates p. 284. A.
artes quoque τὸ μέτριον obser-
vare neque posse sine eo salvas
manere et incolumes. Iam vero
hic quum sit verborum sensus,
nemini obscurum erit, haud sane
opus esse multis illis muta-
tionibus, quas critici duxerunt
necessarias. Nam καὶ post πά-
σας εἶναι ex codicibus aliquot
revocato una syllaba mutanda
superest, qua emendata omnia
sese habebunt rectissime. Scri-
bendum enim pro δτε δὲ puta-
mus δ δέ, quod expressit etiam
Eicinus, his usus verbis:
quod autem quoad prae-
sentia pertinet, egregie
sufficenterque monstra-
tum est etc. Enimvero ita
haec per notissimam breviloquen-
tiam dicta sunt; ut ante δοκεῖ
μοι βοηθεῖν intelligi possit τὰς
σοῖν, de quo genere loquendi
paucis monui ad Euthydem. p.
304. C. Itaque totum locum sic
interpretaberis: Quod autem
ad rem praesentem bene
et satis evincitur, videtur
mihi (ad eam) insigniter

μεγαλοπρεπῶς ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος, ὡς ἄρα ἡγήτειον ὁμοίως τὰς τέχνας πάσας εἶναι καὶ μεῖζον τι ἄμα καὶ ἐλαττον μετρεῖσθαι μὴ πρὸς ἀλλήλα μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν. τούτου τε γὰρ ὄντος ἐκείνα ἔστι, κάκεινων οὐσῶν ἔστι καὶ τοῦτο, μὴ δὲ ὄντος ποτέρου τούτων οὐδέτερον αὐτῶν ἔσται ποτέ.

E NE. ΣΩ. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς· ἀλλὰ τί δὴ τὸ μετὰ τοῦτο;

ΞΕ. Ἀῖλον, ὅτι διαιροῦμεν ἂν τὴν μετρητικὴν, καθάπερ ἐρόθη, ταύτη δίχα τέμνοντες, ἐν μὲν τιθέντες αὐτῆς μόριον ξυμπάσας τέχνας, ὁπόσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ μήκη καὶ βάρη καὶ πλάτη καὶ παχύτητα

καὶ μεῖζον τι ἄμα] καὶ additum ex Par. BCH. Flor. a. b. c. vett. edit. ignorant. Desideravit Stephanus.

κάκεινων οὐσῶν] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. ΑΞΣΠΥ.

valere haec ratio, existimandum esse, artes omnes pariter esse atque maius aliquid et minus mensuram subeat non tantum ad se invicem sed etiam ad τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν. Utrumque igitur acutissime coniunctum putat, ut si artes sint, etiam duplex illa magnitudinis et parvitatatis iudicandae ratio locum habeat, ac vicissim si haec reperiantur, artes demum esse queant et vere consistere. Quod quidem formula ὁμοίως ἔστι τοῦτο καὶ τοῦτο, hoc pariter est atque illud, apte significatur. Nam αἱ τέχνη ὁμοίως εἶναι καὶ ἡττόν τι καὶ Πλάτων μετρεῖται οὐ μόνον πρὸς ἀλλήλα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν nihil aliud est nisi hoc: omnes artes pariter sunt, atque maius aliquid et minus non modo relativam sed etiam absolutam mensuram habent. Veram esse haec loci interpretationem, luculente evincunt quae continuo adiciuntur. Quorum quidem

verborum sententia haec est: nam hoc si est (si maius et minus duplicem habent mensuram) etiam illud est (ut artes sint); nam ἐκείνα refertur ad ὁμοίως τὰς τέχνας εἶναι, neque quidquam offensionis habet pluralis numerus, saepe ille eodem modo a Platone usurpatus, v. ad Apolog. p. 19. D. Gorg. p. 417. A. De Rep. VI. p. 504. D. Vicissim autem si artes sunt (οὐσῶν iam dicit, non τὸ εἶναι sed ipsas artes pro subiecto ponens), etiam hoc est (nam artes id ipsam habent, ut ad τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν spectent). Finit denique argumentationem sic: sin autem alterutrum (πότερον) horum non est, neutrum eorum unquam erit: nam ut sine arte non poterit magnitudinis et parvitatatis iudicandae ratio inferri, ita sine hac ratione nulla ars unquam consistet.

E. καὶ παχύτητας πρὸς τ. μ.] Recte post trium dimensionum mentionem crassitudinem memorat, qua corporum solidi-

τας πρὸς τὸναντίον μετροῦσι, τὸ δὲ ἕτερον, ὁπόσαι πρὸς τὸ μέτριον καὶ τὸ πρέπον καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὸ θεόν καὶ πάνθ' ὁπόσα εἰς τὸ μέσον ἀπὸρκίσθη τῶν ἐσχάτων.

NE. ΣΩ. Καὶ μέγα γ' ἐκάτερον τμήμα εἶπες, καὶ πολὺ διαφέρων ἀλλήλοιν.

ΞΕ. Ὁ γὰρ ἐνίοτε, ὡς Σώκρατες, οἰόμενοι δὴ τι σοφὸν φράζειν πολλοὶ τῶν κομφῶν λέγουσιν, ὡς ἄρα μετρητικὴ περὶ πάντ' ἔστι τὰ γινόμενα, τοῦτ' αὐτὸ τὸ νῦν λεχθὲν ὄν τυγχάνει. μετρήσεως μὲν γὰρ δὴ τινα τρόπον πάνθ' ὁπόσα ἐντεχνῶ μετελλήθη· διὰ δὲ τὸ μὴ κατ' εἶδη συνειδέσθαι σκοπεῖν διαιρου-

Par. BCFH. Flor. a. b. c. i. Zitt. Scribatur olim ὄντων. Dein ἔστι καὶ ταῦτα codd. fere omnes excepto Ven. E.

E. καὶ παχύτητας] Sic Clark. Vat. Ven. ΞΠΞΥ. Zitt. et Bas. 2. Vulgo ταχυτήτας.

tas designatur. Minus apte vulgo ταχύτητας, quod tamen unice placuit Schleiermachero.

ὁπόσα εἰς τὸ μέσον ἀπὸρκίσθη —] nam ea ipsa non pendunt ex comparatione.

P. 285. πολλοὶ τῶν κομφῶν —] Κομφῶν nec hic sine irrisione aliqua vocantur homines docti et sapientes, qui de mathematicis iudicant v. Ruhnkens. ad Tim. p. 161. Pythagoreos notari censet C. Fr. Hermann. Histor. Philos. Plat. I. p. 286. n. 72.

τοῦτ' αὐτὸ τὸ νῦν λεχθὲν ὄν τυγχάνει] Nam artium opera numeranda sunt inter τὰ γινόμενα.

διὰ δὲ τὸ μὴ κατ' εἶδη —] Dialectici hoc negotium eleganter describitur Phaedr. p. 265. E. sqq. qui locus commentarii instar esse potest. Neque inutiliter contuleris Sophist. p. 253. C. D. et Reipubl. VII. p. 532. A. sq. Dupliciter autem nit peccari, quandoquidem vel quae inter ipsa sint multum diversa, illico in unum coniungantur quasi

similia sint et eiusdem generis, vel quae inter se communi contineantur genere, ea non rite in formas et partes suas dividantur. Quocirca ἕτερα ia verbis ἕτερα αὐτὰ κατὰ μίση διαιροῦντες intelliguntur alia ab illis diversa iisque contraria, h. e. τὰ μὴ διαφέροντα, s. quae sunt unius generis. Hac verborum sententia non perspecta fuit qui temere ἕτερα οὐκ ὄντα κατὰ μίση διαιροῦντες legendum contenderet. Sed unice veram esse eam, quam nos probamus, verborum interpretationem liquido testantur quae sequuntur deinceps, θεόν, ὅταν μὲν τὴν τῶν πολλῶν κ. τ. λ., quibus verbis methodus dividendi analytica et synthetica describitur. Nam ἡ τῶν πολλῶν κοινότητα est illa ratio et necessitudo, qua formae et partes uni eidemque generi subiectae inter se continentur. Quae sicubi animadvertatur, ibi Eleuticus censet non prius desistendum esse a quaerendi labore, quam omnes diversitates, h. e. formae et partes, investi-

μένους ταῦτά τε τοσοῦτον διαφέροντα ξυμβάλλουσαν
 εὐθύς εἰς ταῦτόν ὁμοία νομίσαντες, καὶ τούναντίον
 αὐ τοῦτον δρῶσιν ἕτερα οὐ κατὰ μέρη διαιροῦντες,
 δέον, ὅταν μὲν τὴν τῶν πολλῶν τις πρότερον αἰ-
 B σθηται κοινωνίαν, μὴ προαρίστασθαι πρὶν ἂν ἐν
 αὐτῇ τὰς διαφορὰς ἴδη πάσας, ὅπως περ ἐν εἰδεσσι
 κένται, τὰς δὲ αὐ πάντοδαπὰς ἀνομοιότητας, ὅταν
 ἐν πλήθεισι ὀφθῶσι, μὴ δυνατὸν εἶναι δυσεπονοίμε-
 νον πνεῦσθαι, πρὶν ἂν ξύμπαντα τὰ οἰκεία ἐντός
 μιᾶς ὁμοιότητος ἔρξας γένους τινὸς οὐσίᾳ περιβάλη-
 ται. ταῦτα μὲν οὖν ἰκανῶς περὶ τε τούτων καὶ περὶ
 τῶν ἐλλείψεων καὶ ὑπερβολῶν εἰρήσθω· φυλάττωμεν
 C δὲ μόνον ὅτι δύο γένη περὶ αὐτὰ ἐξεύρηται τῆς με-
 τρητικῆς καὶ ἃ φαιμεν αὐτὴ εἶναι μεμνώμεθα.

NE. ΣΩ. Μεμνησόμεθα.

Cap. XXVI. ZE. Μετὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον
 ἕτερον προσδεξώμεθα περὶ αὐτῶν τε τῶν ζητουμένων
 καὶ περὶ πάσης τῆς ἐν τοῖς τοιοῖσδε λόγοις διατριβῆς.

P. 285. B. Ἰδὴ πάσας] Clark. Vat. Coisl. Ven. H. Flor. i.
 Vulgo εἰδῆ conf. p. 283. C.
 ἔρξας γένους] ἔρξας Bekker. ex Par. CEFH. Vulgo ἔρξας-
 Dein Clark. Vat. Ven. H. Par. F. περιβάλλεται. Alii περιβάλλη
 eum Bas. 2.

gatae ac perspectae sint. Ubi
 autem in multitudine rerum va-
 riae cernantur dissimilitudines,
 ibi fas esse non deterreri et
 prius desinere, quam cuncta
 cognata una generis similitudine
 inclusa et comprehensa fuerint.
 Verum in his ipsis rursus sunt
 quae luce interpretationis indi-
 geant. Et primum quidem hic
 notandus verbi προαρίστασθαι
 usus, quem eundem observavi-
 mus etiam Phaedon. p. 85. C.
 Lachet. p. 194. A. Cratyl. p.
 411. B. Deinde ἐν εἰδεσσι sci-
 endum est nunc sic dici, ut de
 generalioribus notionibus cogi-
 tandum sit, quibus aliae tan-
 quam partes et formae subiectae
 sunt. Qui usus loquendi vix in-

diget exemplorum confirmatione.
 Tam δυσεπονοίμεθα, quod Ti-
 maeus p. 90. interpretatur ὀφο-
 ρῶσθαι καὶ ὑπόπτως ἔχειν, nunc
 est fere idem quod φοβησθαι
 s. aversari, de quo verbi usu
 v. Ruhnkens ad Tim. l. c.
 Harpocrat. in voc. Anecdott.
 Bekker. p. 234. 23. et imprimis
 Löbeck. ad Phrynich. p. 190.
 Denique δέον μὴ δυνατὸν εἶναι
 κ. τ. λ. sic intelligas: da man
 es nicht im Stande sein
 sollte aus Scheu und Wi-
 derwillen eher aufzuhö-
 ren, h. e. quum oporteat
 non posse hoc a se impe-
 trare ut quis prae aversa-
 tione prius desinat. Ce-
 terum libri omnes ἔρξας vel ἔρ-

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ZE. Εἰ τις ἀνέροιο ἡμᾶς τὴν περὶ γράμματα
 συνοσίαν τῶν μανθανόντων, ὅποταν τις ὀτιοῦν ὄνο-
 μα ἐρωτηθῆ τίνων ἐστὶ γραμμάτων, πρότερον αὐτῷ
 τότε φῶμεν γίγνεσθαι τὴν ζήτησιν ἐνός ἕνεκα μᾶλ- D
 λον τοῦ προβληθέντος ἢ τοῦ περὶ πάντα τὰ προ-
 βαλλόμενα γραμματικωτέρῳ γίγνεσθαι;

NE. ΣΩ. Ἀῖνον, ὅτι τοῦ περὶ ἅπαντα.

ZE. Τί δ' αὖ; νῦν ἡμῶν ἢ περὶ τοῦ πολιτικοῦ
 ζήτησις ἕνεκα αὐτοῦ τούτου προβέβηται μᾶλλον ἢ
 τοῦ περὶ πάντα διαλεκτικωτέροις γίγνεσθαι;

NE. ΣΩ. Καὶ τοῦτο δῆλον, ὅτι τοῦ περὶ πάντα.

ZE. Ἡ που τὸν τῆς ὑφαντικῆς γε λόγον αὐτῆς
 ταύτης ἕνεκα θηρέειν οὐδεὶς ἂν ἐθελήσειε νοῦν ἔχων.
 ἀλλ', οἶμαι, τοὺς πλείστους λέληθεν, ὅτι τοῖς μὲν τῶν E
 ὄντων ῥαδίως καταμαθεῖν αἰσθηταὶ τινες ὁμοιότητες
 περὶ τὰς, ἄς οὐδὲν χαλεπὸν δηλοῦν, ὅταν αὐτῶν τις

C. αὐτὴ εἶναι.] V. αὐτὴ εἶναι, quod bene correxit Cor-
 narius.

E. αἰσθηταὶ τινες] αἰσθηταὶ codd. omnes cum Ald.
 Bas. 1. 2. Correxit Cornarius. Gloss. vet. „αἰσθητός, sensi-
 bilis.“

ξας, quod non profenus in ἔρ-
 ξας mutem. v. intpp. ad Thu-
 cyd. V. II. Buttmanus. Gr.
 T. II. §. 114. in verbo ἔργων.
 Löbeck. ad Aiac. v. 752. Sic
 codd. ἐπιέρξας Tim. p. 34. C.
 et ἐπιέρξας De Rep. V. p.
 461. B.

φυλάττωμεν δὲ μόνον —]
 modo illud observemus,
 duo inventa esse artis
 metiendi genera. De maiore
 forma coniunctivi μεμνώμεθα δι-
 xerunt Buttmanus Gr. Gr.
 T. I. p. 441. §. 98. 7. ann. 15.
 Thiersch. Gramm. p. 127.

C. ἕτερον προσδεξώμε-
 θα] alium addiscamus,
 alium praeterea assuma-
 mus. Rarior verbi usus.

Plat. Opp. Vol. IX. Sect. I.

D. Ἡ που τὸν τῆς ὑφ.]
 De voculis ἦ που confer ann.
 ad p. 257. A.

E. ἀλλ', οἶμαι, τοὺς
 πλείστους λέληθεν —] Ad
 haec Heusdius Specim. Crit.
 p. 137. „Sententiam habebis et
 integram et perspicuam, si μὴ
 ante μετὰ πραγμάτων, quod
 menti auctoris repugnat, expun-
 gas; deinde ῥαδίως καταμαθεῖν,
 duce Ficino, in ῥαδίως κατα-
 μαθεῖν immutes.“ Verum ne
 literulam quidem loco moven-
 dam esse vir egregius postea
 ipse docuit in praeclearo opere
 Initt. Philosoph. Plat. Vol. II.
 P. II. p. 119. ubi haec eleganter
 interpretatur sic: sed latet
 plerosque, opinor, rebua

βουλήθῃ τῷ λόγον αἰτοῦντι περὶ τοῦ μὴ μετὰ πραγμάτων ἀλλὰ χωρὶς λόγου ῥαδίως ἐνδείξασθαι· τοῖς δ' αὖ μέγιστοις οὐσίαι καὶ τιμιωτάτοις οὐκ ἔστιν εἰδῶλον
 286 οὐδὲν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εἰργασμένον ἐναργῶς, οὐ δειχθέντος τὴν τοῦ πυνθανομένου ψυχὴν ὁ βουλούμενος ἀποπληρῶσαι, πρὸς τῶν αἰσθησέων τινα προσερχομένων, ἰκανῶς πληρώσει. διὸ δεῖ μελετᾶν λόγον ἐκάστου δυνατὸν εἶναι δοῦναι καὶ δεῖξασθαι· τὰ γὰρ ἀσώματα, κάλλιστα ὄντα καὶ μέγιστα, λόγῳ μόνῳ, ἄλλῳ δὲ οὐδενὶ σαφῶς δεικνύται, τούτων δὲ ἕνεκα πάντ' ἔστι τὰ νῦν λεγόμενα. ῥῶν δ' ἐν τοῖς ἐλάττωσιν ἡ μελέτη παντὸς περὶ μᾶλλον ἢ περὶ τὰ μειζώ.
 NE. ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες.
 ZE. Ὅν τοίνυν χάριν ἔπειθ' ἡμῖν ταῦτ' ἐρῶνθῆ περὶ τούτων, μνησθῶμεν.
 NE. ΣΩ. Τίνων;
 ZE. Ταύτης γε οὐχ ἡμιστ' αὐτῆς ἕνεκα τῆς δυσ-

P. 286. λόγῳ μόνῳ] V. μόνον, quod Bekkerus e Vat. mutavit.

B. ἐρῶνθῆ περὶ τούτων] περὶ cum vet. edit. ignorat Ven. E. Dein multi ἐμνησθημεν.
 Τίνων] τί μόν Clark. Vat. Ven. II.

quidem, quae facile cognosci possunt, imagines quasdam esse proprias, sensibus percipiendas, quas indicare non difficile est, quoties quis illarum aliquam vult alicui exquirenti non aegre et cum molestia, sed sine ratiocinatione facile demonstrare (nam μὴ μετὰ πραγμάτων est sine molestia, vulgari dictione πράγματα ἔχειν vel παρῆγεω: idem proximo ῥαδίως exprimitur); rebus vero maximis praeclarissimisque non esse imaginem ullam ad hominum captum effictam, qua monstrata is, qui exquirentia animum explere cupit, sensui cui-

dam accommodans, satis explent. Quapropter operam dare oportet, ut rationes de singulis et dare et accipere possimus. Nam incorporea, quae pulcherrima sunt et maxima, ratiocinatione solum, alia vero re nulla evidentius demonstrantur. Horum gratia haec nobis omnia dicta sunt.

P. 286. B. Ταύτης γε οὐχ ἡμιστ' αὐτῆς ἕνεκα] Libri omnes praeter unum solum Zittaviensem cum vet. edit. et recent. omnibus te scriptum exhibent. At id nunc tanto minus ferri potest, quod ne ἀναντιδόξον quidem hic locum habet, quod toties alibi demonstravimus.

χρείας, ἢν περὶ τὴν μακρολογίαν τὴν περὶ τὴν ὑφαντικὴν ἀπεδείξαμεθα δυσχερῶς, καὶ τὴν περὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀνείλιξεν καὶ τὴν τοῦ σοφιστοῦ περὶ τῆς τοῦ μὴ ὄντος οὐσίας, ἐννοοῦντες ὡς ἔσχε μήκος πλεον, καὶ ἐπὶ τούτοις δὴ πᾶσιν ἐπεπλήξαμεν ἡμῖν αὐτοῖς, δεισάντες μὴ περιεργα ἅμα καὶ μακρὰ λεγοίμεν. ἴν
 οὖν εἰσαυθίς μηδὲν πάσχωμεν τοιοῦτον, τούτων ἕνεκα πάντων τὰ πρόσθεν νῦν εἰρησθῆαι φάθι.

NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἔσται, λέγεις ἐξῆς μόνον.

ZE. Λέγω τοίνυν ὅτι χρὴ δὴ μνησθῆναι καὶ οὐδὲ τῶν νῦν εἰρησθέντων τὸν τε φόγον ἐκάστοτε καὶ ἐπαινον ποιῆσθαι βραχυτέρας ἅμα καὶ μήκους ὧν ἂν αἰεὶ περὶ λέγωμεν, μὴ πρὸς ἄλληλα τὰ μήκη κρινόντες, ἀλλὰ κατὰ τὸ τῆς μετρητικῆς μέρος, ὅ τότε ἔφαμεν δεῖν μνησθῆναι πρὸς τὸ πρότερον.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ZE. Οὐ τοίνυν οὐδὲ πρὸς τοῦτο πάντα, οὔτε

Ταύτης γε οὐχ ἡμιστ'] Sic Zitt. Ceteri cum edit. te.

C. τὰ πρόσθεν νῦν] τὰ πρόσθεν om. Clark. Vat. et pr. Ven. II. In BC. scriptum τὰ πρόσθε. Astius conl. τούτων ἕνεκα πάντα τὰ πρό.

Bonum factum igitur, quod hic unus certe codex veram scripturam servavit. Sed vellemus idem nobis contigisset etiam in proximis. Quis enim unquam dixit ἕνεκα τῆς δυσχερείας, ἢν ἀπεδείξαμεθα δυσχερῶς? Nimirum hoc est hominis misere balbutientis, non Platonis. Quocirca libenter assentimur Heindorfio et Schleiermachero, qui ἦν temere traiecitum et post τὴν ὑφαντικὴν transponendum censuerunt. — περὶ τῆς τοῦ μὴ ὄντος οὐσίας, de essentia eius quod non est; über das Sein des Nichtseins; de qua re copiose utique in Sophista disputari constat.

ἐπεπλήξαμεν ἡμῖν αὐ-

τοῖς] nos ipsos reprehendimus. v. ad Theaet. p. 158. A. et supra p. 257. B.

D. ὅ τότε ἔφαμεν δεῖν μνησθῆναι] Intelligit enim partem artis metiendi, quam antea dicebat referri ad τὴν τοῦ μετρίων γνώων, quamque volebat ad harum rerum longitudinem et brevitem diiudicandam adhiberi. Schleiermacherus legendum putabat ὅ τότε ἔφαμεν δεῖν μνησθῆναι, idque si in libris perscriptum reperiretur, utique praefendum foret.

Ὅν τοίνυν οὐδὲ πρὸς τοῦτο πάντα] Restringit quod modo dixerat, in talibus iudicandis τοῦ πρότερον rationem duci oportere. Neque enim opus esse longitudine ad voluntatem attem-

γὰρ πρὸς τὴν ἡδονὴν μῆκος ἀρμόττοντος οὐδὲν προσ-
 δεησόμεθα, πλὴν εἰ μὴ πάρεργόν τι· τὸ τε αὖ πρὸς
 τὴν τοῦ προβληθέντος ζήτησιν, ὡς ἂν ἕξαστα καὶ τά-
 χιστα εὐροιμεν, δεύτερον ἀλλ' οὐ πρῶτον ὁ λόγος
 ἀγαπᾶν παραγγέλλει, πολὺ δὲ μάλιστα καὶ πρῶτον
 τὴν μέθοδον αὐτὴν τιμᾶν τοῦ κατ' εἶδη δυνατὸν εἶ-
 ραι διαιρεῖν, καὶ δὴ καὶ λόγον, ἂν τε παμμήκης λε-
 χθεις τὸν ἀκούσαντα εὐρετικώτερον ἀπεργάζηται, τοῦ-
 του σπουδάζειν καὶ τῷ μῆκει μὴδὲν ἀγανακτεῖν, ἂν
 εἰ αὖ βραχύτερος, ὡσαύτως· ἐτι δ' αὖ πρὸς τοῦτοις
 τὸν περὶ τὰς τοιαύτας συνουσίας φέροντα λόγων μῆκη
 καὶ τὰς ἐν κύκλῳ περιόδους οὐκ ἀποδεχόμενον, ὅτι
 ζῆν τὸν τοιοῦτον μὴ πάνυ ταχὺ μὴδ' εὐθύς οὕτω
 287 μεθίναται φέξαντα μόνον ὡς μακρὰ τὰ λεχθέντα, ἀλλὰ
 καὶ προσεποφραίνεων οἰεσθαι δεῖν, ὡς βραχύτερα ἂν

D. οὐδὲν προσδεησόμεθα] οὐδὲν Coisl. Ven. 45Y.
 Par. EFH. Flor. a. c. Zitt. cum Ald. Bas. 1.
 πλὴν εἰ μὴ παρ.] μὴ om. Clark. Vat. Ven. II. Flor. i. sed
 v. annot. Cauidius Turicensis μὴ abiecerunt. Dein codd. τότε αὖ
 cum Ald. Bas. 1. 2. quod recte in τὸ τε αὖ mutavit Bekker. Steph.
 οὐτε αὖ.
 τὴν μέθοδον αὐτὴν] Steph. cum Cornario ταύτην, inuitis

perata; et eam longitudinem,
 quae rei propositae sit accom-
 modata, non quaerendi celerita-
 tem aut facilitatem, sed unam
 maxime dialecticam sollertiam
 spectare oportere, quae eum,
 qui intersit copiosiori disputa-
 tioni, ad verum invenendum magis
 reddat idoneum. Itaque capi-
 tur rei hoc esse censet, ut quis
 ad omnem questionem fiat exer-
 citatior. — Proxima iungas sic:
 οὐτε γὰρ οὐδὲν προσδεησόμεθα
 μῆκος πρὸς ἡδονὴν ἀρμόττον-
 τος. — πλὴν εἰ μὴ πάρεργ-
 γον, nisi forte obiter. Ex-
 spectabas πλὴν εἰ πάρεργόν τι.
 Sed ita negatio post particulam
 exceptivam etiam utilis in locis
 additur. v. Lobeck. ad Phry-
 nich. p. 459. Schaefer. ad Dem-
 osthen. Apparat. II. p. 80. —

δεύτερον ἀλλ' οὐ πρῶτον
 — ἀγαπᾶν παραγγέλλει,
 secundo, non primo loco
 expetere iubet; tanquam
 id, quod secundo loco, non
 primo, numerari debeat,
 magni aestimare.

E. ἐτι δ' αὖ πρὸς τοῦ-
 τοις —] Ad haec ex anteceden-
 tibus iterandum ὁ λόγος παραγ-
 γέλλει, s. λέγει. Mutatur vero
 constructio, quandoquidem nunc
 ὅτι ζῆν infertor, ita tamen, ut
 mox ad infinitivi usum redeator.
 Ratio, inquit, postulat, ut qui
 eiusmodi orationis ambages fa-
 stidiat et reiicit, is etiam doceat,
 meliorem futuram fuisse
 sermonis brevitatē, ac fieri
 potuisse, ut ea observata disse-
 rentes existerent disputandi pe-
 ritiores.

γεγόμενα τοὺς συνόντας ἀπειργάζετο διαλεκτικώτερος
 καὶ τῆς τῶν ὄντων λόγῳ δηλώσεως εὐρετικώτερος,
 τῶν δὲ ἄλλων καὶ πρὸς ἄλλ' ἅττα ψόγων καὶ ἐπαι-
 ρων μὴδὲν φροντίζειν, μὴδὲ τὸ παράπαν ἀκούειν δο-
 κεῖν τῶν τοιοῦτων λόγων. Καὶ τούτων μὲν ἄλλις, εἰ
 καὶ σοὶ ταύτη ξυνοκεῖ· πρὸς δὲ δὴ τὸν πολιτικὸν
 ἴωμεν πάλιν, τῆς προφήθειας ὑφαντικῆς αὐτῷ φέ-
 ροντες τὸ παράδειγμα. B

NE. ΣΩ. Καλῶς εἶπαρ, καὶ ποιῶμεν ἃ λέγεις.

Cap. XXVII. ZE. Οὐκοῦν ἀπὸ γε τῶν πολ-
 λῶν ὁ βασιλεὺς ὅσαι ξύννομοι, μᾶλλον δὲ ἀπὸ πα-
 σῶν τῶν περὶ τὰς ἀγέλας διακεχώρισται, λοιπαὶ δὲ,
 φάμεν, αἱ κατὰ πόλιν αὐτὴν τῶν τε ξυναιτίων καὶ
 τῶν αἰτίων, ἄς πρώτας ἀπ' ἀλλήλων διαιρητέον.

NE. ΣΩ. Ὁρθῶς.

codd. omnibus.

P. 287. ὡς μακρὰ τὰ λεχθέντα] Post μακρὰ omisit
 τὰ πρόσθεν ταῦτα cum Clark. Vat. Ven. 5II. Flor. i. praecunte
 Bekkero.

B. αὐτῷ φέροντες] Pro vulg. αὐτῷ recte αὐτῷ Clark.
 Vat. Ven. 5ΣΠΥ. Flor. i. Zitt., quod Cornarius coniecerat. Asilius
 ἐπ' αὐτῶν legendum suspicabatur.

P. 287. ἀλλὰ καὶ προσε-
 ποφραίνεων οἰεσθαι δεῖν]
 sed insuper ei demon-
 strandum esse existimari
 oportere, breviora si illa
 fuissent etc. — τῆς τῶν ὄν-
 των τῷ λόγῳ δηλώσεως εὐ-
 ρ. magis idoneos ad inveni-
 endam rerum per oratio-
 nem declarationem s. ad
 res oratione facile decla-
 randas. De dativo instrumenti
 ex nomine δηλώσεως suspensio v.
 ann. ad Cratyl. p. 423. A. et p.
 432. B. ubi similiter dicitur δη-
 λωμα συνλλαβᾶς καὶ γραμμάσι.
 De Rep. III. p. 397. B. Mat-
 thiae Gr. §. 396.

B. αὐτῷ φέροντες τὸ πα-
 ράδειγμα] H. e. ipsi affe-
 rentes, ei accommodantes,
 i. q. προσεφραίνεω αὐτῷ; quae

loquendi ratio nihil habet offen-
 sionis, ut pro vitioso αὐτῷ, quod
 vulgo scribebatur, non putemus
 ἐπ' αὐτῶν potius restitui oportere.

Ὁμοῖον ἀπὸ γε τῶν πολ-
 λῶν —] sc. τεχνῶν, quod per
 synesin ex praegresso ὑφαντικῆς
 assumendum; conf. infra p. 301.
 Esq. Sententia haec est: Ita-
 que rex a plurimis certe
 artibus quotque sunt pasti-
 one communi occupatus,
 imo vero ab omnibus iis,
 quae ad greges curandos
 pertinent, segregatus ac
 distinctus est, ac solae,
 iudicio nostro, supersunt
 ex adiutricibus et effec-
 tricibus quae pertinent
 ad ipsam civitatem, quas
 primas inter se distingui

C **ΞΕ.** Οἷόςθ' οὖν ὅτι χαλεπὸν αὐτὰς τεμεῖν δίχα; τὸ δ' αἴτιον, ὡς οἶμαι, προιοῦσιν οὐχ ἦττον ἔσται καταφανές.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐχοῦν χρὴ δρᾶν οὕτω.

ΞΕ. Κατὰ μέλη τοίνυν αὐτὰς οἶον ἱερῶν διαρῶμεθα, ἐπειδὴ δίχα ἀδυνατοῦμεν. δεῖ γὰρ εἰς τὸν ἑγγύτατα ὅ τι μάλιστα τέμνειν ἀριθμὸν αἰεῖ.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς οὖν ποιῶμεν τὰ νῦν;

ΞΕ. Ὡς περὶ ἐμπροσθεν, ὅποσαι παρέχοντο ὄργανα περὶ τὴν ὑφαντικὴν, πάσας δὴ πού τότε ἐτίθειμεν ὡς συναϊτίους.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ νῦν δὴ ταῦτόν μὲν τοῦτο, ἔτι δὲ μάλ-
D λον ἢ τόθ' ἡμῖν ποιητέον. ὅσαι γὰρ μικρὸν ἢ μέγα τι δημιουργοῦσι κατὰ πόλιν ὄργανον, θετέον ἀπάσας

απάσας τεμεῖν] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. II. Flor. i. Vulgo. τεμεῖν αὐτάς.

C. πάσας δὴ πού τότε] δὴ om. Coisl. Ven. A. Par. BCEFH. Flor. a. b. c. i. cum edit. Ald. Bas. I. In Clark. Ven. II. S. Y. Zitt. pro δὴ scriptum est δέ.

oportet. Formula μᾶλλον δέ, vi corrigendi posita, ut Lat. vel potius, aut potius, satis frequentatur quum ab ipso Platone tum ab aliis. v. ad Criton. p. 46. A.

C. Οὐχοῦν χρὴ δρᾶν οὕτως] H. e. ἄλλως, ut ne secentur bifariam. De victimarum dissectione v. Homer. Iliad. 7, 360. Odys. 3, 456. et Stuck. De sacris et sacrificiis gentilium p. 183 sqq.

D. ὅσαι γὰρ μικρὸν —] quotquot enim parvum aut magnum aliquod fabricantur in civitate instrumentum, eas omnes pro adiutricibus artibus ducendae sunt. Nam nulla sine iis unquam extiterit civitas aut ars civilis. Verum ex altera tamen parte nullum putabimus earum opus esse, quod ad

regalem artem pertineat. Nam ita postrema intelligenda sunt, quae sic enucleamus: οὐδὲν δὲ αὐτὸν ἔργον τοῦτων θήσομεν τέχνης βασιλικῆς, h. e. τέχνης βασιλικῆς αἰεῖ. De τῆσιν sic cum genitivo iuncto v. ann. ad Menon. p. 98. B. coll. Bernhardy Syntax. p. 166 sq.

ὅ τι γὰρ οὖν τῶν ὄντων —] Sententia verborum non est obscura. Hoc enim Hospes dicit: Nam nihil omnino esse dicere licebit, quod non sit unius certe alicuius rei instrumentum. Ex quo consequens est, ut omnia ἐναλτίως esse existimanda sint. Nihilominus autem nos in civitate secus habere censemus. Sed deest aliquid ad verborum integritatem. Quod sentiens Stephanus pro ὅ τι scribendum

ταύτας ὡς οἷσας συναϊτίους. ἀνευ γὰρ τούτων οὐκ ἂν ποτε γένοιτο πόλις οὐδὲ πολιτικὴ, τούτων δ' αὐ βασιλικῆς ἔργον τέχνης οὐδὲν πού θήσομεν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐ γὰρ.

ΞΕ. Καὶ μὲν δὴ χαλεπὸν ἐπιχειροῦμεν δρᾶν ἀποχωρίζοντες τοῦτο ἀπὸ τῶν ἄλλων τὸ γένος· ὅ τι γὰρ οὖν τῶν ὄντων ὡς ἔστιν ἐνός γέ τινος ὄργανον εἰπόντα δοκεῖν εἰρημέναι τι πιθανόν. ὅμως δὲ ἕτερον αὐτῶν ἐν πόλει κτημάτων εἰπωμεν τοῦτο.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὡς οὐκ ἔστι ταύτην τὴν δύναμιν ἔχον. οὐ γὰρ ἐπὶ γενέσεως αἰτίαι πηγνύται, καθάπερ ὄργανον, ἀλλ' ἔνεκα τοῦ δημιουργηθέντος σωτηρίας.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

D. ἕτερον αὐτῶν] οὖν τῶν vulgo. αὐτῶν Clark. Vat. Ven. II. αὐ τῶν Coisl. Ven. A. Par. BCEFH. Flor. a. c. i. quod unice verum.

E. αἰτίαι πηγνύται] V. πηγνύται, quod praecedente Bekkero et Par. F. correximus.

putabat ἔστι, quod iungeretur cum δοκεῖν, ut locus sic intelligeretur: ἔστι γὰρ οὖν εἰπόντα ὡς ἔστιν ἐνός γέ τινος ὄργανον, δοκεῖν κ. τ. λ. Verum ea ratio et per se displicet, nec ipsi sententiae satis convenit. Quamobrem Astius ante δοκεῖν putat excidisse δεῖ. Nobis verisimilius est post πιθανόν excidisse ἀνάγκη. Participium εἰπόντα sine τῶν positum est ideo, quia cohaeret cum infinitivo δοκεῖν εἰρημέναι τι πιθανόν, aliunde suspensio, in quo iam continetur indefiniti subiecti significatio. Frequens sane genus hoc structurae est, quod tamen non raro viros doctos fefellit. De Attico εἰς γέ τις v. ad Menon. p. 96. D. Dem verba sic iungant: ὅμως δὲ αὐτὸν ἕτερον τῶν ἐν πόλει κτημάτων εἰπωμεν τοῦτο; verumtamen de alio quoquam re-

rum civilium genere dicamus hoc. Constructionis rationem monstrabunt quae scriptimus ad Apolog. Socrat. p. 23. A. Phaedon. p. 79. B. et 91. D. — ταύτην τὴν δύναμιν ἔχον, hanc vim et naturam, ut sit ἐναλτίως s. ὄργανον ἐνός γέ τιμος. Quod quamobrem ita statuat, declaratur verbis proximis. Nam illud rerum genus, inquit, non conficitur s. compingitur, ut causa sit alicuius generationis, h. e. ut aliquid efficiat, sicuti instrumentum, sed ut effectum conservet. In quibus quod Stephanus scriptum voluit, ἀλλ' ἔνεκα τῆς τοῦ δημιουργηθέντος σωτηρίας, quandoquidem σωτηρίας universe dictum est sicuti ἐπὶ αἰτίαι; ante δημιουργηθέντος autem articulus ponitur ideo, quia τὸ δημιουργηθέν distingu-

ΞΕ. Τοῦτο ὃ δὴ ξηροῖς καὶ ὑγροῖς καὶ ἐμπύροις καὶ ἀπύροις παντοδαπὸν εἶδος ἐργασθῆν, ἀγγεῖον ὃ δὴ μὴ κλήσει προσφθεγγόμεθα, καὶ μάλα γε συχνὸν εἶδος καὶ τῇ ζητούμενῃ γε, ὡς αἶμαι, προσῆκον οὐ-
288 δὲν ἀτεχνῶς ἐπιστήμη.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τοῦτων δὴ τρίτον ἕτερον εἶδος κτημάτων πάμπολυ κατοπτέον πιζόν καὶ ἐνδρον καὶ πολυπλανές καὶ ἀπλανές καὶ τίμιον καὶ ἀτιμον, ἐν δὲ ὄνομα ἔχον, διότι πᾶν ἐνεκά τινος ἐφέδρας ἐστί, θάκος αἰετινὴ γιγνόμενον.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὀχημα αὐτό που λέγομεν, οὐ πᾶν πολιτικῆς ἔργον, ἀλλὰ μᾶλλον πολὺ τεκτονικῆς καὶ κεραμικῆς καὶ χαλκοτυπικῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Μανθάνω.

B Cap. XXVIII. ΞΕ. Τί δὲ τέταρτον; ἄρ' ἕτερον εἶναι τούτων λεπτέον, ἐν ᾧ τὰ πλείστα ἐστί τῶν πάλαι ῥηθέντων, ἐσθῆς τε ξύμπασα καὶ τῶν ὀπλων

καὶ ἐμπύροις καὶ ἀπύροις] De sunt haec in Clark. Vat. Ven. II. P. 288. Μῶς γὰρ οὐ] Schleierm. οὐ delendum putabat. αὐτό που λέγομεν] V. λεγόμενον, quod ex Clark. Vat. Ven. II. Colsl. Par. B.C. Flor. a. b. c. i. correctum. Nonnulli λεγόμενον omisso οὐ, unde patet quae erroris origo fuerit. κεραμικῆς] Colsl. κεραμικῆς, ut scripsit Bekkerus.

tur ab τῇ γενέσει eique opponitur. conf. ad Sophist. p. 228. B

E. Τοῦτο ὃ δὴ ξηροῖς—] Totum hunc locum misere depravatam esse patet. Nam duae rerum species hic discernantur necesse est, sicuti apparet luculentissime ex iis, quae deinceps subiciuntur. Codd. tamen nihil variant, praeterquam quod tres optimi omittunt verba καὶ ἐμπύροις καὶ ἀπύροις. Itaque res tota redit ad coniecturam. Putamus autem duas artes significari, quae rationis civilis adiutrices sint, non item effectrices;

unam, qua varia conficiantur instrumenta fabrilia; alteram, quae omnia generis vasa ac suppellectilia elaboret. Quod ita esse patebit ex pag. 289. A. B. Itaque vide an corrigendum sit: παντοδαπὸν εἶδος ἐργασθῆν, ἐργαλεῖον καὶ ἀγγεῖον ὃ δὴ μὴ κλήσει προσφθ. κ. τ. λ. Ac fortasse pro ἐργασθῆν etiam ἐργασθῆν reponendum, h. e. quo fabricari solet. Quanquam participium ex anacoluthia habet defensionem.

οὐδὲν ἀτεχνῶς] Aristoph. Avv. v. 695. ἀτεχνῶς οὐδὲς ὑγι-

τὸ πολὺ καὶ τείχη πάντα θ' ὅσα γῆνα περιβλήματα καὶ λίθινα, καὶ μυρία ἕτερα; προσβολῆς δὲ ἐνεκα ξυμπάντων αὐτῶν ἐργασμένων δικαιοτάτ' ἂν ὅλον προσγορευέοιτο πρόβλημα, καὶ πολλῶ μᾶλλον τέχνης οἰκοδομικῆς ἔργον καὶ ὑφαντικῆς τὸ πλείστον νομίζουσι ἂν ὀρθότερον ἢ πολιτικῆς.

ΝΕ. ΣΩ. Πᾶν μὲν οὖν.

ΞΕ. Πέμπτον δὲ ἄρ' ἂν ἐθέλοιμεν τὸ περὶ τὸν κόσμον καὶ γραμμικὴν δεῖναι καὶ ὅσα ταύτη προσχοόμενα καὶ μουσικῆ μμημάτα τελεῖται, πρὸς τὰς ἡδονὰς μόνον ἡμῶν ἀπειργασμένα, δικαίως δ' ἂν ὀνοματι περιληφθέντα εἶναι;

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖα;

ΞΕ. Παιγνιὸν πού τι λέγεται.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τοῦτο τοίνυν τούτοις ἐν ὄνομα ἅπασι πρέπει προσγορευθῆν· οὐ γὰρ σπουδῆς οὐδὲν αὐτῶν χάριν, ἀλλὰ παιδιᾶς ἐνεκα πάντα δρᾶται.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ τοῦτο σχεδὸν μανθάνω.

ΞΕ. Τὸ δὲ πᾶσι τούτοις σώματα παρέχον, ἐξ

B. Τί δὲ τέταρτον; ἄρ' ἕτερον—] V. τί δὲ; τέ. κ. τ. λ. v. comment. ad. p. 308. A.

C. πού τι λέγεται.] Sic Clark. Vat. Ven. II. Legebatur Παιγνιὸν τι δὴ λέγεται.

D. σχεδὸν μανθάνω.] Clark. Vat. Ven. II. ΣΥ. Zitt. Ita ante μανθάνω interponit, quod recepit Bekker.

αἰετι. Plut. 362. οὐδὲν ἀτεχνῶς ἐργίς ἐστιν. Corniv. p. 173. D. δοκίς μοι ἀτεχνῶς παντας ἀθλίους ἠγέσθαι.

P. 288. πάμπολυ κατοπτέον] h. e. late patens, quodque magnum ambitum habet. v. ad pag. 280. C. Sophist. p. 234. B.

ἀλλὰ μᾶλλον πολὺ] De πολὺ comparativo ita postposito v. ad Alcibiad. II. p. 143. D. et supra ad p. 275. C. ubi vulgo erat πολὺ μᾶλλον.

B. ὀρθότερον ἢ πολιτικῆς.] Ex abundantia ὀρθότερον

hic infertur post πολλῶ μᾶλλον. Quod monemus, ne quis μᾶλλον cum ὀρθότερον iungendum putet. v. ad Gorg. p. 487. B. et 482. B. Nimirum ὀρθότερον iterat notionem verbis πολλῶ μᾶλλον expressam.

C. δικαίως δ' ἂν ὀνοματι π.] h. e. καὶ ἂ δικαίως ἂν ἐν ὀνόματι περιληφθῆν. conf. Matthiae Gr. §. 598. B.

D. Τὸ δὲ πᾶσι τούτοις σώματα π.] h. e. materiam praebens. Tum ἂ οἷς denotat rem, in qua artes exercentur (das Substrat der Hand-

ῶν καὶ ἐν οἷς δημιουργοῦσιν ὁπόσαι τῶν τεχνῶν νῦν εἰρηται, περτοδαπὸν εἶδος πολλῶν ἐτέρων τεχνῶν ἐκγονον ὄν, ἀφ' οὗχ ἔκτον θήσομεν;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ZE. Χρυσόν τε καὶ ἀργυρον καὶ πάνθ' ὁπόσαι μεταλλεύεται καὶ ὅσα δρυοτομικὴ καὶ κορυὰ ξύμπασα τέμνουσα παρέχει τεκτονικῇ καὶ πλεκτικῇ, καὶ ἐτι φλοι-
E στικῇ φρυτῶν τε καὶ ἐμυρῶν δέματα σωμάτων περιαιροῦσα [στυτοτομικῇ], καὶ ὅσαι περὶ τὰ τοιαῦτ' εἰσὶ τέχναι, καὶ φελλῶν καὶ βιβλῶν καὶ δεσμῶν ἐργαστικαί, παρίσχον δημιουργεῖν σύνθετα ἐκ μὴ συντιθεμένων εἶδη γενῶν. ἐν δὲ αὐτὸ προσαγορευόμεν πᾶν τὸ πρωτογενὲς ἀνθρώποις κτῆμα, καὶ ἀξύνθητον καὶ βασιλικῆς ἐπιστήμης οὐδαμῶς ἔργον ἄν.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

τεχνῶν ἔκγονον] V. ἔκγονον, in vitis codd. praeter Coisl. Praeterea δ' om. Florentini cum Coisl. Ven. A.

Τὸ ποῖον δὴ λ.] τὸ om. Clark. Vat. Ven. II. quos sequuti sunt Turicenses. Nobis hic articulus retinendus videtur.

κορυὰ ξύμπασα] V. ξύμπασα praeter eodum fidem. Ve-

lung). Quem usum praepositionis ἐν non neglexit Matthiae Gr. Gr. §. 577. Phileb. p. 21. A. οὐκοῦν ἐν σοὶ περιώμεθα βασιλικόντες ταῦτα. Soplhist. p. 238. D. οὐδὲν δεῖ τὸ σαρπαστρον ἐν ἐμοὶ σκοπεῖν, ubi v. ann. Dein quod ista materies, in qua artes illae elaborant, πολλῶν ἐτέρων τεχνῶν ἔκγονον (vulgo ἔκγονον) ὄν dicitur, huius sententiae optimam interpretationem praebent, quae proxime sequuntur, Χρυσόν τε καὶ ἀργυρον κ. τ. λ.

καὶ κορυὰ ξύμπασα] Haec enim et tignariae arti praebet materiam, quatenus etiam sylvae et arbores dicuntur κτεροθεταί, et vero etiam contexendi arti plurima suppeditat, quae multa

debet tonsurae. Dein prave vulgo scribebatur φλοιστικῇ. Nam artem decorticandi patet et ipsam numerari inter eas, quae artibus aliis suppeditat fabricandi materiam. Itaque opus erat nominativo. Sed ita haud scio, an in proximis constructio verborum laborare existimanda sit. Me igitur si audis, iam ita locum emendabis: στυτοτομικῇ καὶ ὅσαι περὶ τὰ τοιαῦτ' οὐσαι τέχναι — παρίσχον κ. τ. λ. In quam coniecturam video etiam Stephanum incidisse. Verum displicet istud στυτοτομικῇ, quod ab ipsa re alienum et ex malo glossemate natum videtur. Itaque uncis seclusimus. De φελλῶν Hesychius: τὸ τῶν βιβλῶν ἐξωθεν σκεπασμα.

ZE. Τὴν δὴ τῆς τροφῆς κτῆσιν, καὶ ὅσα εἰς τὸ σῶμα ξυγκαταμυρῶμενα ἐαντῶν μέρεσι μέρη σώματος εἰς τὸ θεραπεῦσαι τινα δύναμιν εἴληχε, λεκτέον ἐξδο-
289 μον ὀνομάσαντας αὐτὸ ξύμπαν ἡμῶν εἶναι τροφόν, εἰ μὴ τι κάλλιον ἔχομεν ἄλλο θεῖσθαι. γεωργικῇ δὲ καὶ θηρευτικῇ καὶ γυμναστικῇ καὶ ἰατρικῇ καὶ μαγειρικῇ πᾶν ὑποτιθέντες ὀρθότερον ἀποδώσομεν ἢ τῇ πολιτικῇ.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

Cap. XXIX. ZE. Σχεδὸν τοίνυν ὅσα ἔχεται κτήσεως, πλὴν τῶν ἡμέρων ζώων, ἐν τούτοις ἐπὶ οἶμαι γένεσιν εἰρηθεταί. σκοπεῖ δὲ ἦν γὰρ δικαιοτάτα μὲν ἄν τεθῆν κατ' ἀρχὰς τὸ πρωτογενὲς εἶδος, μετὰ δὲ τοῦτο ὄργανον, ἀγγαῖον, ὄχημα, πρόβλημα,
B

ram lectionem iam Bas. 2. tuetur.

E. κατ' ἐδ' προσαγορευόμεν] Sic Vat. Ven. II. Flor. i. Vulgo scribebatur προσαγορευόμεν.

P. 289. γένεσιν εἰρηθεταί] V. εἰρηθεταί, in vitis codd. omnibus.

D. καὶ ὅσα εἰς τὸ σῶμα ξυγκαταμ.] lunge; καὶ ὅσα εἰς τὸ σῶμα ξυγκαταμυρῶμενα εἴληχε δύναμιν τινα εἰς τὸ θεραπεῦσαι μέρη σώματος μέρεσιν ἑαυτῶν, i. e. et quidquid, dum corpori admiscetur, suis partibus curandarum, corporis partium habet quandam facultatem. Deinde λεκτέον i. q. λέγειν δεῖ, unde pendet accusativus ὀνομάσαντας, quem temere nonnulli in ὀνομάσαντες mutarunt. Tum ad κάλλιον ἄλλο ex praecedenti ὀνομάσαντας per aynesis repetendum ὄνομα.

P. 289. ὅσα ἔχεται κτήσεως] quae cum rerum acquisitione et comparatione cohaerent, s. quae ad

eam pertinent. Loquendi genus Atticis non infrequens. v. Hemsterhus. ad Schol. in Aristoph. Plut. v. 1195. Wesseling. ad Herodot. I, 129. Bach. ad Xenoph. Oecon. VI, 1. Fischer. ad Aeschin. Socr. I, 4, 6. Heindorf. ad Plat. Theaet. p. 292. ad Euthydem. §. 81. Ast. ad Legg. p. 384. al. Tum ἐν ad solum δικαιοτάτα pertinet. v. Hermann. De Partic. in p. 41 sqq. Mox θρέμμα insolentius dictum est sic, ut nutrimentum significet, i. q. τροφόν. Quod adeo singulare est, ut erroris suspicionem vix procul habueris. Sed nolimus tamen quidquam innovare. Nam eodem modo γέννημα active positum Soplhist. p. 266. D.

παίγριον, Θρίμμα. παραλείπομεν δὲ εἴ τι μὴ μέγα
 κληθέν εν εἰς τι τούτων [μέγα] δυνατὸν ἀρμόττειν,
 οἷον ἢ τοῦ νομίσματος ἰδέα καὶ σφραγίδων καὶ παν-
 τὸς χαρακτηῆρος. γένος τε γὰρ εν αὐτοῖς ταῦτα οὐ-
 δὲν ἔχει μέγα ξύννομον, ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς κόσμον, τὰ
 δὲ εἰς ὄργανα βίαι μὲν, ὅμως δὲ πάντως ἐλκόμενα
 συμφωνήσει· τὰ δὲ περὶ ζώων κτῆσιν τῶν ἡμέρων,
 C πλὴν δούλων, ἢ πρότερον ἀγγελαιοτροφικῆ διαμερι-
 σθεῖσα πάντα εἰληφύα ἀναφανῆται.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὲ δὴ δούλων καὶ πάντων ὑπηρετῶν
 λοιπόν, εν οἷς που καὶ μαντεύομαι τοὺς περὶ αὐτὸ
 τὸ πλέγμα ἀμφισβητοῦντας τῷ βασιλεῖ καταφανεῖς
 γενήσεσθαι, καθάπερ τοῖς ὑφάνταις τότε τοὺς περὶ
 τὸ νῆθην τε καὶ ξαίνειν καὶ ὅσα ἄλλα εἶπομεν, οἱ

B. παλγριον, Θρίμμα] Schleiermach. conl. παλγριον, τρο-
 φήν, ἐπὶ δὲ ταῦτοις ὀρθοον Θρίμμα. Astius pro Θρίμμα malebat
 Θραπτικόν. Sed nihil mutandum, siquidem Θρίμμα recte activo
 sensu dicitur. v. infra.

εἰς τι τούτων [μέγα] δυνατὸν] Istud μέγα Clark. Vat.
 Ven. II. omittunt. At non omittendum illud fuit, sed in μόγις
 mutandum, unde depravatum est. v. annot.

B. παραλείπομεν δὲ —] Haec quoque corrupta sunt. Vi-
 detur scribendum esse: εἰς τι
 τούτων μόγις δυνατὸν δὲ ἀρ-
 μόττειν. ac pro εν αὐτοῖς repō-
 nendum εν αὐτοῖς. Posterius
 restituiimus. Prius autem μόγις
 in libris temere in μέγα est com-
 mutatum. Ita sententia haec orit-
 tur, sanequam rectissima et ar-
 gumentationis tenori convenien-
 tissima: praetermittimus au-
 tem, si quid parvum et ex-
 ignum nos praeteriit ae-
 gre posse in aliquod illo-
 rum genus commode re-
 ferri, sicuti numi et si-
 gillorum et omnis formae
 expressae species. Nam
 ista in se nullum conti-
 nent genus magnum (non
 sunt generi latius patenti sub-

iecta), quod cum illis con-
 veniat; sed partim in or-
 natum, partim in instru-
 menta aegre quidem, sed
 tamen omnino illuc rela-
 ta convenient. De formula
 βίαι μὲν, ὅμως δὲ diximus ad
 Remp. X. p. 607. E. Post τε
 γὰρ autem inferitur ἀλλὰ, quod
 ne quis miretur, v. ann. ad
 Phaedon. p. 63. C. ad Theaet.
 p. 143. C. al.

C. εν οἷς που καὶ μαν-
 τεύομαι —] in quibus ne-
 scio quo modo etiam conii-
 cio eos, qui cum rege de
 ipsa textura contendunt,
 conspicuos fore. Respiciens
 ad superiorem de arte textoria
 disputationem, ad cuius exem-
 plum quaestionem de arte re-
 gis sive civili instituire aere-

δ' ἄλλοι πάντες, ὡς συναίτιοι λεχθέντες, ἅμα τοῖς
 ἔργοις τοῖς νῦν δὴ ῥηθείσιν ἀνήλωνται καὶ ἀπεχω-
 ρίσθησαν ἀπὸ βασιλικῆς τε καὶ πολιτικῆς πράξεως. D

NE. ΣΩ. Ἐοίκασι γοῦν.

ΞΕ. Ἴθι δὴ σκεψόμεθα τοὺς λοιπούς, προσελ-
 θόντες ἐγγύθεν, ἐν αὐτοῖς εἰδῶμεν βεβαιότερον.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν χρή.

ΞΕ. Τοὺς μὲν δὴ μεγίστους ὑπηρετας, ὡς ἐν-
 θένδε ἰδεῖν, τούναντίον ἔχοντας εὐρίσκομεν οἷς ὑπο-
 πτεύσαμεν ἐπιτηδεύμα καὶ πάθος.

NE. ΣΩ. Τίνας;

ΞΕ. Τοὺς ὠνητούς τε καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ κη-
 τούς· οὓς ἀναμφισβητήτως δούλους ἔχομεν εἰπεῖν, E
 ἤμισα βασιλικῆς μεταποιουμένους τέχνης.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

κητοῖν τῶν ἡμέρων] Clark. Vat. Ven. II. ἡμετέρων. errore.

C. εἰλ. ἀναφανῆται] ἀναφανῆται Clark. Vat. Ven. II.
 male.

D. ἔχοντας εὐρίσκομεν] Steph. εἰρήσασιν, invitis codd.
 omnibus. Nimirum Ald. Bas. 1. 2. hypothetarum errore εὐρίσκο-
 μεν habent.

verat, ipsum regis munus meta-
 phorice appellat texturam: quod
 quidem eo elegantius ita fecit,
 quia mox de viro civili tanquam
 aliquo textore verba facturus
 est. v. infra p. 308. B sqq.
 Quamobrem non assentimur
 Astio pro περι αὐτὸ τὸ πλέγμα
 corrigendum putanti περὶ αὐτὸ
 τὸ πλέγμα, quod si in codice
 aliquo scriptum legeretur, pro-
 tenus pro glossemate habituri
 essemus.

ὡς συναίτιοι λεχθέντες] Eodem prorsus modo supra p.
 276. C. πολιτικῆν ὡς ἀποικετλι-
 σμένην προσαγορεύειν p. 281. A.
 τὸν ξάντην ὡς δευτὰ ὑφάντην κα-
 λῆν. p. 291. E. προσαγορεύουσι
 ὡς δύο παραγομένην εἶδη. p. 281.
 B. ἢ καὶ τάντας πάσας ὡς ὑφαν-
 τικὸς λέγομεν Sophist. p. 255,

C. ἀμφότερα οὕτως αὐτὰ ταῦ-
 τὸν ὡς ὄντα προσροῦμεν. Phae-
 don. p. 99. B. δὲ δὴ μοι φαίνον-
 ται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ — ὡς
 αἴτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. De
 Rep. V. p. 463. C. τῶν Σιμυ-
 λάκων νομίσει τινα ἢ προσεπειν
 ὡς ἀλλότριον. Usum loquendi
 optime illustravit Bernhardt
 Syntax. p. 333. Dein pro ἀνη-
 λωνται facili negotio scripseris
 ἀνήλονται. Sed vereor ut opus
 sit mutatione.

D. εἰδῶμεν βεβαιότερον] Astius invitis libris omnibus re-
 posuit ἴδωμεν; quod vel propter
 additum istud βεβαιότερον pro-
 bari non potest. conf. Butt-
 mann. Gr. Ampl. §. 114. in v.
 εἶδω. — ὡς ἐνθένδε ἰδεῖν,
 quantum hinc videre li-
 ceat. — βασιλικῆς μετα-

ΞΕ. Τί δέ; τῶν ἐλευθέρων ὅσοι τοῖς νῦν δὴ ὀηθεῖσιν εἰς ὑπηρετικὴν ἐκόντες αὐτοὺς τάττουσι, τὰ τε γεωργίας καὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἔργα διακομίζοντες ἐπ' ἀλλήλους καὶ ἀνισοῦντες, οἱ μὲν κατ' ἀγοράς, οἱ δὲ πόλιν ἐκ πόλεως ἀλλάττοντες κατὰ θάλατταν καὶ περὶ, νόμισμά τε πρὸς τὰλλα καὶ αὐτὸ πρὸς αὐτὸ διαμείβοντες, οὓς ἀργυραμοιβούς τε καὶ

290 ἐμπόρους καὶ ναυκλήρους καὶ καπηλούς ἐπωνομάκα-
μεν, μῶν τῆς πολιτικῆς ἀμφιβητήσουσι τι;

ΝΕ. ΣΩ. Τὰν ἂν ἴσως τῆς γε τῶν ἐμπορευ-
τικῶν.

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ μὴν, οὓς γε ὁρῶμεν μισθωτοὺς
καὶ θήτας πᾶσιν ἐτοιμώτατα ὑπηρετοῦντας, μή ποτε
βασιλικῆς μεταποιουμένους εὕρωμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γάρ;

E. τὰ τε γεωργίας] Sic optime Vat. et pr. II.
P. 290. ἐτοιμώτατα ὑπηρετοῦν] Sic Clark. Vat. Ven. II.

ποιουμένους τέχνης; re-
giam artem sibi vindican-
tes. Usum verbi abunde illus-
travit Ruhnk. ad Tim. p.
179. Suidas: Μεταποιεῖ-
σθαι ἀντιποιεῖσθαι. Πλάτων
Πολιτικοῖς Ἡμιστά βασιλικῆς με-
ταποιουμένους τέχνης. Eodem
modo mox p. 290. A.

E. ὅσοι τοῖς νῦν δὴ ὀη-
θεῖσιν] Locus corruptus. Ipsa
enim scriptoris sententia requirit
hoc: ὅσοι αὐτῶν τοῖς νῦν δὴ ὀη-
θεῖσιν εἰς ὑπηρετικὴν ἐκόντες αὐ-
τοὺς τάττουσι: quotquot se-
se ultro una cum iis, quos
modo diximus, in servitu-
tem addicunt. — πόλιν ἐκ
πόλεως ἀλλάττοντες, h. e.
alias atque alias urbes ad-
euntes. v. Sophist. p. 224. B.
πόλιν ἐκ πόλεως ἀμείβοντες. Apol.
Soer. p. 37. D. ἄλλην ἐξ ἄλλης
πόλεως ἀμείβοντες.

P. 290. ἀργυραμοιβούς τε
καὶ ἐμπ. —] Timaeus: Ἀργυ-

ραμοιβός· ὁ κέρμα ἀντὶ ἀργυ-
ρίου ἀλλασσόμενος. Eadem Sui-
das habet. De numulariis
aliisque similem negotiationem
exercentibus optime constat dis-
putavisse Claudium Salma-
sium. Mox τ., alibi cum μῶν
fere consociatum, in clausula po-
situm. Supra p. 259. B. μῶν
τε πρὸς ἀρχὴν διοίσειον; Ibid. E.
μῶν τε πλέον ἔργον δάσωμεν;
καὶ θήτας] De his v. ad
Euthyphron. p. 4. C.

B. τὸ κηρυκτικὸν ἔθνος —]
De hoc usu vocabuli v. ad Remp.
I. p. 351. C. Gorg. p. 455. B. Eo-
dem modo Latine dixeris prae-
conum natio. Sic enim Ci-
cero Pro Mur. 33. tota natio
candidatorum. In Pison. 23.
de officiosissima quidem
natione candidatorum.
Sext. 45. nostra natio opti-
matium. — ὅσοι τε περὶ
γράμματα σοφοὶ γίνν. h. e.
γραμματικῆς et ὑπογραμματικῆς,

ΞΕ. Τί δὲ ἄρα τοὺς τὰ τοιαύδε διακονοῦντας
ἡμῶν ἐκάστοτε;

ΝΕ. ΣΩ. Τὰ ποῖα εἶπες καὶ τίνας;

ΞΕ. Ὦν τὸ κηρυκτικὸν ἔθνος, ὅσοι τε περὶ γράμ-
ματα σοφοὶ γίνονται πολλάκις ὑπηρετήσαντες, καὶ
πολλὰ ἄττα ἕτερα περὶ τὰς ἀρχὰς διαπορεύσθαι τιμῆς
ἕτεροι πάνδεινοι, τί τούτους αὐτὸν λέξομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Ὁ περὶ εἶπες νῦν, ὑπηρετίας, ἀλλ' οὐκ
αὐτοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀρχοντας.

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ μὴν, οἶμαι γε, ἐνύπνιον ἰδῶν εἶπον
ταύτην πη φανήσασθαι τοὺς διαφερόντως ἀμφιβη-
τοῦντας τῆς πολιτικῆς. καὶ τοι σφόδρα γε ἄτοπον ἂν
εἶναι δοξάσαι τὸ ζητεῖν τούτους ἐν ὑπηρετικῇ μοίρῃ C
τινί.

ΝΕ. ΣΩ. Κοιμηθῆ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἐτι δὴ προσμίζωμεν ἐγγύτερον ἐπὶ τοὺς μη-

Vulgo ἔρομους. Ceteri codd. ἔρομους.

quos facete deludit etiam Ari-
stophanes Rann. v. 1095 sqq.
ed. Dind. ubi eos τῶν βωμολό-
χων δημοκιδέων nomine desi-
gnat. Maximum istiusmodi ho-
muncionum Athenis fuisse nume-
rum discas ex Boeckhii Oecon-
om. Athen. I. p. 198. et Schoe-
manni Opere de Comitibus p.
318 sqq. — καὶ πόλλ' ἄττα
ἕτερα κ. τ. λ. et quidam alii
in multis aliis negotiis ad
magistratus pertinentibus
tractandis mirabiliter
versati. Significat opinor, ma-
gistratum ministros atque fa-
mulos, qui, quoniam magistra-
tibus adessent, protenus etiam
ipsi sibi videbantur magistratus
evasisse, sicuti hodie quoque
feri assolet. Itaque lepidissime
hic perstringitur praeconum, scri-
barum et ministrorum publico-
rum inanis superbia, qui civi-
lis rationis laudem sibi ar-
rogare atque vindicare conare-

tur, quum tamen quivis videret
et intelligeret, eos nihil nisi mi-
nistrorum partes in republica
agere.

C. Ἐτι δὴ προσμίζωμεν
ἐγγύτερον] Προσμίζονται ac-
cedendi et appropinquandi
vi ac significatione positum
neutiquam est infrequens. Plat.
Legg. VI. p. 783. B. προσμίζο-
ντες αὐτοῖς ἐγγύθεν. Xenoph.
Cyp. II, 4, 16. προσμίζας πρὸς
τὰ θεῖα τῶν Ἀρμενίων. Ibid. II,
3, 27. ὡς ἐγγύς ἦν προσμίζοντα
τὸ Ἡρωικὸν πλῆθος. Thucyd. II,
6. προσμίζεν ἐγγύς. i. e. ἐπιη-
σάσθαι. Sed apud Thucydidem
quidem hoc usu loquendi nihil
crebrius. Itaque turpiter ruit,
qui hic προσμίζωμεν legendum pu-
tavit. Ceterum huic ὄτ' τε πρὸς
μαντικῆν respondent proxima καὶ
μὴν καὶ τὸ τῶν ἱερῶν αὐτὸ γένος.
Nam interpellatur Hospitii ser-
mo. Sed pro eo, quod dicen-
dum fuit καὶ τὸ τῶν ἱερῶν αὐτὸ

πω βεβασανισμένους. εἰσὶ δὲ οἱ τε περὶ μαντικὴν ἔχοντες τινος ἐπιστήμης διακόνου μόριον· ἐρμηνεύται γὰρ που νομίζονται παρὰ θεῶν ἀνθρώποις.

NE. ΣΩ. Ναί.

D. ZE. Καὶ μὴν καὶ τὸ τῶν ἱερέων αὐ γένος, ὡς τὸ νόμιμόν φησι, παρὰ μὲν ἡμῶν δωρεὰς θεοῖς διὰ θυσιαῶν ἐπιστήμῳ ἐστι κατὰ νοῦν ἐκείνοις δωρεῖσθαι, παρὰ δὲ ἐκείνων ἡμῶν εὐχαῖς κτήσιν ἀγαθῶν αἰτήσασθαι. ταῦτα δὲ διακόνου τέχνης ἐστὶ που μόρια ἀμφοτέρω.

NE. ΣΩ. Φαίνεται γοῦν.

Cap. XXX. ZE. Ἦδη τοίνυν μοι δοκοῦμεν οἷόν γε τινος ἔχρους ἐφ' ὃ πορευόμεθα προσάπτεισθαι. τὸ γὰρ δὴ τῶν ἱερέων σχῆμα καὶ τὸ τῶν μάν-

γένος ἐστίν, ὃ ἐπιστήμῳ ἐστίν κ. τ. λ. statim verbum finitum subiungitur, facta leni quadam orationis immutatione.

ἐρμηνεύται γὰρ — ἀνθρώποις] Nomen verbale ad exemplum verbi, unde ductum est, construi facile patet. Alia id genus exempla collegimus ad Euthyphron. p. 13. D. et 15. A.

κατὰ νοῦν ἐκείνοις] Dativus ἐκείνοις cum κατὰ νοῦν necedendus, v. ad Tim. p. 17. C. Rem ipsam philosophus in Euthyphrone tractavit, in quo libro haec vulgi superstitio leniter carpiatur ac ridetur.

D. Ἦδη τοίνυν μοι δοκοῦμεν οἷόν γε τινος ἔχρους —] „Huius loci quae in edit. Bas. extat lectio quae in Stephano placuerit. Dicit enim Hospes, de sacerdotibus se mentionem facientem in aliquod quasi vestigium incidisse, eo dicens, quo ipse tenderet, i. e. ad reges; apud Aegyptios enim sacerdotes simul esse reges. Eadem dictionis est venustas The-

mist. Orat. I. p. 12. C. ἀλλ' ἐπακτικῶν τὸν λόγον ἐκτετακόμενον τοῦ ἔχρους, ἐφ' ὃ περὶ ὄρησιν ἐξ ἀρχῆς. Orat. XX. p. 235. A. οὐδὲ ἔχρους λαβέσθαι οἷός τε ἂν, οὔτε ἀρχῆς ἡγενοσάντων ἐκιδράσασθαι εἰσω φερούσης. Orat. XXIII. p. 288. B. σκοπῶμεν ὅστις ἂν μοι αὐτῷ προσαρμόσι, καὶ ὃ τε ἂν εὐροῖται ὡς περὶ ἔχρους κτηλαγῆς τῆς ἐμῆς πορείας. Infra p. 301. D. οὐν δὲ γε οὐκ ἴσται γινόμενος, ὡς δὴ φησι, ἐν ταῖς πόλεσι βασιλεῖς, οἷος ἐν σμηνεῶν ἐμψύεται, τὸ τε αἶμα ἐθῶς καὶ τὴν ψυχὴν διαφῶν εἰς, δεῖ δὲ συνέλθόντας ἐγγρηγμμένα γράφειν, ὡς τοικε, μεταθέοντας τὰ τῆς ἀληθείας πολιτείας ἔχρη." Heusadius.

ὄστε περὶ μὲν Αἴγυπτον οὐδ' ἔξεστι —] De Aegyptiorum hoc in genere institutis laudasse sufficiet quae exposuit immensae fere vir doctrinae, Christianus Daniel Beckius, in libro omnis eruditionis copiosissimo: Anleitung zur genauern Kenntniss der allgemeinen Welt- und

τεων εἰ μάλα φρονήματος πληροῦται καὶ δόξαν σεμνήν λαμβάνει διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγχειρημάτων, ὥστε περὶ μὲν Αἴγυπτον οὐδ' ἔξεστι βασιλεῖα χωρὶς ἱερατικῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ἐὰν ἄρα καὶ τύχη πρότερον ἐξ ἄλλου γένους βιασάμενος, ὑστερον ἀναγκαῖον εἰς τοῦτο εἰστέλεισθαι αὐτὸν τὸ γένος. ἐτι δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλαχοῦ ταῖς μερίσταις ἀρχαῖς τὰ μέγιστα τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα θύματα εὐροῖ τις ἂν προστάτομενα θύειν. καὶ δὴ καὶ παρ' ἡμῶν οὐχ ἡμίση δὴλον ὃ λέγω· τῷ γὰρ λαχόντι βασιλεῖ φασὶ τῆδε τὰ σεμνότετα καὶ μάλιστα πάτρια τῶν ἀρχαίων θυσιαῶν ἀποδεδόσθαι.

NE. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε.

ZE. Τούτους τε τοίνυν τοὺς κληρωτοὺς βασι- 201
λέας ἄρα καὶ ἱερέας, καὶ ὑπηρέτας αὐτῶν καὶ τινα

Völker-Geschichte. I. Hälfte des 1ten Theiles, ed. 2. p. 731 sqq. qui tamen Platonis testimonio neglecto perperam suspicatur reges Aegyptiacos militum ordini fuisse adscriptos. Recte Schol. ad h. l. Σημειῶν, δεῖ αὐτὸν Αἰγυπτίων βασιλεῖς πάντες ἱερεῖς ἦσαν. Voc. ἱερατικῆς de sacerdotio necipiendum esse, quae proxime sequuntur, evincunt certissime. Itaque τὰδε aut simile quiddam intelligendum videntur. Alia fortasse ἱερατικῆς mutandum videbitur in ἱερατίας. Vocabulo ἱερατίας usus certe est Aristoteles. Sed nihil sollicitandum putamus. Nam ἱερατικῆς est ars et scientia sacerdotum, ut locum habent vulgaris illa ellipsis voc. τέχνη. Itaque Plato narrat reges Aegyptiacos sine arte, ac scientia sacerdotum non putuisse imperare ideoque illorum ordini adscribi debuisse.

B. ἴτε δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλαχοῦ —] praeterea etiam apud Graecos passim maximis magistratibus maxima in talibus rebus sacrificia ad peragendum mandata esse reperies.

tibus maxima in talibus rebus sacrificia ad peragendum mandata esse reperies.

τῷ γὰρ λαχόντι βασιλεῖ —] τῆδε est hic, Athenis, ubi secundum archontem Regis nomen gessisse vel pueris notum est. Nimirum tractabat ille causam cum iure sacro et religionibus publicis coniunctas, quae olim ad reges, qui proprie dicti sunt, delatae erant, v. Aristot. Polit. III, 14. Unde ipsi nomen pristinum permanserat. Praeterquam actem, quod ipsi in causis ad religionem pertinentibus de iure respondendum fuit, etiam sacra quaedam publica procurabat, veluti festa solemnia, Eleusinia; Lemnea, Iampadum certamina, v. Pollux, VIII, 90. ὃ δὲ βασιλεὺς — καὶ τὸ περὶ τῆς παλαιᾶς θυσίας δι- οικίαι. coll. Schoemann. Antiquitatt. Graec. p. 260, qui tribus superioribus archontibus sacrorum quorundam procuracionem datam fuisse docuit.

ἕτερον πάντολυν ὄχλον σκεπτόν, ὃς ἄρτι κατάδηλος
νῦν ἡμῶν γέγονεν ἀποχωρισθέντων τῶν ἐμπροσθεν.

NE. ΣΩ. Τίνας δ' αὐτοὺς καὶ λέγεις;

ΞΕ. Καὶ μάλα τινὰς ἀτόπους.

NE. ΣΩ. Τι δὴ;

ΞΕ. Πάνμυλόν τι γένος αὐτῶν ὡς γε ἄρτι σκο-
πομένην φαίνεται. πολλοὶ μὲν γὰρ λίσουσι τῶν ἀν-
δρῶν εἴξαι καὶ κενταύροις καὶ τοιούτοις ἐτίροις,
B πάνμολοι δὲ Σατύροις καὶ τοῖς ἀσθενέσι καὶ πολυ-
τρόποις θηρίοις· τεχνὴ δὲ μεταλλάττουσι τὰς τε ἰδέας
καὶ τὴν δύναιμι εἰς ἄλληλους. καὶ μέντοι μοι νῦν,
ὦ Σώκρατες, ἄρτι δοκῶ κατανενοηκέναι τοὺς ἀνδρας.
NE. ΣΩ. Λέγοις ἂν· εἰκασ γὰρ ἄτοπόν τι κα-
θορᾶν.

P. 291. Τίνας δ' αὐτοὺς καὶ λ.] δ' om. Clark. Vat. et
ed. Turicens.

ὡς γ' ἄρτι οκ.] ὡς Clark. Vat. et pr. Ven. II. Pro ἄρτι,
quod debetur Clark. Vat. Ven. II.; vulgo scribebatur ἀρτίως. v.
Lobeck. ad Phrynich. p. 19 sqq.

B. ἡμφεγνόησα κατ.] Sic cum Clark. Vat. Coisl. et pr.
II. plurimi. Vulgo ἡμφεγνόησα.

P. 291. Τίνας αὐτοὺς καὶ
λέγεις] De hoc καὶ v. ad Al-
cib. I. p. 106. C. Cratyl. p. 497.
E. Latine dicas: Quosnam
tandem (auch noch) dicis?
quod est cum admiratione scisci-
tantis et maius quiddam expe-
ctantis.

ὡς γε ἄρτι σκοπομένην]
V. Matthiae Gr. §. 388. n.
Tum de εἴξαι Timaeus Gloss.
Εἴξαι καὶ εἴξαι λέγει ἀπὸ
τοῦ εἴξαι. Eadem forma
recurrat infra p. 305. E. Sophist.
p. 230. A. Etymologus M. p.
297. 12. hanc formam tradit ab
Atticis receptam esse ex dialecto
Bocotorum x in ξ mutare soli-
torum. Aliter eius originem de-
clarare studuerunt recentiores
Grammatici, maxime Buttmannus
Gr. §. 109. ann. 13. et §.
114. ubi in secunda editione

etiam Lobeckii de hac re sen-
tentia exposita est. Ceterum le-
pidissima haec est istorum ho-
minum irrisio, qui cum leouibus,
Centauris, Satyris, aliisque mon-
stris comparantur.

B. τὸ γὰρ ἄτοπόν ἐξ ἀγνοίας
α. ξ.] id, quod mirum
et insolitum videtur omni-
bus existit ex ignorantia:
enimvero etiam nunc
michi ipsi id accidit: pro-
tenus enim dubius haesi
conspicere eorum choros,
qui in rebus civilibus ver-
santur. Quippe enim illos
videbam, ut non possem accu-
rate eos cognoscere et qui es-
sent diiudicare; nunc tamen eos
videor perspexisse penitus
(κατανενοηκέναι). Sunt enim re-
rum civilium praestigiatores, quos
a vero rege et viro recum civi-

ΞΕ. Ναί· τὸ γὰρ ἄτοπον ἐξ ἀγνοίας πᾶσι συμ-
βαίνει. καὶ γὰρ δὴ καὶ νῦν αὐτὸς τοῦτο ἐπαθὼν·
ἐξαιφνης ἡμφεγνόησα κατιδὼν τὸν περὶ τὰ τῶν πό-
λεων πράγματα χορόν.

NE. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸν πάντων τῶν σοφιστῶν μέγιστον γόητα
καὶ ταύτης τῆς τέχνης ἐμπειρότατον· ὃν ἀπὸ τῶν
ὄντως ὄντων πολιτικῶν καὶ βασιλικῶν καίπερ παγγά-
λεπον ὄντα ἀφαιρεῖν ἀφαιρετέον, εἰ μέλλομεν ἰδεῖν
ἐναργῶς τὸ ζητούμενον.

NE. ΣΩ. Ἄλλὰ μὴν τοῦτό γε οὐκ ἀνετέον.

ΞΕ. Οὐκ οὐκ δὴ κατὰ γε τὴν ἐμὴν. καὶ μοι ἡρά-
ξε τόδε.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

C. πάντων τῶν σοφιστῶν] σοφῶν Clark. Vat. Ven. II.
et pr. Σ. Zitt. Flor. b. pessime; nam ita urbana perit istorum ho-
muncionum irrisio, quam scilicet non senserunt boni critici.

καίπερ παγγάλεπον] χαλεπὸν Clark. Vat. Ven. II. et pr.
Σ. male. nam illud multo convenientius ipsi sententiae est. rursus
hic male argutati esse videntur critici.

illum revera perito distinguamus
prorsus necesse est. Verba ἐξαι-
φνης ἡμφεγνόησα κ. τ. λ., quia
epexegesis praegressorum conti-
nent, non addita copula subiun-
guntur; de quo usu loquendi,
saepenumero a viris doctis ne-
glecto, alibi veluti ad Gorg. p.
450. A. B. explicavimus. Fre-
quens imprimis haec ratio est
post formulas τοῦτο πάσχι, αὐ-
τως ἔχειν, aliasque similes.
Phaedon. p. 68. E. οὐ ταῦτόν
τοῦτο πεπόνθησάν· ἀκολούτῳ τῷ
σώφρονός εἶπεν; Ibid. p. 73. D.
οἱ ἐγνοῦσι — πάσχι τοῦτο·
ἔγνωσαν τε τὴν λόγον κ. τ. λ.
Apol. Socr. p. 22. A. Ἐπαθὼν τι
τοιούτων· οἱ μὲν μάλοισι εἰδο-
κίμοῦντες ἰδοῦσάν μοι δλίγον εἶπεν
τοῦ πλείστου ἐδέσσει εἶναι. ubi
v. ann. Eurip. Iphig. Aul. v.
366. μύριοι δὲ τοι πεπόνθησάν

αὐτό· πρὸς τὰ πράγματ' ἐπο-
νοῦσ' ἐκόντες εἶπα δ' ἐξαιφνης
κακῶς. Heraclid. v. 179. μὴ —
πάσχι αὐ τοῦτο· τοὺς ἀμύμονας
παρὸν ἡλόνε ἰλέσθαι, τοὺς κα-
κίονας λέβητ. Adde Legg. I. p.
635. D. Gorg. p. 450. A. B.
465. D. 479. B. C. Ceterum
vett. editt. perperam post ἐξαι-
φνης interpungunt.

Οὐκ οὐκ δὴ, κατὰ γε τὴν
ἐμὴν] Recte Ficinus: Non
certe, ut arbitror. Quam-
obrem prudenter Stephanus
Odekon pro Odekon restituit au-
ctorem secutus Cornarium.
Ceterum conf. supra p. 277. A.
νῦν δὲ κατὰ γε τὴν ἐμὴν οἴσω
γαίνετα. Phileb. p. 46. A. ἀλλ',
ὦ Πρωταρχε, εἰσὶ κατὰ γε τὴν
ἐμὴν. De Rep. III. p. 397. D.
ἐάν ἢ ἐμὴν κατὰ.

Cap. XXXI. ΖΕ. Ἄρ' οὐ μοναρχία τῶν πολι-
 D τικῶν ἡμῶν ἀρχὴν ἐστὶ μία;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΖΕ. Καὶ μετὰ μοναρχίαν εἴποι τις ἄν, οἶμαι,
 τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων δυναστείαν.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΖΕ. Τρίτον δὲ σχῆμα πολιτείας οὐχ ἢ τοῦ πλή-
 θους ἀρχή, δημοκρατία τοῦνομα κληθεῖσα;

NE. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΖΕ. Τρεῖς δ' οὖσαι μῶν οὐ πέντε τρόπον τινα
 γίνονται, δύο ἐξ ἑαυτῶν ἄλλα πρὸς αὐταῖς ὀνόματα
 τίκτουσαι;

NE. ΣΩ. Ποῖα δὴ;

E ΖΕ. Πρὸς τὸ βλαινόν πον καὶ ἐκούσιον ἀποσκο-
 πούντες νῦν, καὶ περιαν καὶ πλοῦτον, καὶ νόμον καὶ

D. Πάνυ γε] Ante πάνυ omisimus καὶ cum Clark. Vat.
 Ven. Π.

E. τοῖν δυοῖν] V. ταῖν, in vitis codd. fere omnibus.

τυραννίδι, τὸ δὲ β.] Ante τυραννίδι Steph. de coniectura

D. Ἄρ' οὐ μοναρχία τῶν
 πολιτικῶν —] Lauilat haec
 usque ad verba εἰώθε μεταλλά-
 τιν; ἀληθῆ Stobaeus Eclogg.
 Ethic. c. 41. p. 245. = Flori-
 leg. Tit. 43. sect. 63. ed. Gais-
 ford. Est autem hic qui sequi-
 tur locus gravissimus ad cogno-
 scendas veterum politicorum de
 variis rerum publicarum formis
 opiniones. Distinguebant enim
 tria maxime illarum genera, pro-
 uti vel penes unum, vel penes
 paucos, vel penes omnes sum-
 mum esset in re publica ius et
 imperium. Ex tribus his gene-
 ribus unumquodque rursus in bi-
 nas species dividebant, prouti
 qui summam tenerent potesta-
 tem aut recte ea et ex legibus
 uterentur, aut neglecto bono pu-
 blico agerent libidinose. conf.
 infra p. 302. B sqq. De Rep.
 VIII. p. 543. C sqq. Aristot.

Pol. III. 5. et quae exposuerunt
 Hermann. Antiquit. Graec. p.
 52. Schoemann. Antiquit. Inst.
 Publ. Graec. p. 55 sqq.

τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων δε-
 ναστείαν] Sic De Rep. II. p.
 359. A. τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπι-
 ταγμα. Ibid. p. 358. A. εἰδω-
 μήσεις διὰ δόξαν. Xenoph. Cy-
 rop. III. 3. 2. ἡδεσθαι τῆ ὀλι-
 γων τινῶν. Phaedon. 99. B.
 διὸ δὴ καὶ ὁ μὲν τις δίνην περι-
 τεθεῖς τῆ γῆ ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος
 ubi v. in tpp. Soplist. p. 236 D.
 ὅμη ὑπὸ τοῦ λόγου. ubi plus.
 Adde praeterea etiam Wytten-
 bach. ad Plutarch. p. 213 sqq.
 et Matthiae ann. ad Eurip.
 Med. v. 1250.

E. διὰ τὴν ἑκατέραν καὶ
 δυοῖν —] h. e. διὰ μέρη δια-
 φορεῖται. v. Matthiae Gr. p.
 419. i. Pro vulgato ταῖν δυοῖν

ἀνομίαν, ἐν αὐταῖς γιγνόμενα, διπλὴν ἑκατέραν τοῖν
 δυοῖν διαιροῦντες μοναρχίαν μὲν προσγοροῦντοσιν ὡς
 δύο παρεχομένην εἶδη δυοῖν ὀνόμασι, τυραννίδι, τὸ
 δὲ βασιλικῇ.

NE. ΣΩ. Τι μὲν;

ΖΕ. Τὴν δὲ ὑπὸ ὀλίγων γε ἐκαστοτὴ κρατηθεῖ-
 σαν πόλιν ἀριστοκρατία καὶ ὀλιγαρχία,

NE. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε.

ΖΕ. Δημοκρατίας γε μὲν, ἐὰν τ' οὖν βλαίως
 ἐὰν τε ἐκούσιως τῶν τὰς οὐσίας ἔχόντων τὸ πλήθος 292
 ἀρχῇ, καὶ ἐὰν τε τοὺς νόμους ἀκριβοῦς φυλάττων ἐὰν
 τε μὴ, πάντως τοῦνομα οὐδεὶς αὐτῆς εἰώθε μετα-
 λάττειν.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ.

Cornarii inseruit τὸ μὲν, quo non opus. Nec firmant illud codi-
 ces mss.

ἀριστοκρατία καὶ ὀλιγαρχία] Dativum praebuerunt Clark.
 Ven. Y. Par. B. Vulgo scribatur nominat.

P. 292. οὐδεὶς αὐτῆς] V. αὐτοῖς, praeter codicum fidem.

optimi libri servato Atticismo
 τοῖν δυοῖν, de quo usu v.
 Matthiae Gr. §. 281. Tum
 προσγοροῦντοσιν ὡς δύο παρεχο-
 μένην εἶδη rursus dictum ut p.
 289. C. πάντες ὡς οὐναίται λε-
 χθῆντες. ubi v. ann. Ante τυ-
 ραννίδι quod Stephanus in vi-
 tis codd. et vet. editt. inseruit
 τὸ μὲν, mirari subit virum egre-
 gium immemorem fuisse creber-
 rimi apud Platonem usus loquen-
 di, de quo exposuimus ad Pro-
 tagor. p. 330. A. Reipubl. V.
 p. 451. E. conf. Schaefer. ad
 Lamb. Bos. p. 329. Hermann.
 ad Viger. p. 699. Matthiae Gr.
 §. 288. 4.

Τὴν δὲ ὑπὸ ὀλίγων — ἀρι-
 στοκρατία καὶ ὀλι] Repeten-
 dum est ex antecedentibus; προσ-
 γοροῦντοσιν ὡς παρεχομένην δύο
 εἶδη δυοῖν ὀνόμασι, ἀριστοκρατία
 καὶ ὀλιγαρχία; unde patet opus

esse dativo. Vulgo erat ἀριστο-
 κρατία καὶ ὀλιγαρχία, nominati-
 vo casu, scriptum, quod inde re-
 petendum, quod in serioris ne-
 tatis codicibus iota, quod vocat-
 ur subscriptum, non addicitur.
 Vicissim quod apud Stobaeum
 legitur ἀριστοκρατίαν καὶ ὀλιγαρ-
 χίαν, id ex eo duxit originem,
 quod in vetustioribus libris iota
 non subscribitur, sed iuxta eam
 litteram, ad quam pertinet, ad-
 scribi solet.

P. 292. τοῦνομα οὐδεὶς
 αὐτῆς εἰώθε μ.] Male vulgo
 αὐτοῖς. Error inde ortus, quod
 αὐτῆς post Δημοκρατίας illatum
 aliquid offensivis habere visum
 est. At enim vero hunc loquendi
 usum non ita rarum esse doce-
 bunt, quae scripsimus ad Phae-
 don. p. 111. C. Symp. p. 195.
 A. De iusto atque iniusto po-
 puli imperio tunc temporis non-

ΞΕ. Τί οὖν; οἴομαι δὲ τίνα τούτων τῶν πολιτικῶν ὀρθὴν εἶναι τούτοις τοῖς ὅροις ὁρισθεῖσαν, ἐνὶ καὶ ὀλίγοις καὶ πολλοῖς, καὶ πλούτῳ καὶ πενίᾳ, καὶ τῷ βίῳ καὶ ἐκούσιῳ, καὶ μετὰ γραμμάτων καὶ ἀνευ νόμων συμβαίνουσαν γίνεσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί γὰρ δὴ καὶ κωλύει;

Β ΞΕ. Σκόπει δὴ σαφέστερον, τῆδε ἐπόμενος.

ΝΕ. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Τῷ ἠρθέντι κατὰ πρότας πότερον ἐμμενοῦμεν ἢ διαφωνήσομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Τῷ δὴ ποῖω λέγεις;

ΞΕ. Τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν τῶν ἐπιστημῶν εἶναι τίνα ἔφαμεν, οἶμαι.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τούτων γε οὐχ ἀπασῶν, ἀλλὰ κριτικὴν δῆπου τινὰ καὶ ἐπιστατικὴν ἐκ τῶν ἄλλων προεπιλέμεθα.

Τί γὰρ — κωλύει] κωλύειν Clark. Vat.

Β. εἶναι τίνα ἔφαμεν] τι pro τίνα Clark. Vat. Ven. II. male.

Κ. τὸ δ' ἢ τις οὐχ ἐκ.] ἢν τις Clark. Vat. vitiose. Dein pro πῶ Vat. Clark. Ven. II. Flor. i. πῶς. Vulgo πῶν.

dum peculiaribus nominibus insignito dicitur infra ad p. 302. D.

καὶ μετὰ γραμμάτων καὶ ἀνευ νόμων συμβ. γίνεσθαι] Poterat hunc in modum continuari oratio: καὶ γραμμασι νόμων καὶ ἀνομίᾳ. Sed postremum vocabulum quia non satis aptum ad rem praesentem videbatur, constructione paululum mutata addebat ἑμβαινουσαν γίνεσθαι, quibus verbis μετὰ γραμμάτων καὶ ἀνευ νόμων accommodatum est.

Β. ἀλλὰ κριτικὴν δὴ ποῖω τίνα — προεπιλέμεθα] sed iudicandi quandam et imperandi artem ex ceteris elegimus, in qua ars civi-

lis contineretur. Respicitur ad ea, quae p. 258. C sqq. de hac re exposita leguntur.

Κ. δεῦρ' αἰεὶ προσεληθάμεν] Frequens est hoc δεῦρ' αἰεὶ, abunde illustratum a Porsono ad Eurip. Orest. v. 1679. et Phoeniss. v. 1224. Boeckhio in Minoem ac Legg. p. 102. Dein τὸ δὲ pertinet ad pronomen ἢ τις, hoc sensu: sed quatenus ea esset, istud vero nondum poteramus subtilius exponere.

Τούτ' αὐτὸ τοίνυν ἂν ἐννοοῦμεν—] Vett. editt. τούτο τοίνυν. Restitui nunc αὐτὸ ex Bodd. aliisque, praecunte Bekkero. Nam sententia haec est: id ipsum autem, in quo rei quasi cardo ver-

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τῆς ἐπιστατικῆς τὴν μὴ ἐπ' ἀνέχοις ἐργασίαν, τὴν δὲ ἐπὶ ζώοις, καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον μερίζοντες δεῦρ' αἰεὶ προσεληθάμεν, ἐπιστήμης οὐχ ἐπιλανθανόμενοι, τὸ δ' ἦ τις οὐχ ἰκανῶς πῶ δυνάμενοι διακριθῆσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεις ὀρθῶς.

ΞΕ. Τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἂν ἐννοοῦμεν, ὅτι τὸν ὄρον οὐχ ὀλίγους οὐδὲ πολλούς, οὐδὲ τὸ ἐκούσιον οὐδὲ τὸ ἀκούσιον, οὐδὲ πενίαν οὐδὲ πλοῦτον γίνεσθαι περὶ αὐτῶν ζητῶν, ἀλλὰ τίνα ἐπιστήμην, εἴπερ ἀκολουθήσομεν τῆς ἐμπροσθεν;

Cap. XXXIII. ΝΕ. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἰδύνατον μὴ ποιεῖν.

ΞΕ. Ἐξ ἀνάγκης δὴ νῦν τοῦτο οὕτω σκεπτεῖν, ἐν τίνι ποτὲ τούτων ἐπιστήμη συμβαίνει γίνεσθαι περὶ ἀνθρώπων ἀρχῆς, σχεδὸν τῆς χαλεπωτάτης καὶ

Τούτ' αὐτὸ τοίνυν] αὐτὸ additum ex Clark. Vat. Ven. II. Mox ἐμπροσθε Clark. Vat.

Δ. ἐπιστήμη συμβαίνει] V. ἐπιστήμην. In Ven. Y. Par. B. Flor. a. b. c. est ἐπιστήμη. Sed recte ἐπιστήμη, nominativo casu, ceteri. v. ann.

satur, scientiam esse rationem civilem, sane quam intelligere debemus, si quidem teneamus superiora.

Δ. Ἐξ ἀνάγκης δὴ νῦν τοῦτο —] h. e. in quam illarum civitatis formarum (τούτων) insit hominum regendorum scientia, rei prope difficillimae acquisitioni atque longe maxime. Pro ἐπιστήμη, nominativo, quod Stephanus mutavit in ἐπιστήμην, Bekkerus ex duobus libris VB scripsit ἐπιστήμη. Quod factum nollem. Recte codex Bodd., Gaisfordo quidem teste, cum Ald. et Bass. nominativum tuetur. Solet enim

nomen verbo συμβαίνει addi vel primo casu positum vel quarto: illud maxime fit, ubi subiectum verbo antecedit; hoc autem, ubi idem illud eidem subiungitur. Phileb. p. 55. A. πολλὴ τις ἀλογία συμβαίνει γίνεσθαι, ἕαν τις τὴν ἄρθρον ὡς ἀγαθὸν ἡμῖν τιθῆται. ubi Stephanus corrigi volebat πολλὴν τίνα ἀλογίαν. Parmenid. p. 134. A. ἰσότης τῶν κατ' ἡμῖν ὄντων ἑκάστον ἂν ἐπιστήμη συμβαίνει εἶναι. Phaedon. p. 67. C. καθαρῶς δὲ εἶναι ἂν οὐ τοῦτο συμβαίνει κ. τ. λ. ubi plura adscripsimus. Aliud quid foret συμβαίνει τινὲ γίνεσθαι. Ad ipsam sententiam apte contuleris illa Reip. VIII. p. 551. C. ubi ἡ ἀρχὴ πόλεως πῶ vocatur item χαλεπωτάτη καὶ μεγίστη.

μεγίστης κτήσασθαι. δεῖ γὰρ ἰδεῖν αὐτήν, ἵνα θεωσώμεθα, τίνες ἀφαιρετέον ἀπὸ τοῦ φρονίμου βασιλέως, οἱ προσποιῶνται μὲν εἶναι πολιτικοὶ καὶ πείθασθαι πολλοὺς, εἰσὶ δὲ οὐδαμῶς.

NE. ΣΩ. Αἰ γὰρ δὴ ποιεῖν τοῦτο, ὡς ὁ λόγος ἡμῖν προείρηκε.

E. ΣΕ. Μῶν οὖν δοκεῖ πλεθρὸς γε ἐν πόλει ταύτην τὴν ἐπιστήμην δυνατὸν εἶναι κτήσασθαι;

NE. ΣΩ. Καὶ πῶς;

ΣΕ. Ἄλλ' ἄρα ἐν χιλιάνδρῳ πόλει δυνατὸν ἑκατόν τινος ἢ καὶ πενήκοντα αὐτὴν ἰκανῶς κτήσασθαι;

NE. ΣΩ. Ῥάστη μὲντ' ἂν οὕτω γ' εἴη πασῶν τῶν τεχνῶν· ἴσμεν γάρ, ὅτι χιλίων ἀνδρῶν ἄκροι πεπεισμένοι τοσοῦτοι πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις Ἑλλήσιν

E. αὐτὴν ἰκανῶς κτήσασθαι] V, αὐτῶν, quod caret fere codicum suffragiis.

μη τι δὴ βασιλεῖς γε] Astius conii. μη δεῖ δὴ βασιλεῖς γε, ut est Philob. p. 60. D. sed v. annot.

τὰν ἔμπροσθεν λόγον] Clark. Vat. ἔμπροσθε. Inter has

καὶ πείθονται πολλοὺς] ut εἶναι πολιτικοί.

E. ἀκροὶ πεπεισμένοι] h. e. perfecti calculorum lutores. v. ad Theaet. p. 148. C. 132. E. 201. C.

μη τι δὴ βασιλεῖς γε] h. e. nedium reges, s. artis civilis re vera gnari ac periti. De μη τι — γε v. Hermann. ad Viger. ann. 266. Hartung. De Particulis Graecis II. p. 155. et I. p. 267.

P. 293. ἐπόμενον δὲ οἰμαι τοῦτο, τὴν μὲν —] Nihil ad sententiam refert, utrum deī an deī legoris. Nam utrovis modo illa huc redit: Consequens vero esse puto, rectum imperium apud unum aliquem vel duos vel admodum paucos quaeri oportere, quando rectum extiterit. Veruntamen quoniam grammatici est, ne litteris quidem temere negligere,

utique quaesivisse iurabit, cur plurimi optimique libri deī servaverint, quum tamen deī, quod Stephanus reposuit, usui loquendi multo sit convenientius. De qua re sic videtur existimandum. Post ἐπόμενον δὲ οἰμαι τοῦτο infertur oratio libera nec aliunde suspensa. Quod sane nihil habet insolentiae: et vero minus etiam habere visum esset, si post τοῦτο additum esset vocabulum aliquod, quod rectae orationis indicium faceret. At enim vero eo minime opus esse, facile persuadebunt quae alia id genus exempla collegimus ad Phaedon. p. 91. B. Phaedr. p. 278. C. De Rep. IV. p. 492. E. Sophist. p. 231. C. D.

ἐάν τε κατὰ τὰ γράμματα] Hic deest τὰ in uno Flor. i., in ceteris codd. omnibus servatum. Nec vero illud abiectum, quamquam subiungitur ἀνευ γράμμάτων et mox communi li-

οὐκ ἂν γένοιτό ποτε, μή τι δὴ βασιλεῖς γε. δεῖ γὰρ δὴ τὸν γε τὴν βασιλικὴν ἔχοντα ἐπιστήμην, ἂν τ' ἀρχὴ καὶ ἐάν μή, κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ὁμοῦ βασιλικὸν προσαγορευέσθαι.

ΣΕ. Καλῶς ἀπεμνημόνευσας. ἐπόμενον δὲ οἰμαι τοῦτο, τὴν μὲν ὀρθὴν ἀρχὴν περὶ ἕνα τινὰ καὶ δύο καὶ παντάπασιν ὀλλγους δεῖ ζητεῖν, ὅταν ὀρθὴ γίγνηται.

NE. ΣΩ. Τί μὲν;

ΣΕ. Τούτους δὲ γε, ἐάν τε ἐκόντων ἐάν τε ἀκόντων ἀρχωσιν, ἐάν τε κατὰ τὰ γράμματα ἐάν τε ἀνευ γραμμάτων, καὶ ἐάν πλουτοῦντες ἢ πενόμενοι, νομιστέον, ὡς περ νῦν ἠγοῦμεθα, κατὰ τέχνην ἠτινοῦν ἀρχὴν ἀρχοντας. τοὺς ἰατροὺς δὲ οὐκ ἦκιστα βενομικάμεν, ἐάν τε ἐκόντας ἐάν τε ἀκόντας ἡμᾶς

formas quantopere fluctuantur codd., hunc narrare nihil attinet. v. Schneider. ad Remp. I. p. 126.

P. 293. ὀλλγους δεῖ ζητεῖν] ὀλλγον Clark. Vat. Ven. II, pessime. Pro δεῖ vulgo deī, quod tamen unī Stephano debetur, κατὰ τὰ γράμματα] τὰ om. Flor. i.

horum consensione scriptum exhibetur κατὰ γράμματα ἢ χωρὶς γραμμάτων. Nam hic quidem κατὰ τὰ γράμματα est secundum eas leges, quae latae sunt vigentque in civitate, den Gesetzen gemäss. Quod sicuti hic recte dictum est, ita in proximis vix ferri posset. Nam ἀνευ γραμμάτων hic omnino est sine legibus (ohne Gesetze), ut neutiquam cogitari debeat de neglectione eorum legum, quae publice sunt sancitae. Ac similiter iudicandum est de proximis, κατὰ τὰ γράμματα ἢ χωρὶς γραμμάτων. Iam etsi concedendum est, hic quoque potuisse scribi κατὰ γράμματα, tamen quia articulus, qui librorum fere omnium auctoritate mittitur, idoneam habet explicationem, nihil omnino loco movendum esse sponte intelligitur, praesertim quum nec obscura sit causa, quamobrem

τὰ ab uno alterove grammatico deletum sit. In proximis ἐάν — ἢ notabis his poni sic, ut idem sit quod ἐάν τε — ἐάν τε.

B. τοὺς ἰατροὺς δὲ οὐκ ἦκιστα —] Exemplo medicorum confirmat quod dixit antea, ex arte illos exercere imperium, sive id fiat reliquis civibus volentibus sive nolentibus, sive legibus publicis convenienter sive contra, etc. Quamobrem haud sane intelligitur, quid istud de sibi velit. Me si audis, quantocius γε repones. Nam usurpatur γε, ubi quid exempli loco cum restrictione quadam asseritur, ita ut in hac certe aut in illa re aliquid valere significetur, unde etiam de aliis ita statui posse videatur. Teligit usum loquendi Buttman. ad Demouthea. Orat. Midian. §. 21. ann. f. culus disputationi addas nostra ad Sympos. p. 180. D. p. 215. C. Nullus tamen liber

ἰώνται, τέμνοντες ἢ κόνοντες ἢ τινα ἄλλην ἀληθῆδονα
προσάπτοντες, καὶ ἐὰν κατὰ γράμματα ἢ χωρὶς γραμ-
μάτων, καὶ ἐὰν πένητες ὄντες ἢ πλούσιοι, πάντως
οὐδὲν ἦτιον ἰατροῦς φαιμεν, ἕως περ ἂν ἐπιστατοῦν-
τες τέχνη, καθαιρόντες εἴτε ἄλλως ἰσχυαίνοντες εἴτε
καὶ αὐξάνοντες, ἂν μόνον ἐπ' ἀγαθῷ τῷ τῶν σω-
μάτων, βελτίω ποιοῦντες ἐκ χειρόνων, σώζωσιν οἱ
C Θεραπεύοντες ἕκαστοι τὰ θεραπευόμενα. ταύτη θή-
σομεν, ὡς οἶμαι, καὶ οὐκ ἄλλη, τοῦτον ὄρον ὀρθὸν
εἶναι μόνον ἰατρικῆς καὶ ἄλλης ἡστινοσοῦν ἀρχῆς.

B. ἢ κόνοντες] κόνοντες Clark. Vat. Ven. II. Sed conf.
p. 298. A.

C. ταύτη θήσομεν] Sic Clark. Vat. Ven. II. pro vulg.
θήσομεν.

ze litteris perscriptum exhibet.
Ceterum verbis πάντως οὐδὲν
ἦτιον ἰατροῦς φαιμεν iterantur
superiora illa τοὺς ἰατροῦς οὐχ
ἤκιστα νενομίσκαμεν. quae est pro-
ta quaedam orationis negligea-
tia, quam vulgo dicunt.

ἕως περ ἂν ἐπιστατοῦν-
τες τέχνη —] quamdiu ex
arte nos regentes, sive id
purgando aut alio modo
emaciando sive etiam cor-
pus adaugendo faciant,
dummodo ad corporum sa-
lutem fiat atque sic ut ex
deterioribus meliora ef-
ficiant, curantes ea, quae
curantur, conservant. Ita
enim verba putamus accipienda
esse. Nam τέχνη idem est quod
nuten κατὰ τέχνη dicebatur, ne-
que pendet ex ἐπιστατοῦντες, qui
error est interpretum fere com-
munis, Phaedr. p. 251. D. Πα-
λαμήδην λέγοντα οὐκ ἴσμεν τέ-
χνη. Ibid. p. 260. D. οὐδὲν τε
μᾶλλον ἴσται πείθειν τέχνη.
Ibid. p. 267. B. αὐτὸς ἴση ἐ-
ρημένα ὡν δεῖ λόγων τέχνη.
Euthydem. p. 282. D. al. Par-
ticipia autem, καθαιρόντες εἴτε
ἄλλως ἰσχυαίνοντες εἴτε καὶ αὐ-
ξάνοντες praecedenti ἐπιστατοῦν-

τες τέχνη per epexegetin ad-
duntur, quod constructionis ge-
nus multis locis illustravimus,
ut hic sufficiat verbo de eo mo-
nuisse. Porro ad ἂν μόνον ἐπ'
ἀγαθῷ τῶν σωμάτων ex praeced-
entibus per zeugma quoddam
intelligendum est ποιῶν, ver-
bum generalioris notionis; nisi
malueris singula illa καθαιρῶν
εἴτε ἰσχυαίνων εἴτε καὶ αὐξά-
νων mente et cogitatione ite-
rare, quod sane eodem redit.
Ipsa ellipsis, ex brevitatis stu-
dio enata, neminem facile mor-
rabitur. Iam ad βελτίω facile
patet intelligi αὐτὰ s. τὰ σώμα-
τα, istud ipsum vero βελτίω
ποιῶντες ἐκ χειρόνων ad proxime
praegressa pertinere. Denique
subiecti significatio denuo addit-
ur in ipsa periodi clausula, οἱ
θεραπεύοντες, cui per opposi-
tionem frequentissimam eleganter
iungitur τὰ θεραπευόμενα.
Ita igitur omnia satis expedita
esse arbitramur.

C. τοῦτον ὄρον ὀρθὸν εἶ-
ναι] Ne quis τοῦτον τὸν ὄρον
malit. Nam τοῦτον est subiecti
loco, ὄρον ὀρθὸν autem praedi-
cati munere fungitur. Quam-
obrem verba Germanice sic red-

NE. ΣΩ. Κοιμῆ μὲν οὖν.

Cap. XXXIII. SE. Ἀναγκαῖον δὴ καὶ πολι-
τειῶν, ὡς ἔοικε, ταύτην ὀρθὴν διαφερόντως εἶναι
καὶ μόνην πολιτείαν, ἐν ἣ ἢ τις ἂν εὐρίσκει τοὺς ἀρ-
χοντας ἀληθῶς ἐπιστήμονας καὶ οὐ δοκοῦντας μόνον,
ἐὰν τε κατὰ νόμους ἐὰν τε ἄνευ νόμων ἀρχωσι, καὶ
ἐκόντων ἢ ἀκόντων, ἢ πενόμενοι ἢ πλουτοῦντες, τού-
των ὑπολογιστίον οὐδὲν οὐδαμῶς εἶναι κατ' οὐδεμίαν
ὀρθότητα.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

καὶ πολιτειῶν] πολιτεῖαν Clark. Ven. II. Dein vulgo δια-
φερόντως ὀρθὴν, quem ordinem ex Clark. Ven. II. Flor. i. muta-
vimus.

ἢ ἀκόντων] καὶ ἀκ. Vat. Ven. II.

denda sunt: So und nicht
anders, glaube ich, wer-
den wir annehmen, dass
nemlich dieses die allein
richtige Begriffsbestim-
mung der Heilkunst und
ieder andern Kunst sei.
Genus constructionis declaravi-
mus ad Apol. Socr. p. 24. B.
et 18. A. Menon. p. 71. E sqq.
ἐν ἣ ἢ τις ἂν εὐρίσκει τοὺς
ἀρχοντας —] Quid philoso-
phus significet et cur ita sentiat,
clarius perspicietur ex his, quae
mox p. 294. A sqq. et p. 297.
A. disserentur. Tractavimus rem
etiam in Prolegomenis.

τοῦτον ὑπολογιστίον
οὐδὲν οὐδὲ.] Haec liberiore
sermonis conformatione adii-
ciuntur, petinde ac si inde a verbis
ἐὰν τε κατὰ νόμους κ. τ. λ. pro-
tasis quaedam orsa esset, quae
tamen ad praegressa referri
oportere manifestum putamus.
Itaque hic agnoscimus quandam
singularum enuntiatum partium
confusionem, qua id, quod ad su-
periora pertinet, rursus protasin
efficit eorum, quae deinceps
adii-
ciuntur. Est autem ὑπολογίζε-
σθαι rationes subducere
ac secum reputare, quid

quantumve sit, quod in ali-
quam partem valeat. v. Cri-
ton. p. 48. D. μὴ οὐ δεῖ ὑπολο-
γίζεσθαι οὐτ' εἰ ἀποδηγήσκειν
δεῖ μέντοι οὐτε κ. τ. λ. Apol.
p. 28. B. οἷσι δεῖν κίνδυνον ὑπο-
λογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνήσκειν.
Phileb. p. 28. D. al. Quamobrem
sententia verborum sic decla-
randa: nihil horum omnium,
utrum ex legibus an sine
legibus, volentibus an no-
lentibus imperent et
utrum pauperes ipsi sint
an divites, ullo modo res-
piciendum et aliquo loco
numerandum est in ulla
recta ratione ac definitio-
ne. Nam negatio in κατ' οὐδε-
μίαν ὀρθότητα more loquendi
non ita raro repetita. v. De Rep.
VI. p. 495. B. Phileb. p. 19. B.
Soph. p. 251. Menex. p. 249. C.
Phaedr. p. 236. E. Phaedon. p.
78. D. ubi est: οὐδὲνα οὐδαμῶς
οὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν ἐν-
δέχεται. Sed plurima id genus
exempla collegerunt Wytten-
bachius ad Phaedonem l. c.
p. 199. ed. Lugd. — p. 198. ed.
Lips. et Boissonad. ad Phi-
lostrat. p. 446.

ΞΕ. Καὶ εἴν τε γε ἀποκτινύντες τινὰς ἢ καὶ ἐκβάλλοντες καθαιρῶσιν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν πόλιν, εἴτε καὶ ἀποικίας οἷον σμήνη μελιτῶν ἐκπέμποντες ποιμιζοτιέραν ποιῶσιν, ἢ τινὰς ἐπειραγόμενοι ποθεν ἄλλους ἐξωθεν, πολίτας ποιούντες, αὐτὴν αὖξωσιν, ὥσπερ ἂν ἐπιστήμη καὶ τῷ δικαίῳ προσχερῶμενοι, σώζοντες, ἐκ χειρόνος βελτίω ποιῶσι κατὰ δύναμιν, **Ε** ταύτην τότε καὶ κατὰ τοὺς τοιοῦτους ὄρους ἡμῖν μόνην ὀρθὴν πολιτείαν εἶναι ῥητίον. ὅσας δὲ ἄλλας λέγομεν, οὐ γνησίας οὐδ' ὄντως οὐσας λεχτέον, ἀλλὰ μεμιμημένας ταύτην, ἃς μὲν ὡς εὐνόμους λέγομεν, ἐπὶ τὰ καλλίω, τὰς δὲ ἄλλας ἐπὶ τὰ αἰσχίονα [μεμιμῆσθαι].

D. ὥσπερ ἂν ἐπιστ.] ὥσπερ Clark. Vat. Ven. II.

E. οὐ γνησίας] V. γνησίως. Sed γνησίας Clark. Vat. Ven. II.

ἃς μὲν ὡς εὐνόμους] V. εὐνόμως. Heindorfius conii. ἃς μὲν

D. ἀποικίας οἷον σμήνη μελιτῶν —] Elegans dictio, qua coloniae cum apium examinibus comparantur. Similiter infra p. 301. D. βικαλίως οἷον ἐν σμήνεσιν. De Rep. VII. p. 520. B.

E. οὐ γνησίας οὐδ' ὄντως οὐσας &c.] Vett. editt. γνησίως. Sed parum recte iungitur γνησίως οὐσας et ὄντως οὐσας. Enimvero istud οὐδ' ὄντως οὐσας fortius designat, quod in οὐ γνησίως inesse debuit. Quamobrem verissime libri tres praestantissimi γνησίως. Vulgatum fortasse ortum est ex γνησίως, quod Boeckhio restituendum videbatur. Adverbum tamen defendit Astius ad Remp. Commentar. p. 371.

ἃς μὲν ὡς εὐνόμους λέγομεν] Sic dudum correximus quod in editt. et codd. scriptum extat εὐνόμως εὐλόγους λέγομεν. Heindorfius ἃς μὲν εὐν. coniecerat, quod dedit Bekkerus. Verum nec istud ὡς temere abiciendum, quod fortasse

errari ansam praebuit. Non enim meminere critici, addi illud sic saepe numero praedicato, cuius generis exempla in hoc ipso opere non pauca reperiuntur. v. ad p. 289. C. 281. B. Pro vulg. εὐλόγους recte codd. optimi nunc εὐνόμους firmarunt, quod ipsa a scriptoris sententia postulabat. Praeterea vero labe alia insedit in hoc loco, nondum a quoquam animadverta. Nam ut verborum constructio sibi constet, infinitivus μεμιμῆσθαι delendus est, qui originem duxit ex inepto glossemate. Cohaerent enim ista omnia usque ad ἐπὶ τὰ αἰσχίονα cum praecedenti μεμιμημένας, ita quidem, ut ἃς μὲν dictum sit pro ταύτας μὲν, ἃς, quod responderet sequenti τὰς δὲ ἄλλας. Infra p. 297. C. τὰς δ' ἄλλας μεμιμημένας δεξιῶν, ὥσπερ καὶ ἄλλων πρότερον ἐβήθη, τὰς μὲν ἐπὶ τὰ καλλίονα, τὰς δὲ ἐπὶ τὰ αἰσχίονα μεμιμημένας ταύτην. Phileb. p. 40. C. μεμιμημέναι μὲν τοι τὰς ἄλλ-

ΝΕ. ΣΩ. Τὰ μὲν ἄλλα, ὧ ξένη, μετρίως εἰσικεν εἰρησθαι· τὸ δὲ καὶ ἄνευ νόμων δεῖν ἀρχεῖν χαλεπώτερον ἀκούειν ἐβήθη.

ΞΕ. Σμιζρόν γε ἐβήθη με ἐρόμενος, ὧ Σώκρατες. ἐμείλλον γὰρ σε διερωτήσῃν ταῦτα, πότερον ἀποδέχει πάντα, ἢ τι καὶ δευχεραίνεις τῶν λεχθέντων· **294** γυν δὲ ἤδη φανερόν ὅτι τοῦτο βουλευσόμεθα τὸ περὶ τῆς τῶν ἄνευ νόμων ἀρχόντων ὀρθότητος διελθεῖν ἡμᾶς.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τρόπον μέντοι τινὰ δῆλον ὅτι τῆς βασιλι-

εῖν. Nos ἃς μὲν ὡς εὐνομ. dedimus. Pro εὐνόμους, quod tenetur Clark. Vat. Coisl. Ven. II. Flor. I., vett. editt. εὐλόγους.

P. 294. Τρόπον μέντοι τινὰ] τινὰ μέντοι Clark. Vat. Ven. II.

θεῖς (ἡδονὰς) ἐπὶ τὰ γελαιώτερον. Symp. p. 214. E. ἐπὶ τὰ γελαιώτερον με ἐπαινοῖς. ubi v. ann.

τὸ δὲ καὶ ἄνευ νόμων δεῖν ἀρχεῖν] Non dixit Hospes antea oportere regem sapientem vel sine legibus gubernare rempublicam, sed id ei licere. Quamobrem Astius pro δεῖν legendum coniecit εἶναι, h. e. εἶναι. Sed quantumvis veritatis speciem haec coniectura habeat, tamen eam pro vera probare non possumus. Nam quodammodo sane oportet regem sapientem secundum Hospitis sententiam imperium sine legibus exercere. Quippe deficientibus bonis legibus profecto ipsi nihil relinquatur, nisi ut suis ipsius consiliis utatur ac neglectis iis, quae publice sunt sancta, consulere rei publicae salutis. Itaque δεῖν apparet utique habere quo commode defendatur, neque scrupulum iniicit, quod res in superioribus non eodem modo significata est.

διερωτήσῃν ταῦτα, πότερον ἀποδ.] Stephanus ταῦτα mavult iunctum esse sequentibus. Sed huic rationi ipsa obstat vocabuli collocatio, quod cur ita in principio interrogationis positum esset, vix posset idonea ratio atque causa investigari. Astius ταῦτα scribendam coniecit. Quod cur improbemus causam in promptu habemus. Nam debebat certe scribi αὐτὰ ταῦτα vel ταῦτα ταῦτα, id ipsum s. idem hoc te interrogaturus eram. Verum nec hoc opus est. Quidni enim liceat ταῦτα interpretari simpliciter hoc s. de hac re, quae ipsa deinde interrogatione significatur? Ac ne pluralis quidem numerus ita quidquam habet difficultatis, quem saepe numero de una aliqua re, minus accurate designata, usurpari vel ea docerent, quae ad Gorg. p. 447. A. Remp. VI. p. 504. D. Apol. Socr. p. 19. D. exposuimus.

κῆς ἐστὶν ἢ νομοθετικῆ· τὸ δ' ἄριστον οὐ τοὺς νόμους ἐστὶν ἰσχύειν, ἀλλ' ἄνδρα τὸν μετὰ φρονήσεως βασιλικόν. οἷοθ' ὄπη;

NE. ΣΩ. Πῆ δὴ λέγεις;

ΞΕ. Ὅτι νόμος οὐκ ἂν ποτε δύναίτο τὸ τε ἄριστον καὶ τὸ δικαιοτάτον ἀκριβοῦς ἅμα πᾶσι περιλαμβῶν τὸ βελτιστον ἐπιτάττειν· αἱ γὰρ ἀνομοιότητες τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν πράξεων καὶ τοῦ μηδέποτε μηδέν, ὡς ἔπος εἶπεν, ἡσυχίαν ἄγειν τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν ἔωσιν ἀπλοῦν ἐν οὐδενὶ περὶ ἀπάντων καὶ ἐπὶ πάντα τὸν χρόνον ἀποφραίνεσθαι τέγγην οὐδ' ἠγνινοῦν. ταῦτα δὴ συγχωροῦμέν που;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τὸν δὲ γε νόμον ὁρῶμεν σχεδὸν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ξυγνείνοντα, ὡς περ τινα ἄνθρωπον αὐθάδη καὶ ἀμαθῆ καὶ μηδένα μηδὲν ἔωντα ποιεῖν παρὰ τὴν ἑαυτοῦ τάξιν, μηδ' ἐπερωτᾶν μηδένα, μηδ' ἂν τι νέον

B. ἀκριβοῦς ἅμα πᾶσιν] πᾶσιν ἅμα Clark. Vat. Ven. II. τῶν τε ἀνθρώπων] τε accessit ex Clark. Vat. Ven. II. καὶ τοῦ μηδέποτε μηδέν] Steph. καὶ τὸ μ. cum Ven. Σ. Sed servandum est τοῦ. Dein vulgo ὡς εἶπεν ἔπος, quod mutatum ex Clark. Vat. Ven. II.

C. καὶ μηδένα μηδέν] μηδένα additum ex Clark. Vat. Ven. II.

P. 294. οὐ τοὺς νόμους ἰσχύειν] Pythagoricum hoc esse decretum, disputavimus in Prolegomenis. conf. Valcken. ad Herodot. III. 38. Consentiant cum his quae disputantur De Legg. IX. p. 875. C. ubi virum sapientem ac vere divinum legibus humanis subicere velle nefas esse indicatur.

B. αἱ γὰρ ἀνομοιότητες — καὶ τοῦ μηδέποτε μ.] Vett. editt. καὶ τὸ μηδέποτε κ. τ. λ. Quod non dubitarem quin pro vero habendum esset, nisi prohiberet codicum auctoritas. Hi enim unanimi consensione τοῦ perscriptum habent, excepto uno Ven. Σ., qui τὸ

praebet. Itaque his utique obtemperandum est, quum idonea possit huius genitivi causa et ratio intelligi. Nam genitivi omnes fontem et originem istius dissimilitudinis significat, ut verba sic interpretanda sint: nam dissimilitudines ex hominibus et ex humanis actionibus et ex eo, quod paene nihil quidquam rerum humanarum sibi constatae quietum manet, oriundae nullam artem sinunt simplex aliquid in ulla re de omnibus et in omne tempus declarare ac praecipere. conf. Matthiae Gr. §. 375. qui similia genitivi sic po-

ἄρα τῷ συμβαίῳ βελτιον παρὰ τὸν λόγον, ὃν αὐτὸς ἐλίταξεν.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ· ποιῆ γὰρ ἀτεχνῶς, καθάπερ εἰρηκας νῦν, ὁ νόμος ἡμῖν ἐκάστοις.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἀδύνατον εἶ ἔχειν πρὸς τὰ μηδέποτε ἀπλᾶ τὸ διὰ παντὸς γιγνόμενον ἀπλοῦν;

NE. ΣΩ. Κινδυνεύει.

Cap. XXXIV. ΞΕ. Διὰ τί δὴ ποτ' οὖν ἀναγκαῖον νομοθετεῖν, ἐπειδήπερ οὐκ ὀρθότατον ὁ νόμος; ἀνευρετέον τούτου τὴν αἰτίαν.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ παρ' ὑμῖν εἰσὶ τινες, οἷαι καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἀθρόων ἀνθρώπων ἀσκήσεις, εἴτε πρὸς δρόμον εἴτε πρὸς ἄλλο τι, φιλονεικίας ἕνεκα;

NE. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε πολλὰ.

ΞΕ. Φέρε νῦν ἀναλάβομεν πάλιν μνήμη τὰς

τῷ συμβαίῳ] τὸ συμβᾶν ἢ Clark. Vat. Ven. II.

D. Οὐκοῦν καὶ παρ' ὑμῖν] V. ἡμῖν. Sed unice verum ὑμῖν, quod tueretur Clark. Coisl. Vat. Ven. AΣΠ. Par. BCEFH. Flor. a. b. c. i.

ἀθρόων ἀσκήσ.] ἀθρόων Ven. A. Mox φιλονεικίας Ven. Σ. quod placet Baïtero; nobis non placet. v. ad Alcibiad. I. p. 122.

siti exempla affert. Eodem modo infra p. 305. B. τὴν αὐτῆς ἰδὴν ἀρετὴν παρεχομένη τοῦ μῆθ' ὄπὸ τινος δόξων — 194-λεῖν ἂν τὰ ἀλλήλων ἐγκλήματα διακρίν. Ἀπλοῦν nunc vocatur id, quod valet simpliciter ac sine ulla exceptione, quodque absolutum est. Sic infra p. 306. C. Phaed. p. 62. A. Protagor. p. 331. B. Symp. p. 183. D. 206. A. n. — ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, ad id ipsum, ut rata esse iubeat, quae semper et ubique valeant.

C. μηδ' ἂν τι νέον ἄρα —] ne tum quidem; si cui

praeter opinionem (ἄρα) aliquid novi obveniret, quod melius sit quam quod ipse mandavit. In his παρὰ τὸν λόγον.

Οὐκοῦν ἀδύνατον εἶ ἔχειν] Nonne igitur fieri non potest, ut ad ea, quae nunquam sunt simplicia (ac perpetuae vicissitudinis et mutationi obnoxia) unquam bene se habent illud, quo semper et per omnia est simplex, ita ut perpetuo valeant?

D. ἀνευρετέον τούτου τῆς αἰτίας] Sic De Rep. II. p. 380. A. ἕνεκεν. v. Doberaeus ad Aristoph. p. 274. ed.

τῶν τέχνη γυμναζόντων ἐπιτάξεις ἐν ταῖς τοιαύταις ἀρχαῖς.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

E. Ἐνα ἕκαστον, τῷ σώματι τὸ προσήκον ἕκαστῳ προστάττοντες, ἀλλὰ παχύτερον οἴονται δᾶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐπὶ πολλοὺς τὴν τοῦ λυσιτελοῦντος τοῖς σώμασι ποιῆσθαι τάξιν.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

ZE. Διὸ δὴ γε καὶ ἴσους πόρους νῦν διδόντες ἀθροῖσι ἅμα μὲν ἐξορῶσιν, ἅμα δὲ καὶ καταπαύουσι δρόμον καὶ πάλης καὶ πάντων τῶν κατὰ τὰ σώματα πόρων.

NE. ΣΩ. Ἔστι ταῦτα.

E. ἅμα δὲ καὶ καταπαύουσι] καὶ additum ex Clark. Vat. Ven. II. Ibidem deinde κατὰ σώματα, omisso articulo. ταῖσιν ἀγέλαις] V. ταῖς, in vltis optimis et plurimis codd.

Lips. et Lobeck. ad Phrynich. P. 446.

ἐν ταῖς τοιαύταις ἀρχαῖς] Enerunt qui μάχαις praeferrent, quod extat in aliquot codd. Alii cum Cornario ἀσκήσιον repositum maluerunt. Neutrum nobis placet; quamquam nec vulgatam scripturam nobis satisfacere libere fatemur. Nam primum gymnastae, de cuius officio exposuit Perizonius ad Aelian. Var. Histor. II, 6. van Dalen Dissert. in Marm. antiq. p. 691 sqq. Fabricius ad Sext. Emp. p. 535 sq. vix potuit ἀσκή aliqua tribui. Deinde ἐν ταῖς τοιαύταις ubi ἀρχαῖς legeris, non habet quorsum referatur. An tu illud putabis ad τὰς τῶν τέχνη γυμναζόντων ἐπιτάξεις trahi posse? Haec una enim ratio suppetit, sed tam illa difficilis, ut vix inuenda videntur. Denique mirifice languet istud ἐν ταῖς τοιαύταις ἀρχαῖς, ut melius profecto omissum esset. Dicam igitur quid sentiam:

mutandum ἀρχαῖς est in ἀγέλαις. Nam illud maxime hic urgendum clariusque significandum fuit, non singulos tantummodo intelligi, qui eiusmodi exercitationes gymnicas institunt, sed cogitari oportere de maioribus eiusmodi hominum catervis atque gregibus, qui tamen cuncti uni eisdemque gymnastae legi atque normae pareant. Itaque ἐν ταῖς τοιαύταις ἀγέλαις pertinet ad ἀθροῖς illos ἀσθροῖς, qui moderante uno aliquo gymnasta corporis exercitationes instituant. Et confirmat hanc coniecturam nostram vel maxime illud, quod deinde gymnastae ἐν ταῖς τοιαύταις ἀγέλαις ex arte sua praecepta proponenti opponitur ὁ νομοθέτης ο ταῖσιν ἀγέλαις ἐπιτάξεις τοῦ δικαίου πέρη. Nihil igitur hac emendatione certius aut evidentius.

Ὅτι λεπτοργεῖν οὐκ ἐγγ.] H. e. minutatim praecepta dare singulis accommodata. — τὴν τοῦ λυ-

ZE. Καὶ τὸν νομοθέτην τοίνυν ἡγώμεθα, τὸν ταῖσιν ἀγέλαις ἐπιστατήσοντα τοῦ δικαίου πέρη καὶ τῶν πρὸς ἀλλήλους ξυμβολαίων, μὴ ποτ' ἱκανὸν γε- 295 νῆσεσθαι πάσιν ἀθροῖσι προστάττοντα ἀκριβῶς ἐν ἕκαστῳ τὸ προσήκον ἀποδιδόναι.

NE. ΣΩ. Τὸ γοῦν εἰκός.

ZE. Ἀλλὰ τὸ τοῖς πολλοῖς γε, οἶμαι, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ πῶς οὕτως παχύτερος ἕκαστοῖς τὸν νόμον θήσει, καὶ ἐν γράμμασιν ἀποδιδούς, καὶ ἐν ἀγραμμάτοις, πατρίοις δὲ, ἔθρει νομοθετῶν.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ZE. Ὅρθῶς μέντοι. πῶς γὰρ ἂν τις ἱκανὸς γένοιτ' ἂν ποτε, ὡς Σώκρατες, ὥστε διὰ βίου αἰ πα-

P. 295. πῶς γὰρ ἂν τις ἐκ.] In his ἂν om. Clark. Vat. Ven. II. Mox vulgo αἰεὶ διὰ βίου, quod ex Clark. Vat. Venet. II. Flor. i. mutatum, in quibus tamen αἰεὶ legitur.

λυσιτελοῦντος τοῖς σώμασι ποιῆσθαι τάξιν, i. q. ἐπιτάττειν τὸ λυσιτελοῦν τοῖς σώμασι.

E. ἅμα μὲν ἐξορῶσιν] Int. ἀθροῖς. Nam active positum nunc verbum est, quem usum loquendi Schleiermacher ann. ad Ionem p. 534. C. Platoni abudicare non debbat. Ceterum hic quoque offendimus in voc. νῦν, quod adeo languidum et otiosum est, ut vitii suspicionem moveat. Num forte ἴσους πόρους ἀποδιδόντες scriptum fuit? Certe hoc verbum minime ineptum est, quod fere dicitur de his, qui cui attribuitur id, quod ipsi debetur aut convenit. Et recurrit illud eadem de re etiam in proximis.

P. 295. Τὸ γοῦν εἰκός] H. e. κατὰ τὸ εἰκός. Perperam enim Stephanus: „Malim, inquit, τοῦτο γοῦν nisi dicendum sit, τὸ hic idem valere quod τοῦτο.“

καὶ ἐν ἀγραμμάτοις] Usitatus fuit καὶ ἐν ἀγραφοῖς. Sed

illo uans est ob praegressum καὶ ἐν γράμμασιν. Pertinet vero istud ἀγραμμάτοις ad ἴθειον hoc sensu: et scriptis leges promulgans et secundum mores et instituta, litteris quidem non consignata, sed tamen patria, leges sanciens. Nam ἐν ἴθειον dictum est ut alibi ἐν νόμοις, de quo v. ad Critiam p. 121. B. infra p. 295. E. eadem res significatur verbis ἀγραφα νομοθετεῖν. Paulo ante Stephanus ante τοῖς πολλοῖς delendum putabat τὸ. Quod si abesset, sane nihil ad sententiae integritatem desideraretur. Nunc illud ad προσήκον referri existimandum est, quod repeti ex antecedentibus oportet. — ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ita ut ad maximam valent partem; sicuti p. 294. D.

ἱκανὸς γένοιτ' ἂν — ἔσπετε δὲ διὰ βίου] Sic Phaedr. p. 258. B. διὰν ἱκανὸς γένηται — ὥστε ἀθάνατος γενέσθαι. Protu-

B ρακαθήμενος ἐκάστῳ δι' ἀκριβείας προστάττειν τὸ προσήκον; ἐπεὶ τοῦτ' ἂν δυνατὸς ὦν, ὡς οἶμαι, τῶν τὴν βασιλικὴν ὄρεσιζῶν ὄντως ἐπιστήμην εὐληφῶτων σχολῇ ποτ' ἂν ἐαυτῷ θεῖτ' ἐμποδίσματα γράφων τοὺς λεγθέντας τούτους νόμους.

NE. ΣΩ. Ἐκ τῶν νῦν γούν, ὧ ξένη, εἰρημένων.

ΞΕ. Μᾶλλον δέ γε, ὧ βέλτιστε, ἐκ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι.

NE. ΣΩ. Τίνων δὴ;

ΞΕ. Τῶν τοιῶνδε. εἰπωμεν γὰρ δὴ πρὸς γε ἡμῶς **C** αὐτοὺς ἰατροὺν μέλλοντα ἢ καὶ τινὰ γυμναστικὸν ἀποδημεῖν καὶ ἀπέσσεσθαι τῶν θεραπευομένων συγγόν, ὡς οἶοιτο, χρόνον, μὴ μνημονεύσειν οἰηθέντα τὰ προσταχθέντα τοὺς γυμναζομένους ἢ τοὺς κάμνοντας, ὑπομνήματα γράφειν ἂν ἐθέλειν αὐτοῖς, ἢ πῶς;

NE. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Τί δέ; εἰ παρὰ δόξαν ἐλάττω χρόνον ἀπο-

B. εἰπωμεν γὰρ] Sic Ven. AΣ. Par. BCFH. Flor. a. b. c. Male vulgo εἰπωμεν γὰρ.

C. μὴ μνημονεύσειν] μὴ om. Clark. Vat. Ven. II. Praeterea μνημονεύειν Coisl. Ven. AΣY. Par. BCFH.

Τί δέ; εἰ παρὰ δόξαν] τί δὴ; Clark. Vat.

ἀλλὰ ὑποθέσθαι] Sic Clark. Vat. Ven. II. Vulgo ὑπο-

gor. p. 338. C. al. conf. Valcken. ad Hippolyt. v. 1327. Matthiae Gr. §. 531. 2. et 533. 1. De proximis conf. Phileb. p. 21. B. ἀεὶ μὲν διὰ βίου χαίρειν ἂν. Ibid. p. 22. B. οὕτως ἀεὶ διὰ βίου ἔσθ'. Phaed. p. 75. D. ἀεὶ διὰ βίου εἰδέσθαι. al. Ad τοῦτ' ἂν δυνατὸς ὦν contulisse iurabit quae scripsimus ad Hipp. min. p. 367. E.

B. Τίνων δὴ; **ΞΕ.** Τῶν τοιῶνδε] Ad haec ex praegressis ἐκ repetendum est, more fere constanti ac perpetuo. v. ad Menon. p. 80. C. Cratyl. p. 408. D. Gorg. p. 449. E. 450. A. Sophist. p. 243. D. et supra

p. 283. C. infra p. 297. E. 304. D. E. al.

ἰατροῦν μέλλοντα ἢ καὶ γυμναστικόν] Sic iunguntur saepe numero ἰατρός et γυμναστικὸς vel παιδοτροφῆς. v. Protag. p. 313. D. Criton. p. 47. B. Alcibiad. I. p. 131. A. et quae dedimus ad Phileb. p. 83. — ὑπομνήματα sunt commentarii, quibus οἱ θεραπευόμενοι praecepta sibi data admoneantur.

D. διὰ πνεύματα — γένομενα] Astius γενόμενον scribendum censet. At γένομενα etiam ad πνεύματα pertinet. laudanda autem verba in hunc modum sunt: διὰ πνεύματα ἢ τι

δημήσας ἔλθοι πάλιν, ἄρ' οὐκ ἂν παρ' ἐκεῖνα τὰ γράμματα τολμήσειεν ἄλλα ὑποθέσθαι, ξυμβαίνόντων ἄλλων βελτιόνων τοῖς κάμνουσι διὰ πνεύματα ἢ τι **D** καὶ ἄλλο παρὰ τὴν ἐλπίδα τῶν ἐκ Διὸς ἐτέρως πῶς τῶν εἰωθῶτων γενόμενα, καρτερῶν δ' ἂν ἠγοῖτο δεῖν μὴ ἐκβαίνειν τὰ ἀρχαῖά ποτε νομοθετηθέντα μήτε αὐτὸν προστάττοντα ἄλλα μήτε τὸν κάμνοντα ἕτερα τολμῶντα παρὰ τὰ γραφέντα δρᾶν, ὡς ταῦτα ὄντα ἰατρικὰ καὶ υγιεινά, τὰ δὲ ἐτέρως γινόμενα νοσώδη τε καὶ οὐκ ἔντεχνα; ἢ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἐν γε ἐπιστήμῃ ξυμβαῖνον καὶ ἀληθεῖ τέχνῃ περὶ ἅπαντα παν- **E** τάσασι γέλωσ ἂν ὁ μέγιστος γίγνοιτο τῶν τοιούτων νομοθετημάτων;

NE. ΣΩ. Παντάσασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Τῷ δὲ τὰ δίκαια δὴ καὶ ἄδικα καὶ καλὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ γράψαντι καὶ ἀγραφα νομοθετήσαντι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλαις, ὀπόσαι κατὰ πόλιν ἐν ἐκείναις νομεύονται κατὰ τοὺς

τίθεσθαι.

E. τῶν τοιούτων νομοθετημάτων] τοιούτων om. Steph. praeter codicum fidem.

Τῷ δὲ τὰ δίκαια δὴ καὶ ἄδικα] δὴ inserui e Clark. Vat. Ven. ΣII. Flor. i. Bekkerus illud sine eodicum suffragio post δὲ interposuit, nescimus cur.

καὶ ἄλλο τῶν ἐκ Διὸς, παρὰ τὴν ἐλπίδα γενόμενα ἐτέρως πῶς τῶν εἰωθῶτων, propter ventos vel etiam propter aliud quid eorum, quae de coelo eveniunt, quum praeter expectationem aliter ac solet inciderunt. Dein ἐκβαίνειν τὰ ἀρχαῖά ποτε νομοθετηθέντα illustravimus ad Sympos. p. 183. B.

E. γέλωσ δὲν — γίγνοιτο — νομοθετημάτων] H. e. risum maximum excitaret de istiusmodi praescriptionibus. v. Schaeferi Appar. ad Demosth. I. p. 781. et II. p. 492. et nostra ad Theaet.

p. 166. A. Mox p. 296. A. eadem sententia declaratur his verbis: ἢ καὶ τοῦτο τὸ ἀπόφῆμα ἄδδεν ἤτρον ἂν — γέλοιον φαίνοιο;

καὶ ἀγραφα νομοθετήσαντι] Hoc antea p. 295. A. dicebatur, ἐν ἀγραμμάτοις, πατρίοις δὲ ἴσοι νομοθετεῖν.

κατὰ πόλιν ἐν ἐκείναις νομεύονται] Verbis κατὰ πόλιν denotatur distributio. Quod rectius ἐν ἐκείναις subiungi potuit. — ἂν ὁ μετὰ τέχνης κ. τ. λ. si is, qui ex arte scripsit aut alius quis similis, advenerit. Dein alicui scribendum videatur μὴ ἐτέ-

τῶν γραψάντων νόμους, ἂν ὁ μετὰ τέχνης γράψας ἢ τις ἕτερος ὁμοίως ἀφίκηται, μὴ ἐξέστω δὴ παρὰ ταῦτα ἕτερα προστάττειν; ἢ καὶ τοῦτο τὸ ἀπόρρημα οὐδὲν ἦττον ἂν ἐκείνου τῆ ἀληθείᾳ γελοῖον φαίνοιο;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

Cap. XXXV. ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ λόγον τὸν παρὰ τῶν πολλῶν λεγόμενον;

NE. ΣΩ. Οὐκ ἐννοῶ νῦν γ' οὕτως.

ΞΕ. Καὶ μὴν εὐπρεπῆς. φασὶ γὰρ δὴ δεῖν, εἴ τις γιγνώσκει παρὰ τοὺς τῶν ἐμπροσθεν βέλτιους νόμους, νομοθετεῖν τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἕκαστον πείσαντα, ἄλλως δὲ μὴ.

NE. ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ὀρθῶς;

B ΞΕ. Ἴσως. ἂν δ' οὖν μὴ πείθων τις βιάζεται τὸ βέλτιον, ἀπόρρηται, τί τοῦνομα τῆς βίας ἐσται; Μὴ μέντοι πω, περὶ δὲ τῶν ἐμπροσθεν πρότερον.

P. 296. τοῦτο τὸ ἀπόρρημα] ἀπόρημα Clark. Vat. Ven. ΔΞΣ. et pt. H.

Καὶ μὴν εὐπρεπῆς] ἀλλὰ μὴν vett. editt. cum uno Par. E. B. μὴ πείθων τις] Clark. Vat. Ven. II. Vulgo τις μὴ πείθων.

σταί. Quod tamen cave protensus comprobaveris. Nam ita certe οὐκ ἔστιται scribendum fuerat. Phileb. p. 30. B. οὐ γὰρ που δοκοῦμέν γε, ὡς Πρωταγόρη, τὰ τέταρτα ἐκείνα — πάντων καὶ παντοίων σοφίαν ἐπικαλιέσθαι, τῶν δὲ αὐτῶν τούτων ὄντων ἐν ὅλῳ τε οὐρανῷ — ἐν τούτοις δ' οὐκ ἄρα μεμνησθῆσθαι τὴν τῶν καλλίστων καὶ τιμιωτάτων φροσίν; Protagor. p. 325. C. Apolog. Socrat. p. 34. C. Itaque μὴ ἐξέστω tenendum est sic, ut gravius et ponderosius esse existimetur, quippe per orationem rectam illatum.

P. 296. νῦν γ' οὕτως] sic statim, ut nulla praecesserit meditatio. Phaedr. p. 235. C.

νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔχω εἰπεῖν. ubi v. ann. De Rep. II. p. 380. D. οὐκ ἔχω νῦν γε οὕτως εἰπεῖν. Ibid. VII. p. 530. C. οὐκ ἔχω νῦν γε οὕτως. Gorg. p. 461. A. al. — ἄλλως δὲ μὴ, πο. δεῖν νομοθετεῖν, videlicet, ubi civitati non persuaserit.

B. βιάζεται τὸ βέλτιον] H. e. id, quod melius est, per vim ratum esse iubent. — μὴ μέντοι πω, περὶ δὲ τ. λ., sed ne iam loquere de his, verum de superioribus prius dicamus. Similem allipsis post μὴ μοι et μὴ οὕτως ἀλλά, attingimus ad Menon. p. 74. D. Protagor. p. 318. B. ubi etiam Heindorf-

NE. ΣΩ. Ποῖον δὴ λέγεις;

ΞΕ. Ἄν τις ἄρα μὴ πείθων τὸν ἰατρειόμενον, ἔχων δὲ ὀρθῶς τὴν τέχνην, παρὰ τὰ γεγραμμένα τὸ βέλτιον ἀναγκάζῃ δοῦναι παῖδα ἢ τιν' ἄνδρα ἢ καὶ γυναῖκα, τί τοῦνομα τῆς βίας ἐσται ταύτης; ἄρ' οὐ πᾶν μᾶλλον ἢ τὸ παρὰ τὴν τέχνην λεγόμενον ἀμάρτημα, τὸ νοσῶδες; καὶ πάντα ὀρθῶς εἰπεῖν ἐστὶ πρότερον τῷ βιασθέντι περὶ τὸ τοιοῦτον πλην ὅτι νοσῶδη καὶ ἄτεργα πέπονθεν ὑπὸ τῶν βιασαμένων ἰατρῶν;

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Τί δὲ ἡμῖν δὴ τὸ παρὰ τὴν πολιτικὴν τέχνην ἀμάρτημα λεγόμενόν ἐστιν; ἄρ' οὐ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ κακὸν καὶ ἄδικον;

NE. ΣΩ. Παντάπασι γε.

ΞΕ. Τῶν δὴ βιασθέντων παρὰ τὰ γεγραμμένα καὶ πάτρια δοῦναι ἕτερα δικαιότερα καὶ ἀμεινῶ καὶ καλλίω τῶν ἐμπροσθεν, φέρε, τὸν τῶν τοιοῦτῶν αὐτῶν φύγον περὶ τῆς τοιαύτης βίας, ἄρ', εἰ μέλλει μὴ κα-

τὸ βέλτιον ἀναγκ.] τὸ om. Clark. Vat. Ven. II.

C. Τί δὲ ἡμῖν δὴ] τί δὲ εἰ μὴ δὴ Clark. Vat.

ἄρ' οὐ τὸ αἰσχρὸν] ἄρ' οὕτως Clark. Vat. Deia τὸ ante κακὸν omisimus cum Clark. Vat. Ven. II.

fius illius exempla bene multa consignavit.

ἄρ' οὐ πᾶν μᾶλλον — νοσῶδες] nonne quodvis potius nomen ei tribuendum erit, quam quod vulgo usurpatur inertis peccati, s. peccati praeter artem admisi? Nam τὸ παρὰ τὴν τέχνην ἀμάρτημα est i. q. τὸ ὄνομα τοῦ παρὰ τὴν τέχνην ἀμαρτήματος, de quo loquendi genere explicavimus ad Cratyl. p. 392. A. B. et supra ad p. 262. C. Iam vero τὸ νοσῶδες additur per appositionem, ita quidem, ut idem significet τὸ ὄνομα τοῦ νοσῶδους, h. e. morbum afferentis. In quo nihil est sane, quod afferat ullam

difficultatem. Quamobrem Stephanum mirari licet λέγομεν ita conicientem, ut interpungeretur post τέχνην et pro ἀμάρτημα τὸ legeretur ἀμάρτημα τι: mirari item licet interpretes, qui haec parum feliciter expediverunt. Ceterum perspicuitatis causa ante τὸ νοσῶδες commate distincti.

C. ἄρ' οὐ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ κακὸν καὶ ἄδικον] De articulo non repetito v. ad Euthyphron. p. 7. C.

D. φέρε, τὸν τῶν τοιοῦτῶν αὐτῶν φύγον —] Sermo est ἀνακόλουθος. Accusativus enim ponitur perinde ac si dein subsequeretur λέγειν δεῖ. Sed mutata constructione dicitur λέγοντος

ταγλαστότατος είναι πάντων, πάντα αὐτῷ μᾶλλον
λεκτίον ἐκάστοτε, πλὴν ὡς αἰσχρὰ καὶ ἄδικα καὶ κακὰ
πιπόνθασιν οἱ βιασθέντες ὑπὸ τῶν βιασαμένων;

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Ἄλλ' ἄρα ἐὰν μὲν πλούσιος ὁ βιασάμενος
ἦ, δίκαια, ἂν δ' ἄρα πένης, ἄδικα τὰ βιασθέντα
ἔστιν; ἢ καὶ πείσας καὶ μὴ πείσας τις, πλούσιος ἢ
E πένης, ἢ κατὰ γράμματα ἢ παρὰ γράμματα, δοῦν τὰ
ξύμφορα, τοῦτον δεῖ καὶ περὶ ταῦτα τὸν ὄρον εἶναι
τόν γε ἀληθινώτατον ὁρθῆς πόλεως διοικήσεως, ὃν
ὁ σοφὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ διοικήσει τὸ τῶν ἀρχομέ-
νων; ὥσπερ ὁ κυβερνήτης τὸ τῆς νεῶς καὶ ναυτῶν
297 αἰεὶ ξυμμέρον παραφυλάττων, οὐ γράμματα τιθεῖς
ἀλλὰ τὴν τέχνην νόμον παρεχόμενος, σώζει τοὺς συν-
ναύτας, οὕτω καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον
παρὰ τῶν οὕτως ἀρχεῖν δυναμένων ὁρθῆ γίγνεται ἂν
πολιτεία, τὴν τῆς τέχνης ῥώμην τῶν νόμων παρεχο-

E. δοῦν τὰ ξύμφορα] Clark. Vat. Coisl. Ven. AEP. Par.
BCH. Flor. a. b. c. i. δοῦν μὴ ξύμφορα ἢ ξύμφορα. Ald. Bas 1.
2. cum Par. EF. δοῦν μὴ ξύμφορα ἢ δξύμφορα. In Ven. SY.
scriptum δοῦν μὴ ξύμφορα. Recepta lectio Cornario accepta re-
fertur.

P. 297. B. Καὶ μὴν πρὸς ἐκεῖνα] Post μὴν omisimus

ideoque αὐτῷ adicitur. De πλὴν
post comparativum pro ἢ illato
v. Matthiae Gr. §. 455. ann.
3. n.

ἢ καὶ πείσας καὶ μὴ πεί-
σας τις —] an etiam si
quis persuadens sive non
persuadens dives sive
pauper, sive ex praescrip-
tis sive contra praescrip-
ta, utilia peragit, hunc
oportet etiam in his ver-
rissimum esse terminum
ac finitionem rectae civi-
tatis administrationis, quā
vir bonus ac sapiens res
civium sit gubernaturus?
Nam δν est καθ' ὄν, ut recte
monuit Stephanus.

E. ὥσπερ ὁ κυβερνήτης

—] Perperam Stephanus καὶ
ὥσπερ coniciebat, immemor il-
lius usus loquendi sanequam cre-
herrimi, quo ea, quae per com-
parationem sic inferuntur, ut su-
perioribus illustrandis inserviant,
sine copulae vinculo adduntur.
v. quae rei exemplum adscripsi-
mus ad Phaedon. p. 61. A. et
Remp. VI. p. 497. B. Dein τὸ
ξύμμερον, quia iustar est nomi-
nis substantivi, recte cum geni-
tivo casu iungitur. Eodem modo
De Rep. I. p. 338. C. 339. A.
D. E. 340. A. B. C. 341. A. B.
342. C. 343. C. 344. C. 346. E.
347. E. II. p. 367. C. Sed ni-
hil hoc usu frequentius, de quo
tamen fallitur A. Matthiae Gr.
§. 391. ann. 2. — τὴν τῆς

μένων κοίτῳ; καὶ πάντα ποιῶσι τοῖς ἐμφοσιν ἀρ-
χουσιν οὐκ ἔστιν ἀμάρτημα, μέχρι περ ἂν ἐν μέγα
φυλάττωσι, τὸ μετὰ νοῦ καὶ τέχνης δικαιοτάτον αἰεὶ B
διανέμοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει, σώζειν τε αὐτοὺς οἷοί
τε ὡσεὶ καὶ ἀμείνους ἐκ χειρόνων ἀποτελεῖν κατὰ τὸ
δυνατόν;

NE. ΣΩ. Οὐκ ἔστ' ἀντιπεῖν παρὰ γε ἂ νῦν
εἰρηται.

ΞΕ. Καὶ μὴν πρὸς ἐκεῖνα οὐδὲ ἀντιφύηται.

Cap. XXXVI. NE. ΣΩ. Τὰ ποῖα εἶπες;

ΞΕ. Ὡς οὐκ ἂν ποτε πληθὸς οὐδ' ὠντινωνοῦν
τὴν τοιαύτην λαβὼν ἐπιστήμην οἷόν τ' ἂν γένοιτο με-
τὰ νοῦ διοικεῖν πόλιν, ἀλλὰ περὶ σμικρὸν τι καὶ ὀλί- C
γον καὶ τὸ ἐν ἔστι ζητητέον τὴν μίαν ἐκείνην πολι-
τείαν τὴν ὁρθήν, τὰς δ' ἄλλας μιμήματα θετέον,
ὥσπερ καὶ ὀλίγον πρότερον ἐρήθη, τὰς μὲν ἐπὶ τὰ
καλλίονα, τὰς δὲ ἐπὶ τὰ αἰσχίω μιμουμένας ταύτην.

καὶ eum Clark. Vat. Coisl. Ven. AP. Par. BCEFH. Flor. a. b.
c. i. Zitt.

οἷόν τ' ἂν γ.] οἷόν τε ἂν γ. Clark. Vat. Ven. II. et alii
nonnulli; male.

C. τὰς δ' ἄλλας] δ' om. Clark. Vat. Ven. H.

τέχνης—κοίτῳ; dum artia
vin legibus potiore adhi-
bent.

P. 297. τὸ μετὰ νοῦ καὶ
τέχνης—οἷοί τε ὡσεὶ] Etiam
haec ex μέχρι περ ἂν suspen-
duntur; inserviunt autem prae-
cedentium verborum explicatio-
ni, ideoque sine copula adici-
untur per integri enuntiati appo-
sitionem. v. ad p. 291. B. So-
phist. p. 239. E.

B. Καὶ μὴν πρὸς ἐκεῖνα
οὐδὲ ἀντιφύηται] Post μὴν
omisimus καὶ vulgo additum,
quippe quod desideratur in plu-
rimis huius optimis codicibus
manu scriptis. Eumvero καὶ
μὴν interdum sic dicitur, ut καὶ
non ad totam sententiam, sed

ad unam aliquam eius partem
referatur, sitque idem fere quod
καὶ μὴν καὶ. Sic Theaet. p. 154.
E. Καὶ μὴν ἔγωγε. ubi Astius
coniecitabnt Καὶ μὴν καὶ ἔγωγε.
Eundem esse usum formulae καὶ
γὰρ ad Menon. p. 97. E. vide-
mur demonstravisse. Hoc igitur
certum et exploratum habemus.
Sed illud οὐδὲ quomodo
explicandum sit, vehementer am-
bigimus. Nam neque ad πρὸς
ἐκεῖνα referri potest, neque com-
mode explicari; ne contra
dicendum quidem; hoc enim
parum conveniret cum antecede-
ntibus illis, Οὐκ ἔστ' ἀντιπεῖν.
Itaque Stephanum putamus
verum vidisse, qui οὐδὲν corri-
gendum censuit.

NE. ΣΩ. Πῶς τί τοῦτ' εἴρηκας; οὐδὲ γὰρ ἄρτι δῆθεν κατέμαθον τὸ περὶ τῶν μιμημάτων.

ΞΕ. Καί μὴν οὐ φαυλὸν γε, ἂν κινήσας τις τοῦτον τὸν λόγον αὐτοῦ καταβάλῃ καὶ μὴ διελθῶν ἐν-
D δειξῆται τὸ νῦν γιγνόμενον ἀμάρτημα περὶ αὐτό.

NE. ΣΩ. Ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τοιόνδε τι δεῖ γε ζητεῖν, οὐ πᾶνυ ξύνηθες οὐδὲ ἠάδιον ἰδεῖν· ὅμως μὴν πειρώμεθα λαβεῖν αὐτό. φέρε γάρ· ὀρθῆς ἡμῖν μόνης οὐσίας ταύτης τῆς πολιτείας, ἣν εἰρήκαμεν, οἷσθ' ὅτι τὰς ἄλλας δεῖ τοῖς ταύτης συγγράμμασι χωριμένας οὕτω σώζεσθαι, δρώ-
E σασ τὸ νῦν ἐπαινούμενον, καίπερ οὐκ ὀρθότατον ὄν;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ παρὰ τοὺς νόμους μηδὲν μηδένα τολ-
μῶν ποιεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει, τὸν τολμῶντα δὲ θα-
E νάτω ζημιουῖσθαι καὶ πᾶσι τοῖς ἐσχάτοις. καὶ τοῦτ'

τὸ περὶ τ. μιμημάτων] τὸ Steph. cum Ald. et Bas. l. om. in vitis codicibus.

κινήσας τις τοῦτον τὸν λ.] Sic Clark. Vat. Ven. ΣΠ ΣΥ. Flor. a. b. c. l. Vett. editi. τοιοῦτον τ. λ.

C. Πῶς τί τοῦτ' εἴρη-
κας] Nec hic Stephanus dup-
plicem interrogationem sic in
unum coniunctam tolerare vol-
uit. Scribendum enim putat dis-
iuncte, Πῶς; τί τοῦτ' εἴρηκας;
Atqui nos quidem ingenue fate-
mur nullam videre causam, quam-
obrem utriusque interrogationis
coniunctio reiicienda sit. Nam
concretata oratio sic explicanda
est: πῶς εἴρηκας καὶ τί ἐστὶ
τοῦτ' εἴρηκας; wie meinst
du und was ist es, was du
meinst? v. ad Hipp. mai. p.
297. E. et Tim. p. 22. C.

ἂν κινήσας τις τοῦτον
τὸν λόγον αὐτοῦ κ.] si
quis, quum hanc commo-
verit disputationem, pro-
tenus eam abiiciat. Nam
αὐτοῦ putamus esse ibi, illi-
co, statim, e vestigio, si-

cuti etiam αὐτόθεν usurpatur.
Formulam τὸν λόγον κινεῖν, ad
Reip. V. p. 450. A. illustravimus.
D. πειρώμεθα λαβεῖν αὐ-
τό] H. e. percipere, ut Reip.
VII. p. 533. B. Phaedr. p. 246.
D. al. Μοχ οὕτω σώζεσθαι ex-
plicatur verbis proximis δρώσας
τὸ νῦν ἐπαινούμενον; de quo ge-
nere structuræ v. ad Phaedon.
p. 59. A.

E. ἐπειδὴν τὸ πρῶτόν
τὰς μεταθῆ τὸ νῦν δὴ ῥη-
θέν] ubi quis mutaverit
ac seposuerit primum Il-
lud, de quo modo dictum
est; h. e. ubi perfectam illam
civitatem removerit, in qua unus
aliquis perfecte sapiens imperium
teneat. Hoc autem ubi sic fiat,
legibus opus esse arbitrat, quæ
pro sanctis et inviolabilibus
habeantur. Quamobrem quantum

ἐστὶν ὀρθότατα καὶ κάλλιστ' ἔχον ὡς δεύτερον, ἐπει-
δὴν τὸ πρῶτόν τις μεταθῆ τὸ νῦν δὴ ῥηθέν. ᾧ δὲ
τρόπῳ γεγονός ἐστι τοῦτο ὃ δὴ δεύτερον ἐφήσαμεν,
διαπερανόμεθα. ἢ γάρ;

NE. ΣΩ. Πᾶν μὲν ὄν.

Cap. XXXVII. ΞΕ. Εἰς δὴ τὰς εἰκόνας ἐπα-
νίσταμεν ἄλλιν, αἷς ἀναγκαῖον ἀπεικάζειν αἰετὸς βα-
σιλικούς ἄρχοντας.

NE. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Τὸν γενναῖον κυβερνήτην καὶ τὸν ἑτέρων
πολλῶν ἀντάξιον ἰατρόν. κατίδωμεν γὰρ δὴ τι σχῆμα
ἐν τούτοις αὐτοῖς πλασάμενοι.

NE. ΣΩ. Ποῖόν τι;

ΞΕ. Τοιόνδε, οἷον εἰ πάντες περὶ αὐτῶν διανοη- 298
θεῖμεν, ὅτι δεινότατα ὑπ' αὐτῶν πάσχομεν. ὄν μὲν

τὸ νῦν γιγνόμενον] Sic Clark. Vat. Ven. ΣΠΥΣ. Zitt.
Vett. editi. νυνί γ.

P. 298. περὶ αὐτῶν διανοηθεῖμεν] Sic Clark. Vat.
Ven. II. pro vulg. διανοηθείμεν.

auctoritatis in optima civitate
perfecto regi et civili viro, h. e.
sapienti, tribuit, tantum in al-
tera legibus vindicavit, quippe
quæ mentis rationisque veluti
vicariæ essent. v. Legg. II. p.
690. C. IV. p. 713. E. XII. p.
957. C. De Rep. X. p. 607. A.

Ποίας; ΞΕ. Τὸν γεν-
ναῖον —] Ad utrumque hunc
accusativum ex superioribus re-
petenda est ἢ praepositio; v.
ad p. 295. B. — καὶ τὸν ἑτέ-
ρων πολλῶν κ. τ. λ. ex Ho-
merici versiculi imitatione du-
ctum. Iliad. XI. v. 514. Ἰητροὺς
γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιός ἄλλων.
quo loco utitur philosophus et-
iam Sympos. p. 214. B. — κα-
τίδωμεν γὰρ δὴ τι σχῆμα
κ. τ. λ. nam in his ipsis (in
gubernatore et medico) quasi

quandam rei imaginem ef-
fingamus atque intueamur.

P. 298. ὅτι δεινότατα ὑπ'
αὐτῶν πάσχομεν] Inde ab
his verbis recta infertur oratio,
quo rei pictura fit illustrior ac
vividior. Dignus autem est qui
cum his conferatur praeclarus
ille locus Republicæ VI. p. 488.
B. sqq. ubi idem argumentum
imagine item ab navis gubernato-
re repetita elegantissime illu-
stratur. Nonnulla similiter etiam
Cicero De Rep. I. 34. — καὶ
οὐδέν, i. e. imo nihil. Sic
μικρὰ καὶ οὐδέν dixit etiam De-
mosthen. p. 269. 26. et p. 799.
20. ed. Reisk. Eodem modo
δύλον καὶ οὐδέν positum Aris-
tolog. Socr. p. 23. A. ubi v. anu-
Theact. p. 173. E. ταῦτα πάντα
ἡγησάμενη μικρὰ καὶ οὐδέν.

γὰρ ἂν ἐθελήσωσιν ἡμῶν τούτων ἐκάτεροι σώζειν, ὁμοίως δὲ σώξουσιν, ὃν δ' ἂν λωβῶσθαι βουλευθῶσι, λωβῶνται τέμνοντες καὶ κἀόντες καὶ προστάττοντες ἀναλωμάτα φέρειν παρ' ἑαυτοῦς οἷον φόρους, ὧν σμικρὰ μὲν εἰς τὸν κάμνοντα καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοῖς δὲ ἄλλοις αὐτοῖ τε καὶ οἱ οἰκίται χροῶνται· καὶ
B δὴ καὶ τελευτῶντες ἢ παρὰ ξυγγενῶν ἢ παρὰ τινῶν ἐχθρῶν τοῦ κάμνοντος χρήματα μισθῶν λαμβάνοντες ἀποκτινύσασιν. οἳ τ' αὖ κυβερνῆται μυρία ἕτερα τοιαῦτα ἐργάζονται, καταλείποντές τε ἕκ τινος ἐπιβουλῆς ἐν ταῖς ἀναγωγαῖς ἐρήμους, καὶ σφάλματα ποιῶντες ἐν τοῖς πελάγεσιν ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ ἕτερα κακοῦργοῦσιν. εἰ δὲ ταῦτα διανοηθέντες βουλευσάμεθα περὶ αὐτῶν βουλήν τινα, τούτων τῶν τεχνῶν μηκέτι ἐπιτρέπειν ἄρχειν αὐτοκρά-

καὶ κἀόντες] V. κἀόντες. Sed κἀόντες hic servarunt Clark. Ven. II. Vat. Flor. a. c. i. conf. p. 293. B.

B. καταλείποντές τε] Sic rectissime Par. BCH. Flor. a. c. Vulgo καταλιπόντες. εἰς τὴν θάλατταν] Φάλακον Cōsi. Par. CEF.

B. καταλείποντές τε ἐκ τινος ἐπ.] per insidias socios relinquentes, quum naves solvant. Nam ἀνάγειν τὴν ναῦν est portu relicto in altum vehere. v. Hōmer. Illad. α. v. 478. Herodot. VII, 128. 168. VIII, 84. Schol. Aristoph. ad Lysistr. v. 875. Nominē substantivo ἀναγωγῆς eodem modo usus est Polybius I, 46. conf. Hemsterhus. ad Lucian. I. p. 471.

καὶ σφάλματα ποιῶντες — ἐκβάλλουσιν] Constructio repente mutatur, quum a participio iam ad verbi finiti usum transeat. Nam quum antecedit καταλείποντές τε, legitima ratio exigebat, καὶ ἐκβάλλουσιν — καὶ κακοῦργοῦσιν. Sed anacoluthi admittendi opportunitatem dedit istud σφάλματα ποιῶντες, quo posita ad evitandam oratio-

nis obscuritatem prope necessarium fuit, ut ad verbum finitum transiretur. Eodem modo post participium cum τε coniunctum in altero membro finitum verbum infertur Menex. p. 249. A. προθυμονίην τε — καὶ ἐπιπύοντες εἰς ἀνδρὸς τέλος ἴσων, ἀποτίμει εἰς τὰ σφέτερα αὐτῶν. Theaet. p. 162. E. Θεός τε εἰς τὸ μέσον ἄγοντες — καὶ ἂ οἱ πολλοὶ ἂν ἀποδίχαίνο ἀπονοήτες λέγετε ταῦτα. ubi λέγετε ob similem causam atque hic positum putamus. Supra p. 290. C. εἰδὲ δὲ οἳ τε περὶ μακίαν ἔχοντες — καὶ μὴν αὐτὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ γένος — ἐπιστήμον ἴσων. De Rep. II. p. 364. D. Alia id genus exempla attulit Schaeffer. ad Demosth. Appar. II. p. 364.

εἰ δὲ ταῦτα διανοηθέντες βουλ.] Oritur hinc prota-

τορι μηδέτερον μὴτ' οὐδὲν δούλιον μὴτ' ἐλευθέρων, ξυλλέξαι δὲ ἐκκλησίαν ἡμῶν αὐτῶν, ἢ ἕμπαρτα τὸν δῆμον ἢ τοὺς πλουσίους μόνον, ἐξεῖναι δὲ καὶ ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν περὶ τε πλοῦ καὶ περὶ νόσον γνώμην συμβαλέσθαι, καδ' ὅ τι χρὴ τοῖς φαρμάκοις ἡμᾶς καὶ τοῖς ἰατρικοῖς ὄργανοις πρὸς τοὺς κάμνοντας χρῆσθαι, καὶ δὴ καὶ τοῖς πλοίοις τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ναυτικοῖς ὄργανοις εἰς τὴν τῶν πλοίων
D χρείαν καὶ περὶ τοὺς κινδύνους τοὺς τε πρὸς αὐτὸν τὸν πλοῦν ἀνέμων καὶ θαλάττης περὶ καὶ πρὸς τὰς τοῖς λησταῖς ἐντεύξεις, καὶ ἐὰν ναυμαχεῖν ἄρα δεῖ που μακροῖς πλοίοις πρὸς ἕτερα τοιαῦτα· τὰ δὲ τῷ πληθεὶ δόξαντα παρὶ τούτων, εἴτε τινῶν ἰατρῶν καὶ κυβερνητῶν εἴτ' ἄλλων ἰδιωτῶν συμβουλευόντων, γράψαντας ἐν κύρβεσι τισι καὶ στήλαις, τὰ δὲ καὶ ἄγρα-

C. γνώμην συμβαλέσθαι] Clark. Vat. Ven. II. pro vulg. ἐμβάλλεσθαι.

D. καὶ περὶ τοὺς κινδύνους] περὶ Clark. Vat. Ven. II. Vulgo πρὸς.

ἄρα δεῖ που] διῶν Clark. Vat.

sis, ita ut oratio satis diu sine apodosis continetur. Nam qui sequuntur infinitivi cum accusativo subiecti coniuncti, si omnes pendunt ex his verbis, εἰ δὲ — βουλευσάμεθα βουλήν τινα. Veruntamen quae apodosis sententiam continent, ea inferuntur infra p. 299. D. E. ubi etiam protasis denuo resumitur inde a verbis his: ταῦτα δὲ περὶ τε ταύτας τὰς ἐπισημας εἰ γλυγοίτο οὕτως ὡς λέγομεν. De sententia loci conf. De Rep. VI. p. 488. B. Cicero De Rep. I, 34.

C. τούτων τῶν τεχνῶν μηκέτι ἐπιτρέπειν —] si igitur ita existimantes caperemus consilium neutri harum artium iam concedere, ut suo arbitrio vel servis vel liberis imperarent etc. Mox ἰδιῶται sunt homines artis medicae et

gubernatoriae imperitii: οἱ ἄλλοι δημιουργοὶ autem intelliguntur ceteri opifices praeter medicos et navium gubernatores.

D. τὰς τοῖς λησταῖς ἐντεύξεις] Nomen verbale tursum cum casu verbi sui copulatum.

γράφαντας ἐν κύρβεσι τισι καὶ στήλαις] Schol. Κύρβεις: τρίγωνοι πίνακες, ἐν οἷς οἱ περὶ τῶν ἐργῶν νόμοι ἐγγραμμένοι ἴσαν καὶ πολιτικοί, ἄξονες δὲ τετραγῶνοι. ἐν οἷς οἱ περὶ τῶν ἰδιωτικῶν. τινὲς δὲ ἀδιαφορὰ ταῦτα φασίν. Eadem fere habet Suidas in v. Κύρβεις. Timaeus Gloss. p. 169. Κύρβεις: στήλη τρίγωνος παραμοιχῆς, νόμους ἔχουσα περὶ θεῶν. Adde Ammonium in v. Ἀξόνες Etymol. M. p. 547. Harpocration. s. v. qui inter alia sic scribit: Ἀριστοτέλης δ' ἐν

Βρα πάτρια θεμένους ἔσθῃ, κατὰ ταῦτ' ἤδη πάντα τὸν ἔπειτα χρόνον ναυτίλλεσθαι καὶ τὰς τῶν καμνόντων θεραπείας ποιῆσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Κομιδῆ γὰρ εἰρηκας ἄτοπα.

ΞΕ. Κατ' ἐνιαυτὸν δὲ γὰρ ἄρχοντας καθίστασθαι τοῦ πλήθους, εἴτε ἐκ τῶν πλουσίων εἴτε ἐκ τοῦ δήμου παντός, ὃς ἂν κληρούμενος λαγάνῃ· τοὺς δὲ καταστάντας ἄρχοντας ἄρχειν κατὰ τὰ γράμματα κυβερνῶντας τὰς ναῦς καὶ τοὺς κάμνοντας ἰωμένους.

ΝΕ. ΣΩ. Ταῦτ' ἐτι χαλεπώτερα.

Cap. XXXVIII. ΞΕ. Θεῶ δὴ καὶ τὸ μετὰ ταῦτα ἐπόμενον. ἐπειδὴν γὰρ δὴ τῶν ἄρχόντων ἐκάστοις ὁ ἐνιαυτὸς ἐξέλθῃ, δεήσει δικαστήρια καθίστασθαι ἀνδρῶν, ἢ τῶν πλουσίων ἐκ προκρίσεως ἢ ζύμπαντος αὐτοῦ τοῦ δήμου τοὺς λαχόντας, εἰς τούτους

Ε. κατὰ ταῦτ' ἤδη πάντα] πάντα additum ex Clark. Coisl. Vat. Ven. ΑΞΠ. Par. BCEFH. Flor. a. e. I. Alii κατὰ πάντα τὸν ἐπ. omisso ταῦτ' ἤδη.

δικαστήρια καθίστασθαι] V. καθιστάντας. Clark. Vat. καθίσταντας. Ven. II. et Flor. i. καθίσταντας.

τῆ Ἀθηναίων πολιτικῆ φροῖν-
..αναγράφαντες δὲ τοὺς νόμους
εἰς τοὺς κύρβεις ἵστησαν ἐν τῇ
στῆσά τῆ βασιλεία. Lexic. Seg-
uer. p. 204. 274. Schol. Apoll.
Rhod. IV. 280. Fuerunt igitur
κύρβεις apud Athenienses tabu-
lae lignae pyramidales atque
triangulae, circa axem suum ver-
satiles, in quibus more remo-
tissimae antiquitatis, quae de
sacris potissimum publice decre-
ta ac sancita essent, inscripta
legebantur. v. Plutarch. Vit.
Solon. C. 25. Heyne ad Apol-
lod. p. 1058. Quanquam se-
riore aetate latius videtur patu-
isse vocabuli usus, ut eo adeo
monumenta cuiuscunque generis
aliquius rei memoriam testantia
significarentur, sicuti recte indi-
cavit Hemsterhusius ad Pol-
luc. VIII, 28. Herald. Animad-

vers. IV, 5, 8. Kochius Obs. in
Tim. Sophistae Lexicon p. 25.
Hoc loco κύρβεις ita commem-
morari videntur, ut simul de
ἀξοσι cogitandum sit. Oppo-
nuntur enim στήλαι, sive co-
lumnae, quae quid ab illis dif-
ferant, nemo dubitabit. Sic etiam
Themist. Orat. XXX. ὡς χοῦ
Φύειν τὰς θυοίας τὰς ἐκ τῶν
κύρβειν καὶ τῶν στήλων κατὰ
τὰς συγγραφάς. Euseb. Vit.
Constant. I, 1. οἱ δὲ κύρβεις καὶ
στήλαι βασιλεὺς γραμμάς ἔχου-
ράσταντες. Accedit quod hic non
de rebus sacris, sed potius de
his rebus agitur, quae ad artem
medicorum et gubernatorum per-
tinent, ut profecto vel hanc ob
causam κύρβεις latiore vi ac
potestate dici videri debeant.
Ante ἐν κύρβειν int. τὰ μὲν.

Ε. ὁ ἐνιαυτὸς ἐξέλθῃ]

εἰσάγειν τοὺς ἄρχοντας καὶ εὐθύνειν, κατηγορεῖν δὲ τὸν βουλόμενον, ὡς οὐ κατὰ τὰ γράμματα τὸν ἐνιαυτὸν ἐκυβέρνησε τὰς ναῦς οὐδὲ κατὰ τὰ παλαιὰ τῶν προγόνων ἔσθῃ· τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν τοὺς κάμνοντας ἰωμένων· ὧν δ' ἂν καταψηφισθῆ, τιμῶν ὅτι χοῦ παθεῖν αὐτῶν τινὰς ἢ ἀποτίθειν.

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ γ' ἐθέλων καὶ ἐκὼν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἄρχειν δικαιοτάτ' ἂν ὀτιοῦν πάσχοι καὶ ἀπο-
τίνοι. **B**

ΞΕ. Καὶ τοῖνον ἐτι δεήσει θεῖσθαι νόμον ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ἂν τις κυβερνητικὴν καὶ τὸ ναυτικὸν ἢ τὸ ὑγεινὸν καὶ ἰατρικῆς ἀλήθειαν περὶ πνεύματά τε καὶ θυμὰ καὶ ψυχὰς ζῆτων φαίνεται παρὰ τὰ γράμματα καὶ σοφισζόμενος ὀτιοῦν περὶ τὰ τοιαῦτα, πρῶτον μὲν μήτε ἰατρικὸν αὐτὸν μήτε κυβερνητικὸν ὀνομάζειν, ἀλλὰ μετεωρολόγον, ἀδολέσχην τινὰ σοφι-

P. 299. αὐτὸ τοῦ δήμου] αὐτοῦ τοῦ δ. Clark. Vat. Ven. II. ὁ γ' ἐθέλων] Clark. Vat. Ven. II. pro vulg. θέλων.
B. περὶ πνεύματά τε] πνεῦμα tres optimi; male.
πρῶτον μὲν μήτε ἰατρ. μὲν om. Clark. Vat. Ven. II.
ἀδολέσχην τινὰ s.] ἢ ἀδολέσχην Par. F.

anus annus, annus iis con-
stitutus. Recte se habet ar-
ticulus.

δικαστήρια καθίστασθαι]
Vett. editt. cum plerisque codd.
καθιστάντας. At praesenti tem-
pori hic locus est nullus. Bodl.
et Vat. καθίσταντας. Unde quis
coniciat καταστάντας legen-
dum esse. Sed quid in illo κα-
θίσταντας lateat, luculente de-
monstrat scriptura libri Veneti
II. et Flor. i. καθίσταντας. Hoc
igitur Bekkerus rectissimo iu-
dicio restituit. Nimirum καθί-
ζειν δικαστήριον est consti-
tuere iudicium, ein Ge-
richt niedersetzen. Sic Legg.
IX. p. 873. Ε. δικαστήν αὐτῶν
καθίξειν τῶν γειτόνων τὸν ἐγ-
γύτητα. — τῶν πλουσίων ἐκ
προκρίσεως, i. e. τῶν πλου-
σίων τοὺς προκρίθοντας.

P. 299. ἐκυβέρνησε τὰς
ναῦς] Numerus singularis re-
pente post pluralem illatus. v.
ad Protagor. p. 319. D. ibique
Heindorfium. Alia ad Phae-
don. c. 7. et Remp. III. p. 413.
D. collegimus. conf. Matthiae
Gr. §. 293.

B. ἀλλὰ μετεωρολόγον,
ἀδολέσχην τινὰ σοφιστήν]
Stephanus coni. μετεωρολόγον
καὶ ἀδολέσχην; saltem post με-
τεωρολόγον interpungendum pu-
tabat. Heindorfius ad Phae-
dron p. 326. τὲ post ἀδολέσχην
addendum iudicabat, quod ipsum
etiam Astius et Schleierma-
cherus desiderabant. In codd.
nihil variatur, praeterquam quod
unus Par. F. ἢ ἀδολέσχην scri-
ptum exhibet. Id verum puta-
mus. Nisi forte post τινὰ inse-
rere καὶ malueris. Ita igitur hic

στὴν, εἴθ' ὡς διαφθείροντα ἄλλους νεωτέρους καὶ ἀναπειθόντα ἐπιτίθεσθαι κυβερνητικῇ καὶ ἰατρικῇ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' αὐτοκράτορας ἄρχειν τῶν πλοίων καὶ τῶν νοσούντων, γραμμέμενον εἰσαγεῖν τὸν βουλόμενον, οἷς ἔξοστιν, εἰς δὴ τι δικαστήριον· ἂν δὲ παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ γεγραμμένα δόξῃ πείθειν εἴτε νέους εἴτε πρεσβύτες, κολάζειν τοῖς ἐσχάτοις. οὐδὲν γὰρ δεῖν τῶν νόμων εἶναι σοφώτερον· οὐδένα γὰρ ἀγνοεῖν τὸ τε ἰατρικὸν καὶ τὸ ὑγεινὸν οὐδὲ τὸ κυβερνητικὸν καὶ ναυτικόν· ἐξεῖναι γὰρ τῶ βουλομένῳ μανθάνειν γεγραμμένα καὶ πάτρια ἔδη κείμενα. ταῦτα δὴ περὶ τε ταύτας τὰς ἐπιστήμας εἰ γίνοιτο οὐ-

D. ἢ ξυμπάσης μέρος] ἢ additum ex Clark. et pr. Ven. II. In Vat. pro ἢ scriptum legitur καὶ. Praeterea vet. edit. ὅτιον μέρος, quod ex Clark. Vat. Ven. II. mutatum.

Ἐπιπέδου τέχνης] Ἐ. τῆς τ. Clark. Vat. Ven. II.

omnia incerta sunt, quantumvis error sit levissimus. Tenuimus tamen vulgatam lectionem comitate post μεταβολῶν interposito. Ceterum haec crimina fero eadem sunt, quae in Socratem coniecta fuisse legimus Apolog. Socrat. p. 10. B. 26. B. C.

C. γραμμέμενον εἰσαγεῖν τὸν βουλόμενον] Verborum consecutio haec est: εἴτε τὸν βουλόμενον (quemlibet) γραμμέμενον εἰσαγεῖν (αὐτὸν) ὡς — μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' αὐτοκράτορας ἄρχειν τῶν πλοίων καὶ τῶν νοσούντων εἰς δὴ τι δικαστήριον; licere cuilibet lite instituta eam tanquam aliorum iuniorum corruptorem, quique illis persuadeat, ut in artem gubernandi ac medendi incumbant, non secundum leges, sed suo arbitrio naves et aegrotos regant, in aliquod iudicium rapere. Ἀγ' τίς ἐστ' ἀλλοίς σέλις, quispiam, nescio quis. v. De Rep. II. p. 372. A. 438. C. VII. p. 521.

C. Legg. X. p. 890. A. IV. p. 706. C. et quae notarunt Heindorf. ad Phaedon. p. 220. et Hartung. De Particulis Graecis I. p. 278. Quod si tenes, vix dubitabis, quin verisimilitudinis aliqua species concilietur coniecturae Astii pro οἷς ἔξοστιν legendum putantis οἷς ἔξοστιν. Verum hoc ipsum eiusmodi est, ut langueat mirifice. Vide igitur, ne totum hoc, οἷς ἔξοστιν, tanquam glossema cūciendum sit, quod ad τὸν βουλόμενον aut ad εἰς δὴ τι δικαστήριον adscriptum fuerit. Certe quidem hic liber etiam aliis locis eam expertis fortunam est, ut eiusmodi criticorum emplastris deformaretur. Dein Astius corrigendum censebat: οὐδὲν γὰρ τῶν νόμων εἶναι σοφώτερον· οὐδένα γὰρ δεῖν ἀγνοεῖν κ. τ. λ. Sed ea verborum transpositio quum per se displiceat, tum ne opus quidem esse videtur. Quippe sententia haec est: nihil enim oportere legibus esse sapientius, ideoque ultra eas sapere

τὸς ὡς λέγομεν, ὃ Σώκρατες, καὶ στρατηγικῆς καὶ ξυμπάσης ἡστίνοςον θρησκευτικῆς καὶ γραμμικῆς ἢ ξυμπάσης μέρος ὅτιον μιμητικῆς καὶ τεκτονικῆς καὶ ξυπόλης ὁποιασοῦν σκευουργίας ἢ καὶ γεωργίας καὶ τῆς περὶ τὰ φυτὰ ξυπόλης τέχνης, ἢ καὶ τινα ἰπποφορβίαν αὐτὰ κατὰ συγγράμματα θεασαίμεθα γινομένην ἢ ξυμπάσαν ἀγγελαιοκομικὴν ἢ μαντικὴν ἢ πᾶν ὃ τι μέρος διακονικὴ περιεῖληφεν. ἢ πεττιαν ἢ ξυμπάσαν ἀριθμητικὴν, ψιλὴν, εἴτε ἐπίπεδον εἴτε ἐν βάθει εἴτε ἐν τάξει οὐσαν πον, — περὶ ἅπαντα ταῦτα οὕτω πραττόμενα τί ποτ' ἂν φανείη, κατὰ συγγράμματα γινομένα καὶ μὴ κατὰ τέχνην;

E. ἐν τάξει] Ven. II. πᾶσαι. Par. E. super vers. et Flor. b. πᾶσαι, quod Bekkerus revoavit. κατὰ συγγράμματα] V. κατὰ τὰ συγγ. Recte τὰ om. Clark. Vat. Ven. II. Par. BCH. Flor. a. b. c. i. Zitt. Servavit Bekker.

velle merito nefas duci: nam neminem ignorare ea, quae ad artem medicam et gubernatoriam pertineant, siquidem omnibus omnino civibus eius cognoscendae opportunitas data sit. Est hic sane delirantium et insanientium sermo: sed talis insania aptissime a Platone istiusmodi homuncionibus attribuitur.

D. καὶ στρατηγικῆς καὶ ξυμπάσης —] Iungas verba hunc in modum: καὶ περὶ μέρος ὅτιον στρατηγικῆς κ. τ. λ. Nam genitivi hi omnes suspensi sunt ex μέρος ὅτιον, quod cum superiore illo περὶ cohaeret. Interpositum autem illud μέρος ὅτιον in ipso unius alicuius membri medio est per quoddam hyperbaton; in quo non est cur haereamus. Mox ad ἢ καὶ τινα ἰπποφορβίαν, constructione leviter inflexa, aliud verbum adicitur, θεασαίμεθα γινομένην, perspicuitatis gratia. De θρησκευτικῆ, cum στρατηγικῆ coniuncta v. Sophist. p. 219. C. τὸ

ἀγωνιστικὸν καὶ θρησκευτικόν. Ibid. p. 227. B. Euthydem. p. 290. B.

E. ἢ πεττιαν] Sic etiam Phaedr. p. 274. C. calculorum lusus cum arithmetica coniungitur, de quo v. Ruhnk. en. ad Tim. p. 217 sqq. Id hoc loco eo minus mirum accidit, quod omnino in hac enumeratione non sine praeclearo quodam artificio gravissimae artes cum ludicris consociantur. Delin ante ψιλὴν omittitur εἴτε, usu loquendi non ita raro, de quo consulas Hermannum ad Viger. p. 834. Et ψιλὴ quidem arithmetica videtur esse, quae non transfertur ad rerum ipsarum definiendas rationes arithmeticas: cui opponitur ea, quae versatur in dimetienda rerum superficie, altitudine et crassitudine, vel etiam celeritate. Ambigitur enim de scripturis ἐν τάξει et ἐν πᾶσαι, quarum quaeque suam quandam habet commendationem. Nos nunc cum codd. fere omnibus ἐν τάξει retinendum putavimus, propter-

NE. ΣΩ. Ἀῖλον ὅτι πᾶσαι αἱ τέχναι παντελῶς ἂν ἀπόλουνθ' ἡμῖν, καὶ οὐδὲ εἰσαυθις γένοιεν ἂν ποτε διὰ τὸν ἀποκαλύοντα τοῦτον ζῆτεῖν νόμον· ὡς-
 300 τὸ ὅ βίος, ὃν καὶ νῦν χαλιπός, εἰς τὸν χρόνον ἐκεί-
 νον ἀβίωτος γίγνοιεν ἂν τὸ παράπαν.

Cap. XXXIX. ΞΕ. Τί δὲ τόδε; εἰ κατὰ συγ-
 γράμματα μὲν ἀναγκάζομεν ἕκαστον γίνεσθαι τῶν
 εἰρημένων καὶ τοῖς συγγράμμασιν ἡμῶν ἐπιστατεῖν τὸν
 χειροτονηθέντα ἢ λαχόντα ἐκ τύχης, οὗτος δὲ μηδὲν
 φροντίζων τῶν γραμμάτων ἢ κέρδους ἐνεκὲν τινος ἢ
 χάριτος ἰδίας παρὰ ταῦτα ἐπιχειροῖ δρᾶν ἕτερα, μη-
 δὲν γιγνώσκων, ἄρα οὐ τοῦ κακοῦ τοῦ πρόσθεν μετ-
 ζον ἂν ἐτι τοῦτο γίγνοιτο κακόν;

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

B ΞΕ. Παρὰ γὰρ οἶμαι τοὺς νόμους τοὺς ἐκ πεί-
 ρας πολλῆς κειμένους καὶ τινῶν ξυμβούλων ἕκαστα
 χαριέντως ξυμβουλευσάντων καὶ πεισάντων θέσθαι τὸ
 πληθός, ὃ παρὰ ταῦτα τολμῶν δρᾶν, ἀμαρτήματος

ὅτι πᾶσαι αἱ τέχναι] V. πᾶσαι τε αἱ τ. Omisimus τε
 cum Vat. Par. F. Flor. b. et pr. Ven. II.
 γίγνοιεν ἂν ποτε] V. γίνοιεν invitis Coisl. Ven. AΣY.
 Par. BCFH. Ald. Bas. 1. 2.

P. 300. ἡμ. ἐπιστατεῖν] ἡμῶν ἐπιστατεῖν Clark. Vat. Ven.
 II. Vulgo inverso ordine.

κέρδους ἐνεκὲν τινος] Clark. Flor. b. i. ἐνεκὲν. Ceteri
 cum editt. ἐνεκά. v. Schneider. ad Remp. Tom. III. p. 255. a.

ea quod notio istius ἐν πάθειν
 iam in verbis ἐν βίωθειν conti-
 netur.

ὡςτε ὁ βίος — τὸ παρά-
 παν] Carpit immoderatam plebis
 dominationem. Artium ac doctri-
 narum libertate sublata et vulgi
 iudicio constricta verissime arbi-
 tratur vitam, iam nunc satis
 molestam, non amplius fore vi-
 talem. Formulam βίος ἀβίωτος
 illustravimus ad Criton. p. 47.
 E. et Apolog. Socr. p. 38. A.

P. 300. B. Παρὰ γὰρ οἶ-
 μαι τοὺς νόμους] Sic οἶμαι
 inter nomen ac praepositionem
 interiectum De Rep. VIII. p. 564.

A. Ξ οἶμαι τῆς ἀκροτάτης ἐπι-
 θερίας. Pag. 568. C. εἰς δὲ γε
 οἶμαι τὸς ἄλλας. Demosth.
 adv. Lept. §. 4. καὶ ὅπως ἐν οἶ-
 μαι πολλοῖς. Infra p. 307. E.
 κατὰ γὰρ οἶμαι τὴν αὐτῶν συγ-
 γένειαν.

δεύτερος πλοῦς —] h. e.
 altera ratio, quam inire
 liceat. Proverbio utitur Plato
 eodem Phaedon. p. 99. B. et
 Phileb. p. 19. C. 59. C. Ex-
 posuerunt de eo praeter alios
 Doryill. ad Charitron. p. 282.
 Bergler. ad Alciphron. p. 256.
 Heusdius Specim. Critic. p.
 22 sq.

ἀμαρτήματα πολλαπλάσιον ἀπεργαζόμενος, ἀνατρέποι
 πᾶσαν ἂν πράξιν ἐτι μειζόνως τῶν συγγραμμάτων.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ μέλλει;

ΞΕ. Διὰ ταῦτα δὴ τοῖς περὶ ὀνομαῖν νόμους καὶ
 συγγράμματα τιθεμένοις δεύτερος πλοῦς τὸ παρὰ ταῦ- C
 τα μῆτε ἕνα μῆτε πληθός μηδὲν μηδέποτε εἶν δρᾶν
 μηδ' ὀνομαῖν.

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

ΞΕ. Οὐκοῦν μιμήματα μὲν ἂν ἐκάστων ταῦτ'
 εἴη τῆς ἀληθείας τὰ παρὰ τῶν εἰδόντων εἰς δύναμιν
 εἶναι γεγραμμένα;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τὸν γε εἰδὸτα ἔφαμεν, τὸν ὄντως
 πολιτικόν, εἰ μεμνημένα, ποιήσῃ τῇ τέχνῃ πολλὰ
 εἰς τὴν αὐτοῦ πράξιν τῶν γραμμάτων οὐδὲν φροντί-
 ζοντα, ὅποταν ἄλλ' αὐτῷ βελτίως δόξῃ παρὰ τὰ γε- D
 γραμμένα ὑφ' αὐτοῦ καὶ ἐπεσταλμένα ἀποῦσι τισιν.

NE. ΣΩ. Ἐφαμεν γάρ.

Tom plurimi cum Ald. Bas. 1. 2. ἐπιχειροῖ. Sed optativum recte
 tuerunt Clark. Vat. Ven. II.

γίγνοιτο κακόν] Post κακόν Clark. Vat. Ven. II. addunt
 τι. male. Sed post Ἀληθέστατα iidem recte γε om.

B. καὶ πεισάντων] V. ἀμπεισάντων, quod ex Clark. Vat.
 Ven. II. mutatum.

Διὰ ταῦτα δὴ] δὴ om. Clark. Vat. Ven. II.

C. τὰ παρὰ τῶν εἰδόντων
 εἰς δύναμιν εἶναι γέγρα.]
 quae a scientibus quoad
 possunt praescripta sunt.
 Istud εἰς δύναμιν εἶναι nunc non
 sollicitaverim. Sic Protagor. p.
 317. A. κατὰ τοῦτο εἶναι οὐ
 ἐμπίστομα. Isaeus de Me-
 necl. heredit. §. 32. ἀπόσμεν
 εἰ ποιεῖν ἀλλήλους ἐν τοῦ ἐπι-
 λούτων χρόνον κατὰ δύναμιν εἶ-
 ναι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ. Talia
 igitur addes iis, quae collegit
 Matth. Gr. §. 283. et 547.
 Iustus εἶναι non alia vis et pote-
 stas est quam in formula ἐκὼν
 εἶναι aliisque similibus, de qui-

Plat. Opp. Vol. IX. Sect. I.

bus dixit Hermannus ad Vi-
 ger. p. 888.

ποιήσῃ τῇ τέχνῃ πολλὰ]
 h. e. ex illa sua arte, de qua
 antea dictum est. Quod monem-
 us propter Astium in articulo
 adeo offendentem, ut πη τέ-
 χνη scribendum putaverit. Idem
 vir doctus in proximis ἐπεσταλ-
 μένα ἀποῦσι τισιν corrigendum
 censet, immemor scilicet eorum,
 quae leguntur p. 295. C. sqq.
 Intelliguntur quippe οἱ ἀπόντες,
 qui ab ipso absunt ideo, quia
 in peregrinatione versatur. Ean-
 dem ob causam nec probanda
 Schleiermacheri ratio est,

ΞΕ. Οὐκοῦν ἀνὴρ ὄστις οὖν εἰς ἡ πλῆθος ὄτι οὖν, οἷς ἂν νόμοι κείμενοι τυγχάνωσι, παρὰ ταῦτα ὅ τι ἂν ἐπιχειρήσωσι ποιεῖν ὡς βέλτιον ἕτερον ὄν, ταῦτόν δρῶσι κατὰ δύναμιν ὅπερ ὁ ἀληθινὸς ἐκείνος;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἀγ' οὖν εἰ μὲν ἀνεπιστήμονες ὄντες τὸ τοιοῦτον δρῶεν, μμείσθαι μὲν ἂν ἐπιχειροῖεν τὸ ἀληθές, μιμοῦντ' ἂν μὲντοι πᾶν κακῶς· εἰ δ' ἐντεχνιοί, τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐτι μίμημα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθέστατον ἐκείνο;

ΝΕ. ΣΩ. Πάντως που.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐμπροσθεν γε ὁμολογημένον ὑμῖν κεῖται μηδὲν πλῆθος μηδ' ἡντιοῦν δυνατόν εἶναι λαβεῖν τέχνην.

ΝΕ. ΣΩ. Κεῖται γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ἔστι βασιλικὴ τις τέχνη, τὸ τῶν πλουσίων πλῆθος καὶ ὁ ξύμπας δῆμος οὐκ ἂν ποτε λάβοι τὴν πολιτικὴν ταύτην ἐπιστήμην.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γὰρ ἂν;

ΞΕ. Δεῖ δὴ τὰς τοιαύτας γε, ὡς ἔοικε, πολιτείας, εἰ μέλλουσι καλῶς τὴν ἀληθινὴν ἐκείνην τὴν τοῦ ἐνός
301 μετὰ τέχνης ἄρχοντος πολιτείαν εἰς δύναμιν μιμήσε-

D. ὅ τι ἂν ἐπιχειρῶ.] ὅταν Clark. Vat. Ven. II. Iidem deim ὡς βέλτιστον, et om. ὄν.

ἐπιχειροῖεν τὸ ἀληθές.] Ed. Steph. ἐπιχειροῖμεν, mero errore.

E. Καὶ μὴν ἐμπροσθεν.] ἐμπροσθε Clark. Vat. Coisl. Ven. II. qui tamen in hac scriptura sibi parum constant. conf. Schneider. ad Remp. T. I. p. 156. b.

qui in priore quidem certe interpretationis suae editione legendum proposuit ἀποροῦσιν.

D. παρὰ ταῦτα ὅ τι ἂν ἐπιχειρῶ.] Neutrum ταῦτα referendum ad τοὺς νόμους. h. e. τὰ νομοθετήματα. conf. Matthiae Ge. §. 439. Ceteram ὅ τι ἂν ἐπιχειρήσωσι dictum pro ἂν τι

ἐπιχειρήσωσι: quomobrem recte ταῦτόν δρῶσι subsequitur. Genus loquendi multis exemplis illustravimus ad Euthyphron. P. 3. D.

P. 301. μηδέποτε, κείμενων αὐτοῖς τῶν νόμων, μηδέν] h. e. nunquam, si leges ipsis latae sint, etc.

σθαι, μηδέποτε, κείμενων αὐτοῖς τῶν νόμων, μηδὲν ποιεῖν παρὰ τὰ γεγραμμένα καὶ πάτρια ἔδη.

ΝΕ. ΣΩ. Κάλλιστ' εἰρηκας.

ΞΕ. Ὅταν ἄρα οἱ πλούσιοι ταύτην μιμοῦνται, τότε ἀριστοκρατίαν καλοῦμεν τὴν τοιαύτην πολιτείαν· ὁπόταν δὲ τῶν νόμων μὴ φροντίζωσιν, ὀλιγαρχίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὁπόταν αὐθις εἰς ἄρχη κατὰ νόμους, μιμούμενος τὸν ἐπιστήμονα, βασιλέα καλοῦμεν, οὐ διορίζοντες ὀνόματι τὸν μετ', ἐπιστήμης ἢ δόξης
B κατὰ νόμους μοναρχοῦντα.

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν κἂν τις ἄρα ἐπιστήμων ὄντως ἂν εἰς ἄρχη, πάντως τό γε ὄνομα ταῦτόν βασιλεὺς καὶ οὐδὲν ἕτερον προσρηθήσεται· δεῖ ἂ δὴ τὰ πέντε ὀνόματα τῶν νῦν λεγομένων πολιτειῶν ἐν μόνον γέγονεν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικε γοῦν.

ΞΕ. Τι δ' ὅταν μῆτε κατὰ νόμους μῆτε κατὰ ἔδη πράττη τις εἰς ἄρχων, προσποιῆται δὲ ὡςπερ ὁ ἐπιστήμων, ὡς ἄρα παρὰ τὰ γεγραμμένα τό γε βέλ-
C τιστον ποιητέον, ἢ δὲ τις ἐπιθυμία καὶ ἄγνοια τοῦτου τοῦ μιμήματος ἡγουμένη; μῶν οὐ τότε τὸν τοιοῦτον ἕκαστον τύραννον κλητέον.

δυνατόν εἶναι λαβεῖν] Sic tres optimi. Vulgo λαβεῖν ante δυνατόν collocatum. Mox iidem κεῖται γὰρ νῦν.

P. 301. εἰς δύναμιν μιμήσεσθαι] μιμήσεσθαι Clark. Flor. i. Zitt. et ed. Bas. 2. Ceteri libri tumentur vulg. μιμήσεσθαι.

Καὶ μὴν ὁπόταν] μὲν Steph.

B. Οὐκοῦν κἂν τις ἄρα] οὐκοῦν om. Clark. Vat. Ven. II.

C. τό γε βέλτιστον] Sic Clark. Vat. Ven. II. Vulgo τότε.

Pertinet quippe μηδέποτε ad μηδὲν ποιεῖν.

Καὶ μὴν ὁπόταν αὐθις εἰς ἄρχη] Unum, qui sic imperet, ut leges reverentur, regis nominis appellandum arbitratur, quia nihil in hac re referat, utrum id cum scientia faciat an ductus sola opinione.

B. δεῖ ἂ δὴ τὰ πέντε —]

Ubi unus ille sapiens imperium teneat, ibi quinque illarum civitatum nomina tolli existimat, propterea, nisi fallor, quod, constituta ea civitate, quae optima est, omnia illa deteriorum rerum publicarum discrimina protenus evanescent atque tolluntur.

NE. ΣΩ. Τι μὴν;

Cap. XL. ΞΕ. Οὕτω δὴ τύραννός τε γέγονε, φαιμέν, καὶ βασιλεὺς καὶ ὀλιγαρχία καὶ ἀριστοκρατία καὶ δημοκρατία, δυσχερανάντων τῶν ἀνθρώπων τὸν ἕνα ἐκείνων μόναρχον, καὶ ἀπιστησάντων μηδένα τῆς
D τοιαύτης ἀρχῆς ἄξιον ἂν γενέσθαι ποτέ, ὥστε ἐθέλειν καὶ δυνατόν εἶναι μετὰ ἀρετῆς καὶ ἐπιστήμης ἄρχοντα τὰ δίκαια καὶ ὅσα διανέμειν ὀρθῶς πᾶσι, λωβᾶσθαι δὲ καὶ ἀποκτινύναι καὶ κακοῦν ὃν ἂν βουληθῆ ἑκάστοτε ἡμῶν· ἐπεὶ γενόμενόν γ' ἂν οἷον λέγομεν, ἀγαπᾶσθαι τε ἂν καὶ οἰκεῖν διακυβερνῶντα εὐδαιμόνως ὀρθῆν ἀκριβῶς μόνον πολιτείαν.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὖν;

ΞΕ. Νῦν δὲ γὰρ ὅποτε οὐκ ἔστι γιγνώμενος, ὡς δὴ φαιμέν, ἐν ταῖς πόλεσι βασιλεὺς οἷος ἐν σμήρεσιν
E ἐμφυεται, τό τε σῶμα εὐθύς καὶ τὴν ψυχὴν διαφε-

τύραννός τε γέγονε] τε om. Clark. Vat. Ven. II. τὸν ἕνα ἐκείνων μόνον.] V. τὸν ἕνα ἑακστον, quod cum Ald. Bas. I. et Steph. unus tnetur. Pat. E. D. οἷον λέγομεν] λέγομεν Clark. Coisl.

tur. — τῶν νῦν λεγομένων π. quinque illa nomina civitatum, quae nunc dici solent, tantummodo unum evaserunt. Quo sensu ubi verba acceperis, facile carebis conjectura Astii. τῶν πέντε ὀνόματα νῦν λεγομένων.

D. λωβᾶσθαι δὲ καὶ ἀποκτινύναι] Ad haec ex praegressis illis, ἀπιστησάντων μηδέν, contrarium assumendum, sed putarent quemque detrimentum esse illaturum et interfecturum laesurumque quemcunque nostrum voluerit. Loquendi genus in adversativis enuntiativis non ita rarum. v. Valcken. ad Herodot. VII. 104. Phoeniss. v. 1223. Schaefer. ad Demosth. Appar. I. p. 531. Hermann. ad Sophocli. Electr. v. 72. Oe-

dip. Tyr. v. 241. Fritsche. Quaest. Luciana. p. 131 sq. nostra ad Apol. Socr. p. 78. Sympos. p. 192. E. coll. Matthiae Gr. §. 634. 3.

E. οἷος ἐν σμήρεσιν ἐμφυεται] Themistius Or. in Constantium p. 43. ed. Dindorf. φέρεται δὲ (φιλόσοφος ὁ βουλεύς) αὐτόματος καὶ ἐκίφεται ὡςπερ ἐν σμήρει αὐτοφύης ἐκ γενετῆς καὶ αὐτοδίδακτος, ἢ συμπεριβορθεὶ καὶ συμπετεται ἑκούσιον τὸ σμήρος καὶ ἔξ ὧν χαρμῶν κ. τ. λ. quae ad huius loci similitudinem adumbrata sunt.

ὅσα ἐμβραβεῖ γίγνεσθαι κακὰ] i. e. ὅτι τοσαῦτα εἰ. γ. κ. καὶ ὅτι τοσαῦτα ἐμβραβεῖται. v. Matthiae Gr. §. 480. ann. 3.

τοιαύτης τῆς κρηπίδος] tali eis fundamento sub-

ρον εἰς, δεῖ δὴ συνελθόντας ἐγγράμματα γράφειν, ὡς εἰκε, μεταθέντας τὰ τῆς ἀληθεστάτης πολιτείας ἴχνη.

NE. ΣΩ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Θαυμάζομεν δὴτα, ὦ Σώκρατες, ἐν ταῖς τοιαύταις πολιτείαις ὅσα ξυμβαίνει γίγνεσθαι κακὰ καὶ ὅσα ξυμβήσεται, τοιαύτης τῆς κρηπίδος ὑποκειμένης αὐταῖς τῆς κατὰ γράμματα καὶ ἔδη, μὴ μετὰ ἐπιστήμης, πραττούσης τὰς πράξεις; ἐτίρα προσχρωμένη παντὶ κατάδηλος ὡς πάντ' ἂν διολέσσει τὰ ταῦτη γι-
302 γνόμενα. ἢ ἐκεῖνο ἡμῖν θαυμαστότερον μᾶλλον, ὡς ἰσχυρόν τι πόλις ἐστὶ φύσει; πάσχουσαι γὰρ δὴ τοιαῦτα αἱ πόλις νῦν χρόνον ἀπέραντον, ὅμως ἐνταῖς τινες αὐτῶν μόνιμοὶ τε εἰσι καὶ οὐκ ἀνατρέπονται· πολλὰ μὲν ἐνίοτε καὶ καθάπερ πλοῖα καταδύμεναι διόλλυνται καὶ διολώλασι καὶ ἐτι διολοῦνται διὰ τὴν τῶν κυβερ-

ὅποτε οὐκ ἔστι] Sic optimi pro vulg. ὅτι. P. 302. καὶ καθάπερ πλοῖα] καὶ additum ex Clark. Vat. Ven. II. Deia καταδύμεναι Clark. Coisl. Ven. 155 Y. Par. CH. Flor. a. b. c. i. Zitt. Vulgo καταδύμενα.

iecto, quo efficitur, ut ex praescriptis et institutis, non cum scientia res gerant. De usu voc. κρηπίς translato v. Wernsdorf. ad Himer. p. 181. p. Victorii Varr. Lectt. XVIII. 9. Pro μὴ μετὰ ἐπιστήμης dici poterat etiam καὶ μὴ μετ' ἐπιστήμης, aut ἀλλὰ μὴ μετ' ἐπιστήμης, veluti Protagor. p. 337. B. Sympos. p. 211. E. Sine coniunctione, ut h. l., Euthydem. p. 387. A. De Rep. VI. p. 489. C. D. al. conf. Matthiae ann. ad Eurip. Orest. v. 547. et Grammat. Ampl. §. 608. extr.

ἐτίρα προσχρωμένη παντὶ κατάδηλος] Ficinus: quo si alia quaedam gubernatio vel civitas utatur. Unde Stephanus eum

coniebat in codice suo scriptum reperisse ἢ ἐτίρα, quod referretur ad κρηπίδος. Schleiermacherus οἷς putabat intercidisse, quod sane post πράξεις facile oblitterari potuit. Praeterea subiectum ad προσχρωμένη deest, quod certe non potest esse πολιτεία. Itaque videndum erit, an post προσχρωμένη exciderit ἀρχή vel ἴχνη. Nisi forte hic audacior quaedam synesis locum habet, qua ex praegresso illo πολιτείας istud ipsum nomen intelligendum reliquitur. Certo quidem supra p. 287. B. simillimum quiddam vidimus, quandoquidem ibi ex antegresso nomine ὀφρακίης ad verba ὀδοῦν ἀπό γε τῶν πλοίων repetendum erat τεχνῶν. De sententia conf. Alcibiad. I. p. 134. A. B.

νητῶν καὶ ναυτῶν μοχθηρίαν τῶν περὶ τὰ μέγιστα
 B μεγίστην ἀγνοίαν εὐληφόντων, οἱ περὶ τὰ πολιτικά
 κατ' οὐδὲν γινώσκοντες ἡγούνται κατὰ πάντα σαφέ-
 στατα πασῶν ἐπιστημῶν ταύτην εὐληφέναι.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

Cap. XLII. ZE. Τίς οὖν δὴ τῶν οὐκ ὀρθῶν
 πολιτειῶν τούτων ἥμιστα χαλεπὴ συζῆν, πασῶν χαλε-
 πῶν οὐσῶν, καὶ τίς βαρυτάτη; δεῖ τι κατιδεῖν ἡμᾶς,
 καίπερ πρὸς γε τὸ νῦν προτεθέν ἡμῖν πάρεργον λε-
 γόμενον; οὐ μὴν ἀλλ' εἰς γε τὸ ὅλον ἴσως ἀπανθ'
 ἔνεκα τοῦ τοιαύτου πάντες δρωμεν χάριν.

NE. ΣΩ. δεῖ πῶς δ' οὐ;

C ZE. Τὴν αὐτὴν τοίνυν φάθι τριῶν οὐσῶν χα-
 λεπὴν διαφερόντως ἅμα καὶ ῥᾶστην γίνεσθαι.

NE. ΣΩ. Πῶς φῆς;

B. ἀπανθ' ἔνεκα] πάνθ' Clark. Vat. Ven. II.

C. τοίνυν φάθι] V. φασί, quod ex Coisl. Vat. Ven. APY.
 Par. B. Flor. a. b. c. i. Zitt. correctum.

P. 302. B. περὶ τὰ πο-
 λιτικά κατ' οὐδὲν γινώ-
 σκοντες] h. e. οὐδὲν γινώσκον-
 τες. Sed propter oppositionem
 verborum, κατὰ πάντα, dixit
 κατ' οὐδὲν, ut ad γινώσκοντες
 sponte intelligatur τε. Krügerum,
 virum eximium, in Ad-
 dend. ad Xenoph. Conviv. p.
 187. ed. Herbst. Graecos nun-
 quam κατ' οὐδὲν, semper οὐδὲ
 καθ' ἑν dixisse asseverantem do-
 cte nuper refellit Winckel-
 mannus ad Plutarchi Amatori-
 um p. 212.

δεῖ τι κατιδεῖν ἡμᾶς]
 num qua nos hoc perspi-
 cere oportet? Sic Sophist.
 p. 238. E. εὐλόγος τι; num qua
 intelligis? Ibid. p. 243. B.
 οὐ τι πρὸς θεῶν ἀντίθετος ὅ τι
 λέγομεν. Et sic multis locis
 hoc τε accipiendum. — χαλε-
 πῶν συζῆν, i. e. ὄρεται αὐτῇ συ-
 ζῆν. P. 302. E. βαρυτάτη συνου-

σῆσαι. Μοχθηρία τοῦ τοιαύτου
 est ἔνεκα τοῦ πάρεργου; in qui-
 bus verbis etiam illud est di-
 gnum observatione, quod ἔνεκα
 χάριν coniunctum est. Sic de
 Legg. III. p. 701. D. τόπος δὲ
 χάριν ἔνεκα, ubi Boeckhiius in
 commentatione de Minoe Plato-
 nico p. 197. alterutram praepo-
 sitionem delendam censebat, re-
 cte refragante G. Hermannō
 De Ellipsi et Pleonismo in
 Wolfii et Buttmannii Museo
 Studior. Antiquitatis Vol. I. Fasc.
 I. p. 202. ubi alia id genus pertra-
 ctat. Pertinet huc maxime illud
 ἀπὸ βοῆς ἔνεκα, a Thucydide
 et Xenophonte usurpatum, de
 quo dixit Wytenbachius ad
 Eclogas Histor. p. 414. Sic no-
 strates quoque dicunt: von we-
 gen des Geschreies. Nimi-
 rum in talibus duorum praepo-
 sitionum notiones ita in unum
 coalescunt, ut altera alterius

ZE. Οὐκ ἄλλως, πλὴν μοναρχίαν φημὶ καὶ ὀλί-
 γων ἀρχὴν καὶ πολλῶν, εἶναι τρεῖς ταύτας ἡμῖν λεγο-
 μένας τοῦ νῦν ἐπιχειρούμενου λόγου κατ' ἀρχάς.

NE. ΣΩ. Ἦσαν γὰρ οὖν.

ZE. Ταύτας τοίνυν δίχα τέμνοντες μίαν ἐκάστην
 εἰς ποιῶμεν, τὴν ὀρθὴν χωρὶς ἀποκρίναντες τούτων
 ἐξ ἑξομην.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ZE. Ἐκ μὲν τῆς μοναρχίας βασιλικὴν καὶ τυ- D
 ραννικὴν, ἐκ δ' αὖ τῶν μὴ πολλῶν τὴν τε εὐώνυ-
 μον ἔφαμεν εἶναι ἀριστοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν· ἐκ
 δ' αὖ τῶν πολλῶν τότε μὲν ἀπλὴν ἐπονομάζοντες
 ἐτίθειμεν δημοκρατίαν, νῦν δὲ αὖ καὶ ταύτην ἡμῖν
 θετέον ἐστὶ διπλὴν.

NE. ΣΩ. Πῶς δὴ; καὶ τίνα διαιροῦντες ταύτην;

εἶναι τρεῖς ταύτας] οὖν pro εἶναι Ven. SY. Pat. F. alii
 quidam, male.

Πῶς] V. Πῶς οὖν; Abiecinus οὖν cum Clark. Vat. Ven. II.
 D. ἔφαμεν εἶναι] εἶναι accessit ex Clark. Vat. Ven. II.

vim et significationem quasi com-
 plere vel adaugere existimanda
 sit. Veluti ἀπὸ significat causam,
 unde quid fiat; ἔνεκα au-
 tem causam, propter quam quid
 locum habent. Utraque igitur
 notio in unum coniungitur. Ce-
 terum non posse alias praepo-
 sitiones, quam quae unum eun-
 demque casum nominis adsciscunt,
 isto modo consociari, videmur
 nobis non sine causa idonea
 affirmare et contendere.

C. τοῦ νῦν ἐπιχειρούμε-
 νου λόγου κατ' ἀρχάς] in
 exordio orationis, quae
 tanquam iam nobis afflu-
 xit. Eadem metaphora est
 Legg. VII. p. 703. B. ὁ νῦν δὲ
 λόγος ἡμῖν ἐπιχειροῦντις.

D. τὴν τε εὐώνυμον ἔφα-
 μεν ἀριστοκρατίαν] h. e.
 τὴν τε εὐώνυμον ἀριστοκρατίαν
 καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν. Phaedon. p.
 94. D. τὰ τε κατὰ γυμναστικὴν

καὶ τὴν ἱατρικὴν, i. e. καὶ τὰ
 κατὰ τὴν ἱατρικὴν. Legg. VII.
 p. 796. D. εἰς τε τὴν πολιτείαν
 καὶ ἰδίως οὐκείας. Criton. p. 43.
 B. ἐν τοιαύτῃ τε ἀρχαίᾳ καὶ
 λύπῃ, ubi quid rei sit, breviter
 indicavimus. conf. etiam Har-
 tung. De Particulis Graecis Vol.
 I. p. 116 sqq. Itaque vocolae col-
 locatio non debebat Astium adeo
 offendere, ut eam in γε mutatam
 vellet. Ceterum εὐώνυμος ap-
 pellatur ἀριστοκρατία, quoniam
 ipsi nomen est boni ominis: si-
 gnificat enim τὴν τῶν ἀρίστον
 ἀρχὴν. v. Reip. IV. p. 445. E.
 VIII. p. 545. D. Legg. III. p.
 657. C. Menexen. p. 238. C.
 Et certe scriptores omnes ante
 tempora Alexandri M. ἀριστοκρα-
 τία nunquam nisi in laudem ap-
 pellarunt. v. Luzac. ad Orat.
 de Socrate cive p. 69 sqq.

ἐκ δ' αὖ τῶν πολλῶν] Sic
 δ' αὖ in enuntiativis deinceps se-

ΞΕ. Οὐδὲν διαφέροντι τῶν ἄλλων, οὐδ' εἰ τοῦνομα ἤδη διπλοῦν ἐστὶ ταύτης· ἀλλὰ τὸ γε κατὰ νόμους ἄρχειν καὶ παρανόμως ἐστὶ καὶ ταύτη καὶ ταῖς ἄλλαις.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τότε μὲν τοίνυν τὴν ὀρθὴν ζητοῦσι τοῦτο τὸ τιμῆμα οὐκ ἦν χρήσιμον, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἀπεδείξαμεν· ἐπειδὴ δὲ ἐξείλομεν ἐκείνην, τὰς δ' ἄλλας ἔθεμεν ἀναγκαίας, ἐν ταύταις δὴ τὸ παράνομον καὶ ἔνομον ἐκάστην διχοτομεῖ τούτων.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικε, τούτου νῦν ῥηθέντος τοῦ λόγου.

E. καὶ παρανόμως] Sic Clark. Vat. Ven. H. Legebatur

quentibus iteratur etiam alibi. Nec particularum collocatio infrequens est v. Heindorf. ad Sophiat. p. 431.

οὐδ' εἰ τοῦνομα ἤδη διπλοῦν ἐστὶ ταύτης] ne tum quidem ea alia ratione bifariam dividenda est, si iam duplex eius nomen revera suppetit. Nam quemadmodum aliae imperii formae bifariam dividebantur, prouti vel ex legibus locum haberent vel contra leges et violenter obtinerent, ita etiam populi imperium eadem ratione vult distinguui, neque duplex eius nomen, quod suppetat, id prohibere posse arbitratur. At enim vero pugnare haec mirifice videntur cum illis, quae p. 292. A. leguntur, ubi Plato ipse negat peculiararia nomina reperiri, quibus mala populi dominatio et laudabile illius imperium inter se distinguantur. Quod quidem vere ab eo narrari ipsa historia testatur certissime. Nam ochlocratiae nomen nec apud Platoniem nec apud Aristotelem usquam invenias, quod inde a Polybii deum aetate frequentatum est,

qui illo utitur libro VI, 4, 6.; 57, 9. v. Hermannii Antiquitt. Graec. §. 52. ann. 9. Ipsum vero Aristotelem hac nominum penuria laborasse, plane cognoscitur ex eo, quod Polit. III, 5. §. 1 — 4., ubi hunc ipsum locum de variis rerum publicarum generibus attingit, eam, quam nos democratiam vocamus, communi nomine πολιτείας appellat; deteriorem autem eius speciem, quam vulgo dicimus ochlocratiam, δημοκρατίας nomine insignit. Neque ille ullo alio loco utramque democratiae speciem iis nominibus distinguit, quae iam communi usu recepta fuisse videntur. Quamobrem locus alicui de vitio suspectus videntur. Fatemur tamen nos eum habere pro integro. Nam loco illo p. 292. A. philosophus loquitur de vulgari loquendi consuetudine, qua democratiae nomen in utramque partem dicebatur. Hic autem significare videtur, duplex rei nomen iam a nonnullis utique inventum esse atque usurpari; nec tamen quoddam illud sit, claris verbis indicat. Imo etiam leniter illud carpere vide-

ΞΕ. Μοναρχία τοίνυν ζευχθεῖσα μὲν ἐν γράμμασιν ἀγαθοῖς, οὗς νόμους λέγομεν, ἀρίστη πασῶν τῶν ἔξ· ἄνομος δὲ χαλεπὴ καὶ βαρυτάτη ξυνοικῆσαι.

ΝΕ. ΣΩ. Κινδυνεύει.

303

ΞΕ. Τὴν δὲ γε τῶν μὴ πολλῶν, ὥσπερ ἐνὸς καὶ πλήθους τὸ ὀλίγον μέσον, οὕτως ἠγησάμεθα μέσον ἐπ' ἀμφοτέρα· τὴν δ' αὖ τοῦ πλήθους κατὰ πάντα ἀσθενὴ καὶ μηδὲν μῆτε ἀγαθὸν μῆτε κακὸν μέγα δυναμένην ὡς πρὸς τὰς ἄλλας διὰ τὸ τὰς ἀρχάς ἐν ταύτῃ διανεμηθῆσαι κατὰ σμικρὰ εἰς πολλοὺς. διὸ γέγονε πασῶν μὲν νομίμων τῶν πολιτειῶν οὐσῶν τοῦ-

παρηνομεῖν. Idem antea τό τε κατὰ νόμους, pro τό γε κ. v. Sed nobis quidem γε tenendum videtur.

ut ne reprehendere, quippe quod duae democratiae species ac formae parum accurate significentur. Atque haec si probabiliter sunt disputata, nihil esse cur verba corrupta esse suspicemur, facile ab omnibus concedetur. Ceterum ad cognoscendam doctrinam Platonis, etiam libro VIII. de Republica expositam, valet locus Diogen. Laert. III. §. 47. ubi philosophi sententiam his verbis refert: Τῆς πολιτείας ἐστὶν εἶδη πέντε. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ δημοκρατικόν, ἄλλο δὲ ἀριστοκρατικόν, τρίτον δὲ ὀλιγαρχικόν, τέταρτον βασιλικόν, πέμπτον τυραννικόν. δημοκρατικὸν μὲν οὖν ἐστὶν ἐν αἷς πόλει κρατεῖ τὸ πλῆθος καὶ τὰς ἀρχάς καὶ τοὺς νόμους δι' ἐαυτοῦ αἰρεῖται. ἀριστοκρατικὴ δὲ ἐστὶν ἐν ἣ ἡ μὴ οἱ πλοῦστοι μὴ οἱ πέντε μὴ οἱ ἐβδοοὶ ἀρχοῦσιν, ἀλλ' οἱ ἀριστοὶ τῆς πόλεως προστατοῦσιν. ὀλιγαρχία δ' ἐστὶν, ὅταν ἀπὸ τμημάτων αἰρῶνται. ἐλάττους γὰρ εἰσὶν οἱ πλοῦστοι τῶν πενητῶν. τῆς δὲ βασιλείας ἡ μὲν κατὰ νόμους, ἡ δὲ κατὰ γένος ἐστὶν. — τῆς ἀγα πολιτείας ἡ μὲν ἐστὶ δημοκρατία,

ἡ δὲ ἀριστοκρατία, ἡ δὲ ὀλιγαρχία, ἡ δὲ βασιλεία, ἡ δὲ τυραννίς. conf. annot. ad p. 291. D.

E. Ἔοικε, τούτου νῦν ῥηθέντος τοῦ λόγου] Stephano videbatur deesse ἐκ ante τούτου: posse etiam legi putabat ἐκ τοῦ νῦν ῥηθέντος λόγου. Quidni vero hi genitivi pro absolutis accipi potuerint? Quae ratio nobis quidem certe unice placet. — ζευχθεῖσα ἐν γράμμασιν ἀγ., bonis praescriptionibus quasi illigata. Constructionis rationem illustrabunt quae scripsimus ad Criton. p. 43. C.

P. 303. μηδὲν μῆτε ἀγαθόν — μέγα δυναμένην] h. e. nihil — efficere posse. Sic enim δύνασθαι τι dici solet. v. ann. ad Menon. p. 77. B. ubi multa rei exempla attulimus. — ὡς πρὸς τὰς ἄλλας, si cum reliquis conferatur.

πασῶν μὲν νομίμων τῶν πολιτειῶν οὐσῶν] Iunge: πασῶν μὲν τῶν πολιτειῶν οὐσῶν νομίμων. Sed νομίμων propter notionis oppositionem ante τῶν πολιτειῶν interpositum est.

των χειρίστη, παρανόμων δ' ούσων ξυμπασῶν βελτί-
B στη καὶ ἀκολάστων μὲν πασῶν οὐσῶν ἐν δημοκρατίᾳ
 νικᾷ ζῆν, κοσμίων δ' οὐσῶν ἤμιστα ἐν ταύτῃ βιω-
 τέον, ἐν τῇ πρώτῃ δὲ πολὺ πρῶτόν τε καὶ ἄριστον,
 πλὴν τῆς ἐβδόμης· πασῶν γὰρ ἐκείνην γε ἐκκρετέον,
 ὅσον θεὸν ἐξ ἀνθρώπων, ἐκ τῶν ἄλλων πολιτευῶν.

NE. ΣΩ. Φαίνεται ταυθ' οὕτω γίνεσθαι τε
 καὶ ξυμβαίνειν, καὶ ποιητέον ἥπερ λέγεις.

ΣΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ τοὺς κοινωνοὺς τούτων τῶν
 πολιτευῶν πασῶν, πλὴν τῆς ἐπιστήμονος, ἀφαιρέτεον
C ὡς οὐκ ὄντας πολιτικούς ἀλλὰ στασιαστικούς, καὶ εἰ-
 δώλων μεγίστων προστατάς ὄντας καὶ αὐτοὺς εἶναι
 τοιοῦτους, μεγίστους δὲ ὄντας μμητὰς καὶ γόητας
 μεγίστους γίνεσθαι τῶν σοφιστῶν σοφιστάς.

NE. ΣΩ. Κινδυνεύει τοῦτο εἰς τοὺς πολιτικούς
 λεγομένους περιεστράφθαι τὸ ῥῆμα ὀρθότατα.

P. 303. B. ἐκκρετέον] ἐκκρετέον Clark. Vat. Ven. II. Mox
 iidem scribunt ταυθ' οὕτω, et omittunt verba γίνεσθαι τε καὶ.
 Utrumque probant Turicenses. Nos improbamus. Nam istud γί-
 γνεσθαι τε καὶ a severioribus criticis ideo videtur damnum esse,
 quia eius coniunctionem cum ξυμβαίνειν moleste ferebant.
 ὡς περ δρᾶμα] Desunt haec in Ven. AΣY. Par. CEFH.
 Flor. a. b. c. Zittav. Mox ἐρήθη pro vulg. ἐρήθη optimi atque
 plurimi.

B. καὶ ἀκολάστων μὲν
 πασῶν οὐσῶν] si omnes
 immoderatae sint, prae-
 stat in democratia vivere.
 Tertia persona νικᾷ rursus sic
 posita, ut subiectum indefinitum
 intelligendum sit, de quo usu
 loquendi v. ad Theaetet. p. 187.
 C. 171. A.

C. καὶ εἰδώλων μεγί-
 στῶν προστατάς ὄντας]
 Ponitur in altera hac sententia
 parte infinitivus εἶναι et γίγνε-
 σθαι propterea, quod in prae-
 gressu ὡς inest notio verbi pu-
 tandi et statuendi. Eodem mo-
 do Legg. p. 626 A. κατὰ ταῦτα
 οὕτω φιλάταιν παρέδωκε τοὺς

κόμοις, ὡς τῶν ἄλλων οὐδενός
 ὄψεως ἐν —, πάντα δὲ τὰ τῶν
 νικωμένων ἀγαθὰ τῶν νικούντων
 γίνεσθαι. De Rep. II. p. 383.
 A. συγχωρεῖς ἄρα τοῦτον δεύτε-
 ρον τύπον εἶναι, ἐν ᾧ δὲ περὶ
 θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ὡς
 μήτε αὐτοὺς γόητας ὄντας τῶν
 μεταβάλλειν ἑαυτοὺς μήτε ἡμᾶς
 φερόμεν παράγειν. Charmid. p.
 164. D. ὡς τούτων μὲν οὐκ ὀρ-
 θῶν ὄντος τοῦ προσήματος οὐ-
 δὲ δὲν τοῦτο παρακλιθεῖσθαι
 ἀλλήλους. — εἶναι τοιοῦτους,
 sc. οἷον εἰδῶλα. Genitivus τῶν
 σοφιστῶν ex μεγίστους pendet,
 ut verborum consecutio haec
 sit: γίνεσθαι σοφιστῶν μεγίστους
 τῶν σοφιστῶν. De hoc politico-

ΣΕ. Εἶεν. τοῦτο μὲν ἀτεχνῶς ἡμῖν ὡς περ δρᾶμα,
 καθάπερ ἐρήθη νῦν δὴ Κενταυρικὸν ὀρασθαι καὶ
 Σατυρικὸν τινα θίασον, ὃν δὴ χωριστέον ἀπὸ πολιτι-
 κῆς εἰς τέχνης· νῦν δ' οὕτω παννύχως ἐχωρίσθη. **D**

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΣΕ. Τούτου δὲ γ' ἕτερον ἔτι χαλεπώτερον λεί-
 πεται τῷ ξυγγενέσι θ' ὁμοῦ τ' εἶναι μᾶλλον τῷ βασι-
 λικῷ γένει καὶ δυσκαταμαθητότερον. καὶ μοι φαινόμε-
 θα τοῖς τὸν χρυσὸν καθαιρούσι πάθος ὁμοιον πε-
 πονθέναι.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΣΕ. Τῆν που καὶ λίθους καὶ πόλλ' ἄλλα ἕτερα
 ἀποκρίνουσι κακῆνοι πρῶτον οἱ δημιουργοί· μετὰ δὲ
 ταῦτα λείπεται ξυμμεμιγμένα τὰ ξυγγενῆ τοῦ χρυσοῦ **E**
 τίμια καὶ πυρὶ μόνον ἀφαιρετά, χαλκὸς καὶ ἄργυρος,

D. νῦν δ' οὕτω π.] δ' om. Clark. Vat. Ven. ΣΠ. Flor. i.
 Τούτου δὲ γ' ἕτερον] γ' additum ex Clark. Vat. Ven.
 AΣΠΣY. Par. BCFH. Flor. a. b. c. i. Zitt.

τῷ ξυγγενέσι θ' ὁμοῦ] τὸ Clark. Vat. Ven. II. male.
 Iidem τ' post ὁμοῦ omittunt.

πρῶτον οἱ δημιουργοί] πρῶτερον Clark. Vat. Ven. II.
 ταῦτα λείπεται] Clark. Vat. Coisl. Ven. II. Vulgo τοῦτο.

rum cognomine contulisse in-
 vitabit Reip. VI. p. 493. A.

περιεστράφθαι τὸ ῥῆμα]
 Metaphora a telis repetita, cum
 quibus acute aut acerbè dicta
 non raro comparantur. Exem-
 pla rei attulimus ad Protagor.
 p. 342. D. Symp. p. 219. B.

τοῦτο μὲν ἀτεχνῶς ἡμῖν
 —] hoc nobis prorsus est
 tanquam fabula, sicuti
 antea dicebatur chorom
 quendam Centaurorum ac
 Satyrorum sese spectan-
 dum praebere, qui ab arte
 civilis segregandus es-
 set. Nunc vero aegre ad-
 modum sic segregatus

est. Respicitur ad superiora
 Illa p. 291. A.

τῷ ξυγγενέσι θ' ὁμοῦ —]
 eo quod cognatum simul
 magis est. Male codd. Bodl.
 Vat. alii τὸ. Usum hunc lo-
 quendi saepius tetigimus, veluti
 ad Criton. p. 51. D. Phaed. p.
 60. B.

εἶτι δ' ὅτι καὶ ἀδάμας]
 Qui vocatur ὄλιος χρυσοῦ Tim.
 p. 59. B. ubi vid. annot. Pli-
 nius Hist. Nat. XXXVII. 4.
 Unus adamas modo in me-
 tallis repertus perquam
 raro comes aurī nec nisi
 in auro nasci videbatur.
 Paulo ante, τίμια καὶ πυρὶ μόνον
 ἀφαιρετά, sic dicitur, ut

ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀδάμας, * ἃ μετὰ βασιάνων ταῖς ἐπιή-
σοσι μόγῃς ἀφαιρεθῆντα τὸν λεγόμενον ἀκήρατον χρυ-
σοῦν εἶασεν ἡμᾶς ἰδεῖν μόνον αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ.

NE. ΣΩ. Λέγεται γὰρ οὖν ταῦτα οὕτω γίνεσθαι.

Cap. XLII. ΞΕ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λό-
γον ἔοικε καὶ νῦν ἡμῖν τὰ μὲν ἕτερα καὶ ὁπόσα ἀλ-
λότρια καὶ τὰ μὴ φίλα πολιτικῆς ἐπιστήμης ἀποκε-
χωρισθῆναι, λείπεσθαι δὲ τὰ τίμια καὶ ξυγγενῆ. τού-
των δ' ἔστι πον στρατηγία καὶ δικαστικὴ καὶ ὅση
301 βασιλικῆ κοινωνούσα, ῥητορεία, πειθούσα τὸ δίκαιον,
ξυνδιακυβερνή τὰς ἐν ταῖς πόλεσι πράξεις· ἃ δὴ τιμὴ
τρόπῃ ῥῆσά τις ἀπομερίζων δείξει γυμνὸν καὶ μόνον
ἐκείνον καθ' αὐτὸν τὸν ζητούμενον ὑφ' ἡμῶν.

NE. ΣΩ. Ἰδὼν ὅτι τοῦτο πῆ δρᾶν πειρατέον.

ΞΕ. Πείρας μὲν τοίνυν ἕνεκα φανερός ἐσται.

E. ἃ μετὰ βασιάνων] ἃ debetur coniecturae Stephani.
Expressit illud etiam Ficinus.

μόνον αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ] Vat. μόνον αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ,
quod recepit Bekker. Vulgo erat αὐτὸν μόνον ἐφ' ἑαυτοῦ.

denotetur rei effectus, quasi sic
scriptum sit: ὡς τίμια καὶ πρὸς
μόνον ἀφαιρετά, sive ὅστε γε-
γῆσθαι τίμια καὶ πρὸς μόνον ἀφαι-
ρετά. Quod monere placuit, ne
quis quae sunt integerrima, te-
mere tentaret.

ἃ μετὰ βασιάνων — μόγῃς
ἀφ.] Addidimus ἃ de coniectura
Stephani, praecedente Bek-
kero. Expressit etiam Fici-
nus: quae vix tandem fa-
cto ad ignem examine ex-
plorantur. Sed μόγῃς hic si-
gnificat tandem aliquando,
de qua vocabuli significatione
diximus ad Protagor. p. 348. C.
conf. etiam Euthydem. p. 294.
B. Reip. VI. p. 502. Apol. Socr.
p. 27. C. Charmid. p. 155. E.
Theaet. p. 160. E.

μόνον αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ]
Haec per epexegetin quandam

adduntur praecedenti ἀκήρατον.
De μόνος αὐτὸς v. ad Tim. p.
25. C. Sed dubitari tamen po-
test, num tenendum sit αὐτὸν
μόνον, quod codd. plerique omnes
tuentur. Certe quidem nihil est,
quod hunc verborum ordinem
in se suspectum reddat.

P. 304. καὶ ὅση βασιλικῆ
κοινων.] Error factum videtur,
quod in exemplo Stephan. καὶ
post ῥητορεία interpositum est.
Quod etiam Fischerum prae-
terit vett. editi. non satis dili-
genter ubique comparantem. Nam
Ald. Bas. 1. 2. cum codd. omni-
bus eam quam dedimus scriptu-
ram unanimi consensione confir-
mant. Voc. ῥητορεία a Platone
fictum videtur, ut ars oratoria
nobilior et generosior distingue-
retur a varia illa ῥητορικῆ, cu-
ius nomen profanaverant qui ea

διὰ δὲ μουσικῆς αὐτὸν ἐγχειρητέον δηλώσαι. καὶ μοι
λέγε.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Μουσικῆς ἔστι πού τις ἡμῖν μάθησις; καὶ B
ἕλως τῶν περὶ χειροτεχνίας ἐπιστημῶν;

NE. ΣΩ. Ἔστι.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ δ' αὖ τούτων ἠντινοῦν εἴτε δεῖ
μανθάνειν ἡμᾶς εἴτε μή, πότερα φήσομεν ἐπιστήμην
αὐ καὶ ταύτην εἶναι τινα περὶ αὐτὰ ταῦτα, ἢ πῶς;

NE. ΣΩ. Οὕτως, εἶναι φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἑτέραν ὁμολογήσομεν ἐκείνων εἶναι
ταύτην;

NE. ΣΩ. Ναι.

ΞΕ. Πότερα δ' αὐτῶν οὐδεμίαν ἔρχειν δεῖν ἄλ- C
λην ἄλλης, ἢ ἐκείνας ταύτης, ἢ ταύτην δεῖν ἐπιτρο-
πεύουσιν ἄρχειν ξυμπασῶν τῶν ἄλλων;

Λέγεται γὰρ οὖν τ.] οὖν δὴ τ. Vat. Ven. Π.

P. 304. καὶ ὅση — ῥητορεία] καὶ post ῥητορεία posit
Steph.

αὐτὸν ἐγχειρητέον] αὐτὸ. Clark. Vat. Ven. Π.

ad explendas suas cupiditates
abusi erant. Usi sunt illo etiam
ceterioris Graecitatis scriptores,
in quorum numero est Lucianus.
— τὰς ἐν ταῖς πόλεσι
πράξεις, quae alibi vocantur
πράξεις πολιτικαί; v. ad Euthy-
dem. p. 306. B.

Πείρας μὲν τοίνυν ἕνε-
κα] H. e. si res ex eo pen-
det, ut eam experiamur. v.
ad Remp. I. p. 329. B. Male
Schleiermacherus: So
vielleicht Versuch hinreicht.
Imo: Wenn es auf den Ver-
such ankommt. Sed in ta-
libus ille hoc in libro multis lo-
cis a recto aberravit, ut facile
apparet, quantum in aliis ope-
ribus aliorum doctrinae debuerit.
Quod tamen non ita dictum vo-
lumus, ac si eius interpretationi
laudem suam detrahendam pu-

temus, quam nos quidem pro
opere plane eximio habemus.
Illud potius innuimus, mirifice
falli eos, qui virum praeclarum
opinati sunt totum hoc Platonis
Germanice interpretandi negoti-
um ita profligasse, nihil ut per-
fectius expectari queat. Certe
Schneiderus nuper libros de
Republica innumeris locis multo
rectius in sermonem Germani-
cum transtulisse videtur.

B. τὸ δὲ αὖ τούτων —]
Articulus ad totum enuntiatus,
τούτων ἠντινοῦν εἴτε δεῖ μ. ἢ μ.
εἴτε μή, pertinet. Quod qui
non perspexerunt, ii τὸδε scrip-
serunt, errore non ita difficili.
Astius autem legendum conie-
cit Τί δὲ τὸδ' αὖ; τούτων κ.
τ. λ. Quod sane sese veri spe-
cie commendat, praesertim quum
in vulgata lectione nescio quid

NE. ΣΩ. Ταύτην ἐκείνων.

ΞΕ. Τὴν εἰ δεῖ μανθάνειν ἢ μὴ τῆς μανθανομένης καὶ διδασκούσης ἄρα σύ γ' ἀποφαίνει δεῖν ἡμῖν ἄρχειν;

NE. ΣΩ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Καὶ τὴν εἰ δεῖ πείθειν ἄρα ἢ μὴ τῆς δυναμένης πείθειν;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Εἴεν. τίτι τὸ πειστικὸν οὖν ἀποδώσομεν ἐπιστήμη πλῆθους τε καὶ ὄχλου διὰ μυθολογίας ἀλλὰ μὴ διὰ διδασκῆς;

NE. ΣΩ. Φανερόν, οἶμαι, καὶ τοῦτο ῥητορικῆ δοτέον ὄν.

ΞΕ. Τὸ δ' εἴτε διὰ πειθοῦς εἴτε καὶ διὰ τινος βίας δεῖ πράττειν πρὸς τινὰς ὅτιοῦν ἢ καὶ τὸ παράπαν ἔχειν, τοῦτ' αὖ ποῖα προσθήσομεν ἐπιστήμη;

NE. ΣΩ. Τῇ τῆς πειστικῆς ἀρχούσης καὶ λατικῆς.

C. Ταύτην ἐκείνων. ΞΕ. Τὴν εἰ δεῖ μανθάνειν ἢ μὴ τῆς μανθ. Sic distincti vices personarum. Alii aliter. v. infra. Articulum τὴν ante ei om. Clark. Vat. Coisl. Ven. MSY. et p. II. Pat. BEF. Flor. b. i. Zitt. quem Turicensis haud sane eicere protenus debuerant. Causa omissionis quae extiterit, non difficile est ad suspicandum.

molesti habere videri possit repetitum istud αὐ. Nihil tamen mutandum censemus.

C. Ταύτην ἐκείνων. ΞΕ. Τὴν εἰ δεῖ μανθάνειν ἢ μὴ τῆς μανθανομένης καὶ διδασκούσης ἄρα σύ γ' ἀποφαίνει δεῖν ἡμῖν ἄρχειν. ΞΕ. Τῆς μανθανομένης καὶ διδασκούσης ἄρα σύ γ' ἀποφαίνει δεῖν ἡμῖν ἄρχειν. Quae distinctione servata certe in Hospitis responsione desideratur αὐτῆν. Accedit quod proxima Hospitis oratio aliud quid suadet. Itaque recepimus verborum emendationem ab Astio propositam, qua nihil verius esse putamus. De ἄρα longius ab initio enuntiati

remoto v. ad Sympos. p. 177. E. Sophist. p. 224. E. et infra p. 306. A.

τίτι τὸ πειστικὸν οὖν ἀποδώσομεν —] cuiusnam igitur disciplinae tribuimus vim populo pariter atque plebi persuadendi verbis suavis et probabilibus, nec vero doctrina? Gorg. p. 454. E. ἡ ῥητορικὴ ἄρα, ὡς φαίνεται, πειθοῦς δημιουργός ἐστι πειστικῆς, ἀλλ' οὐ διδασκαλικῆς, περὶ τὸ δίκαιόν τε καὶ ἀδικαίον. Ex hoc et similibus locis apparet, quae ratione philosophus hic τὴν μυθολογίαν

ΞΕ. Εἴη δὲ ἂν οὐκ ἄλλη τις, ὡς οἶμαι, πλὴν ἢ τοῦ πολιτικοῦ δυνάμεις.

NE. ΣΩ. Κάλλιςτ' εἰρηκας.

ΞΕ. Καὶ τοῦτο μὲν εἴκει ταχὺ κερωρισθαι πολιτικῆς τὸ ῥητορικόν, ὡς ἕτερον εἶδος ὄν, ὑπηρετοῦν μὴν ταύτην.

NE. ΣΩ. Ναί.

Cap. XLIII. ΞΕ. Τί δὲ περὶ τῆς τοιαῶδ' αὐ δυνάμειος διανοητέον;

NE. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Τῆς ὡς πολεμητέον ἐκάστοις οἷς ἂν προσλώμεθα πολυεῖν, εἴτε αὐτὴν ἀτεχνον εἴτε ἐντεχνον ἐροῦμεν;

NE. ΣΩ. Καὶ πῶς ἂν ἀτεχνον διανοηθεῖμεν, ἦν γε ἢ στρατηγικῆ καὶ πᾶσα ἢ πολεμικῆ πράξις πράττει;

ΞΕ. Τὴν δ' εἴτε πολεμητέον εἴτε διὰ φιλίας ἀπαλλακτέον οἶαν τε καὶ ἐπιστήμονα διαβουλεύσα-

D. εἴτε καὶ διὰ τινος β.] καὶ ex Clark. Vat. Ven. II. recepimus. Dein ἢ τὸ παράπαν Flor. i.

Εἴη δὲ ἂν οὐκ.] Sic Clark. Vat. Ven. II. Vulgo οὐκ ἂν.

E. εἴτε πολεμητέον] εἴτε hic om. Vat. Ven. II.

opposuerit τῇ διδασκῆ. Nempe haec ad veritatem demonstrandam pertinet; illa nihil est aliud, nisi verisimilitudinis effectrix ac procreatrix, unde ei μυθολογία tanquam propria attribuitur. Opponuntur igitur μυθολογία ac διδασκῆ similiter atque αὐθός et λόγος Phaedon. p. 61. B. ubi legas doctam de his rebus Wyttenbachii disputationem. Ceterum τὸ πειστικόν substantivi instar cum genitivo innectum.

D. Τὸ δ' εἴτε διὰ πειθοῦς —] num persuadendo an vim adhibendo oporteat cum aliis quod-

cunque agere. Sic alicubi in libris De Republica dicitur ὡς περὶ θεῶν πρὸς ἄλλους πράττειν. Dein pro ἔχειν Astius requirebat λέγειν. Schleiermacher coniciebat εἶν. Nobis ἀπέχειν videtur scribendum esse. Nam istud αὐ praecedenti syllaba absorptum. Intelligas αὐτοῦ. Sic ἀπέχειν τινός intransitive dixit Xenoph. Mem. I, 2, 62.

E. Ποίας; ΞΕ. Τῆς ὡς πολεμητέον] Ante hos genitivos ex antecedentibus περὶ intelligendum relinquitur. v. ad p. 295. B.

σθαι; ταύτης ἑτέραν ὑπολάβωμεν ἢ τὴν αὐτὴν ταύτη;

NE. ΣΩ. Τοῖς πρόσθεν ἀναγκαῖον ἐπομένοισιν ἑτέραν.

305 ΞΕ. Οὐκοῦν ἄρχουσαν ταύτης αὐτὴν ἀποφανόμεθα, εἴπερ τοῖς ἐμπροσθεν γε ὑποληφόμεθα ὁμοίως;

NE. ΣΩ. Φημί.

ΞΕ. Τιν' οὖν ποτὲ καὶ ἐπιχειρήσομεν οὕτω δευῆς καὶ μεγάλης τέχνης ξυμπάσης τῆς πολεμικῆς δεσπότιν ἀποφαινεσθαι πλὴν γε δὴ τὴν ὄντως οὔσαν βασιλικήν;

NE. ΣΩ. Οὐδεμίαν ἄλλην.

ΞΕ. Οὐκ ἄρα πολιτικὴν γε θήσομεν, ὑπηρετικὴν οὔσαν, τὴν τῶν στρατηγῶν ἐπιστήμην.

NE. ΣΩ. Οὐκ εἰκόσ.

B ΞΕ. Ἴθι δὴ, καὶ τὴν τῶν δικαστῶν τῶν ὀρθῶς δικαζόντων θεασάμεθα δύναμιν.

P. 305. ἄρχουσαν ταύτης αὐτὴν] Hoc dedi ex Clark. Vat. Ven. II. Editt. cum ceteris αὐτῆς ταύτην. πολιτικὴν γε θήσομεν, ὑπηρετικὴν γε vulgo post ὑπηρετικὴν positum cum Clark. Vat. Ven. II. suo loco collocavimus.

C. ἢ τὰ ἀλλήλων] Clark. ἢ τὰ ἀλλήλων.

Τόδε δὴ κατανοητέον] V. Τάγε. Recte τόδε Clark. Vat. Ven. XII. et Stobaeus Eclog. Eth. c. 46. p. 327. Dein ξυμπάσας

ἐπομένοισιν ἑτέραν] Ionicam dativi formam, Stephano suspectam, satis vindicabunt a dubitationibus quae ex ipso Platone congresserunt illius exempli Astius ad Legg. I. c. 1. p. 11. Zeller. Commentat. De Legg. Plat. p. 87. Matthiae Gr. §. 69. 7.

P. 305. B. Ἴθι δὴ, καὶ τὴν τῶν δικαστῶν] Hunc locum inde ab Ἴθι δὴ usque ad ἐπί τῆς δυνάμεως ἔργον, exscripsit Stobaeus Eclog. Ethic. c. 44. p. 320. = Florileg. Tit. 48. sect. 22. ed. Gaisf. — τὴν τῶν δικαστῶν δύναμιν ne quis perperam intelligat, signifi-

cat vim naturamque iudicium. Sicetiam supra p. 304. D. ἢ τοῦ πολιτικοῦ δύναμιν.

Ἄρ' οὖν ἐπὶ πλέον τι δύναται] num igitur plus potest quam ut de pactis iudicium faciat etc. De usu v. ἐπὶ πλέον v. ad Gorg. p. 453. A. — παραλαβοῦσα, assumens et in auxilium adhibens. —

τοῦ μηθ' ὑπὸ τινων δούρων] Genitivus τοῦ διαφείνεται ex τῆν αὐτῆς ἰδ. ἀρετῆν, indicatque id, unde propria ipsi virtus oriatur et in quam reposita sit. Eodem modo p. 294.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν ἐπὶ πλέον τι δύναται τοῦ περὶ τὰ ξυμβόλαια, πάνθ' ὅποσα κεῖται νόμιμα παρὰ νομοθέτου βασιλέως παραλαβοῦσα, κρίνειν εἰς ἐκείνα σκοποῦσα τὰ τε δίκαια ταχθέντα εἶναι καὶ ἄδικα, τὴν αὐτῆς ἰδίαν ἀρετὴν παρεχομένη τοῦ μηθ' ὑπὸ τινων δούρων μηθ' ὑπὸ φόβων μήτε οἰκτων μηθ' ὑπὸ τινος ἄλλης ἔχθρας μηδὲ φιλίας ἠττηθεῖσα παρὰ τὴν τοῦ νομοθέτου τάξιν ἐθέλειν ἂν τὰ ἀλλήλων ἐγκλήματα διαφεῖν;

NE. ΣΩ. Οὐκ, ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον εἰρηκας, ταύτης ἐστὶ τῆς δυνάμεως ἔργον.

ΞΕ. Καὶ τὴν τῶν δικαστῶν ἄρα ῥώμην ἀνευρίσκομεν οὐ βασιλικὴν οὔσαν ἀλλὰ νόμων φύλακα καὶ ὑπηρετικὴν ἐκείνης.

NE. ΣΩ. Ἔοικε γε.

ΞΕ. Τόδε δὴ κατανοητέον ἰδόντι ξυμπάσας τὰς εἰρημένας ἐπιστήμας, ὅτι πολιτικὴ γε αὐτῶν οὐ-

pro ξυμπάσας tres optimi et alii nonnulli.

τὰς εἰρημένας ἐπιστήμας] τὰς ἐπιστήμας, αἱ εἰρημένας Clark. Vat. Ven. II. quod manifesto fluxit ex interpretatione vel potius explicatione grammaticorum. Receperunt tamen Turicenses. ὅτι πολιτικὴ γε αὐτῶν] Pro vulg. τις Clark. Vat. Ven. II. γε, quod praeter Bekkerum etiam Turicenses receperunt. Iidem ἀνεράνη pro vulg. ἐφάνη praebuerunt.

B. ἀνομοιογενες — τοῦ μηδὲν ἡμῶν ἄγειν, dissimilitudines ex eo oriundae, quod nihil ut p. 294. B. conf. Matthiae Gr. §. 375. c.

μηθ' ὑπὸ τινος ἄλλης ἔχθρας] neque praeterea aliquam inimicitiam. De hoc usu voc. ἄλλο v. Apolog. p. 36. B. Phaed. p. 110. E. p. 111. A. Symp. p. 191. B. De Rep. V. p. 456. E. Legg. II. p. 666. B. Sophist. p. 260. C. Gorg. p. 473. D. Xenoph. Hellen. II, 2, 11. et 4, 6. Anab. I, 5, 5. Eurip. Med. v. 941. al. Plura dantur Boeckh. in Min. p. 147. et Ineobs in Athen. p. 22.

Plat. Opp. Vol. IX. Sect. I.

Walch. Emendati. Livian. p. 60. Sic etiam Cicero Verrin. II, 4, 32.

C. Τόδε δὴ κατανοητέον —] Laudat haec usque ad τὰ προεταχθέντα δούρων Stobaeus Eclog. Eth. c. 46. p. 327. qui τόδε pro τό γε ex codd. melioribus revocatum assensu suo confirmat. De usu articuli loco pronominis demonstrativi vide tamen Matthiae Gr. §. 286. Dein vett. editt. ὅτι πολιτικὴ τις αὐτῶν οὐδέμιαι: quod etsi paratam habet aliquam defensionem, tamen ob meliorum librorum auctoritatem γε pro τις suscipiendum putavimus, quod

D δευτεία ἀνευρέθη. τὴν γὰρ ὄντως οὕσαν βασιλικὴν οὐκ αὐτὴν δεῖ πράττειν, ἀλλ' ἄρχειν τῶν δυναμένων πράττειν, γινώσκουσαν τὴν ἀρχὴν τε καὶ ὄρμην τῶν μεγίστων ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγκαιρίας τε περὶ καὶ ἀκαιρίας, τὰς δ' ἄλλας τὰ προσταχθέντα δρᾶν.

NE. ΣΩ. Ὁρθῶς.

ΞΕ. Διὰ ταῦτα ἄρα, ἃς μὲν ἄρτι διαληλύδαμεν, οὔτε ἀλλήλων οὐδ' αὐτῶν ἄρχουσαι, περὶ δὲ τινα ἰδίαν αὐτῆς οὕσα ἐκάστη πράξιν, κατὰ τὴν ἰδιότητα τῶν πράξεων τοῦνομα δικαίως εἴληφεν ἴδιον.

E NE. ΣΩ. Εἴξασι γοῦν.

ΞΕ. Τὴν δὲ ἀπασῶν τε τούτων ἄρχουσαν καὶ τῶν νόμων καὶ ξυμπάντων τῶν κατὰ πόλιν ἐπιμελουμένην καὶ πάντα ξυμφαινουσάν ὀρθότατα, τοῦ κοινοῦ τῆ κλήσει περιλαβόντες τὴν δύναμιν αὐτῆς, προσαγορεύομεν δικαιοτάτ' ἂν, ὡς εἰσιν, πολιτικῆν.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

E. Τὴν δὲ ἀπασῶν τ.] πασῶν Clark. Vat. Ven. II. Mox vulgo ὀρθότητα, praeter fidem codicum.

Πάνυ μὲν οὖν] παντάπασιν μὲν οὖν Clark. Vat. Ven. II.

Οὐκοῦν δὲ κατὰ τὸ τ.] καὶ ante κατὰ omisi cum Clark. Vat. Ven. II.

sententiae sane est accommodatissimum.

D. γινώσκουσαν τὴν ἀρχὴν τε καὶ ὄρμην τῶν μ.] Pro ὄρμην de Geerius Diatrib. De Politicis Platonicae principis p. 144. ann. ex Ficino ὄρμην restituendum censet. Quod quominus verum esse putemus, vel proximum ἐγκαιρίας τε περὶ καὶ ἀκαιρίας impedit. Hoc igitur dicit Hospes: cognoscentem initium aggressio-nemque rerum in civitate maximarum habita temporis opportuni vel inopportuni ratione. Vocabulum ἐγκαιρίας etiam Pollux Onom. VI. 204. in numero verborum opportunitatem designantium recenset, ubi tamen vulgo praeter

meliorum codicum fidem εὐκαιρία scribebatur.

E. Εἴξασι γοῦν] V. ad p. 291. A.

τοῦ κοινοῦ τῆ κλήσει —] H. e. communi appellatione (i. e. eius quod ipsae commune est appellatione) comprehendentes rectissime artem civilem nominabimus. τὸ κοινόν opponitur τῆ ἰδίᾳ ἐκάστης πράξεως. Ex quo patet, cur non scriptum sit κοινῆ κλήσει.

βουλομένην ἂν ἐπεξελεῖται αὐτὴν νῦν.] Bekkerus cum Bodl. Vat. Ven. II. αὐτῆς. Quod hic stare non potest. Nam ἐπεξελεῖται, ubi est exponere, explicare, disputatione persequi, nunquam cum ter-

Cap. XLIV. ΞΕ. Οὐκοῦν δὲ κατὰ τὸ τῆς ὑφαντικῆς παράδειγμα βουλομένην ἂν ἐπεξελεῖται αὐτὴν νῦν, ὅτε καὶ πάντα τὰ γένη τὰ κατὰ πόλιν δῆλα ἡμῖν γέγονε;

NE. ΣΩ. Καὶ σφόδρα γε.

ΞΕ. Τὴν δὲ βασιλικὴν συμπλοκὴν, ὡς εἰσιν, λεκτέον ποῖα τ' ἐστὶ καὶ τίνι τρόπῳ συμπλέκουσα 306 ποῖον ἡμῖν ὕφασμα ἀποδίδωσι.

NE. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Ἡ χαλεπὸν ἐνδείξασθαι πρᾶγμα ἀναγκαῖον ἄρα γέγονεν, ὡς φαίνεται.

NE. ΣΩ. Πάντως γε μὴν ὀρθέον.

ΞΕ. Τὸ γὰρ ἀρετῆς μέρος ἀρετῆς εἶδει διάφορον εἶναι τινα τρόπον τοῖς περὶ λόγους ἀμφισβητητικοῖς καὶ μάλ' εὐεπίθετον πρὸς τὰς τῶν πολλῶν δόξας.

NE. ΣΩ. Οὐκ ἔμαθον.

ἐπεξελεῖται αὐτὴν νῦν] αὐτῆς Clark. Vat. Ven. II. sed v. ann.

P. 306. καὶ τίνι τρόπῳ] καὶ ποῖω τρ. Clark. Vat. Ven. II. at v. ann.

ἀμφισβητητικοῖς] Nihil est quod vulgo scribitur ἀμφι-

tio casu construitur. Alia res est, ubi significat iudicio persequi, accusare: quae verbi potestas hoc loco non valet.

P. 306. καὶ τίνι τρόπῳ συμπλέκουσα ποῖον ἡμῖν] Ex correctione grammaticorum fluxit quod scriptum extat in Bodl. Vat. Ven. II. καὶ ποῖω τρόπῳ. Reposuerunt enim illud qui in eiusmodi geminatis interrogationibus meminissent fere idem interrogandi vocabulum iterari; ut quum dicitur, τίς τίνα ἠρώτησεν; τίς τίνας αἰτιόσκει; al. At enim vero ecquis sibi persuadere talia non esse Graeca? Eur. ip. Helen. v. 1559. ἢ πλῆμονες, πῶς ἐκ τίνος νέως ποτε Ἀγαμέδωνος θρασυαντες ἤκετε ἀκάφορ; Sophoc. Aiac. v. 1164.

τίς ἄρα νέατος ἐς πότε λήξει πολυπλάκτων ἐτίων ἀριθμὸς; Sed nimirum eadem illa opinio, quae hic criticos veteres transversos egit, corruptit etiam creberrimum illud Πῶς τίς; de quo sibi dictum est. Quod nobis persuasissimum certissime non minus recte dici, quam τίς τίνα ποῖον ὕφασμα ἀποδίδωσι. Ceterum ποῖω τρόπῳ hoc quidem loco ipsi sententiae foret parum accommodatum, quae τίς τίνα ποῖον flagitare videtur.

Τὸ γὰρ ἀρετῆς μέρος ἀρετῆς εἶδει —] Munus et officium artis civilis in eo potissimum positum esse demonstraturus est, ut diversa ingenia, quorum alia ad fortitudinem, alia ad temperantiam ac lenitatem

ΞΕ. Ἄλλ' ὦδε πάλιν. ἀνδρείαν γὰρ οἶμαι σε
B ἠγείσθαι μέρος ἐν ἀρετῆς ἡμῖν εἶναι.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν σωφροσύνην γε ἀνδρείας μὲν ἕτε-
ρον, ἐν δ' οὖν καὶ τοῦτο μοριον ἢς κἀκείνο.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τούτων δὴ περὶ θαυμαστόν τινα λόγον
ἀποφραίνεσθαι τολμητέον.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Ὡς ἐστὸν κατὰ δὴ τινα τρόπον εὖ μάλα
πρὸς ἀλλήλας ἐχθραν καὶ στάσιν ἐναντίαν ἔχοντε ἐν
πολλοῖς τῶν ὄντων.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Οὐκ εἰωθότα λόγον οὐδαμῶς· πάντα γὰρ
C οὖν δὴ ἀλλήλοισι τὰ γε τῆς ἀρετῆς μόρια λέγεται
που φίλια.

σθητικοῖς, quod cur reiiciendum fuerit, docebit annotatio ad So-
phist. p. 225. A. extr. Recte igitur Par. BF. Coisl. Mox pro
ἀνδρείαν recte ἀνδρείαν Vat. (qui raro aliter) Clark. Ven. II. Ean-
dem scripturam etiam in proximis tenent plerique.

B. ἐναντίαν ἔχοντες] Clark. Vat. Coisl. Ven. ΑΞΗΣΥ.
Par. BEF. Flor. a. b. c. i. Zitt. ἔχοντες, quod qui receperunt, Tu-

sint procliviora, veluti bene tem-
perantur et sicuti arte textoria
fila molliora et duriora, pru-
denter coniungantur. Quod dia-
lecticis et eristicis arbitratur
multam dissentendi materiam
suppeditaturum esse, quando-
quidem ita fortitudo videatur op-
poni temperantiae, quum tamen
vulgi adeo iudicio (πρὸς τὰς τῶν
πολλῶν δόξας) omnes virtutis
partes existimentur amicissime
inter se concordare. Enimvero
virtutes illae a Platone hic non
in se considerantur, sed quatenus
nituntur varia ingeniorum
indole. Ex quo ipso etiam il-
lud habet explicationem, quod
praetermissa iustitia ac sapientia
solae fortitudinis et tempe-

rantiae virtutes commemorantur.
Sed haec omnia iam in Prole-
gomenis satis a nobis dilucidata
sunt, ubi etiam illud ostendi-
mus, eandem rem proorsus eod-
em modo in prioribus Legum
libris explicatam atque illustrat-
tam esse.

Ἄλλ' ὦδε πάλιν] Int. ἰδο-
μεν. Similiter Sophist. p. 262.
E. Ἐπεὶ δὲ συμφορὰν τὸδε. ubi v.
Heindorf.

B. Ὡς ἐστὸν — ἔχοντες] Plurimi codd., inter quos sunt
etiam Bodl. Vat. Ven. II. ἔχοντες,
quod rursus apparet ex glosse-
mate fluxisse, quo grammaticū
istud ἐστὸν ἔχοντες per ἔχοντες
declinarunt. Nihil autem fre-

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Σκοπῶμεν δὴ προσσχόντες τὸν νοῦν εὖ
μάλα, πότερον οὕτως ἀπλοῦν ἐστὶ τοῦτο, ἢ παντὸς
μᾶλλον αὐτῶν ἔχον διαφορὰν τοῖς συγγενέσιν ἐστὶ
* τι *;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί, λέγοις ἂν πῆ σκεπτέον.

ΞΕ. Ἐν τοῖς ξύμπασι χρὴ ζητεῖν ὅσα καλὰ μὲν
λέγομεν, εἰς δύο δ' αὐτὰ τίθεμεν ἐναντία ἀλλήλων
εἶδη.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀγ' ἐτι σαφέστερον.

ΞΕ. Ὁξύτητα καὶ τάχος, εἴτε κατὰ σώματα εἴτε
ἐν ψυχαῖς εἴτε κατὰ φωνῆς φορὰν, εἴτε αὐτῶν τού- D
των εἴτ' ἐν εἰδώλοισι ὄντων, ὅποσα μουσικῆ μιμου-
μένη καὶ ἐτι γραφικῆ μιμήματα παρέχεται, τούτων
τινὸς ἐπαινήτης εἴτε αὐτὸς πάποτε γέγονας εἴτε ἄλ-
λου παρῶν ἐπαινοῦντος ἠσθήσαι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ricenses, manifestum glossemam propter codicum multitudinem am-
plexi sunt. Idem dictum esto de sect. C. ubi pro ἔχον plurimi ἔχει.

C. προσσχόντες] προσχόντες Clark. conf. Schaefer. Prae-
fat. ad Iulian. p. XXII.

ἐγγενέσιν ἐστὶ τι] τι, quod vulgo deerat, addendum vi-
dit Heindorf. Coniecturam firmant Ven. IIΣΥ. qui habent ἐς τε.

quentius quam ἔχον ἐστὶν. Sic
in hoc ipso libro p. 297. E. τοῦτ'
ἐστὶν ὀρθότατα καὶ κάλλιστ'
ἔχον. et mox p. 306. C. πότερον
οὕτως ἀπλοῦν ἐστὶ τοῦτο ἢ
παντὸς μᾶλλον αὐτῶν ἔχον
διαφορὰν τοῖς συγγενέσιν ἐστὶν.
Phaedon. p. 69. B. p. 100. D.
ubi v. ann. De κατὰ τρόπον τινα
v. Heindorf. ad Sophist. p. 396.
C. ἀπλοῦν ἐστὶ τοῦτο] simpliciter
ac sine ulla exceptione verum. v. ad
Sympos. p. 183. C. — ἢ παν-
τὸς μᾶλλον κ. τ. λ. an om-
nino aliqua earum pars a
cognatis discrepet. v. an-
not. crit.

Ἐν τοῖς ξύμπασι χρὴ
ζητεῖν —] Oportet in om-

nibus rerum generibus in-
vestigare, quae pulcra
quidem dicimus, sed tamen
in duas easque inter
se contrarias species dis-
tinguimus. Mutata construc-
tio inde a verbis εἰς δύο δ'
αὐτὰ τίθεμεν, quandoquidem
hic pro relativo iam demonstra-
tivum pronomen infertur, usu
loquendi non ita raro. v. ad
Gorg. p. 452. D. De Rep. III.
p. 395. D. VI. p. 505. E. Men-
non. p. 90. E. Matthiae Gr.
§. 472. 3.

D. γραφικῆ μιμήματα
παρέχεται] H. e. ὡς μιμή-
ματα. — αὐτὸ δρῶσιν, sc.
τὸ ἐπαινεῖν αὐτά.

ΞΕ. Ἡ καὶ μνήμην ἔχεις ὄντινα τρόπον αὐτὸ δρωῶν ἐν ἐκάστοις τούτων;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν δυνατὸς αὐτὸ ἀνγενοίμην, ὡς περὶ καὶ διανοοῦμαι, διὰ λόγων ἐνδείξασθαι σοι;

Ε ΝΕ. ΣΩ. Τί δ' οὐ;

ΞΕ. Ῥᾶδιον ἔοικας ἠγείσθαι τὸ τοιοῦτων σκοπόμεθα δ' οὖν αὐτὸ ἐν τοῖς ὑπεναντίοις γένεσι. τῶν γὰρ δὴ πράξεων ἐν πολλαῖς καὶ πολλαῖς ἐκάστοτε τάχος καὶ σφοδρότητα καὶ ὀξύτητα διανοησεῶς τε καὶ σώματος, ἐτι δὲ καὶ φωνῆς, ὅταν ἀγασθῶμεν, λέγομεν αὐτὸ ἐπαινοῦντες μᾶλλον χρώμενοι προσήκει τῇ τῆς ἀνδρείας.

D. αὐτὸ δρωῶν] Steph. αὐτῶ, quod caret fere codicum auctoritate.

E. Τί δ' οὐ;] Steph. ὄν.

λέγομεν αὐτὸ ἐπ.] λέγομεν om. Clark. Vat. Ven. Π. errore manifesto.

πὺ φάμεν] Quod vulgo ante πον interpositum legitur πρῶ-

E. μᾶλλον χρώμενοι προσήκει τῇ τῆς ἀνδρείας] Germanice dixeris Bravheit. Sed Latini item fortitudinem saepe hoc in genere laudare solent, ut quum dicunt fortem familiam. Enimvero fortis proprie est, in quo multum inest vigoris et elacritatis, acer, vehementis: unde ceterae manarunt vocabuli significationes. Quod igitur Graeci dicunt ἀνδρείως καὶ γενναίως fieri, idem Latini vocabulis fortiter et gnaviter laudant. Nostrates dicunt wacker, brav, ubi simili de causa aliquando praedicant.

Ὅξυ καὶ ἀνδρείον πὺ φάμεν —] Dicimus, opinor, aliquid acutum et forte, et velox et forte et vehementis et forte. Hoc igitur dicit fortitudinis vocabulum, ἀνδρείον vel ἀνδρικόον, cum vocabulis ὄξυ et ταχύ et

σφοδρὸν saepissime tanquam synonymum consociari solere. Ceterum solemne est Platoni hoc argumentationis exordium. Ita Phaedon. p. 74. Α. φάμεν πὺ τι εἶναι ἴσον κ. τ. λ. et innumeris aliis locis. Illud hoc loco aliquis miretur, verbo φάμεν voculam πον antepositam esse. Quod ipsum videtur effecisse, ut post ἀνδρείον inferretur, πρῶτον, quotsum πον referri posset. Ac rectissime codd. meliores istud πρῶτον aspernantur, quod sane otiosum ac molestum est. Nimirum πον interdum verbo suo etiam praemittitur. Sic mox: Ὡς ἡσυχαιὰ πὺ φάμεν. Legg. V. p. 724. D. ὅτι γὰρ ἐν πόλει πὺ φάμεν τῇ μελέτῃ κ. τ. λ. Phaedr. p. 255. Α. ἰδοὺ πὺ φησι τῇ βούλῃ κ. τ. λ. ubi v. ann. Philob. p. 34. E. διψῆ πὺ λέγομεν ἐκάστοτε. conf. ad Ion. p. 585. B. et Char-

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅξυ καὶ ἀνδρείον πὺ φάμεν, καὶ ταχύ καὶ ἀνδρικόον, καὶ σφοδρὸν ὡς αὐτῶς· καὶ πάντως ἐπιφέροντες τούνομα ὃ λέγω κοινὸν πάσαις ταῖς φύσεσι ταύταις ἐπαινοῦμεν αὐτάς.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τῆς ἡρεμίας αὐτῶ γενέσεως εἶδος ἄρ' οὐ πολλαῖς ἐπηνέκαμεν ἐν πολλαῖς τῶν πράξεων; 307

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ σφόδρα γε.

ΞΕ. Μῶν οὖν οὐ τάναντίω λέγοντες ἢ περὶ ἐκείνων τοῦτο φθειγγόμεθα;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. [Ὡς] ἡσυχαιὰ πὺ φάμεν ἐκάστοτε καὶ σω-

τον, id recte om. Clark. Vat. Ven. Π. In Flor. i. scriptum πρῶτον φάμεν πον.

P. 307. πολλαῖς ἐπηνέκαμεν] V. ἐπηνέκαμεν. Sed perfectum codd. confirmant, in quibus sunt etiam qui cum Clark. Vat. Ven. Π. vitiose ἐπηνέκαμεν scriptum exhibent.

Μῶν οὖν οὐ τ.] οὐ additum ex Clark. Vat. Ven. ΣΠ. et paucis aliis, qui pro eo αὐτῶ exhibent.

mid. p. 158. D. ubi nlla encliticarum sic antepositarum exempla notavimus. — πάσαις ταῖς φύσεσι ταύταις, rebus omnibus natura ita comparatis πάσαις τοῖς οὕτω πεφυκόσι. Abstractum pro concreto positum. Sic statim rursus τὸ τῆς ἡρεμίας γενέσεως εἶδος i. q. τὸ τῶν ἡρεμίας γιγνομένων εἶδος.

P. 307. Ὡς ἡσυχαιὰ πὺ φάμεν —] Locus hic, si quia alius, corruptus ac depravatus. Quo magis dolemus, quod in eo emendando codicum auxilio plane destituimur. Hi enim a vulgata scriptura ne tantillum quidem Marte periclitandum. Quaeris quid rei sit? Nimirum istud Ὡς molestum accidit. Quod si orditur protasis, oratio misere hiat; sin minus, otiosum imo propter inaequans πὺ paene in-

tolerabile est. Itaque ortum illud putamus ex praecedenti Πῶς; atque penitus delendum; id quod Astio quoque placuisse magnopere laetamur. Alia difficultas iam inesse videbitur in illis: οὐ τὸ τῆς ἀνδρείας ἀλλὰ τὸ τῆς κ. κ. τ. λ. Nam Stephanus quidem hic non iniuria desideravit copulam, ideoque duce Ficino scribendum iudicavit: καὶ οὐ τὸ τῆς ἀνδρείας. Quaeritur igitur de asyndeti ratione, si quidem hac non prorsus careat. Et nos quidem nobis persuasimus, esse hoc asyndeton eiusmodi, ut non temere tollendum sit. Nam apparet certe, haec verbis antegressis ita subiungi, ut iis explicandis atque illustrandis inserviant. Quo in genere equis est, quin sciat asyndeton suum ac proprium esse locum? Quod si tenemus, iam facilius etiam perspicere liceat causam et origi-

φρονικά, περί τε διάνοιαν πραττόμενοι αγασθέντες
καὶ κατὰ τὰς πράξεις αὐ βραδέα καὶ μαλακά, καὶ
ἔτι περὶ φωνὰς γινόμενα λεία καὶ βαρῆα, καὶ πᾶ-
σαν ῥυθμικὴν κίνησιν καὶ ὅλην μοῦσαν ἐν καιρῷ
B βραδυτῆτι προσχρωμένῃ· οὐ τὸ τῆς ἀνδροσίας ἀλλὰ
τὸ τῆς κοσμιότητος ὄνομα ἐπιφέροντες αὐτοῖς ξύμ-
πασιν.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

πραττόμενοι αγασθέντες] V. πράττομεν. Clark. Vat. Ven.
II. Flor. I. πραττόμενα. unde quid verum sit, sponte apparet.
Vitium sustulit iam Heusd. Specim. Coni. p. 131.

B. οὐ τὸ τῆς ἀνδροσίας] Steph. coni. καὶ οὐ τὸ τῆς ἀνδρ.
non opus.

Καὶ μὴν ὁπόταν] μὲν Steph. errore.

nem istius Ὡς, quod delendum
iudicavimus. Quum enim haec
verba, commate post προσχρω-
μένης interposito, pro apodosi
haberentur, fuerunt qui protasi
suam coniunctionem deesse ar-
bitrarentur, ideoque ex praecedenti
Ἡὼς; protenus suum istud
Ὡς effingerent, perverso sane
quidem consilio. Sed tertia iam
emergit difficultas, posita illa in
anacolutho, quod in priore re-
sponsi parte conspicuum est.
Nam integram eam esse plane-
que incorruptam, si ab uno illo
Ὡς discesseris, id quidem cer-
tum et exploratum habemus.
Quamobrem hoc unum nobis fa-
ciendum est; ut anacoluthi ra-
tionem explicemus. Apparet au-
tem facile, legitimam usitatam-
que orationis formam futuram
fuisse hanc: Φαμέν που ἐκαστο-
τε, περί τε διάνοιαν ῥητορικά
καὶ σφροονικά πραττόμενα αγα-
σθέντες, καὶ κατὰ τὰς πράξεις
αὐ βραδέα καὶ μαλακά (ad quae
item int. πραττόμενα αγασθέντες)
καὶ ἔτι περὶ φωνὰς γινόμενα λεία
καὶ βαρῆα (sc. πραττόμενα αγ.),
καὶ πᾶσαν ῥυθμικὴν κίνησιν καὶ
ὅλην μοῦσαν (φαμέν που) ἐν

καιρῷ βραδυτῆτι προσχρωμένῃ.
Hoc igitur verborum ordine mu-
tato Hospes verba ῥητορικά καὶ
σφροονικά in ipso posuit sermo-
nis principio, non aliam, opinor,
ob causam, quam quod continerent
notionem generaliorem, cui reliquae
essent subiectae, ideoque essent
ponderosiores. Sed nimirum hoc
quum ita fieret, cogitavit simul de
alio continuandae constructionis
verborum modo: poterat enim ita
pergere: περί τε διάνοιαν πρατ-
τόμενα αγασθέντες καὶ κατὰ τὰς
πράξεις καὶ ἔτι περὶ φωνὰς κ.
τ. λ. Haec igitur Hospes, libe-
rioris usus orationis conforma-
tione, iam ita inter se commiscuit
ac paene temperavit, ut perspicuitati
orationis non offecisset, sed optime
consultuisse videatur. Iam vero his
omnibus ita expeditis superest ut
sententia verborum declaranda sit.
Itaque Hospes sic: Dicimus
opinor semper et de mente lo-
quentes, quieta ac temperata, ea,
si fiunt, admirantes; et de actioni-
bus rursus, lenta ac placida,
et praeterea in voci-

ΣΕ. Καὶ μὴν ὁπόταν αὐ γέ ἀμφοτέρω γιγνηται
ταῦτα ἡμῖν ἀκαιρα, μεταβάλλοντες ἐκάτερα αὐτῶν
ψέγομεν, ἐπὶ τέναντία πάλιν ἀπονέμοντες τοῖς ὀνόμασι.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΣΕ. Ὀξύτερα μὲν αὐτὰ γινόμενα τοῦ καιροῦ
καὶ θάττω καὶ σκληρότερα φαινόμενα ὑβριστικά καὶ
μανικά λέγοντες, τὰ δὲ βραδυτέρα καὶ μαλακώτερα
C δειλὰ καὶ βλακικά, καὶ σχεδὸν ὡς τὸ πολὺ ταῦτά τε

ἡμῖν ἀκαιρα] Ald. Bas. I. 2 et codd. omnes praeter Par.
E. ἀκαιρα, absurde.

φαινόμενα ὑβριστικά] Sic recte Steph. cum Ven. Σ.
Ceteri libri καὶ ante ὑβριστικά inferciunt. Deim βαρύτερα καὶ ante
βραδυτέρα eiecimus auctoritate Clark. Vat. Ven. ΠΣΣΥ. Zitt.
praecunte Bekkero.

C. ταῦτά τε καὶ τὴν σ.] αὐτὰ Clark. Vat. Ven. II.

bus mollia atque gravia,
et omnem numerosam moti-
onem omnemque artem
liberaliorem iudicamus
opportune tarditate ac le-
nitate uti. Non certe ita
fortitudinis sed modera-
tionis nomen imponimus
his omnibus. Qua interpre-
tatione clariorem etiam videntur
reddidisse causam et opportuni-
tatem asyndeti. Ἄττα de vocis
sono dictum habes etiam Phi-
leth. p. 51. D. λέγω δὲ τὰς τῶν
φθόγγων τὰς λείας καὶ λαμπράς
τὰς ἐν τῷ καθαρῷ ἰσότητος μέλος.
ubi v. ann. Et sic λέαν φωνῶν
dixit Galenus I. p. 157.
ed. Kühn. De voc. μοῦσαν v.
infra ann. ad p. 309. D.

B. μεταβάλλοντες ἐκά-
τερα αὐτῶν ψέγομεν] vici-
cissim utraque vituperamus.
De μεταβάλλοντες v. ad
Theaet. p. 166. D. Gorg. p. 480.
E. Tum ad ἀπονέμοντες intelli-
gitur αὐτὰ, usu paene constanti
et legitimo. Quo facto apparebit
sententiam hanc esse: contra-
riis cursus ea annumerantes
per nomina, quae his
imponimus.

ὑβριστικά καὶ μανικά λέ-
γοντες] Sophist. p. 242. A.
extr. φοβούμαι δὲ τὰ εὐρημένα,
μὴ ποιεῖν διὰ ταῦτα σοὶ μανικός
εἶναι δοξῶ περὶ πόδα μεταβα-
λῶν ἡμῶν ὄνομα καὶ κῆρυ. Char-
mid. p. 153. B. Apol. Socr. p.
21. A. Sympos. p. 173. D. ubi
v. ann. De voc. βλακικά Schol.
ad h. I. βλακικά: τὰ μοῦσα,
ἀνόητά· ἀπ' ἰχθύος καλουμένου
βλακός, ὁμοίως αἰλούρω, ἀχρή-
στου τοσοῦτον, ὡς μὴδὲ κινεῖ
βρώσιμον εἶναι, quae ipsa verba
etiam Etym. M. s. v. βλακῆ
habet. v. Ruhnken. ad Tim. p.
60 sq. qui bene monet, βλακῆ
non solum fatuum ac stupi-
dum significare, sed etiam im-
bellem ac socordem. Unde
βλακῶν h. I. est quod agitur
tardius ac remissius. Ita
enim ipsa oppositionis ratio sua-
det.

C. καὶ σχεδὸν ὡς τὸ πο-
λὺ ταῦτά τε —] ac pie-
rumque fere quum haec
tum moderatam indolem
et fortem, quae contrari-
orum est propria, tanquam
species hostiles; seditio-
nem sortitas, reperimus.

καὶ τὴν σώφρονα φύσιν καὶ τὴν ἀνδρείαν τὴν τῶν ἐναντιῶν, οἷον πολεμίας διαλαχούσας στάσιν ἰδέας, οὐτ' ἀλλήλαις μινυμένας ἐφευρίσκομεν ἐν ταῖς περὶ τὰ τοιαῦτα πράξεσιν, ἔτι τε τοὺς ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτὰς ἴσχυοντες διαφορομένους ἀλλήλοις ὀψόμεθα, ἐὰν μεταδιώκωμεν.

Cap. XLV. NE. ΣΩ. Ποῦ δὴ λέγεις;

ΞΕ. Ἐν πᾶσι τε δὴ τοῦτοις οἷς νῦν εἶπομεν, ὡς εἰκός τε ἐν ἑτέροις πολλοῖς. κατὰ γὰρ οἶμαι τὴν αὐτῶν ἑκατέροις ξυγγένειαν τὰ μὲν ἐπαινοῦντες ὡς οἰκεία σφέτερα, τὰ δὲ τῶν διαφορῶν ψέγοντες ὡς

Ποῦ δὴ λέγεις;] σπουδῇ λ. Clark. Vat. Coisl. Ven. II. Flor. i. Alii habent Πῶς δὴ λ. Nimirum offenderunt boni critici in adverbio loci.

ὡς εἰκός τε] τε pro γε καὶ suppeditarunt Clark. Vat. Ven. AII. Par. BCH. Flor. a. b. c. i. al.

D. οἰκεία σφέτερα] Pro σφέτερα Clark. Coisl. Vat. Ven. AΣΣΥ. Par. BEF. ἐφ' ἑτερα. Quod quis est quin videat rursus ex male sedula grammaticorum fluxisse mutatione? v. ana-

nec inter se commixtas in iis actionibus, quae ad talia referuntur, et eos, qui ipsas in animis habent, inter se dissidentes videbimus, siquidem eos peruestigemus. Locus rursus ex anacolutho explicandus. Mutatus enim sermonis tenor est inde a verbis ἔτι τε τοὺς ἐν ταῖς ψυχαῖς κ. τ. λ. Quae servata inchoatae constructionis ratione sic fere debebant enuntiarī: οὔτε ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν αὐτῶς ἰσχυόντων ἀλλήλαις ἐφευρίσκόμενας. Sed de his verbo monuisse satis erit. Hoc unum addidisse iurabit, in proximis sermonem sic continuari, ut omnia postremis: διαφορομένους ἀλλήλοις κ. τ. λ. accommodata sint. ὡς εἰκός τε ἐν ἑτέροις πολλοῖς] Codd. plerique καὶ αὐτὴ ἐν ἑτέροις omittunt et pro

γε scriptum exhibent τε. Utrumque Bekkerus dedit. Optima sane est sententia veteris lectionis haec: Quum in omnibus iis, quae nunc diximus, sicuti consentaneum est certe, tum in multis aliis. At primum quidem scrupulum inicit codicum auctoritas. Deinde istud ὡς εἰκός γε vereor ut potius ὡς γε εἰκός dici debuerit. Itaque secuti sumus Bekkerum. Adhaesit τε primis verbis, quum usitatius dici posset ἐν ἑτέροις τε πολλοῖς, ὡς γε εἰκός. Dein οἶμαι rursus inter praepositionem et nomen interpositum, de qua loquendi ratio v. ann. ad p. 309. B. — Pro ὡς οἰκεία σφέτερα Stephanus restituendum putabat ὡς οἰκεία καὶ σφέτερα. At coniunguntur haec ut in sermone Latino suum proprium. Cicero

ἀλλότρια, πολλὴν εἰς ἐχθρὰν ἀλλήλοις καὶ πολλῶν περὶ καθίστανται.

NE. ΣΩ. Κινδυνεύουσι.

ΞΕ. Παιδιὰ τοίνυν αὐτὴ γέ τις ἡ διαφορὰ τούτων ἐστὶ τῶν εἰδῶν· περὶ δὲ τὰ μέγιστα νόσος ξυμβαίνει πασῶν ἐχθρίστη γίγνεσθαι ταῖς πόλεσι.

NE. ΣΩ. Περί δὴ ποῖα φῆς;

ΞΕ. Περί ὅλην, ὡς γε εἰκός, τὴν τοῦ ζῆν παρὰ τὴν ἡσυχίαν. οἱ μὲν γὰρ δὴ διαφερόντως ὄντες κόσμοι τὸν ἡσυχον ἀεὶ βίον ἔτοιμοι ζῆν αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς μόνοι τὰ σφέτερόν αὐτῶν πράττοντες, οἴκοι τε πρὸς ἅπαντας οὕτως ὁμιλοῦντες, καὶ πρὸς τὰς ἕξω-

Nimirum talia luculente docent vel optimos libros manus grammaticorum correctrices expertos esse, ut vehementer errent, qui iis, non ponderatis utrinque rationum momentis, ubique tuto confidentium arbitrarentur.

Παιδιὰ τοίνυν] Codd. plurimi cum Clark. Vat. Ven. II. παιδιὰ male.

E. ἡσυχον ἀεὶ] Sic Clark. Vat. Ven. II. pro vulg. ἡσυχον. οἴκοι τε πρὸς ἅπαντας] Sic Clark. Vat. Ven. ΣII. Flor. i. Vulgo οἴκοι τε αὐτῶν ὅτι.

Or. pro Rose. Amer. c. 52. omnia, quae nostra erant propria. De Orat. I, 44. videtur Crassus — sua quadam propria facultate posse. Sic etiam Demosthen. Orat. c. Callicl. p. 1274. 5. et 1275. 7. ed. Reisk. ἡμέτερον ἴδιον. Lucian. T. III. p. 226. ed. Bip. τοῦμόν ἴδιον. Nihil igitur sollicitandum.

D. Παιδιὰ τοίνυν αὐτὴ γέ τις ἡ διαφορὰ] Lusum, inquit, est iste quidem dissensus de his generibus, quum alia tanquam sibi propria et cognata dilaudant, alia diversa utpote aliena vituperant, eaque opinionum disensione in mutans incidunt inimicitias. Nihil amplius. Neque enim Astio assentimur in Commentar. ad Phaëdrum p. 257.

ed. 1. lusum putanti nunc vocari oppositorum principiorum conflictionem, quippe quae interioris vitae naturae quasi lusum quidam sit. Neque illud probabimus, quod vir doctus pro αὐτῇ ibidem scribendum censuit αὐτῇ, per se.

E. αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς μόνοι τὰ σφ.] Mireris Valckenarium ad Eurip. Hippolyt. v. 785. p. 247. μόνοι tanquam glossema deleri iubentem: eundem mireris in eundem scopulum rursus offendisse etiam Phoeniss. p. 1235. ubi pro his: ἐγὼ γὰρ αὐτός — μόνος σκάνω σὺγγόνῳ τῷ μὴ μάχη, reperbi voluit μόνῳ σκάνω, quod praecederet αὐτός. Nihil frequentius hac verborum coniunctione. De Rep. X. p. 604. A. ὅταν ἐν ἰσχυμῆς μόνος αὐτός καθ' αὐτὸν γίγηται. Charmid. p. 156. E. Lysid.

θεν πόλεις ὡσαύτως ἑτοιμοὶ ὄντες τρόπον τινὰ ἄγειν εἰρήνην, καὶ διὰ τὸν ἔρωτα δὴ τοῦτον, ἀκαιρότερον ὄντα ἢ χροῖν, ὅταν ἂ βούλονται πράττωσιν, ἔλαθον αὐτοὶ τε ἀπολέμωσιν ἰσχυρῶς καὶ τοὺς νέους ὡσαύτως διατιθέντες ὄντες τε αἰεὶ τῶν ἐπιτιθεμένων, ἐξ ὧν οὐκ ἐν πολλοῖς ἔτεσιν αὐτοὶ καὶ παῖδες καὶ ξύμπασα ἢ πόλεις ἀντ' ἐλευθέρων πολλὰκις ἔλαθον αὐτοὺς γενόμενοι δούλοι.

NE. ΣΩ. Χαλεπὸν εἶπες καὶ δεινὸν πάθος.

ΞΕ. Τι δ' οἱ πρὸς τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον ῥέποντες; ἄρ' οὐκ ἐπὶ πόλεμον αἰεὶ τινα τὰς αὐτῶν ξυντιόντες πόλεις διὰ τὴν τοῦ τοιοῦτου βίου σφοδρότεραν τοῦ δεοντος ἐπιθυμίαν, εἰς ἐχθρὰν πολλοῖς καὶ δυνατοῖς καταστάντες, ἢ πάμπαν διώλεσαν ἢ

ἑτοιμοὶ ὄντες] ἑτοιμοὶ πάντα ὄντες Clark. Vat. Coisl. Ven. ΣΠ. Par. B. Flor. i. at vide ann.

ἢ χροῖν] χροῖ Clark. Vat. Ven. II. Par. H. Flor. i. Dein ἢ βούλωνται Clark. Coisl. Ven. Y. Par. H.

p. 211. C. Pindar. Nem. X, 10. ψῆφον ἤνεγκε μόνη καθ' ἑαυτήν. Plutarch. Demetr. c. 4. ὡς ἰσχυρότατον μόνον καθ' αὐτούς. Plura dabit Schaeffer. ad Demosthen. Appar. T. III. p. 183.

ἑτοιμοὶ ὄντες τρόπον τινὰ ἄγειν εἰρήνην] Codices non pauci in hisque etiam Bodl. alique melioris notae libri πάντα ante ὄντας inserunt. Quod nos quidem nunc non dubitamus unde ortum sit. Nam τρόπον τινὰ quum hic non sit quodammodo, sed aliquo modo; qui voluerunt rariorem hanc usum notare, πάντα adscripserunt; quod postea temere ipsis Platonis verbis, et quidem loco alieno, insertum est.

καὶ διὰ τὸν ἔρωτα δὴ τοῦτον —] Et propter hoc studium iusto inopportuniis, quum agunt quae

velint, inscientes quum ipsi sunt imbelles, tum iuvenes similes reddunt, suntque semper in potestate eorum, qui ipsos aggrediuntur. Gorg. p. 508. C. οὐδ' αἰτιμοὶ τοῦ ἐθελοντός (εἰσιν). Sophocl. Oed. T. v. 917. ἀλλ' ἐστὶ τοῦ λίγοντος, ἢν φόβους λέγει. conf. Matthiae Gr. §. 315.

αὐτοὶ καὶ παῖδες καὶ ξύμπασα ἢ πόλεις] Suspicietur aliquis, καὶ οἱ παῖδες v. ad Criton. p. 50. C. At enim vero articulus hic recte omittitur, quia Hospes rem significat univ. Germanice item dixeris: daher wurden in nicht vielen Jahren sie selbst nebst Kindern und dem ganzen Staate oft unvermerkt, statt frei zu sein, Sklaven. Sic alibi legere nos meminimus ἄνδρες καὶ γυναῖκες, Männer und Weiber, et quae

δούλας αὐτῶν καὶ ὑποχειροὺς τοῖς ἐχθροῖς ὑπέδρασαν τὰς αὐτῶν πατρίδας;

NE. ΣΩ. Ἔστι καὶ ταῦτα.

ΞΕ. Πῶς οὖν μὴ φῶμεν ἐν τοῦτοις ἀμφοτέρω ταῦτα τὰ γένη πολλὴν πρὸς ἀλλήλα αἰεὶ καὶ τὴν μεγίστην ἰσχυρὰν ἐχθρὰν καὶ στάσιν;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς ὡς οὐ φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ὅπερ ἐσκοποῦμεν κατ' ἀρχάς, ἀνευρήκαμεν, ὅτι μόρια ἀρετῆς οὐ σμικρὰ ἀλλήλοισι διαφέρουσιν φύσει καὶ δὴ καὶ τοὺς ἰσχυρὰς δρατὸν τὸ αὐτὸ τοῦτο;

NE. ΣΩ. Κινδυνεύετον.

ΞΕ. Τόδε τοίνυν αὐτὸ λάβωμεν.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

P. 308. B. ἀμφοτέρω ταῦτα] ταῦτα ex edit. Bas. 2. et codd. mss. omnibus restitutum. Dein τὰ ante γένη om. Clark. Vat. Ven. II.

ὅπερ ἐσκοποῦμεν] ὅπερ ἐπεσκοποῦμεν Clark. Vat. Ven. II. Zittav.

sunt id genus alia similia. Pertinet huc αὐτὸς καὶ γένος, de quo dixit Taylorus ad Demosth. p. 428. T. III. ed. Reisk. Et prorsus eodem modo Inscriptiones apud Boeckhium Corp. I. I. p. 129. καὶ αὐτὸν καὶ ἐκ γένους. conf. Sauppins ad Lycurgum p. 133. qui hoc ipsum exemplum rei attulit.

P. 308. Τί δ' οἱ πρὸς τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον ῥέποντες] Vett. edit. post Τί δέ; interpungunt et ante ἄρ' οὐκ interpunctionem ignorant. Male. Solet enim τί δέ additis iis, de quibus deinceps exponitur, reliquae interrogationi ita praemitti. Phaedon. p. 68. E. τί δέ οἱ κόσμοι αὐτῶν; οὐ ταῦτον τοῦτο πεπόνθασιν; Sic enim ibi distingendum. Ibid. p. 65. A. C. p. 78. D. Gorg. p. 502. A. τί δέ οἱ πατὴρ αἰσῶ Μίλητος; ἢ πρὸς τὸ βέλτιον; βέλτιον ἰδοῦμαι σοὶ κισθαρομένον; ubi plura Hein-

dorf. conf. Matthiae Gr. §. 630. I. p. 1516. ed. 3. — τὴν τοῦ τοιαύτου βίου, qualis est tempore bellorum.

B. Πῶς οὖν μὴ φῶμεν ἐν τοῦτοις] H. e. in hac rerum condicione, quum alii alia sibi expetant atque diligant. Sophocl. Oed. T. v. 892. τίς ἐστὶ ποτ' ἐν τοῖς δ' ἀνῆρ; Plat. Menex. p. 238. B. τὰ μὲν ὀνόματα πρῆπει ἐν τῷ τοιαύτῳ εἶναι. Ibid. p. 244. A. ἐν τοῖς τοιοῖσιδε. Tim. p. 42. C. μὴ παρομένοσδε ἐν τοῦτοις ἐστὶ κακίας. Ibid. p. 81. D. φθόνει δὴ πάντων ἑσθλῶν ἐν ταῦτῳ κηροῦμενον. Theaetet. p. 209. A. ἐν τῷ τοιοῦτῳ.

Οὐδαμῶς ὡς οὐ φήσομεν] Nullo modo id negabimus.

τοὺς ἰσχυρὰς δρατὸν τὸ αὐτὸ τοῦτο] Sc. ὡς ἀλλήλοισι διαφέρουσιν.

C Cap. XLVI. ΖΕ. Εἰ τις πού τῶν συνθετικῶν ἐπιστημῶν πρᾶγμα ὀτιοῦν τῶν αὐτῆς ἔργων, κἄν εἰ τὸ φαυλότατον, ἐκοῦσα ἐκ μοχθηρῶν καὶ χρηστῶν τινῶν ξυνίστησιν, ἢ πᾶσα ἐπιστήμη πανταχοῦ τὰ μὲν μοχθηρὰ εἰς δύναμιν ἀποβάλλει, τὰ δ' ἐπιτήδεια καὶ τὰ χρηστὰ ἔλαβεν, ἐκ τούτων δὲ καὶ ὁμοίων καὶ ἀνομοίων ὄντων, πάντ' εἰς ἓν αὐτὰ ξυνάγουσα, μίαν τινὰ δύναμιν καὶ ἰδέαν δημιουργεῖ.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

D ΖΕ. Οὐδ' ἄρα ἢ κατὰ φύσιν ἀληθῶς οὕσα ἡμῖν πολιτικὴ μή ποτε ἐκ χρηστῶν καὶ κακῶν ἀνθρώπων ἐκοῦσα εἶναι συστήσεται πόλιν τινά, ἀλλ' εὐδῆλον, ὅτι παιδιᾷ πρῶτον βασανιεῖ, μετὰ δὲ τὴν βάσανον αὐτοῖς δυναμένοις παιδεύειν καὶ ὑπηρετεῖν πρὸς τοῦτ' αὐτὸ παραδώσει, προστάττουσα καὶ ἐπιστατοῦσα αὐτή, καθάπερ ὑφαντικῇ τοῖς τε ξαίνουσι καὶ τοῖς τάλλα προπαρασκευάζουσιν, ὅσα πρὸς τὴν πλέξιν

C. κἄν εἰ τὸ φαυλότατον] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. ΑΞΠΣΥ. Par. BCFH. Flor. a. b. c. i. Zitt. Editt. κἄν ἢ τὸ φ. καὶ τὰ χρηστὰ] τὰ istud om. Clark. Vat. Ven. II.

D. μή ποτε ἐκ χρηστῶν] Sic Clark. Vat. Ven. ΗΣΥ. et pr. Σ. Flor. i. Zitt. Vulgo μηδέποτε.

συστήσεται πόλιν] Futurum συστήσεται tuentur Ven.

C. Εἰ τις πού τῶν συνθετικῶν ἐπ.] num quam artium componentium quidquam operum suorum componat etc. Nam pendet haec interrogatio ex praecedentibus illis Τοῦτε τοῖν αὐ λάβομεν. Dein κἄν εἰ φαυλότατον, unice verum. Sic Sophist. p. 247. D. κἄν εἰ μόνον εἰς ἄκμα. Ibid. p. 267. E. κἄν εἰ τολμηρότερον εἰρηοθαί. Phileb. p. 58. C. ἀλλὰ τίς ποτε — τὸ ἀληθέστατον ἐπισκοπεῖ, κἄν εἰ σμικρὰ καὶ σμικρὰ ὀνύσασα. Quae sic ex codicibus refingenda esse in tanta eorum consensione nemo dubitet. conf. Winckelmann. Praefat. ad Euthydem. p. XIV.

D. ὅτι παιδιᾷ πρῶτον βασ.] Quod vulgo legebatur παιδείᾳ, disciplina, id vel sequentia falsum esse arguunt. Recte codices plerique omnes παιδιᾷ. Enimvero censet philosophus puerorum ingenia ab initio lusu iocoque exploranda esse; exploratos autem vult disciplinae idoneorum magistrorum tradi.

E. τοιαῦτα ἐκάστοις ἐνδεικν.] Ne quis καὶ ante τοιαῦτα inserendum putet. Nam participium hoc cum reliquis verbis inservit explicationi praecedentis illius προστάττουσα καὶ ἐπιστατοῦσα αὐτῇ. Quamobrem hic complurium participiorum

αὐτῆς, ξυμπαροκολουθοῦσα προστάττει καὶ ἐπιστατεῖ, τοιαῦτα ἐκάστοις ἐνδεικνύσα τὰ ἔργα ἀποτελεῖν, E οἷα ἂν ἐπιτήδεια ἡγήται πρὸς τὴν αὐτῆς εἶναι ξυμπλοκήν.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΖΕ. Ταῦτόν δῃ μοι τοῦθ' ἢ βασιλικὴ φαίνεται πᾶσι τοῖς κατὰ νόμον παιδευταῖς καὶ τροφεῦσι, τὴν τῆς ἐπιστατικῆς αὐτῆς δύναμιν ἔχουσα, οὐκ ἐπιτρέπειν ἀσκεῖν, ὃ τι μὴ τις πρὸς τὴν αὐτῆς ξύγκρασιν ἀπεργαζόμενος ἤθός τι πρόπον ἀποτελεῖ, ταῦτα δὲ μόνον παρακελεύεσθαι παιδεύειν. καὶ τοὺς μὲν μὴ δυναμένους κοινωνεῖν ἡθους ἀνδρείου καὶ σώφρονος ὅσα τε ἄλλα ἐστὶ τεινοντα πρὸς ἀρετὴν, ἀλλ' εἰς ἀθεότητα καὶ ὕβριν καὶ ἀδικίαν ὑπὸ κακῆς βίᾳ φύσεως ἀπω- 309 θούμενα, θανάτοις τε ἐκβάλλει καὶ φηγαῖς καὶ ταῖς μεγίσταις κολάζουσα ἀτιμίαις.

NE. ΣΩ. Λέγεται γοῦν πως οὕτω.

ΑΞΣΥ. Par. H. Zitt. Dein vulgo τινὰ πόλιν, in vitis Clark. Vat. Ven. ΞΠΣΥ. Zitt.

παιδιᾷ πρῶτον] Sic Clark. Vat. Ven. ΑΠΣΥ. Par. BC EH. Flor. a. b. c. Bas. 2. Vulgo παιδείᾳ. Coisl. Ven. Σ. παιδία.

E. οὐκ ἐπιτρέπειν] ἐπιτρέψκειν Vat. Coisl. Ven. II. et marg. Flor. i.

P. 309. ἀπωθούμενα] ἀπωθούμενος Par. H.

concursum nihil habet insolentiae v. ad Euthyphron. p. 4. D. al.

Ταῦτόν δῃ μοι τοῦθ' ἢ β.] H. e. pariter, eodem modo. v. ad Sympos. p. 178. E.

οὐκ ἐπιτρέπειν ἀσκεῖν—] videtur non permittere, ut id facerent, nisi quatenus quis reddat et efficiat ingenium atque mores ipsius mixturae et temperamento consentaneos, sed ad haec sola tradenda cohortari. In his ἀσκεῖν positum est absolute, ut sit suum exercere negotium. Sed ὃ τι μὴ est nisi quatenus. Utrumque ab interpreti-

bus neglectum. Dein ταῦτα δὲ μόνον, numero plurali, dictum est generalius pro τοῦτο δὲ μόνον, sc. τὸ ἡθὺς πρόποντα ἀποτελεῖν πρὸς τὴν τῆς βασιλικῆς ξύγκρασιν ἀπεργαζόμενος. Sed ita pluralem numerum pronomini neutrius generis sexcenties usurpavi meminimus. v. ann. ad Gorg. p. 447. A. Protagor. p. 331. E.

P. 309. ἀλλ' εἰς ἀθεότητα — ἀπωθούμενα] Haec rursus putamus turpiter vitiosa esse. Nam ἀπωθούμενα perpetram ad ὅσα τε ἄλλα refertur, sententia ipsa reluctante. Scribendum ἀπωθανόμενος. Coniecturam nostram firmat scriptura

ΞΕ. Τούς δ' ἐν ἀμαθίᾳ τ' αὐτῶν καὶ ταπεινότητι πολλῇ κυλινδουμένους εἰς τὸ δουλικὸν ὑποξέγγυσο γένος.

ΝΕ. ΣΩ. Ὁρθότατα.

ΞΕ. Τούς λοιπούς τοίνυν, ὅσων αἱ φύσεις ἐπὶ τὸ γενναῖον ἱκαναί παιδείας τυγχάνουσαι καθίστασθαι καὶ δέξασθαι μετὰ τέχνης ξυμμίξιν πρὸς ἀλλήλας, τούτων τὰς μὲν ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον ξυντινούσας, οἷον στημονοφνὲς νομισάσ' αὐτῶν εἶναι τὸ στερεὸν ἦθος, τὰς δὲ ἐπὶ τὸ κόσμιον πινὸν τε καὶ μαλακῶ καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα κροκώδει διανήματι προσχρωμέναις, ἐναντία δὲ τεινούσας ἀλλήλαις, περᾶται τοιούδε τινὰ τρόπον ξυνδεῖν καὶ ξυμπλέκειν.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον δὴ;

ΞΕ. Πρῶτον μὲν κατὰ τὸ ξυγγένες τὸ ἀειγενές

B. νομισάσ' αὐτῶν] V. νομισάσ. Correx. Heusdius. κροκώδει διανήματι] Libri διανθήματι. Correx. Cornarius.

Par. H. ἀποδοίμενος. Hoc igitur dicit Hospes: Atque eos, qui non possunt fieri participes animi fortis ac temperantis et eorum omnium, quae praeterea ad virtutem pertinent, sed potius ad impietatem et petulantiam et iniustitiam vitio naturae quasi per vim detruduntur, capitis supplicio vel exilio vel maxima ignominia castigans eiecit e civitate.

ὅσων αἱ φύσεις ἐπὶ τὸ γενναῖον —] Iunge: ὅσων αἱ φύσεις, τυγχάνουσαι παιδείας, ἱκαναί (εἰς) καθίστασθαι ἐπὶ τὸ γενναῖον, quorum indoles, nacta institutionem ac disciplinam, idonea est, ut possit ad bonum generosumque traduci etc. Dein suscepta constructione subito relicta per anacoluthon subiungitur, τούτων τὰς μὲν ἐπὶ τὴν ἀν-

δρείαν κ. τ. λ. ubi expectabas potius, τούς μὲν ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον ξυντινούσας κ. τ. λ. Verum causa mutati sermonis certitur in relativo orationis membro, ὅσων αἱ φύσεις ἐπὶ τὸ γενναῖον κ. τ. λ.

B. οἷον στημονοφνὲς νομισάσ' —] firmum ingenium quasi staminis naturam referre existimans. Ad hunc locum penitus intelligendum plane necesse est recorderis eorum, quae c. 23. de arte lancae vestis texendae exposita sunt. Nam Hospes ibi staminis filia contortiora ideoque duriora, subteminis autem filia minus torta ideoque molliora esse solere exposuit. Iam quemadmodum ars textoria in utriusque generis filis apte connectendis versatur, ita artis civilis sive reginae proprium munus hoc esse iudicatur, ut ingenia civium duriora atque mollora prudenter temperentur at-

ὄν τῆς ψυχῆς αὐτῶν μέρος θεῖον ξυναρμοσμένη δεσμῶ, μετὰ δὲ τὸ θεῖον τὸ ζωογενές αὐτῶν αὐθις ἀνθρωπίνους.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς τοῦτ' εἶπες αὐ;

Cap. XLVII. ΞΕ. Τὴν τῶν καλῶν καὶ δικαίων πέρι καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὄντως οὕσαν ἀληθῆ δόξαν μετὰ βεβαιώσεως, ὅποταν ἐν ψυχαῖς ἐγγίγνηται, θεῖαν φημί ἐν δαιμονίῳ γίνεσθαι γένει.

ΝΕ. ΣΩ. Πρέπει γοῦν οὕτω.

ΞΕ. Τὸν δὴ πολιτικὸν καὶ τὸν ἀγαθὸν νομοθέτην ἄρ' ἴσμεν ὅτι προσήκει μόνον δυνατόν εἶναι τῆ τῆς βασιλικῆς μουσῆ τοῦτο αὐτὸ ἐμποιεῖν τοῖς ὀρθῶς μεταλαβοῦσι παιδείας, οὓς ἐλέγομεν νῦν δὴ;

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ γοῦν εἶκος.

C. ὅποταν ἐν ψυχαῖς] V. ἐν ταῖς ψ. Omisi ταῖς cum Clark. Vat. Ven. II.

que sapienter inter ipsa coniungantur. Praeclare igitur Cornarius in proximis pro vulgato κροκώδει διανήματι corrigendum vidit κροκώδει διανήματι, quod nunc non pauci codices confirmarunt. Est autem νῆμα stamen. Pollux VII, 30. Πλάτων δὲ — καλεῖ — τὸν δὲ στήμονα νῆμα. Quod quidem vocatur κροκώδες, quia ei subtemina inseruntur. Nam κρόκη subtemen s. trama vocatur. Ad τὰς δὲ ἐπὶ τὸ κόσμιον int. ξυντινούσας.

ἐναντία δὲ τεινούσας ἀλλήλαις] Stephanus et Astius ante ἐναντία desiderarunt εἰς vel πρὸς. Neutro opus. De Rep. VI. p. 492. D. ἐναντία τούτοις τεινούσας.

C. Πρῶτον μὲν κατὰ τὸ ξυγγένες —] Duplex esse censet vinculum, quo civium ingenia moresque veluti in unum

coniungere liceat, alterum divinum, humanum alterum. Et illud quidem eo vult contineri, ut cives omnes de rebus divinis, hoc est, de honesto, de iusto, de bono, atque eorum contrario eadem sentiant. Hoc autem putat inesse in variis vitae humanae coniunctionibus ac necessitudinibus, maximeque in matrimonii prudenter iungendis. Utroque vinculo cives recte consociare et tanquam iusto temperamento adhibito in unum coniungere, id unum et maximum artis civilis munus esse arbitratur, siquidem humana civitatis continendae artificia respiciantur.

ἐν δαιμονίῳ γ. γένει] H. e. ἐν τῇ θεῖῳ τῆς ψυχῆς αὐτῶν μέρει.

D. τῆ τῆς βασιλικῆς μουσῆ] Μοῦσα apud Platonem per metonymiam non raro dicitur pro μουσικῇ, h. e. arte, doctrina, institutione liberaliore et in-

ΞΕ. Ὅς δ' ἂν δοῶν γε, ὦ Σώκρατες, ἀδυνατῆ τὸ τοιοῦτον, μηδέποτε τοῖς νῦν ζητούμενοις ὀνόμασιν αὐτὸν προσαγορεύωμεν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὁρθότατα.

ΞΕ. Τί οὖν; ἀνδρεία ψυχὴ λαμβανομένη τῆς τοιαύτης ἀληθείας ἄρ' οὐχ ἡμεροῦται καὶ τῶν δικαίων

Ε μάλιστα οὕτω κοινωνεῖν ἂν ἐθελήσειε, μὴ μεταλαβούσα δὲ ἀποκλίνει μᾶλλον πρὸς θηριώδη τινὰ φύσιν;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τῆς κοσμίας φύσεως ἄρ' οὐ τούτων μὲν μεταλαβόν τῶν δοξῶν ὄντως σώφρον καὶ φρόνιμον, ὡς γ' ἐν πολιτείᾳ, γίγνεται, μὴ κοινωνήσαν δὲ ἂν λέγομεν ἐπινοειδιστὸν τινὰ εὐθείας διακαιοτάτα λαμβάνει φήμην;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ξυμπλοκὴν καὶ δεσμὸν τοῦτον τοῖς

Ε. σώφρον καὶ φρόνιμον] Sic Clark. Vat. Ven. II. Vett. editt. σώφρον καὶ φρόνιμον.

καὶ δεσμὸν τοῦτον] Sic Clark. Vat. Ven. II. Vulgo καὶ ξύνδεσμον.

μόνημον φῶμεν γίγνεσθαι] Hunc ordinem servant Clark. Vat. Ven. II. Vett. editt. φῶμεν γίγνεσθαι μόνιμον.

αὐτῷ σπουδῆ] V. αὐτῷ δὴ σπουδῆ, quod solus tenet Par. E.

P. 310. εὐγενέσι γεν.] Steph. εὐ γενέσι, typhotetarum incuria, ut videtur.

genus. Sic in hoc ipso libro p. 307. A. καὶ πᾶσαν ἑυθυμικὴν κληροῦν καὶ ἔλην μουσαν ἐν καιρῷ βραδυτέτι προσεχρωμένην. De Rep. III. p. 411. D. VIII. p. 548. D. VI. p. 499. D. Phileb. p. 67. C. Legg. II. p. 655. D. 658. E. 666. D. 667. A. 668. B. aliis locis non paucis. De hoc officio viri rerum civilium vere gnari ac periti conf. Legg. IV. p. 720. E. sqq. De Republ. V. p. 459. D.

Ε. μᾶλλον πρὸς θηριώδη κινῶ φύσιν] Hanc egregie depinxit philosophus De Republ.

IX. p. 588. C. coll. IV. p. 419. B.

ὡς γε ἐν πολιτείᾳ] prouti civitati convenit. Sophist. p. 234. A. ταχισταὶ ὡς ἐμοὶ σέβειν ἐπιτάττει. Parmenid. p. 136. D. ὡς ἐπλεξάδε. Sed haec digito quasi significasse satis erit. Inmittit igitur philosophus virtutem civilem, non perfectam illam, quae a sapiente perfecto requiritur.

P. 310. διὰ νόμων ἐμφύεσθαι] Stephanus ἐμφύεσθαι legendum putabat. Quo certe non opus est, siquidem infiniti-

μὲν κακοῖς πρὸς σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς πρὸς τοὺς κακοὺς μηδέποτε μόνιμον φῶμεν γίγνεσθαι, μηδέ τινα ἐπιστήμην αὐτῷ σπουδῆ πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἂν χρῆσθαι ποτε;

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς γάρ;

ΞΕ. Τοῖς δ' εὐγενέσι γενομένοις τε ἐξ ἀρχῆς 310 ἤθεσι θρησθεῖσι τε κατὰ φύσιν μόνοις διὰ νόμων ἐμφύεσθαι, καὶ ἐπὶ τούτοις δὴ τοῦτ' εἶναι τέχνην φάρμακον, καὶ καθάπερ εἶπομεν τοῦτον θεϊότερον εἶναι τὸν ξύνδεσμον ἀρετῆς μερῶν φύσεως ἀνομοίων καὶ ἐπὶ τάναντία φερομένων.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τοὺς μὲν λοιπούς, ὄντας ἀνθρωπίνοισι δεσμούς, ὑπάρχοντος τοῦτου τοῦ θείου, σχεδὸν οὐδὲν χαλεπὸν οὔτε ἐννοεῖν οὔτε ἐννοήσαντα ἀποτελεῖν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δὴ, καὶ τίνας; B

γενομένοις τε ἐξ ἀρχῆς] V. γε ἐξ ἀρχῆς γενομένοις. Plud tuentur Clark. Vat. Ven. II. Flor. a. b. c. i. Zitt., qui tamen γε habent.

καὶ ἐπὶ τούτοις] τούτους Vat. Ven. II.

τοῦτ' εἶναι τέχνη] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. A3II. Par. BCH. Flor. a. b. c. i. cum ed. Bas. 2. Vulgo τοῦτ' οὖν τ.

Tum καὶ ante καθάπερ om. Clark. Vat. Ven. II. Zitt.

τοῦτον θεϊότερον] θεϊότατον Vat. Ven. EIIΣΥ. Zittav. et ed. Bas. 2.

Τοὺς μὲν λοιπούς] V. μὲν, in vitis codd.

οὔτε ἐννοεῖν] Desunt haec in Clark. Vat. et pr. Ven. II.

vus rectissime suspensus est ex praecedenti φῶμεν, ut constructio antea inchoata in hac responsione continetur. Sic infra p. 310. D. E. ubi ad Ἡ δὲ αἰδοῦς γε αὐτῶν κ. τ. λ. repetendum πέριεν.

καὶ ἐπὶ τούτοις δὴ τοῦτ' εἶναι τέχνην φάρμακον] atque ad hos pertinere s. his destinatum esse illam ex arte medicinam. Ita enim haec interpretanda putamus, quae in vett. editt. misere corrupta circumferuntur. De ἐπὶ τούτοις

lativ v. Matthiae Gr. §. 586. b. ζ. Alius error latet adhuc in proximis verbis: ἀρετῆς μερῶν φύσεως ἀνομοίων, ubi Stephano ex Ficino φύσεως legendum putanti prorsus assentimur. Nam sententia haec est: atque hoc divinius esse vinculum virtutis partium natura inter se dissimilium et ad contraria contendendum. Certe nos quidem genitivi expediendi nullam videmus rationem idoneam. Mirum tamen, quod codices omnes veterem scripturam tuentur.

ΞΕ. Τοὺς τῶν ἐπιγαμιῶν καὶ παιδῶν κοινωνήσεων καὶ τῶν περὶ τὰς ἰδίας ἐκδόσεις καὶ γάμους. οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ περὶ ταῦτα οὐκ ὀρθῶς ξυνοῦνται πρὸς τὴν τῶν παιδῶν γέννησιν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δὴ;

ΞΕ. Τὰ μὲν πλούτου καὶ δυνάμεων ἐν τοῖς τοιοῦτοις διώγματα τί καὶ τις ἂν ὡς ἄξια λόγου σπουδαῖοι μεμφομένοις;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδέν.

Cap. XLVIII. ΞΕ. Μᾶλλον δὲ γε δίκαιον τῶν **C** περὶ τὰ γένη ποιουμένων ἐπιμέλειαν, τούτων περὶ λέγειν, εἴ τι μὴ κατὰ τρόπον πράττουσιν.

ΝΕ. ΣΩ. Εἰκὸς γὰρ οὖν.

ΞΕ. Πράττουσι μὲν δὴ οὐδὲ ἐξ ἑνὸς ὀρθοῦ λό-

C. Πράττουσι μὲν δὴ οὐδὲ] Sic Clark. Vat. Ven. II. Vett. edit. Πράττουσι μὴν οὐδὲ.

γαμοῦσί τε παρὰ τούτων] τε καὶ π. τ. Clark. Vat. Ven. II. Dein vulgo παρ' αὐτῶν. Correx. Bekker.

B. Τοὺς τῶν ἐπιγαμιῶν καὶ παιδῶν κ.] De nuptiis et matrimoniis eadem fere, quae hic, praecipiantur etiam Legg. VI. p. 773. A sqq. qui locus cum his conferendus est. — Παιδῶν κοινωνήσεις, ne quis de liberorum communione cogitet, sunt potius mutua liberorum connubia. Nam liberorum et uxorum communionem Plato commendavit nec in hoc opere nec in libris De Legibus, in quibus hanc ipsam, quam in Politico designavit, civitatem instituit. Quod cur ita ab eo factum sit, praeter alios disputavit De Geer Diatribe in Politicos Platonic. Principia p. 183 sqq.

οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ περὶ ταῦτα] nam plerique, haec quod attinet, non recte consociantur ad liberorum procreationem. Censet enim philosophus non opum aut honorum neque etiam simi-

litudinis ingeniorum atque commodae tranquillaeque vitae in iungendis nuptiis rationem esse ducendam; sed communem civitatis salutem postulare hoc, ut fervidiora et leniora ingenia matrimoniis copulentur, ita quidem, ut eorum concordia communi utrisque veri, boni et honesti cognitione efficiatur.

τί καὶ τις ἂν ὡς ἄξια λόγου κ.] cur quis tandem ea tanquam mentione digna serio reprehendat? Horum igitur rationem tam perversam esse arbitratur, ut si quis eam serio velit exagitate, is operam perdere videatur.

Μᾶλλον δὲ γε δίκαιον —] Magis autem decet de his dicere, qui generum curam habent, si quid non recte faciant. At quenam tandem sunt ista γένη? Eiusmodi vero ex his, quae deinceps deseruntur, facile intelligitur de

γου, τὴν ἐν τῷ παραχοῦμα διώκοντες ἡρατώνην καὶ τῷ τοὺς μὲν προσομοίους αὐτοῖς ἀσπάξασθαι, τοὺς δ' ἀνομοίους μὴ στέργειν πλεῖστον τῇ δυσχερείᾳ μέρος ἀπονέμοντες.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Οἱ μὲν που κόσμοι τὸ σφέτερον αὐτῶν ἦθος ζητοῦσι, καὶ κατὰ δύναμιν γαμοῦσί τε παρὰ τούτων καὶ τὰς ἐκδιδομένας παρ' αὐτῶν εἰς τούτους ἐκπέμπουσι πάλιν· ὡς δ' αὐτως τὸ περὶ τὴν ἀνδρείαν **D** γένος ὄρεῖ, τὴν αὐτοῦ μεταδιῶκον φύσιν, δεόν ποιεῖν ἀμφοτέρα τὰ γένη τούτων τὸναντίον ἅπαν.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς, καὶ διὰ τί;

ΞΕ. Διότι πέφυκεν ἀνδρεία τε ἐν πολλαῖς γενέσεσιν ἀμικτος γεννωμένη σωφρονι φύσει κατὰ μὲν

εἰς τούτους ἐκπ.] Sic Clark. Vat. Ven. II. Vett. edit. τοιούτους.

D. ἐν πολλαῖς γενέσεσιν] V. πολλοῖς γένεσιν, quod mutatum ex Clark. Vat. Coisl. Ven. ΑΞΠΣΥ. Par. BCH. Flor. a. b. c. i. Zitt. et edit. Bas. 2.

indolis similitudine ac dissimilitudine cogitari oportere. Ea vero nomine τῶν γένων sic simpliciter significari nullo modo potuit. Itaque locum corruptum esse apparet. Neque vero longe petenda est medicina, quae commode adhibeatur. Nam ex proximis clarum fiet, imo vero manifestum est, πρὸς τὰ ἦθη revocari oportere.

C. οὐδὲ ἐξ ἑνὸς λόγου] nulla plane recta cum ratione. v. ad Reip. I. p. 353. D. Symp. p. 214. D. al. Quippe οὐδεὶς est nullus; sed οὐδὲ εἷς, ne ullus quidem, plane nullus. Dein ἢ ἐν τῷ παραχοῦμα ἡρατώνη est commoditas quae in praesens est, neglectis futuri temporis, vel etiam aliorum honorum rationibus. καὶ πλεῖστον μέρος ἀπονέμοντες τῇ δυσχερείᾳ, ac plurimum tribuentes difficultati ac

molestiae eo, quod qui ipsis sunt similes, diligunt et amplectuntur, dissimiles vero aversantur.

τὰς ἐκδιδομένας παρ' αὐτῶν εἰς τούτους ἐκπ.] et filias, quas nuptui collocant, vicissim his dant in matrimonium. Usus verbi ἐκδιδοῦναι ad Theaetet. p. 151. B. Sophist. p. 242. D. attigimus. Sic De Rep. X. p. 613. D. ἐκδιδοῦναι τε εἰς οὓς ἂν ἰδέλωσιν. Legg. V. p. 742. C. γαμοῦντα — καὶ ἐκδιδοῦντα. Ibid. VI. p. 771. E.

ἐν πολλαῖς γενέσεσιν ἀμικτος] Praestat sane haec lectio vulgatae γένεσιν. Nam convenit certe melius cum verbo γεννωμένη, quum hanc efficiat sententiam: Propterea quod fortitudo, ubi per multas generationes non commixta cum temperata natura propagatur, primum qui-

ἀρχὰς ἀκμάζειν ῥώμη, τελευτῶσα δὲ ἐξανθεῖν παντάπασι μανίαις.

NE. ΣΩ. Εἰκόσ.

E. Ἡ δὲ αἰδοῦς γε αὖ μίαν πλήρης ψυχὴ καὶ ἀκράστος τόλμης ἀνδρείας, ἐπὶ γενεᾷς πολλὰς οὕτω γεννηθεῖσα, νωθεστέρα φέρεσθαι τοῦ καιροῦ καὶ ἀποτελευτῶσα δὴ παντάπασι ἀναπηροῦσθαι.

NE. ΣΩ. Καὶ τοῦτ' εἰκόσ οὕτω ξυμβαίνειν.

E. Τούτους δὴ τοὺς δεσμοὺς ἔλεγον ὅτι χαλεπὸν οὐδὲν ξυνοεῖν ὑπάρξαντος τοῦ περὶ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ μίαν ἔχειν ἀμφοτέρω τὰ γένη δόξαν. τοῦτο γὰρ ἐν καὶ ὅλον ἐστὶ βασιλικῆς ξυνοφάνσεως ἔργον, μηδέποτε ἔαν ἀφίστασθαι σώφρονα ἐπὶ τῶν ἀνδρείων ἤθη, ξυγκεκλιζόντα δὲ ὁμοδοξίαις καὶ τι-

[Εἰκόσ] Steph. Ἐοικός, operarum errore. Verum iam Ald. Bas. I. 2. exhibent.

E. ἐπὶ γενεᾷς πολλὰς] V. ἐπὶ δὲ γενεᾷς π. Recte Bekkerus δὲ cum Ven. A. deletit.

νωθεστέρα φέρεσθαι] V. νωθώτερα, vitiose.

ξυνοεῖν ὑπάρξαντος] V. ὑπάρξαντος. Aoristum praebet corr. Ven. II. et Flor. i. In Clark. Vat. Ven. II. pr. legitur ξυνοεῖν ξυνοφάνσεως.

dem etc. De ἀμικτος cum dativo iuncto compares Phileb. p. 60. C. Ἐμικτον μὲν ἠδονῆν ἀροῦσαι, φρόνην δὲ ἀκατότως ἠδονῆς μὴδὲ τὸ μικροτάτον ἔχουσας. Ibid. p. 52. B. τὰς τῶν μαθημάτων ἠδονὰς ἀμικτους τε εἶναι λόπαις ἡγίον. ubi codd. quidam λόπαις. Dein elegantissime fortitudo, quae non cum temperantia mixta sit, tanquam nimia virium suarum luxuria, primum quidem dicitur ἀκμάζειν ῥώμη, robore vigere ac pollere, postremo vero ἐξανθεῖν μανίαις, h. e. ita efflorescere, ita excrescere, ut erumpat denique in veaniam ac furorē. Ex quo intelligi licet, quamobrem ἐξανθεῖν nunc in malam partem dicatur. v. ann. ad p. 273. C.

E. νωθεστέρα φέρεσθαι τοῦ καιροῦ] iusto maturius segnior fieri; segnior fieri quam pro tempore.

ὑπάρξαντος τοῦ περὶ τὰ καλὰ —] si illud evenisset (suppeteret), ut utraque genera (lenioris atque vehementioris ingenii) de bonis et pulcris unam haberent opinionem. Ferri non potest quod vulgo legebatur ὑπάρξαντος, quamquam eam scripturam codices plurimi tuentur. Videtur primum ὑπάρξαντος scriptum fuisse, quo philosophus usus est in superioribus.

τοῦτο γὰρ ἐν καὶ ὅλον ἐστὶ β.] Recte arti civili tribuitur texturam, quippe quae cum arte textoria comparatur ac simile atque haec opus tractare dici-

μαῖς καὶ ἀτιμίαις καὶ δόξαις καὶ ὀμηρειῶν ἐκδόσεις εἰς ἀλλήλους, λείον καὶ τὸ λεγόμενον εὐήτριον ἕφρασμα ξυνάγοντα ἐξ αὐτῶν, τὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀρχὰς 311 αἰὶ κοινῇ τούτοις ἐπιτρέπειν.

NE. ΣΩ. Πῶς;

E. Οὐ μὲν ἂν ἐνὸς ἀρχοντος χρεία ξυμβαίνειν, τὸν ταῦτα ἀμφοτέρω ἔχοντα αἰρούμενον ἐπιστάτην· οὐ δ' ἐν πλειόνων, τούτων μέρος ἑκατέρων ξυμμιγνύντα. τὰ μὲν γὰρ σωφρόνων ἀρχόντων ἤθη σφόδρα μὲν εὐλαβῆ καὶ δίκαια καὶ σωτήρια, δομιότητος δὲ καὶ τινος ἰταμότητος ὀξείας καὶ πρακτικῆς ἐνδείται.

NE. ΣΩ. Δοκεῖ γοῦν δὴ καὶ τάδε:

[Ἐνυφάνσεως ἔργον] ξυνοφάνσεως Clark. Vat.

καὶ ἀτιμίαις] Desunt haec in Clark. Vat. et pr. Ven. II. item in Ven. SY. Zitt.

καὶ ὀμηρειῶν] ὀμηρειῶν Vat. Coisl. Ven. A. et pr. II.

P. 311. Δοκεῖ γοῦν δὴ καὶ τάδε] Pro δὴ, quod cum Clark. Vat. Coisl. Ven. II. tuentur plurimi, Ald. Bas. I. Steph. μοι habent.

tur. Quod non perspicientes critici argutiores ξυνοφάνσεως vocabulum adeo moleste tulerunt, ut in eius locum languidum istud sum ξυνοφάνσεως suffecerint, pessumdata magna elegantiae parte, qua locum utique nitere fatendum est. Ceterum hinc ξυνοφάνσεως vocabulum enotavit Pollux VII. 33.

καὶ ὀμηρειῶν ἐκδόσεις εἰς ἀλλήλους] et vadimoniiis mutuo datis.

καὶ τὸ λεγόμενον εὐήτριον ἕφρασμα —] Εὐήτριον est in evis tenuique filum compositum; nam ἤτριον est filum tramae s. staminis, tenue illud, laeve et bene tortum; sicuti interpretatur I. G. Schneider. Indic. ad Scriptores Rei Rusticae p. 368. Ita-

que εὐήτριον ἕφρασμα quale sit, facile est ad perspicendum. Pollux VII. 3. εὐήτριον· ἰμάτιον ἀηθές (l. εὐήφές), ἔνδυμα ὑμενώδες. Suidas: ἔνδυμα εὐήφές explicat. Herodianus apud Pierson. ad Moer. p. 463. εὐήτριος χειῶν, ὁ λεπτός καὶ εὐήφης. Nimirum vocatur sic vestis subtilis et bene texta. v. Casaubon. ad Athen. III. 18. Sic Themistius Orat. XX. p. 237. χειῶνα λεπτόν καὶ εὐήτριον. Strabo XV. p. 634. τὰς εὐήτριους ὑφαινοσθαι οὐνόνας. Philostrat. p. 880. λεπτὰ καὶ εὐήτρια χειῶνες.

P. 311. δομιότητος δὲ — ἐνδείται.] sed acritudine quadam et audacia celeriter atque ad agendum prompta parataque indiget.

B ΞΕ. Τὰ δ' ἀνδρείᾳ γε αὖ πρὸς μὲν τὸ δίκαιον καὶ εὐλαβὲς ἐκείνων ἐπιδειότερα, τὸ δ' ἐν ταῖς πράξεσι [τὸ μὲν] διαφερόντως ἴσχει. πάντα δὲ καλῶς γίγνεσθαι τὰ περὶ τὰς πόλεις ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τούτων μὴ παραγενομένοις ἀμφοῖν ἀδύνατον.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τοῦτο δὲ τέλος ὑφάσματος εὐθυπλοκίᾳ ξυμπλέκειν γίγνεσθαι φημὲν πολιτικῆς πράξεως τὸ τῶν ἀνδρείων καὶ σωφρόνων ἀνθρώπων ἦθος, ὅποτεν

B. Τὰ δὲ ἀνδρείᾳ γε — ἐπιδειότερα] V. Ἀνδρεία δὲ — ἐπιδειότερα. Verum servarunt Clark. Vat. Ven. II. τὸ δ' ἐν ταῖς πρ.] τὰ Steph. τούτων μὴ παραγενομένοις] V. τούτων μὴ καὶ π. in vitis codd. omnibus.

B. τὸ δ' ἐν ταῖς πράξεσι διαφερόντως ἴσχει] H. e. πρὸς δὲ τὸ ἐν ταῖς πράξεσι διαφερόντως ἴσχει. Istud τὸ μὲν, quod uncis inclusimus, Astius in *Itamōn* mutandam censebat; nos errore natum putamus.

Τοῦτο δὲ τέλος ὑφάσματος —] Dedi quod optimi codices habent, quamvis structuram verborum admodum difficilem et impeditam esse minime diffiteamur. Cohærent autem verba sic: Τοῦτο δὲ τέλος ὑφάσματος φημὲν γίγνεσθαι πολιτικῆς πράξεως, ξυμπλέκειν εὐθυπλοκίᾳ τὸ τῶν ἀνδρείων καὶ σωφρόνων ἀνθρώπων ἦθος, ὅποτεν etc. Hunc igitur dicimus finem esse texturæ civilis actionis, ut recta complicatione ingenium hominum fortium ac moderatorum contextat. Habemus igitur hic hyperbaton audacius et insolentius.

C. ὥστ' εἶναι κοινόν] Hæc scripuit glossema. Adscripta videntur præcedenti, κοινόν ξυναγαγούσα αὐτῶν τὸν βίον;

nam ibi κοινόν sane sic interpretandum est. Hic verba ineptissime sunt inculcata. Uncis ea etiam Astius seclussit.

NE. ΣΩ. Κάλλιστα αὖ τὸν β. ἀπ.] Tribuuntur hæc fere iuveni Socrati. Sed dubito equidem, num ea in adolescentulum adeo modestum, qui per totum sermonem nihil propemodum nisi simpliciter ait aut negat, convenire existimanda sint. Quocirca ea Socrati philosopho adscripserim. Is enim, sicuti exordium Sophistæ docet, huius disputationis auctor fuerat. Quamobrem non est consentaneum, eum absoluto toto hoc de Sophista et Politico sermone, qui uno die habitus fingitur, nihil omnino dicere, sed tacitum plane discedere. Quamquam illud alicui mirum accidat, quod exitus hic dialogi adeo abruptus est. Verum in ea re non est quod hæreamus. Certe similiter alios quoque dialogos finiri meminimus. Accedit, quod hæc si Socrati philosopho tribuuntur, hoc laudis præconium plane convenit cum Politici initio, ubi

ὁμοιοῖα καὶ φιλίᾳ κοινόν ξυναγαγούσα αὐτῶν τὸν βίον ἢ βασιλικῆ τέχνη, πάντων μεγαλοπρεπέστατον ὑφασμάτων καὶ ἄριστον ἀποτελέσασα, [ὥστ' εἶναι κοινόν,] τοὺς τ' ἄλλους ἐν ταῖς πόλεσι πάντας δούλους καὶ ἐλευθέρους ἀμπίσχουσα, συνέχη τούτῳ τῷ πλέγματι, καὶ καθ' ὅσον εὐδαίμονι προσήκει γίγνεσθαι πόλει, τούτου μηδαμῆ μηδὲν ἐλλείπουσα ἄρχη τε καὶ ἐπιστατῆ.

NE. ΣΩ. Κάλλιστα αὖ τὸν βασιλικόν ἀπετέλεσας ἄνδρα ἡμῖν, ὃ ξένη, καὶ τὸν πολιτικόν.

ξυμπλέκειν γίγνεσθαι] Clark. Vat. Ven. II. *συμπλέκειν*. Vulgo *ξυμπλαίεν*. Sed *ξυμπλαίεν* Coisl. et Flor. i. exhibent. *Idem tres optimi deinceps φημὲν pro vulg. φάμεν*. Cornarius conl. *ξυμπλαίεντος*.

Socrates, audita de sophista disputatione, sese felicem prædicat, quod in Eleatici hospitii familiaritatem pervenerit. Quamobrem hic aptissime dicit: Κάλ-

λιστα αὖ τὸν βασ. ἀπει. ἄνδρα, ita ut verbis paucissimis laudem superiorem iteret. Hæc igitur nostra de hac re sententia est; aliis alia placebunt.

PROLEGOMENA

IN

M I N O E M.

PROLEGOMENA

IN

M I N O E M.

Minos Platonis, qui vulgo fertur, ex quo a Frid. Schleiermachero, *Opp. Plat. Germ.* Vol. I. P. II. p. 343 sqq. ed. 2. et Augusto Boeckhio in docta illa Commentatione: In Platonis Minoem et libros priores De Legibus, quae prodiit Halis Saxonum 1806. 8., obelo critico confossus est, communi omnium intelligentium iudicio semper pro subditicio est habitus. Et profecto mirabile est potius, quod fraus in eo admissa doctissimos homines per tam multa saecula fefellit, quam quod non dudum animadversa ac patefacta fuit, siquidem ex iis libris minoribus, quibus Platonis nomen immerito tributum est, nullum fere novimus, qui vitiosius, qui ineptius, qui stolidius sit consarcinatus, quam adulterinus iste Minos. Nam sive ornatum dialogi scenicum consideramus, sive disputationis argumentum ac propositum perpendimus, sive spectamus argumentationis viam et rationem, sive denique genus orationis examinamus et cum Platonis sermone contendimus; nihil est horum omnium, quod non plurimum habeat offensionis et ab elegantia rectaque ratione non dicam Platonis, sed cuiusvis scriptoris prudentioris longissime recedere videatur. Quod ne temere statuisset existimemur, age hac occasione oblata totam caussam denuo in disceptationem vocare liceat.

Itaque Socrates, qui loquens inducitur, est ille quidem sapiens Atheniensis, sed adeo caret urbanitate ac disserendi elegantia, ut subinde praeter consuetudinem ac rationem videatur illepidus, subrusticus, imo etiam plumbeus. Quid enim aliud est, quod statim ab initio dialogi familiari interroganti vehementius regerit istud suum: *Ὅποιον καὶ ἐρωτᾷς τὸν νόμον;* quod profecto aut admirationem aut indignationem prodit? Quid aliud est, quod p. 316. D sq. alterum diutius paullo sermocinantem gravius increpat, neque urbana cum irrisione, sicuti alibi fit apud Platonem, propter declamationis longitudinem exagitat? Quid denique aliud est, quod crebro vana et inania captat, quae ad susceptae disputationis rationes nihil pertineant, sermonemque non ita moderatur ac persequitur, uti recta ratio postulat? Nullus igitur in eo lepos, nulla gratia, nulla venustas, imo nullum veri rectique studium, ut eum considerantibus nobis et cum Socrate Platónico comparantibus ultro in mentem venerint illa Virgilii: „*Hei mihi, qualis erat! quantum mutatus ab illo Hectore, qui redit exuvias indutus Achilli vel Danaum Phrygios iaculatus puppibus ignis!*“ Interlocutor porro qui cum eo disputat, qui sit, ne verbo quidem significatur. Nam ridiculus error est, quo vulgo statuerunt Minoem Cretensem personam eius sustinere: quod si ita esset, nonne insanientis foret, hunc ipsum Minoem tanquam antiquissimum ac praestantissimum legislatorem a Socrate praedicari iubere, nec tamen ullo modo significare, eum ipsum praesentem adesse fingi? Et quaenam istae forent temporum rationes, ex quibus priscus ille Minos cum Socrate disputans induceretur? Haec igitur Bentleius quum pro acumine suo facile perspexisset quam essent inepta atque absurda, *Respons. ad Boyl.* p. 155. ed. Lennep. non Cretensem illum Minoem, sed Atheniensem iuvenem illi cognominem interlocutoris partes agere censuit. Quod tamen et ipsum falsum esse facillime demonstrari potest. Etenim primum quidem Schleiermacherus atque Boeckhius rectissime negarunt Minois nomen Athenis unquam fuisse usitatum. Deinde ex p. 321. D. apparet hominem fingi non iuvenem, sed aetate iam proVectiorem. Denique si Minois ei nomen esset, nonne consentaneum est id eo loco commemoratum iri, ubi Socrates Minois Cretensis laudes praedicat? Enimvero dicendum hic quod res est; caret secundaria persona in

hoc libro omnino nomine. Atque hoc quum mirum quantum a Platonis more abhorreat, tum aliud quid est, quod etiam magis cum eo pugnare existimari debeat. Caret enim eadem etiam ingenio et moribus, siquidem nec qualis sit ullo modo indicatur. Hominem de plebe eumque bene garrulum ac doctrinae laudem temere sibi arrogan-tem esse facile suspiceris. Nam data occasione de rebus vilissimis graviter sermocinatur, perinde ac si magnae profundaeque eruditionis copias in medium afferret, veluti eo loco, quo alias gentes aliis legibus uti exemplis quibusdam evincere conatur; praeterea etiam philosophorum aemulatur subtilitatem, verumtamen eo modo, ut, sicuti fit istiusmodi homuncionibus, non raro ruat turpissime. Verum haec omnia adeo non designantur accurate, ut vel sic hominem in occulto latere omnibus confitendum sit. Itaque nec universo operi Minois nomen ab eo impositum esse credibile est. Quod ineptissime repetitum est potius ab extrema libelli parte, quae de Minoe praestantissimo antiquitatis legumlatore explicat, prorsus ut Hipparchus quoque nomen accepit ab ea parte libri, quae in praedicandis Hipparchi meritis versatur. Atque hinc denique prodiit bellus ille Minos interlocutor, quem vulgo statuerunt secundarias partes sustinere, quemque nullum esse modo ostendimus. Sed praeter haec vitia, in personarum descriptione conspicua, etiam alia sunt, quae, si externam dialogi speciem contemplerur, non mediocrem habeant offensionem. Exordium enim plane est nullum. Socrates statim ad alterum: *Ὁ νόμος τί ἐστίν;* Quo facto hic ut diximus, calidius iusto: *Ὅποιον καὶ ἐρωτᾷς;* Tum strenue quo inceptum est modo deinceps pergitur. Quae legentes propemodum cernere videmur ruralem aliquem ludimagistrum ex puero statim ab initio sermonis de rei principalis vi et natura interrogantem, puerum autem ad eam quaestionem stupentem atque ringentem. Nec melior initio dialogi exitus. Nam ut taceam nihil ibi de quaestione agitata decerni, hiant illic omnia misere. Ipsa narratio de Minoe, Rhadamantho, Taloe, ibi exposita, sicuti mox ostendemus, a principali disputationis argumento aliena; sed magis etiam sunt absurda, quae ei in ipso sermonis exitu subiiciuntur, ut Platonicae artis nec vola nec vestigium appareat. Quae ipsa causa fuit, quamobrem Patricius *Discuss. Peripat.* p. 338. alique viri docti librum sine truncatum iudicarent. At enim vero

non ille fine caret, sed artis perfectione et recto mentis consilio, ut truncus aliquis eum scripsisse videatur.

Sed accedamus nunc ac considerandum ipsum disputationis argumentum et propositum. Quod quale sit, indicare sanequam difficile est. Disputatur quidem de lege eiusque natura. Quae profecto digna fuit philosopho quaestionis materies. Sed tractatur ea tam inepte tamque pingui Minerva, ut si denique quaeras, quid de legis natura vel affirmetur vel negetur vel significetur, protenus te consilii inopem haerere sentias. Quantumvis enim quaestiones quaestionibus, exempla exemplis, argumentationes argumentationibus cumulentur, tamen levitate prorsus tumultuaria ab uno ad alterum transilitur; nihil apte connectitur; nihil caute prudenterque exigitur et concluditur; denique nullum reperitur filum argumentationis, quod recte ac subtiliter deduci sentias. Verum ut ipsi legentes cognoscant, quid rei sit, confusam universae disputationis materiem ordine paullo dilucidiore, sed ita tamen, ut vitia appareant, disponere licebit.

Sciscitatur igitur Socrates ab initio dialogi, quid lex sit. Respondet alter post aliquas ambages, contineri eam *τοῖς νόμιζομένοις*. Quod reprehendit Socrates ideo, quia lex ab iis, quae lege constituta sint, omnino diversa sit. Quo intellecto in eam deveniunt opinionem, ut legem civitatis decretum et constitutionem esse censeant, sive sententiam publice sancitam, quod exponitur usque ad p. 314. C. At nec hoc Socrati placet. Qui ut hanc definitionem evertat, sic fere disputat. Sapientes per sapientiam fiunt sapientes, atque iusti per iustitiam iusti. Ergo *οἱ νόμιμοι* existunt *τῷ νόμῳ* et *οἱ ἀνομοι* legum neglectione tales evadunt. Sunt autem legum amantes iusti. Iustitia vero et lex omnino praeclarum quiddam sunt, quo uno maxime salus quum publica tum privata continetur. Iam vero civitatum decreta et constitutiones non omnes laudari sine discrimine possunt. Ex quo consequitur, ut nec civitatis decretis et constitutionibus legis vim naturamque contineri iudicandum sit. Lex enim semper bona ac salutaris est; sed rerumpublicarum decreta non raro sunt noxia et perniciosa (P. 314. C — E.).

Quae quam temere ac perverse concludantur, nemo erit quin vel non monitus videat; certe quidem doceri oportebat id, in quo cardo rei vertitur, legem in se

spectatam semper esse bonam atque utilem. Nihilominus credulus iste facilisque sermonis socius, qui protenus legem semper salutarem esse largitur, fines definitionis propositae coarctandos esse ipse quoque statuit. Itaque Socrates legem vult recta civitatis opinione contineri. Nam decreta nihil esse aliud nisi opiniones. Ex quo continuo concluditur, legem esse *eius inventionem, quod sit*, sive quod verum sit (*τοῦ ὄντος εὕρεσιν*), siquidem recta opinio veri inventionem absolvatur (P. 315. A.).

Haec omnia unde ducta sint, etsi nondum a quocumque animadversum est, tamen nobis quidem non dubium videtur. Repetita enim sunt pleraque ex his, quae in Politico p. 291. C. — 297. C. de perfecta sapientiae ratione optimo atque unico legum fonte ac principio disputata leguntur. Sed factum id est sic, ut notiones rerum diversissimarum temere misceantur atque confundantur. Nam primum quidem in locum perfectae rationis successit recta opinio, *δόξα ἀληθής*, quae tamen ipsi Platoni longe aliud quid esse visa est, quam auctori Minois. Deinde quum recta ratio ipsa in Politico pro summa lege habeatur, in Minoe nostro legis natura per inepte ad *τοῦ ὄντος εὕρεσιν*, sive ad eius, quod est, inventionem revocatur. Ita igitur diversissima temere permisceri unicuique facile apparebit.

Verum audiamus iam porro sapientis nostri sententiam. Hic igitur ipse magnam esse legum diversitatem ac vicissitudinem esse admonet. De qua re protenus is, qui secundariae personae partes sustinet, copiosam declamationem recitare instituit, Socrati scilicet perquam modeste demonstraturus, aliam apud alios esse legum rationem, atque apud hos ea pro piis, sanctis, iustis haberi, quae apud illos impia et iniusta existimentur. Molestè fert Socrates istam sermonis longitudinem eamque reprehendit acerbius; rem enim communiter esse disquirendam. Censet autem verum, iustum et honestum semper sibi constare neque ullam subire mutationem ac vicissitudinem. Nihilominus negari non posse, in hominum vita ita accidere solere, ut legum maxima sit de rebus iustis et honestis dissensio ac discrepantia. Sed ea res, inquit, facilem habet explicationem ex eo, quod homines a vero aberrant neque recte assequuntur quid legibus sit consentaneum. Verumtamen qui artem, quam

profidentur, recte tenent, il nec de eius praeceptionibus, quae ibi pro legibus valent, dissentire possunt. Namque medici aegrotorum curationis, rustici agriculturae, hortulani hortorum culturae, coqui ciborum appa-
rationis, leges semper easdem et ponent et pro veris agnoscent. Similis igitur etiam eorum ratio est, qui civitatis gubernandae artem tenent. Hi enim quidquid censent, id legis vim auctoritatemque obtineat necesse est. Artis autem periti quum nihil sibi persuadeant, nisi quod verum sit, legem esse inventionem veri rectissime antea iudicavimus.

Haec igitur sapiens noster inde a p. 315. A. usque ad p. 317. D. Quae qui rimati fuerint diligentius, ii rursus incredibilem quandam inscitiam hic animadvertent. Quippe omnia haec exinde suam habent originem, quod pusilla scriptoris mens non cepit philosophi illius amplitudinem et praestantiam, quem Plato ipse quum in aliis libris tum maxime in Politico informavit. Confudit enim eum eo verarum civitatum legumlatores, quos Plato ab illo diligentissime seiunctos ac segregatos esse voluit. His ipsis vero aequiparavit homines vulgarium artium peritos, quos stolidissime tales esse arbitratus est, qui in artis suae legibus definiendis numquam a vero aberrant semperque inter se consentiant. Nimirum temerarius homo hoc ita posuit, ut etiam viros artis civilis peritos tales heroes esse probaret. Felicem vero hominum vitam, si res ita haberet! Nunc homuncionem nostrum delirasse iudicare debemus, qui neglecta veritate ista omnia sic arbitrato suo scripsit, quia Platonis sententiam, ad cuius rationem miserrimam scriptionem suam composuit, haudquaquam assequutus est.

Sed quum hic ingentis eum perversitatis convictam teneamus, tum etiam alia id genus adiunxisse iuvabit. Posteaquam enim p. 317. D. haec ita se habere convenit, Socrates continuo sic pergit argumentari. Agriculae, inquit, aptissime cuique solo *legunt* semina. Musici cantuunculis aptissimos *legunt* sonos. Eodem modo *gymnastae* optimos cibos humanis corporibus utilissimosque *legunt* et corporis tanquam gregem pascunt (*πέποιον*). Pastores pecudum gregibus *legunt* quae iis maxime conducunt. Horum igitur *leges* (nam *legunt* illi omnes ideoque *leges* ferunt) his in generibus recte optimaee censentur. Iam vero cuiusnam *leges* hominum animis opti-

mae erunt atque utilissimae? Nimirum *regis*. Atqui inter veteres musicos unus omnium maxime excellit Marsyas cum Olympo Phrygio, amasio suo. Similiter etiam inter vetustissimos legislatores Minos Cretensis fuit longe maximus et praestantissimus. Quem quod multi ferocem et immanem fuisse narrant, est ea fabula Attica et quidem a poetis tragicis conficta. Longe alia certe de eo memoriae prodiderunt Homerus et Hesiodus, auctores tragicis poetis multo locupletiores. Accipe igitur, hi quid de illo narrent, ne quid piaculi in te admittas. Neque enim quidquam magis est impium et a quo caveri diligentius oporteat, quam in deos aut verbis aut factis peccare, deinde in divinos homines. Sed permagna semper adhibenda est cautio, si quem vel laudare vel reprehendere volueris. Irascitur enim deus, si quis hominem ipsius similem reprehendit aut laudat ipsius dissimilem. Similis autem deo homo bonus est. Noli enim putare, lapides quidem et ligna et aves et serpentes esse sacros, homines non item; imo sanctissima harum rerum omnium homo bonus est et scelestissima maximeque detestabilis homo improbus. Narrant igitur Homerus et Hesiodus de Minos optima quaeque et prorsus admirabilia. Hunc dicunt nono quoque anno cum Iove esse confabulatum; est enim Iupiter sophista, quocum sermones conferre potuit. Hunc volunt aureum sceptrum tenentem iudicia exercuisse. Hunc Rhadamantho et Talo tradunt in exercenda iustitia usum esse administris; et quae sunt id genus alia. Sed quod a multis pro fero ac saevo habetur, id factum est poetarum Atticorum calumnia. Quamobrem tu si sapis, et quivis alius, qui bonae nominis sui existimationi prospecturus sit, diligenter cavebitis, ne hominum poetarum invidiam suscipiatis. Multum enim poetae valent ad nominis famam in utramque partem. In quo peccavit etiam Minos, qui olim huic civitati bellum intulerit, in qua iam mature viguit poesis tragica. Non enim a Thespide demum aut a Phrynicho tragoediae origines repetendae sunt, sed antiquum istud huius civitatis inventum est. Iam vero quum tragoedia animos hominum maxime moveat, alliciat, oblectet, Athenienses Minoem in ea inducetes vindictam sumunt pro tributis illis, quae sibi ab eorum maioribus pendii iussit. Aspergunt igitur eum ignominia, etsi revera bonus fuit legumlator, qui quae Cretensibus prodesse, legit optime. Iam vero his inde a p. 317. D.

usque ad p. 321. B. ita expositis Socrates denique haec addit. Certum est igitur atque exploratum, Minoem et Rhadamanthum olim fuisse omnium optimos leges. Age vero, si quis nos ita haec interrogaret: Corporis bonus legislator aut distributor quatenam corpori eligit, ut id efficiat melius, responderemus: Alimentum et labores, illo id augens, his idem roborans et exercens. Iam vero si quis quaereret: Quidnam autem illud est quod bonus legislator et distributor animo legit, ut hunc meliorem reddat? quid responderemus, ut nec nostri nec nostrae aetatis nos puderet? Nimirum turpe est utriusque nostrum animo, si ea, per quae et bonum et primum in ipso inest, ignorans reperitur, quum alias res ad corpus pertinentes habeat cognitae et exploratae. P. 321. B — D. Quibus dictis sermo finitur.

Iam vero postremam hanc dialogi partem considerantibus nobis illud quidem animadvertere non erit difficile, voluisse scriptorem Minoem tanquam perfecti regis exemplum proponere, qui rectis et iustis legibus rempublicam Cretensium temperaverit. At etsi id voluisse censendus est, tamen materiam tractavit tam sine nistre, ut quod ipsi fuit propositum, nullo modo assequutus sit ac per stoliditatem et inscitiam miserrime disturbaverit. Nam primum quidem vide mihi ineptissimam istam inde a p. 317. D. disputationis continuationem. Quae adeo nihil ad rem praesentem pertinet, ut repente ad alia omnia delati esse videamur. Infictus hic etiam lusus verborum est, ex nominum *νόμος*, *νόμιον*, *νομός* ambiguitate repetitus, quem interpretatione nostra leviter saltem exprimere conati sumus. Deinde quod Minos potissimum in boni regis exemplum proponitur, id quibus causis ita statuatur, nemo quisquam intelligat. Neque enim virtus eius et praestantia ea informatur, ut quatenus illa responderit iis, quae antea de vero bonoque legislatore disputata sunt, iam illustri aliqua imagine declarentur. Ita igitur tota hac sermonis parte ad argumentum disputationis nihil proficitur, atque aliena sunt quae de Minoe eiusque rebus exponuntur, praesertim quum insuper infictis fabellis atque dicteris sint exornata. Enimvero nactus hic erat scriptor noster egregiam ostentandae doctrinae et elegantiae suae opportunitatem, qua quidem adeo intemperanter abusus est, ut quidquid in buccam venit, continuo ebullire ac deblaterare non dubitaverit. Quamobrem

de Marsya et Olympo, de Minoe, de Rhadamantho, de Taloe, de tragoediae Atticae antiquitate, de invidia poetarum, de homine bono re sanctissima, aliis rebus, protenus fusius verba facere instituit, eoque declamandi studio ac fervore abreptus sese adeo transversum agi passus est, ut denique consilii sui prorsus immemor quadrata rotundis miscuerit. Quid quod quum antea unum Minoem Cretensium regem fuisse acriter contendisset, postea p. 321. B. C. etiam Rhadamanthum in praestantissimorum antiquitatis legislatorum societatem una cum Minoe suo admisit. Ita igitur ipse sese suo quasi gladio iugulavit. Sed colophonem operi suo sine controversia imposuit extrema disputationis parte inde a p. 321. B. Nam etsi in superioribus statuit legumlationem veri inventionem contineri bonumque regem et artis gubernatoriae vere peritum nunquam dubitaturum esse, quid legis ratio postulet, tamen nunc praeter omnem expectationem dubium esse dicitur, quidnam sit commodi et utilitatis, quod bonus legislator animis hominum afferre vel possit vel debeat, eiusque rei ignoratio turpissima appellatur. Nimirum hic quoque bonus homo eo lapsus est, quod Platonis artem imitatione voluit exprimere. Solet enim Socrates apud Platonem saepe numero eos, quibuscum colloquitur, inprimis sophistas eorumque assectatores, ita in varias perducere opiniones, ut denique urbanissime inscitiae et erroris coarguantur. Quod quidem apud eum fit elegantissime sic, ut etiamsi de re in disceptationem vocata nihil certi expromatur, tamen errorum causas atque fontes eleganter admoneamur. Hoc igitur artificium Platonis homo noster imitatione exprimere conatus est. Sed fecit id tam imperite, ut ea clausula neque cum superioribus conveniat neque ulla causa et ratione idonea nitatur. Quamobrem nec mirum cuiquam accidere potest, quod nonnulli, ut antea diximus, postremam hanc disputationis partem maucam esse atque imperfectam arbitrati sunt.

Atque haec quidem de operis argumento et proposito. Quod clarissime apparere arbitramur adeo dubium esse atque obscurum, ut scriptor ipse videatur nescisse, quid tandem illud esset, quod toto sermone explicari vellet.

Iam vero quum de summa re tam vagum esse et instabile reperiatur eius iudicium, ut varia et diversa temere permiscuerit nec certum aliquem finem proposi-

tum habnerit, tum etiam in singulis partibus argumentandi ac disserendi ratio, qua utitur, passim adeo perversa est et inepta, ut vel in sententiis maxime simplicibus recta ratio vehementer desideretur. Caret enim notionum perspicuitate adeo, ut hominem propemodum dixeris ratione insanire voluisse. Cuius vitii exempla quum admodum sint frequentia, et magnam partem iam a Boeckhio p. 12 sqq. notata, pauca quaedam significasse iuvabit, ut scilicet leonem ex ungue cognoscamus. Conferas igitur p. 314. A. p. 315. A sqq. p. 316. A. p. 317. A. p. 319. B. C. D. p. 320. C. E. p. 321. A. B. C. et satis habebis ineptiarum. Quarum fontem si auquirimus, positum illum reperiemus in miseranda quadam ingenii tenuitate atque mentis egestate, quae quominus omnia tanquam libero sermonis cursu enuntiarentur, utique impediit. Praeterea non pauca alia imitatione ducta et expressa sunt ex ipsius Platonis operibus, Gorgia, Symposio, Protagora, Politico, aliis, de quibus accurate exposuit Boeckhio p. 23 sqq. Sed quod antea vidimus in definienda legis natura et adumbrando bono legumlatore homini accidisse, ut in ea re perversissime Politico Platonis tanquam fonte sapientiae suae abusus sit, idem ei etiam in singulis evenit. Nam perspicua obvolvitur tenebris; elegantia inficete corrumpit; recta ad pravos errores detorsit; denique quidquid sincerum est atque castum, id foedissimis contaminavit maculis, ut germanis extiterint dissimillima. Ita igitur vix unam alteramve paginam reperias, in qua non fatendum sit summas deprehendi sententiarum caligines ex tenebrionis scilicet ortas tenebricoso ingenio.

Atque ex his iam facile suspicari licebit, qualis sit forma et species orationis, quae in hoc dialogo cernitur. Etiam si enim singula verba bene Graeca sunt, tamen iuncta ubi spectantur, plurimis maximisque vitiis ex cogitandi perversitate enatis laborare videbuntur. Fert enim ita ipsa rerum ingenique humani natura, ut nemo nisi qui recte, perspicue, subtiliter cogitare didicerit, recte scribendi facultate polleat, ut magnopere fallantur, qui si pulchros scilicet verborum ac sententiarum flosculos undique decerptos constipaverint, sibi continuo videntur scripsisse elegantissime. Nempe elegans nihil esse potest nisi quod idem rectum sit suoque loco atque rei ipsi convenienter dicatur. Quod nisi ita est, apage cum veneribus istis omnibus, quas belluli scilicet atque

delicatuli scriptores imprudenter venantur, quasque non raro comparare licet cum pulcro aliquo vestimento homini febricantis ingenii atque aegrae mentis superiniecto. Sed age afferamus ex nostro scriptore rei exempla, quae si forte insuper aliquos etiam admonere possint, quousque insaniae tenebrae mentis aciei offasae vel in summa singulorum verborum castitate et elegantia scribentes loquentesve perducere possint, hoc quoque nomine operosae diligentiae crimen non inviti subeamus. Et plurima quidem hic quoque iam Boeckhii diligentia p. 17 sqq. occupavit. Afferemus igitur tantummodo pauca, unde luculentissime scriptoris stoliditas cognoscatur, quibus interponemus potissimum quae virum acutissimum praeterierunt. Nam quae a Platonis quidem dicendi consuetudine recedunt nec tamen per se aliquam habent reprehensionem, ea consulto praetermittimus. Quale est illud, quod p. 314. E. scriptum legitur: *οὐκ ἀρα ἀρμόττοι ἂν τὸ πονηρὸν δογμα νόμος εἶναι*, qua loquutione Plato nusquam usus est, quamquam similiter auctor Epist. VIII. p. 336. D. dixit, *ἐν ἡ βασιλικῆς ἀρμόττοι γίνεσθαι*, et quod p. 320. E. legimus *ἢ εὐλογοῦντες ἢ κατηγοροῦντες*, quandoquidem *εὐλογεῖν* laudandi vi praeditum, etsi ab usu veterum Atticorum minime abhorret neque spretum est ab Aristophane Equitt. v. 569. 599. al., tamen apud Platonem nusquam reperitur; neque enim *εὐλογία* De Rep. III. p. 400. D. hac vi et significatione positum, quamquam Axioch. p. 365. A. *εὐλογία τῶν ἀρετῶν* utique sunt virtutum praedicationes. Sed redeamus in viam. Itaque pravae ineptaeque dictionis exempla haec notasse satis erit. Pag. p. 315. C. 315. D. p. 316. C. p. 316. E. p. 318. A. ad quos locos conferas nostras animadversiones. Sed nolumus operam perdere conquirendis etiam aliis istiusmodi perversitatis documentis, quae profecto non pauca reperiuntur, praesertim si etiam pravae ineptaeque constructionis adiciantur exempla, qualia in commentariis subinde notavimus. Apparebit enim vel ex iis, quae attulimus, quid de dicendi genere in isto opere conspicuo existimandum sit. Atque indidem etiam aestimari potest, qualis sit universae orationis tanquam habitus atque species. Est enim ea haudquaquam elegans, sed hiulca, scabra, elumbis, dissoluta, et paene lacera, ut misellum aliquem hominem audire videamur, qui quum vix potuerit balbutire, tamen nomen suum scribenda aliqua opella immor-

talitati consecrare voluerit. Veruntamen hoc quoniam facilius sensu percipi, quam oratione ad persuadendum apta explicari potest, verbo de ea re monuisse satis erit.

Certum est igitur et exploratum, totum opusculum nomini Platonis per fraudem esse subiectum. Atque hoc loco oritur quaestio sanequam difficilis, quorsum eius origines probabiliter referendae sint. De qua re magno-pere ab Aug. Boeckhio dissentimus. Is enim illud ipsius aetate Platonis a Simone Socratico consarcinatum esse sibi persuasit. Cuius sententiae suae argumenta vir egregius subtiliter et acute exposuit *Commentat. in Platon. Min.* p. 33 sqq. Redit autem disputatio eius omnis fere huc. Inter eos, qui pro spuris censeantur, Platonis dialogos quattuor reperiri ait adeo inter se similes, ut ex unius opificis officina produsse iudicandi sint, *Hipparchum* s. *περὶ φιλοκερδοῦς*, *Minoem* s. *περὶ νόμου*, *dialogos de Iusto*, *περὶ τοῦ δικαίου*, ac *de Virtute*, *περὶ ἀρετῆς*. Hos libros omnes docet primum id habere commune, quod Socrates cum persona incerta et pullo nomine distincta colloquens inducatur; deinde eo esse insignes, quod dramatico ornatu fere destituantur, quamquam libri de Iusto et de Virtute maiore quam alterum par tenuitate et siccitate laborare existimandi sint; porro etiam titulum omnes habere ab argumento, quandoquidem Minois antiqua inscriptio fuerit *περὶ νόμου*, Hipparchi autem index genuinus *περὶ φιλοκερδοῦς* fuisse videatur; praeterea eodem cunctos conspicuos esse philosophandi genere, oratione in difficilibus brevi, prolixa in vulgaribus, transitionibus ab alia ad aliam seriem argumentorum iusto liberioribus, nimia exemplorum copia nihil efficientium, quin etiam gyro quasi quodam sententiarum et exemplorum, quae in singulis semper recurrant; denique disserendi viam eandem omnes adeo habere propriam, ut totae *ρήσεις* ad unam plane normam reperiantur compositae. Hinc igitur vir acutissimus verisimile esse concludit, hos libros uni eidemque scriptori acceptos referri. Iam vero apud *Diogenem L.* II. 122. et 123. de Simone inter alia haec perscripta leguntur: *Σίμων Ἀθηναῖος, σκυτατόμος, οὗτος ἐχομένου Σωκράτους ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον καὶ διαλεγομένου τινά, ὃν ἐμνημόνευε ὑποσημειώσεις ἐποιεῖτο, ὅθεν σκυτικούς αὐτοῦ τοὺς διαλόγους καλοῦσιν. εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν ἐνὶ φερόμενοι βιβλίῳ.*

Inter hos referuntur etiam tituli sermonum hi: *περὶ δικαίου πρώτος, δεύτερος περὶ ἀρετῆς ὅτι οὐ δικαίων, περὶ νόμου, περὶ φιλοκερδοῦς*. Qui quum prorsus in quattuor illos, quos memoravimus, libros conveniant, protenus Boeckhio concludit, Simonem istum eorum esse auctorem. Atque hanc conclusionem non esse temerariam etiam ex eo ostendere conatur, quod in Minoe quidem certe sermo probus sit, mores antiqui, denique nihil non veteris Attici scriptoris aetate dignum. Quod quodammodo etiam eo confirmari arbitratur, quod Plutarchus *Moral.* p. 776. E. *Thes.* p. 7. A. ubi Minoem inde a p. 319. D. usque p. 321. A. compilavit, Diogenes, Maximus Tyrius, Clemens Al., qui *Strom.* I. p. 151. 33. e *Min.* p. 313. B sqq., et *ibid.* II. p. 158. 13. et *Min.* p. 314. C. et p. 315. B. hausit, Servius *ad Virgilium*, Proclus, Stobaeus passim, Alexander Aphrodisiensis in *Aristot. El. Sophist.* fol. 51. b. horum librorum frequentem faciant mentionem. Haec igitur Boeckhio.

Hanc vero sententiam, quantumvis speciosissima argumentatione firmatam, tamen nobis haudquaquam probari libere profiteamur, quoniam facile largimur opuscula ista ingenio inculti alicuius hominis, qui docti litteratoris partes agere voluerit, minime indigna esse.

Ac primum quidem illud non ultro concedimus, tantam esse quattuor istorum librorum similitudinem, ut eundem auctorem habere necessario existimandi sint. Sunt enim in exigua quadam similitudine etiam longe inter se dissimillimi. Nam primum quidem dialogi de Iusto ac de Virtute reliquis duobus sunt multo tenuiores, exiliores, macilentiores. Deinde in fisdem tam parum occultata et oblecta sunt vestigia imitationis genuinorum Platonis operum, ut clara et manifesta ubique extant. Nam in dialogo de Iusto inde a p. 372. E. usque ad p. 373. E. omnia impudentissime ex Euthyphrone sunt compilata, ut vix paucula verba ad rei praesentis rationes mutata reperiantur. Quocirca ipsum initium libri facile ambigas num ex Minoe sumtum sit. Est enim hoc: *Ἐγὼ εἰπὼν ἡμῖν εἰπὼν ὅ τί ἐστι τὸ δίκαιον; ἢ οὐκ ἄξιόν σοι δοκεῖ εἶναι λόγον περὶ αὐτοῦ ποιῆσθαι; Ἐμοίγε καὶ μάλα. Τί οὖν ἐστίν; Τί γὰρ ἄλλο γε ἢ τὰ νομιζόμενα δίκαια; Μὴ μοι οὕτως, ἀλλ', ὡςπερ ἂν εἴ σὺ μ' ἐροῖο τί ἐστὶν ὄφθαλμός; εἰποιμ' ἂν σοί*

ὅτι ᾧ ὁρῶμεν· ἐὰν δὲ δεῖξαι μὲ κελύγης δεῖξω σοι· καὶ ἐὰν μὲ ἐρη ὅτι ψυχὴ ὄνομα; ἐρῶ σοι ὅ γινώσκωμεν· ἐὰν δὲ ἐρη αὐτὸ τί ἐστὶ φωνή; ἀποκρινούμαι σοι ᾧ διαλεγόμεθα· καὶ σὺ οὕτω φράσον ὅτι δικαίων ἐστὶν ᾧ τί γινώμεθα, ὡς περὶ ἂ νῦν δὴ ἠρόμην. Quae cum initio Minois mirabiliter sane congruant. Pariter etiam in dialogo de Virtute paene dimidia pars disputationis gnauiter ex Menone et Protagora exscripta est, nulla facta genuinorum Platonis verborum mutatione. Quae omnia certe aliter in Hipparcho et Minoe comparata sunt. In his enim longiores Platonis loci nusquam exscripti aut aperta et manifesta imitatione expressi sunt: ac si qui breviores adhibentur, ii non integri referuntur, sed artificiose variantur, ut ne servae imitationis deprehendantur vestigia. Praeterea nec disserendi ratio in omnibus eadem est. Nam etsi hoc habent commune, quod argumentationes non iusta conclusione perficiuntur, tamen nugatoria levitas in Hipparcho maior, in Minoe maxima est; in ceteris duobus libris autem, utpote scriptis simplicius et maximam partem ex Platone descriptis, minus inest ineptiarum. Quod igitur iis omnibus proprium remanet, id denique redit eo, quod secundaria persona certo nomine caret quodque quorundam exemplorum et sententiarum usus in iis frequentius recurrit. At enimvero ex his rebus certe colligi non statim potest, eos omnes uni eidemque scriptori deberi. Nam quod certarum personarum desideratur designatio, id non inepte ex eo explicationem habere statuas, quod origines eorum non in aetatem Socraticam, sed in posteriora tempora inciderint, quibus hic mos dialogorum fortasse iam invaluerat. Similiter certe Epistolarum, quae adscribuntur Socraticis, aliae ad certos quosdam, aliae, veluti VI. VII. XV. XVI. XVIII. XIX., ad incertos homines scriptae finguntur. Ex quo haud sane quisquam de earum auctoribus coniecturam facere audebit. Exemplorum vero usus ille, quo Min. p. 313. B. et Iust. p. 372. C. ad vocem et organa sensoria; Min. p. 317. D. ad γεωργόν, ἀλλήτην, καθαριστήν, et Hipparch. p. 225. C. ad γεωργόν, p. 226. C. ad ἀλλήτην et καθαριστήν; porro de Iust. p. 375. B. ad ἰατρόν et γεωργόν; Min. p. 316. C sqq. autem ad ἰατρούς, γεωργικά et μαγειρούς; de Virtut. p. 376. B. ad μαγειρούς et ἰατρόν; praeterea Hipparch. p. 226. H. ad ἰππικόν; de Virt. p. 378. C sqq. ad ἰππικὴν, κρηνητικὴν et

παιδοποιίας; Min. p. 317. E. ad παιδοποιίας decurritur, nobis quidem eiusmodi esse videtur, ut nihil inde conficiatur. Nam primum quidem in usu horum exemplorum ea reperitur variatio, ut in alio libro aliter adhibeantur. Quod vix ita futurum esset, si idem sutor omnes consarcinasset. Quippe is sine dubio saepius iisdem verbis extulisset, quod nunc aliter atque aliter significatum videmus. Deinde vulgarium rerum in exemplis afferendis commemoratio, si quid indicare possumus, studiose ab istis scriptoribus ideo expetita est, ut germanis Socraticis viderentur quam simillimi; Socrati enim noverant eam rationem adeo fuisse frequentatam, ut ei verteretur opprobrio. Ac si quis id agere velit, poterit fontes horum exemplorum facili negotio in ipsius Platonis scriptis ad morem rationemque disciplinae Socraticae compositis demonstrare. Sed ingrediamur viam magis compendiarium atque certiore ostendamusque, etiam aliorum librorum suppositiciorum auctores eadem fere coacervasse rerum exempla. Quod si ita est, sponte, opinor, consequetur, ut hunc morem compluribus eiusmodi scriptoribus communem fuisse existimandum sit. Lustremus igitur paucis dialogos aliquot, quos spurios esse hodie inter omnes convenit. Percurramus ante omnia *Sisyphum* et *Eryxiam*. En ibi inter alia p. 389. C. habes exemplum a μουσικῇ et καθαριστικῇ sumtum; Ibid. p. 390. C. D. ἰατροί et ἀλλήται exempli causa commemorantur; Ibid. p. 388. D. reperiuntur γεωμέτραι; p. 389. C. D. etiam στρατηγίας et κυβερνητικῆς mentio iniicitur. In *Eryxia* vero p. 394. E. κυβερνητικῆς et ἰατρούς; p. 396. ἰππικός; p. 398. A. γραμματικός et μουσικός; p. 402. D. μουσικοί et qui litteras tradunt; p. 403. A. ἰππικοί; p. 403. E. οἰζοδομικοί; p. 404. D. auditus et ἰατρική, exempli causa frequentantur. Quae si contempleris paullo attentius, eadem fere videbis esse, quae in quattuor illis libris Simoni sutori tributis obvia sunt. Addamus tamen hac occasione etiam gravius quiddam. Nam nec variae ac multiplicis doctrinae importuna iactatio in his dialogis desideratur. Quemadmodum enim in *Minoe* p. 315. A sqq., ubi ostenditur apud alios populos atque gentes alia esse legibus et institutis sancita, Carthaginienses atque Arcadiae urbis Lyciae incolae narrantur homines adeoque suos ipsorum filios sacrificare, atque pristini Athenienses ritus sepulcrales alios habuisse quam qui postero tempore apud eos vigere coeperint;

sic in *Eryxia* p. 399. E sqq. ut opum ac divitiarum alibi aliam rationem esse doceatur, Carthagineusium, Lacedaemoniorum, Aethiopum et Scytharum hoc in genere instituta exponuntur. Adeo igitur haec cum loco Minois conveniunt, ut simillimam in utroque opere regnare declamandi rationem propemodum in oculos incurrat. Sed hoc in transcurso addidisse satis erit. Redeamus ad usum exemplorum, atque doceamus, etiam in libris vulgo Platonis nomine ornatis, sed manifesta fraude ei suppositis, talia deprehendi, qualia antea memoravimus. Sic in *Erastis* p. 134. E. *ιατρός και παιδοτροφής*; Ibid. *γεωργός*; et p. 135. C. *ἀρχιτέκτων*, exempli loco ponuntur; et in *Theage* p. 123. B. D. *κυβερνητική*; Ibid. E. *ιατρική* et *γυμναστική*; p. 124. A. *γεωργική* et *τεκτονική*; p. 125. C. rursus *γεωργοί* et *τὰ γεωργικά*, ac ne coquos desideres, ibid. p. 125. C. D. *μαγειροί* et *τὰ μαγειρικά*; p. 126. B. autem *ἵππικοί* et *τὰ ἵππικά* afferuntur, ut in his quoque opusculis quantumvis exigui ambitus eadem prorsus exemplorum ratio sit, quae in Hipparcho, Minoe et dialogis de Iusto ac de Virtute. Quid quod in *Theage* alius quoque locus notabilis est propter convenientiam cum verbis quibusdam Minois. Nam quae p. 122. B. scripta leguntur: *ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ λέγεται γε συμβουλή ἱερὸν γόημα εἶναι. εἴπερ οὖν καὶ ἄλλη ἤτις οὖν ἐστὶν ἱερά, καὶ αὐτὴ ἂν εἴη, περὶ ἧς αὖ νῦν συμβουλεύει. οὐ γὰρ ἐστὶ περὶ ὅταν θειότερον ἂν ἀνθρώπος βουλευσάτο ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ οἰκείων*; ea certe non absimilia videntur illis in Minoe p. 318. E. et p. 319. A. de quo loco mox dicemus explicatius. Apparet igitur, opinor, ex usu exemplorum quidem nihil eiusmodi colligi posse, unde quattuor illos libros eundem auctorem habere appareat. Ac similis ratio est sententiarum quarundam in iis repetitarum. Ita quod *Hipparch.* p. 227. B. pariter atque *Dialog. De Virt.* p. 376. E. legitur, neminem sua sponte mala deligere, pervulgata sanequam ea sententia est, quam neutiquam mirum est non rarius repetitam esse et inculcatam, quam quod Plato statuebat, neminem esse sponte malum; quod quam crebro decantatum sit, in commentariis ad Protagoram p. 345. E. ed. 2. ostendimus. Nec scrupulum iniiciunt illa *Hipparch.* p. 228. C. *οὐκ οἰόμενος* (Hipparchus) *δεῖν οὐδενὶ σοφίας φθονεῖν, ἅτε ὦν καλὸς τε καὶ ἀγαθός*; et *Dial. De Virt.* p. 377. A. *οὐδεὶς ἄρα φθονεῖ τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων*

ἄλλο, ὡςτε ἀγαθὸν καὶ ὁμοίον ἑαυτῷ ποιῆσαι. Nam scriptor dialogi de virtute totum locum adumbravit ad similitudinem Protagor. p. 326. E sq. ubi inter alia haec sunt: *λυσιτελεῖ γὰρ, οἶμαι, ἡμῖν ἢ ἀλλήλων δικαιοσύνη καὶ ἀρετὴ· διὰ ταῦτα πᾶν παντὶ προθύμως λέγει καὶ διδάσκει καὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ νόμιμα*; et Menon. p. 93. B. C. Atque eadem *Hipparchi* auctor fortasse ob oculos habuit. Accedit quod haec quoque sententia admodum vulgaris est atque trita. Affert Boeckhiius tertiam sententiam ex *Dial. De Virt.* p. 376. E. *οἱ μὲν γὰρ ἀγαθοὶ ἅρα ὠφελοῦσιν, οἱ δὲ κακοὶ βλάπτουσιν.* et *Dial. De Iust.* p. 374. B. *τί δέ; βλάπτειν δίκαιον, ἢ ὠφελεῖν; ὠφελεῖν; βλάπτειν ἄρα ἀδικον; Ναί.* Eumvero fontem utriusque loci communem monstrabant haec Platonis *Menon.* p. 88. A. — 89. A. p. 96. E. p. 98. C. *καὶ μὴν ὁ γε ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠφέλιμος ἡμῖν ὁμολόγηται εἶναι.* Omnino enim horum duorum operum auctores pleraque ex Protagora, Gorgia et Menone corraserunt. Quum igitur quattuor isti, quos saepe diximus, dialogi ex parte inter se dissimillimi sint, ac si quid habent similitudinis, id facile possit exinde explicari, quod vel eadem aetate nati vel ex communibus fontibus ducti sunt, quid inde consequatur, facile intelligitur. Non enim continuo uni auctori vindicandi sunt, sed potius existimari debent propter diversitatem suam diversos auctores habuisse, quanquam fortasse ex unius scholae officina prodierunt.

At vero, inquit aliquis, mirabile tamen est, quod eorum inscriptiones planissime cum titulis quattuor dialogorum conveniunt a Diogene Simoni adscriptorum. Nonne igitur hinc verisimiliter conicere licet eos revera ad hunc auctorem referri oportere? De qua re quo certius indicari possit, operae pretium erit ipsa *Diogenis* verba diligentius examinare. Is igitur libro II. §. 122. primum haec scribit: *οὗτος, ἐχομένου Σωκράτους ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον καὶ διαλεγόμενον τινα, ὦν ἐπισημαίνοντες ἐπισημειώσεις ἐποιεῖτο, ὅθεν σκεπτικὸς αὐτοῦ τοὺς διαλόγους κελούσιν.* Narratur ergo bonus sutor eorum, quae se a Socrate inter mutuos sermones accepisse meminisset, breves commentariolos fecisse. Ex quo haec duo perspicua esse arbitramur, primum quidem, dialogorum Simoneorum argumenta ex ipsis Socratis confabulationibus fuisse repetita; alterum, brevem admodum fuisse eorum notationem, ut scriptio eius hoc quidem

nomine Xenophontea non prorsus absimilis fuisse videatur. Deinde *Diogenes* subiungit haec: εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν ἐνὶ φερόμενοι βιβλίῳ· περὶ θεῶν, περὶ τοῦ ἀγαθοῦ, περὶ τοῦ καλοῦ, τί τὸ καλόν, περὶ τοῦ δικαίου πρῶτος καὶ δεύτερος, περὶ ἀρετῆς ὅτι οὐ διδακτόν, περὶ ἀνδρείας πρῶτος δεύτερος τρίτος (sic enim leg. pro πρῶτον δεύτερον τρίτον), περὶ νόμον, περὶ δημαγωγίας, περὶ τιμῆς, περὶ ποιήσεως, περὶ εὐπαθείας, περὶ ἔρωτος, περὶ φιλοσοφίας, περὶ ἐπιστήμης, περὶ μουσικῆς, περὶ ποιήσεως, τί τὸ καλόν, περὶ διδασκαλίας, περὶ τοῦ διαλέγεσθαι, περὶ κρίσεως, περὶ τοῦ ὄντος, περὶ ἀριθμοῦ, περὶ ἐπιμελείας, περὶ τοῦ ἐργάζεσθαι, περὶ φιλοκερδοῦς, περὶ ἀλαζονείας, περὶ τοῦ καλοῦ· οἱ δὲ (ἄλλοι;) περὶ τοῦ βουλευέσθαι, περὶ λόγου ἢ περὶ ἐπιτηδεύτητος, περὶ κακουργίας. Quo quidem indice rursus confirmari putamus, quod modo iudicavimus, brevem fuisse videri sermonum Socraticorum commentationem a Simone susceptam. Nam dialogi eius omnes uno libro comprehensi fuisse dicuntur. Iam vero si quis miretur, quid tandem causae fuerit, cur sermones a cerdone litteris consignati, etiamsi cum contemptu quodam *στυγιοί* appellati sunt, tamen hominum animos adeo adverterint, nescio an id *Diogenes* non obscure significaverit his verbis: οὗτος, φασί, πρῶτος διελέχθη τοὺς λόγους τοὺς Σωκρατικούς, ἐπαγγελιαμένον δὲ Περικλέους φθέρειν αὐτόν, καὶ κελυοντος ἀπιέναι πρὸς αὐτόν, οὐκ ἐν ἔρη τὴν παρήρησιαν ἀποδοῦσθαι. Primus igitur, si *Laërtio* fides est, sermones Socraticos imitando expressit, eoque factum videtur, ut eius dialogi ad aliquam famae celebritatem pervenirent, praesertim quum ope commentariorum ad sermonum revera cum Socrate habitorum similitudinem quam diligentissime comparati essent. Praeterea ex his etiam discimus, quo tempore clarissimus sutor florere coeperit, quod non esse negligendum mox apparebit. Atque haec quidem ubi accurate tenuerimus, facilius certiusque poterimus diiudicare, num quattuor illi libri, de quibus quaerimus, verisimiliter Simoni attribuantur, modo simul meminerimus eorum, quae antea de Minois reliquorumque dialogorum virtutibus exposuimus.

Ac primum quidem huic sententiae illud videtur mirum quantum officere, quod in iis plane desideratur Socratica illa perspicuitas, simplicitas et nativa elegantia, quam sutoris dialogos utique retulisse consentaneum est,

si ad exemplum sermonum Socraticorum fuerunt compositi. At harum virtutum omnium nusquam in iis vestigium aliquod expressum cernitur. Nam sunt quidem pleni ac referti exemplis, at raro iis aliquid efficitur; utuntur quidem artificio inductionis, sed sine felici operis successu; habent quidem sententiarum quandam varietatem, sed sententiae istae fere inanes rerum sunt atque obscuritatem potius menti offundunt quam veri intelligentiam afferunt; praeterea argumentationes sunt contortae, abruptae, et vero etiam stolidae et insulsae; ironia autem illa, qua Socratem novimus suas disputationes tanquam condire consuevisse, adeo desideratur, ut vel loci illi Platonici, in quibus ea cernitur, horum dialogorum auctorem vehementissime deluserint et ad absurdissima quaeque imprudentem perduxerint. Quid igitur? haecine nobis persuadebimus in sermonibus reperitum iri a Socratici ingenii fontibus ductis et tanquam derivatis? Nimirum quemadmodum etiam in pravorum pictorum imaginibus facile reperias aliqua saltem lineamenta oris eorum, quos ad ipsam veritatem fideliter depingere non potuerint, ita etiam in his dialogis aliquid Socraticae perspicuitatis atque venustatis reperitum iri verisimile est, si a Simone ad veri sermonis Socratici similitudinem compositi essent. Ac ne suturem istum existimemus hominem fuisse plane rudem doctrinae atque inscitum, qui Socraticas disputationes enarrare omnino non potuerit, praeter famam antiquitatis, cui certe aliquid tribuendum est, etiam argumenta dialogorum, quos scripsisse fertur, non obscure indicant, quippe quae rudioris hominis captum magnam certe partem longissime saepe superant.

Verum ad haec accedit aliud quid, unde Simonem non esse horum fetuum parentem satis certo intelligatur. Etenim libri illi omnes, ut antea ostendimus, aut ex Platonis operibus conscripti aut ad eorum rationem prava imitatione compositi sunt. Quid igitur? num illum putabimus dialogos Platonis, Gorgiam, Menonem, Protagoram, Symposium, Euthyphronem, Politicum, Leges, sedulo lectitavisse aut pervolutasse, ut sententiolis atque flosculis inde decerptis opus suum tanquam suffarcinaret? num eum nobis persuadebimus ex Menone, Protagora, aliis libris, integros locos in dialogum de Iusto et de Virtute transscripsisse, quo magis aequalibus operam suam probaret? num porro cuiquam credibile erit, fe-

cisse eum, quod fecerit plane necesse est, si pro horum librorum auctore habeatur, ut in Minoe suam de legis vi ac natura sententiam ad normam rationemque eorum explicaverit, quae apud Platonem de eadem re in Politico exposita legantur? Nimirum istud quidem, si quid videmus, bono sutori ne in mentem quidem venire potuit, qui teste Laertio hoc potius egit, ut purus putus Socraticus haberetur. Is vero si videri voluit, tanto magis manus a Platonicis operibus debuit cohibere, quo maius fuit periculum, ne dum speciem sapientiae captaret, insipientiae reus ageretur, sicuti nunc eo fit, qui verus horum dialogorum auctor fuit. Quin etiam hoc ei verendum fuit, ne ipsi plumae, quibus se tanquam pavonem superbe exornasset, iam ab aequalibus multo cum risu evellerentur.

Verum ex hac ipsa Platoniorum operum compilatione etiam aliud argumentum repetere licet, quo Simonem demonstratur haudquaquam potuisse hos libros, de quibus loquimur, litteris consignare. Nam si verum est, quod narrat Diogenes Laertius, eum iam Periclis aetate ad aliquam famam auctoritatemque pervenisse, profecto nec per temporum rationes ullo modo fieri potuit, ut ex iis libris aliquid ad usum suum transferret, qui a Platone iam aetate proveciore scripti sunt. Pertinent autem huc primum libri qui sunt de Legibus. Nam quod Boeckhiius p. 31. negat imitationis ex hoc opere ductae in quattuor illis dialogis extare vestigia, de eo nobis quidem secus videtur. Duo enim sunt loci Minois manifesto ad locorum quorundam Legum imitationem compositi. Unus est p. 319. B. qui adumbratus videtur ad Legg. I. p. 624. A. Nam sicuti hic in praedicatione laudum Minois ad Homeri auctoritatem provocatur, ita in Minoe ipsi Homeri afferuntur versiculi ex *Odyss.* XIX, 174 sqq. et XI, 568 sqq. quod sanequam dignum est imitatore, qui nihil transmittere voluit, quo orationem suam exornari posse putaret. Et quemadmodum ipse Plato Homeri verba sic intellexit, ut *Odyss.* X, 568 sq. *ἐνέωρος* iungeret cum *δαριστής* ideoque ea interpretaretur, *τοῦ Μίνω φοιτῶντος πρὸς τὴν τοῦ πατρὸς ξηνονσίαν δι' ἐνάτου ἔτους*, hoc est *Minoe nono quoque anno ad patris congressum ventitante*, sic qui Minoem consarcinavit haec posuit: *λέγει γὰρ (Ὁμηρος) τὸν Μίνω συγγίνεσθαι ἐνάτῳ ἔτει τῷ Διὶ ἐν λόγοις καὶ φοιτῶν παιδευθησόμενον ὡς ὑπὸ*

σοφιστοῦ ὄντος τοῦ Διός. Substituit igitur temere istud suum ἐνάτῳ ἔτει in locum eius, quod Plato rectius multo magisque perspicue dixit *δι' ἐνάτου ἔτους*, ne prorsus eodem modo loquutus videretur. Verum evidentior altero loco imitatio est, qui extat p. 318. E sq. ubi impium, imo nefas esse monetur bonis hominibus maledicere, utpote ipsi deo similibus, atque deinde sic pergitur: *νεμεσᾷ γὰρ ὁ θεὸς ὅταν τις ψέγῃ τὸν ἐαυτοῦ ὁμοίον ἢ ἐπαινῇ τὸν ἐαυτοῦ ἐναντίως ἔχοντα. ἔστι δὲ οὗτος ὁ ἀγαθός. μὴ γὰρ τοὶ οἶον λίθους μὲν εἶναι ἰέρους καὶ ξύλα καὶ ὄρνεια καὶ ὄφεις, ἀνθρώπους δὲ μὴ, ἀλλὰ πάντων τούτων ἰερώτατον ἔστιν ἀνθρώπος ὁ ἀγαθός, καὶ μισρώτατον ὁ πονηρός.* Quae plane ad illa Legum libr. VI. p. 765. E sq. attemperata sunt, ubi docetur hominem recta demum educatione et ingenii bonitate divinissimum atque mansuetissimum omnium animalium fieri ideoque plurimum sibi curae et institutionis deponere. Itaque inter alia etiam haec dicuntur: *ἐνθρώπος δὲ, ὡς φαμεν, ἡμερον, ὁμῶς μὴν παιδείας μὲν ὀρθῆς τυχόν καὶ φύσεως εὐτυχὸς θειώτατον ἡμειρώτατον τε ζῶων γίνεσθαι φιλεῖ, μὴ ἱκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφὲν ἀγριώτατον (τῶν) ὅποσα φύσι γῆων ἔνεκα οὐ δευτέρον οὐδὲ πάρεργον δεῖ τὴν παιδῶν τροφήν τὸν νομοθέτην εἶναι γίνεσθαι.* Quae noster levi verborum facta mutatione inanis rhetoricae calamitris exornavit atque pro suo consilio eo detorsit, ut viris bonis maximam deberi reverentiam docere conatus sit. Eundem legum locum ob oculos habuit etiam auctor Theagis p. 122. B. ita tamen, ut Platonem pressius sit sequutus: ex quo apparet unde originem habeat ista utriusque libelli convenientia, de qua iam supra aliquid monuimus. Expresserunt etiam Iamblich. *Adhortat. ad philosoph.* c. 9. p. 144. ed. Kiessling. Synesius *De calvitio* c. 5. p. 9. ed. Krabinger, alique, de quibus videndus est Gatakerus *Advers. Miscell.* p. 616. F. G. Atque haec quum ita se habeant, sponte consequitur Minoem non potuisse ante Leges Platonis litteris consignari, quae ipso Boeckhio iudice (l. c. p. 73.) post Olymp. CVI. 1. demum compositae sunt. Eo vero tempore Simo, qui teste Laertio cum Pericle rem habuit, nonagenarius saltem fuerit necesse est, qua quidem aetate quis est qui cum credat miseros istos dialogos misere conscribuisse? Sed ne de unis Legibus dicamus, quantum testimonium praevidemus fore qui infirmare con-

tur, ne Symposii quidem aut Politici opibus Simonem uti potuisse contendimus, praesertim si verum est quod narrat Diogenes, primum eum extitisse qui Socraticos sermones imitatione referret. Nam Symposium quidem non potuisse ante Olymp. XCVIII. 3. vel 4. in lucem emitti pro explorato habemus. Nec vero Politicus multo ante scriptus aut divulgatus est, quemadmodum alibi disputavimus. Iam vero inde a Periclis morte Olymp. LXXXVII. a. 3. vel 4. usque ad Olymp. XCVIII. 3. interiecti fuere anni minimum quadraginta tres vel quattuor. Quodsi autem Pericles Simoni civi suo tantum tribuit, ut ei ultro victum offerret, non illum verisimile est tunc adhuc fuisse viginti annorum adolescentulum. Ex quo quid consequatur, iam adeo clarum esse putamus, ut res uberiore explicatione haudquaquam indigeat.

Atque haec quidem satis ostendent, opinor, quo iure Simonem negemus quattuor istos dialogos conscripsisse. Hic vero nobis aliquis opponat, esse tamen per mirum ac prope singulare, quod quattuor illorum opusculorum tituli in scriptorum Simoneorum indice apud Diogenem reperiantur. Nam ex hac una re facile posse veritatem contrariae sententiae probari atque demonstrari admodum probabiliter. Ad quae habemus sane quae non incommode responderi queant. Etenim primum quidem ponere atque sumere licebit, ipsum illum catalogum Simoneorum dialogorum potuisse horum argumentorum tractationi ansam praebere. Quod si ita accidit, bonus sutor Atheniensis saltem aliquid laudis participabit, quam istae descriptiones commereantur. Nam ita posterioris aetatis scriptorem aliquem licebit statui splendidis eius operum titulis invitatum et excitatum esse, ut simile quiddam commentaretur. Quamquam qui id fieri poterit, intellectu utique est difficile. Nam primum quidem is, qui haec opera confinxit, iis non Simonis, sed Aeschini ac Platonis nomina praefigi voluit. Deinde quidnam invitamenti habere potuit, sutoris alicuius laudes litterarias aemulari? Nimirum in litteris certe nemo adeo est demissus et abiectus, quin altius quiddam sibi spectandum statuatur. Nisi forte pecunia, rerum omnium domina, effecerit, ut iuvenis aliquis *litterariam factitans* sutoris personam in se suscepit. Quid enim est, ad quod non adigat homines regina illa potentissima, quae, ut ait Horatius, uxorem cum dote, fidemque, et amicos, et genus, et formam donare solet. Verum enim vero ne

opus quidem est ut ita statusmus, quandoquidem argumenta horum librorum omnium sunt admodum trita, vulgaria, et a Socraticis saepenumero tractata. Ita *περί νόμου* praeter Pythagoreos quosdam scripserunt Crito Socraticus (v. Diog. Laert. II. 121 sqq.), Antisthenes Cynicus (v. ibid. VI. 16.), Speusippus Academicus (ib. IV. 5.), Xenocrates, eius successor, quem Diogenes IV. 12. refert *περί δυνάμειος νόμου* scripsisse. De virtute porro sive *περί ἀρετῆς εἰ διδασκόντων* Platonem ipsum novimus non uno libro commentatum esse, in eoque campo quantopere alii Socraticorum sese iactaverint, non est profecto cur post I. F. Fischerum ad Aeschin. *Socrat. qui feruntur Dialogg.* p. 21 sq. et Fuellebornium *Symbol. ad Histor. Philos. Part. X.* p. 143 sqq. diligentius exponamus. Nec vero defuerunt qui scriberent *περί τοῦ δικαίου*. Nam ut mittamus Critonem Platonis, qui idem argumentum illustrat, disputavit praeter alios Xenocrates teste Laertio IV. 13. *περί δικαιοσύνης*; item Antisthenes eodem teste VI. 16. Iam vero *περί τοῦ φιλοκερδοῦς* equis est qui sibi persuadeat a philosophis illius aetatis non esse expositum? Enimvero scripsit praeter Simonem etiam Crito teste Laertio libr. II. 5. 121. *περί τοῦ πλεῖον ἔχειν*, hoc est de argumento fere eodem. Scripserunt item alii *περί ἐγκρατείας*, *περί τοῦ ὀφελιμοῦ*, ac de aliis locis similibus, in quibus lucri cupiditas aut debuit aut potuit certe respici. Quamobrem nec mirum accidit, quod in Epistolis Socraticorum non uno loco de lucri cupidine disceptatur. Nimirum harum epistolarum auctores et ipsi voluerunt videri meri Socratici eamque ob causam hanc quoque rem vocarunt in disceptationem. Ex quibus omnibus liquere arbitramur raro quidem casu factum esse, ut quattuor istorum librorum tituli in Simonis dialogorum recensione reperiantur, nec tamen casu plane inexplicabili. Nam quum ista argumenta a Socraticis omnia frequentius essent tractata atque explicata, fieri profecto potuit facillime, ut eadem iis temporibus, quibus mala doctorum et indoctorum hominum fraus claris scriptoribus solebat fetus adulterinos affingere, studiosius arriperentur atque iterum iterumque illustrarentur.

Atque id quam aetate ita evenerit, coniectura non ita difficilis est. Putamus enim natos esse hos libros tempore Ptolemaeorum, quo fraudem hominum mendacium licentius grassatam esse in fingendis sub alieno no-

mine scriptis certissimis constat testimoniis. Qua de re classicus est locus Galeni in *Hippocr. de Nat. Hom.* libr. I. Tom. V. p. 16. ed. Basil. *Πρὶν γὰρ τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τε καὶ Περγᾶν γενέσθαι βιβλίους, ἐπι κτήσει παλαιῶν βιβλίων φιλοτιμηθέντας, οὐδέπω ψευδῶς ἐπετέγραπτο σύγγραμμα: λαμβάνειν δ' ἀρξάμενων μισθὸν τῶν κομιζόντων αὐτοῖς συγγραμμάτα παλαιῶν τινος ἀνδρὸς οὕτως ἤδη πολλὰ ψευδῶς ἐπιγράφοιτες ἐκόμιζον.* Eam autem fraudem maxime in Platonis et Aristotelis libris commissam esse, dudum observarunt Io. Woverus, I. Ger. Vossius, Aegid. Menagius, imprimisque Rich. Bentleius, in *Epistol. ad Waltonum* p. 4. et in *Respons. ad Boyleum* p. 6. ed. Lennep. atque Io. Luzacius *Lectt. Attic.* p. 149. Ac de Minoe quidem id tanto verisimilius suspicari licet, quod Diogenes Laertius eum dialogum narrat iam ab Aristophane Byzantio in trilogias suas fuisse relatum. Is enim in *Vita Platonis* §. 61. sic scribit: *ἔμοι δὲ, ὧν ἐστὶ καὶ Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικός, εἰς τετραλογίας ἔλθουσι τοὺς διαλόγους: καὶ πρώτην μὲν τιθέασιν, ἧς ἡρεῖται Πολιτεία, Τιμῆς, Κοιτίας, δευτέραν, Σοφιστικῆς, Πολιτικῆς, Κρατύλος, τρίτην, Νόμοι, Μίνως, Ἐπινομίς, κ. τ. λ.* quo loco cur Boeckhius in *Minoem* p. 32. praeter codicum auctoritatem scribendum putaverit *Μίνως, Νόμοι, Ἐπινομίς*, nos quidem non exputamus; nisi forte ita statuit, ne doctissimi grammatici Minoem post *Leges* scriptum putasse viderentur, quod sane eius de huius libri originibus sententiae aliquantum adversatur. Nimirum ex his verbis liquido apparet, iam illa aetate talem libellum pro Platónico venditatum esse. Atque idem fere de ceteris libris, quos diximus, statuendum censemus. Qui si posteriore demum aetate conficti essent, certe aliquid haberent, quod eius disciplinam redoleret, sicuti aliis id genus libellis factum esse compertum habemus. Verum enim vero est profecto horum librorum omnium ea ratio atque virtus, quae Alexandrinam aetatem maxime deceat. Quod enim vel ex variis pannis male consuti sunt vel imitatione genuinorum operum prave celata consarcinati, id plane convenit cum illo variae atque multiplicis doctrinae studio, quod eo tempore mirum quantum invaluisse accepimus. Nam eo studio effectum est hoc, ut scripta veterum legerentur potius quam intelligerentur; atque adeo ii, qui opera commentitia aliis suppo-

nere cogitabant, vel doctos et eruditos homines facile possent circumvenire, etiamsi adulterini libri, quos confuxissent, perquam negligenter compositi essent. Enimvero etiam hoc vitium ex illa multiplicis doctrinae cupiditate ortum, quod non modo extitit insolens quaedam scribendi et commentandi quasi libido et intemperantia, sed etiam plurima non tam recto subtilique mentis iudicio digererentur, quam temere consarcinarentur. Quod proh dolor in philosophia potissimum ita accidit, ad quam accesserunt saepe homines male feriat, qui quum minime ad eius studium et tractationem a natura facti essent, invita Minerva, quod dicitur, ad scribendum appulerunt animum, et quamvis omnia temere corradentes certa incertis, mala bonis, perspicua tenebricosis, recta falsis miscerent ac saepenumero etiam misere balbutirent, tamen Platoni et Aristoteli multa affingerent, de quibus summi philosophi ne per somnium quidem cogitavissent. De qua re exposuerunt Heynius *Opuscul. Academ.* Vol. I. p. 127 sq. et Luzacius *Lectt. Attic.* Sect. II. §. IX. §. 9 sqq. Talibus igitur studiis talibusque temporibus omnino digna sunt ista opera, de quibus loquimur, in quibus et variae doctrinae inanis iactatio, et frigidum declamationis studium, et misera operum genuinorum compilatio, et vero etiam fusa insanientis philosophiae oratio deprehenditur, quanquam ceteroquin probus est sermo nec veteris scriptoris Attici ingenio et facultate indignus, siquidem verba tantummodo, non item sententiae et enunciata spectantur. Quodsi igitur hi dialogi nonnulla communia habent, veluti quod incerta persona cum Socrate in iis colloquens inducitur aut quod sententioas quasdam saepius iterant atque inculcant, causa eius rei videtur exinde potius repetenda, quod eodem tempore et fortasse in eadem scholae alicuius officina nati, quam quod ab uno eodemque scriptore compositi sunt, praesertim quum, ut antea diximus, in quadam similitudine etiam dissimillimi inter se esse reperiantur.

At enim vero, inquit aliquis, nonne mirum accidit, quod tanti nominis criticus, qualem Aristophanem Byzantium fuisse perhibent, adeo in fraudem inductus est, ut tam miseram scriptionem, qualis est Minois, in trilogiis suis recenseret? Ad quae nobis cum aliis respondere licebit, veteres criticos utique fugisse plurima, quae hodie non facile eruditiores fallant. Etenim in tam

multiplici occupatione, qualem illis praebebat diversissimorum operum non dicam lectio, sed una collectio, mirum profecto non est, quod subinde titulos librorum magis respexerunt, quam eorundem argumenta subtiliter explorarunt. Qua in re quousque peccatum sit, vel ea docebunt, quae de his rebus breviter quidem, at vere graviterque monuit Fr. Aug. Wolfius *Prolegg. ad Homer.* p. XLVIII sq. Ac de Minoe quidem Platoni adscripto quomodo doctissimus Grammaticus in fraudem et errorem induci potnerit, non temere videtur coniectura assequuti esse. Quod enim in omni causa evenire solet, ut praeiudicatis opinionibus facillime ad novos errores abripiamur, id hic quoque factum esse verisimile existimamus. Statuerat Aristophanes libros Platonis in trilogias distribuendas esse. Fecit igitur primam trilogiam Politiam, Timaeum, Critiam, idque si quid video rectissime, quandoquidem hi libri ipsius Platonis iudicio arctissimo vinculo inter ipsos continentur. Secundam voluit constare Sophista, Politico, et Cratylo, non satis recte quidem, nec tamen prorsus inepte, siquidem Sophista cum Politico sine ulla controversia cohaeret aptissime, Cratylus autem aliquam certe cum his libris habet argumenti cognationem. Iam vero tertiae trilogiae circumspexit elementa. Quod dum facit, ecce offeruntur ipsi sponte *Leges* et *Epinomis*. Sed tertium quiddam deest ad trilogiae integritatem. Ibi vero ei in manus venit *Minos* sive *περὶ νόμων*. Exoptatum sane inventum. Quid enim cum *Legum* et *Epinomidis* argumento nomine quidem certe magis congruat? Itaque arripit librum fortasse vix leviter inspectum et cum duobus reliquis operibus praeiudicatae indulgens opinioni protenus iungit atque consociat. Ita igitur et ipse in gravem errorem incidit, et auctoritate sua effecit, ut alii per multa saecula in eiusdem fraudis societatem pertraherentur. Sed errorem Grammatici nobis quidem fatendum est admodum prosperum atque utilem evenisse. Quod enim ille Minoem in primas trilogias retulit: nam ceteras rerum ipsarum difficultatibus impeditus non potuit perficere, quartam tantummodo, sed parum probabiliter statuit *Theaetetum*, *Critonem* et *Phaedonem*; quod igitur Minoem in trilogiis suis numeravit, ex eo certe hoc discimus, opusculum iam tum fuisse divulgatum, possumusque etiam de aliorum similium natalibus non improbabili facere coniecturam. Ita igitur tempus, quo

editi hi fetus in lucem sunt, verisimiliter videtur definituisse.

Verum superest adhuc alia quaestio. Possit enim aliquis contendere et affirmare, hos quattuor dialogos, ex quibus vulgo *Minos* et *Hipparchus* a *Diogene*, *Thrasyllo* et ipso *Aristophane* in *Platoniciis* numerantur, dialogi de *Virtute* et de *Iusto* autem vel ad *Aeschinem* vel alium quempiam referuntur auctorem, plane esse eosdem, quos *Diogenes* inter *Simonea* memoraverit, sive ii genuini sint sive misero sutori suppositi. Et certe *Boeckh* quoque ea de re loquutus est ambigue, qui p. 45. scripserit haec: „*Ea magnopere mihi reddunt verisimile, non alios esse quatuor nostros dialogos atque illos, qui apud Diogenem Simoni Socratico tribuuntur.*“ et pag. 48. ita iudicaverit: „*Attamen quum Panaetius, homo non ignobilis, apud Diogen. II. 64. genuinos nullos praeter Xenophontis, Antisthenis et Aeschinis dialogos Socraticorum agnoscat, eatenus tantum haec opuscula Simoni tribuo, quatenus ea, quae Laertius dicit ad eum poterant referri.*“ Quamquam idem p. 46. sic disputat, ut quae fuerit eius sententia, minime dubium videatur. At primum quidem huic sententiae multum officit codicum veterum auctoritas, in quibus nullus horum librorum *Simoni* tribuitur. Quin etiam tituli *Minois* et *Hipparchi*, quantumvis inepte conficti, utpote a parte tantum operis eaque leviori sumti, genuini videntur, siquidem ad *Platonis* morem et consuetudinem sunt inventi, qui minores quidem dialogos suos clarorum hominum nominibus insignivit, non ab argumenti ratione inscripsit, ut altera inscriptio *περὶ νόμου* et *περὶ φιλοκερδοῦς*, sicuti factum est in ipsius *Platonis* scriptis, temere a grammaticis vel etiam ab ipsis auctoribus adiecta sit. Deinde ipse *Diogenes Laertius* cum veterum librorum testimoniis consentit egregie, quum tamen de *Simonis* libro ita loquatur, ac si eum ipse adhuc viderit atque inspexerit. Praeterea quum *Simonis* dialogos, *Diogenis* testimonio, uno volumine comprehensos circumferri consuevisse compertum habeamus — nam *εἰς δὲ*, inquit, *τρῆς καὶ τριάκοντα ἐν ἐνὶ φερόμενοι βιβλία* — equis sibi persuadeat, ex toto hoc opere eoque, sicuti suspicari licet, non admodum amplo singulos tantummodo sermones esse conservatos? Nimirum hoc perinde est, ac si ex *Xenophontis* *Memorabilibus* vel *Oeconomico* singulae tantummodo

quaedam particulae, ex diversis locis decerptae, ad nostram usque memoriam conservatae fuerint. Accedit quod ex veteribus scriptoribus, quantumvis ab iis frequenter dialogorum manifesta fraude suppositorum mentio iniiciatur, tamen nemo memoravit aliquid Simoneum, quod certe secus foret, si dialogi isti quattuor iam antiquitus Simoni tributi essent. Denique hoc unum si quaeratur, num quattuor isti libelli, quum omnes sint suppositicii neque veteri Attico alicui scriptori debeantur, tamen a nonnullis etiam Simoni sint attributi, vereor equidem ne, si non *περὶ ὄνων πόρων*, at saltem de lana caprina rixari videamur. Nam si Simoni a nonnullis iniuria adscripti sint nec vero ab eo re vera profecti, nulla profecto caussa est, cur subtilius de ea re examen instituat. Itaque hoc pro explorato habendum putamus, non posse eos ad sutorem illum sapientem tanquam auctorem ullo modo referri, eoque iudicio utique acquiescimus. Quamobrem nomen Simonis in posterum rursus ab indicibus eorum scriptorum exulabit, quibus sive recte sive iniuria adscribuntur libri etiam nunc superstites.

C o d i c e s .

Contulit *Im. Bekkerus* Paris. A. (n. 1803.)
 Ven. *Æ. Paris.* *K. Angel.* *v. Laurent.* *z. Laur.*
b. c. Vatic. *f. Nos* adhibuimus Florentinos *a. b.*
c. o. x. et Leidensem, de quo *v. Heusdii Specim.*
Crit. p. 142. Omnium optimus est Paris. A.

M I N Ω Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΤΑΙΡΟΣ.

Cap. I. Ὁ νόμος ἡμῖν τί ἐστίν;
ΕΤ. Ὅποιον καὶ ἐρωτᾷς τὸν νόμον;

313

P. 313. καὶ ἐρωτᾷς τὸν νόμον] τῶν νόμων Par. A. et
Leid. quod dedit Bekker. et Turic. sed v. ann.

P. 313. Ὁ νόμος ἡμῖν τί
ἐστίν] Initium disputationis
idem Hipparchi: *Τί γὰρ τὸ φι-
λοκερδές; τί ποτὲ ἐστίν; καὶ τί-
νες οἱ φιλοκερδεῖς;* Dialogi de
Iusto: *Ἐχεις ἡμῖν εἰπεῖν ὅ τί
ἐστὶ τὸ δίκαιον;* Dialogi de Vir-
tute: *Ἄρα διδακτόν ἐστιν ἡ ἀρε-
τή;* Par nimirum inscitia pa-
rem horum scriptorum auctorem
prodere visa est Augusto
Boeckhio, qui de neglecta in
his libris exordii venustate ex-
posuit in egregio doctrinae iu-
venilis specimine Comment. in
Minoem Plat. et Libros
prioros de Legibus p. 36 sq.
Sed simillimum etiam Demodoci
exordium est. Nimirum id qui-
dem certum, insulos fuisse ho-
rum librorum omnium auctores.
Inter dialogos Platonis nullus
est qui tale initium habeat. Alia
enim Menonis est ratio, in quo
statim in sermonis principio non
Socrates, sed Meno, hoc est
confidentia maxima adolescens,
protenus quaerit, num virtus
doceri possit necne.

Ὅποιον καὶ ἐρωτᾷς —]

Nimis hic affectata ista Inter-
rogandi forma: quae etsi in
scriptis Platonis satis crebra est,
ut per se reprehendenda non
sit, tamen quamnam postulet
cautionem, ne subrustica evadat,
facile perspicies ex iis, quae de
eius usu ad Euthydem. p. 271.
A. exposuimus. Itaque hic qui-
dem desideramus Platoniam ur-
banitatem et elegantiam. Cete-
rum τῶν νόμων, quod est in
codd. quibusdam, nemo vulgatae
temere praeferet, qui memine-
rit, qua lege et condicione arti-
culus post interrogativa prono-
mina inferatur. Hunc locum in-
terpreteris sic: Qualis tan-
dem ista lex est, de qua
interrogas? Quid hac in re
vel a doctissimis viris erratum
sit, facile perspicies ex iis,
quae scripsit A. Matthiae Gr.
Gr. §. 265. 4. annot. Neque de-
erunt hodie qui Boeckhium
mirentur olim Praef. ad Simon.
Dial. p. VIII. sollicito aliud exem-
plum loquutionis ὁποιον τὸν νό-
μον circumspexisse.

ΣΩ. Τι δέ; ἔστιν ὃ τι διαφέρει νόμος νόμον κατ' αὐτὸ τοῦτο, κατὰ τὸ νόμος εἶναι; σκόπει γὰρ δὴ ὃ τυγχάνω ἐρωτῶν σε. ἐρωτῶ γάρ, ὡς περ εἰ ἀνηρόμην τί ἐστι χρυσός, εἰ με ὡσαύτως ἀνήρου ὁποῖον καὶ λέγω χρυσόν, οἴομαι σε οὐκ ἂν ὀρθῶς ἐρεῖσθαι. οὐδὲν γάρ που διαφέρει οὔτε χρυσὸς χρυσοῦ οὔτε λίθος λίθου κατὰ γε τὸ λίθος εἶναι καὶ κατὰ τὸ χρυσός, οὕτω δὲ οὐδὲ νόμος που νόμον οὐδὲν διαφέρει, ἀλλὰ πάντες εἰσι ταυτόν. νόμος γὰρ ἕκαστος αὐτῶν ἐστὶν ὁμοίως, οὐχ ὃ μὲν μᾶλλον, ὃ δ' ἥττον. τοῦτο δὴ αὐτὸ ἐρωτῶ, τὸ πᾶν τί ἐστι νόμος. εἰ οὖν σοι πρόχειρον, εἰπέ.

ΕΤ. Τί οὖν ἄλλο νόμος εἶη ἂν, ὃ Σώκρατες, ἀλλ' ἢ τὰ νομιζόμενα;

ΕΤ. Ἡ καὶ λόγος σοι δοκεῖ εἶναι τὰ λεγόμενα;

[ἔστιν ὃ τι διαφ.] V. τί δέ ἔστιν ὃ τι δ. quod emendavit Steph. Queritur enim non de re, quia lex a lege differat, sed an omnino alia ab alia differre existimanda sit.

κατ' αὐτὸ τοῦτο, κατὰ τὸ π. ε.] V. κατὰ ταῦτό τ. invit. codd. praeter unum solum Angel. omnibus.

οἴομαι σε οὐκ ἂν ὀρθῶς ἐρεῖσθαι] V. οἶμαι, quod cum Bekkero ex Par. A. et Leid. in οἴομαι convertimus. Praeterea vett. editt. ἴρεσθαι, quod ex Par. K. emendatum.

B. πρόχειρον, εἰπέ] Sic Bas. 2. Leid. Flor. o. x. Par. K. pro vulg. εἰπεῖν. Imperativum firmant etiam codd. v. b. f. qui habent εἰπε. Ceterum fallitur Boeckhius Praef. ad Sim. p. X. sq. imperativum putans apud Platonem ibi tantum imperandi vim habere, ubi id ex quadam anacoluthia fieri queat, praesertim post futurum aut optativum, qui futuri locum teneat, et post ἔαν δὲ cum coniunctivo.

κατ' αὐτὸ τοῦτο, κατὰ τὸ νόμος εἶναι] Contulit Boeckhius p. 30. cum his locum Philēbi p. 12. E. καὶ γὰρ χρῶμα, ὃ δαιμόνιε, χρῶματι κατὰ γε αὐτὸ τοῦτο οὐδὲν διαφέρει, τὸ χρῶμα εἶναι τὸ πᾶν. In quibus etsi obscuriora sunt imitationis vestigia, tamen obscuriora certe extant. Sed nimirum quantopere in his concinnandis scriptor sese torserit, id quae sequuntur ostendunt luculentissime. Nonne enim

miserè balbutientis sunt ista: ἐρωτῶ γάρ, ὡς περ εἰ ἀνηρόμην — ἐρεῖσθαι? Plato ipse, nisi fallor, omissis istis ἐρωτῶ γάρ, scripturus erat: ὡς περ γὰρ ἂν εἰ ἀνηρόμην κ. τ. λ. Quamquam vel sic impeditior existit oratio neque commode locum habet importunum istud ὁποῖον καὶ λέγω.

B. νόμος γὰρ ἕκαστος αὐτῶν ἔστιν ὁμοίως] Iunge: ἕκαστος γὰρ αὐτῶν ἔστιν ὁμοίως νόμος, nam unquamque

ἢ ὄψις τὰ ὀρώμενα; ἢ ἀκοή τὰ ἀκουόμενα; ἢ ἄλλο μὲν λόγος, ἄλλο δὲ τὰ λεγόμενα· καὶ ἄλλο μὲν ὄψις, ἄλλο δὲ τὰ ὀρώμενα; καὶ ἄλλο μὲν ἀκοή, ἄλλο δὲ τὰ ἀκουόμενα; καὶ ἄλλο δὲ νόμος, ἄλλο δὲ τὰ νομιζόμενα; οὕτως ἢ πῶς σοι δοκεῖ;

ΕΤ. Ἄλλο μοι νῦν ἐφάνη.

Cap. II. ΣΩ. Οὐκ ἄρα νόμος ἐστὶ τὰ νομιζόμενα.

ΕΤ. Οὐ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Τί δὴτ' ἂν εἴη νόμος; ἐπισκεψώμεθα αὐτὸ ὧδε. εἰ τις ἡμᾶς τὰ νῦν δὴ λεγόμενα ἀνήρετο, Ἐπειδὴ ὄψει φατὲ τὰ ὀρώμενα ὀραῖσθαι, τίμη ὄντι τῇ ὄψει ὀραῖται; ἀπεκρινάμεθ' ἂν αὐτῷ, ὅτι αἰσθηθεὶς ταύτη τῇ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν δηλούσῃ ἡμῖν τὰ χρώματα. εἰ δ' αὖ ἤρετο, Τί δέ; ἐπειδὴ ἀκοῇ τὰ ἀκουόμενα

C. καὶ ἄλλο μὲν ὄψις — τὰ ὀρώμενα] Absunt haec a Par. A. Pro vulg. ἄλλα δὲ τὰ λ. et ἄλλα μὲν ἀκοή, ἄλλα δὲ τὰ ἀκ. ex cod. Leid. ubique ἄλλο reposuimus, quod iam Steph. commendavit. Et postremo loco ἄλλο δὲ τὰ ἀκουόμενα firmat etiam Par. A.

Ἄλλο μοι νῦν ἐφάνη] Sic Par. A. et Leid. pro vulg. Ἄλλ' ὁμοίον νῦν ἐφ. quod recte emendavit Steph. Singularis scriptura est Par. K. ἀλλ' οὐχ ὁμοίον.

P. 314. εἰ δ' αὖ ἤρετο] V. εἰ δ' αὖθις ἤρετο, quod ex Par. A. Leid. Flor. o. x. affis mutavimus.

Τί δέ; ἐπειδὴ ἀκοῇ —] V. reliquis praetermissis scribitur: δὲ αὖθις ἀνήρετο, τίμη ὄντι τῇ ἀκοῇ τὰ ἀκουόμενα ἀκούεται, ἀπεκρινάμεθ' κ. τ. λ. Explevimus locum praecunte Bekkero ex Par. A. et Leid., ad quorum scripturam prope accedunt etiam reliqui, si discesseris a Ven. Z. et Laur., qui item mutilum habent locum.

earum similiter lex est, neque alia magis, alia minus. Molestum in hac verborum collocatione accidit αὐτῶν. Quod si tenens, males nobiscum aut ordinem eum, quem modo significavimus, aut qualem videmus De Rep. VII. p. 523. C. δάκτυλος μὲν αὐτῶν φαίνεται ὁμοίως ἕκαστος, καὶ ταύτη γε οὐδὲν διαφέρει. At enimvero perplexa ista oratio hominis purum subtilis et eruditi ingenio

digna est, qui dissimilia perversissime inter ipsa confudit.

Ἡ καὶ λόγος σοι δοκεῖ —] Mireris hic acumen hominis, qui dissimilima composuit tanquam similia, scilicet callida imitatione Socraticae inductionis artificium expressurus. Verum subtilitas dialectica in eo adeo desideratur, ut subinde paene ultro umbram eius sectari videatur.

C. Τί δὴτ' ἂν εἴη νόμος; ἐπισκεψώμεθα αὐτὸ —]

ἀκούεται, τινι ὄντι τῆ ἀκοῆ, ἀπεκρινάμεθ' ἂν αὐτῶ, ὅτι αἰσθήσει ταύτη τῆ διὰ τῶν ὠτῶν δηλοῦση ἡμῖν τὰς φωνάς. οὕτω τοίνυν καὶ εἰ ἀνέροιτο ἡμᾶς, Ἐπειδὴ νόμῳ τὰ νομιζόμενα νομίζεται, τινι ὄντι τῶ νόμῳ νομίζεται; πότερον αἰσθήσει τινι ἢ δηλώσει, ὥσπερ τὰ μανθανόμενα μανθάνεται δηλοῦση τῆ ἐπιστήμη, ἢ εὔρεισι τινι, ὥσπερ τὰ εὔρισκόμενα εὔρισκεται, οἷον τὰ μὲν ὑγιεινὰ καὶ νοσώδη ἰατρικῆ, ἃ δὲ οἱ θεοὶ διανοοῦνται, ὡς φασιν οἱ μάντις, μαντικῆ; ἢ γὰρ που τέχνη ἡμῖν εὔρεισις ἐστὶ τῶν πραγμάτων. ἢ γὰρ;
 ET. Πάνυ γε.

Ἐτι αἰσθήσει ταύτη τῆ διὰ τῶν ὠτῶν —] V. ταύτη aberat, praeter auctoritatem codicum. Male in Ald. totus hic locus: Ἐτι αἰσθήσει usque ad ὠτῶν omissus est, relicto spatio. Bas. 2. sic expletum praebet: τῆ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ εἰ, τινι τὰ ἀκουόμενα, τῆ διὰ τῶν ὠτῶν. Melius rem gessit Steph. qui hic codd. videtur consuluisse.

τινι ὄντι τῶ νόμῳ νομ.] τῶ, additum ex Par. AK. Leid. Flor. a. b. o. x. Ang. Laur. z. b. Vat., vulgo deerat.

B. καὶ νοσώδη] V. καὶ τὰ νοσώδη. Articulus om. Par. A. Leid. Sic in contrariis notionibus articulus non iteratur Charmid. p. 171. A. B. Lach. p. 195. C. al.

Sic Dialog. de Virt. p. 376. A. ἄρα διδάκτων ἢ ἀρετῆ, ἢ οὐ διδάκτων, ἀλλὰ φησὶ οἱ ἀγαθοὶ γίγνεται ἄνδρες ἢ ἄλλω τινι τρόπῳ; — ἀλλὰ ὧδε σκεψόμεθα αὐτῶ. De Iust. p. 372. A. sq. ubi totus qui sequitur locus huic est simillimus.

P. 314. πότερον αἰσθήσει τινι ἢ δηλώσει —] Ad πότερον αἰσθήσει τινι ἢ δηλώσει facile apparet ex antecedentibus repetendum esse τῶ νόμῳ τὰ νομιζόμενα νομίζεται. Idem dictum esto de proximis ἢ εὔρεισι τινι. Sed perquam absurde iam quaeritur, num lex sit αἰσθησις aliqua an δῆλωσις. Neque enim ex antecedentibus consequitur, ut horum aliquid esse necessario existimanda sit. Nam et visus et auditus contineri indicatur αἰσθήσει τινι τὰ χρώματα ἢ τὰς φωνὰς δηλοῦση, nec vero αἰσθή-

σει τινι ἢ δηλώσει αὐτῶν. Miscet igitur homuncio atque conturbat rursus diversas notionem miserrime. Sed maior etiam perturbatio ex eo oritur, quod additur ἢ εὔρεισι τινι, quod iam tanquam tertium quiddam sine ulla causa adicitur. In hoc ipso vero quantum rursus ineptiarum cernitur! Perquam certe ridiculum est atque insulsum, quod vates dicuntur εὔρισκεσθαι, invenire, sibi videri, quid dii sentiant, siquidem μαντικῆ sit ars, ars vero εὔρεισις τῶν πραγμάτων videatur. Talis qui accurate rimantur, ii certe facile sibi persuadebunt, auctorem libelli non esse hominem aliquem in philosophorum doctrinam cum laude versatum, sed potius ineptum harioium iustae disciplinae rudem planeque expertem, qui scribendi negotium in-

Cap. III. ΣΩ. Τί οὖν ἂν τούτων ὑπολάβοιμεν μάλιστα τὸν νόμον εἶναι;

ET. Τὰ δόγματα ταῦτα καὶ ψηφίσματα, ἔμοιγε δοκεῖ. τί γὰρ ἂν ἄλλο τις φραῖη νόμον εἶναι; ὥστε κινδυνεύει, ὃ σὺ ἐρωτᾷς, τὸ ὅλον τοῦτο, νόμος, δόγμα πόλεως εἶναι.

ΣΩ. Δόξαν, ὡς ἔοικε, λέγεις πολιτικὴν τὸν νόμον.

ET. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Καὶ ἴσως καλῶς λέγεις· τάχα δὲ ὧδε ἄμεινον εἰσόμεθα. λέγεις τινὰς σοφοὺς;

οἱ μάντις, μαντικῆ; ἢ γὰρ ποῦ τέχνη] Vett. edit. pro ἢ γὰρ που τέχνη, quod debetur Par. A. et Leid., scriptum habent μαντικῆ γὰρ που τέχνη. Istud μαντικῆ omissum est in Ald. et codd. Ven. Z. Flor. o. x. Par. K. Angel. Laur. z. b. c. Vat. Videlicet in his quoque scriptum μαντικῆ γὰρ που τ.

B. Τί οὖν ἂν τούτων ὑπολάβοι] Vulgo haec sic distincta legebantur: Socr. Τί οὖν ἂν τούτων — ψηφίσματα; Am. Ἐμοιγε δοκεῖ x. τ. λ. Recte libri Par. A. K. Ven. Z. Leid.

C. ὧδε ἄμεινον εἰσόμεθα] Sic Par. AK. Leid. Flor. a. c. o. x. Angel. Laur. z. b. c. Vat. Vulgo ὧδε post εἰσόμεθα positum legitur, quod nec Bekkerus mutavit.

vita Minerva aggressus sit. Cuiusmodi homines non nostra demum aetas vidit, quae sane iis abundat, sed ipsa etiam Socratis et Platonis tempora extulerunt, quemadmodum ex Aristophane et Xenophonte intelligere licet.

B. Τὰ δόγματα ταῦτα καὶ ψηφίσματα] Responderi debebat: τούτων μὲν οὐδέν, τὰ δόγματα δὲ ταῦτα καὶ ψηφίσματα. Nam ταῦτα non pertinent ad praecedentia, sed significant nota illa, celebrata illa, quem usum pronomini alibi illustravimus. Certe haec aliam explicationem vix, opinor, habitura sunt. Iam vero ex hac interlocutoris responsione dissecandi artifex protenus concludit, illi legem esse videri δόξαν πολιτικῆν, scilicet ut infra p. 314. E. ostendat hanc definitionem

legis esse falsam. Quid igitur? mirarisne hominis ingenium, qui ipse δόγμα atque δόξαν protenus idem esse ultro statuit, quum tamen paullo ante inter ἀκοῆν et ἀκουόμενα, νόμον et νομιζόμενα, x. τ. λ. multum discriminis intercedere recte indicaverit? Nugas istas perstrinxit etiam Boeckhiius p. 12.

C. τάχα δὲ ὧδε ἄμεινον εἰσόμεθα] Recte Schleiermacherus „Exscripta haec sunt ex Euthyphrone p. 9. E., ubi leguntur haec: τάχ' ὧ γὰρ βέλτιον εἰσόμεθα; sed temere, siquidem hic desideratur quod ibi verbis vim pondusque suum attribuit.“ Praeterea recte indicavit Boeckhiius p. 38. en. quae dehinc sequuntur, simillima esse illis Dialogi de Iust. p. 375. C. indè ab ὧ δὲ γε ταῦτα usque ad finem.

- ET. Ἐγὼ γε.
 ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ σοφοὶ εἰσι σοφία σοφοί;
 ET. Ναι.
 ΣΩ. Τί δέ; οἱ δίκαιοι δικαιοσύνη δίκαιοι;
 ET. Πάνν γε.
 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ νόμιμοι νόμῳ νόμιμοι;
 ET. Ναι.
 ΣΩ. Οἱ δὲ ἄνομοι ἀνομία ἄνομοι;
 ET. Ναι.
 ΣΩ. Οἱ δὲ νόμιμοι δίκαιοι;
 ET. Ναι.
 ΣΩ. Οἱ δὲ ἄνομοι ἄδικοι;
 ET. Ἄδικοι.
 ΣΩ. Οὐκοῦν κάλλιστον ἢ δικαιοσύνη τε καὶ ὁ νόμος;
 ET. Οὕτως.
 ΣΩ. Αἰσχιστον δὲ ἢ ἀδικία τε καὶ ἡ ἀνομία;
 ET. Ναι.
 ΣΩ. Καὶ τὸ μὲν σώζει τὰς πόλεις καὶ τῶλλα πάντα, τὸ δὲ ἀπόλλυσι καὶ ἀνατρέπει;
 ET. Ναι.
 ΣΩ. Ὡς περὶ καλοῦ ἄρα τινὸς ὄντος δεῖ τοῦ νόμου διανοεῖσθαι, καὶ ὡς ἀγαθὸν αὐτὸ ζητεῖν.

D. Οἱ δὲ ἄνομοι — ἀνομοί] V. bis ἀνόμοι, quod correctum ex Par. A K. Leid. Ang. Flor. x. et Laur. b. Idem vitium inde in proximis quoque sublatum.

ἢ ἀδικία τε καὶ ἡ ἀνομία] ἢ secundo loco accessit ex

Οὐκοῦν καὶ οἱ νόμιμοι νόμῳ νομί] Dellrat homo ineptissimus, rursus temere miscens quae sunt inter se longe dissimillima. Platonem quidem certe usquam ita statuisse prorsus negamus. Praeterea in proximis pro ἀνομοί scribebatur olim ἀνόμοι, quod A. Stephanus non debebat in Thesaurum suum T. II. p. 1030. E. referre. Nam etsi dignum fuerit

hominis balbutientis omniaque misere perturbantis stoliditate, tamen quoniam barbarum est, ex codd. refugendum fuit. Vere enim Boeckhiius p. 53. „Substantiva in ὄς desinentia, quae praefixo ἄ privante faciunt negantia adiectiva, et mutato finali ὄς in ἴμος affirmantia, non faciunt privativa composita ex affirmante adiectivo in ἴμος et littera ἄ. Ita λό-

- ET. Πῶς δ' οὐ;
 ΣΩ. Οὐκοῦν δόγμα ἔφαμεν εἶναι πόλεως τὸν νόμον;
 ET. Ἐφαμεν γάρ.
 ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἔστι τὰ μὲν χρηστὰ δόγματα, τὰ δὲ πονηρὰ;
 ET. Ἔστι μὲν οὖν.
 ΣΩ. Καὶ μὴν νόμος γε οὐκ ἦν πονηρός.
 ET. Οὐ γάρ.
 ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἔχει ἀποκρίνεσθαι οὕτως ἀπλῶς, ὅτι νόμος ἐστὶ δόγμα πόλεως.
 ET. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ.
 ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἀρμόττοι ἂν τὸ πονηρὸν δόγμα νόμος εἶναι.
 ET. Οὐ δῆτα.
 Cap. IV. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν δόξα γέ τις καὶ αὐτῷ μοι καταφαινεται ὁ νόμος εἶναι. ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἡ πονηρὰ δόξα, ἄρα οὐκ ἤδη τοῦτο κατάδηλον ὡς ἡ χρηστή, εἴπερ δόξα νόμος ἐστί;
 ET. Ναι.
 ΣΩ. Λόξα δὲ χρηστὴ τίς ἐστιν; οὐχ ἡ ἀληθής;
 ET. Ναι.

Par. A. Leid. Ang. Laur. b. Flor. a. c. o. x. Sic enim antea: ἢ δικαιοσύνη τε καὶ ὁ νόμος, quibus haec respondent.

E. καὶ αὐτῷ μοι καταφαινεται] V. αὐτό μοι, quod iam Stephanus vidit in αὐτῷ μοι mutari oportere. Et sic scriptum habent Par. A K. Ven. E. Laur. Flor. a. o. x.

γος, ἔλογος, λόγιμος; μόρος, ἄμορος, μῆριμος; τρόμος, ἀτρόμος, τροφίμος; γόνος, ἄγονος, γόνιμος; sed ἀλόγιμος, ἀμόριμος, κ. τ. λ. nusquam dicuntur.

D. Καὶ τὸ μὲν σώζει τὰς πόλεις —] Euthyphr. p. 14. B. καὶ σώζει τὰ τοιαῦτα τοὺς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων; τὰ δ' ἐναντία τῶν κακηρισμένων ἀσεβῆ, ἃ δὲ καὶ ἀνατρέπει ἕπαντα καὶ ἀπόλλυται.

Plat. Opp. Vol. IX. Sect. I.

Quae cum his contendit Boeckhiius p. 26.

E. Οὐκ ἄρα ἀρμόττοι ἂν — εἶναι] Ἀρμόττειν sic cum infinitivo iunctum apud Platonem frustra quaesieris. Eodem tamen modo auctor Epist. VIII. p. 356. D. ἐν ἡ βασιλείας ἀρμόττει γίνεσθαι.

καὶ αὐτῷ μοι καταφ.] Hoc ex codd. restituendum fuit

315 ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ ἀληθῆς δόξα τοῦ ὄντος ἐστὶν ἐξεύρεσις;

ET. Ἔστι γὰρ.

ΣΩ. Ὁ νόμος ἄρα βούλεται τοῦ ὄντος εἶναι ἐξεύρεσις.

ET. Πῶς οὖν; ὦ Σώκρατες, εἰ ὁ νόμος τοῦ ὄντος ἐστὶν ἐξεύρεσις, οὐκ αἰετὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις χρώμεθα περὶ τῶν αὐτῶν, εἰ τὰ ὄντα γε ἡμῖν ἐξεύρηται;

ΣΩ. Βούλεται μὲν αὐδὲν ἦττον ὁ νόμος εἶναι τοῦ ὄντος ἐξεύρεσις· εἰ δ' ἄρα μὴ τοῖς αὐτοῖς αἰετὶ νόμοις χρώνται ἄνθρωποι, ὡς δοκοῦμεν, οὐκ αἰετὶ δύ-

P. 315. Ὁ νόμος ἄρα βούλεται — εἶναι] Sic Par. A. K. Leid. Angel. Laur. z. 6c. Vat. Flor. n. c. o. x. Vulgo legatur: Ὁ νόμος οὖν τοῦ ὄντος ἐστὶν ἐξεύρεσις.

τοῦ ὄντος ἐξεύρεσις] Sic Par. A. Vulgo εἴρηται. εἰ δ' ἄρα μὴ τοῖς αὐτοῖς] Sic Leid. Par. K. Ang. Laur. z. 6c. Flor. n. c. o. x. pro vulg. οἱ δ' ἄρα μὴ τ. α. χρώμενον. Fictus: Quodsi non iisdem, ut videtur, legibus homines utuntur.

ὡς δοκοῦμεν] δωκ Par. K.

B. νόμοις χρώνται, ἄλλοι τε ἄλλοις] Sic Par. A. Leid. pro vulg. νομ. χρ. αἰετὶ ἄλλοι γε. Receptam lectionem con-

pro corrupto καὶ αὐτό μοι κ. conf. Phaedon, p. 153. D. Lachet. p. 180. C. ibique annot.

P. 315. τοῦ ὄντος ἐστὶν ἐξεύρεσις] Nec hoc Platonis doctrinae convenit, qui rectam opinionem profecto aliud quid esse censuit quam qualemcunque τοῦ ὄντος inventionem; quin ne inventionem quidem esse voluit. Sinistre igitur accepit hic noster, quae de ea re in Menone Platonis disputantur.

ὡς δοκοῦμεν, οὐκ αἰετὶ δ.] Istud ὡς δοκοῦμεν cum subsequente sententia, οὐκ αἰετὶ δύναιται κ. τ. λ., connectendum est. Sed vide, quam illud importune hic inculcatum sit. Quidni enim ὡς δοκῶ dixit, quum alter in

eius sententiae communionem nondum pervenerit?

ἐνθὲνδε κατάδηλον γέν.] Nempe non hoc debuit homo ineptus demonstrare, alios homines atque populos aliis legibus uti, quod profecto nulla demonstratione egebat; illud potius ipsi ostendendum fuit, legem semper quidem ad τὸ ὄν spectare, sed hominum imbecillitate accidere, ut quod illi propositum sit, id non assequantur. At enim vero huius sententiae explicatio maiorem utique requirit subtilitatem, quam quae in illius cerebrum conveniat. Itaque neglectis iis, quorum expositionem flagitabat disputationis ratio, temere ad ea de-

νανται ἐξευρίσκειν ὃ βούλεται ὁ νόμος, τὸ ὄν. ἐπεὶ φέρε ἴδωμεν, ἴαν ἄρα ἡμῖν ἐνθὲνδε κατάδηλον γένηται, εἴτε τοῖς αὐτοῖς αἰετὶ νόμοις χρώμεθα ἢ ἄλλοτε ἄλλοις, καὶ εἰ ἅπαντες τοῖς αὐτοῖς ἢ ἄλλοις.

Cap. V. ET. Ἀλλὰ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, οὐ χαλεπὸν γινῶναι, ὅτι οὔτε οἱ αὐτοὶ αἰετὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις χρώνται, ἄλλοι τε ἄλλοις· ἐπεὶ αὐτίκα ἡμῖν μὲν οὐ νόμος ἐστὶν ἄνθρωπος θύειν, ἀλλ' ἀνόσιον, Καρχηδόνοι δὲ θύουσι, ὡς ὅσιον ὄν καὶ νόμιμον αὐτοῖς, καὶ ταῦτα ἐνοι αὐτῶν καὶ τοὺς αὐτῶν υἱεῖς τῷ Κρόνῳ, ὡς ἴσως καὶ σὺ ἀκήκοας, καὶ

firmant etiam Ang. Laur. z. 6. Flor. n. c. o. x. qui scriptum habent νόμ. χρ. ἄλλοι γε. In Flor. o. Vat. est ἀλλ' ἄλλοι γε ἄλλοις. Bas. 2. Ven. 5. οὔτε ἄλλοι. Corruptioni ansam dedit τε post οὔτε illatum, de quo v. ad Apol. p. 26. C. Symp. p. 223. C. Gorg. 501. A. 522. B. al.

C. καὶ τοὺς αὐτῶν] Accesserunt haec ex Par. A. et Leid.

καὶ σὺ ἀκήκοας] V. καὶ ἀκήκοας. Par. A. σὺ ἀκήκοας, omisso καὶ. Veram lectionem debemus Par. K. Laur. z. Flor. n. c. o. x. quae confirmatur etiam aliorum scriptura codicum καὶ σὺ ἀκήκοας.

lapsus est, in quibus enarrandis doctrinae scilicet suae uberitatem et praestantiam iactare posset. Atque id sane tanto facilius est consequutus, quod νόμον, admissio rursus iudicii quodam errore, latiore sensu ita dixit, ut non tantum leges, sed etiam mores et instituta intelligi voluerit. Quod verbo notasse satis erit.

Καρχηδόνοι δὲ θύουσι —] De hac Carthaginiensium superstitione exposuit Münterus in libro: Die Religion der Karthager, Havniae, 1816. p. 23 sqq. conf. etiam Creuzer's Symbol. Vol. II. p. 270 sq. ed. 1820. Praeterea cum Boeckhio conferas Diad.

Sic. XX, 14. ibique Wesseling. Suid. s. v. Σαρχιδόνιος γένος. Plutarch. De superst. p. 171. C. Porphy. De Abstinent. II, 56. Intpp. ad Justin. XVIII, 7. ad Plin. H. N. XXX, 1. ad Augustin. De Civit. Dei VII, 19. Ceterum hinc hic sermo atque asper neminem non offendet. Nam moleste abundat αὐτοῖς post νόμιμον, et elumbis oratio in his est: καὶ ταῦτα ἐνοι — τῷ Κρόνῳ, et quidem nonnulli eorum suos ipsorum filios immolant Saturno. In postremis Boeckhii Praefat. ad Simon. Soer. p. XVI. Κρόνῳ abesse mitebat. Sed v. Buttmann. Berliner Abhandl. der Academ. a. 1814. p. 174.

μη ὅτι βάρβαροι ἄνθρωποι ἡμῶν ἄλλοις νόμοις χρῶνται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τῇ Λυκαίᾳ οὗτοι καὶ οἱ τοῦ Ἀθάμαντος ἔργοι οἷας θυσίας θύουσιν Ἕλληνας ὄντες! ὡς περ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς οἰσθᾶ πον καὶ αὐτὸς ἀκούων, οἷσις νόμοις ἐχρῶμεθα πρὸ τοῦ περὶ τοὺς ἀποθανόντας, ἱερεῖά τε προσφάττοντες πρὸ τῆς ἐκφορᾶς τοῦ νεκροῦ καὶ ἐγγυριστρίας μεταπεμπόμενοι· οἱ δ' αὖ ἐκείνων ἐτι πρότεροι αὐτοῦ καὶ ἔθαπτον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοὺς ἀποθανόντας· ἡμεῖς δὲ τούτων οὐδὲν ποιοῦμεν. μυρία δ' ἂν τις ἔχοι τοιαῦτα εἰπεῖν· πολλὴ γὰρ εὐρυχωρία τῆς ἀποδείξεως, ὡς οὔτε ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς ἀεὶ κατὰ ταῦτα νομίζομεν οὔτε ἀλλήλοισι οἱ ἄνθρωποι.

ἐν τῇ Λυκαίᾳ] Sic liquido scriptum in Par. A. Laur. b. Ang. Λοκαία Leid. Pessime vulgo Λυκία.

D. ἐγγυριστρίας μεταπ.] Leid. Par. AK. Ang. Laur. z. b. Vat. Flor. a. c. x. ἐγγυριστρίας. Ven. E. Laur. c. ἐγγυριστρίας. ἱκετῶν ἐτι πρότεροι] ἐτι om. Steph. invitis codd.

Οὐδὲν τοι θανμαστόν] V. Οὐδὲν τι, quod ex Par. A. Leid. Flor. x. Ang. Laur. b. emendatum.

C. οἱ ἐν τῇ Λυκαίᾳ οὗτοι] noti illi in Arcadiae oppido, cui nomen Lycæa est, sacrorum antistites. Prave vulgo ἐν Λυκαίᾳ, quod ex vestigiis codd. emendavit Boeckhiius p. 55. consentiente Creuzero Symbolic. Vol. II. p. 139. Stephan. Byzant. Λυκαία, πόλις Ἀρκάδας. De victimis humanis ibi Iovi immolari solitis ipse Plato Reip. VIII. p. 565. D. nonnulla narravit, quem locum sapiens noster videtur ob oculos habuisse.

ἱερεῖά τε προσφάττοντες —] Non de victimis humanis non cogitandum esse, res ipsa docet. Intelliguntur potius sacra funebria alius generis ante ἐκφορᾶν facta. Ἐγγυριστρίας autem Schol. ad h. l. Schol. Arist. Vesp. v. 288. Suid. Etym. M. Phavorin. com-

muni consensione interpretantur mulieres libamina fundentes. Quibus adversatur Boeckhiius p. 57. intelligens mulieres ossilegium procurantes. Quorum utrum verum sit, vix decernas. Illud vero satis certo constat, Solonem in ritibus funebribus multa mutavisse, eoque scriptorem respicere existimari oportere. v. Cicero Legg. II. 23. Demosthen. in Macartat. p. 1071. qui legem Solonis memorat, Plutarch. Vit. Solon. c. 12. et 21.

D. αὐτοῦ καὶ ἔθαπτον ἐν τῇ οἰκίᾳ] Istud αὐτοῦ per audacem synesis refertur ad προτῆς ἐκφορᾶς, neque a quoquam intelligeretur, nisi per eprexege-sin subiectum esset ἐν τῇ οἰκίᾳ. Talem orationem vereor ut alibi apud Platonem usquam reperire licent. Memorabilis autem hic locus ideo est, quia quae hic

ΣΩ. Οὐδὲν τοι θανμαστόν ἐστίν, ὦ βέλτιστε, εἰ σὺ μὲν ὀρθῶς λέγεις, ἐμὲ δὲ τοῦτο λέληθεν. ἀλλ' ἔως ἂν σὺ τε κατὰ σαυτὸν λέγῃς ἃ σοι δοκεῖ μακρῶ λόγῳ καὶ πάλιν ἐγώ, οὐδὲν μὴ ποτε ζυμῶμεν, ὡς ἐγὼ οἶμαι· ἐὰν δὲ κοινὸν τεθῆ τὸ σῆμα, τάχ' ἂν ὁμολογήσαιμεν. εἰ μὲν οὖν βούλει, πυνθανόμενος τι παρ' ἐμοῦ κοινῇ μετ' ἐμοῦ σκοπεῖ· εἰ δ' αὖ βούλει, ἀποκρινόμενος.

ΕΤ. Ἄλλ' ἐθέλω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνεσθαι ὅ τι ἂν βούλη.

Cap. VI. ΣΩ. Φέρε δὴ σὺ πότερα νομίζεις τὰ δίκαια ἄδικοι εἶναι καὶ τὰ ἄδικοι δίκαια, ἢ τὰ μὲν δίκαια δίκαια, τὰ δὲ ἄδικοι ἄδικοι;

E. ὡς ἐγὼ οἶμαι] V. Ἰσογ', invitis Par. A. Leid. Ang. Laur. b.

πυνθανόμενος τι παρ' ἐμοῦ] Sic Par. AK. Ang. Laur. b. Flor. a. x. Vett. edit. πυνθόμενος.

πότερα νομίζεις] Sic Par. A. Leid. pro vulg. πότερον.

τὰ δὲ ἄδικοι] Sic Par. A. Angel. Laur. b. Legebatur καὶ τὰ ἄδικοι.

de sepultura mortuorum olim in privatorum aedibus facta perscripta leguntur, ea nusquam alibi memoriae prodita sunt. Nec tamen dubitandum, quin scriptor antiquioribus huius narrationis fontibus usus sit. Mores et instituta Atheniensium, quae posterioribus viguerunt temporibus, eleganter descripsit Beckerus in Charicle, opere accuratae doctrinae plenissimo. Vol. II. p. 188 sqq.

εὐρυχωρία τῆς ἀποδείξεως] Dicitio haec non est Platonica.

Οὐδὲν τοι θανμαστόν — μετ' ἐμοῦ σκοπεῖ] Ea stolidam Platonici Socratis modestiam et urbanitatem, qui quum antea ipse alios alii legibus uti monuerit, nunc ultro talia se latuisse confitetur, scilicet protenus tantas orationis ambages deprecaturus, atque communem

rei disquisitionem postulaturus. At nimirum perversa imitatione haec expressa sunt ex Gorgia, Protagora, aliis libris Platonis, ubi Socrates urbanissime ridet sophistarum μακρολογῶν. v. Protagor. p. 334. E. sqq. Gorg. p. 449. C. Quorum locorum elegantiam homuncio iste non assequutus temere contaminavit, quae longe sunt venustissima. Praeterea compara Protagor. p. 347. E. 348. A. et pravae imitationis argumenta habebis certissima.

E. Φέρε δὴ σὺ πότερα νομ.] Male vulgo post δὴ commate interpungitur, de quo prudenter admonuit Boeckhiius p. 58. qui contendit Erast. p. 136. E. φέρε δὴ σὺ, ἢν δ' ἐγώ, εἰ τίχαις — πότερον ὀμολογεῖν βουλόμενος κ. τ. λ. Gorg. p. 451. D. Ἴθε δὴ καὶ σὺ ὦ Γοργία. Alcibiad. I. p. 108. C. Ἴθε καὶ σὺ.

ET. Ἐγὼ μὲν τὰ τε δίκαια δίκαια καὶ τὰ ἄδικοι
ἄδικοι.

316 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ παρὰ πᾶσιν οὕτως, ὡς ἐνθάδε,
νομίζεται;

ET. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν Πέρσαις;

ET. Καὶ ἐν Πέρσαις.

ΣΩ. Ἄλλ' αἰεὶ δήπου;

ET. Αἰεὶ.

ΣΩ. Πότερον δὲ τὰ πλεῖον ἔλκοντα βαρύτερα
νομίζεται ἐνθάδε, τὰ δὲ ἕλαττον κουνότερα, ἢ του-
ναντίον;

ET. Οὐκ, ἀλλὰ τὰ πλεῖον ἔλκοντα βαρύτερα,
τὰ δὲ ἕλαττον κουνότερα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν Καρχηδόνι καὶ ἐν Λυκαίᾳ;

ET. Ναί.

ΣΩ. Τὰ μὲν καλά, ὡς ἔοικε, πανταχοῦ νομίζε-

P. 316. Οὐκοῦν καὶ ἐν Πέρσαις] καὶ ἐν Πέρσαις semel
om. Par. A. K. Ven. Z. Ang. Laur. z. h. c. Vat. Florr. omnes, in
quibus scriptum: οὐκοῦν καὶ ἐν Πέρσαις καὶ αἰεὶ δήπου.

Πότερον δὲ τὰ πλεῖον —] δὲ additum ex Par. A. Prae-
terea pro vulg. πλεῖον hic et paullo post ex Par. A. K. Leid. πλεῖον
restitutum, quod Stephanus vidit ob seq. ἕλαττον restitui oportere.
καὶ ἐν Λυκαίᾳ] Sic Par. A. pro vulg. Λυκαίᾳ. Leid. hic
quoque Λυκαίᾳ, unde verum eruit Boeckhius.

P. 316. Πότερον δὲ τὰ
πλεῖον ἔλκοντα] Quam in-
eptus sit ac parum elegans huius
exempli delectus, vix indigebit
levi admonitione.

Οὐκοῦν, ὡς κατὰ πάντων
εἰπεῖν — ἀπασιν] Menon. p.
88. A. οὐκοῦν οὕτω δὲ κατὰ
πάντων εἰπεῖν ἴσιν. Politic. p.
275. E. Soph. p. 232. C. al.
Vult autem sibi hoc: Itaque,
ut universe dicam, omnia
id esse indicantur quod
sunt; non vero, quod non
sunt. Itaque qui ab eo
aberrat, quod vere est,
ab legitimo aberrat. Quod

quam perplexa expressum sit,
nemo est quin ipse videat. Re-
cte enim Boeckhius p. 16. in-
dicavit melius dictam fore sic:
οὐκοῦν, ὡς κατὰ πάντων εἰπεῖν,
ἐν ἑκάστον τοῦτο νομίζεται εἶναι
ὃ ἐστίν, οὐχ ὃ μὴ ἴσιν; Unde
deinceps colligi debuisse: ὅς ἐν
ἅρα τοῦτου ἀμαρτάνη, ὃ ἴσιν
τὸ νόμιμον, τοῦ νόμιμον ἀμαρ-
τάνη. At nimirum orta ista ora-
tionis conformatio est ex para-
logismo, qualem homo insipiens
tam saepe admisit, ut paene vi-
deatur ratione insanire voluisse.

C. ἄνω κάτω μεταξὺ
μενοι —] Recte dicitur ἄνω

ταὶ καλὰ καὶ τὰ αἰσχροῦ αἰσχροῦ, ἀλλ' οὐ τὰ αἰσχροῦ B
καλὰ οὐδὲ τὰ καλὰ αἰσχροῦ.

ET. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὡς κατὰ πάντων εἰπεῖν, τὰ ὄντα
νομίζεται εἶναι, οὐ τὰ μὴ ὄντα, καὶ παρ' ἡμῶν καὶ
παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν.

ET. Ἐμοίγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ὅς ἂν ἄρα τοῦ ὄντος ἀμαρτάνη, τοῦ νο-
μίμου ἀμαρτάνει.

Cap. VII. ET. Οὕτω μὲν, ὃ Σώκρατες, ὡς
σὺ λέγεις, ταῦτα φαίνεται νόμιμα καὶ ἡμῶν αἰεὶ καὶ
τοῖς ἄλλοις· ἐπειδὴν δ' ἐννοήσω, ὅτι οὐδὲν πανό-
μηθα ἄνω κάτω μετατιθέμενοι τοὺς νόμους, οὐ δύ-
ναμαι πεισθῆναι.

ΣΩ. Ἴσως γὰρ οὐκ ἐννοεῖς ταῦτα μεταπειτενό-
μενα ὅτι ταῦτά ἐστιν. ἀλλ' ὡδὲ μετ' ἐμοῦ αὐτὰ
ἄθρει. ἤδη ποτὲ ἐπέτιγχε ξηγγραμμάτι περὶ ὑγμίας
τῶν καμνόντων;

B. ὡς κατὰ πάντων εἰπεῖν] V. πάντα, quod ex Par. A.
et Leid. emendatum.

τοῦ ὄντος ἀμαρτάνη] Sic nunc ex Par. A. et Leid. scri-
psi pro vulg. ἀμαρτάνη. Multi codd. soloece ἀμάρτοι, Praesens
optime convenit proximo ἀμαρτάνη.

ταῦτα φαίνεται νόμιμα] Libri ταῦτα, quod correxit
Boeckhius. Par. A. καὶ φαίνεται ταῦτα. Alii καὶ νόμιμα.

ἄνω, vel ἄνω καὶ κάτω, μετα-
βάλλειν et μεταβάλλεσθαι, ἄνω
κάτω μεταστρέφεσθαι, ἄνω κάτω
παράστρεφθαι, ἄνω κάτω φέρε-
σθαι et γίνεσθαι. Quorum
omnium nihil est quod non opti-
morum scriptorum auctoritate
confirmari queat. Sed ἄνω κάτω
μεταπέτεσθαι habet nescio quid
insulsi et subabsurdi. Nam με-
ταπέτεσθαι dicitur, qui delibe-
ratis consilio vel calculum aliter
ponunt, vel quae antea statue-
rant retractant atque corrigunt.
Quod si ita est, notio verborum
ἄνω κάτω, in quibus temeritatis
atque fortuiti casus inest signifi-

catio, adversatur plurimum verbi
notioni. Itaque etiam hanc lo-
quutionem in his numerandam
censemus, quae scriptoris in-
scitiam certissime arguunt. At
bellam istam metaphoram homo
insulsus noluit dimittere, ne scilicet
orationi suae flosculus ali-
quis deperiret. Quin eam adeo
tenaciter amplexatus est, ut en-
dem statim post denuo inculca-
verit.

C. ξηγγραμμάτι περὶ
ὑγμίας τῶν καμνόντων] Fieri potest ut τῶν post ξηγ-
γραμμάτι exciderit, quod desi-
derabat Boeckhius p. 17. et

ET. Ἐγωγε.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν, τίνας τέχνης τοῦτό ἐστι τὸ σύγγραμμα;

ET. Οἶδα ὅτι ἰατρικῆς.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἰατροὺς καλεῖς τοὺς ἐπιστήμονας περὶ τούτων;

ET. Φημί.

D ΣΩ. Πότερον οὖν οἱ ἐπιστήμονες ταῦτα περὶ τῶν αὐτῶν νομίζουσιν ἢ ἄλλοι ἄλλα;

ET. Ταῦτα ἔμοιγε δοκοῦσιν.

ΣΩ. Πότερον οἱ Ἕλληνες μόνοι τοῖς Ἕλλησιν ἢ καὶ οἱ βάρβαροι αὐτοῖς τε καὶ τοῖς Ἕλλησι, περὶ ὧν ἂν εἰδῶσι, ταῦτα νομίζουσι;

ET. Ταῦτα δήπου πολλῇ ἀνάγκῃ ἐστὶ τοὺς εἰδότας αὐτοὺς αὐτοῖς συννομίζειν καὶ Ἕλληνας καὶ βαρβάρους.

ΣΩ. Καλῶς γε ἀπεκρίνω, οὐκοῦν καὶ αἰεὶ;

ET. Ναὶ καὶ αἰεὶ.

Cap. VIII. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ ἰατροὶ συγγράφουσι περὶ ὑγείας ἅπερ καὶ νομίζουσιν εἶναι;

ET. Ναί.

D. ἢ ἄλλοι ἄλλα] V. ἢ ἄλλα ἄλλοι, quod ex Par. AK. Leid. Flor. a. o. x. mutatum.

Οὐκοῦν καὶ οἱ ἰατροὶ] οἱ additum ex cod. Leid. Mox pro vulg. *Τι μὲν*; Par. AK. Leid. Flor. a. c. o. x. Ang. Laur. bc. Vat. *Ναί* suppeditarunt.

E. καὶ τὰ γεωργικὰ συγγρ.] Sic Par. AK. Leid. Ang. Laur. b. Vat. Flor. a, x. pro vulg. καὶ τὰ γεωμετρικὰ — et pro γεωμετρικὸν νόμοι.

Praef. ad Simon. Socrat. p. XIX. collatis locis Sympos. p. 177. B. Legg. I. p. 637. A. Protag. p. 309. C. Theaet. p. 144. E. Sed fieri etiam potest, ut pronomen per scriptoris incertiam omissum sit. Cuius quae fuerit in fingendo Graeco sermone diligentia et subtilitas, statim istud περὶ ὑγείας τῶν καμνόντων usumquem-

que edocere potest. Nam *ὑγεία* et *ὑγιάνειν* quum a nullo dicatur nisi de sanitate et prospera valetudine, tamen hic *ὑγεία* τῶν καμνόντων legitur. Nimirum δὲ σύγγραμμα περὶ ὑγείας τῶν καμνόντων nostro est liber, qui est de restituenda aegrotis sanitate. Itaque rursus loquitur perplexus: debebat enim

ΣΩ. Ἰατρικὰ ἄρα καὶ ἰατρικοὶ νόμοι ταῦτα τὰ ἐ συγγράμματα ἐστὶ τὰ τῶν ἰατρῶν;

ET. Ἰατρικὰ μέντοι.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ τὰ γεωργικὰ συγγράμματα γεωργικοὶ νόμοι εἰσὶ;

ET. Ναί.

ΣΩ. Τίνων οὖν ἐστὶ τὰ περὶ κήπων ἐργασίας συγγράμματα καὶ νόμιμα;

ET. Κηπουρῶν.

ΣΩ. Κηπουρικοὶ ἄρα νόμοι ἡμῖν εἰσὶν οὗτοι;

ET. Ναί.

ΣΩ. Τῶν ἐπισταμένων κήπων ἄρχειν;

ET. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Ἐπίστανται δ' οἱ κηπουροί.

ET. Ναί.

ΣΩ. Τίνων δὲ τὰ περὶ ὄψου σκευασίας συγγράμματα τε καὶ νόμιμα;

ET. Μαγειρῶν.

ΣΩ. Μαγειρικοὶ ἄρα νόμοι εἰσὶ;

ET. Μαγειρικοί.

ΣΩ. Τῶν ἐπισταμένων, ὡς ἔοικεν, ὄψου σκευασίας ἄρχειν;

Κηπουρῶν] V. Κηπουρῶν, invitis Par. A. Leid. Ang. Laur. b. Flor. x. et edit. Bas. 2. Formae discrepantia eadem est apud Polluc. VII. 149. ubi v. intpp.

Κηπουρικοὶ ἄρα νόμοι ἡμῖν] V. οἱ νόμοι; sed recte et om. Par. A. Leid. Pronomen ἡμῖν additum ex Par. AK. Leid. Ang. Flor. a. c. o. x. Laur. z. b. Vat.

Μαγειρικοὶ ἄρα νόμοι εἰσὶ] οὗτοι vulgo post ἄρα insertum cum Par. A. et Leid. omisimus.

dicere περὶ θειανείας τῶν καμνόντων.

D. Ταῦτα δήπου — αὐτοῖς αὐτοῖς συννομ.] „Scribendum fuisse αὐτοῖς τε αὐτοῖς καὶ ἄλλοις (imo αὐτοῖς αὐτοῖς τε καὶ ἄλλοις) et orationis series ac sententia ostendit, et Alcibiad. I. p. 111. C. οὐκοῦν εἰς μὲν ταῦτα, ὡςπερ εἰπομεν, ἀλλή-

λοῖς τε ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ αὐτοῖς ἰδίᾳ. E. τί δὲ δὴ οὖν; περὶ τῶν δικίων καὶ ἀδικίων ἀφροσύμων καὶ πραγμάτων οἱ πολλοὶ δοκοῦσι σοὶ ὁμολογεῖν αὐτοῖς ἑαυτοῖς ἢ ἀλλήλοις.“ Boeckh.

E. Κηπουρικοὶ ἄρα νόμοι ἡμῖν εἰσὶν οὗτοι] Ratio argumentationis postulabat: κηπουρικοὶ ἄρα νόμοι ἡμῖν εἰσὶν

- 317 ET. *Nai.*
 ΣΩ. Ἐπίστανται δ', ὡς φασιν, οἱ μάγειροι;
 ET. Ἐπίστανται γάρ.
 ΣΩ. Εἶεν. τίνων δὲ δὴ τὰ περὶ πόλεως διοική-
 σεως συγγράμματά τε καὶ νόμιμά ἐστιν; ἀρ' οὐ τῶν
 ἐπισταμένων πόλεων ἄρχειν;
 ET. Ἐμοιγε δοκεῖ.
 ΣΩ. Ἐπίστανται δὲ ἄλλοι τινὲς ἢ οἱ πολιτικοί
 τε καὶ οἱ βασιλικοί;
 ET. Οὗτοι μὲν οὖν.
 Cap. IX. ΣΩ. Πολιτικὰ ἄρα ταῦτα συγγράμ-
 ματά ἐστιν, οὓς οἱ ἄνθρωποι νόμους καλοῦσι, βα-
 σιλικῶν τε καὶ ἀνδρῶν ἀγαθῶν συγγράμματα.
 B ET. Ἀληθῆ λέγεις.
 ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν; οἱ γε ἐπιστάμενοι οὐκ ἄλ-
 λοτε ἄλλα συγγράφουσι περὶ τῶν αὐτῶν;
 ET. Οὐ.
 ΣΩ. Οὐδὲ μεταθήσονται ποτε περὶ τῶν αὐτῶν
 ἕτερα καὶ ἕτερα νόμιμα;
 ET. Οὐ δῆτα.
 ΣΩ. Ἐὰν οὖν ὁρῶμέν τινὰς ὅπου οὖν τοῦτο

P. 317. πόλεων ἄρχειν] V. ἄρχειν πόλεων, quod unus
 tuetur Ven. Z.

ἢ οἱ πολιτικοί τε καὶ οἱ β.] τε accessit nuper ex Par. A.

Πολιτικὰ ἄρα ταῦτα συγγράμματά ἐστιν] Sic Par.
 A. Leid. Ceteri cum editt. vell. πολ. ἄρα τὰ συγγράμματα ταῦτα
 ἐστὶ. Dein vulgo: ἢ οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι. Recte νόμους addit
 Par. A. et οὓς scribit cum Ang. Vat. b. Flor. x.

ταῦτα. Mox notabis etiam di-
 ctionem κήρων ἄρχειν, hortis
 praeesse, et ὄψου οικιασῶς
 ἄρχειν, opsoniis condiendis
 praeesse. Qua quidem ineptus
 tenebrius usus est, quis mox di-
 cendum fuit πόλεων ἄρχειν.

P. 317. Ἐπίστανται δ',
 ὡς φασιν, οἱ μάγειροι]
 Pannus iste, ὡς φασιν, ob praeg-
 ressum ὡς τοιεν concinnitatis

scilicet gratia assutus, quantum
 habent ineptiarum, quis est quin
 vel sine admonitione sentiat?
 Stolidissime enim in tali causa
 ad vulgare hominum iudicium
 provocatur.

οἱ πολιτικοί τε καὶ οἱ
 βασιλικοί] Hic unde repente
 οἱ βασιλικοί emergant, ex argu-
 mentationis ratione nemo intelli-
 gat. Enimvero adiunxit hos τοῖς

ποιοῦντας, πότερα φήσομεν ἐπιστήμονας εἶναι ἢ ἀνε-
 πιστήμονας τοὺς τοῦτο ποιοῦντας;

ET. Ἀνεπιστήμονας.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὁ μὲν ἂν ὀρθὸν ἦ, νόμιμον
 αὐτὸ φήσομεν ἐκάστῳ εἶναι, ἢ τὸ ἱατρικὸν ἢ τὸ μα-
 γειρικὸν ἢ τὸ κηπουρικόν;

ET. *Nai.*

ΣΩ. Ὁ δ' ἂν μὴ ὀρθὸν ἦ, οὐκέτι φήσομεν C
 τοῦτο νόμιμον εἶναι;

ET. Οὐκέτι.

ΣΩ. Ἄνομον ἄρα γίγνεται.

ET. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῖς περὶ
 τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ ὅλως περὶ πόλεως δια-
 κοσμήσεώς τε καὶ περὶ τοῦ ὡς χρὴ πόλιν διοικεῖν,
 τὸ μὲν ὀρθὸν νόμος ἐστὶ βασιλικός, τὸ δὲ μὴ ὀρ-
 θὸν οὐ, ὃ δοκεῖ νόμος εἶναι τοῖς μὴ εἰδόσιν· ἐστὶ
 γὰρ ἄνομον.

ET. *Nai.*

ΣΩ. Ὅρθῶς ἄρα ὠμολογήσαμεν νόμον εἶναι τοῦ
 ὄντος εὐρεσιν.

B. ἄλλοτε ἄλλα συγγράφουσι] V. συγγράφουσι. Futu-
 rum praebuit Par. A.

B. Οὐ. ΣΩ. Οὐδὲ μεταθήσονται — περὶ τῶν αὐ-
 τῶν] Haec verba ob ὁμοιοτέλετον temere vulgo neglecta nuper
 demum ex Par. A. et Leid. redierunt.

ὅπου οὖν τοῦτο ποιοῦντας] ὅπου οὖν, quod habet Par.
 A. Leid., quodque Ang. Laur. z. b. in ὅπου οὖν commutaverunt,
 vulgo desiderabatur.

C. δ' δοκεῖ νόμος εἶναι] δ' additum nuper ex Par. A.

πολιτικοῖς scriptor prave imita-
 tus germanum Platonem, qui
 idoneas ob causas utrosque iun-
 xit in Politic. p. 267. C. ubi
 admonetur, βασιλικῶν ταῦτων
 κληθῆναι καὶ πολιτικῶν. Ibid. p.
 266. E. 259. C. D. 274. E. Eu-
 thydem. p. 291. C. Ita etiam
 Boeckhio p. 28. visum, sicuti
 laeti animadvertimus.

Πολιτικὰ ἄρα ταῦτα

συγγράμματα —] De hoc le-
 gum nomine v. Phaedr. p. 258.
 A. 278. C. et 277. D. Ceterum
 male hic ἐστὶν collocatum est,
 quod rectius sedem suam ante
 βασιλικῶν aut post ἀγαθῶν συγ-
 γράμματα habiturum esset. Sed
 omnino haec balbutientis oratio
 est.

C. εἶναι τοῦ ὄντος εὐ-
 ρεσιν] Rursus ineptit, legem

D ET. Φαίνεται.

Cap. X. ΣΩ. Ἐτι δὲ καὶ τόδε ἐν αὐτῷ θεα-
σώμεθα. τίς ἐπιστήμων διανέμει ἐπὶ γῆ τὰ σπέρματα;

ET. Γεωργός.

ΣΩ. Οὗτος δὲ τὰ ἄξια σπέρματα ἐκάστη γῆ
διανέμει;

ET. Ναί.

ΣΩ. Ὁ γεωργός ἄρα νομὸς ἀγαθὸς τούτων,
καὶ οἱ τούτου νόμοι καὶ αἱ διανομαὶ ἐπὶ ταῦτα ὀρ-
θαί εἰσι;

ET. Ναί.

ΣΩ. Τίς δὲ κρουμάτων ἐπὶ τὰ μέλη ἀγαθὸς
νομὸς, καὶ τὰ ἄξια νέμει; καὶ οἱ τίνος νόμοι ὀρ-
θοί εἰσιν;

E ET. Οἱ τοῦ ἀύλητοῦ καὶ τοῦ καθαριστοῦ.

ΣΩ. Ὁ νομικώτατος ἄρα ἐν τούτοις, οὗτος αὐ-
λητικώτατος.

ET. Ναί.

D. ἐπὶ γῆ τὰ σπέρματα] V. ἐπὶ τῇ γῆ. Sed Par. A.
Leid. cum Stob. Serm. XLII. p. 278. ἐπὶ γῆ, sine articulo; idque
confirmant etiam Angel. Laur. z. b. Vat. Flor. a. o. x. qui scriptum
habent ἐπὶ γῆ.

καὶ αἱ διανομαὶ] Articulum αἱ inserui ex Par. K. Ang.
Laur. z. b. Vat. Flor. a. o. x. Mox Par. K. κρουμάτων τῶν ἐπὶ
τὰ μέλη, non male.

καὶ τὰ ἄξια νέμει] Correxerit Boeckhiius νέμει. Non opus;

dicens τοῦ οὗτος εἴρηται. Nempe
ipsae leges recte ab aliis indi-
cantur ἰσότητα ἀγαθῶν νομοθε-
τῶν. v. Boeckh. l. c. p. 13.

Ἐτι δὲ καὶ τόδε ἐν αὐτῷ
Θ.] De universo hoc, qui se-
quitur, loco nolimus censuram
agere. Satis erit verbo monuisse,
rei exempla, quae afferuntur,
nihil habere nec Socratici nec
Platonici, ut hic fatuum decla-
matorem potius quam subtilem
philosophum audire nobis videamur.
Quod iudicium nostrum
qui accurate expenderit, si non

verecor ne vanum illud aut iniu-
stum habituri sint. Addeimus
tamen de singulis quibusdam
verbis nostrum suffragium, ne
nimis infinite loquuti videamur.

Ὁ γεωργός ἄρα νομὸς
ἀγαθός] Vide quam cupide
homo sectetur originationum lu-
sum. Nam γεωργόν nunc dicit
bonum νομῆα, h. e. dispen-
sator em, ut inde colligat τῶν
νόμων eius bonos rectosque
esse. Simili modo in proximis
νόμος sic dicit, ut simul de no-
mis musicis cogitari voluerit. v.

ΣΩ. Τίς δὲ τὴν τροφήν ἐπὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων
σώματα διανέμει ἄριστος; οὐχ ὅσπερ τὴν ἄξια;

ET. Ναί.

ΣΩ. Αἱ τούτου ἄρα διανομαὶ καὶ οἱ νόμοι βέλ-
τιστοι· καὶ ὅστις περὶ ταῦτα νομικώτατος, καὶ νο-
μὸς ἄριστος.

ET. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τίς οὗτος;

ET. Παιδοτριβῆς.

ΣΩ. Οὗτος τὴν ἀνθρωπείαν ἀγέλην τοῦ σώμα- 318
τος νέμειν κράτιστος;

ET. Ναί.

ΣΩ. Τίς δὲ τὴν τῶν προβάτων ἀγέλην κράτι-
στος νέμειν; τί ὄνομα αὐτῷ;

ET. Ποιμῆν.

ΣΩ. Οἱ τοῦ ποιμένου ἄρα νόμοι ἄριστοι τοῖς
προβάτοις.

ET. Ναί.

ΣΩ. Οἱ δὲ τοῦ βουκόλου τοῖς βουσί.

nam pendet infinitivus ex ἀγαθός. Dein vulgo καὶ εἴτερος, invitis
codd. omnibus. Statim post vetit. editt. καὶ οἱ τοῦ καθαριστοῦ;
sed recte Par. A. οἱ istud omittit.

E. Τίς δὲ τὴν τροφήν —] V. δῆ. Sed Leid. Par. K.
Ang. Laur. b. Flor. x. δέ. In Par. A. δαί legitur.

P. 318. Τίς δὲ τὴν τῶν πρ.] V. Τίς δὲ ὁ τὴν τ. πρ. Ar-
ticulum om. Par. AK. Leid. Ang. Laur. z. b. Vat. Flor. a. o. x.
Stob. l. c.

Legg. IV. p. 700. B. 722. D.
VII. 799. E. Aliis modis idem
lusus deinceps repetitur, ut
paene ad nauseam usque re-
currat.

E. Ὁ νομικώτατος ἄρα
— οὗτος ἀύλητικώτατος]
Recta ratio flagitabat; ὁ αὐλη-
τικώτατος ἄρα καὶ ὁ καθαριστάτος,
οὗτοι ἐν τούτοις νομικώτατοι, ut
vere iudicat Boeckhiius p. 13.
Sed huic homini solemnes fere
tales errores sunt, quippe cui
dialectica noverca obtigit.

P. 318. Οὗτος τὴν ἀν-
θρωπείαν ἀγέλην τοῦ σώ-
ματος —] Perquam ridicula
unicuique accidet ista ἀνθρω-
πεία ἀγέλη τοῦ σώματος, grex
corporis humanus. Nam
gregem hominum quidem novi-
mus; corporum autem, nedum
corporis gregem nemo un-
quam dixit, nisi si quis cum no-
stro homine turpiter deliraverit
aut potius insaniverit. Et tamen
locum in pulcras Kelogias suas
retulit Stobaeus Ethic. XLII.
p. 278.

ET. *Nai.*

ΣΩ. Οἱ δὲ τοῦ τίνος νόμοι ἄριστοι ταῖς ἀνθρώπων; οὐχ οἱ τοῦ βασιλέως; φάθι.

ET. *Φημί δῆ.*

B Cap. XI. ΣΩ. Καλῶς τοίνυν λέγεις. ἔχεις ἂν οὖν εἰπεῖν, τίς τῶν παλαιῶν ἀγαθὸς γέγονεν ἐν τοῖς ἀθλητικοῖς νόμοις νομοθέτης; ἴσως οὐκ ἐννοεῖς, ἀλλ' ἐγὼ βούλει σε ὑπομνήσω;

ET. *Πάνν μὲν οὖν.*

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ὁ Μαρσύας λέγεται καὶ τὰ παιδικὰ αὐτοῦ Ὀλυμπος ὁ Φρύξ;

ET. *Ἀληθῆ λέγεις.*

ΣΩ. Τούτων δὴ καὶ τὰ ἀλλήματα θειότατά ἐστι, καὶ μόνον κινεῖ καὶ ἐκφαίνει τοὺς τῶν θεῶν ἐν χορείᾳ ὄντας· καὶ ἔτι καὶ νῦν μόνον λοιπὰ ὡς θεῖα ὄντα.

ET. *Ἔστι ταῦτα.*

C ΣΩ. Τίς δὲ λέγεται τῶν παλαιῶν βασιλέων ἀγαθὸς νομοθέτης γεγονέναι, οὗ ἔτι καὶ νῦν τὰ νόμιμα μένει ὡς θεῖα ὄντα;

ET. *Οὐκ ἐννοῶ.*

B. γέγονεν ἐν τοῖς ἀθλ.] ἐν om. Par. Leid.
καὶ ἐκφαίνει τοὺς] Sic Par. A. pro vulg. ἐμφαίνει.
μόνον λοιπὰ ὡς θεῖα ὄντα] Insertum vulgo post λοιπα verbum ἔστιν omisimus cum Par. A. et Leid.

Οἱ δὲ τοῦ τίνος νόμοι ἄριστοι —] In his οἱ ante τοῦ βασιλέως, quod vulgo aberat, recte ex codd. et Stobaeo restitutum est. Sic etiam antea dicebatur οἱ τοῦ ἀθλητοῦ καὶ οἱ τοῦ κωμικοῦ etc.

B. Ἄρ' οὖν ὁ Μαρσύας λέγεται —] Sympos. p. 215.
C. ὁ μὲν γὰρ (Μαρσύας) δὲ ὀργάνων ἐκίλει τοὺς ἀνθρώπους τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος ὀνόματι, καὶ ἔτι καὶ νῦν ὅς ἂν τὰ ἐκείνου ἀθλῆ, ἃ γὰρ Ὀλυμπος ἤλει, Μαρσύου λόγῳ τούτου διδάσκοντες τὰ οὖν ἐκείνου ἔν τε ἀγα-

θὸς ἀθλητῆς ἀθλῆ, ἴαν τε φαίλη ἀθλητῆς, μόνον (eximie) κατέχεσθαι ποιεῖ, καὶ ἄλλοι τοὺς τῶν θεῶν τε καὶ τελετῶν διοργανοὺς, διὰ τὸ θεῖα εἶναι, unde hunc locum compilatum esse cum Boeckhio p. 25, statui-mus. Idem vir doctus: „Olympi harmonias, inquit, etiam recentiore aetate superstites fuisse passim tradunt. v. Aristoph. Equit. v. 9. et Schol. ib. Eurip. Iphig. T. v. 576. Aristot. Polit. VIII. 5. p. 524. Plutarch. de Music. p. 1133. Csq. coll. p. 1143. B. Neque enim

ΣΩ. Οὐκ οἶσθα, τίνες παλαιότατοι νόμοι χροῶνται τῶν Ἑλλήνων;

ET. Ἄρα Λακεδαιμονίους λέγεις καὶ Λυκούργου τὸν νομοθέτην;

ΣΩ. Ἀλλὰ ταῦτά γε οὐδέπω ἴσως ἔτη τριακόσια ἢ ὀλίγη τούτων πλείω. ἀλλὰ τούτων τῶν νομίμων τὰ βέλτεστα πόθεν ἦκει; οἶσθα;

ET. *Φασὶ γ' ἐκ Κρήτης.*

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτοι παλαιότατοι νόμοι χροῶνται τῶν Ἑλλήνων;

ET. *Ναί.*

Cap. XII. ΣΩ. Οἶσθα οὖν, τίνες τούτων ἀγαθοὶ βασιλεῖς ἦσαν; Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθους, οἱ Διὸς καὶ Εὐρώπης παῖδες, ὧν οἶδε εἰσὶν οἱ νόμοι.

ET. Ῥαδάμανθὸν γέ φασιν, ὃ Σώκρατες, δίκαιον ἄνδρα, τὸν δὲ Μίνων ἄγχιόν τινα καὶ χαλεπὸν καὶ ἄδικον.

ΣΩ. Ἀττικόν, ὃ βέλτιστε, λέγεις μῦθον καὶ τραγικόν.

ET. *Τί δαί; οὐ ταῦτα λέγεται περὶ Μίνω;*

D. τὸν δὲ Μίνων] Sic Par. A. Leid. pro vulg. Μίνω. καὶ τραγικόν. ET. Τί δαί] V. οὐ ταῦτα δὲ τι λέγεται, quod correctum nunc ex Par. A. Leid. Boeckhio dedit ὁ Eri.

alia sunt quam notae illae Phrygiae, ἰνδογονιμοῦν procreantes v. Aristot. l. c. coll. p. 536. 7. p. 537 sqq. Procl. in Polit. p. 366. conf. Burret. ad Plutarch. de Mus. in Mem. Acad. Inscript. T. XI. p. 44 sqq. Amstel. — Pro τοὺς θεῶν ἐν χορείᾳ ὄντας Cornarius scribendam putabat τοὺς θεῶν ἐν χορείᾳ ὄντας. Sed sic dixit homo noster, quos Plato ipse vocavit τοὺς τῶν θεῶν τε καὶ τελετῶν διοργανοὺς.

D. Οὐκοῦν οὗτοι παλαιότατοι v. χρ.] Ex Κρήτης

hic intelligendum esse Cretenses, per se apparet. Nec rara haec synesis.

Ῥαδάμανθὸν γέ φασιν, ὃ Σωκρ.] Rursus loquitur perplexo. Dicere volebat hoc: Ἀλλὰ μόνον γὰρ τὸν Ῥαδάμανθὸν φασὶ δίκαιον ἄνδρα γεγονέναι, x. t. l. Infra p. 320. B. eandem rem commemorans Rhadamanthum non tam regem quam regis Minois ministrum fuisse narrat, ut ipse quodammodo secum pugnare existimandus sit.

Ἀττικόν — καὶ τραγικόν] Mendacium hoc esse dicit

ΣΩ. Οὐκ οὖν ὑπὸ γε Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου καὶ τοῖ γε πιθανώτεροι εἰσιν ἢ σύμπαντες οἱ τραγωδοποιοί, ὧν οὐ ἀκούων ταῦτα λέγεις.

ET. Ἄλλα τί μὴν οὗτοι περὶ Μίνω λέγουσιν;

ΣΩ. Ἐγὼ δὴ σοὶ ἐρῶ, ἵνα μὴ καὶ σὺ, ὡς περ οἱ πολλοί, ἀσεβῆς. οὐ γὰρ ἐστ' ὅ τι τούτου ἀσεβιστερόν ἐστιν οὐδ' ὅ τι χρὴ μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι, πλὴν εἰς θεοὺς καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐξαμαρτάνειν, δεύτερον δὲ εἰς τοὺς θεοὺς ἀνθρώπους. ἀλλὰ πάντῃ πολλὴν χρὴ προμήθειαν ποιῆσθαι αἰεὶ, ὅταν μέλλῃς **319** ἀνδρα ψέξαι ἢ ἐπαινεῖσθαι, μὴ οὐκ ὀρθῶς εἴπῃς. τούτου καὶ ἕνεκα χρὴ μανθάνειν διαγιγνώσκων χρῆ-

E. Οὐκ οὖν ὑπὸ γε Ὀμήρου] Libri τε excepto Leid. τραγωδοποιοί] Par. A. Leid. Laur. c. Flor. a. c. τραγωδοποιός, de qua scripturae discrepantia alibi diximus.

οὐδ' ὅ τι χρὴ μᾶλλον εὐλ.] Sic Par. A. Leid. Vulgo οὐδ' οὕτω χρὴ μ. εὐλ.]

ἀνδρα ψέξαι] Sic Par. AK. Leid. Ang. Laur. z. b. Flor. a. x. Vett. editt. ψέξαι. Eadem ἐπαινεῖσθαι, quod in ἐπαινεῖσθαι cum Par. A. Leid. Ang. Laur. z. b. Flor. a. x. commutavimus. Par. K. habet ἐπαινεῖσθαι.

οὗτος ὁ ἀγαθός] Articulus ὁ, ex Par. A. et Leid. restitutus, olim deerat. Boeckhius pro οὗτος de coniectura dedit ὁμοιος, quoniam esse debuerit ἰσὺς δ' αὐτός: neque enim haec, ut apud Latinos, commutari. Sed erravit hac in re vir egregius manifesto. Nam οὗτος etiam a Graecis ad remotius referri docebunt quae

Atheniensium maximeque tragicorum poetarum. Boeckhio indice p. 14. respiciuntur Sophoclis Minos ac Daedalus (v. Schol. Plat. p. 145. ed. Ruhnck.) Euripidis Cretenses, Rhadamanthus ac Theseus (v. Plutarch. Thes. p. 6. D.) et aliae fortasse istius argumenti fabulae.

E. Οὐκ οὖν ὑπὸ γε Ὀμήρου] —] Homerum et Hesiodum negat talia de Minoe tradidisse. Sed imprudens ipse p. 321. A. vera esse largitur, quae de formoso illo iuvenum ac puellarum vectigali narrabantur. Quod num iustitiae et clementiae regiae argumentum esse putabimus? Nec sine causis Homerus Odys. l. v. 321. Minoem appellat ὀλοό-

φρονα, quod aut ignoravit homo doctissimus aut callide dissimulavit.

πλὴν εἰς θεοὺς καὶ λόγῳ —] Eurip. Heraclid. v. 233. ἀπαντα γὰρ ταῦτ' ἐστὶ κρείσσον, πλὴν ἢ Ἀργεῖοις περὶ. Sed πλὴν ἢ ita positum illustrarunt dudum Schaeferus ad Demosthen. Appar. Vol. III. p. 462. et Matthiae Grammi. §. 455. n.

εἰς τοὺς θεοὺς ἀνθρώπους — ἐρωτάτων ἐστίν ἀνθρώπος] Plato Legg. VI. p. 763. E. sqq. ἀνθρώπος δὲ, ὡς φησιν, ἡμερον, ὅμως δὲ παιδείας μὲν ὀρθῆς τεχνῶν καὶ φύσιως εὐταγοῦς θεοτάτων ἡμερώτατων τε ζῶων γίγνεσθαι γί-

στοὺς καὶ πανήρους ἀνδρας. νεμεσῶ γὰρ ὁ θεὸς ὅταν τις ψέξῃ τὸν ἑαυτοῦ ὅμοιον ἢ ἐπαινῇ τὸν ἑαυτοῦ ἐναντίως ἔχοντα. ἔστι δ' οὗτος ὁ ἀγαθός. μὴ γὰρ τοι οἶον λίθους μὲν εἶναι ἱερούς καὶ ξύλα καὶ ὄρεα καὶ ὄφεις, ἀνθρώπους δὲ μὴ. ἀλλὰ πάντων τούτων ἱερώτατον ἐστὶν ἀνθρώπος ὁ ἀγαθός, καὶ μισητότατον ὁ πονηρός. Cap. XIII. ἤδη οὖν καὶ περὶ Μίνω, ὡς αὐτὸν Ὀμηρός τε καὶ Ἡσιόδος ἐγκωμιάζουσι, τούτου ἕνεκα φράσω, ἵνα μὴ ἀνθρώπος ὧν ἀνθρώπου εἰς ἦρω Λιδῶς υἱὸν λόγῳ ἐξαμαρτάνῃς. Ὀμηρος γὰρ περὶ Κρήτης λέγων, ὅτι πολλοὶ ἀνθρώποι ἐν αὐτῇ εἰσὶ καὶ ἐνεθήκοντα πόλεις,

notavit Schaeferus ad Demosth. Appar. Vol. I. p. 541. coll. 663. et Vol. V. p. 322. Nimirum fieri id solet ea conditione, si res per οὗτος indicata primaria est ideoque cogitanti veluti proprior.

P. 319. ἀλλὰ πάντων τούτων ἱερ.] τούτων ex Par. A. cum Bekkero addidi.

ἀνθρώπος ὁ ἀγαθός] ὁ additum ex Par. A. Leid. olim deerat.

περὶ Μίνω, ὡς αὐτὸν] Sic Par. AK. Leid. Vitiose vulgo περὶ Μίνωος αὐτὸν κ. τ. λ.

B. τούτου ἕνεκα φράσω] V. τούτου δ' ἕνεκα φράσω, invisit codd. omnia.

ἐν αὐτῇ εἰσὶ] Sic Par. A. pro vulg. εἰσὶν ἐν αὐτῇ. Dein Κνωσός Par. AK. Ang. Flor. o. x. Alii Κνωσός cum libris ceteris. Pro τῆσι vett. editt. τοῖσι, invisit codd. Pro vulgato ἐνεθήκοντα,

λεῖ, μὴ ἑκατός δὲ ἢ μὴ καλῶς τραγῆν ἀγχιώτατον δάσσα φῆσι γῆ. ὧν ἕνεκα οὐ δεύτερον οὐδὲ παρρηγαν δεῖ τὴν παιδῶν τραγῆν τὸν κομοθεῖην εἶναι γίγνεσθαι κ. τ. λ. Aristotel. Polit. I, 2. ὡς περὶ γὰρ τελευθῆν βέλτεστον τῶν ζῶων ἀνθρώπος ἐστίν, οὕτω καὶ χωρισθῆν νόμον καὶ δίκης χερίστων πάντων κ. τ. λ. Hanc Platonis sententiam quum alii repeterent, de quibus v. G. A. taker. Adversar. Miscell. p. 616. F. G., tum expresserunt etiam Iamblich. Adhortat. ad philosoph. c. 9. p. 144. ed. Kiessl. et Synesius De calvit. c. 5. p. 9. ed. Krabinger. Noster illam detorsit eo, ut inde bonis viris maximam deberi reveren-

tiam probare conatus sit. Sed neminem fugiet, quantopere haec omnia insania rhetoricae calamitatis exornaverit.

P. 319. B. ἵνα μὴ ἀνθρώπος ὧν ἀνθρώπου] Hoc dicit: ut ne, quum homo sis et ex homine prognatus, in heroem Iovis filium pecces. In quibus quum alia sunt quae displiceant, tum istud ὧν ἀνθρώπου, sc. υἱός, a Platonia loquendi consuetudine multum abhorret. Plato enim dicturus erat ἀνθρώπος ὧν καὶ ἐξ ἀνθρώπου.

Ὀμηρος γὰρ περὶ Κρήτης λέγων —] Locus Homeri est Odys. XIX. v. 174 sqq. Ce-

τῆσι δέ, φησίν, ἐν Κνωσσὸς μεγάλη πόλις, ἐνθα
τε Μίνως

ἐννέωρος βασιλευε Διὸς μεγάλου ὀρασιότης.

C ἔστιν οὖν τοῦτο Ὀμήρου ἐγκώμιον εἰς Μίνωα διὰ
βραχέων εἰρημένον, οἷον οὐδ' εἰς ἕνα τῶν ἡρώων
ἐποίησεν Ὀμηρος. ὅτι μὲν γὰρ ὁ Ζεὺς σοφιστής ἐστι

quod falso scribi docebant Buttmannus Gramm. amplior. Vol. I. p. 283. ann. Bekker. et Poppo ad Thucyd. I. 46., recte Par. A. Angel. Laur. z. b. Vat. ἐνενηκοντα, littera τ non geminata, idque reponendum esse Bekkerus monuit in Commentariis criticis.

C. εἰς Μίνωα] Hanc formam hic et ubique deinceps prae-
buit Par. A. cum Leid. et Florr. Vett. editt. Μίνω.

terum observabis insectam istam nominis proprii repetitionem sine ulla causa et ratione factam. Nisi forte alteratrum delendum. Veruntamen similiter p. 319. D. τὸ γὰρ Διὸς ὄντα παῖδα μόνον ὑπὸ Διὸς πεπαιδευθῆναι οὐκ ἔχει ὑπερβολὴν ἐπαίνου, et statim post, ὅτι μὲν γὰρ ὁ Ζεὺς σοφιστής ἐστι καὶ ἡ τέχνη αὐτῆ παγκάλη ἐστίν. Itaque haec cum Boeckhio p. 23. utique scriptoris stupori relinquenda.

C. ὅτι μὲν γὰρ ὁ Ζεὺς σοφιστής ἐστι] Minoem fuisse Iovis ὀρασιότην ex eo probat, quod Iupiter sit sophista. Quo commento nihil est absurdus. Enimvero meminerat bonus homo Platonem Amorem, Orcum, Proteum, heroas, inter sophistas numerare, sicuti fit Sympos. p. 203. D. Cratyl. p. 403. E. p. 398. D. Euthydem. p. 288. E. sed pro stupore suo non vidit philosophum id ludibundum ita facere. Itaque protenus serio Iovem nobis sophistam finxit cum Minoe more modoque sophisticō, opiaior, confabulantem. Bella hercle summi dei haec imago est atque digna insecti nebulonis cerebro. Notavit rem et exposuit etiam Boeckhiius p. 29 sq. sicuti consentaneum fuit.

συγγλυνοσθαι ἐνάτω
ἔτει] Coniunxit igitur scriptor ἐννέωρος cum ὀρασιότης. Atque id fecit ipsius exemplo Platonis Legg. I. p. 624. A. qui interpretatur δὲ ἐνάτου ἔτους. Prave autem hoc interpretati sunt, qui cum Davisio ad Maxim. Tyr. p. 630. ad Tusculan. II. 13. et Boeckhio p. 60. reddiderunt per novem annos. Id enim nec ἐνάτω ἔτει nec δὲ ἐνάτου ἔτους significat. Imo Plato non eorum sequutus rationem est, qui Minoem putarunt per novennium Iovis familiaritate usum esse, sed accessit illorum sententiae, qui eum nono quoque anno — id enim δὲ ἐνάτου ἔτους significare demonstrant Fischerus ad Wellerum T. III. P. 2. p. 168. Matthiae Gramm. p. 1150. Hermann. ad Viger. p. 584. — igitur illorum suffragatis sententiae est, qui Minoem voluerunt nono quoque anno Iovis consilia secreta confabulatione accepisse. Sic etiam Valerius Max. I. 2. Minos, Cretensium rex, nono quoque anno in quoddam praealtum et vetusta religionis consecratum specens secedere solebat, et in eo commoratus tan-

καὶ ἡ τέχνη αὐτῆ παγκάλη ἐστίν, πολλαχοῦ καὶ ἄλλοθι δηλοῦ, ἀτὰρ καὶ ἐνταῦθα. λέγει γὰρ τὸν Μίνων συγγλυνοσθαι ἐνάτω ἔτει τῷ Διὶ ἐν λόγοις καὶ φοιτᾶν παιδευθησόμενον ὡς ὑπὸ σοφιστοῦ ὄντος τοῦ Διὸς. ὅτι οὖν τοῦτο τὸ γέρας οὐκ ἔστιν ὅτι ἀπένευμεν Ὀμηρος τῶν ἡρώων, ὑπὸ Διὸς πεπαιδευθῆναι, ἄλλω ἢ Μίνω, τοῦτ' ἔστιν ἐπαινος θαυμαστός. καὶ D

παγκάλη ἐστίν] Sic Par. AK. Leid. pro vulg. παγκάλης, quod vocabulum nihil est.

συγγλυνοσθαι ἐνάτω ἔτει] Vett. editt. συγγενίαθαι, quod mutatum est nuper ex Par. A. Leid. Flor. a. c. o. x.

ἄλλω ἢ Μίνω] V. ἄλλω ἢ μόνω, quod iam Stephanus vidit

quam a Iove, quo se ortum ferebat, traditas sibi leges praerogabat. Conf. Neumann. Rerum Creticarum Specim. p. 56. Ea vero ratio idonea sane caussa et ratione nititur, siquidem ex Doriensium institutis ac moribus facillime declarari potest. Multa enim in veteri Graecia maximeque inter Dorienses instituta atque religiones magui anni spatio definitabantur, sive octaeride, qui octennio et tribus fere mensibus constabat. De qua re copiose exposuerunt Scaliger. De emendat. temporum libr. I. p. 51 sqq. ed. 2. ann. 1729. Dodwell. De vet. Gr. et Rom. cycl. V. 3. Müller. De Doriens. Vol. I. p. 331 sqq. II. p. 100 sq. Boeckhiius De Creta insula Vol. I. p. 247 sqq. Quocirca Minois imperium nono quoque anno confirmatum denuo atque religiosius ceremoniis consecratum videtur. Ex quo fama orta, eum nono quoque anno Iovis consilia usum esse. Atque id rectissime vocabulo ἐννέωρος significatum est, de cuius origine varia nugantur grammatici. v. Schol. ad Iliad. XVIII. 351. Odyss. X. 390. XI. 310. XIX. 178. Etym. M. Apollon. Soph. in v. Ἐννέωρος. At

enim hi, quid rei esset, minus sane fuissent dubitaturi, si quid ὄρα significet et quem usum habeat, diligentius animadvertissent. Est autem ὄρα nostro iudicio omnino definita quaedam temporis pars, quae exactis certis quibusdam intervallis ordine perpetuo in orbem redit. Quocirca dicitur et de anni temporibus et de vitae humanae aetatibus et de diei noctisque particulis et de aliis temporum spatiis, certo quodam ordine sese perpetuo deinceps excipientibus. Qui usus quum satis testatus sit, equis est quin libenter largiatur, ὄραν etiam appellari potuisse tempus illud quoque octennio absoluto semper recurrens, quo regnum denuo religione ac ceremoniis consecrandum fuerit? Itaque nos quidem ab ὄρα factum putamus ἐννέωρος, quod rem aptissime denotat, neque dubitandum, quoniam sit huius vocabuli vis ac significatio. Ceterum homo noster ἐνάτω ἔτει dixit minus accurate pro Platonico δὲ ἐνάτου ἔτους, quo mox ipse utitur.

ἄλλω ἢ Μίνω] Coharent inter se haec: οὐκ ἔστιν ὅτι ἄλλω ἀπένευμεν ἢ Μίνω. Sic mox p. 320. A.

Ὀδυσσεύς ἐν Νεκυίᾳ δικάζοντα χρυσοῦν σκῆπτρον ἔχοντα πεποίηκε τὸν Μίνων, οὐ τὸν Ῥαδάμανθυν· Ῥαδάμανθυν δὲ οὐτ' ἐνταῦθα δικάζοντα πεποίηκεν οὔτε συγγινόμενον τῷ Διὶ οὐδαμοῦ, διὰ ταῦτα φημὶ ἐγὼ Μίνων ἀπάντων μάλιστα ὑπὸ Ὀμήρου ἐγκωμιάσθαι, τὸ γὰρ Διὸς ὄντα παῖδα μόνον ὑπὸ Διὸς πεπαιδευθῆναι οὐκ ἔχει ὑπερβολὴν ἐπαίνου. Cap.

XIV. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ἔπος, τὸ

ἐννέωρος βασιλεὺς Διὸς μεγάλου ἄριστός, E συνουσιαστὴν τοῦ Διὸς εἶναι τὸν Μίνων. οἱ γὰρ ἄροι λόγοι εἰσὶ, καὶ ἄριστός συνουσιαστής ἐστὶν ἐν λόγοις. ἐφοίτα οὖν δι' ἐνάτου ἔτους εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον ὁ Μίνως, τὰ μὲν μαθησόμενος, τὰ δὲ ἀποδειξόμενος, ἃ τῇ προτέρᾳ ἐννετηρίδι μεμαθήκει παρὰ τοῦ Διὸς, εἰσὶ δὲ οἱ ὑπολαμβάνουσι τὸν ἄριστὴν συμπότην καὶ συμπαιστὴν εἶναι τοῦ Διὸς· ἀλλὰ τῶδε ἂν τις τεκμηρίω χρῆτο, ὅτι οὐδὲν λέγουσιν οἱ οὐ- 320 τως ὑπολαμβάνοντες. πολλῶν γὰρ ὄντων ἀνθρώπων καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, οὐκ ἐστὶν οἵτινες ἀπέ-

corrigendum esse in ἡ Μίνω. Atque id habent codd. mss. nisi fallor omnes.

D. Ῥαδάμανθυν δέ] Alterum hoc Ῥαδάμανθυν, quod olim desiderabatur, nuper ex Par. A. et Leidens. restitutum est. δικάζοντα πεποίηκε] Sic Par. A. Vulgo πεποίηκε δικάζειν. ἀπάντων μάλιστα] Sic Par. A. Leid. pro vulg. πάντων μ. ἐγκωμιάσθαι] Vett. editt. cum Ven. E. ἐγκωμιάσθαι. E. τῇ προτέρᾳ ἐννετηρίδι.] Par. A. Leid. προτερᾶς. Dein vulgo ἐννετηρίδι. Par. A. pr. m. Ven. E. Laur. z. b. Vat. Flor. x. ἐννετηρίδι, quod dedit Bekkerus. Nos vero nunc ex Angel. restitimus Atticum ἐννετηρίδι, quod etiam Boeckhio placuit.

D. δικάζοντα χρυσοῦν σκῆπτρον —] Gorg. p. 526. C. ἐκείνος δὲ τούτων ἄριστος ἔχων δακτύλῳ ὁ δὲ Μίνως ἐπισκοπῶν καθῆται μόνος ἔχων χρυσοῦν σκῆπτρον, ὡς φησὶν Ὀδυσσεύς ὁ Ὀμήρου ἴδεν αὐτὸν χρυσοῦν σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστευόντα νέκυσιν, ubi v. annot. Locus Homeri est Odys. XI. v. 568. 569.

οὐκ ἔχει ὑπερβολὴν ἐπαί-

νου] nulla laude superari potest, dictum ut οὐκ ἔχων αἰτίαν, non posse accusari, et similia.

P. 320. ἐνόμιζε μὲν ἕτερα, ἐποίησε δὲ ἄλλα] Sic Bekker et alio non raro apud Platonem usurpari promiscue, docebunt quae ad Sophist. p. 224. D. commentati sumus. Mox ὡς περ ἐγὼ λέγω est ut ego arbitror. Sin autem omisso pro-

χονται συμποσίων καὶ ταύτης τῆς παιδείας οὐ ἐστὶν οἶνος, ἄλλοι ἢ Κρήτες καὶ Λακεδαιμόνιοι δεύτεροι, μαθόντες παρὰ Κρητῶν. ἐν Κρήτῃ δὲ εἰς οὗτος ἐστὶ τῶν ἄλλων νόμων, οὓς Μίνως ἔθηκε, μὴ συμπίνειν ἀλλήλοις εἰς μέθην. καίτοι δῆλον, ὅτι ἃ ἐνόμιζε καλὰ εἶναι, ταῦτα νόμιμα ἔθηκε καὶ τοῖς αὐτοῦ πολιταῖς. οὐ γὰρ πον, ὡς περ γε φανῆλος ἄνθρωπος, ὁ Μίνως ἐνόμιζε μὲν ἕτερα, ἐποίησε δὲ ἄλλα παρ' ἃ ἐνόμιζεν· ἀλλ' ἦν αὐτῇ ἡ συνουσία, ὡς περ ἐγὼ λέγω, διὰ λόγων ἐπὶ παιδείᾳ εἰς ἀρετὴν. ὅθεν δὴ καὶ τοὺς νόμους τούτους ἔθηκε τοῖς αὐτοῦ πολιταῖς, δι' οὓς ἢ τε Κρήτῃ τὸν πάντα χρόνον εὐδαιμονεῖ καὶ Λακεδαιμῶν, ἂφ' οὗ ἤρξατο τούτοις χρῆσθαι, ἅτε θεοῖς οὖσι. Cap. XV. Ῥαδάμανθης δὲ ἀγαθὸς μὲν ἦν ἀνήρ· ἐπιπαιδευτο γὰρ ὑπὸ τοῦ Μίνω· ἐπιπαιδευτο μέντοι οὐκ ὅλην τὴν βασιλικὴν τέχνην, ἀλλ' ὑπηρε- 320 σίαν τῇ βασιλικῇ, ὅσον ἐπιστατεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ὅθεν καὶ δικαστὴς ἀγαθὸς ἐλέχθη εἶναι. νομοφύλακα γὰρ αὐτῷ ἐχρήτο ὁ Μίνως κατὰ τὸ ἄστυ, τὰ

μεμαθήκει παρὰ τοῦ Διὸς] μεμαθήκει vulgo om., ut factum in plerisque codd. Sed Par. A. ἐμεμαθήκει. Par. K. Angel. Flor. a. x. Laur. z. b. Vat. habent μεμάθηκει, unde sponte prodit neglecto augmento μεμαθήκει, idque unice tenendum. Boeckhiius malebat μεμάθηκει.

P. 320. B. ὡς περ ἐγὼ λέγω] ἐγὼ ex Par. A. Leid. additum. v. annot. Dein Florentini cum Ven. E. Angel. Laur. x. b. c. Vat. ἐπὶ παιδείᾳ, ut Bas. 2. male.

C. ἀλλ' ὑπηρεσίαν τῇ βασιλικῇ] Male vulgo ὑπηρεσίαν. Vitium ex Par. A. Leid. Flor. a. c. o. x. Ang. Laur. Vat. sublatum.

nomine scribitur ὡς περ λέγω, respicitur ad superiora estque nostrum wie gesagt. Posterius praefert Boeckhiius Praefat. ad Sim. Socr. p. XXIV. quia Minois ac Iovis conventus fuisse διὰ λόγων ἐπὶ παιδείᾳ εἰς ἀρετὴν satis iam cap. 13. significatum sit. De verbis ἦν ἡ συνουσία διὰ λόγων v. ad Sympos. p. 176. D. ubi est διὰ λόγων ἀλλήλοις συνείναι.

C. ἀλλ' ὑπηρεσίαν τῇ βασιλικῇ —] Ducta haec sunt ex loco Politici p. 304. A sqq. ubi ars imperatoria, iudicaria, et oratoria nihil esse dicitur nisi perfectae artis regiae quasi formula quaedam et adiuvistra. Perverse autem scriptor noster ὑπηρεσίαν dixit pro ὑπηρεσίᾳ, scilicet ut variaret quod apud ipsum Platōnem scriptum est

δὲ κατὰ τὴν ἄλλην Κρήτην τῷ Τάλω. ὁ γὰρ Τάλως
 τρεῖς περιήμι τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὰς κώμας, φυλάτ-
 των τοὺς νόμους ἐν αὐταῖς, ἐν χαλκοῖς γραμματείοις
 ἔχων γεγραμμένους τοὺς νόμους, ὅθεν χαλκοῦς ἐκλήθη.
 Εἶρηκε δὲ καὶ Ἡσίοδος ἀδελφὰ τούτων εἰς τὸν Μί-
 νων. μνησθεῖς γὰρ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος φησὶν ὅς

βασιλεύτατος γένητο θνητῶν βασιλῶν,
 καὶ πλείστων ἦρασσε περικτιόνων ἀνθρώπων,

Ζηρὸς ἔχων σκῆπτρον· τῷ καὶ πολέων βασιλεὺς,
 καὶ οὗτος λέγει τὸ τοῦ Διὸς σκῆπτρον οὐδὲν ἄλλο ἢ
 τὴν παιδείαν τὴν τοῦ Διὸς, ἣ εὐδυνε τὴν Κρήτην.

Cap. XVI. ET. Διὰ τί οὖν ποτὲ, ὦ Σώκρα-

D. φησὶν ὅς βασιλεύτατος —] Pro ὅς Steph. in vitis
 codd. ὡς dedit. Pro γένητο, quod debetur Par. A., vulgo scribe-
 batur γένοιτο.

πολέων βασιλεὺς] Libri plerique cum vet. editt. πόλεων.

E. ἐὰν σωφρονῆς, εὐλαβήσῃ] Sic Par. A. pro vulg.
 εὐλαβῆς εἴης. Leid. εὐλαβήσῃ. Par. K. εὐλαβῆς εἴ. Ceteri εὐλαβῆς
 ἢ vel ἡ. Boecklium mireris ad haec sic scribentem: „e Leid.

rectissime. v. Politic. p. 305.
 A. C.

ὁ γὰρ Τάλως τρ.] Taloom
 istum alienum, hoc est rigidum
 ferreumque legum satellitem et
 custodem, totum cognoscent qui
 quae de eo circumferebantur fa-
 bulae, eas accurate expendierint.
 Horribilia de eo narrant Apol-
 lodor. I, 9, 26. ubi quae p.
 220 sqq. Heynius ad explica-
 tionem fabulae protulit, parum
 sunt probabilia; Schol. et Eu-
 stath. ad Odys. XX, 302. ad
 Orph. Argon. v. 1348. Quae si
 non sunt de vano hausta, parum
 caute fateberis a scriptore nostro
 saevum immanemque virum Mi-
 noi tanquam socium esse ad-
 ditum.

D. μνησθεῖς γὰρ αὐτοῦ
 τοῦ ὀνόματος] Locus He-
 siodi aliunde non est notus, ne-
 que adeo inter poetarum fragmenta
 relatus. Pro πόλεων recte cor-

rexit Boeckhii p. 63. πόλεων.
 Ita enim sententia verborum est
 haec: Permultis hominibus
 imperabat Iovis sceptrum
 tenens; quocirca etiam
 multorum rex erat. Prave
 autem scripsit homuncio μνη-
 σθεῖς αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος, in
 quibus certe τοῦ ὀνόματος me-
 lius abesset; perverse item lo-
 cavit istud φησὶν; nam quum
 ipsius poetae verba afferantur,
 scriptum oportuit ὅς, φησὶ, βα-
 σιλεύτατος κ. τ. λ.; denique ri-
 dicule dicit: λέγει τὸ τοῦ Διὸς
 σκῆπτρον οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν παι-
 δείαν τοῦ Διὸς, ἣ εὐδυνε τὴν
 Κρήτην.

E. Διὰ καὶ σὺ —] H. e.
 διὰ τοῦτο, δι' ὃ καὶ σὺ. Quod
 ab usu loquendi Platónico non-
 nihil recedit.

ἢ εὐλογοῦντες ἢ κατ.]
 εὐλογεῖν sic nusquam apud Pla-
 tonem dictum reperias. Neque

τες, αὐτὴ ἢ φήμη κατεσκεδάσται τοῦ Μίνω ὡς ἀπαι-
 δεύτον τινὸς καὶ χαλεποῦ ὄντος;

ΣΩ. Διὸ καὶ σὺ, ὦ βέλτιστε, ἐὰν σωφρονῆς, E
 εὐλαβήσῃ, καὶ ἄλλος πᾶς ἀνὴρ ὅτω μέλει τοῦ εὐδό-
 κμον εἶναι, μηδέποτε ἀπεχθάνεσθαι ἀνδρὶ ποιητικῷ
 μηδενί. οἱ γὰρ ποιηταὶ μέγα δύνανται εἰς δόξαν, ἐφ'
 ὅποτε' ἂν ποιῶσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἢ εὐλο-
 γοῦντες ἢ κατηγοροῦντες. ὁ δὲ καὶ ἐξήμαρτεν ὁ Μί-
 νως, πολεμήσας τῆδε τῇ πόλει, ἐν ἣ ἄλλη τε πολλὴ
 σοφία ἐστὶ καὶ ποιηταὶ παντοδαποὶ τῆς τε ἄλλης
 ποιήσεως καὶ τραγωδίας. ἣ δὲ τραγωδία ἐστὶ παλαιῶν 321
 ἐνθάδε, οὐχ ὡς οἴονται ἀπὸ Θέσπιδας ἀρξαμένη οὐδ'.

reposui coniunctivum εὐλαβήσῃ, i. e. εὐλαβησάσθω, pro optativo
 εὐλαβῆς εἴης, cuius nullus usus est in admonitorio hoc sermone.
 Epimvero εὐλαβήσῃ pro futuro accipiendum, nec hic locus con-
 iunctivo.

ἢ εὐλογοῦντες ἢ κατηγοροῦντες] Prius ἢ ex Leid. ad-
 didi: κατηγοροῦντες Ang. Laur. b. quod Bekkerus censet aptius
 esse. Sed κατηγορεῖν complectitur notionem τοῦ κατηγορεῖν, quan-
 quam illud proprie τῷ ἐπαινεῖν, non τῷ εὐλογεῖν est oppositum.

εὐλογία De Rep. III. p. 400. D.
 hac vi et significatione positum.
 Sed Axioc. p. 365. A. εὐλογία
 τῶν ἀρετῶν sūnt virtutum
 praedicationes. Neque tamē
 εὐλογῆσαι laudandi vi
 praeditum ab usu veterum Atti-
 corum abhorret. Aristoph.
 Equitt. v. 569. εὐλογῆσαι βου-
 λόμεθα τοὺς πατέρας ἡμῶν, οὗ
 ἀνδρες ἦσαν τῆδε τῆς γῆς ἀξιοί.
 Ibid. 599. ἢ ἐνιστρεν τοῖσιν ἴα-
 ποῖς, βουλόμεθα ἰπαινίσαι αἰοῖ
 δ' εὐ' εὐλογεῖσθαι. πολλὰ
 γὰρ δὲ πράγματα ἐνθουσιάζων
 μεθ' ἡμῶν, εἰσβολὰς τε καὶ μά-
 χας, conf. Polluc. V, 117.
 Hesych. Suid. Thom. M. ibi-
 que intpp. unde nec κατηγορεῖν
 in κατηγορεῖν mutandum esse
 apparebit.

καὶ τραγωδίας] Usitatus
 dixisset καὶ δὴ καὶ τῆς τραγω-
 δίας, De Republ. IX. p. 586. E.
 τῷ φιλοσόφῳ ἄρα — υπάρχει τε

τάλλα τὰ ἱαντοῦ πράττειν, καὶ
 δὴ καὶ τὰς ἡδονὰς τὰς ἱαντοῦ
 ἕκαστον — καρποῦσθαι. Sophist.
 p. 216. A. ὅς φησιν ἄλλους τε
 θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις, ὅσοι
 μετέχουσι αἰδοῦς δικαίας, καὶ
 δὴ καὶ τὸν ἕνον οὐχ ἤματα κ.
 τ. λ. Ibid. 242. A. 259. E. Legg.
 p. 642. E. Tim. p. 22. A. Po-
 litic. p. 268. E. 270. C. al. Sed
 talem ἀκαρτεῖν frustra apud
 hunc scriptorem expectes.

P. 321. οὐχ ὡς οἴονται —
 εὐρημα] Molesta hic quoque
 vocabuli παλαιον repetitio est.
 Omitti poterat haec: ἐστὶ πα-
 λαιῶν ἐνθάδε. Sed placet sibi
 homo in eiusmodi iterationibus.
 Sic statim post: ἐν ἣ δὴ καὶ ἐν-
 τίνοντες ἡμεῖς τὸν Μίνων τιμω-
 ροῦμεθα — τοῦτο οὖν ἐξήμαρτεν
 ὁ Μίνως, v. ad p. 319. B. Ceterum
 in praedicanda tragodiae
 antiquitate obversatus scriptor
 locus Protgorae est p. 340. E.

ἀπὸ Φωννίχου, ἀλλ' εἰ θέλεις ἐννοῆσαι, πῶς παλαιὸν αὐτὸ εὐρήσεις ὃν τῆσδε τῆς πόλεως εὐρημα. Cap. XVII. ἔστι δὲ τῆς ποιήσεως δημοτεροῦστατον τε καὶ φηγαγωγικώτατον ἢ τραγωδία· ἐν ἣ δὴ καὶ ἐντείνοντες ἡμεῖς τὸν Μίνων τιμωροῦμεθα ἀντ' ὧν ἡμᾶς ἠγάγατε τοὺς δασμούς τελεῖν ἐκείνους. τοῦτο οὖν ἐξήμαρτεν ὁ Μίνως, ἀπεχθόμενος ἡμῖν, ὅθεν **B** δὴ, ὃ σὺ ἐρωτᾷς, κακοδοξότερος γέγονεν. ἐπεὶ ὅτι γε ἀγαθὸς ἦν καὶ νόμιμος, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, νομίμους ἀγαθὸς, τοῦτο μέγιστον σημεῖον, ὅτι ἀκίνητοι αὐτοῦ οἱ νόμοι εἰσίν, ἅτε τοῦ ὄντος περὶ πόλεως οἰκίσεως ἐξευρόντος εὐ τὴν ἀλήθειαν.

ET. Δοκῆς μοι, ὦ Σώκρατες, εἰκότα τὸν λόγον εἰρηκέναι.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, δοκοῦσί σοι

P. 321. τὸν Μίνων τιμ.] V. Μίνω, quod rursus ex Par. A. Leid. alia correctum, ut factum etiam in superioribus.

ὃ σὺ ἐρωτᾷς] Sic Par. AK. Leid. Ang. Laur. z. b. Vat. Flor. n. o. x. Vulgo erat σὺ δ' ἐρωτᾷς. conf. Heindorf. ad Phaedon. p. 139. Mox Steph. κακοδοξότερος.

B. ὅπερ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν] καὶ post ὅπερ additum ex Par. A. et Leid. Stephanus καὶ aut ante ὅπερ aut ante νομίμους excidisse putabat. Posterius praetulit Boecklius Praef. ad Simon. Soer. p. XXVI.

ubi sophistarum artis origines ab ultima antiquitate repetuntur. conf. Boeckh. in Min. p. 27. et Wolf. Prolegg. ad Homer. p. LXVIII.

ἐν ἣ δὴ ἐντείνοντες —] Schol. ἐντείνοντες interpretatur πληγὰς δίδόντες. Quam interpretationem non adducor ut veram esse credam. Imo ἐντείνοντες dictum ut Phaedon. p. 60. D. ἐντείνας τοὺς τοῦ Ἀλωῶπου λόγους. Protagor. p. 326. B. ἐντείνοντες εἰς τὰ καθαρίσματα. Itaque locum sic interpretamur: in qua eum versibus incidentes vindictam sumimus. Sinistram esse hanc Platonicus usus loquendi imitatio-

nem, nemo erit quin proteus animadvertat.

B. ὅπερ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν] Hic vitium aliquod videtur delituisse. Scribendum est, opinor, cum Stephano καὶ νόμιμος, καὶ, ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, νομίμους ἀγαθὸς κ. τ. λ. Dein vide an reſingendum sit, τοῦτον μέγιστον σημεῖον.

ἅτε τοῦ ὄντος — τὴν ἀλήθειαν] Consequitur verborum haec est: ἅτε εὐ ἐξευρόντος (αὐτοῦ) τὴν ἀλήθειαν τοῦ ὄντος περὶ πόλεως οἰκίσεως. Quod quam inepte dictum sit, demonstrare non attinet.

Οὐκοῦν εἰ ἐγὼ ἀληθῆ λέ-

παλαιοτάτοις Κρήτες οἱ Μίνως καὶ Ραδάμανθνος πολῖται νόμοις χρῆσθαι;

ET. Φαίνονται.

ΣΩ. Οὗτοι ἄρα τῶν παλαιῶν ἄριστοι νομοθέται γέγονασι, νομίμους τε καὶ ποιμένους ἀνδρῶν, ὥσπερ **C** καὶ Ὅμηρος εἶρη ποιμένα λαῶν εἶναι τὸν ἀγαθὸν στρατηγόν.

ET. Πάνυ μὲν οὖν.

Cap. XVIII. ΣΩ. Φέρε δὴ πρὸς Διὸς φίλου, εἰ τις ἡμᾶς ἐρατο, ὃ τῷ σώματι ἀγαθὸς νομοθέτης τε καὶ νομίμους τί ἐστι ταῦτα ἃ διανεμῶν ἐπὶ τὸ σῶμα βέλτιον αὐτὸ ποιεῖ; εἰποιμεν ἂν καλῶς τε καὶ διὰ βραχέων ἀποκρινόμενοι, ὅτι τροφήν τε καὶ πόρους, τῇ μὲν αὖξων, τοῖς δὲ γυμνάζων καὶ συνιστᾷς τὸ σῶμα αὐτό.

B. τὸν λόγον εἰρηκέναι] Sic Leid. pro vulg. εἰρηκέναι. οἱ Μίνως καὶ Ραδάμανθνος πολῖται] ὁ Μίνως καὶ ὁ Ραδάμανθνος Ven. Z. et Laur. Recte Bekkerus pro Μίνως reponi iussit Μίνω, quod tamen in nullo cod. repertum.

C. ὃ τῷ σώματι ἀγαθὸς νομοθέτης] Articulus ὃ in superiore nostra editt. incuria excidit. Vett. editt. νομοθέτης ἀγαθός, quem verborum ordinem cur ex Par. A. et Leid. mutaverimus, caussa in promptu est.

συνιστᾷς τὸ σῶμα αὐτό] V. αὐτῶν. Ven. Z. αὐτῷ. Ceteri αὐτό.

γω, δοκοῦσί σοι κ.] Nec haec recte dicuntur. Plato scripturus fuerat εἰ μοι συνομιληγῆς, aut tale quiddam. Mox homo rursus indigne ludit voc. νομίμους, unde parum considerate Minos et Rhadamanthus vocantur νομίμους τε καὶ ποιμένους ἀνδρῶν. Sed nimirum ita docte sane ad Homerum in hac caussa provocari potuit.

Φέρε δὴ πρὸς Διὸς φίλου —] Clausula haec sermonis sanequam abrupta repente totum causam deducit eo, ut sermonem existimare debeamus esse περιστασιακόν. At quam parum haec libelli pars cum superioribus cohaereat, id vel ex eo

manifestum est, quod quae hic attinguntur, eorum antea ne levius quidem facta est significatio. Verum de his explicare non est operae pretium, quum omnia fere ineptiis per totum sermonem plena ac referta esse lacteus demonstratum sit. Neque hic desunt singula quaedam, quae maguae sint offensionum. Ita molestiam creant quod dicitur καὶ συνιστᾷς τὸ σῶμα αὐτό, ubi τὸ σῶμα misere redundat. Nec melioris farinae sunt quae mox subiciuntur, οὐκ ἂν αἰσχυνθείμεν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἡλικίας αὐτῶν, nec nostri ipsorum nos puderet nec nostrae ipsorum aetatis.

ET. Ὁρθῶς γε.

ΣΩ. Εἰ οὖν δὴ μετὰ τοῦτο ἔροιτο ἡμᾶς, Τί δὲ δὴ ποτε ἐκείνά ἐστιν, ἃ ὁ ἀγαθὸς νομοθέτης τε καὶ νομεὺς διανεμῶν ἐπὶ τὴν ψυχὴν βέλτιστα αὐτὴν ποιεῖ; τί ἂν ἀποκρινάμενοι οὐκ ἂν αἰσχυνθεῖμεν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἡλικίας αὐτῶν;

ET. Οὐκίτι τοῦτ' ἔγω εἰπεῖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι αἰσχρὸν γε τῇ ψυχῇ ἡμῶν ἐστὶν ἐκατέρου, τὰ μὲν ἐν αὐταῖς φαίνεσθαι μὴ εἰδυίας, ἐν οἷς αὐταῖς ἔνεστι καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ φλαῦρον, τὰ δὲ τοῦ σώματος καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἐσκέφθαι.

C. νομοθέτης τε καὶ νομεὺς διαν.] Ante καὶ Leid. Par. K. Ang. Laur. z. b. c. Vat. inserunt τε, quod nunc recepimus. Vulgo τε aberat.

οὐκ ἂν αἰσχυνθεῖμεν] Sic Par. A. Leid. Vett. edit. ἠοχύνθημεν. Plerique libri αἰσχύνθημεν, quo recepta scriptura confirmatur. Dein Par. A. pr. et Leid. αὐτῶν om.

καὶ τῆς ἡλικίας] Sic Par. A. pro vulg. καὶ ὑπὲρ τῆς ἡλ. τὰ μὲν ἐν αὐταῖς φ.] V. Iavnaicae, quod ex Leid. Par. A. et vetusto Stephani libro emendatum.

Nam ἰαντιῶν s. αὐτῶν, pro quo vulgo perperam αὐτῶν scribebatur, idem est quod ἡμῶν αὐτῶν. v. Dorvill. ad Charit. p. 296. Tolerabilis certe fuerit τῆς ἡμετέρας ἡλικίας, quanquam nec hoc si scriptum legeretur, locus vacaret offensione. Sed colophonem universae opellae imponunt postrema: Ἀλλὰ μέντοι αἰσχρὸν γε τῇ ψυχῇ κ. τ. λ. Quippe dicitur hic turpe esse,

non quidem ipsis, sed utriusque animo, si is ea, per quae ipsi et bonum et pravum insit, ignorans reperitur, quae vero ad corpus ceterasque res spectent, ea explorata habeat. Nam εἰδυίας pertinet ad τὴν ψυχὴν ἐκατέρου ἡμῶν. Verum taedet haec quoque ita percensere, ut scriptoris perversitas in clariore luce ponatur. Absconditus homuncio maneat in tenebris suis.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

P. 16. vers. 11. leg. oportere pro oportere.

P. 186. annot. ad p. 270. A. post opifice excidit accipientem denuo. Nimirum accipit mundus immortalitatem veluti instauratam denuo et resectam, quatenus ipse divino auxilio ab interitu servatur et in integrum restituitur. Sic ἐπισκευάζειν reficiendi, instaurandi, resarciendi vi et significatione ab Herodoto, Thucydide, Xenophonte Isocrate, aliis, et ab ipso Platone Legg. V. p. 738. B. usurpatur.

Hoc unum fere animadvertere nunc nobis licuit, quum plagulas sero acceptas fugitivo oculo perlustrarem. Alia id genus, siquidem opus fuerit, proferemus in proximi Voluminis auctario. Prodit enim proxime Philebus, alter iam perpolitus et illustratus ille, atque ante hos viginti tres annos fieri a nobis potuit. Quod quidem hoc loco monere placuit, ne porro videremur munus et officium ea, quae olim in hunc gravissimum Platonis librum commentati sumus, emendandi atque perficiendi omnino detrectare voluisse. Nam si quisquam alius, certe nos ipsi iam pridem sensimus et intelleximus, quid quantumque sit, quod ad divini illius operis vel emendationem vel explicationem etiam nunc requiratur. Erunt igitur, ut speramus, αἱ δεύτεραι γραμμάδες σοφώτεραι.